Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

11-14 травня 2026 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2026

Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Упорядники:
КОЛІСНИЧЕНКО Тетяна – декан факультету іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент;
КОСЕНКО Анна – заступник декана факультету іноземних мов з наукової роботи, кандидат філологічних наук, доцент;
СОЛОВЙОВА Ольга – завідувач кафедри англійської мови, кандидат філологічних наук, доцент;
КОВАЛЮК Мирослава – завідувач кафедри лінгвістики та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;
КУДРЯВЦЕВА Олена – завідувач кафедри германської філології та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;
СТЕФУРАК Олена – в.о. завідувача кафедри французької філології та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент.

Тези доповідей студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (11-14 травня 2026 року). Факультет іноземних мов / Т. Колісниченко, А. Косенко, О.Соловйова, М. Ковалюк, О. Кудрявцева, О. Стефурак. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2026. 634 с.

До збірника увійшли тези доповідей студентів факультету іноземних мов, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2026

АЛУКІ Марінела
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ ЯК ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО ПРИЙОМУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ЖАРТІВ
(на матеріалі серіалу *After Life*)

Гумор – одна з найважливіших складових людської комунікації, яка допомагає створити емоційний зв'язок між людьми та викликає посмішку або сміх через слова, дії або зображення. Його сприйняття значною мірою залежить від мовного та контекстуального середовища, що ускладнює адекватне відтворення гумористичних висловлювань у перекладі. Особливої складності набуває переклад аудіовізуальних текстів, у якому гумор поєднується з драматичними елементами та індивідуальним стилем персонажів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адекватного відтворення гумору в сучасних аудіовізуальних текстах, зокрема у британському серіалі *After Life*, у якому поєднуються елементи чорного гумору, сарказму та іронії.

Саме збереження комічного ефекту ускладнює роботу перекладача, який має не лише зберегти зміст, а й передати стилістичні та емоційні особливості тексту. У таких випадках застосовується компенсація, яка визначається як відтворення втраченого семантичного або стилістичного ефекту шляхом його перенесення або використання іншого засобу репрезентації. [1]

Мета дослідження – проаналізувати застосування компенсації як перекладацького прийому в українському перекладі досліджуваного серіалу та визначити її роль у збереженні комічного ефекту.

Матеріалом дослідження стала оригінальна англомовна аудіодоріжка серіалу та офіційні українські субтитри. Субтитрування як різновид аудіовізуального перекладу передбачає часові та просторові обмеження, що впливають на вибір перекладацьких рішень [2].

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні особливостей застосування компенсації при перекладі гумору в серіалі та встановленні її ролі у збереженні прагматичного ефекту й індивідуального стилю персонажів.

У ході дослідження було розглянуто теоретичні аспекти гумору в перекладі та поняття компенсації. Також було проаналізовано приклади іронії, сарказму та чорного гумору в аналізованому матеріалі та визначено особливості їх перекладацького відтворення українською мовою.

Було виявлено, що гумористичні висловлювання представлені іронією, сарказмом, мовною грою та елементами чорного гумору, що зумовлює труднощі їх перекладу. Компенсація дозволяє зберегти гумористичний ефект навіть за відсутності формальної еквівалентності.

Наприклад, у репліці *"And I don't mind burning the midnight oil 'cause I'm single"* англійську ідіому *burning the midnight oil* перекладено як «працювати до перших півнів». У цьому випадку відбувається заміна оригінального фразеологізму на функціонально еквівалентний український вислів, що дозволяє зберегти образність і стилістичний ефект, компенсуючи втрату буквальної структури.

Отже, використання компенсації сприяє збереженню комічного ефекту в перекладі гумористичних висловлювань. Її застосування забезпечує функціональну адекватність перекладу та сприяє збереженню індивідуального стилю персонажів.

Список літератури

1. Гнатюк Л. М. Компенсація як стратегія відтворення лінгвістичного гумору в англомовних текстах. Вісник Львівського університету. Серія «Іноземна філологія». 2017.
2. Díaz Cintas, J. Audiovisual Translation: Subtitling London: Routledge, 2007. 270 p.

АНДРИЧ Ангеліна
Науковий керівник – Стефурак О.В

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНТРОПОМОРФНИХ І НАТУРОМОРФНИХ МЕТАФОР У ФРАНЦУЗЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Метафора в поезії «проклятих поетів» (Ш. Бодлера, П. Верлена, А. Рембо) функціонує як когнітивний механізм структурування авторської картини світу. Аналіз перекладу антропоморфних і натуроморфних образів дозволяє виявити закономірності міжкультурної трансляції цих когнітивних моделей.

Антропоморфна метафора наділяє неживі об'єкти або абстрактні поняття людськими рисами. У поезії Ш. Бодлера концепт *Le Spleen* постає як деспотична сила. Так, у вірші «Spleen» («Quand le ciel bas et lourd…») розпач змальовано як завойовника: «L'Angoisse atroce, despotique, / Sur mon crâne incliné plante son drapeau noir» [1].

Переклади Д. Павличка та М. Лукаша демонструють різні когнітивні стратегії. Д. Павличко тяжіє до семантико-синтаксичної конвергенції, зберігаючи лексичну точність оригіналу: «Жах деспотичний, лютий і запеклий, / В мій похилений череп стяг свій вбив чорний». Це підсилює агресивну антропоморфність образу.

Натомість М. Лукаш часто вдається до стратегії когнітивної адаптації або функціональної аналогії. Його переклад цього ж фрагмента («Страшна Тривога, деспот мій понурий, / Мій хилий череп ставить під свій стяг») дещо пом'якшує динаміку дії («ставить» замість «plante»), проте підсилює ієрархічність стосунків між ліричним героєм та Спліном через епітет «деспот мій понурий», що акцентує на соціальній ієрархії антропоморфного образу [2].

Натуроморфні метафори у поезії П. Верлена та Ш. Бодлера ґрунтуються на концепті *La Nature* як відображення людської душі. У вірші «Correspondances»

природа постає як «ліс символів». Під час перекладу важливо зберегти пантеїстичну модель світу. Так, передаючи метафору «L'Espérance, comme une chauve-souris», Д. Павличко зберігає зооморфний образ, що підсилює атмосферу темряви [3].

Рецепція бодлерівського концепту La Mort в українських перекладах поезії «Подорож» (Le Voyage) демонструє дихотомію стилістичних стратегій М. Лукаша та Д. Павличка. М. Лукаш вдається до експресивної адаптації, де метафора «vieux capitaine» набуває суб'єктивної емоційної напруги через використання розмовно-маркованої лексики: «О Смерте, капітане мій! Пора! Рушаймо в путь! / Цей край нам надокучив, Смерте! Якорі піднять!» [4]. Натомість Д. Павличко дотримується філософської дистанційованості, зберігаючи інтелектуальну природу бодлерівського ennui (нудьги) як метафізичного стану: «О Смерте, капітане мій, пора! Підняти якорі! / Нам нудно в цім краю, о Смерте! Плиньмо в даль!» [5].

Стратегії перекладу метафор варіюються від когнітивного копіювання (Д. Павличко), що зберігає логічну структуру оригіналу, до образної перекодифікації (М. Лукаш), спрямованої на посилення емоційно-естетичного впливу через трансформацію первинного образу.

Список літератури

1. Baudelaire C. Fleurs du mal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fleursdumal.org/poem/161 (дата звернення: 10.03.2026).
2. Крушинська О. Г. Поезія французького модернізму у перекладах Миколи Лукаша // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – 2014. – Вип. 26. – С. 153–160.
3. Світовий сонет: антологія / упоряд. Д. Павличко. – Київ: Дніпро, 1983.
4. Бодлер Ш. Поезії / пер. з фр. М. Лукаша. – Київ: Дніпро, 1989. – (Перлини світової лірики).
5. Бодлер Ш. Квіти зла / пер. з фр. Д. Павличка. – Київ: Основи, 1999. – 242 с.

АНДРУСИК Олексій
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ГІПЕРБОЛІЗАЦІЯ В АНГЛОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Індустрія реклами пронизана гіперболізацією, що використовується для продажу товару ще з початку періоду модернізації і розвитку мас-медійного простору. Окрім цього завжди існувала ідея так званого "згладжування" недоліків та "перебільшення" якості продукту.

Метою дослідження є пізнання впливу гіперболізації, її різновидів, типів функціоналу в рекламі, а також особливість адаптації англомовних рекламних текстів для українського споживчого ринку на прикладах популярних продукцій різних компаній.

Спираючись на роботу Віталія Кононенка про лінгвокогнітивну інтерпритацію гіперболічних і квазігіперболічних утворень [1], де розглянута художня література, було виявлено основну функцію гіперболізації в текстах та її місце в складній системі української мови.

У теоретичному та практичному аспектах дослідження встановлено, що гіпербола в рекламі виконує як маркетингову, так і естетичну функцію. Серед матеріалів сайту Міжнародної Маркетингової Групи (Україна) та офіційних ресурсів брендів знайдено приклади, як-от: *"Skittles" – "Taste the Rainbow"* («Спробуй веселку») [2] , де калькування максимально передає сутність продукту. Головною ціллю в перекладі цього мовного явища є збереження оригінальної ідеї та її подальша адаптація під міжкультурні аспекти перекладу." [3:128]

Особливу увагу приділено міжкультурним аспектам сприйняття перебільшень. Встановлено, що пряме відтворення гіперболи не завжди є ефективним через відмінності у культурному контексті та менталітеті. Так як для англомовної аудиторії необхідна певна екстравагантність, то для українського ринку надмірний пафос може здатися нещирим та чужим.

На основі проведеного аналізу виділено такі стратегії та особливості:

Порівняльна типологія: Гіперболізація реалізується через абсурдні контрасти (*Snickers: "You're Not You When You're Hungry"*) або суперлативи (*Gillette: "The Best a Man Can Get"*)[2].

Проблема калькування: де невдалі кальки призводять до деформації прагматичного ефекту, тому перекладачі часто обирають стратегію пом'якшення або повної заміни образу.

Адаптація як домінанта: переклад реклами — це не просто лінгвістичне завдання, а стратегічна комунікація, що враховує національну систему цінностей і поміркованість, притаманну українському споживачеві.

Дослідження теми гіперболізації та її перекладу дозволяє краще розуміти різноманіття передачі однакових текстів на різні мови з метою збереження контекстуального значення та емоційного впливу.

Список літератури

1. Кононенко В. Лінгвокогнітивна інтерпретація гіперболічних і квазігіперболічних утворень// Українська мова. 2017. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/2_17/4.pdf.
2. Задояна Л. М. Специфіка рекламного тексту в сучасних ЗМІ // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. – 2024. – Том 35 (74), № 3, частина 2. – URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/part_2/30.pdf.
3. Міжнародна Маркетингова Група Україна. 50 крутих рекламних слоганівURL:https://www.marketing-ua.com/article/50-krutih-reklamnih-sloganiv-yak-stvoriti-svij/.

АНДРУЩАК Ольга
Науковий керівник – Нузбан О.В.

АГОНАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВИДИ

Комунікативна взаємодія у сучасному суспільстві характеризується не лише обміном інформацією, а й стратегіями впливу між її учасниками. У процесі спілкування мовлення виступає засобом утвердження позиції та досягнення переваги, що визначає значущість дослідження змагальності у дискурсі.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу сучасної лінгвістики до дискурсивних практик комунікативної взаємодії, в яких важливу роль відіграють механізми суперництва, протидії та символічної боротьби між учасниками комунікації. Аналіз агональності дає змогу глибше зрозуміти особливості функціонування мовлення в різних типах дискурсу, зокрема науковому, політичному та судовому, а також механізми формування домінування, аргументації та впливу.

Мета дослідження полягає у визначенні сутності поняття агональності та аналізі її основних типів у різних дискурсивних практиках. **Об'єктом дослідження** є агональність як комунікативнодискурсивне явище. **Предметом дослідження** виступають типи агональності та особливості їх реалізації у різних видах дискурсу.

Поняття «агональність» (від грец. agōn – боротьба, змагання) є відносно новим для лінгвістики. У науці про мову воно використовується для позначення протидії та суперництва, що проявляються у дискурсі та соціальній взаємодії учасників комунікації [1, с. 38; 2, с. 67; 3, с. 57]. Метою агональності є досягнення інтелектуальної, психологічної чи моральної переваги, домінування в міжособистісних відносинах, перемоги у політичних, судових та інших дискурсивних практиках, що здійснюється переважно за допомогою мовлення. Розмежування агональності на конфронтаційну, кооперативну тощо не є свідченням їх дискурсивної реалізації «в чистому вигляді» [2, с. 68]. В реальних дискурсивних практиках спостерігається сполучення, взаємопроникнення та накладання різних типів агональності, що обумовлено складною природою

комунікативної взаємодії та її цілей, різними прагматичними настановами учасників комунікації.

Зокрема, науковий дискурс, орієнтований на пошук істини та взаєморозуміння, асоціюється з кооперативною агональністю, але й містить елементи конфронтації (полеміка, критика концепцій). Отже, наукова комунікація має гібридний характер, поєднуючи кооперацію та інтелектуальне суперництво.

Поєднання різних типів агональності характерне і для судового дискурсу. Хоча він передбачає конфронтацію сторін обвинувачення та захисту, спрямовану на доведення власної позиції, ця взаємодія відбувається в межах регламентованої процедури та базується на нормах юридичної кооперації. Агональність набуває нормативно-кооперативного характеру, поєднуючи змагальність та інституційну солідарність у ньому.

У політичному дискурсі агональність виявляється у боротьбі за владу, легітимізацію рішень і підтримку електорату. Попри конфронтаційний характер передвиборчого дискурсу, політики водночас створюють образ єдності з народом, апелюючи до колективної ідентичності. Боротьба за домінування реалізується через риторику солідарності.

Отже, в **результаті дослідження** встановлено, що агональність є важливою характеристикою дискурсивної взаємодії, яка у реальній комунікації має гібридний характер. Вона поєднує елементи конфронтації та кооперації і виступає механізмом не лише суперництва, а й організації комунікативної взаємодії для досягнення соціальних та інституційних цілей.

Список літератури

1. Кондратенко Н. В. Агональність як характеристика політичного дискурсу. Мовознавство. 2010. № 3. С. 38–44.
2. Кочубейник О. Агональність дискурсу та ресурси її реалізації. Педагогічний процес: теорія і практика. 2016. № 3. С. 66−71.
3. Назаренко О., Нестеренко О. Системні ознаки передвиборчого дискурсу (на прикладі американської передвиборчої кампанії 2023-2024 років). Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : Серія «Філологія». 2025. Вип. 27(95). С. 56– 61.

АНДРУЩАК Павло
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ І АВТОРСЬКИХ СЛІВ У АНГЛОМОВНОМУ РОМАНІ

У мовознавстві неологізми посідають особливе місце, адже вони досить часто функціонують як показник динамічних соціокультурних та технічних змін [2]. Значна увага приділяється лексичним новоутворенням, що реалізовуються в художньому тексті (далі – ХТ), зокрема й авторським неологізмам (оказіоналізмам). Пропонована лінгвістична розвідка присвячена дослідженню авторських неологізмів, які видаються чи не найважливішим елементом індивідуального стилю Чайни М'євіля в романі "*The Last Days of New Paris*".

"*The last Days of New Paris*" – це роман британського письменника Чайни М'євілем. Текст роману слугує доречним прикладом майстерного використання неологізмів для створення неповторної атмосфери. Сюжет побудований довкола головного персонажа, який застряг у Парижі 1950-го року і змушений відбиватись від сюрреалістичних створінь, щоб вижити. Оскільки твір насичений дивакуватими створіннями і не менш химерними подіями, автор вміло це передає, використовуючи лексичні новоутворення як один із ключових засобів формування художньої реальності.

Неологізм традиційно витлумачується як слово чи словосполучення, що створене для вираження нових понять [3]. У свою чергу, оказіоналізми розглядаються як стилістичне явище, яке забезпечує унікальність художнього стилю автора-письменника, сприяє створенню нових сенсів і сучасному тлумаченню лексичних одиниць [2], що визначає їх як засіб емоційного та оцінного впливу на читача.

У процесі аналізу було класифіковано неологізми та авторські слова на три категорії: *загальномовні неологізми* (загальновживані лексеми для найменування нових реалій), *авторські* оказіоналізми (новоутворення, що функціонують у межах певного ХТ) та *семантичні новоутворення* (лексичні одиниці, які надають нового значення вже існуючим словам) [2].

Особливу увагу приділено аналізу словотворчих моделей, які виявились найпродуктивнішими в межах досліджуваного роману та їхньому зв'язку з жанрової специфікою твору.

Наведемо приклад загальномовних неологізмів: *"Besides a huge stack of volumes of reproductions, several dictionaries and encyclopaedias of* ***Surrealism****, collections of its manifestos and texts, a few of the volumes that I found particularly helpful in making sense of New Paris...*" [1]. Із уривку можемо побачити, що вони виконують номінативну й історико-культурну функцію, оскільки вони називають нові для читацького сприйняття реалії, що фіксують контекст подій.

Наведемо приклад використання авторських оказіоналізмів: "*He looks away from her. "As I say, I've never seen any* ***manifs****, including* ***wolf-tables****, like them before."* [1]. Тут спостерігаємо, що вони виконують естетичну функцію і створюють атмосферу твору, укорінюючи основі принципи формування лексики в даному ХТ.

Серед семантичних утворень прикладом слугує наступний уривок: *"She was not looking at him any more, Thibaut realized, but past him, behind him. His skin itched in* ***Paris's attention****. He turned."* [1]. Проаналізувавши уривок, робимо висновок, що тут реалізується концептуальна й оціночна функція, які надають нам можливість побачити звичні слова в новому, сюрреалістичному світлі.

Отже, можна побачити, що неологізми у даному романі Чайни М'євіля є не лише засобом лексичного оновлення, а й важливим стилістичним засобом формування нових реалій, що виходять за межі нашого звичайного світу.

Список літератури

1. China Miéville. The Last Days of New Paris. London: Macmillan, 2016. 205 p.
2. Мельник О., Кисельова І. Лексичні неологізми в англійській мові: творення, тенденції та культурний вплив. *Studia Philologica*. 2025. Т.18, №2. С. 77-92.
3. Бужко І. Відонімні неологізми як засіб експресивності в онлайн-комунікації. *Філологічні студії*. 2023. №12. С. 112-124

АНТОНОВА Юлія
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

У світі глобалізації переклад стає творчим відтворенням оригіналу, де використання спеціальних прийомів допомагає подолати мовні бар'єри. Це забезпечує точність передачі авторського задуму та сприяє взаєморозумінню між народами. Розробка вичерпної класифікації перекладацьких трансформацій є пріоритетним завданням для сучасних лінгвістів. Попри відмінності в існуючих моделях, трансформація трактується як свідома зміна структури або одиниць тексту задля нівелювання розбіжностей між мовами. Кінцевий результат такого процесу — створення адекватного перекладу, що відповідає всім параметрам оригіналу.

На сьогодні теорія перекладу оперує розгалуженими системами класифікацій (зокрема, за версіями В. Карабана, І. Корунця, О. Селіванової та інших). Важливо додати, що більшість цих підходів мають певною мірою умовний характер, оскільки вони не завжди здатні повною мірою охопити багатогранну природу цього явища.

Враховуючи дослідження та численні класифікації перекладацьких трансформацій, доцільно виділити такі типи міжмовних трансформацій: лексичні трансформації: транслітерація, калька, конкретизація, узагальнення, описовий переклад; лексико-граматичні трансформації та граматичні трансформації: нульова трансформація, перестановка, заміна (на синтаксичному й морфологічному рівнях), додавання, опущення, антонімічний переклад; стилістичні трансформації: емфатизація, стилістична нейтралізація. О. Селіванова також виділяє формально-змістовий тип трансформацій. Для нього характерні зміни форми і змісту, що зумовлюється розбіжностями систем двох мов, а також прагматичним чинником. До денотативного типу належать також метонімічні заміни, які, в свою чергу поділяються, на: еквонімічні (але такі трансформації не рідко є

перекладацькою помилкою); партонімічні; холонімічні; парто-партонімічні; інші метонімічні заміни. [1, с.462]

Художня репродукція тексту базується на створенні функціональних відповідників стилістичних фігур для збереження естетики оригіналу. Ключовим аспектом є адаптація епітетів з урахуванням їх семантико-експресивного потенціалу та норм міжмовної сполучуваності. Важливим об'єктом адаптації є епітети, що поєднують у собі значення та експресію. Працюючи з ними, фахівець мусить враховувати контекстуальну сполучуваність слів.

Відтворення авторських епітетів і метафор забезпечує збереження емоційного впливу та стилістичної цілісності оригіналу. Адекватність перекладу досягається через комплексний аналіз лінгвокогнітивних і композиційних параметрів тексту. Згідно із «законом збереження метафори», перекладач має мінімізувати втрату образності, оскільки вилучення метафори призводить до семантичної неповноти. У межах художнього дискурсу П. Ньюмарк виокремлює такі прийоми відтворення: метафоричний образ зберігається, якщо він зрозумілий і близький носіям іншої мови; оригінальна метафора замінюється метафорою-еквівалентом; метафора перекладається порівнянням; метафоричний образ зберігається з додаванням, що його пояснює; метафора перекладається перефразуванням. [2, с.108]

Отже, художній переклад як форма міжмовного посередництва дозволяє повноцінно транслювати чужомовні смисли. Визначальним чинником тут є збереження авторського ідіостилю через адаптацію лінгвістичних засобів до норм мови перекладу.

Список літератури

1. Селіванова О. Світ свідомості в мові. Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
2. Newmark P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall, 1988. 292 p. 61.Newmark, P. Approaches to Translation. London and New York: Prentice Hall, 1988. 200 p.

АНТОНЮК Вікторія
Науковий керівник – О. В. Стефурак

ФРАНЦУЗЬКІ КУЛІНАРНІ РЕАЛІЇ В АСПЕКТІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

Французька та українська кухня є важливими складовими культурної спадщини та національної ідентичності обох народів, відображаючи культурні й регіональні особливості кожної нації. У цьому контексті гастрономічна лексика відіграє важливу роль у міжкультурній комунікації, оскільки пов'язана з повсякденним життям і традиціями суспільства [1; 2].

Актуальність теми зумовлена необхідністю підтримки міжмовної та міжкультурної комунікації між такими народами, як Франція та Україна, які активно взаємодіють у різних сферах суспільного життя. Метою роботи є здійснення комплексного аналізу якомога більшої кількості французьких реалій у контексті їх відтворення українською мовою. У межах дослідження основну увагу зосереджено на аналізі та уточненні таких понять, як «реалії», «гастроніми», «доместикація», «форенізація», а також «перекладацькі прийоми» і «перекладацькі стратегії». Окремим завданням дослідження є визначення домінантної перекладацької стратегії, що застосовується в межах нашої роботи. У процесі відтворення назви страв та інгредієнтів при форенізації та доместикації найчастіше використовуються такі перекладацькі прийоми як дослівний переклад, транскрипція, транспозиція, аналог та описовий переклад. (див. рис. 1).

Наприклад, у процесі перекладу гастрономічних назв використовуються різні перекладацькі прийоми. Зокрема, назву «*Profiteroles avec glace et sauce au chocolat*» перекладено як «*Профітролі з морозивом під шоколадним соусом*», де застосовано транскрипцію та дослівний переклад. Аналогічні прийоми простежуються у перекладі назви «*Quiche au saumon et aux épinards*» – «*Кіш з лососем та шпинатом*», а також «*Tartare de saumon*» – «*Тартар з лосося*», де використано транскрипцію та дослівний переклад. Подібний підхід спостерігається і в перекладі «*La quiche au poulet et aux champignons*» – «*Кіш з куркою і грибами*», де також застосовано транскрипцію та дослівний переклад. Водночас у випадку «*Bûche de Noël*» –

«*Різдвяне поліно*» використано дослівний переклад у поєднанні з транспозицією частин мови. Назву «*Bouillabaisse*» передано як шляхом транскрипції – «*Буйабес*». У перекладі «*Les escargots de Bourgogne*» – «*Равлики по-бургундськи*» використано дослівний переклад і транспозицію частин мови.

Рис.1. *Перекладацькі прийоми при відтворенні французьких гастронімів українською мовою*

У роботі було здійснено комплексний аналіз близько ста назв французьких страв, під час перекладу яких застосовано приблизно десять перекладацьких прийомів. Кожну назву було перекладено із використанням певної перекладацької трансформації, що дало змогу сформувати статистичні результати та визначити, які прийоми переважають у дослідженні. Отримані результати засвідчили, що у перекладі з французької мови українською найчастіше використовується стратегія доместикації. Таким чином, саме доместикація виступає основною перекладацькою стратегією, що домінує в межах цієї наукової роботи.

Список літератури

1. Стоянова Т., Шутяк В. Особливості перекладу кулінарного дискурсу // Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського. 2022. № 34. С. 89.
2. Чернова Ю. В., Гаращенко Т. С. Кулінарна термінологія та проблеми її перекладу. Миколаїв : Чорноморський національний університет імені Петра Могили, 2018. 149 с.

АРХИПОВА Каріна
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КУЛЬТОВИХ МУЛЬТФІЛЬМАХ

Переклад власних назв у мультфільмах є важливою складовою аудіовізуального перекладу, оскільки він пов'язаний не лише з передачею форми слова, а й з відтворенням культурних, семантичних та стилістичних особливостей оригінального твору. Власні назви у мультиплікаційних фільмах виконують кілька функцій: вони допомагають розкрити характер персонажів, позначають місце дії, створюють атмосферу вигаданого світу та нерідко містять додаткове смислове або гумористичне навантаження. Саме тому переклад таких назв потребує ретельного аналізу та вибору відповідних перекладацьких прийомів, які дозволяють зберегти зміст і водночас зробити назви зрозумілими для цільової аудиторії.

Метою дослідження є вивчення принципів і прийомів перекладу власних назв у культових мультфільмах та з'ясування особливостей їх передачі українською мовою. У перекладі власних назв можуть використовуватися такі прийоми, як транслітерація, транскрипція, калькування та адаптація, кожен з яких має свої особливості та сферу застосування залежно від типу назви та її функції у тексті.

Для аналізу обрано культові мультфільми різних років, зокрема "Cars" (2006), "How to Train Your Dragon" (2010) та "Zootopia" (2016). Ці стрічки містять значну кількість власних назв, які належать до різних типів (антропоніми, топоніми, зооніми), що дозволяє дослідити різні підходи до їх перекладу.

Наприклад, у мультфільмі "Cars" ім'я персонажа Lightning McQueen передається як «Блискавка Макквін», а назва Radiator Springs перекладається як «Радіатор-Спрінгс». Щодо "How to Train Your Dragon" ім'я дракона Toothless перекладено як «Беззубик», що демонструє передачу семантичного значення імені, тоді як назва острова Berk відтворюється як «Берк», що ілюструє використання передачі звукової форми власної назви. У

мультфільмі “Zootopia” можна розглянути такі приклади, як Judy Hopps - «Джуді Хопс» або Zootopia - «Зоотрополіс». Аналіз подібних прикладів дозволяє дослідити підходи до перекладу імен персонажів, назв місць та інших власних назв, а також визначити, які чинники впливають на вибір перекладацького рішення.

Окремий інтерес становить порівняння перекладу власних назв у мультфільмах, створених у різні роки, що дає можливість простежити можливі зміни у підходах до перекладу та дослідити, як формуються перекладацькі тенденції у сфері аудіовізуального перекладу. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти специфіку передачі онімів та особливості їх функціонування в українському перекладі.

Отже, дослідження спрямоване на вивчення особливостей перекладу власних назв у культових мультфільмах, аналіз перекладацьких рішень та дослідження підходів, які застосовуються під час передачі онімів українською мовою. Подальші дослідження можуть бути пов’язані з розширенням кола аналізованих мультфільмів, дослідженням перекладу власних назв у новіших анімаційних стрічках або порівнянням перекладацьких стратегій у різних мовних версіях мультфільмів.

Список літератури

1. Зоотрополіс. URL: https://uakino.best/cartoon/324-zootropols.html
2. Тачки. URL: https://uakino.best/cartoon/features/366-tachki.html
3. Як приборкати дракона. URL: https://uakino.me/cartoon/features/page,1,2,154-yak-priborkati-drakona.html#findcomment82171
4. Як приборкати дракона 2. URL: https://uakino.me/cartoon/features/485-yak-priborkati-drakona-2.html
5. Cars. URL: https://www.imdb.com/title/tt0317219/
6. How to Train Your Dragon. URL: https://www.imdb.com/title/tt0892769/
7. How to Train Your Dragon 2. URL:https://www.imdb.com/title/tt1646971/
8. Zootopia. URL: https://www.imdb.com/title/tt2948356/

БАБІНА Еліна
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТЕРМІНОЗНАВСТВА

Вивчення будь-якої термінології розпочинається із з'ясування основних понять термінознавства − науки про терміни, їх угрупування та ін. Поняття «термін» по-різному визначається науковцями. Під ним розуміють «слово або словосполучення, що має спеціальне значення та використовується для номінації наукових і професійних об'єктів, а також відношень між ними» [1, с. 8]; «слово (або сполучення слів), яке є офіційно прийнятими найменуванням будь-якого поняття в науці, техніці, мистецтві» [2, с. 13].

Наведемо ще одну дефініцію поняття «термін»: «слово чи словосполучення, що позначає поняття спеціальної галузі знання чи діяльності, яке входить до лексичної системи мови, до якої він належить за допомогою конкретної термінологічної системи (термінології)» [3, с. 88]. Визначення виявляє зв'язок терміна з термінологією або терміносистемою, елементом якої він є.

Більшість термінологів диференціюють поняття «термінологія» та «терміносистема». Так, термінологію характеризують як «сукупність термінів певної галузі виробництва, діяльності, науки що утворює особливий шар лексики, здатний підлягати свідомому впорядкуванню та унормуванню» [3, с. 89]. Внаслідок вказаних процесів термінологія стає терміносистемою, що є свідомо сформованою системою термінів. При цьому терміносистема, на відміну від стихійно сформованої термінології, вважається «штучно сформованою системою, в межах якої оптимальним чином виявляються як властивості термінів, що належать до неї, так і системні зв'язки, що існують між ними» [4, с. 41]; «сукупністю термінів, що склалася внаслідок уніфікації та нормалізації, яка володіє системними якостями» [5, с. 42].

Недоліки термінології виявляються за допомогою її аналізу та систематизації, що дозволяє також визначити способи їх усунення. Діяльність із унормування, впорядкування термінології задля її подальшого лексикографічного оброблення

є, відповідно, важливою для перетворення термінології в терміносистему. Основними критеріями, за якими відбувається розмежування вказаних понять, є: «стихійність та свідомість, системність та асистемність їх творення, їх впорядкованість – невпорядкованість» [6, с. 51]. Подібна діяльність є важливою не тільки для формування терміносистеми, але й для освоєння термінології конкретної галузі знання.

Отже, актуальними для будь-яких досліджень, що здійснюються у парадигмі термінознавства, є не тільки поняття терміна, але й термінології та терміносистеми, в межах яких угруповуються терміни, виявляючи свої системні характеристики. І термінологія, і терміносистема є сукупністю термінів. Терміносистеми з'являються на базі термінологій, внаслідок їх систематизації, уніфікації, впорядкування, що супроводжується їх лексикографічним обробленням.

Список літератури

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. Навчальний посібник для студентів філологічного напряму підготовки. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
2. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 423 с.
3. Карпінський Ю. В. До питання про ознаки термінів і терміносистем. Мовознавство. 2017. Вип. 8. № 1. С. 87–91.
4. Тищенко К. М. Метатеорія термінознавства. Київ : Основи, 2000. 138 с.
5. Тур О. М., Шабуніна В. В. Методологічний інструментарій сучасних термінологічних досліджень. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Т. 2. С. 42−47.
6. Філіппова Н. М. Загальне термінознавство : навч. посібник. Миколаїв : НУК, 2020. 224 с.

БАБ'ЮК Софія
Науковий керівник – Беженар І.В.

ЛІНГВІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ВИЯВЛЕННЯ БАГАТОРІВНЕВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВНОГО ВПЛИВУ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Переклад політичного дискурсу вимагає не лише мовної точності, а й розуміння прихованих стратегій впливу та риторичних прийомів, що використовуються для маніпуляції аудиторією. Завдання перекладача полягає у збереженні смислової точності, культурного контексту та політичної нейтральності, щоб уникнути спотворення маніпулятивного меседжу. Аргументація політичного дискурсу та його ідеологія – невід'ємні складові мови як віддзеркалення діяльності будь-якого суспільства. Жодні з цих складових не існують поза людською спільнотою.

У сучасному мовознавстві політичний дискурс розглядається як складна комунікативна система. Попри значну кількість досліджень, присвячених аргументації як базовому інструменту переконання, питання виявлення конкретних мовних стратегій, що забезпечують багаторівневу організацію мовного впливу, залишається відкритим. Це зумовлює необхідність чіткого розмежування рівнів мовного аналізу та відповідних стратегій їх дослідження.

На думку науковців, аргументація в політичному дискурсі – це логічно впорядковане міркування, спрямоване на досягнення згоди [1]. В цьому контексті політичний дискурс є інструментом впливу на свідомість аудиторії із елементами логосу, пафосу та етосу [2, с. 78]. Політичний дискурс також позиціонують як «практичний розум», де значну роль відіграють непрямі та імпліцитні способи переконання, включаючи маніпуляцію [3, с. 109]. Відповідно, у світлі означених ідей аргументація та маніпуляція не протиставляються, а утворюють єдину систему впливу, спрямовану як на досягнення консенсусу, так і на управління соціальними розбіжностями.

У реалізації персуазивності політичного дискурсу емоційна аргументація відіграє особливу роль [4]. Вона апелює до базових цінностей, страхів і очікувань аудиторії та реалізується через

систему семантичних і стилістичних стратегій. Важливе місце серед цих стратегій займають пом'якшення, яке використовується оратором для нейтралізації негативної оцінки, повтори, у якості засобів акцентування та структуризації інформації, а також використання оцінної лексики. На рівні локальної семантики маніпулятивний вплив здійснюється через явне заперечення, псевдопоступки та перенесення негативного досвіду між когнітивними сферами.

Ключовою умовою виявлення багаторівневої організації мовного впливу є застосування комплексу взаємодоповнювальних аналітичних стратегій [2]. Серед них є дискурс-аналіз, контекстуальні та інтерпретаційні стратегії, дистрибутивна стратегія аналізу виявлення повторюваних мовних моделей, семантико-структурний аналіз, лексико-стилістичний аналіз. Отже, багаторівнева організація мовного впливу у політичних промовах реалізується через взаємодію аргументативних, семантичних, стилістичних і дискурсивних механізмів. Її виявлення можливе лише за умови застосування комплексу лінгвістичних стратегій, як от дискурс-аналіз, контекстуальний, дистрибутивний, семантико-структурний та стилістичний аналіз. Крім ідентифікації засобів маніпуляції, такий підхід дозволяє пояснити їхню ефективність у формуванні суспільної думки.

Список літератури

1. Kakisina, P. A., Indhiarti, T. R., & Al Fajri, M. S. (2022). Discursive Strategies of Manipulation in COVID-19 Political Discourse: The Case of Donald Trump and Jair Bolsonaro. *SAGE Open*, *12*(1), 21582440221079884. https://doi.org/10.1177/21582440221079
2. Khajavi, Y., & Rasti, A. (2020). A discourse analytic investigation into politicians' use of rhetorical and persuasive strategies: The case of US election speeches. *Cogent Arts & Humanities*, *7*(1), 1740051. https://doi.org/10.1080/23311983.2020.1740051
3. Moten, A. R. (2020). The politics of manipulation: Malaysia 2018-2020. *Intellectual Discourse*, *28*(2), 387-408. http://journals.iium.edu.my/intdiscourse/index.php/islam
4. Perelman, C., & Olbrechts-Tyteca, L. (1969). A treatise on argumentation. Notre Dame: Univ.

БАГІНСЬКА Анастасія
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОРИ У ТЕКСТІ РОМАНУ СЮЗАННИ КЛАРК “ПІРАНЕЗІ”

Переклад художніх текстів (ХТ) вважається одним з найскладнішим видів перекладу, адже його мета не лише адекватно передати зміст тексту, а й зберегти авторський задум, його стиль та художню картину світу [1]. У ХТ можна знайти багато стилістично забарвлених прийомів, і серед них метафора є однією з найчастіше вживаних. Метафори часто базуються на культурних реаліях або містять багатозначні поняття, які складно передати мовою цільової аудиторії. [2] У такому разі, перед перекладачем постає неабияке завдання – відтворити образну систему, де кожна трансформація відіграє критичну роль.

Роман Сюзанни Кларк “Піранезі” відзначається насущним використанням метафори, які формують онтологію тексту. Метою дослідження є аналіз способів передачі метафор у процесі перекладу “Піранезі” та визначення їхньої ролі у збереженні стилістичного забарвлення тексту.

У роботі ми послуговуємось класифікацією способів перекладу метафори за М. Ларсон:

1. Збереження метафори, коли образ зрозумілий для читача цільової мови.
2. Переклад метафори через порівняння.
3. Заміна метафори мови оригіналу метафорою цільової мови, яка передає те саме значення.
4. Збереження метафори із поясненням її значення.
5. Пояснення метафори, без збереження художнього образу [1].

У низці випадків метафори роману “Піранезі” були відтворені напряму. Збереження метафори прослідковується в уривку: “*labyrinth plays tricks on the mind*” [4, с.68]– “*лабіринт збиткується з розуму*”[3, с.64], де прийом персоніфікації лабіринту зберігається, оскільки він зрозумілий українській аудиторії.

Приклад перекладу метафори через порівняння: *“The Silence of the House feels charged with expectation”* [4, с.152] – *“Тиша Будинку неначе наелектризована очікуванням”* [3, с.152], де відчуття перетворилось на порівняння для ясності.

Також можна використовувати заміну метафори метафорою цільової мови, яка передає те саме значення. Наприклад, *“he fixed one bright, hooded, malevolent eye on me”* [4, с.88], що у перекладі звучить як *“він пронизав мене поглядом ясного й лихого ока”* [3, с.82]. У цьому випадку метафори була адаптована під українські уявлення.

Збереження метафори із поясненням значення метафори можемо прослідкувати у наступному прикладі: *“In my mind are all the tides, their seasons, their ebbs and their flows”* [4, с.243] – *“У моїй голові всі припливи, їхня пора, їхній початок і кінець”* [3, с.219], де образ збережено, але додаткове пояснення робить його зрозумілішим для читача.

Метафору без збереження художнього образу бачимо тут: *“put the cat among the pigeons”* [4, с.85] – *“пустити лисицю в курник”* [3, с.92], де англійську ідіому було відтворено адаптацією у межах культурного простору.

У висновку, переважним способом передачі художніх образів у перекладі “Піранезі” є збереження метафори, що свідчить про прагнення перекладача зберегти атмосферу та унікальність оригіналу. Утім, коли образи потребують культурного чи семантичного контексту, здебільшого застосовуються способи заміни метафори або її пояснення, без збереження художнього образу, що надає тексту доступності для української аудиторії.

Список літератури

1. Телегіна, Н., & Петрів, Л. (2023). Стратегії перекладу метафор у художньому тексті (на матеріалі роману Айріс Мердок «The black prince»). Folium, 150–156.
2. Дружбяк, С. Бодяківська, К. (2025). Використання інструментарію паралельних корпусів у перекладі художніх засобів. Folium, (7), 104–110.
3. Сюзанна Кларк. Піранезі / Переклад Марії Пухлій. Київ: РМ, 2023. 240 с.
4. Clarke, Susanna. Piranesi. Bloomsbury, 2020. 272 p.

БАРАНЮК Аліна
Науковий керівник – Бочан П.О.

ЛЕКСИЧНІ ВИКЛИКИ У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що кінодискурс є одним із найдинамічніших мовних середовищ, де швидко виникають та поширюються нові слова, а також розвиваються сленгові та розмовні форми. Цей процес супроводжується постійною культурною взаємодією: фільми поширюють уявлення про традиції, цінності та норми англомовного світу, тому від якості перекладу залежать адекватність сприйняття та емоційна залученість цільової аудиторії. У дослідженні зосереджено увагу на тому, як саме відбувається відтворення лексичних особливостей в адаптованому тексті та які методи найкраще підходять для передачі культурних і мовних реалій, щоб зберегти оригінальний ефект. [1, с.223]

Об'єктом роботи є англомовний кінодискурс, а предметом – лексичні одиниці, зокрема культурно маркована лексика, фразеологізми, сленг, неологізми й спеціальна термінологія, які вимагають від перекладача особливої уваги та спеціальних підходів. Мета дослідження полягає у виявленні найпоширеніших лексичних труднощів і визначенні ефективних моделей перекладу, що дозволяють зберегти не лише семантику, а й емоційний та стилістичний потенціал вихідного тексту. Для досягнення поставленої мети у роботі використовуються різні методи, серед яких описовий метод дає змогу систематизувати погляди перекладознавців і практичний досвід перекладачів, контрастивний аналіз допомагає порівнювати мовні одиниці в оригіналі та перекладі, а кількісний аналіз дає змогу встановити частотність використання тих чи інших перекладацьких прийомів. [2, с. 136]

Теоретичну основу становлять праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, які розглядають різні підходи до досягнення адекватності перекладу. Зокрема, формальна та динамічна еквівалентність, концепти "невидимості" перекладача та принципи локалізації вказують на складність у виборі

оптимальної стратегії. У межах кінодискурсу ці підходи часто комбінуються, бо необхідно одночасно зберігати точність і зрозумілість для цільового глядача, а також підтримувати емоційну атмосферу та культурний колорит. [3, с. 87]

До лексичних труднощів, із якими стикаються перекладачі, належать насамперед реалії та власні назви, що вимагають або транслітерації, або підбору культурно відповідних замінників. Сленг і розмовні форми можуть виявитися складними через відсутність прямих аналогів в українській мові, фразеологізми та ідіоматичні вислови нерідко потребують пошуку усталених еквівалентів або ж творчого переосмислення, а неологізми вимагають нових мовних рішень. Особливий виклик становить гумор, що часто базується на грі слів чи культурних асоціаціях: аби адекватно його відтворити, іноді доводиться відмовлятися від буквальної передачі змісту й шукати інші лексичні чи стилістичні засоби. [4, с. 386]

Висновки, серед перекладацьких прийомів, які найчастіше використовуються для розв'язання цих проблем, слід назвати транскрипцію та транслітерацію для збереження фонетичної або графічної близькості власних імен, калькування, коли це не порушує норм цільової мови, адаптацію та локалізацію з метою наближення смислового змісту до реалій цільової культури, модуляцію та компенсацію для збереження стилістики і колориту тексту в тих випадках, коли дослівний переклад не дозволяє передати потрібний ефект. Успішність кіноперекладу, таким чином, залежить від гнучкого поєднання різних стратегій, що дають змогу утримувати баланс між формальною точністю й динамічною еквівалентністю.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англомовної науково-технічної літератури (теорія та практика). – Вінниця: Нова Книга, 2001. – 576 с.
2. Бейкер Мона. In Other Words: A Coursebook on Translation. 2nd ed. – London: Routledge, 2011. – 344 p.
3. Хаус Джуліан. Translation Quality Assessment: Past and Present. – London: Routledge, 2015. – 234 p.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (англійська мова). – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 448 с.

БАРБУЦА Доріана
Науковий керівник – Смірнова М.Р.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ

Проблема булінгу в освітньому середовищі сьогодні є однією з найбільш актуальних соціально-педагогічних проблем. У зв'язку з цим особливого значення набуває розробка ефективних психолого-педагогічних стратегій профілактики булінгу, спрямованих на створення безпечного освітнього середовища та формування культури взаємоповаги серед учнів.

Причини виникнення булінгу мають комплексний характер і пов'язані з особистісними, соціальними та педагогічними факторами. До особистісних чинників належать агресивність, низький рівень емпатії, прагнення до домінування та труднощі у міжособистісному спілкуванні.

Суттєвий вплив на формування стосунків булігну мають сімейні обставини. Крім того, важливу роль відіграє і саме шкільне середовище: несприятливий психологічний клімат у класі, недостатній контроль з боку педагогів та толерантне ставлення до проявів агресії серед учнів [3].

Булінг має серйозні негативні наслідки для всіх учасників освітнього процесу. Для жертв цькування характерні психологічні травми, зниження самооцінки, тривожність, депресивні стани та труднощі у навчанні й соціальній адаптації. Спостерігачі булінгу нерідко відчувають страх, безсилля або провину [2].

Профілактика булінгу є важливою умовою створення безпечного освітнього середовища. Вона передбачає систему заходів, спрямованих на попередження агресивної поведінки, формування культури взаємоповаги та підтримання позитивного психологічного клімату в учнівському колективі.

Важливим напрямом профілактики є розвиток соціальних та емоційних компетентностей учнів. Формування емпатії, толерантності та навичок конструктивного спілкування сприяє зменшенню проявів агресії та формуванню позитивних моделей поведінки [1].

Значну роль у запобіганні булінгу відіграють педагоги та шкільні психологи. Їхня діяльність спрямована на своєчасне виявлення конфліктних ситуацій, проведення тренінгів, бесід і консультацій, а також на формування сприятливої атмосфери у шкільному колективі [2].

Важливими елементами профілактики є інформаційно-просвітницька робота та залучення батьків до виховного процесу. Також ефективним є створення системи раннього виявлення конфліктів і своєчасного реагування на прояви агресивної поведінки [1].

Ефективність профілактики булінгу значною мірою від систематичності та послідовності проведення профілактичної роботи у закладі освіти. Важливим є регулярне проведення виховних заходів, тренінгів з розвитку комунікативних навичок, а також формування у школярів відповідального ставлення до власної поведінки та поведінки інших.

Такі заходи сприяють підвищенню рівня обізнаності учнів щодо проблеми булінгу, формують навички мирного вирішення конфліктів і допомагають створити атмосферу взаємної поваги та підтримки у шкільному середовищі.

Отже, профілактика булінгу потребує комплексного підходу, що поєднує педагогічні, психологічні та соціальні заходи, спрямовані на формування безпечного та підтримувального освітнього середовища.

Список літератури

1. Тілікіна Н. В., Гольцберг К. О., Мельниченко А. А. Булінг (цькування) як явище, його форми та учасники : навч.-метод. матеріали. Київ : Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. URL: https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/main/deps/ps/buling/module1/buling-iak-iavische.pdf
2. Лесик А., Сапранкова К. Булінг як психолого-педагогічний феномен в освітньому процесі. *Молодь і ринок.* 2023. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.282835
3. Тілікіна Н. В. Булінг у шкільному середовищі: причини, прояви та шляхи подолання. *Соціальна робота та соціальна педагогіка.* 2021.

БЕЗПАЛЬКО Валерія
Науковий керівник – Суродейкіна Т.В.

РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

Сучасна система освіти спрямована на формування ключових компетентностей учнів, серед яких одне з провідних місць займає фонетична компетентність. Фахівці, такі як H. D. Brown, О. Б. Бігич, С. Ю. Ніколаєва підкреслюють важливість цієї навички, адже це безпосередньо впливає на готовність учня вступати в діалог [1; 2; 3].

Фонетична компетентність визначається як здатність учня сприймати, розуміти та правильно відтворювати звукові одиниці іноземної мови, дотримуючись норм вимови, інтонації та ритму. Зокрема, С. Ю. Ніколаєва розглядає фонетичну компетентність як складову іншомовної комунікативної компетентності, яка забезпечує правильне сприйняття та відтворення мовлення на фонетичному рівні [2].

Для формування фонетичної компетентності є кілька ефективних методів, які можна застосовувати в процесі навчання: аудіювання, моделювання вимови, інтерактивні вправи, застосування методу фонетичних транскрипцій, практика через діалоги та рольові ігри. Як зазначає О. Б. Бігич, використання мультимедійних та інтерактивних матеріалів на уроці, мотивує учнів та допомагає краще сприйняти матеріал [1]. R. Mayer підкреслює: поєднання зорової та слухової інформації підвищує рівень запам'ятовування навчального матеріалу в середньому на 30–40 % порівняно з використанням лише одного каналу сприйняття [5].

Існують різні типу відеоматеріалів – автентичні, навчальні, мультфільм, відеоблоги, короткі відеокліпи, фільми, серіали. Кожен тип відеоматеріалів має власний дидактичний потенціал у розвитку фонетичної компетентності. За спостереженнями S. Thornbury, робота з діалогічним мовленням сприяє формуванню інтонаційної природності мовлення учнів [6].

Ефективність використання відеоматеріалів напряму залежить від правильності їх добору. Відео має відповідати не

лише віковим особливостям учнів, а насамперед конкретним фонетичним завданням уроку. Невдалий добір матеріалу (надмірна тривалість, складна лексика, швидкий темп мовлення) призводить до перевантаження учнів і знижує результативність фонетичної роботи. Їх методично обгрунтоване поєднання в межах одного навчального циклу забезпечує поступовий перехід від контрольованої вимови до природного мовлення.

Згідно з критеріями CEFR, оцінювання фонетичної компетентності враховує чіткість вимови, правильність інтонації та наголосу, а також здатність досягати належної зрозумілості та виразності в мовленні. Від початкового рівня (A1) до високого рівня (C2) вимоги до точності, інтонаційної варіативності та ритмічної злагодженості мовлення стають суворішими, що дозволяє детально оцінювати рівень їх розвитку [4].

Отже, теоретичний аналіз підтверджує, що розвиток фонетичної компетентності учнів середньої школи є складним, багатокомпонентним процесом, який потребує системного підходу, поєднання традиційних і сучасних засобів навчання та чітко визначених критеріїв оцінювання. Відеоматеріали виступають ефективним інструментом формування вимовних навичок за умови їх методично виваженого добору й цілеспрямованого використання.

Список літератури

1. Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. Київ : Ленвіт, 2006. 176 с.
2. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Brown H. D. Teaching by Principles: An interactive approach to language pedagogy. 4th ed. New York : Pearson Education, 2015. 640 p.
4. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. 236 p.
5. Mayer R. E. Multimedia Learning. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 304 p.
6. Thornbury S. How to Teach Speaking. Harlow : Pearson Education, 2006. 192 p.

БЕЛІКОВА Євангеліна
Науковий керівник – Бочан П.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна лінгвістика дедалі більше вивчає динамічні процеси у неформальному дискурсі, де молодіжний сленг є найгнучкішим пластом лексики. Переклад сленгових одиниць ускладнюється їхньою тісною залежністю від соціокультурного контексту, яка вимагає не лише точності, а й глибокої адаптації до особливостей цільової авдиторії.

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком англомовної сленгової лексики під впливом глобалізації та необхідністю пошуку ефективних стратегій передачі цієї лексики українською мовою. У сучасній лінгвістиці питання систематизації синтаксичних і семантичних трансформацій, застосованих до новітніх сленгізмів, досі є недостатньо опрацьованим.

Метою дослідження є визначення основних перекладацьких стратегій і трансформацій, які використовуються для передачі англійського молодіжного сленгу українською мовою. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:
- уточнити поняття сленгу й підходи до його класифікації;
- визначити соціокультурні чинники формування сленгових одиниць;
- проаналізувати словотвірні механізми виникнення сленгу;
- систематизувати методи перекладацьких трансформацій під час передачі сленгу.

Матеріалом дослідження стали лексичні одиниці, які було відібрано методом суцільної вибірки з англомовних лексикографічних джерел (Urban Dictionary), соціальних мереж (TikTok, Instagram, X) і сучасного медіаконтенту. У роботі використано методи перекладацького аналізу, порівняльно-зіставний метод і кількісний аналіз для встановлення частотності використання конкретних трансформацій.

У ході дослідження було встановлено, що формування молодіжного сленгу ґрунтується на афіксації, скороченнях та

метафоризації. Серед перекладацьких трансформацій виділено такі стратегії:

- Функціональний аналог - добір української сленгової одиниці для збереження прагматичного ефекту (наприклад, “no cap” - “без б”).

- Описовий переклад - використовується для пояснення безеквівалентних слів (наприклад, “ghosting”).

- Транскрипція - застосовується щодо запозичень, що вже вкорінилися в українському дискурсі (наприклад, “cringe” - “кринж”).

- Калькування - передача внутрішньої форми слова за умови збереження семантики.

Отже, відтворення англомовного молодіжного сленгу на синтаксичному й лексичному рівнях - це багатогранний і комплексний процес, зумовлений відмінностями мовних систем і необхідністю зберігати емоційне забарвлення висловлювань. Перекладач має знаходити баланс між точною передачею змісту й творчою адаптацією характерних елементів молодіжної комунікації. Подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення впливу цифрового дискурсу на зміну перекладацьких норм у передачі неологізмів.

Список літератури

1. Журавель Т. В., Хайдарі Н. І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2015. № 19 (2). URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_2/41.pdf (дата звернення: 20.03.2026).
2. Перетокіна В. Ф. Англійський молодіжний сленг та його переклад // Англістика та американістика. 2013. Вип. 10. С. 129–133.
3. Саприкіна О. Молодіжний сленг у сучасній англійській лексикології // New pedagogical thought. 2020. Т. 101, № 1. С. 66–69. URL: https://doi.org/10.37026/2520-6427-2020-101-1-66-69 (дата звернення: 20.03.2026).
4. Coleman J. The Dictionary of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2018. 320 p..
5. Patridge E. Slang: To-day and Yesterday. London : Routledge & Kegan Paul, 2015. 476 p.

БЕЛЯК Софія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

СУЧАСНІ НЕОЛОГІЗМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ (на основі термінів кіноіндустрії)

Динамічність мовної системи зумовлює появу неологізмів як реакцію на соціокультурні зміни. Найкраще неологізмів показано у сучасному кінематографі. Оскільки аудіовізуальні твори часто виступають першоджерелом новотворів, це спричиняє значні труднощі при їх перекладі та вимагає специфічних стратегій адаптації. Отже, метою роботи є з'ясування особливостей лексико-граматичних та стилістичних трансформацій, що застосовуються для збереження прагматичної цінності англомовних кіно-неологізмів.

Актуальність теми зумовлена стрімким розвитком англомовного дискурсу як основного джерела появи нових лексичних одиниць. Оскільки кіно-текст швидко реагує на соціальні та технологічні зміни, виникає реальна потреба у науковому обґрунтуванні методів адекватного відтворення неологізмів українською мовою. Як було зазначено Пітером Ньюмарком, «Неологізми є, мабуть, найбільшою проблемою для професійного перекладача; нові ідеї та варіації почуттів транслюються саме через медіа» [3, с. 140].

Наукова новизна роботи полягає в проведенні комплексного аналізу лексико-граматичних та стилістичних трансформацій на матеріалі англомовних кінострічок періоду 2010-2020 рр. У дослідженні вперше було розглянуто неологізми не лише як автономні лексичні одиниці, а як складники процесів соціокультурної адаптації в кіно-дискурсі.

У роботі здійснено аналіз способів перекладу сучасних неологізмів на матеріалі таких кінофільмів: "Downhill, 2020", "Spider-Man: Far from Home, 2019", "Arrival, 2016", "The social network, 2010". У перебігу дослідження, було виокремлено 100 контекстів з використанням неологізмів та перекладів контекстів українською.

Під час аналізу матеріалу було виявлено, що найпоширенішим способом відтворення безеквівалентних лексем є лексичні (формальні) трансформації (34%). Було

встановлено, що транскрибування дозволяє зберегти фонетичну форму терміну, що було продемонстровано на прикладі дієслова to spam — *«… я їм це спамну»*. При перекладі складних неологізмів було використано калькування та граматичні заміни. Зокрема, було проаналізовано роль лексико-семантичних замін, що становлять близько 4% від загальної кількості контекстів і використовуються для логічної адаптації та досягнення природності, як проілюстровано у прикладі: *«Let the hacking begin» — «Стаємо хакерами»*. У процесі дослідження було доведено, що переклад кіно-неологізмів вимагає високого рівня прагматичної адаптації. Згідно з сучасними науковими підходами, «Локалізація мови включає вивчення соціокультурних особливостей цільової аудиторії та, як наслідок, впровадження культурної адаптації» [4, с. 2].

Отже, результати дослідження підтверджують, що еквівалентність при відтворенні кіно-неологізмів досягається через комплексне застосування лексико-граматичних та семантичних трансформацій. Було встановлено, що для збереження експресивності авторських новотворів вимагається використання методів компенсації та нейтралізації. Доведено, що в 50% випадків успішна інтерпретації тексту залежить від урахування фонових знань глядача. Перекладачі повинні не лише володіти технічним навичками, а й здійснювати прагматичну локалізацію, щоб глядач міг сприйняти кіно-твір згідно з оригінальним задумом.

Список літератури

1. Радецька С., Петренко Є. Мова засобів масової інформації як джерело нової лексики та засобів вираження емоцій: загальний нарис проблематики на сучасному етапі розвитку мовознавства. *Мовознавство. Літературознавство. Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 61, том 4. С. 79–84
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля – Київ, 2006. 716 с.
3. Language Localization via Audiovisual Translation. ResearchGate, 2023.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall, 1988, 292 p.

БЕРНИК Глорія
Науковий керівник – Смірнова М.Р.

ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНОСТІ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 8 КЛАСУ

Актуальність теми дослідження полягає в необхідності пошуку ефективних підходів до навчання граматики в умовах сучасної освітньої системи. Формування граматичної компетентності є однією з ключових складових мовленнєвого розвитку учнів, оскільки вона забезпечує здатність до правильної, усвідомленої та ефективної комунікації іноземною мовою.

Наочність як методичний інструмент навчання має значний вплив на ефективність засвоєння інформації та розвиток когнітивних навичок учнів. Наочність є одним із провідних дидактичних принципів навчання та відіграє важливу роль у формуванні граматичної компетентності учнів. Використання різних видів наочних засобів сприяє усвідомленню граматичних явищ, які мають абстрактний характер, та полегшує засвоєння граматичних правил і структур.

Відповідно до підходів, викладених у працях С. Ю. Ніколаєвої, наочність забезпечує можливість ефективного засвоєння складних мовних і граматичних понять шляхом формування яскравих і доступних для сприйняття образів [1].

Візуальні матеріали, за твердженням дослідниці, створюють стійкі асоціативні зв'язки між граматичними структурами та їхнім графічним, ілюстративним або символічним уособленням

О. С. Казачинер у своїх працях підкреслює, що використання наочності особливо ефективне при вивченні іноземної мови школярами, адже вона допомагає створювати ситуації, близькі до реального мовного середовища, та розвивати мовленнєву активність учнів [2].

Основними видами наочності є ілюстративна, графічна, текстова, предметна та електронна наочність, які можуть бути використані в процесі формування граматичної компетентності.

Граматика є важливою складовою мовленнєвої діяльності, адже саме вона визначає правильність побудови речень,

узгодження слів у роді, числі, часі, а також формування логічних і граматично правильних висловлювань.

Згідно з твердженням О. О. Пасько [3], процес формування граматичної компетентності проходить чотири основні етапи:

1. Перший етап – ознайомлення : учні знайомляться з новими граматичними конструкціями у природному мовному контексті.
2. Другий етап – пояснення: вчитель детально пояснює граматичне явище на основі прикладів. Основні методи: логічне пояснення, індуктивний підхід, наочні матеріали та активна участь учнів.
3. Третій етап – тренування: учні закріплюють граматичні структури через вправи:

- трансформаційні (зміна структури речень),
- підстановочні (заміна елементів у реченні),
- репродуктивні (відтворення правил у реченнях або текстах).

4. Четвертий етап – застосування: практичне використання граматичних структур у мовленні: діалоги, міні-сценки, письмові завдання, рольові ігри.

Отже, впровадження наочності у процес формування граматичної компетентності є актуальним завданням, що відповідає сучасним освітнім стандартам і потребам учнів. Використання цього підходу не лише сприяє ефективному засвоєнню граматики, а й забезпечує формування комунікативних навичок, необхідних для успішного володіння іноземною мовою.

Список літератури

1. Ніколаєва С.Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання– Київ: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Казачинер О.С. Дидактичні ігри як засіб активізації діяльності учнів на уроках англійської мові. Англійська мова та література, 2007. № 36. – С. 41-47
3. Пасько О.О. Сучасні методи вивчення граматики англійської мови у середній школі. – Харків: Основа, 2015. – 220 с.

БЕЦИН Орест
Науковий керівник – Батринчук З.Р.

ВИКОРИСТАННЯ YOUTUBE ВІДЕО ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі міжкультурна комунікативна компетентність (МКК) стає однією з ключових компетентностей, необхідних для успішної взаємодії в глобальному середовищі. Сучасні цифрові ресурси, такі як YouTube, надають учням автентичні матеріали, що дозволяють не лише засвоювати лексичні та граматичні структури, а й формувати міжкультурні навички [1; 2].

Українські дослідники (О.Комар,А.Джурило) підкреслюють, що МКК інтегрує мовленнєву компетентність, соціокультурні знання та здатність аналізувати культурні явища, що забезпечує ефективну взаємодію в мультикультурному середовищі [1]. М. Байрам у своїй концепції наголошує, що міжкультурна компетентність формується поступово й потребує автентичних джерел інформації, що відображають специфіку іншої культури [5]. Як зазначає К. Крамш, мова – це “культурний код”, який переносить символи, цінності та культурні значення (Kramsch, 1993). Таким чином, механічне засвоєння лексики та граматики не забезпечує повного розуміння іншої культури – учні мають занурюватися у культурний контекст, способи мислення та невербальні форми поведінки.

Особливе значення у формуванні МКК мають аудіовізуальні матеріали. Відео з YouTube дозволяють учням спостерігати за інтонацією, жестами, невербальною поведінкою носіїв мови, а також оцінювати культурні норми та соціальні моделі поведінки [2]. Б.Томлінсон зазначає, що автентичні відеоматеріали сприяють “глибшому мовленнєвому і культурному досвіду” [3]. Використання таких ресурсів допомагає подолати проблему штучності навчальних матеріалів та занурює учнів у реальні мовленнєві ситуації.

Методи навчання МКК також відіграють важливу роль. Модельований підхід дає змогу учням спершу спостерігати приклад, а потім висловлювати власні думки, що сприяє розвитку самостійності та впевненості у спілкуванні [2].

Важливим аспектом є комплексне використання цифрових та традиційних ресурсів. Комбінація відеоматеріалів, онлайн-платформ, подкастів, дискусій та міжнародних проєктів сприяє розвитку всіх складових МКК: лінгвістичного, соціокультурного, прагматичного та стратегічного (Томлінсон,2021). Такий підхід не лише покращує мовленнєві навички, а й формує толерантність, емпатію та готовність до міжкультурного діалогу.

Отже, YouTube відео та інші автентичні ресурси є ефективними засобами розвитку МКК у школярів. Використання цих матеріалів у поєднанні з інтерактивними та проєктними методами навчання створює умови для комплексного розвитку міжкультурної компетентності, підвищує мотивацію до вивчення мови та формує навички ефективної комунікації у глобальному контексті.

Список літератури

1. Комар, О., & Джурило, А. (2024). Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті глобалізації освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, (2), 46–55.
2. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. Cambridge : CambridgeUniversity Press, 2014. 410 p.
3. Tomlinson B.Developing Materials for Language Teaching. 2nd ed. London : Bloomsbury, 2013. 526 p.
4. Kramsch C. Context and Culture in Language Teaching. Oxford University Press, 1993.295p.
5. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Multilingual Matters, 1997.124p.

БЕШЕГА Надія
Науковий керівник – Петренко О.Д

ЗАСОБИ КОМПРЕСІЇ ТЕКСТУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ ТА ЇХ РОЛЬ У ПЕРЕКЛАДІ

Компресія тексту є поширеним явищем у мові, яке полягає у скороченні обсягу тексту без втрати суттєвої інформації [1, с. 125]. Це явище відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності комунікації, особливо в умовах постійно зростаючого потоку інформації. Компресія може відбуватися на різних рівнях мовної системи: лексичному, морфологічному та синтаксичному, і реалізується за допомогою різноманітних засобів, таких як еліпсис, синонімія, заміна частин мови та інші [2, с. 450-465].

Це дослідження вирізняється тим, що фокусується на зіставному аналізі засобів компресії в англійській та українській мовах, а також на їх ролі у процесі перекладу. Аналіз цих мовних механізмів розкриває, як різні мови використовують власні ресурси для досягнення стислості та як ці засоби трансформуються при перекладі.

У дослідженні було опрацьовано приклади компресії тексту, виокремлені з наукових статей, художніх творів та онлайн-джерел англійською та українською мовами. Було встановлено, що найчастотнішими засобами компресії на лексичному рівні є синонімія та заміна словосполучень одним словом; на морфологічному - використання скорочень та заміна частин мови; на синтаксичному - еліптичні конструкції та дієприслівникові звороти.

Збереження компресії при перекладі є важливим аспектом, оскільки вона впливає на лаконічність, динамічність та експресивність тексту [3, с. 87]. У ході дослідження було виявлено, що при перекладі з англійської на українську мову часто відбувається втрата компресії через відсутність прямих відповідників певним мовним засобам. Наприклад, англійські дієприкметникові звороти часто перекладаються українською

мовою за допомогою підрядних речень, що призводить до збільшення обсягу тексту.

Найефективнішими методами для збереження компресії виявилися трансформації, що дозволяють адаптувати текст до цільової мови, зберігаючи при цьому його стислість. До таких трансформацій належать: заміна частин мови, використання синонімічних конструкцій, перебудова речень.

Результати дослідження показали, що різні мови мають свої особливості у використанні засобів компресії. Їх зіставний аналіз дозволяє виявити ці особливості та розробити ефективні стратегії перекладу, що враховують не лише семантичні, але й стилістичні аспекти тексту. Розуміння механізмів компресії та вміння їх відтворювати в мові перекладу є важливою складовою професійної компетенції перекладача.

Список літератури

1. Cruse, D. A. (2011). Meaning in Language: An Introduction to Semantics and Pragmatics. Oxford University Press.
2. Huddleston, R., & Pullum, G. K. (2002). The Cambridge Grammar of the English Language. Cambridge University Press.
3. Munday, J. (2016). Introducing Translation Studies: Theories and Applications. Routledge.

БІРЮКОВА Діана
Науковий керівник – Нузбан О.В.

ЗАПОЗИЧЕННЯ З ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Лексичний склад мови є відкритий до змін, що зумовлює активне проникнення іншомовних елементів. Такий процес збагачення мови є безперервним упродовж усієї історії людства. Запозичення – звернення до лексичного фонду інших мов для визначення нових понять і предметів, при чому часто самі ці поняття і предмети разом з їх назвами засвоюються від інших народів [1, с. 5]. Англійська мова є міжнародною мовою спілкування, що століттями запозичувала слова з інших мов за допомогою культурного обміну та історичного контексту між країнами Європи.

Актуальність дослідження полягає в тому, що в умовах глобалізації та активної міжкультурної комунікації процеси запозичення лексики значно посилюються, що потребує їх ґрунтовного аналізу.

Метою дослідження є аналіз особливостей запозичення лексики з європейських мов у сучасній англійській мові, визначення основних джерел запозичень та виявлення процесів їх фонетичної і морфологічної адаптації. **Об'єктом** дослідження є лексична система сучасної англійської мови, а **предметом** — особливості запозичення та адаптації лексики з європейських мов в англійській мові.

Одним із найдавніших джерел запозичень для англійської мови була латинська. Латинські слова проникали в англійську мову ще в період контактів германських племен із Римською імперією. У ранньомодерний період англійської мови у міру розвитку науки, освіти та техніки латинська мова продовжувала використовуватися для створення нових термінів у біології, хімії, фізиці та медицині [2, с. 85].

Важливу роль у формуванні словникового складу англійської мови відіграли і французькі запозичення. Після нормандського завоювання Англії 1066 року французька мова протягом кількох

століть була мовою королівського двору, адміністрації та аристократії. Також запозичення, що пов'язані з торгівлею та мистецтвом, продовжували інтегруватися в епоху Відродження. В епоху Просвітництва Франція та Англія активно взаємодіяли, тож лексика була поповнена словами з усіх сфер життя [3, с. 34].

Скандинавські мови також зробили помітний внесок у формування англійської лексики. У результаті періоду вікінгських набігів та поселень скандинавів у Англії мова збагатилася значною кількістю слів повсякденного вжитку, що стосуються побуту, соціальних відносин та природних явищ.

Після потрапляння до мови запозичені слова зазнають процесу адаптації, який полягає у пристосуванні їх до фонетичної, морфологічної та граматичної системи цієї мови. Запозичення можуть настільки інтегруватися в її систему, що носії мови перестають сприймати їх як іншомовні елементи.

Результати дослідження свідчать про те, що запозичення з європейських мов є важливим чинником формування сучасної англійської мови. Основними джерелами таких запозичень виступають латинська, французька та скандинавські мови, а процес їх засвоєння супроводжується фонетичною та морфологічною адаптацією. Це забезпечує ефективну інтеграцію іншомовної лексики та її повноцінне функціонування в мовній системі.

Список літератури

1. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Ганич Д. І., Олійник І. С. - Київ : Вища школа. – 1985. – 360 с.
2. Virtos A. Latin and French Borrowings in English / Interuniversitaria. – 2019. – с. 84-49.
3. Лупина А. Ю. Роль і місце запозичень у сучасній англійській науковій мові та їх інтерпретація українською (на матеріалі підмов хімії та медицини) / Лупина А. Ю. Роль – 2022. – 84 с.

БОГАЧ Анастасія
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (на матеріалі серіалу “Euphoria”)

Відомо, що молодіжний сленг є важливим елементом сучасної розмовної англійської мови та активно використовується в аудіовізуальних медіатекстах, зокрема в телесеріалах. Він відображає культурні, соціальні та вікові особливості мовців, а також створює ефект автентичності мовлення персонажів. У процесі перекладу англомовних серіалів українською мовою виникає проблема відтворення сленгових одиниць, адже вони часто мають яскраве емоційне забарвлення, культурні конотації та не завжди мають прямі відповідники в мові перекладу.

Метою роботи є дослідження особливостей перекладу молодіжного сленгу з англійської мови українською на матеріалі серіалу “*Euphoria”* (2019–2022). Основна увага приділяється аналізу перекладацьких стратегій і трансформацій [1], що застосовуються для відтворення сленгових одиниць, а також ступеню збереження їхнього стилістичного й емоційного забарвлення.

У дослідженні проаналізовано репліки персонажів серіалу “*Euphoria”*, де широко використовується сучасний молодіжний сленг. Наприклад, у діалозі персонажів використовується сленгове слово *“cool”*, що у молодіжному мовленні та сленгу може означати *“класний”*, *“прикольний”, “чудовий”*. У такому випадку доцільно застосувати лексико-семантичну трансформацію диференціації [1], обравши варіант перекладу, який найкраще відповідає контексту. Таким чином переклад може звучати як “класно” або “прикольно”, що зберігає неформальний стиль мовлення персонажів.

Іншим прикладом є сленговий вираз *“What the hell?”*, який використовується для вираження здивування або обурення. У процесі перекладу можливе застосування експресивізації [1], що

належить до групи стилістичних трансформацій. У такому випадку переклад може звучати як *“Що за фігня?”* або *“Що це взагалі таке?”*, що дозволяє передати емоційне забарвлення репліки та зберегти розмовний характер мовлення.

Ще одним поширеним прикладом молодіжного сленгу є слово *“dude”*, яке в англійській мові часто використовується як неформальне звертання до співрозмовника. У перекладі українською мовою воно може передаватися як *“чувак”, “друже”* або *“ей”*, залежно від ситуації спілкування. У цьому випадку перекладач застосовує лексичну заміну або контекстуальну адаптацію.

У деяких випадках перекладач може використовувати нейтралізацію [1], коли сленг замінюється стилістично нейтральним відповідником. Наприклад, слово *“guy”*, що в розмовному мовленні означає *“хлопець”* або *“чувак”*, може перекладатися як *“хлопець”*. У такому випадку емоційно-розмовне забарвлення частково втрачається, проте зміст висловлювання залишається зрозумілим для аудиторії.

Переклад молодіжного сленгу в сучасних аудіовізуальних текстах засвідчує, що його відтворення українською мовою потребує гнучкого застосування різних перекладацьких стратегій. Перекладач може використовувати калькування, диференціацію, експресивізацію або нейтралізацію залежно від контексту, прагматичної функції висловлювання та цільової аудиторії. Такий підхід дозволяє максимально зберегти комунікативний ефект та стилістичну специфіку молодіжного мовлення у перекладі серіалу “*Euphoria”*.

Список літератури

1. Практичний курс англійсько-українського перекладу (для студентів 2–4 курсів): навч.-метод. посіб. : уклад. Заслонкіна А. В., Нузбан О. В., Новосадська О. Б. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 136 с.
2. *Euphoria* : television series / created by Sam Levinson. – HBO, 2019–2022. – URL: https://www.imdb.com/title/tt8772296/ (дата звернення: 06.03.2026).
3. Green J. “*The Slang Dictionary.”* London: Chambers, 2021.

БОДНАРАШЕК Крістіна
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ДІАЛЕКТІВ І СЛЕНГУ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Сучасне перекладознавство приділяє значну увагу проблемі перекладу лексико-стилістичних особливостей художнього тексту, зокрема діалектного мовлення та сленгу [2]. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адекватної передачі соціокультурної інформації, закладеної в оригіналі, а також збереження індивідуального стилю автора і мовленнєвих характеристик персонажів.

Діалекти розглядаються, як різновид національної мови, що має територіальні, соціальні та фонетико-лексичні особливості. Сленг, у свою чергу, є неформальною складовою лексичної системи, який надає мовленню експресивності, емоційності та відображає належність до певної соціальної групи [3].

Серед основних труднощів перекладу діалектів і сленгу виділяють: передачу стилістичного забарвлення, збереження соціальної зумовленості мовлення, а також відтворення культурних реалій. Теоретичною основою дослідження є праці Л. Венуті [3], М. Бейкер [1], Б. Хатіма та І. Мейсона [3], які наголошують на важливості балансу між еквівалентністю та адаптацією.

У роботі проаналізовано особливості перекладу діалектів і сленгу на матеріалі роману *“Прислуга”* Кетрін Стокетт. Особливу увагу приділено мовленню персонажів, зокрема героїні Ейбілін, чия мова відзначається використанням граматично спрощених конструкцій, просторіччя та елементів афроамериканського діалекту.

Наприклад, у висловлюванні: *“I done told you I ain’t got no maid”* використовується поєднання кількох діалектних ознак, зокрема граматично некоректна форма минулого часу (*done told*) та подвійне заперечення (*ain’t got no*), що є показником соціального походження персонажа. В українському перекладі: *“Я ж тобі вже казала, що в мене немає ніякої служниці”* перекладач застосовує лексичну компенсацію та граматичну нормалізацію, внаслідок чого діалектна специфіка частково

знецінюється, однак зберігаються зміст і експресивність висловлювання.

Наведемо інший приклад: *"Law, I love you, Miss Skeeter"* містить вигук *law*, який є характерною ознакою розмовного мовлення та виконує емоційно-експресивну функцію. У перекладі знаходимо такі слова: *"Ой, я вас так люблю, міс Скітер"* використано функціональний відповідник, що дозволяє передати емоційність і стилістичне забарвлення висловлювання.

Показовим також є висловлювання: *"Ain't you tired a-bein' treated like you don't matter?",* яке містить кілька діалектних форм (*ain't, a-bein'*) та відхилення від граматичної норми. В українському варіанті знаходимо: *"Хіба ти не втомилася, що до тебе ставляться так, ніби ти нічого неварта?"*. Переклад демонструє застосування адаптації та транспозиції, що забезпечує природність звучання, хоча діалектні особливості частково нейтралізуються.

Практичні результати дослідження свідчать, що повне відтворення діалектного мовлення є практично неможливим, тому перекладач змушений обирати між точністю та природністю тексту. Найбільш ефективною стратегією є комбінування різних перекладацьких прийомів із урахуванням контексту та функції мовних одиниць.

Отже, переклад діалектів і сленгу є складним багаторівневим процесом, який потребує не лише мовної компетенції, а й глибокого розуміння культурного контексту. Отримані результати можуть бути використані у подальших дослідженнях художнього перекладу, а також у практиці підготовки майбутніх перекладачів.

Список літератури

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018. 276 p.
2. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. London: Routledge, 2014. 256 p.
3. Venuti L. The Translator's Invisibility. New York: Routledge, 2008. 320 p.
4. Стокетт К. Прислуга. Пер. з англ. В. Кучменко. К.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2025.

БОДНАРЮК Моніка
Науковий керівник – Кушнерик В. І.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ВІДТВОРЕННІ ГУМОРУ ТА САРКАЗМУ НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «WEDNESDAY»

Аудіовізуальний переклад сьогодні викликає великий інтерес у дослідників, адже стрімінгові платформи набирають дедалі більшу популярність. Одним з найскладніших викликів для перекладача залишається відтворення гумору та сарказму, тому що ці явища пов'язані з індивідуальними особливостями мовлення персонажів, мовною грою та особливо з культурними відмінностями. Ще однією актуальною проблемою в аудіовізуальному перекладі постає технічна вимога синхронізації зображення та звуку, яка обмежує перекладача не менше, ніж змістові труднощі. Звідси випливає, що серіал «Wednesday» є надзвичайно цікавим для аналізу, адже увесь ідіолект головної героїні тримається виключно на сарказмі, специфічному цинізмі та чорному гуморі, який складно передати українською мовою, щоб зберегти сенс.

Метою дослідження є аналіз перекладацьких трансформацій, які використовуються в українському дубляжі серіалу «Wednesday», щоб зберегти комічний та саркастичний ефект. Для матеріалу дослідження використано діалоги персонажів з першого та другого сезону та їхній україномовний дубляж.

Перш ніж переходити до аналізу, варто окреслити теоретичну базу. Сарказм — це форма вербальної іронії, де між тим, що сказано, і тим, що мається на увазі, існує різкий контраст [4, с. 270]. Відтворити це в перекладі без трансформацій практично неможливо. За класифікацією А. Заслонкіної, О. Нузбан та О. Новосадської, трансформації поділяються на лексичні, граматичні та стилістичні і всі три групи тією чи іншою мірою задіяні при роботі з гумористичними текстами [2].

При аналізі дубляжу серіалу, неможливо не зазначити, що такий вид перекладу є більш обмеженим, ніж субтитрування. У своїй праці дослідниці зазначають, що дублювання вимагає від перекладача не лише передачі змісту, а й пошуку функціональних відповідників, які б підходили до артикуляції акторів на екрані

[3, с. 238]. Саме це сильно впливає на вибір тої чи іншої трансформації.

Аналіз вибіркових епізодів першого та другого сезону показує, що найчастіше перекладачі вдаються до лексико-семантичних трансформацій, зокрема до модуляції. За дослідженням Т. Дяк і С. Ткачук, річ у тому, що англомовна іронія при прямому перекладі нерідко «не спрацьовує» — українська аудиторія просто не відчуває її як смішну. Тому перекладач змінює кут подачі ситуації і адаптує специфічний цинізм ідіолекту Венздей, зберігаючи при цьому влучність і гостроту її висловлювань [1, с. 35].

Що стосується стилістичних трансформацій, вони особливо помітні там, де гра слів у оригіналі технічно не відтворювана — тоді іронічний елемент «переноситься» в сусідню фразу, тобто використовується компенсація. Граматичні трансформації виконують переважно допоміжну роль забезпечують природність українського мовлення.

Отже, дослідження підтверджує: відтворення гумору в серіалі «Wednesday» вимагає відходу від дослівності на користь прагматичної еквівалентності. Тільки так вдається зберегти іронічний портрет головної героїні та адаптувати специфічний гумор до українськомовного глядача, враховуючи технічні вимоги дубляжу.

Список літератури

1. Дяк Т. П., Ткачук С. Я. Відтворення комічного в англо-українському перекладі: техніки перекладу (на матеріалі американського анімаційного серіалу «Футурама»). Молодий вчений. 2023. № 10 (122). С. 33–38.
2. Заслонкіна А. В., Нузбан О. В., Новосадська О. Б. Практичний курс англійсько-українського перекладу (для студентів 2–4 курсів) : навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2024. 136 с.
3. Мітіна О. М., Ростомова Л. М., Драпалюк К. І. Дублювання як вид аудіовізуального перекладу. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72), № 6, ч. 1. С. 235–241. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/6_2022/part_1/40.pdf (дата звернення: 14.03.2026).
4. Ahmad Alfin Amirul, Farizka Humolungo, Taufik Eryadi Abdillah. Analysis of sarcasm translation techniques and readability on Venom movies in Netflix. Proceedings of International Seminar of Bispro. 2025. Vol. 3. P. 270–274.

БОЙКО Катерина
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ВПЛИВ ПОСТАТІ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА ТА ЙОГО П'ЄС НА СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ, КІНО ТА ЛІТЕРАТУРУ

У сучасних літературознавчих та перекладацьких дослідженнях багато уваги приділяється адаптації класики. Перенесення спадщини Вільяма Шекспіра на екран або в сучасну літературу насамперед вимагає пристосування сюжету до нових культурних реалій. Те, як сучасна аудиторія сприйматиме класичний твір, залежить від вдалого поєднання ідей оригіналу з актуальним соціальним контекстом [3]. Тому сучасні автори та режисери використовують твори Шекспіра як потужний «культурний капітал». Це допомагає надати новим творам масової культури більшої ваги та глибшого змісту [1].

Специфіка такого переосмислення полягає у вільному, нелінійному зв'язку між оригіналом та новим твором, який дослідники називають «ризоматичним» [1]. Завдяки цьому класичні сюжети можуть змінюватися і набувати несподіваних форм не наслідуючи першоджерело дослівно. Такого ефекту досягають за допомогою вільної адаптації, локалізації та перенесення часу і місця дії. Наприклад, щоб зберегти центральний конфлікт у кіно, режисери часто скорочують діалоги або змінюють порядок сцен [2]. У таких трансформаціях візуальна картинка може домінувати над текстом, але головна ідея залишається незмінною. Яскравим прикладом цього є сучасні молодіжні фільми та новітня проза.

Сучасні митці вдало використовують стратегії адаптації, що лише підкреслює універсальність шекспірівських тематик. Наприклад, у кінострічці «10 речей, які я в тобі ненавиджу» простір і час дії змінили так, що класична історія легко вписалася в повсякдення сучасних підлітків. Подібний підхід до перенесення хронотопу спостерігається і в незалежному кіно, як-от у фільмі «Мій власний штат Айдахо», де мотиви шекспірівських історичних хронік переплітаються із життям

маргіналізованої молоді, доводячи, що проблеми пошуку себе залишаються позачасовими.

Крім того, у новітній літературі часто застосовують прийом зміщення уваги, коли відомий сюжет п'єси стає лише психологічним тлом для розкриття зовсім інших героїв. Яскравим підтвердженням цієї тенденції є роман М. О'Фаррелл «Гамнет», де історія розкривається через призму історичних постатей, що залишилися в тіні класичного сюжету. У свою чергу, такі твори, як «Ніби ми злодії» М. Л. Ріо, використовують шекспірівський текст як психологічну силу, яка керує вчинками персонажів. Зрештою, саме ці та подібні прийоми допомагають зберегти інтерес до творів Шекспіра, дозволяючи їм жити та розвиватися в сучасному медіапросторі.

Таким чином, вплив Вільяма Шекспіра на сучасну культуру, кіно та літературу є глибоким і багатовимірним: його твори продовжують жити у нових форм завдяки різноманітним стратегіям адаптації — від локалізації та вільного переосмислення до інтертекстуального діалогу з першоджерелом.

Список літератури

1. Lanier D. Shakespearean Rhizomatics: Adaptation, Ethics, Value. Shakespeare and the Ethics of Appropriation. New York: Palgrave Macmillan, 2014.
2. Topaçoğlu A. Adaptation as a Form of Translation: Patterns of Changes in Adapting Shakespeare's Macbeth From Stage to Screen. Master's Thesis. İzmir: Dokuz Eylül University, 2019.
3. Малик Л. Б. Літературні адаптації і переклади в контексті культурного впливу. Кваліфікаційна робота магістра. Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2024.

БОЙЧУК Іванна
Науковий керівник – Мігорян О.В.

РОЛЬ ВІДЕОКОНТЕНТУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Роль відеоконтенту в навчанні іноземних мов сьогодні в науковій педагогіці та лінгводидактиці розглядається як одна з найефективніших форм реалізації мультимедійних технологій у мовній освіті. Відео є повноцінним інструментом, який забезпечує широкий спектр навчальних переваг у процесі опановування іншомовною компетентністю. На відміну від традиційних текстових або аудіоматеріалів, відеоконтент поєднує в собі як аудіальні, так і візуальні компоненти, що підвищує мотивацію до навчання та створює умови для природного й контекстуального сприймання мовного матеріалу [1, с. 216]. Саме така мультимодальна взаємодія з інформацією дозволяє розвивати соціокультурну чутливість, що є необхідним для ефективної міжкультурної комунікації.

Одним із ключових аспектів ролі відеоконтенту є його здатність забезпечувати автентичне мовне середовище – ситуації, в яких мова використовується у реальних контекстах спілкування. Загалом це можуть бути фрагменти діалогів у повсякденних ситуаціях, телевізійні передачі, розмовні відео чи документальні сюжети, які відтворюють живу мову носіїв зі всіма нюансами інтонації, вимови, темпу мовлення, сленгу та ідіоматичних виразів [2, с. 239]. Автентичні відео створюють ефект «занурення» в мовне середовище, що значно підсилює процес мовного засвоєння.

У сучасних дослідженнях значну увагу приділяють застосуванню субтитрів у відеоматеріалах як ефективного засобу, що підтримує і полегшує процес засвоєння навчального матеріалу.Субтитри можуть бути рідною або іноземною мовою, і їх застосування допомагає знизити когнітивне навантаження під час сприйняття іноземної мови, особливо для початківців або учнів із нижчим рівнем володіння мовою [3, с. 18]. Під час перегляду відео з субтитрами учень може водночас чути вимову,

бачити напис і відразу пов'язувати звукові й графічні форми мови, що сприяє кращому закріпленню мовних одиниць у пам'яті.

Ще одним важливим аспектом ролі відеоконтенту є його значення для мотивації й емоційної залученості учнів. Відеоматеріали поєднують сюжет, гумор, культурні реалії та соціальні ситуації, що підвищує ефективність навчання. Учні, які активно взаємодіють із відеоматеріалами, показують вищий рівень зацікавленості, частіше ініціюють самостійну роботу поза навчальним процесом та демонструють кращі результати з лексичного розвитку та аудіювання [4]. Крім того, створення власних відео або робота з відео в проєктних завданнях може сприяти спільному навчанню та розвитку творчих і рефлексивних навичок.

Отже, відеоконтент у навчанні іноземних мов виконує важливу педагогічну функцію – він забезпечує автентичне мовне середовище, підсилює мотивацію, сприяє розвитку ключових мовних навичок, знижує бар'єри в сприйнятті усної мови та створює умови для інтерактивного навчання. Саме завдяки таким можливостям відеоматеріали стають невіддільною частиною сучасних методик викладання та самостійного вивчення мов.

Список літератури

1. Абсалямова Я. В. Використання мультимодальних ресурсів у навчанні іноземних мов у закладах вищої освіти. *Вісник науки та освіти. Серія "Філологія"*. 2025. № 10 (40). С. 209-226.
2. Djumanazarova K. The role of video-based instruction in foreign language acquisition: pedagogical implications and effectiveness. *WOT*. 2025. Vol. 3, No. 4. P. 236–240.
3. Lei S. The role of videos' subtitles in second language. *2nd International Conferenceon Media, Art, Management and Educational Engineering (MAMEE 2023)*. 2023. Vol. 13. P. 12-20.
4. Bobkina J.,Baluyan S., Dominguez Romero E. Tech-Enhanced Vocabulary Acquisition: Exploring the Use of Student-Created Video Learning Materials in the Tertiary-Level EFL (English as a Foreign Language) Flipped Classroom. *Education Sciences*.2025. № 15 (450). URL: https://www.mdpi.com/2227-7102/15/4/450 (дата звернення: 04.03.2026).

БОРИСЮК Анна
Науковий керівник – Кійко Ю.Є.

ФРАКТАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ СУЧАСНИХ НІМЕЦЬКИХ МЕДІЙНИХ ЖАНРІВ

У сучасному цифровому медіапросторі текст функціонує як складна, динамічна та самоорганізована система. Зростання обсягу інформації, фрагментарність подачі матеріалу та алгоритмізація контенту зумовлюють необхідність застосування нових підходів до аналізу мовної організації. Одним із таких підходів є фрактальна теорія, започаткована Benoît Mandelbrot, яка дозволяє описувати мовні структури через принципи самоподібності, масштабної інваріантності та нелінійності [3].

Фрактальний підхід активно розвивається у межах квантитативної лінгвістики (G. Altmann, R. Köhler, R. Best). Дослідники доводять, що мовні системи підпорядковуються універсальним статистичним закономірностям, зокрема закону Ціпфа-Мандельброта та закону Менцерата-Альтмана. Ці моделі пояснюють співвідношення частотності мовних одиниць та структурну організацію тексту як прояви самоорганізації [1].

Особливо показовим є аналіз сучасних німецьких медіатекстів, представлених у провідних цифрових виданнях німецькомовних країн (Der Spiegel, Die Zeit, Die Welt тощо). Медійний дискурс характеризується синтаксичною компресією, високою номінативністю, цитатністю, мультимодальністю та фрагментарністю. Такі ознаки можуть розглядатися як прояви фрактальної організації, оскільки подібні структурні патерни повторюються на різних рівнях тексту.

Лексичний рівень медійних текстів демонструє степеневий розподіл частот слів, що підтверджує дію закону Ціпфа-Мандельброта. Синтаксичний аналіз виявляє нелінійну залежність між довжиною речення та його компонентами відповідно до закону Менцерата-Альтмана. На дискурсивному рівні простежується тематична самоподібність: ключові лексеми, концепти та когнітивні схеми повторюються у межах абзацу, статті та всього жанру [3].

Порівняльний аналіз досліджуваних медійних текстів засвідчив відмінності у ступені фрактальної складності різних жанрових типів. У 20 інформаційних текстах середня довжина речення становить 14,8 слова, а коефіцієнт лексичної варіативності є нижчим, що свідчить про компактність та відносну лінійність структурної організації. Степеневий розподіл частот зберігається, однак крива має менш виражений «хвіст», що вказує на обмежену варіативність периферійних елементів.

Натомість у 20 аналітичних текстах зафіксовано збільшення середньої довжини речення до 22,3 слова та вищий показник синтаксичної вкладеності. Спостерігається більша рекурсивність тематичних домінант і складніша ієрархія концептуальних зв'язків, що свідчить про вищий рівень самоорганізації та масштабної інваріантності.

Аналіз 20 соціальних постів продемонстрував іншу модель фрактальності: за умов фрагментарної композиції (короткі абзаци, сегментованість) фіксується висока повторюваність структурних шаблонів і ключових лексем. Таким чином, фрактальний принцип реалізується не через складність синтаксису, а через рекурсивність дискурсивних патернів [2].

Отже, сучасні німецькі медійні тексти можуть розглядатися як складні самоорганізовані системи, структура яких підпорядковується фрактальним закономірностям. Застосування фрактального підходу дозволяє глибше осмислити механізми текстової організації, а також відкриває перспективи для подальших досліджень у галузі медіалінгвістики та квантитативного аналізу дискурсу.

Список літератури

1. Best K.-H. *Quantitative Linguistik. Eine Annäherung.* 3. Auflage. Göttingen: Peust & Gutschmidt, 2006. 154 S.
2. Kiyko Y. *Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste*. Berlin: Peter Lang, 2020. 312 S.
3. Mandelbrot B. *Die fraktale Geometrie der Natur*. Basel, Boston: Birkhäuser Verlag, 2014. 491 S.

БОРЧУК Наталія
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ТЕМПОРАЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ: НОМІНАТИВНІ ТА ДИСКУРСИВНІ ОЗНАКИ

Категорія темпоральності належить до базових мовних категорій, оскільки забезпечує репрезентацію часових відношень у висловленні та тексті. Вона охоплює не лише граматичний час дієслова, а й ширшу систему морфологічних, лексико-семантичних і синтаксичних засобів, за допомогою яких мовець локалізує подію щодо моменту мовлення або іншої події.

Темпоральність – це комплексна функціональна-семантична категорія, що реалізується на кількох мовних рівнях. Її ядро становлять морфологічні форми часу, які забезпечують абсолютну локалізацію події відносно моменту мовлення, тоді як лексичні та синтаксичні засоби уточнюють тривалість, повторюваність, фазовість і відносну часову співвіднесеність дій. [2].

В англійській граматичній традиції засоби вираження темпоральності описуються як система взаємодії tense, aspect, часових адвербіалій і підрядних часових конструкцій. За С. Грінбаумом, темпоральні значення в англійській мові реалізуються через форми present і past, аспектуальні моделі progressive і perfect, а також через adverbials of time та temporal clauses зі сполучниками *when, before, after, while, since, until* [3]. Натомість в українській мові значна частина темпоральних значень передається не лише часовими формами, а й категорією виду, лексичними конкретизаторами та синтаксичними моделями. Саме тому англійські форми Perfect або Progressive часто не мають прямого морфологічного відповідника в українській мові.

У англійській мові часові відношення частіше граматикалізовані, тоді як в українській вони нерідко відтворюються простішими часовими формами у поєднанні з

лексичними маркерами. Так, англійське речення: «*Mrs Dalloway said she would buy the flowers herself»* [4] передається як *«Micic Делловей сказала, що сама купить квіти»* [1], де значення майбутнього в минулому відтворене простою формою майбутнього часу. Подібно: *«had come to a standstill»* [4] перекладається як *«завмерло»* [1], тобто спеціалізоване значення попереднього минулого в українському тексті передається формою звичайного минулого часу. Лексико-семантичні засоби також відіграють істотну роль у часовій організації висловлення: маркери *now, already, for a moment, always* та їхні українські відповідники *тепер, уже, на мить, завжди* не лише уточнюють часову перспективу, а й формують ритм і психологічну динаміку оповіді. Так, англійське речення «*Rumpelmayer's men were coming»* [4] перекладається як «*...прийдуть хлопці від Румпельмаєра»* [1], тобто Past Continuous, яка в оригіналі виражає майбутню дію з позиції минулого, в українському перекладі передається простою формою майбутнього часу. Подібно в реченні «*She had the oddest sense of being herself invisible»* [4] український переклад «*Вона мала дивне відчуття, ніби стала невидимою»* [1] відтворює часове значення без формального збереження англійської конструкції, компенсуючи його лексично й синтаксично.

Отже, темпоральність у сучасних англійській та українській мовах є багаторівневою категорією, що поєднує морфологічні, лексико-семантичні та синтаксичні засоби.

Список літератури

1. Вулф В. Місіс Делловей : роман / пер. з англ. Тараса Бойка. Київ : Комубук, 2016. 207 с.
2. Романюк С. Структура категорії темпоральності в сучасній українській мові : монографія. Warszawa : Uniwersytet Warszawski, 2012. 237 с.
3. Greenbaum S. English Grammar. Oxford: Oxford University Press, 1996. 665 p.
4. Woolf V. Mrs Dalloway. New York : Harcourt, Brace & World, Inc., 1925. 304 p.

БОРЩ Алла
Науковий керівник – Косенко А. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО КІНОПРОКАТУ
(на матеріалі трилерів, жахів, драм і комедій)

Назва фільму відіграє важливу роль у формуванні першого враження та популярності стрічки, адже привертає увагу глядача й задає емоційні очікування. Її переклад поєднує мовні, культурні та маркетингові завдання і сприяє просуванню фільму на міжнародному ринку. Перекладач виступає посередником між культурами, адаптуючи назву до особливостей цільової аудиторії, зберігаючи зміст і привабливість авторського задуму.

Метою дослідження стало визначення основних способів перекладу назв кінофільмів і аналіз їхнього впливу на сприйняття глядачів. Розглянуто такі підходи, як дослівний переклад, креативна трансформація та локалізація. Аналіз показав типові проблеми: втрату змістових відтінків, невідповідність жанру та спотворення емоційного підтексту.

Науковці Бабенко О. В., Добринська Д. М. та Зайцева М. Ю. підкреслюють, що назва виконує кілька функцій: окреслює тему, передає ідею твору, формує емоційний тон і акцентує ключові сюжетні елементи [1, с. 85]. Наприклад, назва фільму «Початок» («Inception») створює інтригу й викликає зацікавлення ще до перегляду.

Часто назви пов’язані з культурними реаліями або ідіомами, незрозумілими іншій аудиторії. Так, «American Pie» у США має ностальгійні асоціації, тоді як буквальний переклад не завжди передає зміст іноземному глядачеві. У таких випадках важливішим стає передання жанру й атмосфери, а не формальна точність.

Культурний чинник є визначальним, адже мова відображає систему цінностей суспільства [2, с. 233]. Елементи, нейтральні в одній культурі, можуть мати негативні конотації в іншій; прикладом є число 13, яке часто асоціюється з невдачею.

Ігнорування подібних аспектів інколи призводить до помилок перекладу, що знижують інтерес аудиторії. Показовим є переклад «Eternal Sunshine of the Spotless Mind» як «Вічне сяйво чистого розуму», який, попри буквальність, не повністю відтворює емоційність оригіналу.

У межах підрозділу доведено, що ефективність перекладу англомовних назв залежить від урахування жанрової специфіки. Вибір стратегії визначається реалізацією номінативної, інформативної, рекламної, прогностичної та прагматичної функцій фільмоніма. Тому подальший аналіз доцільно здійснювати за жанровими групами, де перекладацькі прийоми проявляють чіткі закономірності.

Особливої уваги потребують трилери та фільми жахів із підвищеною експресивністю та прагматикою емоційного впливу. У драмах і комедіях змінюється баланс між інформативністю, іронією, культурними алюзіями та маркетинговими стратегіями: якщо у трилерах важливо зберегти атмосферу напруження, то тут ключову роль відіграють інтерпретаційні нюанси, гумор і культурна адаптація.

Отже, переклад назв є процесом культурного посередництва, що передбачає баланс між авторським задумом і очікуваннями аудиторії. Перекладач виступає не лише мовним посередником, а інтерпретатором і співтворцем культурного продукту, відповідальним за формування первинного глядацького сприйняття та міжнародний успіх фільму.

Список літератури

1. Бабенко О. В., Добринська Д.М., Зайцева М.Ю. Специфіка перекладу назв фільмів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Наука. Теорія і практика", Познань. 2012. С. 85–89.
2. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Київ : Генеза, 1997. 395 с.

БРАЛКОВСЬКА Валєрія-Марія
Науковий керівник – Павлович Т.І.

НАВЧАННЯ ПИСЬМА УЧНІВ 9 КЛАСУ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДУ “ПРЕЗЕНТАЦІЯ – ПРАКТИКА – ПРОДУКЦІЯ”

Під час вивчення англійської мови учні часто стикаються з труднощами у написанні різних робіт англійською мовою. Існує безліч тлумачень письма. Наприклад, за твердженням Тари Бенвел, *письмо* – процес застосування літер з метою висловлення думок доступним чином [1].

Існує багато класифікацій письма таких вчених як Робіна Джеффрі, Олівера Кама, Баррі Комма, Олівії Марії. За класифікацією Робіна Джеффрі письмо поділяється на такі типи як описове, експозиційне, переконливе та розповідь. *Експозиційне письмо* – тип письма, яке спрямоване на тлумачення термінів та передачу інформації до групи людей. Воно містить тільки факти та до нього належать підручники, статті, рецепти та новини. *Описове письмо* – тип письма, де автор описує емоції героїв, воно використовується у художній літературі. *Переконливе письмо* – письмо, яке виражає аргументи та факти. *Розповідь* – тип письма, який передає історію [2].

Навчання письма вимагає дотримання учнями відповідних вимог. МОН висвітлило ці вимоги у програмі до підручника авторства Оксани Карп’юк. Учні старшої школи повинні писати листи неформального стилю обсягом від 70 до 100 слів, неформальні листи – обсягом від 300 до 400 слів, проте обсяг написання ессе та розповіді повинен становити від 130 до 150 слів[3].

Для навчання письма часто використовують відповідні методи. Метод ***Presentation Practice Production*** базується на навчанні письма, використовуючи три стадії: ***Presentation*** (представлення ситуації або матеріалу для формування базового розуміння), ***Practice*** (етап механічного виконання завдань), ***Production*** (етап написання власної роботи) [4].

Метод ***PPP*** має кілька переваг та недоліків. До переваг належать можливість проводити уроки за структурою та адаптувати до будь якої теми. До недоліків належать відсутність інтерактиву від учнів та надмірне використання структури [4].

Таким чином, письмо – це складний когнітивний процес, який задіює дрібну моторику, пам'ять, увагу та мислення та вимагає чіткої структури. В той час як ***PPP*** забезпечує навчання письма крок за кроком.

Список літератури

1. Tara Benwell. What is writing? URL: https://www.englishclub.com/writing/what.php (date of access: 27.11.2025)
2. Робін Джеффрі. Про написання: путівник. США: Орегон, 2022, 9 с.
3. Іноземна мова 5-9 класи для закладів середньої освіти: модельна навчадьна програма. І.М. Зимомря та ін. Київ: МОН, 2021. 54 с.
4. Kukharska V. The PPP Approach to Communication Language Teaching. URL:https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/16237/2/Conf_2008_Kukharska_V-The_ppp_approach_to_communicative_367.pdf (date of access: 07.01. 2026).

БРАТКО Петро
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ 10 ТА 11 КЛАСІВ

Останніми роками цифровізація освіти стала дуже важливим засобом в питанні підвищення мотивіції учнів. Інтерактивний ресурс (від англ. interactive resource) — це цифровий інструмент, який присвячений навчанню через ігри, тести та мультимедіа, впорядкований у часі, доступний усім, але адаптований до потреб учнів, та який є одним із соціальних сервісів мережі Інтернет.

Мета даного дослідження полягає в аналізі ефективності впровадження інтерактивних ресурсів у викладанні граматики англійської мови для підвищення мотивації учнів 10 та 11 класів, зокрема Kahoot [2] та Wordwall [3]. Для досягнення поставленої мети застосовано аналіз ресурсів на технологічному, методичному та мотиваційному рівнях.

Використання технологічних засобів передусфм сприяє емоційній виразності та залученню аудиторії. Кількісний аналіз показав, що у ресурсах найчастіше використано гейміфікацію – 4 рази, наприклад система балів і лідербордів у “Kahoot live quiz” [2]. Далі траплялись й поодинокі випадки таких елементів, як мультимедіа – анімації та звуки в “grammar matching” [3], реал-тайм фідбек – “instant feedback” [2], та мобільна сумісність – “play on devices” [3].

Методичні засоби інтерактивних ресурсів відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні ефективного вивчення граматики та створенні ефекту довіри посеред учнів. У ресурсах що досліджуються помічено чималу кількість типів активностей (8 випадків), що сприяють практиці. До прикладу, у “Kahoot! transforms the learning experience – a powerful strategy for boosting knowledge retention, especially in language learning” [2], де платформа проявляється як інструмент для вивчення граматики. Наступною за кількістю є квізи (5 випадків), як от що стосується “quiz competition” [2]. Групові активності — “group sort” [3] має 4 випадки. Match up — “Drag and drop each keyword next to its

definition” [3] та complete the sentence — “A cloze activity” [3] по 2 випадки, а от anagram — “unscramble the word” [3] та unjumble — “rearrange each sentence” [3], тільки по одному.

Мотиваційні особливості ресурсів визначають динаміку та експресивність навчання. Однією з найпомітніших особливостей стало використання ігрових елементів (4 випадки), що сприяє підвищенню інтересу, наприклад “even the more introverted students get into Kahoot! mood” [2]. Далі цілих чотири позиції мають по 2 випадки вживання: реал-тайм конкуренція — “live game modes” [2], персоналізоване навчання — “track student results” [3], колаборація — “collaborative learning” [1] та підвищення впевненості — “fosters a sense of confidence” [1]. А також по-одному присутні інтерактивні ігри — “spin the wheel” [3] та звітність — “advanced reports” [2].

Зважаючи на вище викладене, інтерактивні ресурси, такі як Kahoot та Wordwall, використовують сучасні засоби для формування мотиваційного зв’язку з учнями. Кількісний аналіз показав, що технологічні засоби застосовуються епізодично, методичні — переважно квізи та гейміфікація — підкреслюють практичність вивчення граматики, а мотиваційні, особливо ігрові елементи та фідбек, додають динамічності та підвищують інтерес учнів саме 10 та 11 класів. Перспективи подальшого дослідження пов'язані з розширенням переліку інтерактивних платформ та їх порівняльним аналізом у різних вікових групах. Систематичне впровадження таких ресурсів у навчальний процес сприятиме не лише підвищенню мотивації, а й формуванню цифрової компетентності учнів, що є одним із ключових завдань сучасної освіти.

Список літератури

1. Бойко І.В. Інтерактивні методи викладання англійської мови [Електронний ресурс]. URL: http://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/boiko_interaktyvni.pdf (дата звернення: 15.03.2026).
2. Kahoot: веб-сайт URL: https://kahoot.com/schools (дата звернення: 15.03.2026).
3. Wordwall: веб-сайт URL: https://wordwall.net (дата звернення: 15.03.2026).

БРОСКА Анастасія
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ КУЛЬТОВИХ МУЛЬТФІЛЬМІВ: ЛІНГВОКРЕАТИВНИЙ ПІДХІД

Переклад власних назв в аудіовізуальних творах є однією з найскладніших перекладацьких проблем, яка поєднує лінгвістичні, культурні та семіотичні виклики.

Власні назви у художніх творах є складними семіотичними одиницями, що виходять далеко за межі простої ідентифікації персонажів. М. Торчинський зазначає, що оніми є не лише мовними знаками, а й культурними маркерами, що зберігають історичну, географічну та соціальну інформацію, - особливо це стосується вигаданих назв у художніх творах [1]. Дослідники виокремлюють кілька рівнів їхнього смислового навантаження: етимологічний (внутрішня форма імені), фонетичний (звукові асоціації), культурно-асоціативний (інтертекстуальні відсилання) та прагматичний (емоційний ефект на реципієнта). У мультфільмах номінативна, характеризаційна та культурно-історична функції онімів додатково ускладнюються через взаємодію вербального, візуального та музичного кодів, а Й. Педерсен [2] кваліфікує власні назви як підтип екстралінгвістичних культурних референцій, що і визначає специфіку підходів до їхнього перекладу.

Мультфільм як полісеміотичний текст вимагає врахування концепції подвійної адресації - одночасного розрахунку на дитячу та дорослу аудиторії. Власні назви є ключовим засобом реалізації цієї багаторівневості: вони звучать природно для дітей, але містять приховані алюзії та мовну гру для дорослих. Тому їхній переклад передбачає не лише адаптацію форми, а й збереження прихованих культурних референцій, що унеможливлює механічне застосування транскрипції чи калькування. Як наголошує І. Корунець [3], пріоритетним завданням перекладача є збереження саме функціонального навантаження власної назви.

У перекладознавстві розроблено кілька класифікацій стратегій перекладу онімів - від транскрипції та калькування до

адаптації й автономної креації [4]. При цьому наголошується пріоритет комунікативної мети тексту над формальною подібністю: перекладач відтворює функцію імені, а не його зовнішню оболонку. Саме тут вирішальну роль відіграє лінгвокреативність - здатність знаходити інноваційні, функціонально еквівалентні рішення, яку О. Лазебна розглядає як необхідну умову адекватного відтворення вигаданих онімів у перекладі [5].

Матеріалом дослідження слугують понад 150 власних назв (антропоніми, топоніми, ергоніми) з культових мультфільмів студій Disney, Pixar, DreamWorks та Illumination (1990–2023) та їхні офіційні україномовні відповідники. Аналіз здійснюється за допомогою компаративного, семантичного та функціонального методів у поєднанні з кількісним підрахунком частотності стратегій.

До основних виявлених лінгвокреативних прийомів належать: заміна типу гри слів (коли каламбур оригіналу відтворюється іншими мовними засобами цільової мови), алюзивна субституція (заміна англомовної культурної референції на функціональний україномовний аналог), неологізація та звуконаслідувальна адаптація.

Отже, адекватний переклад власних назв мультфільмів вимагає від перекладача культурної обізнаності, розуміння полісеміотичної природи аудіовізуального тексту та лінгвокреативного мислення.

Список літератури

1. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія. Хмельницький : Авіст, 2008. 548 с.
2. Pedersen J. Subtitling Norms for Television. Amsterdam : John Benjamins, 2011. 254 p.
3. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
4. Fernandes L. Translation of names in children's fantasy literature. New Voices in Translation Studies. 2006. Vol. 2. P. 44–57.
5. Лазебна О. А. Особливості перекладу вигаданих власних назв (на матеріалі серії романів Дж. К. Ролінґ про Гаррі Поттера). Наукові записки НУ «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2015. Вип. 51. С. 242–245.

БУДЖАК Тетяна
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПЕРЕКЛАДІ NEW ADULT STEM ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна художня література знаходиться у стані постійного розвитку і не припиняє дивувати своїм розмаїттям новостворених жанрів. Не тільки це захоплює читачів, а й створює нові виклики для перекладачів, яким швидко потрібно пристосовуватися, щоб найефективніше передати жанрові особливості оригіналу.

Актуальність цього дослідження зумовлена стрімким ростом зацікавленості до літератури жанру New Adult [4], а саме художніх творів, які у собі поєднують наукову тематику з романтичною сюжетною лінією, так звані STEMinist романи [3]. Зважаючи на це, роман Алі Гейзелвуд «Гіпотеза кохання» рясніє різноманітними біологічними термінами, а також сповнений описами студентського життя в Америці.

Метою дослідження є аналіз застосованих перекладацьких трансформацій у перекладі, здійсненому Марією Кракан, та їх роль для збереження змісту і стилістичних особливостей роману.

Сучасні перекладознавці розрізняють щонайменше три класифікації трансформацій, проте у нашому дослідженні було використано класифікацією В. Бялика. Науковець розрізняє такі класи трансформацій: формальні, лексико-семантичні, лексико-граматичні, граматичні і стилістичні [1].

Однією з найбільш вживаних формальних трансформацій можна вважати адаптивне транскодування (adaptive transcoding). Проілюструємо це прикладами з роману: *“protocol notes”* – *“протокольні записи”, “public”* – *“публічні”*. Тобто слова *protocol* і *public* були пристосовані до лексичних і граматичних норм української мови [1].

Серед лексико-семантичних чільне місце посідає диференціація (differentiation), при застосуванні якої обирають найбільш підходящий переклад полісемантичного слова у контексті [1],

наприклад *“walked around his bench” – “обійшов своє робоче місце”*.

З-поміж лексико-граматичних трансформацій яскраво виділяється пермутація (permutation) – зміна порядку слів у словосполученні [1]. У дослідженому творі її можна часто помітити у термінах, як-от *“peptide samples” – “зразки пептидів”, “flu vaccination” – “вакцинація проти грипу”*.

Найчастіше з граматичних трансформацій можна помітити застосування транспозиції (transposition), тобто перехід однієї частини мови в іншу [1]. Наприклад, *“he speaks very little” – “не дуже й балакучий”* (заміна дієслова прикметником), *“everyone is looking at me ready to judge me” – “всі осудливо дивляться на мене”* (переклад дієслова прислівником).

Серед стилістичних трансформацій пальма першості у експресивації (expressivation), яку можемо спостерігати у наступних прикладах: *“okay” – “нічогенький”, “meaningful” – “значущим”*. Зміст трансформації полягає у заміні нейтральної лексики на більш емоційно забарвлену [1].

Отже, завдяки використанню перекладацьких трансформацій оригінал твору було адаптовано під україномовне середовище та збережено усі характерні риси New Adult STEM літератури. Трансформації не тільки забезпечують зрозумілість для читача, а й сприяють збереженню атмосфери і стилістики вихідного тексту.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу. Fundamentals of Translation Theory : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., 2016. 376 с.
2. Гейзелвуд А. Гіпотеза кохання / пер. М. Кракан. Харків : Віват, 2024. 416 с.
3. Ali Hazelwood: Reinventing Romance With Her STEMinist Novels. Zhive Community. URL: https://www.zhive.community/p/ali-hazelwood (дата звернення 19.01.2026)
4. Stewart E. Bridging the Gap: An Inquiry into New Adult as a Viable Category of Fiction. Dalhousie Journal of Interdisciplinary Management. 2013. Vol. 9, no. 1.
5. Hazelwood A. The Love Hypothesis. New York : Jove, 2021. 400 p.

БУДНА Наталія
Науковий керівник – Косенко А. В.

Особливості Перекладу Англомовних Мультфільмів: Культурні Реалії, Гумор, Двомовність

Переклад анімаційних фільмів становить важливий напрям сучасних перекладознавчих досліджень і перебуває на перетині лінгвістики, культурології та медіакомунікації. Особливої уваги потребують мультфільми, насичені національно-культурними реаліями, адже перекладачеві необхідно не лише передати зміст оригіналу, а й зберегти його емоційно-стилістичне забарвлення та культурну специфіку для цільової аудиторії. У мультфільмі *«Кіт у чоботях»* значну роль відіграє іспанський культурний колорит, що проявляється у мовних елементах, атмосфері та використанні національних атрибутів. З метою збереження цього колориту перекладачі нерідко вдаються до транскрипції або часткового збереження оригінальних висловів, наприклад *«Mi casa es su casa»* чи *«Gracias»* [1].

Такий підхід дозволяє підкреслити культурну приналежність персонажів. Разом із тим переклад аудіовізуальних творів характеризується низкою специфічних труднощів, які відрізняють його від перекладу письмових текстів. У випадку дубляжу або озвучення перекладач повинен враховувати не лише семантичну відповідність реплік, а й їхню синхронізацію з відеорядом. Важливими факторами стають тривалість оригінальної репліки, ритм мовлення, а також артикуляційні особливості персонажів, зокрема рухи губ. Через це перекладач інколи змушений шукати компромісні рішення, адже знайти точний еквівалент в українській мові з аналогічним обсягом, змістом і ритмом буває складно або навіть неможливо.

Окрему складність становить передача гумору, який у мультфільмах часто базується на грі слів або культурних асоціаціях. У таких випадках перекладач змушений використовувати адаптацію або створювати функціональні відповідники, що відтворюють комічний ефект для нової аудиторії. Наприклад, вигук *«Holy…»* в українському перекладі

передано як *«Йолі квасолі»*, що зберігає експресивність та комічність ситуації і водночас відповідає стилістичній атмосфері мультфільму. Крім того, у тексті мультфільму трапляються специфічні лексичні одиниці, що потребують адаптації для українського глядача. Так, англійський вираз *«Cat fancier»* було перекладено як *«котофанка»*. Подібне рішення дозволяє передати зміст оригіналу та водночас зробити вислів зрозумілим і стилістично доречним у контексті української мови [3].

Отже, переклад анімаційних фільмів передбачає комплексний підхід, який поєднує лінгвістичні, культурні та технічні аспекти. Використання транскрипції, адаптації, перекладацьких трансформацій і функціональних відповідників дає змогу зберегти атмосферу оригінального твору, передати його гумор та національний колорит, а також забезпечити доступність і зрозумілість для української аудиторії.

Список літератури

1. Онлайн-словник іспано-український. Веб сайт: https://dictionary.cambridge.org/uk/translate/spanish-ukrainian/
2. Дослідження на тему перекладу аудіовізуального контенту https://www.researchgate.net/publication/28145383_New_trends_in_audiovisual_translation_the_latest_challenging_modes
3. Хаус Джуліан. Translation Quality Assessment: Past and Present. London: Routledge, 2015.234 p.

БУЖОРА Анна
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ПАСИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
(на основі сучасних творів літератури)

Пасивний стан дієслова – один з основних смислових елементів граматики багатьох мов у світі, зокрема англійської та української. Доволі багато лінгвістів-перекладачів вивчали питання передачі пасивних конструкцій протягом десятиліть, щоразу знаходячи нові тенденції та винятки.

Актуальність цієї теми полягає у визначенні особливостей передачі пасивного стану дієслова в контексті діахронії.

Мета цієї роботи – дослідження пасивного стану дієслова та того, як пасивність впливає на переклад художньої та науково-популярної літератури. Серед завдань найпершим і найосновнішим є визначення видів англійських пасивних конструкцій та аналіз їхнього перекладу українською мовою в літературному дискурсі.

Для виконання поставлених завдань було опрацьовано два твори сучасників – історичний роман «Терор» Дена Сіммонса та науково-популярну книгу «Душа восьминога. Неймовірне дослідження див свідомості» Сай Монтгомері – з яких було виокремлено по 146 пасивних конструкцій, що пізніше слугували матеріалом для аналізу.

Теоретичною базою для проведення дослідження стали доробки іноземних та українських лінгвістів. Так, для виокремлення типів та видів пасивних конструкцій ми звернулися до англійських авторів, а саме: Вірджинії Еванс, яка охарактеризувала 13 різних видів пасиву [3], де лідерами стали одразу два різновиди: *«Present Simple Passive»* (у романі «Терор» їхня кількість дорівнює *24%*, тоді як у творі «Душа восьминога. Неймовірне дослідження див свідомості» – *33,5%*) та *«Past Simple Passive»* (тут їхнє співвідношення однакове – по *24%*). Для визначення основних способів перекладу пасивного стану було проаналізовано праці вітчизняних філологів – В.І.Карабана, В.К.Шпака та І.В.Корунця.

Об'єктами цього аналізу стали переклади українською мовою вищезазначених творів. Так, переклад роману «Терор» здійснив Антон Санченко; а твір «Душа восьминога. Неймовірне дослідження див свідомості» переклав В'ячеслав Стельмах.

Визначивши та підрахувавши 146 прикладів пасивних конструкцій в обох текстах, ми встановили, що загальновживаним способом, за допомогою якого перекладачі передали категорію пасиву, стало *«означено-особове речення в активному стані»*. Це метод, за якого об'єкт пасивного речення виступає суб'єктом в активному.

Якщо йдеться про контестуальне відображення цьому, то у своєму перекладі Антон Саченко вдався до такого методу *45 разів*, що дорівнює *31%* у відсотковому співвідношенні. До прикладу, речення оригіналу *«…he was perso-nally knighted by King George IV.»*[5] переклали як *«…його посвятив у лицарі особисто король Георґ IV.»*[2].

В’ячеслав Стельмах, зі свого боку, використав таку конструкцію під час передачі пасиву *59 разів*, що дорівнює *40%* від загальної кількості. Наприклад, переклад до речення «*It had been artificially produced by the French…»*[4] виглядає так: *«…уперше цей мінерал штучно створили французи…»*[1].

Таким чином, можна зробити висновок, що навіть попри те, що домінантним способом перекладу пасивного стану є його перетворення на активне речення, яке, зі свого боку, більшою мірою залежить саме від синтаксичних особливостей мов, перед перекладачами й досі стоїть завдання зуміти передати цю граматичну категорію так, щоб зробити цільовий текст якомога природнішим для аудиторії.

Список літератури

1. Монтгомері С. Душа восьминога. Неймовірне дослідження див свідомості. Харків : Фабула, 2021. 288 с.
2. Сіммонс Д. Терор. Буча : Вид-во Жуп., 2019. 672 с.
3. Evans V. Round-up level 6 sb – new 2003 edition. [S.l.] : Pearson Education, 2003. 102 p.
4. Montgomery S. The Soul of an Octopus. A Surprising Exploration into the Wonder of Consciousness. London : Simon & Schuster UK Ltd, 2016. 272 p.
5. Simmons D. The Terror. London : Transworld Publishers Ltd, 2025. 944 p.

БУРА Анна
Науковий керівник – Лесінська О. М.

ВІДТВОРЕННЯ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (на матеріалі ігор The Elder Scrolls V: Skyrim та Disco Ellysium)

Безеквівалентна лексика є однією з ключових проблем у перекладознавстві, оскільки відсутність прямої відповідності мовою перекладу ускладнює передачу початкового значення, культурного підтексту та функціонального навантаження одиниці. Особливо гостро ця проблема постає у перекладі відеоігор, де лексика формується в межах автономних художніх світів із власною міфологією, соціальною структурою, ідеологією, культурою та історією вигаданого світу.

Якщо у фентезійному світі The Elder Scrolls V: Skyrim безеквівалентність переважно пов'язана з вигаданими расами, топонімами, магічною термінологією та соціальними титулами *(Dunmer, Argonian, Thu'um, Jarl)*, то у грі Disco Elysium вона має інший характер. Тут безеквівалентна лексика охоплює:

- ідеологічні терміни *(Mazovian Socio-Economics, Moralism, Ultra-liberalism)*
- вигадані історико-політичні реалії *(Revachol, Coalition, Innocence)*
- психолінгвістичні категорії *(Inland Empire, Electrochemistry, Authority)*

Таким чином, у межах дослідження поєднуються два різні типи безеквівалентності – міфологічно-фентезійна (Skyrim), ідеологічно-дискурсивна та соціокультурна *(Disco Elysium)*.

Відповідно до класифікації В. О. Яблочникової [1], безеквівалентні одиниці можуть передаватися за допомогою транскрипції, транслітерації, калькування, описового перекладу або функціональної заміни. Проте аналіз ігрової локалізації демонструє, що в інтерактивному тексті вибір стратегії залежить не лише від лінгвістичних чинників, а й від: ролі терміна в

геймплейній механіці, його повторюваності, когнітивного навантаження на гравця та жанрових очікувань аудиторії.

Наприклад, у перекладі слова *"Jarl"* можна використовувати транскрипцію *(«ярл»)* або адаптовану версію *«лорд»*, *«володар»*, яка передає функціональне значення терміна. Так само *"Thu'um"* можна перекласти як *«Крик дракона»*, що пояснює суть явища. Натомість у Disco Elysium такі поняття як *"Inland Empire"* не можуть бути механічно транскрибовані, оскільки функціонують як елемент внутрішнього психодискурсу персонажа.

У зв'язку з цим проблема відтворення безеквівалентної лексики у відеоіграх потребує не лише лінгвістичних, а й семіотичних аспектів перекладу. Вивчення стратегій перекладу в ігрових текстах дозволяє простежити взаємодію вербальних і невербальних ознак, що формують цілісний ігровий досвід. Тому в процесі адаптації необхідно враховувати не тільки змістове навантаження слів, але і їх функціональну роль в механіці гри і оповідній структурі.

Таким чином, відтворення безеквівалентної лексики при перекладі ігрових текстів вимагає поєднання різних підходів, які враховують не тільки мовні характеристики, але і культурний контекст. Успішний переклад гарантує, що гравець має адекватне сприйняття ігрового світу без руйнування його автентичності.

Список літератури

1. Яблочнікова В.О. Особливості перекладу безеквівалентної лексики. // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. 2015. Вип. 59. С. 249–251.
2. The Elder Scrolls Wiki. URL: https://elderscrolls.fandom.com/wiki/The_Elder_Scrolls_Wiki (дата звернення: 31.01.2026).
3. Disco Elysium Wiki. URL: https://discoelysium.fandom.com/wiki/Disco_Elysium_Wiki (дата звернення: 31.01.2026).

Б'ЯС Юлія
Науковий керівник – Суродейкіна Т.В.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЕМОЦІЙ У СЕРІАЛІ *«PRETTY LITTLE LIARS»*

Роботу присвячено опису лексичних особливостей репрезентації емоцій у серіалі *Pretty Little Liars*.

За визначенням Т. А. Крисанової, «кінодискурс є завжди адресатно спрямованим, за відсутності потенційного адресата продукування кінодискурсу втрачає сенс. Кінофільм у різний час переглядає велика кількість людей, різних за своїми соціальними, гендерними та національними характеристиками» [1, с. 83]. Отже, адресатний фактор безпосередньо впливає на змістову організацію та прагматичне спрямування кінодискурсу.

Розглянувши лексичні характеристики вираження емоцій у досліджуваному кінодискурсі, ми виявили, що прикметники є найважливішим лексичним засобом вираження емотивності. До прикладу:

Oh, that's ***awesome****. It's* ***weird*** *to be home. She's gonna be* ***miserable****.*

Прикметники також використовуються у вищому та найвищому ступені порівняння, на кшталт:

We're ***much happier*** *without him.* ***The greatest*** *colour on the planet. This is the* ***weirdest*** *thing.*

У функції прислівників функціонують також дієприкметники теперішнього (Participle 1) та минулого (Participle 2) часів, наприклад:

Everyone is ***thrilled****. I'm really* ***impressed****. Sad,* ***humiliating****, pathetic. They're small and* ***annoying****.*

Серед прислівників помічено часте використання слів *a little, really, totally, absolutely, so:*

She's ***really*** *happy. I* ***totally*** *appreciate it. I* ***absolutely*** *love it! This seems* ***a little dull****.*

Притаманним для героїв даного серіалу є вживання вигуків: *Gotcha! Oh, god! For god's sakes! Whoa! Not funny! I'm so creeped out! It was great! Incredible, really! How weird!*

Випадки вживання лексики зниженого стилістичного тону є малочисельними, наприклад:

***What the hell** are you doing? You scared the **hell** out of me!*

У 2-х випадках емоції також виражено фразеологізмами, наприклад:

*He **scares the vinegar out of me**. Sorry to **jump on you** about the pictures.*

Іменники також інколи виражають емоції та персональні якості або пестливі звертання: *I've been a **coward**. **Sweetie** (3).*

Для передачі емоцій у досліджуваному дискурсі також вживаються повторювані колоквіалізми, до прикладу: *I'm so **creeped out**! Toby is a **freak**. You are not exactly a **slouch**?*

Оказіоналізми (метафори /порівняння, тощо) додають емоціям ще більшого стилістичного забарвлення, наприклад:

*I looks **like** North and South Korea between us*. – порівняння.

***As welcome as a cold sore**.* – порівняння.

*It's **pure passion**.* – метафора.

Miss Perfect. – антономазія.

Узагальнивши отримані результати, ми виявили, що найбільше для використання емоцій використано прикметників (42%), в той час як прислівників (16%), вигуків (12%) та іменників (6%) вжито в меншій кількості, 9% представлено метафорами, порівняннями, тощо, слова зниженого тону становлять 7%. Колоквіалізми (5%) та фразеологізми (2%) для вираження емоцій є найменш характерними для цього кінодискурсу.

Отже, домінування прикметників свідчить про деталізований опис емоцій у досліджуваному кінодискурсі.

Список літератури

1. Крисанова Т. А. Актуалізація негативних емоцій в англомовному кінодискурсі: когнітивно-комунікативний і семіотичний аспекти : дис. канд. д-ра філол. наук : 10.02.04. Харків, 2020. 514 с.
2. Pretty Little Liars. URL: https://subslikescript.com/series/Pretty_Little_Liars-1578873/season-1

ВАКАРЧУК Катерина
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

ПЕРЕКЛАД ЛЕКСЕМ НА ПОЗНАЧЕННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ АНГЛОМОВНИХ КРАЇН

У сучасному перекладознавстві значна увага приділяється відтворенню лексем, що позначають суспільно-політичні реалії, оскільки вони відображають специфіку державного устрою, політичних процесів і суспільного життя певної країни. Такі мовні одиниці безпосередньо пов'язані з історичним розвитком суспільства, його культурними традиціями та особливостями функціонування політичних інститутів.

Під суспільно-політичними реаліями розуміють лексеми, які позначають специфічні явища політичного та соціального життя, характерні для певної країни або групи країн [1]. До таких одиниць належать назви державних органів, політичних посад, адміністративних структур, виборчих процесів, а також явищ суспільного життя, що не мають повних відповідників в інших культурах.

Однією з основних труднощів перекладу таких лексем є відсутність повних еквівалентів у мові перекладу. Це зумовлює необхідність застосування різних перекладацьких стратегій, вибір яких залежить від контексту, комунікативного завдання тексту та рівня обізнаності адресата. Зокрема, широко застосовуються такі способи, як транскрипція та транслітерація, які дозволяють зберегти форму іншомовної одиниці: *impeachment* – імпічмент, *lobbying* – лобіювання.

У випадках, коли значення лексеми можна передати шляхом буквального перекладу, використовується калькування: *House of Commons* – Палата громад, *shadow cabinet* – тіньовий кабінет [2]. Цей спосіб дозволяє зберегти структурну модель оригіналу та водночас зробити її зрозумілою для адресата перекладу. Проте калькування не завжди є можливим або доцільним.

У таких ситуаціях застосовується описовий переклад, який передбачає розкриття значення лексеми за допомогою

розгорнутого пояснення. Наприклад, *filibuster* перекладається як процедура затягування розгляду законопроєкту шляхом тривалих виступів у парламенті [3]. Подібний спосіб перекладу забезпечує адекватне розуміння змісту, однак може призводити до збільшення обсягу тексту та втрати лаконічності.

Важливим аспектом перекладу суспільно-політичних реалій є врахування прагматичного чинника. Перекладач повинен оцінювати, наскільки певна реалія є відомою для цільової аудиторії, і відповідно обирати спосіб її передачі.

Крім того, переклад суспільно-політичних реалій потребує від перекладача глибоких знань не лише мовної системи, але й політичного устрою, культурних особливостей та соціального контексту країни мови оригіналу. Це пов'язано з тим, що навіть подібні за формою поняття можуть мати різне функціональне наповнення в різних культурах.

Отже, переклад лексем на позначення суспільно-політичних реалій англомовних країн є складним процесом, що передбачає гнучке застосування різних перекладацьких стратегій. Поєднання таких способів, як транслітерація, калькування та описовий переклад, дозволяє досягти адекватності відтворення змісту та забезпечити ефективну міжкультурну комунікацію.

Список літератури

1. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.
2. Карабан В. І. Переклад англомовної суспільно-політичної літератури. Вінниця: Нова книга, 2006. 320 с.
3. Newmark P. A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.

ВАНЗЯК Ірина
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ В ПЕРЕКЛАДІ

Художній переклад є одним із найскладніших видів перекладацької діяльності, оскільки передбачає не лише передачу змісту тексту, а й відтворення його художньої форми, стилістичних особливостей та емоційного впливу на читача. Перекладач має враховувати особливості мовної системи, культурний контекст та індивідуальний стиль автора. Саме тому відтворення англійського художнього тексту українською мовою потребує застосування різноманітних перекладацьких прийомів і стратегій [2].

Проблема художнього перекладу є важливим об'єктом дослідження сучасного перекладознавства. Дослідники у своїх працях зазначають, що перекладач виступає посередником між двома культурними та мовними системами. У художньому перекладі особливого значення набуває передача образності, стилістичних засобів і прагматичного ефекту тексту [2].

Під час перекладу існують відмінності між англійською та українською мовами. Вони проявляються у граматичній структурі речення, порядку слів, стилістичних нормах тощо. У зв'язку з цим перекладач змушений використовувати різні перекладацькі трансформації, наприклад, описовий переклад, антонімічний переклад, компресію, декомпресію та пермутацію, які допомагають забезпечити адекватність та природність перекладу [1].

Описовий переклад використовується у випадках, коли в мові перекладу відсутній прямий відповідник певного поняття. У такому разі перекладач пояснює значення слова або виразу за допомогою додаткових лексичних засобів. Наприклад: classifiable – той, що піддається класифікації [1].

Антонімічний переклад полягає у передачі змісту висловлювання за допомогою протилежної за значенням конструкції. Наприклад, слово «unkind» може бути перекладене

як «злий», що звучить природніше в українській мові [1].

У процесі перекладу художнього тексту також широко застосовуються компресія та декомпресія. Компресія передбачає скорочення окремих елементів тексту, тоді як декомпресія - у додаванні. Null and void – нечинний, industries – галузі промисловості [1].

Ще одним важливим прийомом є пермутація, тобто зміна порядку слів у перекладі відповідно до синтаксичних норм української мови. Наприклад: wage rise - підвищення зарплати [1].

Отже, відтворення англійського художнього тексту є складним процесом, що потребує врахування багатьох особливостей. Використання перекладацьких трансформацій дозволяє забезпечити адекватність перекладу, зберегти художню цінність оригіналу та досягти комунікативного ефекту.

Список літератури

1. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. Practical Course of Translation from English into Ukrainian : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2001. 504с.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с

ВАСИЛИШИН Захар
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лексико-семантична система – одна з найскладніших мовних систем, адже вона вирізняється своєю різноманітністю а також неоднорідністю одиниць, вона прогресує і розвивається з неймовірною швидкістю, тому її вивчення може бути ускладненим в зв'язку з вище згаданими факторами, що змушують дослідника застосовувати гнучкі методологічні підходи а також постійно актуалізувати емпіричний матеріал.

Центральним поняттям у цьому контексті є лексико-семантичне поле – сукупність парадигматично пов'язаних лексичних одиниць, які об'єднані спільністю змісту (іноді й спільністю формальних показників) і відображають поняттєву, предметну й функціональну подібність позначуваних явищ[1].

Так як слова в мові не можуть існувати ізольовано, їх треба аналізувати в межах спільності значень у групи або ж мікросистеми, адже всі слова мають певне місце. Важливим аспектом є вживання експресивної лексики, неологізмів, та ідіоматичних виразів, які допомагають адаптувати контент для сприйняття дітьми, в той самий час зберігаючи багатошаровість сенсів для дорослих глядачів. Не можна упускати й гру слів, яка базується на омонімії, фонетичній подібності, та багатозначності.

Лексико-семантичні особливості відіграють важливу роль у створенні характеризації та гумору героя, що може бути реалізовано в умовах технічних обмежень дубляжу. Також ці особливості зумовлені жаровою специфікою анімації та цільовою аудтиторією – діти та сім'я.

Специфіка відтворення цих особливостей українською мовою часто диктується необхідністю збереження прагмаичного потенціалу реплік. Важливу роль відіграють і технічні вимоги дубляжу, зокрема ліпсинг (синхронізація артикуляції). Це

змушує перекладача ретельно добирати синоніми , які не лише точно передавали зміст, а й відповідали візуальному ряду.

Отже, лексико-семантичні особливості англомовних мультиплікаційних фільмів зумовлені орієнтацією на сімейну аудиторію та необхідністю виразної характеризації героїв через мову а також важливу роль відіграють технічні обмеження дубляжу, які змушують вибирати точні синоніми, аби синхронізувати артикуляцію оригіналу з дубляжем.

Список літератури

1. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник – 2-ге видання. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368 с. (Альма-матер). с. 211

ВЕРЕМІЄНКО Аліна
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

МІФОНІМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ТВОРІВ У ЖАНРІ ФЕНТЕЗІ

У творах жанру фентезі міфоніми є одними з ключових елементів художнього світу. Вони виконують не лише номінативну функцію, а й слугують засобом ефективного світобудування, допомагаючи наповнити вигаданий світ культурними, символічними та міфологічними сенсами.

Завдяки використанню міфонімів, автори фентезі не лише створюють цілісні та переконливі світи, але й можуть спиратися на вже відомі міфи та міфологічні образи, інтегруючи їх у власний художній світ. Це може мати вигляд повної інтеграції, наприклад переписування міфу на сучасний лад або ж пряме використання відомих міфологічних сюжетів або персонажів з метою переосмислення їх в контексті сучасної культури. Такий варіант є доволі поширеним, він дозволив створити численні перекази та реінтерпретації старих казок і міфів, як, наприклад, образ *Тора* із скандинавської міфології був використаний для створення однойменного персонажа всесвіту *Marvel* [2].

Водночас розповсюдженою є практика трансформації міфологічних елементів, де ті не використовуються напряму, а слугують натхненням або ж основою для створення власної, авторської міфології. Найвідомішим є приклад художнього світу *Середзем'я* Дж. Р. Р. Толкіна, де переплітаються образи із різних європейських міфологій, створюючи при цьому зовсім нову і унікальну міфологічну систему [2].

У сучасній ономастиці міфоніми розглядають як власні назви, що позначають вигадані об'єкти або суб'єкти, які сприймаються як реальні і фігурують у художніх текстах, міфах [3]. Важливою особливістю міфонімів є їхнє символічне навантаження, яке часто відсилає їх до міфів-першоджерел і може натякати на роль персонажа у творі, його характер та долю [1].

Прикладом цієї функції слугує ім'я «королева Гонорілья» із книги «Принц Каспіан». Її оригінальне ім'я «Queen Prunaprismia» є відсиланням на відому фразу із роману Чарльза Діккенса

«Крихітка Дорріт» — «prunes and prisms». Цей вираз (що в перекладі означає «чорнослив та призми») загалом є позначенням манірної манери мовлення та загальної зверхності. У романі Діккенса персонажі пояснюють використання цього виразу потребою «скласти губи в красиву форму» [4]. Чітко бачимо, що ім'я «Prunaprismia» має на меті передати пиху, зверхність, манірність і загальну пишноту персонажки, що відповідає її загальній функції у творі.

Отже, дослідження засвідчило, що міфоніми, окрім їхньої базової номінативної функції, також слугують засобами створення художнього світу, адже часто містять у собі культурно-семантичне навантаження, що надає образам персонажів глибини та допомагає формувати художнє середовище твору. Вони є ключовими елементами, які дозволяють зробити художній світ більш повним та переконливим та в певних випадках задати каркас сюжету, дозволяючи спиратися на міфи-першоджерела.

Саме міфоніми є одними з тих компонентів, що формують жанр фентезі як такий, і дозволяють йому існувати в тому вигляді, в якому він існує зараз.

Список літератури

1. Литвиненко Т. М. Міфологічне ім'я в художньому тексті. // Філологічні науки. К., 2008. С. 274–281.
2. Сорокіна К. Міфологічний світогляд як основа фентезійного світобудівництва / К. Сорокіна, О. Масюк. Нова парадигма. 2017. Вип. 133. С. 82-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nopa_2017_133_10.
3. Karpenko O., Neklesova V. A Dictionary of Ukrainian Onomastic Terminology. Sumy : University Book, 2024. 150 p.
4. Word Histories. Prunes and prisms. URL: https://wordhistories.net/2022/10/08/prunes-and-prisms/ (дата звернення: 07.03.2026).

ВЕРЕНКО Єлизавета
Науковий керівник – Вітвіцька Н. М.

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Соціальні мережі є невід'ємною частиною сьогодення: вони слугують каналом новин, простором для творчості та полотном для особистих роздумів. В цифровому дискурсі сьогодні більшість новин подаються через призму гумору, що робить медіадискурс доступним і зрозумілим для людей з різним світоглядом, віковими категоріями, культурними особливостями тощо.

Комічне в соціальних мережах можна передавати не лише за допомогою текстів, а й за допомогою візуальних засобів, зокрема *GIF*, емодзі та стікерів. Таким чином текст стає ще легшим для сприйняття, оскільки не потребує розуміння контексту чи культурних умов, в яких знаходиться автор, і таким чином складна інформація засвоюється легше. У сучасних дослідженнях гумор постає однією з найскладніших форм комічного, оскільки є інструментом пізнання буття та його закономірностей, аналізування та пізнання їх.

У науковій літературі гумор зазвичай поділяють на три основні типи: лінгвістичний, культурний та універсальний. Лінгвістичний гумор ґрунтується на мовних особливостях, зокрема на грі слів, каламбурах, омонімії та інших стилістичних прийомах. Культурний гумор пов'язаний із соціальними та національними реаліями, традиціями та специфічними культурними кодами певного суспільства. Універсальний гумор базується на загальнолюдських ситуаціях і життєвих обставинах, які є зрозумілими представникам різних культур і соціальних груп.

Згідно з А.О. Щербиною, слово «гумор» (лат. *humor* — волога, рідина) має щонайменше три значення:

- твори та жанрові різновиди комічної літератури;
- почуття гумору;

- форма критичного ставлення до дійсності через комічне осміяння [1].

Михайло Бахтін трактував комічне як результат зіткнення різних культурних і соціальних реальностей, у межах яких виникає елемент абсурду або непорозуміння [2]. Відповідно, у різних наукових концепціях комічне може розглядатися як інструмент соціальної критики, форма культурної гри або спосіб емоційної взаємодії між автором і аудиторією.

Соціальні мережі є унікальним об'єктом лінгвістичного та культурологічного дослідження, особливо у сфері комічного наповнення. Вони поєднують масовість, динамічність, мультимодальність, інноваційність і соціокультурну значущість. Вивчення англомовних соцмереж відкриває перспективи для порівняльних досліджень, аналізу глобальних і локальних тенденцій, виявлення універсальних і специфічних рис цифрового гумору.

Отже, комічне у сучасному англомовному дискурсі соціальних мереж формується внаслідок поєднання мовних, культурних та мультимодальних засобів. Особливості цифрового середовища сприяють активному використанню іронії, гри слів, гіперболи та інших стилістичних прийомів, що забезпечують швидке поширення гумористичного контенту та його ефективне сприйняття аудиторією. Саме тому аналіз стилістичних засобів творення комічного в англомовних соціальних мережах є важливим для розуміння сучасних тенденцій розвитку цифрового дискурсу.

Список літератури

1. Щербина А. О. Жанри сатири та гумору : [нарис] /А. О. Щербина. - К. : Дніпро, 1997. - 136 с.
2. Taylor B. Bakhtin, carnival and comic theory : thesis. 1995.

ВИГНАН Анастасія
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ НМОЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ
(на матеріалі серіалу «Shameless», США, 2011-2021)

Емоції суттєво впливають на поведінку людини, активізують сприйняття та формують процес мислення й прагнення. У науковому контексті доцільно чітко розмежовувати поняття «емоційний» (emotional) як вираження власних почуттів мовцем та «емотивний» (emotive) як використання мовних засобів для впливу на емоції іншої людини [1]. У сучасних дослідженнях ґендерної соціолінгвістики дедалі більше уваги приділяється аналізу медіадискурсу, зокрема кінодіалогів, як специфічного об'єкта ґендерного аналізу. Кінодіалоги дозволяють простежити стилістичні й стратегічні відмінності у спілкуванні персонажів, що часто відповідають моделям Лакофф [2] і Таннен [3], проте у драматизованій формі. Отже, «природність» у серіалах – це художня умовність, контрольована та спрямована на створення ілюзії реальності, а не точне відтворення мовлення.

Для проведення аналізу ґендерних відмінностей у емоційному спілкуванні в серіалі «Shameless» [4] було сформовано корпус дослідження, який включає окремі сцени та репліки ключових персонажів другого сезону серіалу. Основним критерієм відбору слугувало представлення широкого спектру емоційних проявів, взаємодії в різних соціальних контекстах, а також наявність конфліктів, комічних та драматичних ситуацій, які дозволяють досліджувати відмінності у способах вираження емоцій чоловіками та жінками. При формуванні корпусу дослідження було виділено дві групи персонажів за ґендерною ознакою: жіночі та чоловічі.

Пряме емоційне вираження зустрічається у 40% випадків, що підтверджує експресивний характер комунікації героїв серіалу. Непрямі стратегії (хеджування, таг-питання, евфемізми) зустрічаються частіше – у 45% випадків, що свідчить про значну

роль завуальованих форм вираження емоцій. Порівняльний аналіз показує, що чоловіки та жінки у серіалі «Shameless» відрізняються за використанням прямого та непрямого вираження емоцій, а також за частотністю маркерів. Жінки (Фіона, Деббі, Вероніка) частіше застосовують непрямі стратегії, такі як хеджування («maybe», «I think») та тег-питання («okay?», «right?»), що відповідає стратегії «connection»: вони пом'якшують вислови, підтримують соціальні зв'язки та враховують реакцію співрозмовника. Натомість чоловіки (Френк, Ліп, Іан) частіше вдаються до прямих виразів, інтенсивних інтенсифікаторів та саркастичних евфемізмів, що відповідає стратегії «status»: вони підкреслюють домінування, самоствердження та контроль ситуації.

Таким чином, жіночі стратегії прагматичного вираження спрямовані на підтримку співпраці та емоційної гармонії, тоді як чоловічі – на управління ситуацією, самопозиціонування та відтворення статусних відносин.

Список літератури

1. Лелет І. О. Емоційність vs емотивність: взаємозв'язок та розмежування понять. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія 1.49, 2021. С. 106-110.
2. Lakoff R. Language and Women‟s Place. New York : Harper and Row, 1975. 83 p.
3. Tannen D. You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation. NY: Morrow, 1990. 330 p.
4. Серіал «Shameless». Електронне джерело: https://www.primevideo.com/detail/0U8FJNPAA4TBLT2ZYWIAJWMUC H/ref=atv_dp_season_select_s2

ВИХОДЦЕВА Юлія
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ОДИНИЦІ У МОВІ ПЕРЕКЛАДУ

Етнокультурні одиниці належать до найбільш складних об'єктів перекладознавчого аналізу, оскільки вони репрезентують не лише лексичне значення, а й національно специфічні уявлення, історичні асоціації, культурну пам'ять та фонові знання певної мовної спільноти. У перекладеному тексті саме такі одиниці найвиразніше виявляють співвідношення мови й культури, тому їх передача потребує функціонально вмотивованого рішення. Актуальність теми зумовлена необхідністю збереження культурного компонента значення під час перекладу художніх, публіцистичних і медійних текстів [1; 2].

У сучасній науці відсутня повна термінологічна єдність щодо цього явища. Поряд із поняттям етнокультурні одиниці вживаються терміни реалії, безеквівалентна лексика, культурно маркована лексика, національно-специфічні мовні елементи. Узагальнення наукових підходів дає підстави розглядати ці одиниці як мовні засоби, у семантиці яких закріплено особливості матеріальної та духовної культури певного народу. До них належать назви побутових предметів, традиційних страв, елементів одягу, соціальних інституцій, історичних явищ, символів, форм звертання, власних назв і фразеологізмів [2; 3].

Проблема перекладу таких одиниць полягає в тому, що в мові перекладу часто відсутній прямий відповідник, здатний одночасно передати денотативне значення і національно-культурну специфіку. У зв'язку з цим перекладач обирає між збереженням іншомовного колориту та адаптацією змісту до досвіду адресата. Вибір рішення залежить від жанру тексту, його прагматичної настанови, очікуваного рівня зрозумілості та ступеня культурної дистанції між мовою оригіналу й мовою перекладу [4].

Серед основних способів передачі етнокультурних одиниць виокремлюють транскрипцію, транслітерацію, калькування, описовий переклад, функціональний аналог, контекстуальну

заміну та компенсацію. Транскрипція і транслітерація доцільні тоді, коли важливо зберегти національний колорит. Калькування використовується за умови структурної прозорості одиниці. Описовий переклад і функціональний аналог виявляються продуктивними тоді, коли першочерговим є забезпечення зрозумілості для реципієнта [3; 5].

Назви традиційного одягу, свят, страв або адміністративних інституцій часто не мають повного словникового відповідника в іншій мові. Тому перекладач нерідко вдається до комбінованих рішень, поєднуючи транскрипцію з коротким описовим уточненням. Такий підхід дозволяє водночас зберегти культурну маркованість і забезпечити належний рівень комунікативної доступності перекладеного тексту [1; 4].

Окрему складність становлять етнокультурні одиниці у фразеології та символіці, оскільки їх значення не зводиться до суми компонентів. Тут слід ураховувати не лише семантичний зміст, а й образність, оцінність, емоційне забарвлення та прагматичний ефект. Порівняльний аналіз засвідчує, що оптимальна перекладацька стратегія визначається конкретною комунікативною ситуацією і має забезпечувати баланс між точністю, зрозумілістю та збереженням культурної специфіки оригіналу [5].

Список літератури

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Shuttleworth M., Cowie M. Dictionary of Translation Studies. London ; New York : Routledge, 2014. 233 p.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. Harlow : Pearson, 2008. 292 p.
5. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London : Routledge, 2018. 400 p.

ВІЄРУ Віка
Науковий керівник – Якубовська Н.О

ВПЛИВ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПЕРЕДАЧУ МОВНОЇ «ЧУЖОСТІ» ТА КУЛЬТУРНО-МАРКОВАНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

В умовах сучасної глобалізації кінематограф дедалі активніше відображає полікультурну реальність, а аудіовізуальний переклад перетворюється на ключовий інструмент міжкультурної комунікації. Французькі комедії останніх років є показовим прикладом цієї тенденції: мовна «чужість» функціонує в них не лише як джерело гумору, а й як засіб репрезентації багатонаціонального суспільства.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що мовна «чужість» у комедіях виконує передусім соціокультурну функцію, вона позначає етнічну ідентичність персонажів, відображає міжетнічні конфлікти та суспільні стереотипи. Це ставить перед перекладачем складне завдання: зберегти культурно-марковані елементи й водночас врахувати норми цільової культури, особливо в умовах сучасних процесів політкоректності та зростаючої чутливості до расових позначень.

Теоретичну основу дослідження становлять концепції А. Бермана та Л. Венуті, які, попри відмінності у підходах, взаємодоповнюють одна одну. Л. Венуті визначає мовну «чужість» як стратегічну «непрозорість» тексту, що через порушення норм цільової мови фіксує лінгвістичну відмінність оригіналу [2, с. 203]. А. Берман, у свою чергу, розглядає її як сукупність лінгвістичних та культурних рис іноземного тексту, які чинять опір асиміляції [1, с. 18].

Основна **мета дослідження** – проаналізувати вплив суспільно-політичних чинників на стратегії передачі мовної «чужості» та культурно-маркованих елементів.

Матеріалом слугує касова французька кінокомедія «Qu'est-ce qu'on a fait au Bon Dieu?» (2014) у перекладі двох українських студій – 1+1 та К1, що уможливлює порівняльний аналіз перекладацьких стратегій.

Аналіз матеріалу дозволив виявити чотири основні стратегії передачі культурно-маркованих елементів: відтворення, часткове

відтворення, стирання та вилучення, а також систематизувати етнокультурні стереотипи за соціальними групами, виокремити типові міжетнічні конфлікти та соціолінгвістичні маркери. Підрахунки показали, що у студії 1+1 відтворення культурно-маркованих елементів становить 84%, часткове відтворення – 6%, стирання – 10%, вилучення – 0%; а у студії К1: відтворення – 75%, часткове відтворення – 13%, стирання – 9%, вилучення – 3%.

Расистський стереотип: «*j'aurais préféré que mon fils épouse* ***une noire***» містить використання расистського терміну «une noire», який у перекладі кіностудії 1+1 стирається політкоректним «чорна дівчина», а в інтерпретації кіностудії К1 відтворюється буквально: «чорна». Порівняння перекладів засвідчує, що стратегія студії 1+1 спрямована на нейтралізацію конфліктних елементів шляхом політкоректної адаптації, тоді як студія К1 відтворює расистський маркер буквально.

Складнішим випадком є передача соціолінгвістичних маркерів – верланізованих етнонімів «juif» та «chinois» зі зневажливим відтінком. Словосполучення «*un* ***feuj*** *et un* ***noich***» студія 1+1 відтворює ретериторіалізацією: «*жидок і китайоза*», зберігаючи зневажливий відтінок оригіналу, використовуючи відповідні українські «прізвиська». Натомість студія К1 стирає перший маркер й ретериторіалізує другий: «*єврей та китайоза*». Стирання зневажливого найменування «un feuj» може бути зумовлене суспільними нормами цільової культури, де вживання подібних єврейських етнонімів є менш прийнятним, а вибіркове застосування цієї стратегії допомагає уникнути можливого конфлікту.

Проведений аналіз засвідчив, що перекладацькі стратегії визначаються як природою культурно-маркованого елемента, так і нормами цільової культури: етнокультурні стереотипи відтворюються, тоді як кліше із расистським забарвленням та соціолінгвістичні маркери зазнають змін, або стираються під впливом політкоректності.

Список літератури

1. Berman A. L'épreuve de l'étranger. Paris : Gallimard, 1984.
2. Venuti L. The Translator's Invisibility : A History of Translation. London : Routledge, 1995.

ВІЛЬОР Таїсія
Науковий керівник – Ліннікова В.О.

ТЕМАТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ FASHION-ТЕРМІНІВ ЖУРНАЛУ «*VOGUE*»

Тези присвячено опису термінів моди у журналі *Vogue* за тематичним принципом.

На сучасному етапі англомовний дискурс індустрії моди постає як складне полікодове комунікативне явище, у якому вербальні та невербальні засоби тісно взаємодіють і взаємодоповнюють одне одного.

Матеріалом дослідження є 149 одиниць на позначення понять, що відносяться до моди, вибрані нами з журналу мод *Vogue за* серпень 2025 р.

За тематичними ознаками, провівши семантичний аналіз виявлених термінів, ми розподілили їх на наступні 11 тематичних груп: *Brand names, Clothes, Accessories and Jewelry, Jobs, Material, Colours, Make-up, Footwear, Fashion industry, Show, Details and Description.* Розглянемо їх склад і кількісне наповнення.

Найчисленніша група – це *Clothes,* яка містить 33 елементи назви одягу, що є невід'ємною частиною поняття мода. Наведемо декілька прикладів: *dress, trousers, jackets, jeans, outfit, gown, knitwear, blazer, blouse, etc.*

Група *Details and Description* складається з 32 одиниць, наприклад: *collar, seam, button, padded, concealed, tassel detail, sleeveless, classic, V-neckline, hand sewing, jeweled embroidery, etc.*

Brand names представлена 25 назвами брендів і виробників модного одягу, взуття і аксесуарів, наприклад: *Valentino, Givenchy, OMEGA, Ralph Lauren, Pandora, Skechers, Tommy Hilfiger, Lacoste, Versace, Cristian Dior, Hermes, etc.*

Широку палітру кольорів демонструє група *Colours* із 16 елементами модних відтінків, наприклад: *cranberry red, coral adjacent pink, cream-to-matte, sheer matte, citrusy yellow, gray, cream, black, khaki, navy blue, shiny purple, etc.*

Журнальні статті описують кар'єрний шлях відомих модельєрів і дизайнерів, згадуючи їхні модні професії, які ми об'єднали у групу *Jobs,* що містить 14 одиниць, наприклад:

fashion designer, creative director, fashion editor, model, seamstress, head of atelier, tailor, pattern-maker, etc.

Поради з ідеального макіяжу представлені одиницями з групи *Make-up,* у якій налічується 8 елементів*: cheek stain, mascara, lipstick, melt-on gloss stick, transparent base, etc.*

Індустрія моди також відома своїми показами колекцій, висвітлених у досліджуваному журналі групою *Show,* яка містить 7 одиниць*: debut collection, day of fitting, show, collection.*

Група *Accessories and Jewelry* виявилася нечисельною з 6 елементами: *earrings, watch, belt, necklace, etc.*

Група *Fashion industry* налічує 4 елементи*: couture, fashion industry, world of fashion, icon campaign.*

Також малочисельною виявилася група *Material,* представлена 4 одиницями: *leather, denim, crepe de chine, cotton.*

Найменше уваги у досліджуваному випуску журналу Vogue було приділено взуттю, що відображено у групі *Footwear* усього 2 елементами: *Converse sneakers, Armadillo shoes.*

Отже, найбільш репрезентативними виявилися групи *Clothes* та *Details and Description*, що свідчить про пріоритет опису одягу та його конструктивно-естетичних характеристик у модному дискурсі. Значна кількість назв брендів у групі *Brand names* підкреслює комерційну спрямованість сучасної модної комунікації та її тісний зв'язок із формуванням іміджу й статусу.

Загалом результати дослідження підтверджують, що мовна репрезентація моди у журналі *Vogue* зосереджена передусім на візуально-описових та брендоорієнтованих елементах, що відповідає комунікативним завданням глянцевого медіадискурсу.

Список літератури

1. Vogue USA. August 2025. https://archive.org/details/Vogue-USA-August-2025-Anne-Hathaway_202508_6/page/42/mode/2up

ВОЛЧУК Ева-Евеліна
Науковий керівник – Петренко О.Д.

КУЛІНАРНІ РЕАЛІЇ В АСПЕКТІ ПЕРЕКЛАДУ: АДАПТАЦІЯ НАЗВ

За визначенням Р.О. Заболотного, реалії виступають вербальними маркерами культури, що відображають її своєрідність і водночас створюють труднощі у перекладі через відсутність повних відповідників в інших мовах [1].

Проблема перекладу кулінарних реалій тісно пов'язана з міжкультурною комунікацією. Як підкреслював Юджин Найда у праці Toward a Science of Translating, переклад повинен враховувати культурний контекст для збереження змісту та функції повідомлення у мові перекладу [2].

Українські кулінарні реалії, зокрема «борщ», «сало» чи «вареники», репрезентують унікальні елементи національної культури. Їх переклад передбачає не тільки передачу змісту, а й збереження культурної специфіки. Наприклад, транскрибування (borsch, varenyky) дозволяє зберегти автентичність назви, але інколи потребує пояснення для іноземного читача. Натомість описовий переклад, наприклад "a soup made with beetroot and cabbage", робить значення зрозумілішим, однак частково втрачає національний колорит.

Метою дослідження є аналіз особливостей перекладу кулінарних реалій з української мови англійською, зокрема назв національних страв, а також визначення найбільш ефективних перекладацьких стратегій для збереження культурної ідентичності у міжкультурному комунікативному просторі.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі перекладацьких стратегій, що застосовуються при передачі українських кулінарних реалій англійською мовою, зокрема транскрибування, калькування та описового перекладу.

У процесі аналізу було виділено три основні стратегії перекладу. Транскрибування — передача звучання оригінальної назви, наприклад borsch для «борщу». Цей підхід становив близько 45 % випадків і є найпоширенішим способом збереження культурної ідентичності. Калькування — дослівний переклад

елементів назви, наприклад “stuffed dumplings” для «вареників». Ця стратегія була використана приблизно у 25 % випадків, проте іноді призводила до часткового спотворення культурного значення. Описовий переклад — розширене пояснення змісту, наприклад “a traditional Ukrainian soup made with beetroot and cabbage” для борщу. Такий спосіб застосовувався приблизно у 30 % випадків, особливо у текстах, орієнтованих на іноземну аудиторію та туристів.

Окрему увагу в роботі приділено розділу, присвяченому прагматичній адаптації назв страв в англомовному ресторанному дискурсі. У цьому розділі аналізуються способи подання назв українських страв у меню, гастрономічних описах та рекламних матеріалах з урахуванням очікувань і культурних знань англомовної аудиторії. Прагматична адаптація дозволяє поєднати збереження національного колориту з необхідністю зробити назви страв зрозумілими та привабливими для іноземних відвідувачів.

Дослідження Р. О. Заболотного свідчать, що найбільш ефективним є комбіноване використання перекладацьких стратегій залежно від комунікативної ситуації, цільової аудиторії та функції тексту. Подібної позиції дотримувався і Юджин Найда, який наголошував на важливості динамічної еквівалентності, що забезпечує природність тексту у мові перекладу без втрати культурної специфіки.

Отже, переклад кулінарних реалій є складним процесом, що вимагає глибокого розуміння культурного контексту. Найбільш ефективними виявляються транскрибування та комбіновані перекладацькі стратегії, які дозволяють одночасно зберігати автентичність назв страв і забезпечувати їхню зрозумілість для представників іншої культури.

Список літератури

1. Заболотний Р.О. Стратегії перекладу кулінаронімів: відчуження та одомашнення. Суми: СумДУ, 2022. URL: essuir.sumdu.edu.ua
2. Nida, E. Toward a Science of Translating. Leiden: E.J. Brill, 1964. 331 p.

ВОРОБЕЦЬ Тетяна
Науковий керівник – Сапожник І.В.

ЧАТ-БОТИ ЯК ОСВІТНІЙ ІНСТРУМЕНТ: ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТИПОЛОГІЯ

У контексті цифровізації освіти особливої актуальності набуває використання чат-ботів як інноваційного освітнього інструменту, здатного підтримувати процес навчання іноземних мов, забезпечувати інтерактивну взаємодію та сприяти формуванню навчальної автономії здобувачів освіти.

Термін *chatbot* уперше був осмислений у працях Дж. Вайзенбаума, який створив програму ELIZA – прототип сучасних діалогових систем [3]. Зараз чат-боти визначаються як цифрові навчальні агенти, що виконують функції тьютора або співрозмовника. Так, К. Керстін і Р. Вест наголошують, що чат-боти створюють умови для регулярної мовленнєвої практики, знижують рівень тривожності учнів та стимулюють активне використання іноземної мови поза межами аудиторії [2].

Поділ чат-ботів на окремі типи залежно від принципів їх функціонування та дидактичного призначення сформувався в результаті узагальнення підходів низки дослідників у галузі штучного інтелекту та освітніх технологій. Зокрема, у систематичному огляді *Chatbots in Education: A Systematic Review* L. K. Fryer, K. Nakao та A. Thompson [1] чат-боти класифікуються на правилозорієнтовані (rule-based chatbots) та інтелектуальні (AI-based chatbots), що ґрунтуються на алгоритмах машинного навчання, з урахуванням їхніх освітніх функцій у навчальному процесі. Саме до цього типу належать сучасні мовні моделі, зокрема ChatGPT, розроблений компанією OpenAI, Microsoft Copilot та Google Gemini, які можуть використовуватися як віртуальні співрозмовники, тьютори або мовні консультанти під час вивчення іноземних мов, зокрема для розвитку навичок говоріння, письма та академічного мовлення.

До правилозорієнтованих чат-ботів належать системи, що працюють за наперед визначеними сценаріями та використовують обмежений набір відповідей. Прикладами таких чат-ботів у мовній освіті є Duolingo Bots, які імітують типові

діалогічні ситуації на основі шаблонних реплік, а також навчальні чат-боти, створені на платформі Telegram для тренування лексико-граматичних структур за принципом «запит – відповідь».

Подібний підхід розвивають K. Kersten і R. West у праці *Artificial Intelligence and Language Learning: Chatbots in Education* [2], які пропонують дидактичну типологію чат-ботів, виокремлюючи тренувальні (practice-oriented, Duolingo, Mondly Chatbot та чат-боти платформи Busuu, які забезпечують багаторазове повторення лексики й граматики у формі коротких діалогів), консультативні (support/tutor bots) та комунікативні (conversation bots) моделі залежно від їх ролі у формуванні мовних умінь.

Отже, аналіз наукових підходів до використання чат-ботів у мовній освіті засвідчує, що вони поступово стають важливим інструментом підтримки процесу вивчення іноземних мов у цифровому освітньому середовищі. Класифікація чат-ботів за принципами функціонування та дидактичним призначенням дозволяє виокремити різні моделі їх застосування — від правилозорієнтованих систем, спрямованих на тренування лексико-граматичних навичок, до інтелектуальних чат-ботів, здатних забезпечувати більш гнучку комунікативну взаємодію. Таким чином, використання чат-ботів сприяє розширенню можливостей мовної практики, підвищенню мотивації здобувачів освіти та формуванню їхньої навчальної автономії.

Список літератури

1. Fryer L. K., Nakao K., Thompson A. Chatbots in Education: A Systematic Review. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 2019. Vol. 16. 14 p.
2. Kersten K., West R. Artificial Intelligence and Language Learning: Chatbots in Education. *Journal of Educational Technology*, 2020. Vol. 17, No. 3. P. 45–59.
3. Weizenbaum J. Computer Power and Human Reason: From Judgment to Calculation. San Francisco: W. H. Freeman, 1976. 300 p.

ГАВРИЛО Крістіна
Науковий керівник – Ніжнік Л. І.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛОМОВНИХ ПІСНЯХ

Сучасна лінгвістика дедалі частіше звертається до аналізу мовних явищ у межах художнього та масового дискурсу, зокрема пісенних текстів, які відіграють важливу роль у формуванні мовної картини світу та відображають актуальні комунікативні тенденції. Особливу увагу в цьому контексті привертають фразеологічні одиниці, оскільки вони характеризуються високим рівнем образності, експресивності та емоційної насиченості, що робить їх ефективним засобом впливу на слухача [1].

Англомовні пісні є цінним матеріалом для аналізу фразеологізмів, адже поєднують мовні та музичні засоби, спрямовані на передачу почуттів, переживань і соціальних смислів. У пісенному дискурсі фразеологічні одиниці часто зазнають семантичних і стилістичних трансформацій, адаптуючись до ритму, мелодії та комунікативного задуму автора [2].

Фразеологічні одиниці розглядаються в мовознавстві як стійкі поєднання слів, що відзначаються цілісністю значення, відтворюваністю та семантичною неподільністю. У наукових працях підкреслюється, що значення фразеологізмів не зводиться до суми значень їх окремих компонентів, а формується як результат усталеного мовного вживання [1]. Як зазначає В. І. Базова, фразеологічні одиниці в сучасній англійській мові виконують не лише номінативну функцію, а й мають виразне експресивно-стилістичне навантаження [2].

Пісенний дискурс належить до особливих різновидів художнього мовлення, у межах якого вербальні засоби взаємодіють із музичними компонентами. В англомовних піснях текст спрямований передусім на емоційний вплив та передавання переживань автора або ліричного героя.

Фразеологічні одиниці посідають важливе місце в англомовних піснях, оскільки забезпечують високий рівень експресивності та дозволяють стисло передавати складні емоційні стани.

У пісні Someone Like You виконавиці Adele використовується фразеологічний вираз *break my heart*, який передає глибоке емоційне потрясіння.

Метафоричні фразеологічні одиниці широко представлені в пісні On Top of the World гурту Imagine Dragons. Вираз *on top of the world* використовується для позначення стану емоційного піднесення. Зазначений фразеологізм формує яскравий позитивний образ і підсилює оптимістичний настрій пісенного тексту.

Розмовні фразеологічні одиниці простежуються в пісні Let Me Down Slowly виконавця Alec Benjamin, де використовується вираз *let me down*, пов'язаний з розчаруванням та страхом втрати.

Фразеологічні одиниці в англомовних піснях виконують емоційно-експресивну, комунікативну, образотворчу та стилістичну функції. Використання сталих виразів дозволяє авторові сконцентрувати емоційний зміст у лаконічній формі та створити емоційний контакт між виконавцем та слухачем.

Отже, використання фразеологічних одиниць є характерною рисою англомовних пісень і відіграє важливу роль у формуванні їх емоційного та стилістичного наповнення. Поєднання фразеологічних одиниць із музичними засобами посилює емоційний вплив пісні та підвищує її комунікативну цінність.

Список літератури

1. Дуброва А. С., Трофімчук В. М. Дослідження особливостей перекладу англійських фразеологізмів //Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2014. №. 74. С. 209-212.
2. Базова В. І. Фразеологізми в англійській мові: семантична та експресивно-стилістична класифікація //Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2025. №. 212. С. 44-48.

ГАЛЄЄВА Анна
Науковий керівник – Батринчук З.Р.

МОВА ВОРОЖНЕЧІ В АНГЛОМОВНОМУ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСІ

Технологічний розвиток зумовив появу Інтернету – глобальної комунікаційної платформи, що у свою чергу спричинило виникнення інтернет-дискурсу, який є комп'ютерно опосередкованою мовленнєво-комунікативною діяльністю.

Інтернет-дискурс постає як складний когнітивно-комунікативний простір, що функціонує через електронні канали та систему гіпертексту, поєднуючи в собі лінгвістичні, технологічні та соціокультурні фактори. Це специфічне віртуальне середовище є динамічною системою, яка характеризується відсутністю часових, просторових, гендерних та расових обмежень [1].

Оскільки це середовище характеризується анонімністю, опосередкованістю та лабільністю мовлення, воно часто надає можливістю проявляти різні форми соціальної взаємодії, зокрема і негативні, серед яких виділяється мовна агресія, зокрема мова ворожнечі або hate speech.

Мова ворожнечі базується на поняттях категоризації та дискримінації, тобто певні соціальні групи (мігранти, жінки, представники ЛГБТ спільноти тощо) виокремлюються як неповноцінні меншини. Це явище функціонує через бінарну опозицію «свої – чужі». Мова ворожнечі будується навколо групових характеристик і має на меті принизити людини саме через її приналежність до певної групи [2].

Ендрю Селларс виокремлює вісім спільних рис у різних визначеннях мови ворожнечі: 1) спрямованість на групу або на особу як члена певної групи, 2) вираження ненависті у змісті повідомлення, 3) завдання шкоди внаслідок мовлення, 4) намір мовця завдати шкоди, 5) підбурювання до негативних дій, 6) публічність мовлення, 7) контекст, що робить насильницьку відповідь можливою, 8) відсутність будь-якої виправдовувальної мети.

В англомовному інтернет-середовищі виокремлюють кілька специфічних форм вираження мовної агресії [4]:

1. Флеймінг (flaming) – серія агресивних повідомлень (флеймів), пов'язаних з певною темою та спрямованих на конкретну особу. Флеймінг часто має характер вербальної дуелі та виникає через невдоволення ходом обговорення.
2. Тролінг (trolling) – надсилання повідомлень, що мають на меті спровокувати роздратування або викликати емоційну реакцію. Питання чи твердження зазвичай виглядають невинно, проте містять хибну інформацію, яка слугує наживкою, щоб виявити та висміяти новачків у групі.
3. Згубний спамінг (pernicious spamming) – надсилання повідомлень, що містять лексику сексуального характеру та агресивні висловлювання. Згубний спамінг є інтернет- еквівалентом переслідувань та домагань у реальному житті і часто вимагає впровадження контрольних заходів.

Отже, інтернет-дискурс є специфічним віртуальним середовищем, яке уможливлює поширення мовної агресії, зокрема мови ворожнечі. Мова ворожнечі є деструктивним явищем, яке трансформує мовлення в інструмент соціального та психологічного тиску.

Список літератури

1. Черниш О. Сучасний англомовний інтернет-дискурс. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2022. С. 118–129. URL: https://doi.org/10.24195/2616-5317-2022-34-10.
2. Сарміна Г. Л. Особливості функціонування мови ворожнечі в інтернет-просторі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 7(75), жовтень. С. 27–30.
3. Sellars, Andrew F. Defining Hate Speech. Berkman Klein Center Research Publication No. 2016-20. 2016. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2882244
4. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press. 2006. 272 p.

ГАНГАЛ Роман
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна англійська мова зазнає значних змін під впливом цифрової комунікації, зокрема соціальних мереж, форумів і месенджерів, де формується новий тип мовленнєвого середовища. Інтернет-сленг виступає одним із найдинамічніших мовних явищ, що характеризується неформальністю та широким функціональним спектром у цифровому спілкуванні. Ці мовні одиниці виникають із потреби стислості, емоційності та групової ідентичності, що особливо актуально серед молодіжних онлайн-спільнот [1].

У наукових джерелах інтернет-сленг розглядається як частина цифрової мови, яка активно використовується користувачами соціальних платформ для вираження думок і емоцій у стислій формі. Він включає різноманітні лексичні одиниці, серед яких абревіатури, акроніми, неологізми та меметичні вирази [2]. Лексико-семантичні особливості інтернет-сленгу проявляються у формуванні нових значень та широкому використанні скорочень. Наприклад, абревіатури на кшталт LOL («laugh out loud») чи FYP («For You Page») стали інтегрованими у повсякденне спілкування та виконують функцію передачі емоційного контексту [3].

Інтернет-сленг також виконує соціально-психологічні функції. Він допомагає встановлювати контакт між користувачами, формує відчуття приналежності до цифрової спільноти та використовується як маркер групової ідентичності [1].

Структурно інтернет-сленг характеризується високою варіативністю засобів словотворення: скороченнями, поєднанням словоформ, графічними замінами (наприклад, використанням цифр і символів), що забезпечує швидке формування нових мовних одиниць [2].

Отже, інтернет-сленг є важливим елементом сучасної англійської мови, що поєднує лексичні, семантичні та

прагматичні особливості. Він сприяє швидкій і ефективній комунікації, виражає емоційні та соціальні аспекти спілкування та відображає тенденції мовної трансформації під впливом глобальних комунікаційних практик. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз взаємодії інтернет-сленгу із стандартною англійською та його впливу на міжкультурну комунікацію [1], [2], [3].

Список літератури

1. Рахман О. С., Собарна К., Суджатна Е. Т. С., Індріяні Л. М. Семантичні зміни англійських інтернет-сленгів у соціальних мережах: морфосемантичний аналіз // Дослідження та інновації у вивченні мов. 2022. С. 79–92.
2. Аскарова Д. Лінгвістичні характеристики інтернет-сленгу в різних мовних системах: порівняльне дослідження // Міжнародний журнал літератури та мов. 2025. С. 75–77.
3. Назаренко О., Ребенок В. Особливості використання лексичних інновацій та сленгу в міжнародних мемах (на прикладі соціальних мереж) // Advanced Linguistics. 2024.

ГАРАЩУК Наталія
Науковий керівник – Шиба А.В.

ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ІНТЕГРАЦІЇ АУДІО-ТА ВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ У 6 КЛАСІ

Розвиток іншомовної комунікативної компетентності учнів – це ключове завдання сучасної системи освіти. Поняття комунікативної компетентності уперше було введено Д. Хаймсом, який тлумачив її як систему знань і вмінь, що забезпечують успішну та ефективну комунікацію в різних соціальних контекстах [3]. Важливе місце у її структурі посідає граматична компетентність, яка розуміється як здатність оперувати граматичними засобами мови для вираження змісту у формі фраз і речень [2].

Одним із найбільш ефективних та сучасних підходів інтеграції вивчення граматики в комунікативний процес, є впровадження аудіо- та візуальних засобів. До аудіозасобів належать: автентичні записи діалогів і монологів носіїв мови, подкасти, аудіоказки та пісні. Наприклад, прослуховування коротких діалогів із подальшим виконанням граматичних вправ дозволяє учням інтуїтивно засвоїти вживання часових форм або модальних дієслів.

До візуальних засобів належать відеофрагменти (навчальні відео, мультфільми, короткі автентичні ролики), інфографіка, схеми, таблиці та тематичні зображення. Відеоматеріали поєднують аудіальний та зоровий канали сприйняття, що суттєво підвищує ефективність засвоєння граматичного матеріалу. Інфографіка та структурні схеми унаочнюють граматичні правила, роблячи абстрактні конструкції зрозумілими та легкими для запам'ятовування.

Серед сучасних підходів до навчання іншомовної граматики особливе місце посідає Teaching Grammar in Context — навчання граматики в контексті. На відміну від традиційного, цей підхід передбачає засвоєння граматичних структур у природному

комунікативному середовищі, де граматика виступає інструментом вираження змісту в реальних ситуаціях спілкування. Аудіо- та відеоматеріали відіграють у цьому підході ключову роль: автентичні записи, подкасти та відеофрагменти створюють контекст, у якому учні спостерігають граматичні явища в живому мовленні. Ефективним інструментом реалізації цього підходу є Task-Based Language Learning — навчання на основі завдань. У межах TBLL учні засвоюють граматичні структури шляхом виконання комунікативних завдань, максимально наближених до реального спілкування.

Формування іншомовної граматичної компетентності учнів у контексті НУШ є важливим та комплексним процесом, який ґрунтується на поєднанні особистісно-орієнтованого, діяльнісного, комунікативного та компетентнісного підходів [1].

У контексті соціальної взаємодії та психічного розвитку, учні 6 класу демонструють потребу у комбінованому підході до навчання: поєднанні колективної діяльності з індивідуальною підтримкою, інтерактивних вправ із творчими завданнями, а також пояснення граматичних правил через практичні комунікативні ситуації.

Таким чином, формування граматичної компетентності на уроках англійської мови у 6 класі ефективно забезпечується через поєднання аудіо- та візуальних засобів навчання із сучасними підходами, Teaching Grammar in Context та Task-Based Language Learning.

Список літератури

1. Бігич О. Б., Борецька Г. Е., Бориско Н. Ф., Ніколаєвої С.Ю., Смоліна С. В. Методика формування іншомовної граматичної компетентності. Методика навчання іноземних мов і культур. Теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ : Ленвіт, 2013. С. 234-257.
2. Ніколаєва С.Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Brumfit C.J., Hymes D., Johnson D. The Communicative Approach to Language Teaching. London : On Communicative Competence, 1989. 5-27 P.

ГЛАДУН Дарина
Науковий керівник – Вітвіцька Наталя

ГЕЙМІФІКОВАНІ ЦИФРОВІ РЕСУРСИ У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями цифровізації освіти та необхідністю підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови, зокрема в аспекті розвитку писемного мовлення. В умовах глобалізації формування англомовної писемної компетентності набуває особливого значення як засіб міжкультурної комунікації та професійної мобільності.

Англомовна писемна компетентність визначається як здатність особистості створювати письмові тексти англійською мовою відповідно до комунікативної мети, адресата та соціокультурного контексту. Вона є інтегративним компонентом іншомовної комунікативної компетентності й охоплює мовний, мовленнєвий, дискурсивний, соціокультурний і стратегічний складники [1].

Гейміфікація трактується як цілеспрямоване впровадження ігрових елементів (балів, рівнів, значків, рейтингів, зворотного зв'язку) у навчальний процес з метою підвищення мотивації та активізації навчальної діяльності. У методиці навчання іноземних мов її розглядають як ефективний засіб організації освітнього процесу, що поєднує навчальні цілі з ігровою формою подачі матеріалу [2].

Цифрові освітні ресурси класифікуються за функціональним призначенням та рівнем інтерактивності. Найбільш ефективними для формування писемної компетентності є гейміфіковані цифрові ресурси з високим рівнем інтерактивності, що забезпечують індивідуалізацію навчання та оперативний зворотний зв'язок [3].

Методичні принципи добору гейміфікованих вправ ґрунтуються на поєднанні дидактичних принципів навчання іноземних мов і принципів гейміфікації: комунікативної спрямованості, поетапності формування писемних умінь,

мотиваційної підтримки, індивідуалізації, інтеграції з традиційними методами й формувального оцінювання [4].

З метою перевірки ефективності запропонованої методики проведено педагогічний експеримент за участю 25 учнів, розподілених на контрольну та експериментальну групи. У контрольній групі навчання здійснювалося традиційними методами, тоді як в експериментальній систематично використовувалися гейміфіковані цифрові вправи.

Результати засвідчили суттєву позитивну динаміку в експериментальній групі: частка учнів із високим рівнем сформованості писемної компетентності зросла на 27 %, а кількість учнів із низьким рівнем зменшилася на 28 %. У контрольній групі зміни були менш вираженими.

Якісний аналіз письмових робіт виявив покращення логічності та зв'язності висловлювань, зменшення типових помилок, розвиток навичок самоконтролю. Результати анкетування та педагогічного спостереження підтвердили підвищення навчальної мотивації учнів експериментальної групи: ігровий формат допоміг подолати психологічний бар'єр перед письмом, знизив рівень тривожності та підвищив рівень залученості до письмової діяльності [5].

Отже, використання гейміфікованих цифрових ресурсів є ефективним засобом формування англомовної писемної компетентності учнів, оскільки сприяє підвищенню рівня мовної підготовки, мотивації та розвитку навчальної автономії.

Список літератури

1. Николаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Kapp K. M. The Gamification of Learning and Instruction. San Francisco : Pfeiffer, 2012. 336 p.
3. Chapelle C. A. Computer Applications in Second Language Acquisition. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 216 p.
4. Harmer J. How to Teach Writing. London : Longman, 2004. 208 p.
5. Dörnyei Z. Motivational Strategies in the Language Classroom. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 155 p.

ГЛАДЮК Ангеліна
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У сучасному світі молодіжний сленг є невід'ємною частиною англійської мови. Він є динамічним, змінюється під впливом соціальних мереж, медіа та різних субкультур [2]. Молодіжний сленг активно використовується у повсякденному спілкуванні, в інтернет-листуванні, у фільмах і серіалах. Це створює труднощі для перекладача, оскільки сленг передає не лише зміст, а й емоційний ефект та стиль мовлення. Саме тому важливо враховувати не лише переклад сленгу, а й його прагматичну адаптацію.

Метою роботи є дослідження особливостей перекладу та прагматичної адаптації молодіжного сленгу у сучасній англійській мові. Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання: дослідити молодіжний сленг як соціолінгвістичне явище; проаналізувати труднощі його перекладу; розглянути приклади сленгу у сучасних медіа; визначити найпоширеніші методи перекладу; а також встановити особливості прагматичної адаптації сленгу в перекладі.

У першому розділі було розглянуто теоретичні засади дослідження молодіжного сленгу. Встановлено, що він виконує комунікативну, експресивну, ідентифікаційну та оцінну функції [3]. У другому розділі проаналізовано практичні аспекти перекладу молодіжного сленгу. Основними труднощами є відсутність прямих відповідників, культурна специфіка та складність передачі емоційного забарвлення [1]. Найпоширенішими методами перекладу стали прямий переклад, транслітерація, калькування, адаптація та описовий переклад [1].

У третьому розділі було розглянуто прагматичну адаптацію молодіжного сленгу в перекладі. Встановлено, що при перекладі важливо передати не лише значення слова, а й його емоційне

забарвлення та стилістичну функцію [1]. Перекладацькі рішення прямо впливають на сприйняття тексту читачем або глядачем [2].

Наукова новизна роботи полягає в тому, що молодіжний сленг досліджується не лише з точки зору перекладу, а й з урахуванням прагматичної адаптації.

Отже, молодіжний сленг широко вживається в сучасній англійській мові у повсякденному спілкуванні, соціальних мережах, фільмах та серіалах. Найпоширенішими методами перекладу залишаються прямий переклад, транслітерація, калькування, адаптація та описовий переклад [1]. Адекватний переклад молодіжного сленгу можливий лише тоді, коли перекладач враховує не тільки зміст вислову, а й його прагматичні особливості.

Список літератури

1. Низенко Я., Григоренко Н. Основні труднощі адекватного перекладу нестандартної лексики англійської мови. URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2012/Philologia/6_111668.doc.htm.
2. Петришин О. Л. Новітні англомовні запозичення як засіб міжкультурної комунікації. Young Scientist. 2018. No 3.1 (55.1). URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.1/33.pdf.
3. Mattiello, E. An introduction to English slang: a description of its morphology, semantics and sociology. Milano: Polimetrica. 2008. https://arpi.unipi.it/bitstream/11568/764101/1/An%20Introduction%20to%20English%20Slang_2008.pdf

ГЛЕВИЧ Владислава
Науковий керівник – Бялик В. Д.

МОВНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ НАПРУГИ ТА ДРАМАТИЗМУ В АНГЛОМОВНОМУ ТЕЛЕСЕРІАЛІ «THE GOOD DOCTOR»

Телесеріал у сучасному медіапросторі посідає важливе місце як форма масової комунікації та культурного виробництва. У сучасній лінгвістиці телесеріали набувають популярності як об'єкт лінгвістичних розвідок та пропонують багатий та динамічний мовленнєвий матеріал [1]. Вивчення мовних засобів створення напруги та драматизму дозволить глибше зрозуміти механізми впливу медіатексту на глядача, а також особливості функціонування мови в умовах художньої комунікації.

Жанр драми зазвичай асоціюється з серіальними творами у напрямку фікшн, що представляють драматичні теми та сюжети, які характеризуються сильною емоційною інтенсивністю. Медичні драми поєднують високу емоційну напруженість із демонстрацією професійної діяльності, що має безпосередній вплив на людське життя.

Напруга слугує стимулом, що спонукає глядачів до емоційного залучення та посиленого очікування. Існують різні типи саспенсу, наприклад, драматичний, ситуаційний та конфронтаційний, всі вони спрямовані на те, щоб викликати певні психологічні реакції глядача. З наукової точки зору, нашому мозку важко відвернути погляд від катастрофи. Доктор Девід Хендерсон, психіатр, пояснює, що «спостерігаючи за насильством і руйнуванням, чи то в романі, фільмі, по телевізору, ми отримуємо можливість зіткнутися зі своїми страхами перед смертю, болем, відчаєм, при цьому все ще відчуваючи певний рівень безпеки. Ми прокручуємо в голові різні сценарії, тому що це допомагає нам приборкати те, що не піддається контролю, з нашою потребою залишати все під контролем»[2]. Медичні драми містять величезну кількість критичних ситуацій, завдяки чому глядачі залишаються зацікавленими протягом тривалого часу. Багато науковців дали визначення напрузі, наприклад,

Юміко Івата зазначає: «напруга — це … зіткнення надій і страхів глядача щодо результату майбутнього конфлікту, спричиненого відкладанням автором відповідей» [3], натомість Дж. Бермехо-Беррос каже, що напруга представляє собою ментальний і емоційний стан, сформований тим, як інформація розкривається в наративі, та емоційними реакціями, які це викликає у читача або глядача [4].

Отже, напруга та драматизм створюються завдяки поєднанню різних мовних засобів. Важливу роль відіграють емоційно забарвлена лексика, професійна медична термінологія, короткі динамічні репліки та особливості інтонації, що відображають критичні ситуації та конфлікти між персонажами.

Список літератури

1. Realia of the TV series ‘Bridgerton’ in linguocultural and country-specific linguistic dimensions / N. D. Borysenko et al. *Transcarpathian Philological Studies*. 2025. Vol. 1, no. 42. P. 86–91. URL: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.14
2. The Science Behind Why We Can’t Look Away From Tragedy URL: https://www.nbcnews.com/better/health/science-behind-why-we-can-t-look-away-disasters-ncna804966
3. Iwata Y. Creating suspense and surprise in short literary fiction: a stylistic and narratological approach: thesis. 2009. URL: http://etheses.bham.ac.uk//id/eprint/284
4. Bermejo-Berros J., Lopez-Diez J., Gil Martínez M. A. Inducing narrative tension in the viewer through suspense, surprise, and curiosity. Poetics. 2022. P. 101664. URL: https://doi.org/10.1016/j.poetic.2022.101664

ГОЛІК Марія
Науковий керівник – Лесінська О.М.

АНГЛІЙСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЛЮДИНИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу сучасної лінгвістики до вивчення мовних засобів репрезентації емоцій та їхньої ролі у формуванні мовної картини світу. Фразеологічні одиниці є одним із найяскравіших засобів вираження емоційного стану людини, оскільки поєднують семантичну цілісність, образність і культурну специфіку [5].

Метою дослідження є аналіз англійських фразеологічних одиниць на позначення емоційного стану людини та визначення основних способів їх перекладу українською мовою.

Матеріалом дослідження слугували англійські фразеологічні одиниці, що позначають емоційний стан людини, відібрані з лексикографічних джерел і наукових праць із фразеології та перекладознавства. У дослідженні використано такі методи: описовий метод для характеристики фразеологічних одиниць; семантичний аналіз для визначення їхнього значення; класифікаційний метод для розподілу одиниць за тематичними групами; зіставний метод для порівняння англійських фразеологізмів з українськими відповідниками; елементи перекладознавчого аналізу для визначення стратегій перекладу [3].

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що фразеологічні одиниці є стійкими мовними утвореннями, які характеризуються семантичною цілісністю, структурною стійкістю та відтворюваністю у мовленні. Їхнє значення часто формується на основі метафоричного або метонімічного переосмислення компонентів, що зумовлює високий рівень образності та експресивності. Фразеологічні одиниці відіграють важливу роль у відображенні культурних уявлень і ментальних моделей, характерних для певної мовної спільноти [4].

Аналіз емотивної фразеології показав, що значна частина фразеологізмів, які позначають емоційний стан людини, базується на концептуальних метафорах, пов’язаних із тілесним

досвідом людини. Такі метафори відображають універсальні когнітивні моделі, за допомогою яких людина осмислює емоційні переживання. Наприклад, позитивні емоції часто концептуалізуються через метафору руху вгору або стану легкості (walk on air, be on top of the world), тоді як негативні емоції асоціюються з рухом донизу або фізичним дискомфортом (down in the mouth, make one's blood run cold) [4].

У межах дослідження емотивні фразеологічні одиниці було поділено на три основні семантичні групи: фразеологізми позитивних емоцій, фразеологізми негативних емоцій та фразеологізми нейтральних або змішаних емоцій [1].

Практичний аналіз показав, що переклад фразеологічних одиниць становить значну складність через міжмовну нееквівалентність і культурну специфіку образної основи. Найпоширенішими стратегіями перекладу виявилися використання фразеологічного еквівалента, підбір фразеологічного аналога, описовий переклад та калькування [2].

Отже, англійські фразеологічні одиниці на позначення емоційного стану людини є важливим засобом вербалізації емоцій та відображення культурних і когнітивних моделей. У ході дослідження встановлено, що емотивні фразеологізми формують складну семантичну систему, у якій переважають одиниці на позначення негативних емоцій [2].

Список літератури

1. Баран Я. А., Зимомря М. І. Теоретичні основи фразеології : навчальний посібник. — Ужгород : Ужгородський державний університет, 1999. 176 с.
2. Жайворонок, В. В. Українська етнолінгвістика. Київ : Довіра, 2007. 262 с.
3. Ужченко, В. Д., Ужченко, Д. В. Фразеологія сучасної української мови. Київ : Знання, 2007. 494 с.
4. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. 352 p.
5. Kövecses, Z. Metaphor and Emotion: Language, Culture and Body in Human Feeling. Cambridge : Cambridge University Press, 2000. 223 p.

ГОЛОБУЦЬКА Таїсія
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В НАУКОВО-ФАНТАСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (на матеріалі фільму “Interstellar”)

Науково-технічний прогрес є причиною постійного оновлення терміносистем. У межах проведеного дослідження проаналізовано лінгвістичні особливості термінології фільму «Interstellar», де вона виконує функцію когнітивного фундаменту сюжету.

Теоретичне підґрунтя дослідження базується на розумінні терміна як системної одиниці, що в межах аудіовізуального дискурсу підпорядковується законам лаконічності та точності. Специфіка термінології в науково-фантастичному дискурсі полягає у її гетерогенності: поєднанні авторських неологізмів (*The Endurance*), семантичного переосмислення (*wormhole*) та наукових запозичень (*magnetic field*) [1].

Аналіз структурно-семантичних особливостей продемонстрував, що терміносистема фільму може бути структурована за тематичними полями: астрофізика, аерокосмічна інженерія, екзобіологія та ін. Більшість лексем — це складні словосполучення, що потребують особливої уваги при відтворенні українською мовою [3].

Основними лексико-семантичними трансформаціями при перекладі термінів стрічки виступають калькування (*gravitational anomaly* – гравітаційна аномалія), конкретизація (*navigational hub* – навігаційний блок) та ін. [2].

Перспективним напрямом подальших досліджень є порівняльний аналіз стратегій відтворення термінології науково-фантастичного дискурсу у різних видах аудіовізуального перекладу (дубляж, субтитрування, закадрове озвучення). Це дозволить виробити єдині підходи до перекладу термінологічно насиченого кінодискурсу, гарантуючи точність передачі спеціальної лексики та цілісність сприйняття стрічки глядачем.

Список літератури

1. Мова і термінологія наукових досліджень: навчальний посібник / уклад. С. В. Литвинова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 164 с.
2. Перванчук Т.Б. Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71), № 4. С. 132–136. URL: https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-2/20.
3. The Science Fiction Encyclopedia (SFE). Terminology / ed. by J. Clute, D. Langford. URL: https://sf-encyclopedia.com/entry/terminology

ГОЛОВНЯ Софія
Науковий керівник – Мойсюк В. А.

ТИПИ КОД-СВІТЧИНГУ У ФРАНКО-АНГЛІЙСЬКОМУ МОВНОМУ КОНТАКТІ
(на матеріалі серіалу «*Emily in Paris*»)

Сучасний медіапростір характеризується активними процесами глобалізації та мовного контакту, що зумовлює активне функціонування багатомовності в популярній культурі. Особливо виразно ці процеси виявляються в аудіовізуальних текстах (фільмах і серіалах), де мовна взаємодія стає важливим засобом створення персонажів, соціальних ролей і культурних смислів. Одним із показових прикладів такого явища є серіал «*Emily in Paris*», в якому діалоги побудовані на постійному поєднанні французької та англійської мов. У мовленні персонажів регулярно виникають явища кодового перемикання, змішування мов та формування гібридних мовних конструкцій.

Метою нашого дослідження є виявлення типів франко-англійського код-світчингу в серіалі *«Emily in Paris»* (Netflix, 2020, Season 1), а також аналіз їхніх функцій у формуванні образів персонажів і культурної ідентичності.

Явище «код-світчинг» (англ. *code-switching*) розглядається як перемикання між двома або більше мовами чи мовними різновидами в межах одного комунікативного акту (P. Gardner-Chloros, U. Weinreich, S. Poplack, C. Myers-Scotton, P. Muysken, О. Дьяків, Л. Бойко та ін.). Це явище характеризує білінгвальні та мультилінгвальні спільноти, де мовці володіють кількома мовними кодами і використовують їх залежно від ситуації спілкування, адресата або комунікативної мети. Код-світчинг є «не лише лінгвістичним, а й соціальним явищем, що ідентифікує мовця, вказує на його належність до певної спільноти та комунікативну стратегію» [2].

У серіалі «*Emily in Paris*» багатомовність є «інструментом створення ідентичності: англійська мова асоціюється з глобалізованим бізнесом і сучасністю, а французька – з локальною культурою, традицією та престижем» [1]. Перемикання кодів часто сигналізує про соціальну дистанцію або, навпаки, про прагнення інтеграції. Так, коли Емілі приїхала в Париж і з перших днів

перебування там намагається говорити французькою, саме це підкреслює її зусилля адаптуватися до нового середовища, хоча граматичні помилки створюють комічний ефект. Досліджуючи явище код-світчингу в діалогах серіалу, ми переконалися, що воно не є випадковим змішуванням мов, а підпорядковується певним структурним і прагматичним закономірностям. Поряд із цим, нами виявлено чотири типи перемикань, а саме:

- **міжфразове перемикання** (*inter-sentential switching*), коли персонаж переходить з одного речення англійської мови на французьку або навпаки, тобто відбувається «перемикання між реченнями двох мов», напр.: *But… C'est la vie* [3 серія, 05:26];
- **внутрішньофразове перемикання** (*intra-sentential switching*), коли обидві мови поєднуються в межах одного речення, напр.: *Où are you going avec Brooklyn Clark?* [7 серія, 14:44];
- **емблематичний код-світчинг** (*emblematic switching*), коли окремі слова або сталі вирази іншої мови типу *bonjour, merci, mon amour, très chic,* виконують стилістичну функцію, напр.: *Hi, mon amour!* [5 серія, 5:30];
- **тег перемикання** (*tag switching*), коли вставляють короткі елементи французької мови, які не впливають на граматику основного речення, напр.: *The team here from Savoir was just saying so, n'est-ce pas?* [6 серія, 05:02].

Отже, франко-англійський код-світчинг у серіалі *«Emily in Paris»* виконує не лише комунікативну, а й ідентифікаційну та стилістичну функції. Він формує образи персонажів, підкреслює культурні відмінності та створює ефект автентичності. Аналіз цих кодів дозволяє простежити, як у масовій культурі відображаються сучасні процеси мовної глобалізації, формування транснаціональних комунікативних практик і зміна мовної ідентичності.

Список літератури

1. Dewaele J.-M. Multilingualism and identity in Netflix's Emily in Paris: A sociolinguistic perspective. Journal of Language and Media Studies, 2023, 15(2), 45–60.
2. Gardner-Chloros P. *Code-switching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2021.

ГОЛУБНИЧА Дар'я
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ У ПІСЕННІЙ ЛІРИЦІ Т. СВІФТ

Пісня – це симбіоз мелодії та ліричного тексту, створений, щоб розповісти історію, передати почуття або твердження до авдиторії, викликаючи емоційний відгук. Автор використовує стилістичні засоби, щоб надати словам образності, емоційної виразності та цінності. Слухачі ж інтерпретують пісенну лірику, та вплітають у контекст популярної культури, формуючи пісенний дискурс. Сучасна поп-музика відображає суспільні процеси і домінантні настрої, що впливають на тематичне й стилістичне наповнення пісенних текстів.

Т. Свіфт – американська музикантка, альбоми якої входять до рейтингу *Billboard 200*. Її пісенна лірика охоплює широкий спектр тем і вирізняється насиченістю стилістичних засобів.

Метою дослідження є виявлення та порівняльний аналіз стилістичних засобів у пісенній ліриці Т. Свіфт та визначення їхнього функціонального навантаження.

Альбом *Midnights* (2022) репрезентує теми закоханості, дорослішання, самосприйняття і жалю за минулим, закодовані переважно за допомогою метафор, епітетів та порівнянь. До прикладу, пісня *Anti-Hero* задає самокритичний і рефлексивний тон. У наведеному уривку поєднуються іронічне самовикриття, реалізоване через повтор, каламбур і гіперболу.

It's me, hi
I'm the problem, it's me
At teatime, everybody agrees
I'll stare directly at the sun, but never in the mirror
It must be exhausting always rooting for the anti-hero [1]

Виконавиця визнає себе джерелом власних проблем, називаючи себе антигероєм. Цей саморефлексивний мотив надалі розгортається в альбомі *The Tortured Poets Department*.

Альбом *The Tortured Poets Department* (2024) досліджує проблеми кризи особистості в умовах величезної популярності. У ньому домінують метафори, іронія, гіперболи, що передають

емоційний біль й внутрішню рефлексію. В альбомі образ героїні еволюціонує. Якщо в *Anti-Hero* переважає самоіронія та сором за власні вади, у *Guilty As Sin?* – страх перед суспільним осудом за «заборонені» бажання, то в пісні *Who's Afraid of Little Old Me?* цей страх змінюється на відкриту конфронтацію.

В уривку з пісні *Guilty As Sin?* Т. Свіфт використовує біблійну алюзію та метафору публічного осуду.

What if I roll the stone away?
They're gonna crucify me anyway
What if the way you hold me is actually what's holy? [2]

Риторичне запитання наприкінці переосмислює сакральне через інтимний досвід, створюючи контраст між релігійною традицією та особистим переживанням.

Проілюструємо поєднання метафор, алюзії та іронічного підтексту уривком із пісні *Who's Afraid of Little Old Me?*

I was tame, I was gentle 'til the circus life made me mean
"Don't you worry, folks, we took out all her teeth"
Who's afraid of little old me?
Well, you should be [3]

У фрагменті поєднуються метафори циркового життя й приручення, алюзія на насильницьке «позбавлення зубів» як символ втрати сили та іронічний підтекст, через які героїня трансформує нав'язаний образ слабкості на джерело загрози.

Отже, сучасна пісенна лірика Т. Свіфт вирізняється не лише своєю насиченість образами та метафоричним мовленням, а виразною еволюцією образу ліричної героїні від альбому до альбому.

Список літератури

1. Taylor Swift — Anti-Hero Lyrics. Genius Lyrics. URL: https://genius.com/Taylor-swift-anti-hero-lyrics (дата звернення 18.01.2026)
2. Taylor Swift — Guilty As Sin? Lyrics. Genius Lyrics. URL: https://genius.com/Taylor-swift-guilty-as-sin-lyrics (дата звернення 18.01.2026)
3. Taylor Swift — Who's Afraid of Little Old Me? Lyrics. Genius Lyrics. URL: https://genius.com/Taylor-swift-whos-afraid-of-little-old-me-lyrics (дата звернення 18.01.2026)

ГОНЧАР Ярослава
Науковий керівник – Нузбан О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Актуальність дослідження зумовлена стрімкою динамікою словникового складу сучасної англійської мови, і це яскраво проявляється у молодіжному сленгу. У сучасній лінгвістиці цей феномен розглядається не лише як периферійне явище, а й як простір для мовної творчості та важливий інструмент соціальної ідентифікації молоді в умовах цифровізації [1, с. 9]. Та навіть попри наявність значної кількості досліджень, механізми адаптації сленгу до нових умов віртуальної комунікації (особливо серед поколінь Gen Z та Alpha) залишаються недостатньо вивченими [2, с. 130].

Метою дослідження є визначення поняття «сленг», окреслення функцій сленгових одиниць, їхньої ролі у процесах соціальної ідентифікації молоді, а також пояснення впливу цифрового середовища на формування та поширення новітніх сленгізмів.

Сленг розглядається як особливий шар лексики, що не належить до літературної норми, проте характеризується внутрішньою системністю та закономірностями функціонування. Його можна визначити як цілісну лінгвістичну систему, яка відображає соціальну належність мовця та виконує роль маркера групової ідентичності [3, с. 45].

Функції молодіжного сленгу є взаємопов'язаними. До основних належать емотивно-експресивна, оцінна та когнітивно-прагматична [3, с. 158]. Вони забезпечують вираження емоційного ставлення, формують оцінні судження та сприяють ефективній комунікації в межах певної соціальної групи. Для молодіжного мовлення характерне прагнення до мовної економії, а також створення умовних меж між «своїми» та «чужими» [4, с. 12].

Важливою особливістю сучасного сленгу є його тісний зв'язок із цифровим середовищем, яке виступає основним каналом його поширення. Соціальні мережі, месенджери та

онлайн-платформи сприяють швидкому оновленню лексики та появі нових мовних форм.

Результати дослідження засвідчують, що молодіжний сленг є динамічним мовним явищем, яке виконує функцію самовираження та соціальної ідентифікації. Сленг сприяє формуванню групової солідарності й водночас забезпечує відмежування від офіційного стилю спілкування, функціонуючи як внутрішній «код» спільноти. Також визначено, що його формування та поширення значною мірою зумовлені впливом цифрового середовища. Можна зробити висновок, що молодіжний сленг є засобом комунікації, який забезпечує самовираження, формує групову ідентичність і активно розвивається під впливом цифрового середовища.

Список літератури

1. Зацний Ю. А. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя, 1998. 430 с.
2. Перетокіна В. Ф. Англійський молодіжний сленг та його переклад. Англістика та американістика. 2013. Вип. 10. С. 129–133.
3. Mattiello E. An Introduction to English Slang. London : Equinox Publishing, 2008. 310 p.
4. Thorne T. Dictionary of Contemporary Slang. London : A & C Black Publishers Ltd, 2006. 250 p.

ГОНЧАРУК Марина
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ПЕРЕКЛАД МЕДІАДИСКУРСУ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ

Медіатексти формують уявлення аудиторії про події, акторів та причинно-наслідкові зв'язки. У цьому процесі переклад стає не лише передаванням інформації, а й переозначенням реальності через добір лексики, граматики, стилістики та дискурсивних стратегій. Особливо помітним є вплив перекладу в новинах, політичних коментарях і цифрових медіа, де швидкість поширення інформації та конкуренція за увагу аудиторії стимулюють спрощення повідомлення, емоційну подачу та оцінність.

Перекладач, працюючи на перетині мовних систем і культур, фактично бере участь у конструюванні смислів та може підсилювати або послаблювати маніпулятивні ефекти медійного тексту. Тому переклад медіадискурсу доцільно розглядати як комплексний процес, що поєднує мовні, прагматичні та соціокультурні чинники.

Метою роботи є опис перекладу медіадискурсу як багатоаспектного процесу відтворення комунікативного наміру та впливу, а також визначення перекладацьких прийомів, які можуть змінювати або маскувати маніпулятивні стратегії.

До основних завдань дослідження належать: окреслення ключових ознак медіадискурсу, визначення дискурсивних механізмів впливу, а також аналіз перекладацьких рішень, що здатні змінювати прагматичний ефект повідомлення.

Одним із ключових аспектів перекладу медіадискурсу є прагматичний. Еквівалентність у цьому випадку пов'язується не лише з точністю передавання змісту, а й із відтворенням прагматичного ефекту повідомлення: тональності, переконливості, емоційної залученості та ступеня категоричності. Зміна модальності або інтенсивності оцінки може зміщувати акценти та впливати на інтерпретацію подій.

Лексико-стилістичний аспект пов’язаний із використанням оцінної лексики та стилістично маркованих одиниць. У медіатекстах маніпуляція часто реалізується через емоційно забарвлені слова або ярлики. Під час перекладу важливо контролювати, чи зберігається стилістична маркованість та чи не додається нова оцінка, що може змінити сприйняття тексту.

Важливу роль відіграє також дискурсивний аспект, зокрема фреймінг, який визначає рамку інтерпретації події. Переклад може змінювати фрейм через добір узагальнювальних слів, зміну порядку подання інформації або редукцію контексту. Особливо чутливими є заголовки та вступні абзаци медіатекстів, оскільки саме вони формують первинне сприйняття інформації читачем.

Соціокультурний аспект перекладу передбачає врахування цінностей, норм і культурних особливостей аудиторії. У цьому контексті перекладач має балансувати між адаптацією тексту до культурних норм цільової аудиторії та збереженням особливостей оригіналу.

Отже, переклад медіадискурсу є багатовимірним процесом, у якому мовна точність поєднується з прагматичною доцільністю та етичною відповідальністю. Перекладацькі рішення здатні впливати на інтерпретацію інформації та рівень маніпулятивного впливу медіатексту.

Список літератури

1. Бровкіна О. В., Кондратенко К. С. Переклад медіатекстів: поліпарадигмальний підхід до мовленнєвої маніпуляції. Studia Methodologica. 2025. № 59. С. 343–349.
2. Гайдук Н. А., Хоровець В. Є. Лінгвістичні особливості англомовних медійних текстів та способи їх перекладу українською мовою. Закарпатські філологічні студії. 2023. № 27. С. 164–169.
3. Головенко К. В. Лінгвістичні особливості українських заголовків інформаційно-новинних текстів та способи їх перекладу англійською мовою. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2024. № 209. С. 93–99.
4. Ільченко О. А., Бондар Д. В. Маніпулятивні заголовки в сучасному медіапросторі. Південний архів (філологічні науки). 2020. № 84. С. 146–150.

ГОНЧАРУК Софія
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КІНЕТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У цій роботі розглядаються основні лінгвокогнітивні особливості англійських фразеологізмів, які містять кінетичний компонент - тобто слова, що позначають рухи тіла, жести чи міміку. Особливу увагу приділено тому, як наш фізичний досвід перетворюється на абстрактні мовні значення.

Англійська мова має надзвичайно багатий запас фразеологізмів, пов'язаних із рухами рук, голови, очей чи губ [1]. Їхнє розуміння часто викликає труднощі у процесі вивчення мови, оскільки дослівний переклад практично ніколи не передає справжнього переносного значення виразу, що відзначають як українські, так і західні дослідники [2], [3].

Щоб повноцінно зрозуміти ці вирази, доцільно використовувати когнітивний підхід. Він доводить фундаментальну тезу: наше мислення і мова напряму залежать від нашого тілесного досвіду (тілесного втілення) та взаємодії з навколишнім середовищем у просторі [4], [5].

Одним із ключових механізмів формування таких ідіом є концептуальна метонімія, коли реальна фізична реакція замінює собою емоцію [6]. Наприклад, вираз «to bite one's lip» (кусати губи) означає стримування гніву або небажання щось сказати. Людина справді так робить на фізіологічному рівні, щоб себе контролювати, і мова просто зафіксувала цей жест як символ психологічного стану [7].

Іншим важливим інструментом є концептуальна метафора, яка переносить рухи в просторі на абстрактні поняття. Так, популярна ідіома «to keep one's chin up» (буквально - тримати підборіддя вище) символізує життєвий оптимізм і підтримку. Це пояснюється тим, що піднята голова у нашій свідомості завжди асоціюється із силою, позитивом та впевненістю (метафора «ДОБРО Є ВЕРХ»), тоді як опущена - із сумом [4], [8].

Проведене дослідження підтвердило, що значення більшості кінетичних фразеологізмів зовсім не є довільним чи випадковим. Вони логічно та глибоко вкорінені у нашій фізичній взаємодії зі світом. Аналіз цих виразів через призму когнітивної лінгвістики допомагає набагато простіше розуміти англійську мову, уникати механічного заучування та робить процес її вивчення більш усвідомленим і природним.

Список літератури

1. Cowie A. P. (Ed.). Phraseology: Theory, Analysis, and Applications. Oxford : Oxford University Press, 1998. 274 p.
2. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної англійської мови : навч. посібник. Київ, 2007. 215 с.
3. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford : Oxford University Press, 1996. 304 p.
4. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
5. Wilson N. L., Gibbs R. W. Real and imagined body movement primes metaphor comprehension // Cognitive Science. 2007. Vol. 31, no. 4. P. 721–731.
6. Kövecses Z. Metaphor: A Practical Introduction. 2nd ed. New York ; Oxford : Oxford University Press, 2010. 375 p.
7. Kraska-Szlenk I. (Ed.). Body Part Terms in Conceptualization and Language Usage. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2020. 250 p.
8. Демиденко Г. Г. Кінетичний компонент у фразеології: визначення та класифікація : монографія. Кривий Ріг, 2016. 210 с.

ГОРБАНЕЦЬ Ольга
Науковий керівник – Нузбан О.В

НЕОЛОГІЗМИ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Актуальність дослідження зумовлена інтенсивним оновленням лексики під впливом суспільно-політичних та технологічних змін. Публіцистичний стиль оперативно фіксує нові одиниці, що потребує системного аналізу [1, с. 43]. Метою роботи є зіставний аналіз неологізмів у медіадискурсі англійської та української мов. Для її досягнення визначено джерела формування нових слів, проаналізовано їх структуру та способи перекладу.

Матеріалом дослідження слугували 52 одиниці, дібрані методом суцільної вибірки з англомовних та україномовних медіатекстів 2024–2026 рр. Теоретичне підґрунтя базується на працях О. Селіванової, яка розглядає неологізацію як ознаку динамічного розвитку мови [4, с. 417].

Встановлено, що ключовим джерелом нових слів є цифрова сфера. В англомовному дискурсі переважають терміни цифрової деградації та культури: *AI slop, AI sponcon, enshittening, fediverse, linkrot*. Як зазначає Д. Пірс, вони виникають як реакція на трансформацію онлайн-платформ [6]. В україномовному просторі неологізми відображають актуальні соціальні реалії (*ботоферма, інфовірус, кібербулінг*). О. Стишов наголошує на релевантності таких інновацій контексту початку XXI століття [5, с. 366]. Структурний аналіз засвідчив домінування словоскладання в англійській мові, що підтверджує висновки О. Бреус [2, с. 8], тоді як в українській мові переважають запозичення та калькування.

У ході дослідження виявлено, що найпродуктивнішими способами перекладу є транскодування (*fediverse* – «федіверс») та калькування (*information laundering* – «інформаційне відмивання»). Л. Ковальчук та Ю. Літкович зазначають, що вибір стратегії залежить від прагматичного ефекту оригіналу [3, с. 150]. Описовий переклад застосовується за відсутності прямого

відповідника (*AI slop* – «низькоякісний контент, згенерований ШІ»).

Отже, неологізми є інструментом відображення глобальних процесів. Англійська мова виступає донором термінології, а українська активно її адаптує. Перспективи досліджень вбачаємо у вивченні прагматичного потенціалу медіа-інновацій.

Список літератури

1. Бондар Н. В., Осіпчук Н. В. Роль неологізмів у сучасному англомовному та німецькому медійних дискурсах. *Нова філологія*. 2023. № 89. С. 43–49.
2. Бреус О. Специфіка неологізмів у сучасній англійській мові та джерела їх виникнення. *Наукові записки ВДПУ*. 2016. № 23. С. 7–11.
3. Ковальчук Л., Киричук Л., Літкович Ю. Особливості перекладу неологізмів у медіатекстах воєнного часу. *Наукові записки ВДПУ*. 2023. № 36. С. 148–156.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
5. Стишов О. А. Семантичні неологізми в дискурсі українськомовних мас-медіа початку XXI століття. *Філологічні студії*. 2015. Вип. 13. С. 364–374.
6. Pierce D. The fediverse, explained. *The Verge*. 2024. URL: https://www.theverge.com/ (дата звернення: 12.03.2026).

ГОСТЮК Наталія
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М

АНТИГЕРОЙ ЯК ПРОТОТИП У ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ XXI СТОЛІТТЯ: ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТ

Антигерой у художньому дискурсі XXI століття є одним із найхарактерніших типів персонажів сучасної літератури. Він відображає кризу традиційних героїчних ідеалів та постмодерністську амбівалентність, у якій моральні орієнтири стають нестабільними, а межа між позитивним і негативним персонажем розмивається. У сучасній критичній літературі термін «антигерой» застосовується до морально роздвоєних персонажів, які не мають стабільних соціально-етичних принципів [1, с. 44].

Важливу роль у формуванні образу антигероя відіграє лексичний аспект художнього тексту. Саме через добір лексичних одиниць автор передає психологічний стан персонажа, його систему цінностей і ставлення до навколишнього світу. Лексичний портрет антигероя формується через семантичні комплекси, що відображають агресію, моральну амбівалентність, соціальну ізольованість і внутрішню напруженість [2].

Лексика творів, у яких центральним персонажем виступає антигерой, відображає їхню моральну неоднозначність, психологічну складність та соціальну ізоляцію. Слова та вирази на кшталт *brutality, cruelty, despicable actions, anti-Christian behavior, spiritual wickedness* підкреслюють їхню соціальну відмінність і потенційну загрозу суспільству. Лексичні одиниці, що демонструють егоїзм та маніпулятивність, такі як *selfish, manipulative, ill-tempered, duplicitous, malicious*, формують образ персонажа як складного, непередбачуваного та некооперативного.

Одночасно лексика передає психологічну та моральну складність через слова, що відображають сумніви, внутрішні конфлікти та моральні дилеми (*moral ambiguity, doubts, contradictory motivations*), підкреслюючи відхід антигероя від традиційних героїчних норм. Прагматичні маркери мовлення, які проявляють дистанціювання, іронію або спробу контролювати

взаємодію, створюють ефект соціальної відчуженості та психологічної ізоляції персонажа [2].

Семіотичний аналіз XXI століття демонструє, що антигерой може тимчасово відходити від дій «геройського» типу, що не обов'язково робить його злочинцем; він може сумніватися, уникати дій або діяти іронічно, проявляючи постмодерні цінності – розрахунок, особисту вигоду, прагнення задоволення та людські слабкості. Ця гнучкість позиції робить антигероя центральним для розуміння соціальних та культурних змін у сучасному дискурсі, адже він відображає кризу та трансформацію класичного героїчного ідеалу у постмодерну епоху [3].

Таким чином, антигерой у художньому дискурсі XXI століття постає як складний тип персонажа, чий образ формується через специфічні лексичні засоби, що репрезентують моральну амбівалентність, психологічну напруженість і соціальну відчуженість.

Список літератури

1. Котова І. А. Образна складова концептів ГЕРОЙ/АНТИГЕРОЙ В англомовному кінодискурсі. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.* 2014. №. 78. С. 41-48.
2. Singh Y. D. The Concept of the Anti-Hero in Modern Literature: An Analytical Study. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE).* 2018. Vol. 10, Issue 02. P. 181-185.
3. Moreno S. Semiótica del antihéroe contemporáneo: modelos actanciales y axiologías subyacentes al cambio paradigmático de lo heroico. Humanidades: Revista De La Universidad De Montevideo. 2025. №18, e1810. https://doi.org/10.25185/18.10

ГРЕК Антоніна
Науковий керівник – Колісниченко Т.В.

ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ

Сучасний рекламний дискурс постає як складний багатогранний феномен, що поєднує в собі лінгвістичні, соціокультурні та прагматичні аспекти комунікації.

Об'єктом дослідження виступає рекламний дискурс як цілісний інституційний та мультимодальний комунікативний феномен, що поєднує вербальні та позамовні засоби для впливу на адресата. Предмет дослідження – лінгвістичні характеристики, структурні особливості та ключові наукові підходи до аналізу рекламного дискурсу як інструменту впливу. Мета – визначити основні характеристики рекламного дискурсу через призму сучасних наукових напрямів.

У лінгвістиці рекламний дискурс вивчається в межах кількох ключових наукових напрямів. У межах *комунікативно-прагматичного* підходу рекламний дискурс визначається як цілеспрямований процес мовленнєвої взаємодії, де головним є акт впливу на реципієнта. J. Austin (1962) заклав підвалини розуміння дискурсу через теорію мовленнєвих актів, де реклама розглядається як персуазивна дія. G. Leech (1966) трактує рекламу як «функціональну мову», що має на меті зміну поведінки споживача, а Є. Ромат (2006) наголошує на його ролі як ключового елемента маркетингової комунікації.

У межах *когнітивно-лінгвістичного напряму* увагу зосереджено на ментальних процесах. G. Lakoff та M. Johnson (1980) обґрунтували роль концептуальних метафор у рекламному дискурсі як засіб структурування досвіду споживача, тоді як О. Селіванова (2008) розглядає його через призму активації когнітивних фреймів у свідомості адресата.

З позицій *соціолінгвістичного напряму,* рекламний дискурс аналізується як складний соціальний механізм. G. Cook (2001) визначає його як взаємодію тексту та контексту, що бере участь у конструюванні соціальної ідентичності особистості. N. Fairclough (1989) акцентує на ідеологічній складовій, розглядаючи рекламний дискурс як інструмент влади та

соціального контролю, а К. Сєражим (2002) характеризує його як феномен, що віддзеркалює культурні коди суспільства.

Маніпулятивно-лінгвістичний підхід фокусується на техніках навіювання. A. Goddard (2002) визначає рекламний дискурс як стратегію імітації особистого спілкування («інтимізації»). Таким чином, рекламний дискурс постає як інтегративне утворення, що синтезує мовні, соціальні та психологічні аспекти комунікації.

Семіотичний та мультимодальний підходи розширюють межі розуміння рекламного повідомлення, виходячи за межі суто вербального тексту. Р. Барт (1964) одним із перших вказав на взаємодію слова та зображення, де текст виконує функцію «якоря», що фіксує значення візуального ряду. Сучасні дослідники, зокрема J. Wildfeuer та інші (2020), визначають рекламний дискурс як мультимодальний феномен, де сенс генерується синергією різних знакових систем, а І. Васильєва (2023) вказує на адаптацію синтаксису до умов «кліпового» сприйняття в цифровому середовищі.

На основі проаналізованих дефініцій, ми розглядатимемо рекламний дискурс як складний мультимодальний комунікативний феномен, що являє собою цілеспрямований процес мовленнєвої взаємодії, спрямований на персуазивний вплив на реципієнта з метою зміни його поведінки.

Рекламний дискурс синтезує лінгвістичні, когнітивні та соціокультурні механізми для стратегічного впливу на свідомість реципієнта, а його ефективність базується на синергії вербальних і позамовних засобів, які утворюють спонукальний симбіоз аргументації, емоцій та персуазивного навіювання.

Списоквикористанрих літератури

1. Cook, G. (2001). The discourse of advertising (2nd ed.). London: Routledge, 3–7
2. Goddard, A. (2002). The language of advertising: Written texts. London: Routledge, 16–34, 79–96.
3. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). Metaphors we live by. Chicago: University of Chicago Press, 3–21, 56–68
4. Wildfeuer, J., Pflaeging, J., Bateman, J., & Seizov, O. (2020). Multimodality: Disciplinary Thoughts and the Challenge of Diversity. Berlin: De Gruyter.

ГРИГОРОВИЧ Соня
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІДІОМ У РОМАНІ ДЖЕЙН ОСТІН “PRIDE AND PREJUDICE” ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У сучасних лінгвістичних і перекладознавчих дослідженнях значну увагу приділяють фразеологічним одиницям як важливим компонентам художнього дискурсу [1]. Фразеологізми розглядаються як стійкі мовні комплекси, що характеризуються семантичною цілісністю та відтворюваністю в мовленні. Особливе місце серед них посідають ідіоми, оскільки вони поєднують семантичну цілісність із вираженим прагматичним потенціалом та відображають культурні й соціальні особливості мовного середовища. У художньому тексті ідіоми виконують не лише номінативну, а й характерологічну функцію, впливають на формування авторської інтенції, моделюють образ персонажа та забезпечують реалізацію комунікативного ефекту твору.

Проблема відтворення ідіом у перекладі залишається складною, оскільки передбачає збереження не тільки змісту, а й прагматичного навантаження висловлювання [2]. Під прагматичним компонентом розуміємо сукупність оцінних, експресивних та культурно зумовлених смислів, що супроводжують ідіому в конкретному контексті. Втрата цих елементів у перекладі може призвести до зміни авторської інтенції або послаблення комунікативного ефекту твору. Це зумовлює необхідність аналізу особливостей функціонування ідіом у конкретному художньому творі та способів їх перекладу. У цьому аспекті дослідження прагматичних особливостей ідіом у романі Джейн Остін “Гордість й упередження” та їх відтворення українською мовою є доцільним з огляду на потребу забезпечення адекватності перекладу та збереження комунікативного ефекту оригіналу.

Прагматичний потенціал ідіом у романі реалізується через їх функціонування в межах художнього дискурсу як засобів характеристики персонажів, формування авторської оцінки та передачі соціальних норм епохи. Ідіоматичні одиниці у тексті виконують оцінну, експресивну та соціально марковану функції,

відображаючи норми поведінки й мовленнєві стратегії англійського суспільства початку 19 століття. Завдяки ідіомам автор створює тонку систему підтекстів, іронічних натяків та прихованих оцінок, що формують індивідуальний стиль твору. Прагматичний ефект таких одиниць проявляється у здатності впливати на сприйняття персонажів читачем та моделювати соціальну дистанцію між героями [3]. Тому під час перекладу особливо важливим є збереження не лише змісту, а й експресивно-оцінного та функціонального компонентів ідіоми.

Аналіз перекладацьких рішень засвідчує, що відтворення ідіом здійснюється шляхом використання фразеологічних відповідників, часткових еквівалентів або описових конструкцій [2]. Вибір стратегії залежить від ступеня усталеності ідіоми в мові перекладу та можливості збереження її прагматичного навантаження. У випадках відсутності повного відповідника перекладач застосовує трансформації, спрямовані на передачу змісту та комунікативного ефекту оригіналу. При цьому важливим є врахування культурного контексту, оскільки ідіоми нерідко містять національно-специфічні смисли, що потребують адаптації [3].

Отже, ідіоми в романі Джейн Остін “Гордість й упередження” відіграють ключову роль у формуванні авторської оцінності та прагматичної структури художнього тексту. Вони впливають на сприйняття персонажів і створюють систему підтекстів, що визначає комунікативний ефект твору. У перекладі вирішальним є збереження не лише змістовного, а й прагматичного потенціалу ідіом – їх експресивно-оцінного та культурного зумовленого компонента. Отримані спостереження дають підстави засвідчити, що адекватність перекладу забезпечується гнучким поєднанням фразеологічних відповідників, часткових еквівалентів та трансформацій з урахуванням контексту й мовної традиції.

Список літератури

1. Кочерган М. П. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. Київ : Академія, 2021. 312 с.
2. Карабан В. І. Переклад англомовної художньої літератури : теорія і практика. Вінниця : Нова Книга, 2020. 416 с.
3. Гнатюк О. Л. Прагматичний аспект перекладу фразеологічних одиниць у художньому тексті. Наукові записки. 2022. № 3. С. 45–52.

ГРИНЧУК Софія
Науковий керівник – Сорочан О.В.

ОСОБЛИВОСТІ КІНОПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ В КОМЕДІЙНОМУ ТЕЛЕСЕРІАЛІ "ДРУЗІ"

У сучасному перекладознавстві зростає інтерес до аудіовізуального перекладу та пов'язаних із ним проблем. Під цим терміном розуміють переклад телесеріалів, фільмів, мультфільмів та інших медіапродуктів, що поєднують вербальні й невербальні засоби комунікації. Такий переклад є складним процесом, оскільки потребує врахування культурного контексту, національних реалій і технічних обмежень. Особливо складним є переклад гумору, який часто базується на грі слів, іронії та культурно специфічних елементах.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі аудіовізуального контенту в сучасному медіапросторі та необхідністю його якісного перекладу як засобу міжкультурної комунікації. Комедійні телесеріали, зокрема "Друзі", широко популярні серед міжнародної аудиторії, однак їх переклад ускладнюється наявністю гумору, що базується на мовній грі, іронії та культурно специфічних реаліях [1]. У зв'язку з цим особливої ваги набуває дослідження перекладацьких стратегій і трансформацій, які забезпечують адекватне відтворення комічного ефекту та сприяють збереженню прагматичного впливу оригіналу на глядача. Важливим був вибір між використанням дослівного перекладу і адаптації, оскільки ключовим моментом є збереження балансу між оригіналом та його відповідністю відтворення в іншій мові.

Як зазначають дослідники аудіовізуального перекладу, гумор належить до найбільш складних для відтворення елементів тексту, оскільки залежить від мовних і культурних особливостей [3]. У зв'язку з цим перекладач використовує різні трансформації для збереження комічного ефекту та адекватного сприйняття тексту аудиторією.

Під час аналізу було виявлено, що у контексті художнього та аудіовізуального перекладу перекладацькі трансформації нерідко набувають творчого характеру. Як зазначає М. Бейкер,

перекладач змушений постійно балансувати між точністю відтворення змісту й природністю звучання тексту перекладу, що особливо помітно у випадку стилістично маркованих елементів, зокрема гумору [2]. У кіноперекладі це проявляється в необхідності адаптації реплік до темпу мовлення, міміки акторів і сприйняття масової аудиторії.

Найпоширенішими трансформаціями для перекладу кіногумору є компенсація, конкретизація, генералізація, модуляція, додавання та опущення. Лексико-семантичні трансформації відіграють особливу роль у передачі гумору, оскільки саме на цьому рівні найчастіше реалізується комічний ефект. Наприклад стилістична компенсація *I'm gonna look like a big Marshmallow Peep - Я тепер буду схожа на зефір*. В цьому випадку назву американських солодощів замінили на більш зрозумілий термін для українських глядачів. Водночас у кіноперекладі застосовуються також граматичні та стилістичні зміни, які забезпечують природність мовлення персонажів і відповідність відеоряду.

Отже, переклад гумору в кіно контексті є складним процесом, який вимагає глибокого розуміння контексту та культурних реалій, жанрових особливостей. Аналіз серіалу «Друзі» показує, що використання перекладацьких трансформацій є важливим для створення адекватного перекладу.

Список літератури

1. Amritendu S. K., Balakrishnan K. The anatomy of humour in *Friends*: analysing sarcasm, irony, and slapstick comedy in a sitcom phenomenon // *International Journal of Research – GRANTHAALAYAH*. 2025. Vol. 13, No. 4 (ISMER). URL: https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v13.i13(4ISMER).2025.6081
2. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. 3rd ed. London: Routledge, 2018.
3. Dore M. *Humour in Audiovisual Translation: Theories and Applications*. London : Taylor & Francis Group, 2019.

ГРИЦЮК Оксана
Науковий керівник – Нузбан О.В.

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ EDUCATION В АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

У сучасному світі освіта є важливим чинником суспільного розвитку та формування інтелектуального потенціалу людства. Дослідники зазначають, що усвідомлення закономірностей життя та їх практичне застосування становлять основу науки про освіту [1, с. 2]. Важливу роль у популяризації освітніх ідей відіграють публічні виступи, зокрема платформа TED Talks, що поширює знання серед міжнародної аудиторії [2].

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі освітнього дискурсу та потребою адекватного перекладу концепту EDUCATION. **Об'єктом дослідження** є концепт EDUCATION, а **предметом** – особливості його відтворення українською у субтитрованих перекладах TED Talks. **Метою** дослідження є аналіз актуалізації концепту EDUCATION в академічному дискурсі та способів його відтворення українською мовою.

У роботі розглянуто теоретичні підходи до поняття концепту, його структуру і специфіку перекладу англомовних освітніх виступів Ted Talks.

Концепт – це організована одиниця свідомості, що відображає знання й досвід людини [3, с. 256]. Його формування пов'язане з концептуалізацією – осмисленням і впорядкуванням уявлень про об'єкти та явища. Дослідження концептів здійснюють за допомогою концептуального аналізу, що включає різні методи та моделі представлення знань [4, с. 258].

У ході дослідження було проаналізовано англомовні виступи TED Talks та їхні українські субтитровані переклади. Аналіз здійснювався з урахуванням структури концепту: поняттєвого, асоціативно-образного та ціннісного компонентів. Поняттєвий компонент реалізується через лексеми *education, learning, teaching, knowledge;* асоціативно-образний – через метафори розвитку, а ціннісний відображає її суспільну значущість [5]. Акцент поставлено на способи відтворення концепту шляхом

здійснення аналізу перекладацьких трансформацій за В.Д. Бяликом, В.І. Карабаном, Л.П. Науменко та О.О. Селівановою [6].

У промові Керол Двек *"The Power of Believing That You Can Improve",* речення "*they had what I call a growth mindset*" в українському перекладі передано як "*в них є те, що я називаю зростаючим типом мислення*" [7]. У перекладі застосовано калькування, заміну частини мови "*growth*" – "*зростаючий*" та додавання слова "*тип"* для уточнення значення.

Речення "*Are we raising kids…*" перекладено "*Невже ми виховуємо дітей…*", що є прикладом експресивізації через додавання частки "*невже"* для передачі емоційності.

Результати дослідження показали, що найчастіше було застосовано лексичні (30%) та лексико-граматичні трансформації (30%), граматичні (≈18%), а також стилістичні (≈22%). Найуживанішими є модуляція та конкретизація, що забезпечують адекватну передачу змісту та особливостей концепту EDUCATION.

Отримані результати свідчать, що переклад освітніх виступів TED Talks потребує активного застосування перекладацьких трансформацій, які забезпечують точне відтворення змісту, збереження концептуального значення та його зрозумілість для української аудиторії.

Список літератури

1. Frobel F. *The Education of Man* 1886
2. History of TED (https://web.archive.org/web/20200511211246/https://www.ted.com/about/our-organization/history-of-ted)
3. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006
4. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008
5. Серебрянська І.М. Концепт «освіта» в дискурсивних вимірах, 2019
6. Заслонкіна А. В., Нузбан О. В., Новосадська О. Б. Практичний курс англійсько-українського (для студентів 2 - 4 курсів) Навчально-методичний посібник
7. TED Conferences. Carol Dweck: The Power of Believing That You Can Improve"; TED Talks Education

ГРОХОЛЬСЬКА Юліанна
Науковий керівник – Нузбан. О.В.

ПРИНЦИПИ І ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КУЛЬТОВИХ МУЛЬТФІЛЬМАХ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі аудіовізуального перекладу в умовах глобалізації та активного поширення мультфільмів іншомовного походження в українському культурному просторі. Переклад власних назв у мультфільмах безпосередньо впливає на сприйняття персонажів, гумору, символіки та загального смислового навантаження твору. Наявні переклади не завжди враховують лінгвокультурні особливості цільової аудиторії, що призводить до втрати смислів або прагматичного ефекту. Саме тому дослідження принципів і прийомів перекладу власних назв у культових мультфільмах є своєчасним і необхідним.

Об'єктом дослідження є власні назви в англомовних культових мультфільмах та їх переклад українською мовою. Дослідження спрямоване на вивчення лінгвокультурних характеристик онімів та закономірностей їх трансформації в процесі міжмовного відтворення.

Предметом дослідження є принципи і прийоми перекладу власних назв, застосовані в українських перекладах культових мультфільмів.

Метою дослідження є комплексний аналіз лексичних, граматичних та структурно-смислових особливостей перекладу власних назв у мультфільмах.

У процесі аналізу було встановлено, що перекладачі використовують різні стратегії для забезпечення зрозумілості тексту цільовій аудиторії при збереженні його стилістичного забарвлення.

Серед основних прийомів перекладу виділено:

- Транскрипція та транслітерація — передача звучання оригінального імені (Shrek — Шрек, Fiona — Фіона), що забезпечує впізнаваність персонажів.

- Калькування — дослівний переклад «промовистих» імен (Snowball — Сніжок), який дозволяє передати внутрішню форму назви.
- Лексична та семантична адаптація — зміна форми імені з урахуванням культурного контексту та гумору, що є особливо важливим для дитячої аудиторії.

Структурно-смислові характеристики онімів значною мірою залежать від вікової аудиторії. Гнучкі стратегії дозволяють уникнути неприродності тексту, а використання змішаних прийомів, на думку О. Стахової, є найбільш ефективним для передачі особливих або фантастичних імен, як у випадку з назвою *Monstropolis — Монстрополіс* [4, с. 173].

Результати дослідження показали, що власні назви у культових мультфільмах виконують не лише номінативну, а й культурно-символічну функцію, впливаючи на сприйняття сюжету та персонажів. Встановлено, що найпоширенішими перекладацькими прийомами є транскрипція, калькування та лексична адаптація, які дозволяють зберегти оригінальне звучання та забезпечити зрозумілість для цільової аудиторії.

Також з'ясовано, що вибір перекладацьких стратегій залежить від жанру мультфільму, вікової категорії глядачів і культурного контексту. Використання лексичних і граматичних трансформацій сприяє природності перекладу, а кількісний аналіз засвідчив домінування транскрипції та важливу роль адаптаційних і змішаних прийомів, що підтверджує необхідність комплексного підходу до перекладу власних назв.

Список літератури

1. Андрушко А. В. Особливості перекладу англомовних дитячих мультфільмів. Магістерські студії: альманах. Херсон: ХДУ, 2021. Вип. 21. С. 18–20.
2. Поліщук Л. П., Пушкар Т. М. Складнощі перекладу власних назв у художньому творі. Закарпатські філологічні студії. Вип. 36. 2024. С. 223–226.
3. Стахова О. Способи перекладу власних назв у художньому тексті. Матеріали III Міжнародної науково-технічної конференції. Тернопіль, 2020. С. 173–174.

ГРЯБАН Діана
Науковий керівник – Осовська І. М.

ЛІНГВО- ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ АНГЛІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ

Переклад є складним процесом міжмовної та міжкультурної комунікації, що полягає у відтворенні змісту тексту оригіналу засобами іншої мови зі збереженням його смислової, стилістичної та прагматичної цілісності.

Основною метою перекладацької діяльності є забезпечення адекватної передачі інформації, закладеної в оригінальному тексті, з урахуванням мовних норм та комунікативних особливостей цільової мови. Переклад як об'єкт наукового дослідження вивчається у межах перекладознавства – галузі лінгвістики, що досліджує закономірності перекладацького процесу, його принципи, методи та стратегії.[1]

У процесі англійсько-українського перекладу важливу роль відіграють лінгвістичні аспекти, що охоплюють особливості лексичної, граматичної та стилістичної систем англійської й української мов. Відмінності між цими мовами часто зумовлюють необхідність застосування перекладацьких трансформацій.

Окрім мовних чинників, значний вплив на процес перекладу мають соціокультурні аспекти, оскільки будь-який текст є відображенням культурних, історичних та соціальних особливостей певної мовної спільноти.

Особливу складність становить переклад культурно маркованої лексики, реалій, ідіоматичних виразів та фразеологізмів, які часто не мають прямих відповідників у мові перекладу та потребують використання спеціальних перекладацьких прийомів. [2]

Адекватний переклад передбачає не лише передачу змісту оригінального тексту, а й збереження його стилістичних характеристик, емоційного забарвлення та прагматичного впливу на реципієнта.

Список літератури

1. Історія українського перекладознавства XX сторіччя : монографія / Т. Шмігер ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. − К. : Смолоскип, 2009. − 342 с. : іл. − Бібліогр. : с. 245−297 (629 назв). − Імен. покажч. : с. 327−335.
2. Nida E. Language and Culture-Contexts in Translation. John Benjamins Publishing Company, 2001. 127 p.

ГУК Владислав
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

АЛГОРИТМІЧНІ СТРУКТУРИ В АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Фразеологія є важливою складовою мовної системи, оскільки відображає культурний досвід народу, особливості мислення та національну картину світу. Англійські фразеологізми становлять значний інтерес для перекладознавства, адже їх значення часто не випливає безпосередньо зі значень окремих компонентів. Це створює труднощі під час перекладу та потребує комплексного аналізу семантичних і когнітивних характеристик мовних одиниць [1].

Сучасні лінгвістичні дослідження дедалі частіше розглядають фразеологізми не лише як сталі мовні конструкції, а й як структури, що містять певні алгоритми дій або мисленнєві моделі [4]. Такі алгоритмічні елементи відображають причинно-наслідкові зв'язки, послідовність подій або типові поведінкові сценарії. Саме тому дослідження алгоритмічності фразеологізмів є актуальним для розвитку когнітивної лінгвістики та теорії перекладу.

Метою дослідження є визначення особливостей алгоритмічних структур в англійських фразеологізмах і встановлення ефективних способів їх перекладу українською мовою.

Фразеологічні одиниці характеризуються стійкістю, відтворюваністю та образністю. У багатьох випадках вони репрезентують узагальнені моделі дій, що можуть розглядатися як мовні алгоритми. Наприклад, фразеологізми типу *step by step* або *learn the hard way* передають послідовність дій або результат певного процесу, що має чітку логічну структуру [4].

Найпоширенішими способами перекладу є повний фразеологічний еквівалент, частковий еквівалент, описовий переклад, калькування та контекстуальна заміна [2]. Вибір перекладацької стратегії залежить від ступеня семантичної відповідності між мовами та наявності аналогічної образної моделі.

Однією з основних проблем перекладу є семантична неоднозначність. Один і той самий фразеологізм може мати різні відтінки значення залежно від контексту. Крім того, культурні відмінності часто унеможливлюють буквальне відтворення образу, що змушує перекладача використовувати адаптацію або пояснювальний переклад [3].

Аналіз прикладів із художніх і публіцистичних текстів показує, що успішний переклад досягається за умови збереження функції фразеологізму в тексті, навіть якщо його структура змінюється. Таким чином, перекладач орієнтується не лише на форму, а передусім на прагматичний ефект висловлювання[2].

Алгоритмічний підхід дозволяє глибше зрозуміти внутрішню організацію фразеологізмів, оскільки він розглядає їх як когнітивні моделі, що відображають типові сценарії людської діяльності. Це сприяє точнішому аналізу та підвищує ефективність перекладу [4].

Проведене дослідження засвідчує, що англійські фразеологізми містять приховані алгоритмічні структури, які відображають логіку мислення та культурні моделі поведінки. Алгоритмічність проявляється у відтворенні послідовності дій, причинно-наслідкових зв'язків і результативних ситуацій [1].

Найефективнішими виявляються перекладацькі стратегії, спрямовані на збереження змісту та комунікативної функції фразеологізму[2; 3].

Отримані результати можуть бути використані у перекладознавстві, викладанні англійської мови та подальших дослідженнях міжкультурної комунікації. Перспективним напрямом є створення електронних баз даних фразеологізмів із фіксацією алгоритмічних моделей і перекладних відповідників.

Список літератури

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Академія, 2010.
2. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018.
3. Vinay J.-P., Darbelnet J. Comparative Stylistics of French and English. Amsterdam: John Benjamins, 1995.
4. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press, 1996.

ГУМЕНЮК Ілона
Науковий керівник – Гнатковська О.М.

ГРАМАТИЧНІ ДЕВІАЦІЇ В ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ РІЗНИХ ЖАНРІВ: ФУНКЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Англомовна пісенна культура відіграє важливу роль у сучасному глобальному комунікативному просторі, формуючи мовні звички та впливаючи на уявлення про норму серед різних соціальних груп. Упродовж 2014–2024 років спостерігається активне використання мовних відхилень у популярних жанрах, зокрема поп-музиці та хіп-хопі, що зумовлює актуальність дослідження граматичних девіацій як стилістичного явища.

Граматична девіація розглядається не як випадкова помилка, а як свідоме функціональне відхилення від прескриптивної норми, яке слугує інструментом художньої виразності, ритмічної організації та соціокультурної ідентифікації виконавця [1]. Як зазначає Д. Крістал, сучасна масова культура активно сприяє трансформації мовних стандартів, формуючи нові варіанти нормативності у неформальному дискурсі [2].

Об’єктом дослідження є граматичні девіації у сучасних англомовних пісенних текстах, а предметом — особливості їх функціонування у поп- та хіп-хоп жанрах. Матеріалом роботи слугували 53 тексти пісень зазначеного періоду, в яких було виявлено та класифіковано 140 одиниць граматичних відхилень.

У дослідженні визначено основні типи граматичних девіацій: еліпсис допоміжних дієслів і підмета, подвійне заперечення, спрощення граматичних конструкцій (gonna, wanna), невідповідність часів, а також використання колоквіальних і діалектних форм, зокрема маркерів афроамериканської англійської (AAVE). Подібні явища підтверджують тезу Н. Коупленда про те, що мовна варіативність є ключовим засобом стилістичного самовираження та соціальної ідентичності [1]. Особливо у хіп-хоп жанрі граматичні структури, такі як копульна еліпсія чи подвійне заперечення, виступають формою лінгвістичного опору та засобом автентичності.

Кількісний аналіз показав, що провідною функцією граматичних девіацій є ритміко-метрична економія (48% прикладів). Скорочення та еліптичні конструкції дозволяють адаптувати текст до музичного ритму та забезпечити плавність виконання. Емоційно-інтенсифікуюча функція становить 37% випадків і реалізується переважно через подвійне заперечення та ненормативні часові форми, що підсилюють експресивність висловлювання. Соціально-стилістична маркованість охоплює 15% прикладів і проявляється у використанні AAVE як засобу культурної ідентичності.

Функціональні пріоритети граматичних девіацій відрізняються залежно від жанру. У поп-піснях відхилення використовуються вибірково, переважно як засіб емоційного резонансу та просодичної зручності для широкої аудиторії (наприклад, Ariana Grande, Taylor Swift). Натомість у хіп-хопі граматичні девіації, особливо маркери AAVE, є системною нормою жанру та виконують роль культурного самовираження й соціальної солідарності.

Отже, граматичні девіації у сучасних англомовних піснях є прагматично вмотивованими й виконують важливі стилістичні функції. Вони відображають динамічний характер мовної норми, демонструючи взаємодію масової культури, музичного дискурсу та соціолінгвістичних процесів. Перспективи подальших досліджень вбачаються у розширенні матеріалу іншими жанрами та вивченні впливу пісенних девіацій на повсякденне мовлення молоді.

Список літератури

1. Coupland N. *Style: Language Variation and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007. 209 p.
2. Crystal D. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 304 p.
3. Сидоренко О. Граматичні аномалії у сучасних текстах популярних пісень. *Література і мова*. 2022. С. 15–28.
4. Zaytseva T. Influence of Music Lyrics on Teenagers' Language. *Journal of Applied Linguistics*. 2021. №4. С. 89–103.

ГУНЧАК Іван
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Молодіжний сленг є одним із найдинамічніших явищ сучасної англійської мови, що активно функціонує в неформальній комунікації, зокрема в соціальних мережах, медіа та художніх текстах. Його розвиток зумовлений впливом глобалізації, цифрового середовища та масової культури. У зв'язку з цим проблема адекватного перекладу молодіжного сленгу набуває особливої актуальності, оскільки сленгізми виконують не лише номінативну, а й експресивну, ідентифікаційну та прагматичну функції.

Метою дослідження є визначення особливостей перекладу молодіжного сленгу з англійської мови українською та виявлення ефективних перекладацьких стратегій його відтворення.

Молодіжний сленг розглядається як некодифікований, стилістично знижений шар лексики, що відображає специфіку мовлення молодого покоління. Він характеризується інноваційністю, експресивністю, семантичною рухливістю та високою контекстуальною залежністю. Сленгові одиниці утворюються шляхом скорочення, абревіації, злиття основ і семантичного переосмислення, що ускладнює їх переклад.

У процесі дослідження встановлено, що переклад молодіжного сленгу потребує комплексного підходу, який поєднує функціонально-комунікативний, прагматичний та культурологічний аспекти. Основними труднощами є відсутність прямих еквівалентів, культурна специфіка та швидка змінюваність сленгу.

Аналіз матеріалу показав, що найпоширенішими способами перекладу є прямі лексичні відповідники (cool – круто), функціональна заміна (lit – бомбезно), описовий переклад (ghost someone – раптово припинити спілкування без пояснень) та стилістична адаптація.

Найефективнішою стратегією є функціональна заміна, оскільки вона дозволяє зберегти прагматичний ефект і емоційне

забарвлення висловлювання. Водночас описовий переклад забезпечує точність змісту, але може призводити до стилістичної нейтралізації.

Отже, переклад молодіжного сленгу потребує врахування семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик, а також адаптації до соціокультурних умов мови перекладу.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. - Київ : Академія, 2004. - 344 с.
2. Мартинюк А. П. Сленг як соціолінгвістичне явище // Мовознавство. - 2012. - № 3. - С. 45-52.
3. Редько О. В. Лінгвістичні особливості молодіжного сленгу // Мовні і концептуальні картини світу. - 2016. - Вип. 55. - С. 120-127.

ГУЦУЛЯК Діана
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

STAN TWITTER ЯК ЛІНГВІСТИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НЕОЛОГІЗАЦІЇ

У сучасному цифровому дискурсі особливу роль у формуванні мовних інновацій відіграють онлайн-спільноти, що формуються навколо спільних інтересів користувачів. Однією з найбільш активних і динамічних таких спільнот у соціальній мережі X (раніше Twitter) є Stan Twitter – сукупність фанатських онлайн-спільнот, об'єднаних підтримкою певних музичних виконавців, акторів, блогерів або інших представників популярної культури.

Термін *stan* походить від назви пісні *"Stan"* (2000) американського репера Eminem, у якій описано історію надмірно відданого фаната. З часом це слово зазнало семантичного переосмислення і почало використовуватися для позначення активних прихильників певного митця або медійної особистості. У цифровому середовищі поняття *stan* трансформувалося у ширше культурне явище, що характеризується інтенсивною онлайн-взаємодією фанатських спільнот та створенням специфічної мовної культури.

Stan Twitter функціонує як своєрідна мовна екосистема, у якій формуються нові лексичні одиниці, стилістичні прийоми та комунікативні стратегії. Висока швидкість обміну повідомленнями, обмежений обсяг тексту в публікаціях і прагнення користувачів до емоційного самовираження сприяють активному використанню мовної економії, що проявляється у створенні скорочень, абревіатур, блендів та нових сленгових форм.

Особливістю Stan Twitter є тісний зв'язок мовної творчості з культурою фанатських спільнот. Користувачі активно продукують нові лексичні одиниці для вираження оцінки, підтримки або критики певних артистів, музичних релізів чи культурних подій. У результаті формуються характерні для цієї спільноти неологізми, наприклад *flop era*, *main character energy*, *mid*, *ate*, *slay*, *ratio, swiftie, buffys* тощо, наприклад: "***buffys*** *isn't anything but those big Twitter accounts that recycle tweets but masked*

under stan culture" [1]. Такі лексеми виконують не лише номінативну, а й експресивну та ідентифікаційну функції, адже їх використання сигналізує про належність користувача до певної онлайн-спільноти.

Важливу роль у формуванні неологізмів Stan Twitter відіграє також феномен цифрової культури мемів, які швидко поширюються в межах фанатських спільнот і часто набувають статусу стійких мовних одиниць.

Ще однією характерною рисою Stan Twitter є інтенсивне використання оцінної лексики та гіперболізованих висловлювань. Комунікація в межах цієї спільноти часто має емоційно насичений характер і супроводжується активним використанням іронії, сарказму та гіперболи, наприклад: *"Body tea/gags – exaggerated hype from slang culture to spark likes, quotes, and scrolls"* [1]. Водночас Stan Twitter виступає важливим механізмом поширення неологізмів у ширшому цифровому просторі. Лексичні інновації, що виникають у фанатських спільнотах, часто виходять за межі первинного середовища й поширюються серед ширшої аудиторії соціальних мереж, поступово інтегруючись у загальний інтернет-сленг: *"Stans" – super fans (from Eminem's song), "chronically online" – folks who live in that slang/meme soup 24/7* [1]. У цьому контексті Stan Twitter можна розглядати як один із центрів формування сучасної цифрової лексики.

Таким чином, Stan Twitter є унікальним лінгвістичним середовищем, у якому поєднуються інтенсивна мовна творчість, культурні практики фанатських спільнот і технологічні особливості онлайн-комунікації. Дослідження неологізмів у межах цієї спільноти дає змогу глибше зрозуміти механізми формування нових лексичних одиниць у цифровому дискурсі, а також роль соціальних мереж у процесах сучасних мовних змін.

Список літератури

1. Stan Twitter. URL: https://x.com/search?q=Stan%20Twitter&src=recent_search_click&f=live

ГУШУВАТА Наталя
Науковий керівник – Смірнова М.Р.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ 9 КЛАСУ ЗЗСО

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю підвищення ефективності навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти, зокрема формуванням комунікативних компетентностей учнів як ключового результату мовної підготовки.

Вітчизняні науковці, зокрема С. Ніколаєва, О. Бігич та інші, адаптували зарубіжні моделі до умов вивчення іноземних мов у загальній середній школі. У центрі уваги опинилося формування в учнів умінь реального мовленнєвого спілкування у різних видах діяльності – аудіюванні, говорінні, читанні та письмі – та їхнє поступове ускладнення відповідно до вікових можливостей учнів. Українські педагоги підкреслюють, що комунікативність – це не лише інтелектуальний ресурс, а й соціальна здатність, що включає взаємодію, співпрацю, здатність слухати та узгоджувати позиції, тобто ті якості, які сьогодні називають «м'якими навичками».

Сучасні учні функціонують у цифровому середовищі, що зумовлює необхідність використання інноваційних підходів до навчання. Як зазначає Л. Бондаренко, інтерактивне навчання створює умови для активного засвоєння знань через взаємодію та співпрацю [1].

Інтерактивні технології сприяють розвитку основних складових комунікативної компетентності:

1. Мовленнєві навички: учні отримують можливість практикувати говоріння, аудіювання, читання та письмо в умовах, наближених до реального спілкування.
2. Комунікативна взаємодія: робота в групах сприяє формуванню діалогічного мовлення та навичок співпраці.
3. Критичне мислення: інтерактивні завдання стимулюють аналіз інформації та формування власної позиції.
4. Самостійність: учні вчяться приймати рішення та відповідати за результати власної діяльності.

Застосування інтерактивних методів навчання дозволяє значно підвищити інтерес до вивчення французької мови, оскільки поєднує навчальну діяльність із елементами гри, творчості та дослідницької активності. Як підкреслює Г. Гуніна, інтерактивні вправи сприяють подоланню мовленнєвого бар'єру та створюють сприятливе середовище для розвитку усного мовлення [3].

З психологічної точки зору інтерактивне навчання забезпечує підвищення емоційної залученості учнів, що позитивно впливає на результати навчання. Участь у колективних формах роботи, обговореннях і рольових іграх сприяє розвитку впевненості у власних мовленнєвих можливостях і формує позитивне ставлення до навчального процесу. Жовнір О. зазначає, що інтерактивні методи навчання створюють комфортне психологічне середовище та знижують рівень тривожності учнів [4].

Використання цифрових платформ і онлайн-ресурсів дозволяє організувати навчальний процес на якісно новому рівні, забезпечуючи інтерактивну взаємодію, оперативний зворотний зв'язок і можливість індивідуалізації навчання [2].

Отже, інтерактивні технології навчання є ефективним засобом формування комунікативних компетентностей учнів 9 класу, оскільки забезпечують активну участь у навчальному процесі, сприяють розвитку мовленнєвих, когнітивних і соціальних умінь, а також підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови.

Список літератури

1. Бондаренко Л. С. Методи інтерактивного навчання в умовах сучасної освіти: навчальний посібник. К. : Наук. думка, 2020. 176 с.
2. Гаврилюк О., Бондарчук І. Інтерактивні технології навчання у сучасних умовах: досвід України. Навчання та освіта в Україні. Одеса, 2022. С. 12–18.
3. Гуніна Г. В. Інтерактивні методи на уроках французької мови. 2024.С.1–6. URL: https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/27254/ (дата звернення: 03.12.2025).
4. Жовнір О. І. Психологічні аспекти використання інтерактивних методів навчання в умовах дистанційного освіти. Психологія і освіта: сучасні виклики. Львів, 2022. С. 52–56.

ДАВИДЯН Владислава
Науковий керівник – Сапожник І. В.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ STORYTELLING

У сучасному освітньому середовищі навички публічних виступів посідають важливе місце серед ключових компетентностей старшокласників. В умовах інформаційного перенасичення та зростання ролі міжособистісної взаємодії педагогічна практика потребує інноваційних методів. Однією з таких технологій є сторітелінг, який створює сприятливі умови для формування й удосконалення навичок Public Speaking.

Першочергово поняття «публічний виступ» у сучасній педагогічній та комунікативній науці трактується як багатовимірний феномен, що поєднує мовленнєву діяльність, комунікативну компетентність, соціальну взаємодію та особистісну самопрезентацію. На думку А. Капської, публічний виступ є «організованою формою усної комунікації, спрямованою на вплив на аудиторію за допомогою мовленнєвих, логічних та емоційних засобів» [1, с. 40]. Lucas ж визначає публічний виступ як процес, у якому один або кілька промовців свідомо організовують і передають повідомлення групі слухачів із метою інформування [2, с. 4].

Виходячи з цього, особливим видається емоційно-вольовий розвиток старшокласників, адже вони стають більш чутливими до соціальної оцінки, що робить ситуації публічних виступів емоційно насиченими. Разом з тим старшокласники нерідко стикаються з психологічними бар'єрами, що ускладнюють формування навичок public speaking. Серед них страх сцени, невпевненість у собі та перфекціонізм. Дж. МакКроскі визначив комунікативну тривожність як ключовий чинник, що впливає на якість публічного виступу [3, с.200]. За Фростом перфекціонізм пов'язаний із страхом помилок і потребою демонструвати високий результат у соціально значущих ситуаціях [4, с. 449].

Звідси випливає, що психолого-педагогічні особливості старшокласників мають безпосередній вплив на ефективність їх публічних виступів. Емоційно-вольовий розвиток учнів цього віку забезпечує зростання здатності до саморегуляції та усвідомленого контролю комунікативної поведінки, проте висока чутливість до соціальної оцінки зумовлює підвищення емоційної напруги під час виступу.

На цьому фоні сторітелінг постає як ефективна освітня технологія, що поєднує когнітивні, емоційні та комунікативні механізми засвоєння знань. Разом з тим він виконує низку функцій: інформативну, пізнавальну, асоціативну, емотивну, ескпресивну, естетичну та розважальну. Додатково сторітелінг сприяє кращому запам'ятовуванню та розвитку емоційного інтелекту, у тому числі й старшокласників під час створення історій. У свою чергу, здатність їхнього використання сприяє структуризації складного матеріалу, створенню емоційного зв'язку зі слухачем та підтримці уваги в умовах інформаційного перенасичення, що дозволяє сторітелінгу сприяти підвищенню якості навчання та формуванню стійкої мотивації.

Список літератури

1. Капська А. М. Соціальна педагогіка : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 304 с.
2. Lucas J. The Art of Public Speaking. 12th ed. New York: McGraw-Hill, 2015. P. 4.
3. МакКроскі Дж. Introduction to rhetorical communication. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1982. 331 p.
4. Frost R. O., Marten P., Lahart C., Rosenblate R. The dimensions of perfectionism. Cognitive Therapy and Research. 1990. Vol. 14. № 5. P. 449–468.

ДАРАДУДА Юлія
Науковий керівник – Нузбан О.В.

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ В РОМАНІ ДЖОРДЖА ОРВЕЛЛА «КОЛГОСП ТВАРИН»

Переклад художнього твору є не лише міжмовним актом, а й складним процесом міжкультурної комунікації, де особливого значення набуває відтворення ідеологічного та соціального контексту [1]. На матеріалі твору Дж. Орвелла «Animal Farm» [2] проаналізовано стратегії доместикації та форенізації, які застосовані в українському перекладі І. Чернятинського [3].

Мета роботи - виявити та проаналізувати культурні реалії та перекладацькі стратегії, що забезпечують прагматичну відповідність та цілісність авторського задуму.

Актуальність зумовлена потребою дослідити способи відтворення тоталітарного дискурсу в перекладі через призму історичного досвіду українського суспільства.

Згідно з науковими підходами, соціокультурні елементи вимагають адаптації для досягнення однакового прагматичного ефекту [4]. Аналіз матеріалу дозволив виділити такі ключові аспекти:

Соціально-ідеологічні маркери: «*Never mind the milk, comrades*!» [2] - «*Облиште молоко, товариші*!» [3]. Якщо в оригіналі «comrade» — лише ідеологічний маркер, то в українському перекладі звертання «товариші» активує радянський історичний контекст, посилюючи маніпулятивність промови.

Доместикація та культурні реалії: Назву «*Animal Farm*» [2] перекладач відтворив як «*Колгосп тварин*» [3]. Цей випадок демонструє ключову соціокультурну трансформацію. Заміна *«farm»* на *«колгосп»* перетворює абстрактну історію на пряму алегорію радянського устрою, роблячи конфлікт зрозумілим для читача через призму історичного досвіду [5].

Трансформація ідеологем: «*All animals are equal, but some animals are more equal than others*» [2] - «*Усі тварини рівні, та*

деякі тварини більш рівні за інші» [3]. Збереження абсурдної порівняльної конструкції *«більш рівні»* за допомогою калькування є важливим пунктом для передачі процесу спотворення мови. Через таку іронію автору вдається нагадати про природу тоталітарної брехні, а перекладачеві - перенести цей парадокс на україномовну авдиторію.

Культ особистості та диктатура: «*…he had taken to speaking of Napoleon under the title of "Leader"*» [2] - «*...став він, говорячи про Наполеона, вживати титулу "Вождь*"» [3]. Слово «Leader» в англійській мові часто є нейтральним, та може стосуватися будь-якого керівника. Проте переклад «Вождь» миттєво викликає асоціації з вождизмом та культом особистості, що було невід'ємною частиною соціокультурної дійсності СРСР.

Форенізація назв містечок: «*Willingdon*», «*Foxwood*», «*Pinchfield*» [2] було відтворено як «*Віллінгдон*», «*Фоксвуд*» та «*Пінчфілд*» [3]. Збереження оригінальних англійських назв ферм та містечок через транслітерацію нагадує, що попри універсальність ідеї, події відбуваються саме в Британії.

Результати дослідження свідчать, що перекладач вдало поєднує стратегію доместикації для адаптації політичних алюзій та форенізацію для збереження національного фону. Це дозволяє повноцінно передати ідею сатири Орвелла, роблячи її зрозумілою через призму локального історичного контексту.

Список літератури

1. Гриценко В., Ясинська Т. Культурологічний аспект у перекладі. Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods. 2022. 110 С.
2. Orwell G. Animal Farm. 1945. 92 p.
3. Орвелл Дж. Колгосп тварин пер. І. Чернятинського. 2015. 120с.
4. Venuti L. The Translation Studies Reader. 2021. 560 p.
5. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. 1989. 216 с.

ДЕЛЕЙ Олеся
Науковий керівник – Олексишина Л.Г.

СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІРОНІЧНОГО ПІДТЕКСТУ ТА МЕЛОДИКИ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ АВСТРІЙСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Поетичний переклад є одним із найскладніших різновидів художнього перекладу, оскільки вимагає передачі не лише семантики, а й звукової організації тексту, ритмічного малюнку та смислових підтекстів. Мелодика й іронія у поезії виконують організувальну функцію: через них текст вибудовує внутрішній рух і дистанціюється від прямого висловлення. Особливої складності ці завдання набувають у роботі з австрійською поезією другої половини XX – початку XXI століття, де звук і підтекст є не стилістичним оздобленням, а смислотвірними категоріями.

Для українського читача австрійська поезія здебільшого доступна через переклад, а тому від перекладацьких рішень залежить збереження іронічної дистанції, ритмічної напруги та художньої цілісності оригінального тексту. У цьому дослідженні на матеріалі “Антології сучасної австрійської поезії” у перекладі Петра Рихла проаналізовано стратегії відтворення мелодики та іронії при перекладі з німецької на українську мову.

Важливим при цьому є розуміння, що мелодика й іронія в австрійській поезії взаємообумовлені: ритмічна напруга підсилює іронічний ефект, а її втрата у перекладі послаблює й смисловий підтекст.

Мелодика й іронія в австрійській поезії функціонують як смислотворчі механізми: через них текст вибудовує внутрішній рух і дистанціюється від прямого висловлення. Виявлено, що буквальне відтворення мовних одиниць не гарантує збереження поетичного ефекту – критичним є передача ритмічного жесту та іронічної інтонації [3].

Аналіз перекладів засвідчив, що мелодика зберігається не через формальне копіювання звукопису, а через відтворення ритмічного каркаса: перекладач орієнтується на кількість наголосів і звучання, а не на дотримання точної кількості складів.

Підтверджено, що пауза, енжамбеман і повтор перенесені до цільових текстів функціонально, хоча й не завжди формально [2].

Важливо, що мелодика й іронія в перекладах не функціонують незалежно: ритмічна напруга часто підсилює іронічний ефект, а її втрата послаблює й підтекст. Найбільш вдалі перекладацькі рішення – ті, де ритмічний і смисловий рівні узгоджені між собою, а не вирішуються окремо.

Встановлено, що іронія відтворюється через зіткнення мовних регістрів, суху інтонацію та свідомі зсуви значення, а не лише через лексичний добір. Переклади Рихла демонструють стабільність обраного реєстру. Навіть якщо окремі образи трансформуються, загальна іронічна дистанція не руйнується [1]. Водночас виявлено втрати, пов'язані з фонетичною щільністю й мовною економією оригіналів: у частині текстів емоційна тональність зміщується від жорсткості до м'якшої, меланхолійної інтонації. Підтверджено, що українська мова має достатній ресурс для компенсації – через алітерацію, асонанс і лексичні новотвори – там, де пряма відповідність неможлива.

Функціональний підхід, орієнтований на ритмічний жест тексту та збереження імпліцитності, є ефективнішим за крайні форми буквального або надмірно адаптованого перекладу. Переклади антології здебільшого функціонують як самостійні поетичні тексти українською мовою і водночас зберігають формальну складність оригіналів. Антологія виконує роль культурного посередника, відкриваючи українському читачеві підтекст і багатошаровість австрійської поезії.

Список літератури

1. Антологія сучасної австрійської поезії / упоряд. Е. Клейн та ін. ; пер. з нім. П. Рихла, М. Бєлорусець. Чернівці : Книги-ХХІ, 2016. 241 с.
2. Лисецька Н. Г. Коректура літературних текстів у перекладі між німецькою та українською мовами. LINGUACONNECT PRO. Тернопіль : ТНПУ, 2025.
3. Thill H. Dichter übersetzen Dichter. Kulturelle Vielfalt deutscher Literatur, Sprache und Medien. 2009. 239.

ДЕМА Ангеліна
Науковий керівник – Косенко А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У РІЗНИХ ЖАНРАХ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ СЕРІАЛІВ НА ОСНОВІ HOW TO GET AWAY WITH MURDER ТА THE LINCOLN LAWYER

У художніх творах юридичні терміни набувають певної адаптації до мовлення персонажів і сюжету, що впливає на особливості їх перекладу [1, с. 13]. Юридичну лексику класифікують на загальновживану та спеціальну. Загальновживані одиниці можуть використовуватися як у повсякденному мовленні, так і в юридичній сфері, тоді як спеціальні терміни функціонують переважно в межах професійної комунікації та мають чітко визначене значення в правовій системі [2].

Важливу роль у поширенні юридичної термінології відіграє сучасний кінематограф, зокрема телесеріали. Основним завданням перекладача є збереження змісту оригінального тексту, водночас забезпечуючи його доступність для глядачів. У зв'язку з цим переклад серіалів повинен бути зрозумілим і природним для аудиторії, без перевантаження складними термінами або конструкціями.

Матеріалом дослідження стали англомовні серіали How to Get Away with Murder та The Lincoln Lawyer, які відображають різні жанрові особливості юридичного дискурсу в сучасному кінематографі. У першому серіалі поєднуються елементи юридичної драми та детективного жанру, що зумовлює динамічність мовлення персонажів і використання юридичної лексики у художньому контексті. У серіалі The Lincoln Lawyer більше уваги приділяється процедурним аспектам судового процесу, тому юридична термінологія використовується більш системно та формалізовано.

Аналіз мовного матеріалу показує, що юридична термінологія в сучасних серіалах представлена переважно

лексикою кримінального та процесуального права. Серед основних труднощів перекладу юридичної термінології можна виділити відсутність прямих еквівалентів у мові перекладу, багатозначність окремих термінів, а також відмінності між правовими системами.

Порівняльний аналіз досліджуваних серіалів показує, що жанрові особливості суттєво впливають на функціонування юридичної термінології. У серіалах із більш вираженим художнім або драматичним компонентом юридична лексика часто адаптується до мовлення персонажів і контексту діалогу. Натомість у серіалах, що зосереджені на процедурних аспектах судового процесу, юридичні терміни використовуються більш послідовно та наближено до професійного правничого дискурсу.

Таким чином, дослідження підтверджує, що юридична термінологія в сучасних англомовних серіалах виконує важливу роль у відтворенні правничого дискурсу та формуванні правової обізнаності аудиторії.

Список літератури

1. Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах. Сьогодення українського мовного середовища. Київ, 2008. С. 23– 32.
2. Алексеєва І. С. Введення в правознавство: 3-тє видання, випр. та доп. Філологічний факультет СПбДУ, 2008. 368 с.

ДЗЮБА Дар'я
Науковий керівник – Якубовська Н. О.

КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ НАЗВ І ПАРАТЕКСТІВ У ПЕРЕКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Переклад художніх творів охоплює значно більше, ніж просте відтворення слів і граматичної структури оригіналу. Велику роль у цьому процесі відіграють назви та інші паратекстуальні елементи, які виступають своєрідною «пороговою» зоною, культурним посередником між автором і читачем [2 с. 4] та виконують інформативну, комунікативну та апелятивно-емоційну функції, передаючи важливу інформацію про контекст і специфіку культури твору. У рамках міжкультурної комунікації саме адаптація цих елементів визначає ефективність сприйняття тексту аудиторією іншої культури.

Актуальність дослідження обумовлена зростаючою роллю перекладача у міжкультурній комунікації та збереженні художньої цінності твору. У зв'язку з цим зростає потреба у детальному вивченні стратегій культурної адаптації при перекладі французьких художніх творів українською мовою, зокрема через комплексний аналіз перекладацьких прийомів, пов'язаних із назвами та паратекстуальними елементами. Особливості перекладу заголовків та паратекстів стали предметом дослідження у працях таких мовознавців, як Ж. Женетт, Т. Хекманс, Л. Венуті, С. Притолюк, тощо.

Метою дослідження є виявлення основних закономірностей і стратегій культурної адаптації у процесі перекладу французьких художніх творів.

Матеріалом дослідження слугують французькі художні твори, що репрезентують провідні літературні течії різних історичних періодів: класичну літературу XIX ст., символізм та психологічну прозу, філософський та екзистенціалістський роман, а також сучасну французьку літературу.

У дослідженні проаналізовано переклад назв та паратекстуальних елементів (підзаголовків, епіграфів, присвят,

тощо), зосереджуючись на особливостях застосування перекладацьких трансформацій та способах відтворення змісту оригіналу в українській мові, шляхом зіставлення оригінальних французьких назв творів із їхніми українськими перекладами.

Результати засвідчують, що домінуючою стратегією є прямий переклад (≈53%), серед якого найбільшу частку становить дослівний переклад (*«99 francs» – «99 франків»*) та транскрипція/транслітерація, яка використовується переважно для передачі власних назв (*«Jean Valjean» – «Жан Вальжан»*). Непрямий переклад охоплює ≈ 35% і реалізується насамперед через модуляцію (*«La descente» – «Зміна»*) та транспозицію *(«Un amour de Swann» – «Сваннове кохання»*), що дозволяють адаптувати зміст до мовних норм перекладу. Змішані стратегії становлять ≈11% і свідчать про поєднання кількох трансформацій в одному перекладі, тоді як вилучення трапляються дуже рідко (≈1%). Загалом найчастотнішими методами є дослівний переклад, модуляція та транскрипція.

У діахронічному аспекті встановлено, що у XIX столітті переважає прямий переклад як у назвах, так і у підзаголовках, що зумовлено орієнтацію на точність і змістову прозорість. На межі XIX-XX століть переважає дослівний переклад, проте зростає частка непрямого перекладу, особливо в підзаголовках, де активізуються модуляція та транспозиція для передачі образності та підтексту. У XX столітті спостерігається баланс між прямими і непрямими стратегіями, що відображає складність абстрактних понять. У сучасній літературі XX-XXI століть зберігається тенденція до дослівного перекладу назв, однак підзаголовки значно частіше перекладаються за допомогою непрямих і змішаних стратегій, що пояснюється прагненням до природності.

Таким чином переклад назв та паратекстуальних елементів французьких художніх творів потребує поєднання різних перекладацьких стратегій і культурної адаптації для адекватної передачі змісту, стилю та культурного контексту оригіналу.

Список літератури

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця. 2017. 448 с.
2. Genette G. Seuils. *Paris: Seuils*. 1987. 254 p.

ДЗЮБАК Вікторія
Науковий керівник – Буртник С.Я.

CLASSROOM MANAGEMENT В ЕФЕКТИВНОМУ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

У сучасній парадигмі іншомовної освіти пріоритетною є організація навчального середовища, що активізує мовленнєву діяльність учнів та забезпечує розвиток їхньої комунікативної компетентності. У цьому контексті концепція classroom management розглядається не лише як система підтримання дисципліни в класі, а як комплексна педагогічна стратегія організації освітнього процесу, спрямована на оптимізацію взаємодії між учителем і здобувачами освіти та створення сприятливого психологічного клімату для навчання.

У сучасних дослідженнях з методики викладання іноземних мов classroom management трактується як важливий дидактичний інструмент, що забезпечує ефективну реалізацію комунікативно орієнтованого навчання та сприяє підвищенню результативності освітнього процесу. Як зазначає Наталія Дмитренко, ефективне управління навчальною діяльністю учнів передбачає «цілеспрямовану організацію взаємодії у класі, що стимулює мовленнєву активність школярів і сприяє розвитку їхньої комунікативної компетентності» [2, с. 96]. Таким чином, classroom management виступає важливим компонентом сучасної методики навчання англійської мови, оскільки забезпечує педагогічні умови для активного залучення учнів до процесу іншомовного спілкування.

Актуальність ефективного менеджменту зумовлена необхідністю формування репродуктивного компонента, який відіграє важливу роль у процесі оволодіння іноземною мовою. Репродуктивні навички передбачають вміння відтворювати засвоєні лексичні одиниці, граматичні структури та моделі у процесі усного і писемного мовлення. Саме на цьому етапі відбувається закріплення лінгвістичного матеріалу та формування автоматизованих дій, що розвиває мовленнєву діяльність. Успішне опанування такими навичками значною мірою залежить від організації навчальної взаємодії між учнями

та використання сучасних методичних підходів до classroom management. Зокрема, learner-centered approach передбачає переорієнтацію навчального процесу на активну діяльність учнів, у межах якої вони виступають не пасивними реципієнтами інформації, а безпосередніми учасниками навчальної взаємодії. Такий підхід сприяє розвитку автономності здобувачів освіти, формує їхню відповідальність за результати навчання та підвищує рівень мотивації до вивчення іноземної мови [1, с. 58].

Значний методичний потенціал має також communicative approach, відповідно до якого навчання мови організовується через комунікативну діяльність, максимально наближену до реальних ситуацій спілкування. Джек Річардс підкреслює, що: «*головною метою комунікативного підходу до навчання мови є розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти через змістовну мовленнєву взаємодію*», а це означає, що ефективне навчання іноземної мови передбачає створення таких умов у класі, за яких учні мають можливість активно використовувати вербальні засоби у процесі взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу [3, p. 15].

Отже, ефективний classroom management у контексті лінгводидактики базується на науково обґрунтованій структурі взаємодії, що створює умови для інтенсифікації мовленнєвої діяльності учнів. У межах комунікативно-когнітивного середовища вектор навчальної активності зміщується в бік виконання змістовних лінгвістичних завдань, які стимулюють автоматизацію мовного матеріалу в ситуаціях реального спілкування. Таким чином, методологічно виважена організація освітнього процесу стає детермінуючим чинником підвищення результативності навчання, забезпечуючи перехід від механічного відтворення одиниць мови до творчої самореалізації особистості в іншомовному середовищі.

Список літератури

1. Бігич О. Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. 592 с.
2. Дмитренко Н. Є. Сучасні підходи до організації навчання іноземних мов у закладах середньої освіти. URL: https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/833/998
3. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. New York: Cambridge University Press. 50 p. URL: https://surl.li/yhsldu

ДОВГАН Єлизавета
Науковий керівник – Косенко А.В.

ПЕРЕКЛАД ГЕЙМЕРСЬКОГО СЛЕНГУ ЯК ПІДСИСТЕМИ МОЛОДІЖНОГО ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ

Глобальна цифровізація та стрімкий розвиток індустрії відеоігор мають суттєвий вплив на мовні процеси, засновуючи все нові лексичні аспекти, що потребують лінгвістичного осмислення. Геймерський сленг, будучи невід'ємною підсистемою молодіжного інтернет-сленгу, вирізняється динамікою, креативністю та функційною навантаженістю. Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю аналізу механізмів творення, функціонування та перекладу цього специфічного шару лексики, що постає серйозним викликом для перекладачів через свою контекстуальність, емоційність та швидку еволюцію.

Відеоігровий простір є одним з основних середовищ для генерування та поширення сленгу. Інтерактивність, змагальний характер та необхідність миттєвої реакції сприяють появі лаконічних та експресивних одиниць, які згодом можуть виходити за межі ігрових чатів і платформ на кшталт Twitch, Discord або Reddit [1]. За аналогією до загального інтернет-сленгу, геймерський сленг виконує функції економії мовлення (AFK, GG) та вираження емоцій (Poggers, Oof). Однак, на відміну від нього, геймерська лексика часто є вузькоспеціалізованою, позначаючи конкретні ігрові механіки (buff, nerf, softlock, farm), типи гравців (noob, smurf, tryhard) або ігрові ситуації, що ускладнює її розуміння для непосвячених.

Основна проблема перекладу геймерського сленгу полягає у відсутності прямих аналогів у мові перекладу та необхідності збереження його стилістичного й емоційного забарвлення. Аналіз практичного матеріалу дозволяє виокремити кілька основних перекладацьких стратегій, що застосовуються для адаптації геймерського сленгу українською мовою:

1. Транскрипція/Транслітерація:

Найпоширеніший спосіб для передачі абревіатур (LOL – ЛОЛ, GG – ГГ, AFK – АФК) та ігрових термінів (buff – баф, nerf – нерф,

smurf – смурф, loot – лут). Цей метод дозволяє зберегти інтернаціональний характер терміну та його впізнаваність у глобальному ігровому середовищі.

2. Калькування: Використовується для складених термінів або фраз, де важлива внутрішня форма слова. Наприклад, “softlock” може бути перекладений як “м'яке блокування”, “skill issue” - “проблема з навичками”, а “pay-to-win” – “плати, щоб виграти”.

3. Пошук функціонального аналога: Застосовується для передачі емоційно забарвлених вигуків або сленгізмів, що мають відповідники в українській молодіжній культурі. Наприклад, “noob” може перекладатись як “нуб”, “чайник”, “салага”; “tryhard” – “задрот”; “rekt” – “розгром”, “знищений”.

4. Описовий переклад: Є вимушеним, але часто єдино можливим способом передати значення складних ігрових механік або реалій, особливо для аудиторії, не знайомої з контекстом. Наприклад, фраза з минулорічних тез демонструє цей підхід: “I've just farmed a collectibles in a new indie game...” перекладається з додатковим поясненням понять “фармити”, “інді-гра” та контексту платформи, щоб зберегти сенс для ширшого загалу [2].

Переклад геймерського сленгу є складним, багатогранним завданням, яке вимагає від перекладача не лише мовної компетенції, а й глибокого розуміння ігрової культури та контексту. Аналіз наявних практик свідчить про те, що найбільш ефективним є поєднання стратегій: транскрипція для міжнародно визнаних термінів, калькування та функціональні аналоги для стилістично маркованих одиниць, а також описовий переклад для складних або культурно специфічних понять.

Основною метою залишається досягнення прагматичної адекватності – точне передавання значення із збереженням експресивної та ідентифікаційної функції сленгу, що забезпечує ефективну комунікацію в ігровій спільноті.

Список літератури

1. McCulloch G. Because Internet: Understanding the New Rules of Language. New York : Riverhead Books, 2019. 336 p.
2. Faculty of Foreign Languages LNU Конкурсна робота : веб-сайт. URL:https://lingua.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/04/Konkursna-robota-PEREKLAD-SLENHU.pdf

ДОНДЮК Анна
Науковий керівник – Бешлей О.В.

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Освітній процес у сучасній школі потребує інноваційних методів, що сприяють активному засвоєнню знань і розвитку ключових компетентностей учнів. Традиційні форми навчання лексики часто не забезпечують достатнього рівня занурення школярів у мовне середовище, що ускладнює формування природного мовлення та навичок аудіювання. Використання подкастів дозволяє зробити уроки англійської мови інтерактивними, мотивуючими та більш ефективними, оскільки вони пропонують доступ до живої, автентичної мови в реальному часі.

Аудіальні методики виступають не лише засобом зацікавлення учнів, а й важливим педагогічним інструментом, що активізує пізнавальну діяльність [4]. Вони сприяють розвитку мовної здогадки, уміння аналізувати контекстуальні значення слів та встановлювати синонімічні зв'язки.

Основний виклик полягає в тому, щоб правильно інтегрувати аудіоматеріали в навчальний процес, забезпечивши методичний супровід без втрати дидактичної мети. Власний підхід до дослідження базується на аналізі ефективності використання подкастів як джерела лексичного наповнення та визначенні їхнього впливу на якість засвоєння нових мовних одиниць учнями середньої та старшої школи.

Впровадження цифрових аудіоресурсів у навчальний процес узгоджується з концепцією Нової української школи (НУШ), яка передбачає формування компетентнісного підходу та цифрову грамотність. Досвід педагогів демонструє [1;2], що робота з подкастами дозволяє учням активно працювати з «живим» контентом, розвиваючи аналітичні здібності та фонетичний слух. Отже, використання подкастів у викладанні англійської мови є не

просто технологічним доповненням, а необхідним засобом підвищення ефективності формування лексичної компетентності.

Практичні приклади підтверджують ефективність цього методу. Наприклад, під час роботи з епізодом про історичні події, учні відтворюють почуті дискусії, аргументуючи власну позицію. Це допомагає не лише краще засвоїти лексичний матеріал, а й розвинути навички критичного мислення та публічного виступу [3]. Використання триетапної моделі роботи (pre-listening, while-listening, post-listening) робить процес вивчення мови структурованим та наочним.

Таким чином, подкасти є ефективним засобом навчання англійської мови, що підвищує мотивацію учнів, покращує динаміку розширення словникового запасу та розвиває слухо-вимовні навички. Практична цінність дослідження полягає у створенні метод

Список літератури

1. Бех П. О. Навчання лексичного аспекту іноземної мови у середній школі. Іноземні мови. 2018. № 2. С. 12–18.
2. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Київ : Ленвіт, 1999. 320 с.
3. Nunan D. Second Language Teaching and Learning. Boston : Heinle & Heinle, 1999. 151 p.
4. Rost M. Teaching and Researching Listening. 2nd ed. London : Longman, 2011. 408 p.

ДОСКАЛЮК Іванна
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ МЕТАФОР УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У СУЧАСНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Відомо, що метафора є не лише важливим засобом образності у мас-медійному дискурсі, а й інструментом впливу на громадську думку. У процесі перекладу англомовних новин українською мовою виникає проблема збереження не лише змісту, а й прагматичного потенціалу метафори, її емоційного та оцінного забарвлення.

Метою роботи є дослідження особливостей перекладу англомовних метафор українською мовою в сучасному медіадискурсі на матеріалі новин BBC та CNN за 2024 – 2025 рр. Основна увага зосереджується на перекладацьких стратегіях, типах трансформацій [1] та ступені збереження образності у перекладі політичних, економічних і соціальних метафор.

У дослідженні використовувалися новини з BBC та CNN, де широко застосовуються метафори для висвітлення соціально-політичних подій. Наприклад, у новині BBC *“Watch: Trump's “golden age” speech in 82 seconds”* [2] використано метафору *“golden age”* для опису майбутнього періоду, який Дональд Трамп обіцяє для США. Для її перекладу логічно було б використати калькування [1], яке належить до групи формальних лексичних трансформацій. У такому випадку переклад звучатиме як “золотий вік” і буде еквівалентним. Для досягнення адекватності у перекладі даної метафори слід звернути увагу на переклад слова *“age”* та застосувати диференціацію [1], яка належить до групи лексико-семантичних трансформацій і передбачає вибір найбільш прийнятного словникового значення. Таким чином можна обрати наступні варіанти перекладу: “золота епоха”, “золота доба”, “золотий період”. У кожному випадку метафора передає основну ідею періоду найбільшого розквіту, стабільності та прогресу.

У статті CNN, яка описує шкідливість тарифних війн Трампа для населення США та інших країн світу [3] присутня метафора *“When America sneezes the rest of the world catches a cold”,* яка є досить популярною та описує глобальний вплив США на світову економіку. “Коли Америка чхає, решта світу застуджується” - дослівний переклад, що зберігає сенс. Для додання стилістичного забарвлення можна використати експресивізацію [1], яка належить до групи стилістичних трансформацій. Тоді переклад звучатиме як “Коли Америка чхає, решту світу лихоманить”. Крім цього за допомогою нейтралізації [1], яка також належить до групи стилістичних трансформацій, можна перекласти метафору як “Будь-які економічні чи політичні труднощі в США мають глобальні наслідки”. Таким чином образність втрачається, а зміст передається описово (використано описовий переклад [1] із групи лексико-граматичних трансформацій) й нейтрально.

Переклад англомовних метафор у сучасному медіадискурсі засвідчує, що їх відтворення українською мовою не обмежується одним універсальним способом. Перекладач може застосовувати різні перекладацькі стратегії й трансформації залежно від контексту та прагматичної настанови тексту. Така варіативність дає змогу поєднати збереження образності з вимогами адекватності й стилістичної відповідності, що забезпечує успішний переклад метафор у медіадискурсі.

Список літератури

1. Практичний курс англійсько-українського перекладу (для студентів 2-4 курсів): навч.-метод. посіб. : уклад. Заслонкіна А. В., Нузбан О.В., Новосадська О.Б. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2024 р. 136 с.
2. BBC News (2025, 20 січня). Watch: Trump's 'golden age' speech in 82 seconds. URL: https://www.bbc.com/news/videos/cn015gq57keo
3. CNN. (2025, 4 квітня). Recession and Trump tariffs. *CNN*. URL: https://edition.cnn.com/2025/04/04/economy/recession-trump-tariffs-intl/index.html

ДРАПАК Софія
Науковий керівник – Шиба А.В.

TASK-BASED LANGUAGE LEARNING ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ УМІНЬ ГОВОРІННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Найбільша проблема, з якою стикається система освіти, полягає в тому, що учні не знають, як застосовувати свої академічні знання в реальних життєвих ситуаціях. На допомогу в цьому питанні приходить методика навчання на основі завдань(task-based language learning). Останні дослідження на цю тему доводять ефективність цієї методики, особливо в розвитку умінь говоріння в різних сферах викладання.

Засновником цього виду навчання вважається Н. Прабху, який доводив важливість значимості мови, а не її граматичні форми. Наступницею його педагогічної спадщини є Д. Вілліс, так як вона продовжувала досліджувати та популяризувати цей метод. У своїй роботі під терміном «завдання» вона вважала цілеспрямованою діяльністю, під час якої учні використовують мову для досягнення результату [4].

Навчання на основі завдань базується на принципах Communicative Approach та переймає багато його характеристик, зокрема як практичне застосування знань, посилена мотивація та автономія учнів. Також роль вчителя з інструктора перетворюється на фасилітатора, адже у роботі із завданнями головний фокус вчителя є підтримка учнів, а не лиш навчання граматики та лексики [2].

Потреба в модернізації методів викладання спостерігається не лише в українських школах, але й у системах освіти різних країн світу, тому навчання на основі завдань(Task-based language learning) дедалі ширше використовується у педагогічній практиці. Адже відповідно до професійних стандартів не лише української загальної середньої освіти, а й Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти вчитель повинен формувати навички говоріння учнів. Учні повинні опанувати уміння говоріння до такого рівня, щоб вільно застосовувати іноземну

мову в повсякденному житті. Метод навчання на основі завдань може посприяти в реалізації зазначеного освітнього завдання [1].

Головною ідеєю TBLL є комунікація та співпраця між учнями. Особливістю Task-based learning є те, що комунікація не обмежується окремими етапами роботи над проєктом, а відбувається протягом усього виконання завдання та залучає усі аспекти усного мовлення. Спілкування є менш формальним, а більш персоналізованим та природнім. Водночас це не означає, що урок у межах TBLL є спонтанним, оскільки ефективне застосування цієї методики потребує ретельного та детального планування структури уроку. Урок проходить такі етапи: підготовка до завдання, робота із завданням, планування, доповідь, аналіз роботи, практика. [3].

TBLL можна вважати інструментом, який успішно реалізується на уроках англійської мови. Адже навчання іноземної мови в середній школі повинно базуватися не лише на граматичних та лексичних аспектах, а на й демонстрації учням шляхів реалізації мови в реальних життєвих контекстах. З огляду на широкий спектр методик, саме TBLL має потенціал стати альтернативою традиційному викладанні іноземної мови.

Список літератури

1. Кочубей В. Ю. Навчання на основі завдань у процесі вивчення англійської мови майбутнім вчителям // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 3 (152). Одеса. 2025. С. 115- 121.
2. Остафійчук О. Task based teaching for IT students` communication enhancement. // Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія». 2023.
3. Task-based approach [Електронний ресурс]. – British council: Teaching English. URL: https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowing-subject/task-based-approach Дата доступу: 11.03.2026.
4. Willis J. A flexible framework for task-based learning: an overview of task-based framework for language teaching. 1996.

ДРОБКО Оксана
Науковий керівник – Шиба А.В.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Закон України «Про освіту» визначає мету освіти як всебічний розвиток особистості та формування необхідних компетентностей. Однією з ключових компетентностей визначено здатність до спілкування іноземними мовами, складовою якої є граматична компетентність [4]. У зв'язку з цим дослідження даної теми є актуальним завданням сучасної методики навчання іноземних мов. Як зазначає В. Федяєва у праці «Компетентнісний підхід у концепції "Нова українська школа": плюси, мінуси, перспективи втілення», компетентнісний підхід є одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти, що зумовлює необхідність підготовки учнів до практичного застосування знань і навичок [4].

На думку С. Ніколаєвої, у структурі іншомовної комунікативної компетентності важливе місце займає мовна компетентність, складовим елементом якої є граматична компетентність. Вона охоплює знання граматичних явищ, уміння використовувати граматичні структури у мовленні, а також усвідомлення взаємодії між рідною та іноземною мовами. У процесі вивчення іноземної мови відбувається взаємодія мовних систем, що сприяє формуванню граматичних зв'язків і розвитку когнітивних процесів учнів [3, с.95-124]

Сучасні методики викладання іноземних мов визначають кілька підходів до вивчення граматики, зокрема когнітивний, лексичний та комунікативний [2]. Когнітивний підхід спрямований на розвиток уваги, пам'яті та мислення учнів, а також на усвідомлення граматичних закономірностей мови. Лексичний підхід, розглядає мову як систему лексичних блоків — колокацій і сталих виразів, у межах яких граматика функціонує як структурний елемент [5]. У сучасній методиці навчання іноземних мов провідну роль відіграє комунікативний підхід. У цьому випадку граматичні структури вивчаються через

їх значення та функції у реальних ситуаціях спілкування. Важливим елементом є поєднання комунікативних завдань із увагою до мовної форми, коли потреба у граматичній точності виникає природно під час виконання мовленнєвих дій [6].

Отже, сучасне навчання англійської мови в середній школі має бути спрямоване не лише на засвоєння граматичних правил, а й на формування вміння ефективно використовувати їх у реальних ситуаціях спілкування. Поєднання когнітивного, лексичного та комунікативного підходів сприяють ефективному формуванню англомовної граматичної компетентності.

Список літератури

1. Збірник наукових праць «Педагогічні науки» [Електронний ресурс]. – Херсонський державний університет. – URL: https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4541/4010 (дата звернення: 05.03.2026).
2. Круківський В. І. Основні підходи до викладання іноземної мови, зокрема граматики / В. І. Круківський // Досвід організації та активізації навчального процесу на основі впровадження інноваційних технологій… – К.: КНЕУ, 2008. – С. 368–371.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навч. посіб. / [С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін.]. – К. : Ленвіт, 2004. – 208 с.
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 05.03.2026).
5. Lewis M. The Lexical Approach: The State of ELT and a Way Forward. – Hove : Language Teaching Publications, 1993. – 200 p
6. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 98 p.

ДРОНИК Олександра-Марія
Науковий керівник – Грижак Л.М.

РОЗВИТОК СОЦІОКУЛЬТУРНОГО СКЛАДНИКА НА УРОКАХ АУДІЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасна парадигма іншомовної освіти в Україні базується на Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти та зорієнтована на формування особистості, здатної до ефективної міжкультурної взаємодії [3, с. 273].

Аудіювання є одним із ключових видів мовленнєвої діяльності, оскільки в реальних умовах спілкування на сприйняття мовлення на слух припадає до 45–50 % усього часу комунікації. Проте в педагогічній практиці аудіювання часто розглядається як суто рецептивне вміння.

Соціокультурна компетентність — це здатність особистості інтерпретувати мовленнєвий дискурс у соціальному контексті, спираючись на знання культурних норм, цінностей та традицій країни, мова якої вивчається. За визначенням К. Крамш, вивчення мови є процесом засвоєння символічних уявлень про соціальну реальність. Відповідно, формування мовної особистості вимагає не лише опанування граматичних структур, а й розуміння «культурного фільтра» [5, с. 304].

М. Байрам у своїй моделі міжкультурної комунікативної компетенції виокремлює п’ять основних компонентів, серед яких ключове місце посідають навички інтерпретації та встановлення зв’язків (skills of interpreting and relating). Це означає, що учень має не просто почути звук, а зрозуміти, чому мовець обрав саме таку форму звертання або таку інтонацію в конкретній соціальній ситуації [2, с. 8–13.].

Для успішного аудіювання критично важливим є прагматичний аспект — розуміння іллокутивної сили висловлювання. Дж. Філд наголошує на важливості поєднання стратегій «знизу-вгору» (від звуків до значень) та «зверху-вниз» (від контексту до деталей) [4, с. 366]. Саме стратегія «зверху-вниз» (top-down processing) дозволяє залучати фонові знання (schemata) для прогнозування та інтерпретації змісту. М. Рост зауважує, що слухання включає в себе інтерпретацію емоційного фону та соціальної дистанції між

мовцями [6, с. 407]. Автентичні аудіотексти (подкасти, фрагменти кінофільмів, TED-виступи) слугують джерелом соціокультурної інформації. О. Б. Бігич підкреслює, що використання автентичних матеріалів та комунікативних завдань у середній школі допомагає учням формувати адекватну комунікативну поведінку, уникаючи соціокультурних непорозумінь [1, с. 162-169].

Нами пропонується наступна типізація вправ для розвитку соціокультурного компоненту:

1. (Pre-listening): Учням пропонується візуальний ряд або набір ключових слів (наприклад, "Thanksgiving", "Black Friday"). Завдання полягає у висуненні гіпотез щодо можливої поведінки героїв аудіотексту на основі знань про культурні традиції США чи Британії.
2. (While-listening): Під час прослуховування учні мають відмітити специфічні форми звертання (Sir, Mate, Professor) та визначити характер стосунків між мовцями.
3. (Post-listening): Обговорення "культурних пасток". Наприклад, аналіз ситуації, де нерозуміння ідіоми або соціальної норми призвело до конфлікту між персонажами.

Отже, аудіювання та система відповідних вправ є важливим засобом формування соціокультурної компетентності учнів.

Список літератури

1. Бігич О. Б. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у початковій школі. Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія». 2019. № 29. С. 162–169.
2. Byram M. Assessing intercultural competence in language teaching. Sprogforum. 2000. Vol. 18. P. 8–13.
3. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 273 p.
4. Field J. Listening in the Language Classroom. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 366 p.
5. Kramsch C. Context and Culture in Language Teaching. Oxford : Oxford University Press, 1993. 304 p.
6. Rost M. Teaching and Researching Listening. 2nd ed. London : Longman, 2011. 407 p.

ДУДКІНА Віталіна
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

МОВНИЙ ПОРТРЕТ МАНІПУЛЯТОРА В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Дискурс у сучасній лінгвістиці розглядається як складне комунікативне явище, що включає мовця, адресата, контекст і мету спілкування [2]. У сучасній лінгвістиці дискурс-аналіз розглядається як міждисциплінарний підхід до вивчення мовлення, що охоплює не лише мовні структури, а й соціальні, когнітивні та прагматичні аспекти комунікації. Як зазначає В. В. Прима, дискурс є складним і багатовимірним явищем, яке поєднує мовну практику та соціальну реальність, а тому не має єдиного загальноприйнятного визначення [2]. Дискурс-аналіз активно використовується в різних галузях гуманітарного знання і виступає важливим інструментом дослідження комунікативних процесів. У межах цього дослідження маніпуляцію розуміють як прихований психологічний вплив на людину з метою змінити її сприйняття, думки або поведінку на користь маніпулятора. Мовне маніпулювання широко застосовується в політиці, рекламі, судочинстві, мас-медіа та повсякденному спілкуванні [1]. Головна ідея полягає в тому, що маніпулятор, володіючи мовними та психологічними навичками, уміло організовує текст або мовлення так, що адресат не помічає прихованого наміру.

Яскравим прикладом маніпулятивної риторики є політичні промови, зокрема виступ Барака Обами після передвиборів у Нью-Гемпширі (8 січня 2008 р.), у якому використовується повтор фрази «Yes, we can» [3], що сприяє емоційному впливу на аудиторію та створенню відчуття єдності.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі мовних механізмів впливу в сучасному англомовному дискурсі і необхідністю розпізнавання лінгвістичних прийомів, за допомогою яких реалізується маніпулятивний вплив.

Метою роботи є виявлення і дослідження мовних засобів, що формують мовний портрет маніпулятора в сучасному англомовному дискурсі.

Матеріалом дослідження слугуватимуть тексти сучасного англомовного дискурсу: новинні статті, повідомлення в соціальних мережах, політичні промови, інтерв'ю, рекламні тексти.

У межах дослідження здійснюється аналіз лінгвістичних інструментів маніпулятивного впливу, до яких належать лексичні засоби (зокрема емоційно забарвлена лексика, метафори, узагальнення), синтаксичні засоби (повтори, імперативні та модальні конструкції, пасивні форми), риторичні прийоми (наприклад, риторичні запитання) та прагматичні стратегії (апеляція до емоцій, створення страху, поділ «ми — вони» тощо).

Для досягнення поставленої мети використовуються методи контекстуального аналізу, дискурс-аналізу і описового методу.

Отже, дослідження мовного портрета маніпулятора в сучасному англомовному дискурсі дає змогу виокремити типовий стиль маніпулятивної комунікації та з'ясувати мовні механізми реалізації прихованого впливу.

Список літератури

1. Аккурт В. Методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки: зб. наук. праць. Одеса, 2020.
2. Прима В. В Дискурс: погляди науковців на визначення та предмет вивчення // Науковий вісник Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки. 2022. № 22. Т. 2. DOI: https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/22/part_2/18.pdf
3. Obama B. Yes We Can Speech (New Hampshire Primary Speech, 2008). URL: https://blogs.ubc.ca/english112/files/2011/09/text-3-barack-obama-yes-we-can1.pdf

ДУРНАС Марія
Науковий керівник – Батринчук З.Р.

ЛЕКСИЧНІ СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ В АНГЛОМОВНОМУ ПІСЕННОМУ ДИСКУРСІ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

Гендерна лінгвістика залишається одним із найактивніших напрямів сучасного мовознавства, проте стилістика англомовного пісенного дискурсу в гендерному вимірі досі недостатньо вивчена.

Р. Лакофф у праці *Language and Woman's Place* підкреслює, що жіноче мовлення відрізняється більшою емоційною експресивністю, вживанням інтенсифікаторів та метафор для опису внутрішніх станів [3]. Д. Таннен розвинула цю думку: відмінності між чоловічим і жіночим мовленням зумовлені різними комунікативними стилями – жінки орієнтуються на емоційний контакт, чоловіки – на передачу інформації та дію [2].

Жіночий дискурс зосереджується на переживанні та розкриває його через драматичні засоби: метафори болю (*cemetery of my heart*), насичені епітети (*scorching tears*), гіперболу (*I must've called a thousand times*). Чоловічий дискурс тяжіє до наративності та тематичної різноманітності: конкретні порівняння (*crumbling like pastries*), евфемізми для гострих соціальних тем, синтаксис оповіді. Метафора є центральним засобом в обох дискурсах, однак її наповнення принципово різниться [4].

Для дослідження гендерних особливостей пісенного дискрусу було обрано виконавців Adele та Ed Sheeran. Матеріалом для досліджування слугували 76 пісень: 34 композиції Adele з альбомів «21» (2011), «25» (2015), «30» (2021) та 42 пісні Ed Sheeran з альбомів «÷» (2017), «×» (2014), «=» (2021) [5].

На лексичному рівні виявлено понад 250 прикладів стилістичних засобів з яких 140 належать жіночому дискурсу і 112 чоловічому. Метафора є домінуючим тропом в обох дискурсах – близько третини всіх лексичних засобів, – однак із різним тематичним наповненням: Adele будує метафори болю та руйнування(«cemetery of my heart»), тоді як Sheeran – метафори

побудови та розвитку («I found a love to carry love, to carry children of our own»). Епітети значно переважають у жіночому дискурсі – близько чверті всіх засобів проти однієї дев'ятої у чоловічому, – а порівняння вдвічі частіше вживає Ed Sheeran. Гіпербола також властивіша жіночому дискурсу і відображає схильність до абсолютизації почуттів («I must've called a thousand times»). Унікальною рисою чоловічого дискурсу є евфемізми – близько однієї двадцятої засобів, – що пом'якшують соціально гострі теми [1].

Аналіз підтвердив наявність стійких гендерних закономірностей у пісенному дискурсі. Жіночий дискурс характеризується вертикальною глибиною, зосередженістю на одному переживанні та його багатогранному розкритті через драматичні засоби. Чоловічий дискурс демонструє горизонтальну широту – тематичну різноманітність, стилістичну розгалуженість та наративність. Метафора є центральним засобом в обох дискурсах незалежно від гендеру, однак її наповнення принципово різниться.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2004. 344 с.
2. Кухарчук І. О. Сучасний пісенний дискурс: лінгвометодичний ас пект. Вісник Глухівського НПУ ім. О. Довженка. 2022. № 3 (1). С. 125– 134.
3. Lakoff, R. Tolmach (2004): Language and Women's Place: Text and Commentaries. Oxford: University Press.
4. Leech G. N. A linguistic guide to English poetry. Routledge, 2014.
5. Genius. Song Lyrics & Knowledge [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://genius.com/

ДУТКА Марія
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ПЕРЕКЛАД НАЗВ ТЕКСТІВ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЛІНГВІСТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ

У науковому дискурсі назва медіапродукту розглядається як складний комунікативно-прагматичний конструкт. Когнітивний підхід визначає її як «остенсивний стимул», що обіцяє реципієнту максимальну релевантність [2, с. 96]. В умовах глобалізації домінує маркетингова функція: назва стає рекламним слоганом для продажу емоційного досвіду і частиною полікодового тексту.

Лінгвістичний маркетинг трактує адаптацію як інвестицію, що конвертується у прибуток. Процес виходить за межі перекладу, стаючи локалізацією – створенням ефекту культурної «нативності». Це підпорядковується логіці глокалізації: адаптації глобальних форматів під локальні контексти [1, с. 19].

Основним методом дослідження є транскреація – творча переробка з фокусом на емоційному впливі. Базою виступає Скопос-теорія, де мета перекладу виправдовує будь-які зміні вихідного тексту [3, с. 486]. Головна вимога – когерентність (природність звучання) на цільовому ринку.

Стратегії перекладу (класифікація):

- Стратегія збереження форми та змісту. Транслітерація *«Інтерстеллар»* замість *«Міжзоряний»* створює технологічний, «металевий» відтінок назви, що відповідає жанру. У випадку *«Тенет» (Tenet)* транслітерація дозволила зберегти паліндромну структуру, що відображає концепцію інверсії часу. Для *«Джокера»* збереження назви-антропоніма є критичним для впізнаваності глобального бренду.
- Прагматична адаптація. Повна заміна назви *«Cinderella Man»* на *«Нокдаун»* усунула жіночі казкові конотації образу Попелюшки, які відлякали б цільову чоловічу аудиторію спортивної драми. Переклад *«The Fast and the Furious»* як *«Форсаж»* став вдалим маркетинговим ходом

завдяки використанню енергійного технічного терміна. Заміна *«Ford v Ferrari»* на *«Аутсайдери»* змістила акцент із брендів на людей, апелюючи до універсального архетипу боротьби.

- Транскреація з використанням інтертекстуальності та сленгу. Комедія *«Identity Thief»* отримала назву *«Піймай шахрайку, якщо зможеш»*, що апелює до хіта Спілберга і задає правильний жанровий тон.

Окремої уваги заслуговують перекладацькі невдачі, що шкодять комерційному успіху. Наприклад, назва *«Голодний кролик атакує» (Seeking Justice)* звучить як абсурд, що повністю зруйнувало серйозний тон трилера. Варіант *«Початок»* для *«Inception»* виявився занадто абстрактним і семантично порожнім, не передаючи механіку «вкорінення» ідей. Використання спойлерів (*«Мій хлопець – кілер»*) або недоречна вульгаризація (*«Мій хлопець – псих»* для драматичної історії про розлад) дезорієнтують аудиторію та знищують художню цінність продукту.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що роль перекладача в медіадискурсі еволюціонувала до ролі копірайтера та стратега. Успішна локалізація назви залежить від балансу між лінгвістичною майстерністю та глибоким розумінням психології споживача, де головним критерієм якості є ефективна комунікація та комерційний резонанс на локальному ринку.

Список літератури

1. Бойчук А., Олексишина Л. Транскреація як новий підхід до перекладу рекламних текстів та слоганів. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2024. № 883. С. 18–24.
2. Gheorghiu C. I. What's in a title? A cognitive approach to the role played by translated text labels and (un)adapted semiotic elements. Revista Alicantina de Estudios Ingleses. 2001. No. 14. P. 93–109.
3. Kuang Z. A Comparative Study of the Chinese Translations of English Film Titles from the Perspective of Skopos Theory. *Communications in Humanities Research*. 2023. Vol. 6, no. 1. P. 486–492.

ДУТКЕВИЧ Марія
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ПЕРЕКЛАД НАЗВ КІНОФІЛЬМІВ: ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ТА СТРАТЕГІЇ

Актуальність дослідження перекладу назв кінофільмів зумовлена стрімким зростанням кількості іноземних кінострічок, що виходять в українському прокаті, та потребою у системному аналізі стратегій їхньої локалізації. Новизна роботи полягає у комплексному висвітленні сучасних перекладацьких стратегій назв кінофільмів на матеріалі україномовних перекладів з англійської мови та виявленні тенденцій, що переважають у перекладацькій практиці в умовах активної українізації кіноіндустрії. Основною метою дослідження є класифікація та аналіз основних прийомів і стратегій, що застосовуються при перекладі назв англомовних кінофільмів українською мовою. Варто зазначити, що назва кінофільму виконує одночасно кілька функцій: інформативну, рекламну та художньо-естетичну. Вона є першим контактом глядача з твором і значною мірою визначає його рішення щодо перегляду.

Теоретичну базу дослідження становлять праці науковців у галузі перекладознавства та аудіовізуального перекладу. Рябокінь Н.І. [2] розглядає основні методи перекладу фільмонімів – калькування, транскрипцію, адаптацію та описовий переклад, наголошуючи на важливості збереження культурної привабливості назви для цільової аудиторії. Андрейко Л.В., Подміногіна В. та Якимчук А. [1] аналізують стратегії доместикації та форенізації при перекладі власних назв у кінофільмах. Negro Alousque I. [4] доводить, що переклад назв фільмів зумовлюється культурним компонентом і прагненням привернути увагу глядача.

Аналіз матеріалу засвідчує, що при перекладі назв кінофільмів перекладачі вдаються до кількох основних стратегій. Транскодування застосовується тоді, коли назва є власною назвою або брендом («Batman» – «Бетмен»), калькування передбачає дослівний переклад із збереженням структури

оригіналу («Schindler's List» – «СписокШиндлера»), а адаптивний переклад відтворює не форму, а прагматичний ефект назви («The Fast and the Furious» – «Форсаж»). Описовий переклад застосовується тоді, коли пряма передача змісту неможлива через культурні чи лінгвістичні відмінності. Hu X. [3] підтверджує, що адаптація залишається домінуючою стратегією в більшості мовних пар.

Отже, переклад назв кінофільмів є складним міжкультурним процесом, що вимагає від перекладача мовної компетентності та глибокого розуміння культурного контексту. Перспективою подальших досліджень є порівняльний аналіз стратегій локалізації назв та вивчення їх сприймання глядацькою аудиторією.

Список літератури

1. Андрейко Л.В., Подміногіна В., Якимчук А. Доместикація та форенізація як стратегії перекладу власних назв у кінофільмах. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 1. Ч. 2. С. 113–118.
2. Рябокінь Н.І. Способи та прийоми перекладу фільмонімів. *Причорноморські філологічні студії*. 2024. Вип. 6. С. 74–79.
3. Hu X. A Systematic Literature Review of Film Title Translation. *Theory and Practice in Language Studies*. 2025. Vol. 15, No. 7. P. 2227–2238.
4. Negro Alousque I. The Role of Cognitive Operations in the Translation of Film Titles. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 212. P. 237–241.

ДЯЧОК Дарина
Науковий керівник – Ліннікова В.О.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНОМУ ГАСТРОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ (на матеріалі книжки Н. Лоусон «Cook, Eat, Repeat»)

Сучасний гастрономічний дискурс перетворився з сухого набору інструкцій з рецептами на тексти, що емоційно впливають на читача. На сьогодні опис їжі перетворився на важливий інструмент передачі цінностей та формування особливих уявлень про процес споживання їжі [2]. Як зазначає Ф. С. Бацевич, дискурс – це «текст, занурений у життя», що об'єднує лінгвістичні, когнітивні та прагматичні компоненти [1]. У своїй книзі «Cook, Eat, Repeat», Нігелла Лоусон реалізує цей дискурс через особливі лексико-семантичні стратегії, де мова слугує засобом перетворення рецептів на художні оповіді. Згідно з цим вдалий підбір слів створює естетичне задоволення.

Головним інструментом, який авторка використовує задля створення багатовимірного сенсорного образу страви – є явище синонімії. Аналіз 40 рецептів із книги «Cook, Eat, Repeat», Н. Лоусон засвідчив наявність 60 синонімічних груп, що виконують номінативну, уточнювальну, експресивну та стилістичну функції.

Згідно з класифікацією М. Кочергана, вжитою для аналізу, було виявлено такий розподіл синонімічних одиниць [3].

З отриманих результатів дослідження ми бачимо, що домінуючими є контекстуальні синоніми (46,67%). Вони відіграють вирішальну роль у деталізації смакових нюансів. Наприклад, авторка використовує синонімічний ряд *tangy – sweet-sharp*, щоб висвітлити відтінки кислого та солодкого, надаючи опису більшої точності.

Наступними за чисельністю є стилістичні синоніми (28,33%). Вони створюють перехід від нейтрального інструктажу до емоційного опису. Зіставлення нейтрального *soft* та образного *jammy* демонструє, як авторка уникає монотонності, створюючи яскраві «смакові» образи.

Неповні синоніми (18,33%) використовуються для диференціювання ступенів інтенсивності кулінарних дій (наприклад, *slice – chop – mince*).

Абсолютні синоніми (6,67%) становлять найменш численну групу в межах проведеного дослідження, що пояснюється потребою гастрономічного дискурсу в семантичній точності. Приклад таких синонімів та їх вживання у реченнях: ***Shred*** *the cabbage*; ***Tear*** *the bread into chunks and stir into the pot* [4].

Отже, проведений кількісний аналіз підтверджує, що синонімія у досліджуваному тексті є не випадковим явищем, а системно організованих лексичним прийомом. Домінування контекстуальних та стилістичних синонімів свідчить про те, що Нігелла Лоусон прагне передавати найтонші відтінки смаку, текстури та емоційного враження. Таким чином, використання лексичних засобів у гастрономічному дискурсі створює механізм формування індивідуального авторського стилю та естетичного сприйняття читачем.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Державецька І. О. Глютонічний дискурс: лексикографічний аспект. *Одеський лінгвістичний вісник*. Одеса, 2014. Вип. 4. С. 69−72.
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник. Київ : Академія, 2005. 368 с.
4. Лоусон Н. Cook, Eat, Repeat: Ingredients, Recipes and Stories. London : Chatto & Windus, 2020. 528 p.

ЖИЖИЯН Варвара
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КУЛІНАРНИХ РЕЦЕПТІВ: ТЕРМІНОЛОГІЯ, ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА КУЛЬТУРНІ РЕАЛІЇ

Переклад кулінарних рецептів є важливим елементом міжкультурної комунікації, який дозволяє популяризувати національні кухні та адаптувати рецепти для іншомовної аудиторії. Проте, попри значну увагу до культури харчування у соціології, етнографії, медицині та літературі, лінгвістичні аспекти цієї теми залишаються недостатньо вивченими.

Метою роботи є вивчення особливостей перекладу кулінарних рецептів, зокрема аналіз термінології, запозичень, скорочень і перекладацьких трансформацій, необхідних для точного та адаптованого відтворення тексту іншою мовою.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації кулінарних термінів (зокрема запозичень і скорочень), аналізі перекладацьких трансформацій, які застосовуються для передачі текстів кулінарних рецептів.

Згідно з класифікацією В.І. Карабана [1] та підтримкою ідей Пітера Ньюмарка (Peter Newmark) [2] у його роботі "A Textbook of Translation" (1988), кулінарні терміни поділяються на три групи: міжнародні терміни: глазурувати glaze, карамелізувати caramelize; національні відповідники базових кулінарних понять: варити cook, смажити fry; унікальні терміни національних кухонь, які не піддаються точному перекладу: борщ, рататуй.

Запозичення є важливою частиною кулінарного дискурсу. Серед них: з грецької (anise – аніс); з французької (mayonnaise – майонез, souffle – суфле); з італійської (pizza – піца, spaghetti – спагеті).

Скорочення широко використовуються у рецептах і полегшують сприйняття тексту. Найпоширеніші приклади: tbsp – столова ложка; tsp – чайна ложка; oz – унція.

В.І. Карабан виділяє такі трансформації, що необхідні для адаптації текстів: перестановка (зміна порядку слів у тексті) Beat the eggs and then add the sugar gradually. – Збийте яйця, а потім поступово додайте цукор; заміна (заміна мовних елементів

відповідно до семантики цільової мови) Preheat the oven to 350°F. – Розігрійте духовку до 180°C; додавання (уточнення деталей для передачі змісту) Mix until smooth. – Змішуйте до отримання однорідної консистенції.; опущення (усунення надлишкових елементів) Using a stand mixer fitted with a paddle attachment, cream the butter and sugar. – Змішайте масло та цукор.

Кулінарні рецепти в різних країнах відображають культурні особливості та використовують специфічні системи вимірювання: у Великій Британії використовуються фунти, унції та чайні ложки; в Україні – кілограми та літри; у США – чашки.

Важливим аспектом перекладу кулінарних рецептів є врахування культурних реалій. Багато назв страв, інгредієнтів або кулінарних технік мають культурно зумовлений характер і не завжди мають прямі відповідники в інших мовах. У таких випадках перекладач застосовує різні стратегії адаптації: описовий переклад, збереження оригінальної назви з поясненням або заміну на функціональний аналог.

Крім того, сучасний кулінарний дискурс характеризується мультимодальністю. Кулінарні рецепти дедалі частіше супроводжуються фотографіями, ілюстраціями, відеоінструкціями та графічними схемами приготування. Це значно полегшує сприйняття рецепта, але водночас створює нові виклики для перекладу, оскільки перекладач має узгоджувати текстову інформацію з візуальними елементами.

Список літератури

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
2. Newmark, P. A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.
3. Бацевич Ф. С. Лінгвокультурологія: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2004. 304 с.
4. Маслова В. А. Лінгвокультурологія: навч. посіб. Київ: Слово, 2011 208 с.
5. Чернова Ю. О., Гаращенко Т. М. Особливості перекладу кулінарної термінології в англо-українських текстах. Молодий вчений. 2018. № 4. С. 214–218.
6. Пилип'юк І. В. Реалії як носії національно-культурної інформації та проблеми їх перекладу. Вісник Чернівецького національного університету. Серія: Філологія. 2020. Вип. 828. С. 112–118.

ЖИЖКУН Вікторія
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

ТЕРМІНОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ МОДИ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ

Сучасна термінологія сфери моди становить складну, відкриту та багаторівневу лексичну систему, що безперервно розвивається під впливом глобалізаційних процесів, новітніх технологій та соціокультурних трансформацій [1]. Метою дослідження є комплексний аналіз лексико-семантичних особливостей англійських термінів моди та визначення ключових стратегій їх перекладу українською мовою.

Специфіка фешн-дискурсу полягає у його високій міждисциплінарності та емоційно-експресивній забарвленості. На відміну від суворих академічних терміносистем, лексика моди функціонує на межі вузькофахового та загальновживаного мовлення, органічно абсорбуючи поняття з мистецтвознавства, маркетингу, соціології та екології (наприклад, *sustainable fashion*, *mass market*) [2].

Найпродуктивнішими механізмами поповнення англомовного модного словника на сучасному етапі є запозичення, неологізація та термінологічна метафоризація. Особливу увагу привертає блендинг (телескопія) – злиття частин двох слів для номінації новітніх гібридних елементів гардероба. Такі новоутворення, як *shacket* (*shirt* + *jacket*), *skort* (*skirt* + *shorts*) або *coatigan* (*coat* + *cardigan*), становлять значну трудність для перекладача, вимагаючи переважно використання калькування складових бленду або описового перекладу (дешифрування) [3]. Водночас потужним інструментом номінації виступає предметна та зооморфна метафоризація: *pencil skirt* (спідниця-олівець), *batwing sleeve* (рукав «кажан»), *houndstooth* (принт «гусяча лапка»). Денотативне значення таких одиниць у професійному середовищі є абсолютно точним [4], тому під час перекладу найчастіше застосовується калькування зі збереженням образу або функціональна заміна (деметафоризація).

Практичний аналіз фактичного матеріалу доводить, що вибір перекладацької стратегії жорстко детермінується жанром тексту.

У публікаціях глянцевих видань (на матеріалі *Vogue Ukraine*, *ELLE Ukraine*) домінує прагнення зберегти міжнародний престиж, динаміку та стилістичну привабливість. Тому тут найчастіше застосовується транскодування для глобальних трендів (*casual*, *oversize*) і нульовий переклад для назв колекцій, а для згладжування незрозумілих професійних метафор активно використовується прийом модуляції (смислового розвитку).

Натомість в офіційних описах колекцій брендів (наприклад, FROLOV, PASKAL, Ruslan Baginskiy), що мають репрезентативно-комерційну функцію, переважає точне покомпонентне калькування для фірмових деталей крою (на кшталт *signature cut-outs* – фірмові вирізи) та розгорнута експлікація (описовий переклад) із синтаксичними перебудовами. Саме описовий переклад дозволяє адекватно відтворити складні атрибутивні конструкції, що описують ремісничі техніки, як-от *laser-cut appliqué* (аплікація, виконана методом лазерного різання).

Отже, переклад англомовної термінології сучасної моди є багатогранним процесом міжкультурної медіації. За результатами кількісних підрахунків, домінуючими способами відтворення модної лексики в українському дискурсі є транскодування та калькування (понад 65%), що свідчить про глибоку інтернаціоналізацію індустрії.

Список літератури

1. Дьолог О. С. Лексичні англіцизми як особливість сучасної мовної моди. *Закарпатські філологічні студії.* Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1, Вип. 13. С. 43-47.
2. Мелько Х. Б. Лексика модної індустрії: соціальні та комунікативні аспекти : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 214 с.
3. Никитченко К. П. Неологізми-бленди дискурсу індустрії моди сучасної англійської мови: структурний та перекладознавчий аспекти. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2021. Т. 24, № 2. С. 59–67.
4. Овсієнко Л. М. Змістова структура терміна та її складники. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство).* 2022. № 17. С. 97-101.

ЖОСАН Габріелла
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДЕТЕКТИВНОГО ЖАНРУ (на матеріалах творів Агати Крісті)

Детективний жанр – один з основних жанрів в літературі, оскільки містить в собі поєднання багатьох характеристик, притаманних іншим жанрам: логічна структура, психологічна напруженість, та саме основне – загадковість сюжету [2]. Основна мета роботи – дослідити специфіку перекладу детективного жанру на основі робі англійської письменниці Агати Крісті, а також розкрити труднощі адаптації мовно-стилістичних особливостей.

Особливостями перекладу цього жанру є його прикметні риси, тобто інтрига, дедуктивний метод, несподіваний фінал, також створення загадковості через обмеження інформації для читача. Мовно-стилістичні особливості детективного жанру є такі елементи як підтримування інтриги, акцент на деталях, унікальність персонажів. Труднощі перекладу детективного жанру полягають в унікальному образі та мова персонажів, використання реалій та інших культур.

Основними перекладацькими трансформаціями які використовуються під час роботи з детективним жанром є транслітерація, конкретизація, генералізація, диференціація, модуляція, компресія, заміна, експресивація, транскодування, та транспозиція.

Наведемо приклад з художнього твору: *“She said lightly “Hello, Roddy”* [3, с. 15], перекладене українською мовою як *“Привіт, Родді, – недбало промовила вона*” [1, с. 16], де слово *“lightly”* було перекладено як *“недбало”*, яке не є його прямим значенням, тому в цьому випадку використовується диференціація. У цьому прикладі також можна знайти змішане транскодування, коли *“Roddy”, стало “Родді”*, тобто такий спосіб перекладу поєднує в собі транскрипцію та транслітерацію.

Також приклади перекладацьких трансформацій можна знайти в наступному уривку з того ж художнього твору: *“Elinor said “It’s rather horrid. It’s ananonymous letter. Roddy’s brows went*

up. His keen, fastidious face stiffened and changed. He said a sharp, disgusted exclamation, "No" [3, с. 17], українською це речення перекладається наступним чином: *"– Гірше, – сказала Елінор. –Це анонімний лист... гидота. Родді здибив брови. Його грайливий вираз обличчя зів'яв. – Ні! – з огидою вигукнув він"* [1, с. 18], тут можна знайти заміну (Replacement), тобто початок та кінець речення в оригіналі були замінені місцями в перекладеному реченні. Експресивація також є одною з трансфорацій, яку було використано тут, адже слово *"horrid"* означає *"жахливий",* але в цьому реченні було використано слово *"гидота"*, яке додає стилістичного забарвлення та емоційності. Також в наступному реченні є приклад модуляції: *"Roddy's brows went up"* стало *"Роббі здибив брови"* відбулась зміна effect – procces. А в уривку "*His keen, fastidious face stiffened and changed."* який переклали як "*Його грайливий вираз обличчя зів'яв",* можна знайти приклад компресії (вилучення), адже при перекладі опустили декілька прикметників.

У перекладі текстів детективного жанру з англійської на українську мову досить часто можна зіштовхнутися з такими труднощами, як передача точної інтриги, відображення мотивів та характеру персонажів, а також збереження цілісності сюжету. Відповідний переклад детективного тжанру передбачає досконале розуміння тонкощів літературних жанрів та їхніх сюжетних особливостей. Романи Агати Крісті, які стали прикладом класичного детективного жанру, є показником комплексності перекладу такого жанру.

Список літератури

1. Крісті А. Сумний кипарис. / Пер. з англ. А. Нікіфорової. Харків: КДС, 2023. 300 с.
2. Detective literature: Uncovering the Mystery Genre. URL: https://plexways.com/literary-art/detective-literature/ (дата звернення: 23.01.2025).
3. Cristie A. Sad Cypress. URL: sad-cypress (дата звернення: 20.01-26.01.2025).

ЗАДОРОВСЬКА Марія
Науковий керівник – Заполовський М.В.

СТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ Д. КЕЛЬМАНА «ОБМІРЮВАННЯ СВІТУ»

Мета доповіді полягає у представленні особливостей перекладу Володимиром Кам'янцем роману Даніеля Кельмана «Обмірювання світу» на лексичному і синтаксичному рівнях.

Актуальність дослідження полягає у недостатньому висвітленні вченими зіставного аспекту стилістичних характеристик німецько-українського перекладу цього твору. Тому поставлені завдання передбачали зіставлення оригіналу роману та його перекладу на лексичному і синтаксичному рівнях, вивчення індивідуального стилю автора й перекладача.

Для вирішення поставлених завдань було застосовано зіставний аналіз тексту (порівняння оригіналу з перекладом), контекстуальний (визначення найближчого текстового оточення конкретного фрагмента твору) та описовий (окреслення особистого стилю автора та перекладача) методи.

Після загального ознайомлення з текстовим матеріалом дослідження було виявлено, що текст-оригінал насичений історичними реаліями, які служать маркерами епохи Просвітництва. Ще однією прикметною ознакою твору є висока насиченість топонімами, назвами вимірювальних приладів, науковими теоріями та дисциплінами, фізичними, біологічними поняттями.

Помітно, що перекладач прагне відтворити історичний, науковий характер німецького оригіналу. Водночас, для того, щоб наблизити його до українського читача, він використовує стратегію одомашнення. Наприклад: *«Schön gesagt*» [2, с. 69] перекладено як *«Золоті слова*» [1, с. 65]. *«Zweimal scheuten die Pferde»* [2, с. 13] передано як *«Коні двічі схарапудилися»* [1, с. 11], а у випадку *«Halb verdurstet*» [2, с. 42] було дібрано відповідник *«Конаючи від спраги*» [1, с. 42].

В. Кам'янець також вдало знаходить українські еквіваленти до німецьких фразеологізмів. Наприклад, *«kein Grund zum Trödeln!*»

[2, с. 44] перекладено *«нема чого байдики бити!»* [1, с. 41], до *«keine Maulaffen feilhalten»* [2, с. 53] підібрано відповідник *«не ловіть гав»* [1, с. 50].

Виявлено, що у вихідному тексті автором використано різноманітну історично марковану лексику, тому перекладач використовує деякі прийоми для її передачі у цільовому тексті. Це, зокрема, підбір українського еквівалента: *«Die Respirationsmaschine»* [2, с. 32] — *«Дихальна машина»* [1, с. 29]. Крім цього, В. Кам'янець застосовує калькулювання — буквальний переклад кожного слова: лексему «*Hofrat*» [2, с. 58] за допомогою транслітерації перекладено як *«гофрат»* [1, с. 54], а *«der Majordomus»* [2, с. 18] відтворено транскрипцією як *«мажордом»* [1, с. 16].

У деяких випадках зафіксовано, що перекладач підбирає додаткові архаїзми та історизми, що додає тексту ще більше колориту. Наприклад, *«Er ging zum Barbier»* [2, с. 79] — *«Пішов до цирульника»*. [1, с. 75]. *«Der* Barbier*»* можна було б передати і як *«перукар»*, але варіант *«цирульник»* краще відтворює стилістику епохи. Слово *«die Bedienten»* [2, с. 34], що буквально означає *«слуги, обслуга»*, перекладач реалізує як *«челядь»* [1, с. 31]. Хоч із історико-стилістичним забарвленням, це слово означає *«панська прислуга»*.

Підсумовуючи, переклад роману «Обмірювання світу» вимагає від перекладача наступних тактик задля досягнення якісного перекладу: 1) важливість враховувати особливості стилю автора, щоб вдало передати унікальні характеристики твору; 2) необхідність, щоб текст був зрозумілим та природним для українського читача.

Перспектива подальшого дослідження вбачається у вивченні реалізації В. Кам'янцем основних комунікативних функцій тексту при перекладі цього твору українською мовою.

Список літератури

1. Кельман Д. Обмірювання світу / Пер. з нім Володимира Кам'янця. Фабула, 2025. 288 с.
2. Kehlmann D. Die Vermessung der Welt / Rowohlt. Reinbek, 2005. 301 S.

ЗАЙЦЕВА Марія
Науковий керівник – Новосадська О.Б.

Лінгвостилістичні особливості рекламних слоганів

У сучасному глобалізованому світі **реклама** постає не лише засобом просування товарів, а й важливим соціально-комунікативним явищем. Сучасний рекламний текст часто поєднує у собі вербальні та візуальні елементи для досягнення прагматичної мети. Одним з основних елементів рекламної комунікації є **слоган** – лаконічна фраза, яка виражає основну ідею бренду та легко запам'ятовується аудиторією. Він виконує низку функцій: інформативну, переконувальну, емотивну, естетичну та фатичну [2]. **Лінгвостилістичні особливості** англомовних слоганів ґрунтуються на використанні засобів на всіх мовних рівнях. На лексичному рівні часто застосовуються тропи (такі як метафори, епітети, гіперболи) та позитивно оцінна лексика. Саме такий вибір мовного матеріалу забезпечує гарний імідж бренду. Фонетична виразність досягається за допомогою алітерації та асонансу, що часто полегшує запам'ятовування фраз. Синтаксис слоганів зазвичай характеризується неповними реченнями та імперативними структурами, які безпосередньо закликають покупців до дії.

Стратегії перекладу рекламних слоганів визначаються насамперед **функціоналістським підходом**. Відповідно до цього підходу, головним завданням перекладу є не буквальне відтворення тексту, а збереження його впливу на цільову аудиторію. Тобто перекладений слоган повинен викликати в адресата таку ж реакцію, як і оригінал [3]. Основними методами перекладу виступають: еквівалентний переклад, експлікація, модуляція і транскреація. **Еквівалентний переклад** передбачає максимально точну передачу змісту й функції оригіналу. Цей метод застосовується переважно у рекламних текстах, де важливо зберегти точність термінології та основну інформацію про товар. У таких випадках перекладач намагається знайти усталені відповідники, з якими цільова аудиторія добре знайома. **Експлікація (описовий переклад)** використовується тоді, коли в оригінальному тексті містяться поняття, які не мають прямих

відповідників у мові перекладу. У цьому випадку перекладач розширює повідомлення та пояснює його зміст додатковими словами. Наприклад, слоган Coca-Cola «Taste the feeling» часто перекладають як «Відчуй насолоду від кожного ковтка». Однак цей підхід часто призводить до втрати лаконічності, що є важливою характеристикою рекламних слоганів. **Модуляція** полягає у зміні емоційного акценту у вислові. З її допомогою перекладач може передати той самий зміст, але іншими словами, більш природними для цільової аудиторії. Наприклад, слоган Pepsi «Live for now» перекладається як «Насолоджуйся моментом», що не є дослівним відтворенням оригіналу. **Транскреація** – творче переосмислення, під час якого перекладач створює фактично новий варіант слогану, що передає той самий настрій і комунікативну ідею, що й оригінал. Такий підхід використовують тоді, коли дослівний переклад не викликає потрібних асоціацій у цільової аудиторії [1]. Наприклад, слоган Disneyland «The happiest place on Earth» може бути переданий українською як «Тут оживає справжнє щастя».

Проведене дослідження показало, що успішний переклад слогана залежить від балансу між точністю та креативною інтерпретацією. Головною проблемою у перекладі залишається відтворення гри слів і культурних сенсів, а також збереження лаконічної структури вислову.

Список літератури

1. Бойчук А., Олексишина Л. Транскреація як новий підхід до перекладу рекламних текстів та слоганів / А. Бойчук, Л. Олексишина // *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія.* 2024. № 833. С. 18–24. DOI : https://doi.org/10.31861/gph2021.833.18-24
2. Колісниченко Т.В. Рекламний дискурс: поняття, ознаки та функції / Т.В. Колісниченко // *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 13(2). С. 93–97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trphst_2020_13%282%29__20
3. Górski T.P. Advertising Slogans in Translation: A Functionalist Approach Corpus-Based Study / T.P. Górski // *Studia Anglica Resoviensia*. 2018. 15(2). С. 116–134. DOI : https://doi.org/10.15584/sar.2018.15.2.8

ЗАКУСІЛО Марія
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНОГО ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Молодіжний Інтернет-сленг є одним із найдинамічніших шарів сучасної англійської мови, що формується під впливом цифрових технологій, соціальних мереж і глобалізаційних процесів. Він активно використовується молоддю як засіб неформального спілкування, самовираження та соціальної ідентифікації в онлайн-середовищі [1].

Інтернет-сленг поєднує риси традиційного сленгу з новими мовними явищами, зумовленими особливостями цифрової комунікації, такими як економія мовних засобів, мультимодальність та швидкість обміну інформацією. До характерних рис молодіжного Інтернет-сленгу належать експресивність, варіативність, нестабільність значень і висока здатність до словотворчих трансформацій [2]. Значна частина сленгових одиниць представлена абревіатурами, акронімами та скороченнями (LOL, BRB, OMG, FOMO), що забезпечують ефективність і стислість комунікації.

Важливу роль у формуванні молодіжного Інтернет-сленгу відіграють метафоризація та семантичне переосмислення слів. Такі одиниці, як *ghosting*, *spill the tea*, *big mood*, набувають нових значень у межах цифрового контексту та відображають соціальні й емоційні аспекти сучасної молодіжної культури [3]. Крім того, активним є процес запозичення лексики з інших мов і субкультур, зокрема геймерського та медіапростору (*noob*, *gg*, *clout*), що свідчить про глобальний характер Інтернет-комунікації.

Морфологічні та синтаксичні особливості Інтернет-сленгу проявляються у спрощенні граматичних конструкцій, утворенні нових частин мови та варіативному використанні пунктуації й графічних засобів. Пропуск службових слів, повтор літер і скорочення слів є типовими рисами молодіжного онлайн-мовлення, що сприяють швидкому передаванню інформації та підсиленню емоційного забарвлення повідомлень [2].

Практичний аналіз засвідчує, що характер і частотність використання сленгових одиниць залежать від платформи комунікації. Соціальні мережі сприяють поширенню глобальних трендів і мемів, месенджери формують інтимний і скорочений стиль спілкування, тоді як онлайн-ігри створюють спеціалізовану термінологію [1]. Незважаючи на ці відмінності, основними функціями молодіжного Інтернет-сленгу залишаються емоційна експресія, економія мовних ресурсів та маркування групової належності.

Отже, молодіжний Інтернет-сленг є складним соціолінгвістичним явищем, що відображає культурні, технологічні та комунікативні зміни сучасного суспільства. Його дослідження дозволяє глибше зрозуміти процеси розвитку англійської мови в умовах цифровізації та трансформації молодіжної комунікації [1; 3].

Список літератури

1. Бєляєва І. Інтернет-комунікація та мовні інновації в молодіжному середовищі. Науковий вісник КНЕУ. 2020. № 14. С. 88-96.
2. Вилюман В. Г. Про способи утворення слів сленгу в сучасній англійській мові. Львів : ЛНУ, 2005. 240 с.
3. Бондар С. Лексичні та морфологічні трансформації у молодіжному сленгу. Філологіч /дії. 2018. № 5. С. 66-70

ЗАПЛІТНА Вікторія
Науковий керівник – Косенко А.В.

ГІПЕРБОЛИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ТЕКСТАХ РІЗНИХ ЖАНРІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Ефективність відтворення гіперболи в цільовому тексті передусім обумовлена її жанровою приналежністю. Спираючись на дослідження В. Кононенка, ми розглядаємо гіперболу не лише як стилістичний прийом, а як особливу когнітивну структуру, що через перебільшення відображає суб'єктивне сприйняття реальності [1]. Функціонування гіперболи прямо залежить від комунікативної мети автора.

Гіперболізація в англійській мові є універсальним засобом інтенсифікації, де мовні одиниці втрачають своє первинне значення, набуваючи статусу емоційних оцінок [4].

Діловий стиль зазвичай сприймають як такий, що тяжіє до лаконічності й точності. Тим не менш, у сучасних текстах економічного стилю все більш типовим є активне застосування гіперболізації задля оцінки певних ринкових процесів. Як зазначає К. А. Лут, гіпербола в цьому контексті виступає засобом прагматичного впливу, створюючи емоційне тло для сухих числових позначень [2].

В англійськомовних засобах масової інформації гіпербола є одним з найрозповсюдженних засобів, що використовують у створенні заголовків. Дослідження С. Потапенко підтверджує, що при перекладі таких конструкцій перекладач зазвичай має зробити вибір між глобалізацією, тобто збереженням універсального образу, та локалізацією, що передбачає адаптацію під культурний досвід цільової авдиторії [6].

У текстах рекламного стилю гіперболізація межує з абсолютизацією якості. Відтворення реклами має бути орієнтованим на спонукання до дії [5].

Найбільша концентрація гіпербол спостерігається саме в художніх текстах. Дослідниця О. О. Селіванова вказує на те, що

переклад художніх тропів має враховувати дихотомію думки і почуття, де образність переважає над логікою [3].

Проведене дослідження дозволяє дійти наступних висновків. Вибір стратегії відтворення англійськомних гіпербол насамперед визначається жанром вихідного тексту. У художньому стилі переважає пошук образних еквівалентів для збереження авторської інтенції. У медіа та рекламі домінують трансформації, спрямовані на посилення емоційного впливу. У діловому мовленні часто відбувається десемантизація образу, що призводить до використання стандартних українських інтенсифікаторів.

Отже, адекватний переклад гіперболи вимагає від перекладача не лише лінгвістичної грамотності, а й розуміння прагматичного контексту кожної окремої комунікативної ситуації.

Список літератури

1. Кононенко В. І. Лінгвокогнітивна інтерпретація гіперболічних і квазігіперболічних утворень. Українська мова. 2017. № 2. С. 14–26. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/2_17/4.pdf
2. Лут К. А. Гіпербола як засіб прагматичного впливу в англомовному економічному дискурсі// Науково-практичний журнал «Одеський лінгвістичний вісник». Одеса, 2015. Вип. 6. Т. 1. С. 57–61. URL: https://eir.zp.edu.ua/items/7d7a6b1f-3702-40c3-a2fc-f6f4ddf1d3b2
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
4. Швачко С. О. Квантитативні одиниці англійської мови: від числа до образу. *Суми: СумДУ*, 2011.
5. Mulyk K. On peculiarities of translating English advertising slogans into Ukrainian. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Серія: Лінгвістичні науки (Lingua). Одеса: Гельветика, 2019. № 29. С. 84–92. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8601?locale=en
6. Potapenko S. Globalising and localising translation strategies from rhetorical perspective: Rendering English headlines into Ukrainian. SHS Web of Conferences, 105, 02001. 2021. DOI: 10.1051/shsconf/202110502001.

ЗАРІЧАН Юлія
Науковий керівник – Нузбан О.В.

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНИХ ІНТЕНЦІЙ АВТОРА У ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

У сучасних умовах міжкультурної комунікації художній переклад є ключовим засобом поширення культурних та літературних цінностей. Сучасна перекладознавча парадигма зміщує акцент із лінгвістичного підходу на когнітивно-комунікативну модель, де переклад трактується як акт посередництва між культурами. Особливого значення набуває проблема передачі комунікативних інтенцій автора, тобто ідей, смислів та емоційних відтінків тексту оригіналу.

Актуальність дослідження полягає у вивченні того, як авторський задум трансформується під час перекладу та зберігає свою комунікативну силу. **Метою роботи** є аналіз засобів реалізації комунікативних інтенцій автора на матеріалі перекладу романів Рея Бредбері “451 градус за Фаренгейтом” та *Dandelion Wine*. **Об’єктом дослідження** є процес художнього перекладу як форма міжкультурної комунікації, предметом – лексичні, граматичні та стилістичні засоби реалізації авторських задумів.

Проблематика перекладу полягає у неможливості досягнення абсолютної еквівалентності між текстом оригіналу та перекладом через розбіжності мовних систем, культурних реалій і стилістичних норм. Як зазначає М. Шемуда: “Художній переклад – це взаємодія культур, яка охоплює мову, культурні та національні особливості твору” [5, с. 164]. За В. Балахтар: “Переклад – це відтворення оригіналу іншою мовою із збереженням єдності змісту, форми та стилістичної своєрідності” [1, с. 29].

Теоретичною основою нашого дослідження є когнітивно-комунікативна модель, де переклад розглядається як процес осмислення змісту та передачі авторської ідеї іншою мовою. Значну роль також відіграє творчий потенціал перекладача, який реалізується через стратегії аналогізування, комбінування, реконструювання та інтуїтивні рішення [4, с. 50].

Аналіз перекладу роману “451 градус за Фаренгейтом” засвідчив широке використання лексико-граматичних

трансформацій для адекватної передачі антиутопічної напруги твору. Зокрема, застосування модуляції у фразі *"the mechanical hound slept but did not sleep" – "механічний пес спав і водночас був наче на чатах"* – дозволяє глибше розкрити стан постійної загрози, ніж це зробив би дослівний переклад. Використання декомпресії (переклад метафори *"the sky bled yellow"* як *"небо запливло жовтою загравою"*) та синтаксичної перебудови початкової фрази *"It was a pleasure to burn"* на *"Палити книжки було справжньою насолодою"* [3] забезпечує збереження емоційного впливу оригіналу.

У процесі відтворення тексту *Dandelion Wine* домінують стилістичні трансформації, спрямовані на збереження ліризму. Метод експресивізації дозволяє посилити авторські образи: фраза *"summer caught and stopped"* трансформується у *"літо, закорковане у пляшки"*, що додає метафорі фізичної відчутності. Адаптація образних висловів та генералізація (переклад звуку *"the hum of the refrigerator"* як *"гудіння кухонного начиння"*) допомагають відтворити особливу атмосферу ностальгії та дитячої безпосередності [2]. Таким чином, вибір трансформацій зумовлений прагненням перекладача зберегти не лише зміст, а й специфічну "поетичну прозу" Рея Бредбері.

Результати дослідження показали, що реалізація комунікативних інтенцій автора досягається комплексним використанням лексичних, граматичних і стилістичних трансформацій. Отже, поєднання різних трансформацій дозволяє компенсувати мовні та культурні відмінності, тому перекладач виступає не лише посередником, а й інтерпретатором авторського задуму.

Список літератури

1. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу, 2011. С. 28–33.
2. Bradbury Ray. *Dandelion Wine.* New York: Bantam Books, 1997. 256 p
3. Bradbury Ray. Fahrenheit 451. New York: Ballantine Books, 2005. 192 p.
4. Моляко В. О. Методологічні та теоретичні проблеми дослідження творчої діяльності, Київ, 2008. С. 7–53.
5. Шемуда М. Г. Художній переклад як чинник міжкультурної комунікації. НДУ ім. М. Гоголя, 2013. Кн. 1. С. 164–168.

ЗВЄГІНЦЕВА Юлія
Науковий керівник – Ковалюк Ю. В.

ПЕРЕКЛАД НАЗВ КІНОФІЛЬМІВ: ПРАГМАТИКА І МАРКЕТИНГ

Переклад назв кінофільмів є одним із найбільш складних і водночас показових аспектів аудіовізуального перекладу. Назва фільму виконує не лише номінативну функцію, а й виступає мікротекстом із виразним прагматичним і маркетинговим потенціалом. Саме вона формує перше враження глядача, задає жанрові очікування та значною мірою впливає на рішення щодо перегляду кінопродукту. У сучасному глобалізованому медійному просторі кіноназва стає важливим інструментом комунікації між автором фільму та аудиторією, оскільки саме через неї глядач отримує первинний сигнал про тематику, жанр і загальну атмосферу стрічки.

У сучасному перекладознавстві переклад назв кінофільмів розглядається переважно в межах функціонально-прагматичного підходу, згідно з яким визначальним є не формальне відтворення мовної структури оригіналу, а досягнення комунікативної мети перекладу [1]. Перекладач повинен враховувати особливості цільової аудиторії, її культурний досвід та очікування, адже буквальний переклад назви не завжди є зрозумілим або привабливим для реципієнта. Особливо це стосується назв, що містять ідіоматичні вирази, алюзії або гру слів, які можуть втратити смислову насиченість у разі дослівного відтворення.

Назва кінофільму функціонує як складний семіотичний знак, який репрезентує весь аудіовізуальний твір. Вона може мати іконічний, індексальний або символічний характер, і саме тип цього зв’язку між назвою та змістом фільму значною мірою визначає вибір перекладацької стратегії [2]. У когнітивному вимірі назва активує у свідомості глядача певні фрейми та сценарії, формуючи очікування щодо жанру, тематики та емоційної тональності кінопродукту [2]. Однак через відмінності культурного досвіду ці когнітивні механізми не завжди спрацьовують однаково в різних мовних спільнотах, що

зумовлює потребу в адаптації назви до норм і традицій цільової культури [1].

Важливу роль у перекладі назв кінофільмів відіграє маркетинговий чинник. У прокатному просторі назва виконує функцію рекламного повідомлення, основною метою якого є привернення уваги потенційного глядача та виділення фільму серед інших кінопродуктів. Саме тому в перекладацькій практиці широко застосовуються такі прийоми, як лексична заміна, додавання або повна трансформація назви, спрямовані на посилення емоційного впливу та чіткіше жанрове маркування [3]. У таких випадках прагматична й маркетингова ефективність перекладу може домінувати над збереженням семантичної структури оригіналу.

Отже, переклад назв кінофільмів слід розглядати як комплексний міжкультурний процес, у якому поєднуються лінгвістичні, когнітивні та прагматично-маркетингові складники. Адекватність перекладу визначається не формальною відповідністю оригіналу, а здатністю назви забезпечити ефективну комунікацію з цільовою аудиторією та зберегти загальний художній задум фільму. Дослідження перекладу кіноназв є перспективним напрямом сучасного перекладознавства й має важливе значення для подальшого розвитку теорії та практики аудіовізуального перекладу.

Список літератури

1. Рейс К., Вермеєр Г. Основи загальної теорії перекладу. Київ : Видавничий дім «КМ Academia», 2005. 224 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
3. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

ЗЕЛЕНІВСЬКА Марія
Науковий керівник – Косенко А.В.

ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Медична термінологія належить до спеціальних терміносистем і відображає предметну галузь медицини через чітко визначені лексичні одиниці. Медичний термін — це спеціальна лексична одиниця з точним значенням і однозначною денотацією, яка здебільшого використовується у формалізованих професійних та наукових контекстах [2, с.67]. Переклад медичної термінології базується на підходах, що забезпечують семантичну адекватність, функціональну точність та когнітивну узгодженість термінів у вихідному та цільовому текстах [1, с.38]. Це формує основу методики перекладу медичних термінів у міжмовній комунікації та враховується в сучасних вітчизняних дослідженнях.

Одним із базових теоретичних підходів до перекладу медичної термінології є трансформаційно-лексичний підхід, що ґрунтується на моделі лінгвістичних трансформацій як основних операцій передачі спеціалізованих лексичних одиниць. У межах цього підходу медичні терміни розглядаються як лексичні структури, що підлягають калькуванню, транскрипції, транслітерації, адаптації, описовому перекладу або еквівалентному відтворенню залежно від мовної системи та можливостей термінологічної еквівалентності [4, с.175].

Другий важливий підхід – функціонально-комунікативний підхід, який передбачає аналіз перекладених терміносистем не лише на рівні формальних відповідностей, а й через призму комунікативної функції терміна у тексті. У рамках цього підходу переклад медичної термінології розглядається як активний комунікативний акт, спрямований на збереження інформаційної, прагматичної та когнітивної функцій вихідного терміна у цільовому тексті [3, с.34].

Когнітивно-семантичний підхід до перекладу спеціальної термінології передбачає аналіз концептуальної структури медичних понять як основи для термінологічного перекладу.

Згідно з цим підходом, терміни не лише описують об'єкти чи процеси, а й відображають когнітивні моделі предметної галузі, які мають бути збережені у процесі перекладу [1, с.39]. Такий підхід інтегрує елементи семантичної та когнітивної лінгвістики у перекладознавчу практику та спрямований на узгодження системи понятійних мереж між вихідною та цільовою мовами, що дозволяє мінімізувати втрати семантичної інформації.Методологічно-стилістичний підхід інтегрує елементи стилістичного аналізу у переклад спеціалізованих медичних текстів. Він передбачає врахування функціональних стилів та жанрових вимог медичного дискурсу, що впливають на вибір перекладацьких стратегій при відтворенні термінології [3, с.40]. Методологічно-стилістичний підхід вимагає від перекладача системного аналізу тексту як синтезу змісту, стилю, функціонального призначення та цільової аудиторії, що має вирішальне значення у ситуаціях, де медична термінологія має бути комунікативно прийнятною для різних категорій реципієнтів без втрати наукової точності.

Отже, переклад медичної термінології вимагає точності та збереження спеціалізованої семантики термінів. Використання трансформаційно-лексичного, функціонально-комунікативного та когнітивно-семантичного підходів дозволяє адекватно передавати зміст медичних термінів, зберігаючи їх комунікативну та когнітивну функцію.

Список літератури

1. Ільченко Т. Сучасні проблеми та тенденції перекладу медичної термінології в Україні. *Молодий вчений*, 2021. №6 (94). С.38-41.
2. Муханова О., Тікан Я., Купчак І. Способи утворення та переклад англомовної медичної термінології засобами української мови. *Advanced Linguistics,* 2022. №10. С.67
3. Радецька С.В., Мазур О.В. Медична термінологія в навчанні перекладу: функціонально-стилістичний аспект. *Південний архів (філологічні науки),* 2024. № 98. С.34-42
4. Шепітько С.В., Тарапатов М.М. Особливості перекладу сучасної медичної термінології. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 2019. Т.30 (69). №1. Ч.1. С.175-179

ІВОНЯК Анастасія
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ КІНОТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «TWO BROKE GIRLS»)

Лінгвокультурна адаптація є чинником адекватного аудіовізуального перекладу, оскільки саме вона забезпечує збереження комічного ефекту, соціального колориту та природності мовлення персонажів у мові перекладу. Переклад ситкому *Two Broke Girls* демонструє, що головною метою перекладача є не буквальна точність, а передання функціонального і прагматичного ефекту реплік.

Адекватний переклад завжди містить адаптивний компонент, оскільки мовні одиниці по-різному позначають предметну й оцінну інформацію; саме остання потребує пристосування до культурних норм адресата [1, с. 79]. У ситкомі іронія, сарказм і мовна гра тісно пов'язані з соціальною приналежністю героїв, тому пряме відтворення часто не передає комічного ефекту. Перекладач має знаходити функціональні відповідники, що викликають аналогічну реакцію українського глядача. Мовлення героїв ситкому містить у собі розмовно-побутову лексику, сленг, евфемізми та численні випадки мовної гри.

У серіалі простежено три основні типи таких одиниць: ідіоми (44%), фразеологізми (22%) і каламбури (34%). Їх переклад здійснено переважно за допомогою контекстуальної заміни та ідіоматичних аналогів. Наприклад, англійський вислів *land on my feet* передано як *вийти сухою з води*. Подібна заміна підтверджує тезу Дж. Хаус про необхідність культурного фільтра, який забезпечує рівнозначну комунікативну дію в іншому культурному середовищі [2, с. 68]. У фразі *I've been* ***waiting*** *my whole life* комічний ефект тримається на двозначності дієслова ***wait***, яке означає і «чекати», і «обслуговувати». Український переклад *я чекала все життя: чекала на клієнтів, на замовлення, на тести на вагітність* відтворює цю гру слів через повтор і паралельну побудову. Для дубляжу це важливо, бо репліка має

звучати ритмічно й не випадати з темпу. Каламбури часто вимагають креативного словотворення. У жарті *He likes it when I read him his daily* ***horse-oscope*** переклад *щоденний* ***горос-коник*** відтворює комічний ефект через поєднання слів «гороскоп» і «коник». У перекладі назв і реалій важливо враховувати культурну семантику. Назва *Two Broke Girls* містить гру між значеннями «без грошей» і «зламані». Український варіант *Дві дівчини без копійчини* фокусує увагу на матеріальному аспекті але частково втрачає метафоричний підтекст. Такий зсув є типовим прикладом лінгвокультурної адаптації: переклад пристосовується до способу сприйняття цільового глядача, зберігаючи головну комічну домінанту. У ситкомі також функціонує молодіжний сленг: *totes bummed* перекладено як *треш як засмучена*. У вислові *broke-ass waitresses* переклад *бідні офіціантки* зберігає смисл і соціальну оцінку без надмірної грубості.

У аналізованих вище репліках спостерігається поєднання прийомів калькування, адаптації та компенсації. Калька доречна у випадках, коли візуальний контекст підтримує гумор (*toro- gasm – торо-газм*), тоді як компенсація застосовується, коли оригінальна гра слів непереносна і переноситься на іншу репліку.

Отже, аналіз перекладу ситкому показує, що найкраще зберігається гумор тоді, коли переклад відтворює не форму репліки, а її комічну дію та стиль персонажа.

Список літератури

1. Потреба Н. А. Лінгвокультурна адаптація художнього тексту. Філологічні трактати. 2012. Т. 4, № 2. С. 78–81.
2. House J. Translation Quality Assessment: Past and Present. London – New York : Routledge, 2015. 171 p.

ІВОНЯК Вікторія
Науковий керівник – Косенко А. В.

КОМПАРАТИВНИЙ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (на матеріалі роману Стефані Маєр «Аптекар» та детективного трилеру Тесс Геррітсен «Хірург»)

Медична термінологія є невід'ємною частиною мовної системи, адже вона дозволяє точно передавати спеціалізовані поняття, пов'язані з медициною та медичною практикою. Водночас медичні терміни активно використовуються не лише у наукових чи професійних текстах, а й у художній літературі. У таких творах вони виконують не тільки інформативну [2, с. 40], а й стилістичну функцію, допомагаючи створювати атмосферу, розкривати характери персонажів і поглиблювати сюжетну лінію. Саме тому питання перекладу медичної термінології у художніх текстах є важливим і актуальним для сучасного перекладознавства.

Особливий інтерес становить компаративне дослідження перекладу медичної лексики у різних за жанром художніх творах. У цій роботі матеріалом дослідження стали роман Стефані Маєр «Аптекар» [5] та детективний трилер Тесс Геррітсен «Хірург» [6]. Обидва твори містять значну кількість медичних термінів, однак вони використовуються в різному контексті. У романі «Аптекар» медична термінологія часто пов'язана з фармакологією, біохімією та експериментальною медициною, тоді як у «Хірурзі» вона переважно стосується хірургії, анатомії, патології та невідкладної медичної допомоги. Така різниця у тематичному спрямуванні зумовлює й відмінності у способах перекладу спеціалізованої лексики. Для уточнення значень і перевірки правильності перекладу медичних термінів у дослідженні було використано низку спеціалізованих джерел, зокрема Merriam-Webster Medical Dictionary [3], Oxford Medical Dictionary [4].

Дослідження продемонструвало, що в перекладі роману «Хірург» досить активно застосовуються такі прийоми, як

калькування та пермутація. Калькування дозволяє відтворювати структуру іншомовних термінів шляхом дослівного перекладу їх компонентів, що забезпечує точність передачі наукового змісту [1, с. 45]. Пермутація, у свою чергу, передбачає зміну порядку слів у словосполученні відповідно до граматичних норм української мови, що робить переклад природним та зрозумілим для читача. У романі «Аптекар» також використовуються різні перекладацькі прийоми, однак у цьому творі частіше трапляються випадки транскрипції та транслітерації, особливо при передачі назв лікарських препаратів, наукових понять і термінів іншомовного походження. Це пов'язано з тим, що текст роману містить значну кількість спеціалізованої фармакологічної лексики, яка часто не має прямого перекладного відповідника в українській мові.

Таким чином, проведений компаративний аналіз дозволяє зробити висновок, що переклад медичної термінології у художніх творах потребує комплексного підходу та врахування як мовних, так і стилістичних особливостей тексту. Використання різних перекладацьких прийомів дає змогу зберегти точність спеціалізованих понять, водночас забезпечуючи зрозумілість і природність перекладу. Дослідження підтверджує, що медична термінологія відіграє важливу роль у формуванні художнього простору твору та потребує особливої уваги з боку перекладача.

Список літератури

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія і переклад: навчальний посібник.Вінниця, 2009. 232 с.
2. Newmark P. A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, 1988.
3. Merriam-Webster Medical Dictionary. URL: https://www.merriam-webster.com
4. Oxford Concise Medical Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2019.
5. Gerritsen T. The Surgeon. New York: Ballantine Books, 2001.
6. Meyer S. The Chemist. New York: Little, Brown and Company, 2016.

ІЛІУЦ Анна
Науковий керівник – Руснак Д.А.

ДИДАКТИЧНІ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ІГРИ У НАВЧАННІ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ УЧНІВ ЗЗСО

Використання дидактичних та інтерактивних ігор у навчанні іншомовної лексики є ефективним засобом формування лексичних навичок в учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). У методиці такий підхід забезпечує інтенсифікацію засвоєння нових лексичних одиниць та сприяє їх переходу з пасивного словникового запасу в активний. Застосування ігрових методів дозволяє створити природне комунікативне середовище, де вивчення слів відбувається в процесі активної взаємодії, що відповідає сучасним вимогам до організації освітнього процесу в ЗЗСО.

На уроках іноземної мови дуже важливо обирати такі форми роботи, де кожен учень може бути активним, а не просто слухати. Саме ігрові методи допомагають стимулювати спілкування та підтримувати у дітей справжній інтерес до навчання. Гра це особливий процес, який залучає і емоції, і мислення, що дозволяє дитині максимально проявити свої здібності та краще засвоїти матеріал [1].

Дидактична гра – це цілеспрямована форма навчання, яка забезпечує розвиток пізнавальної активності учнів та сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу в ігровій формі.

Дидактичні ігри застосовуються в роботі з учнями різних вікових категорій для актуалізації їхнього попереднього досвіду та систематизації здобутих знань. У контексті вивчення іноземної мови вони дозволяють ефективно повторити, уточнити та закріпити лексичний матеріал, пов’язаний із повсякденним життям, оточуючим середовищем та соціокультурними особливостями країни, мова якої вивчається [2].

Поряд із дидактичними, особливу роль відіграють інтерактивні ігри, які базуються на активній взаємодії учнів у режимі «тут і зараз». У методиці інтерактивна гра розглядається спосіб організації групової діяльності, де вчитель структурує

спілкування учнів для досягнення навчальної мети. Це дозволяє кожному учаснику активно використовувати лексику в процесі живого спілкування.

У дидактичній та інтерактивні ігри як методи навчання взаємодіють навчальна (пізнавальна) та ігрова (розважальна).У цьому процесі вчитель одночасно виконує завдання навчання і бере активну участь у грі, тоді як діти здобувають знання й навички через гру. Саму здатність дидактичних та інтерактивних ігор навчати та розвивати дитину за допомогою ігрової ідеї, дій і правил О. Усова визначає як автодидактизм [2].

Отже, дидактичні та інтерактивні ігри займають важливе місце під час уроків. У процесі ігор дитина має змогу спостерігати, аналізувати, порівнювати та класифікувати предмети за різними ознаками, а також робити висновки і узагальнення. Ігри не лише сприяють розширенню кругозору, але й допомагають опанувати роботу зі словником, тренувати пам’ять і занурюватися в тонкощі мови, зберігаючи при цьому свій розважальний характер.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що ігрові методи є основою активізації іншомовної комунікації учнів. Це передбачає як створення внутрішньої потреби в спілкуванні, так і практичне оперування лексикою в ситуаціях мовленнєвого партнерства. Такий підхід забезпечує трансформацію мови з об’єкта вивчення на дієвий інструмент взаємодії.

Список літератури

1. Зосюк К.В. Дидактична гра на уроках англійської мови як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів. Таврійський вісник освіти. 2013. № 4 . 241 с.

2. Фадєєва Ю.О., Кац Ю.В. Лексико-граматичні ігри на уроках іноземної мови в ЗОШ. Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільст-ва: матеріали Всеукраїнської наукової конференції виклада-чів, аспірантів, співробітників та студентів. Суми: СумДУ.2016. С. 61-63.

ІСОПЕСКО Анастасія
Науковий керівник – Бочан П.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕМОТИВНОЇ ЛЕКСИКИ

В лінгвістиці існують, принаймні, два терміни на позначення чуттєвої сфери людини «емоційність» та «емотивність», перший з яких стосується лінгвістики, а другий термін співвідноситься з психологією [3, с. 279]

Складність, нечіткість, дифузність і розмаїття емоційних концептів неминуче відбивається на їх вербалізації у лінгвокультурі, що, відповідним чином, робить переклад художнього тексту одним із найскладніших видів перекладацької діяльності [1, с. 259]

Тут і надалі матеріалом нашого дослідження слугуватиме роман Даніели Стіл “Good Woman” [5] у власному перекладі Лексичні засоби вербалізації емоційної концептосфери можуть виступати як первинні, вторинні та непрямі номінанти. Лексеми, які передають світ емоцій, з прагматологічної точки зору можуть класифікуватися як прямі номінанти, дескрипції та експлікації [2, с. 234]. Як правило, на сучасному етапі розвитку мовознавчої науки серед засобів вербалізації емоцій переважають вторинні і непрямі способи номінації (метафора, метонімія, функційні перенесення, імпліцитність, евфемізми). Цей лінгвістичний факт пояснюється відомою поширеністю і продуктивністю зазначених типів номінації в мовах на їх сучасному етапі розвитку.

“As she talked to him over dinner, she felt as though he had been dropped into her life like a gift from heaven” [5, p.257].

«За обідом з ним у неї було таке відчуття, ніби він був даром небесним у її житті» (тут і далі переклад наш – А.І)

Вивчення предикатів емоційного стану в англійській та українській мовах, в порівняльному плані, а також вивчення можливостей їх перекладу, дають повне уявлення про способи вербалізації емоційної концептосфери у двох мовах.

“Anabelle realized that she had to be feeling very ill” [5, p.119].

«Анабель зрозуміла, що вона почувається дуже хворою».

Серед лексичних засобів вербалізації емоційних станів, вчені зазначають, що у багатьох дослідженнях цього напряму переважають дескрипції — опис міміки, жестикуляції, голосу або особливостей мови суб’єкта стану. Значну частину дескрипцій , однак, становлять різного роду метафори, при перекладі яких велику роль відіграє

лінгвокогнітивний рівень мовної особистості перекладача. Метафори є значним складником індивідуального стилю автора, створюють цілу гаму асоціацій, особливе тло і емоційну тональність твору [1, с. 261].

“Doesn’t she want to see me? Consuelo looked disappointed, and Annabelle felt her heart sink [5. p. 237].

«Невже вона не хоче мене бачити? Консуело виглядала розчарованою, а в Анабелі серце завмерло».

Цілком погоджуємося із твердженням вчених про те, що переклад покликаний забезпечити таку опосередковану двомовну комунікацію, яка за своїми можливостями максимально наближалася б до звичайної, одномовної комунікації [2, с. 182].

Таким чином, переконуємось ще раз, що переклад емотивної лексики полягає у максимально повній передачі емоційної інформації засобами мови.

Список літератури

1. Сокол Г. Р. Особливості перекладу емотивної лексики на прикладі твору Аліс Пантермюллер та Даніели Коль «Лотта та її «катастрофи». Заклинателька змій». Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72) № 6 Ч. 1 2022. С. 259–265. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.1/44
2. Федорко Я. А., Яблонська Т. М. Варіативність відображення англомовних емоційних одиниць у перекладі художнього твору (українською, російською, китайською мовами). Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки, 2018, № 27. С. 233–243.
3. Чайковська Є. Ю. Поняття «емотивність» та «експресивність» у мові науки. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. К., 2010. С. 279–287.
4. Шахновська І. І., Вознюк А. М. Відтворення емоцій персонажів дитячої художньої літератури: перекладацький аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2018. № 32. Том 2. С. 182–184.
5. Steel D. A Good Woman. Random House, 2008. 328 p.

КАЛИНА Євгенія
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕЧЕНЬ З ІНВЕРСІЄЮ В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У сучасному мовознавстві інверсія розглядається як один із важливих стилістичних засобів синтаксису, що активно використовується в художній літературі для створення виразності, емоційності та художньої образності тексту. Інверсія передбачає зміну традиційного порядку слів у реченні, що дозволяє автору виділити окремі елементи висловлювання, посилити їх семантичну значущість і створити певний емоційний або стилістичний ефект [2, с. 673].

У англомовній художній прозі цей прийом часто використовується для передачі внутрішнього стану персонажів, акцентування важливих деталей опису або формування певної атмосфери твору. Дослідження різних лінгвістів свідчать, що інверсія виступає одним із найбільш поширених засобів експресивного синтаксису в художніх текстах, оскільки вона допомагає посилити емоційне сприйняття інформації та впливає на інтерпретацію тексту читачем [2, с. 674].

Наукові дослідження англомовної художньої літератури демонструють, що інверсія виконує низку функцій, пов’язаних із комунікативною організацією тексту [1, с. 161]. Вона може використовуватися для акцентування певного компонента висловлювання, підсилення авторської оцінки подій або персонажів, створення ритмічної структури тексту та формування стилістичного контрасту між окремими частинами оповіді.

У художніх творах інверсія часто сприяє більш яскравому зображенню психологічного стану персонажів, підкреслює їхні внутрішні переживання та допомагає передати суб’єктивне ставлення автора до зображуваних подій. О. Толочко зазначає, що інверсивні конструкції у художній літературі використовують «для опису зовнішності персонажа з метою надання додаткових

характеристик, а також для розкриття психоемоційного ставлення до іншої людини через суспільну думку щодо її соціально неприйнятної поведінки» [1, с. 165].

Особливе місце інверсія посідає в системі засобів художньої виразності англійської мови. Вона допомагає формувати емоційно насичену структуру тексту, підсилює експресивність висловлювання та надає мовленню особливої стилістичної гнучкості.

У багатьох творах англомовної літератури інверсія використовується для створення напруження, передачі драматичного ефекту або підкреслення значущості певної події [2, с. 672]. Завдяки зміні звичного порядку слів автор може привернути увагу читача до ключових компонентів повідомлення та сформувати більш глибоке емоційне сприйняття тексту. Крім того, інверсія може виконувати ритмічну функцію, оскільки змінений порядок слів сприяє створенню певної інтонаційної структури, що робить художній текст більш виразним і мелодійним.

Отже, інверсія є важливим елементом експресивного синтаксису англомовної художньої літератури та виконує низку функцій, пов’язаних із створенням художнього образу, формуванням емоційного впливу на читача та структурною організацією тексту. Саме тому дослідження інверсивних конструкцій у художніх текстах становить важливий напрям сучасної лінгвістики. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у зіставному аналізі інверсивних конструкцій в англійській та українській художній літературі різних жанрів, а також у вивченні стратегій їх відтворення при перекладі із застосуванням методів корпусної лінгвістики.

Список літератури

1. Толочко О. Інверсія як риторична фігура в англійському модерністичному дискурсі (синергетичний та психолінгвістичний виміри). *Іноземна філологія*. 2024. Вип. 137. С. 159–168.
2. Ordynska I., Blynova I., Breslavets N., et al. Inversion and other expressive syntax figures as means of expression in English and Ukrainian fiction texts. *Forum for Linguistic Studies*. 2024. Vol. 6, No. 3. P. 668–677.

КАРП Надія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

РОЛЬ КОНТЕКСТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (на матеріалі роману Дж. Д. Селінджера «The Catcher in the Rye»)

Актуальність дослідження зумовлена переходом сучасної лінгвістики до антропоцентричної парадигми, де переклад розглядається не як механічна заміна одиниць, а як складний процес взаємодії культур [3, с. 90].

Метою розвідки є комплексний аналіз впливу різних видів контексту на вибір перекладацьких трансформацій під час відтворення українською мовою ідіостилю Дж. Д. Селінджера. Об'єктом дослідження став текст роману «The Catcher in theRye» [7] та його переклад, виконаний О. Логвиненком [6].

У ході теоретичного аналізу встановлено, що контекст є багаторівневою системою, яка включає: мікроконтекст (рівень словосполучення), макроконтекст (рівень цілого тексту), ситуативний (обставини мовлення) та соціокультурний/вертикальний контекст (фонові знання та реалії) [5, с. 312].

Опрацювавши корпус ілюстративного матеріалу (понад 130 прикладів), нами було виявлено такі закономірності:

На лексичному рівні провідною стратегією перекладача є конкретизація (45% випадків). Наприклад, ключове слово макроконтексту «phony», яке в оригіналі є універсальним маркером фальші, Логвиненко диференціює відповідно до мікроконтексту: «phony party» – «бутафорська вечірка»; «phony guy» – «лицемірний чоловік» [2, с. 7]; «phony Ivy League stuff» – «фальшива елітарна муштра».

В аспекті фразеологічних засобів, макроконтекст підліткового бунту вимагає використання соковитих українських аналогів для збереження емоційного драйву [1, с. 45]. Замість буквалізму перекладач обирає функціональні замінники: «shooting the crap»

– «точити ляси», «toget the ax» – «мене виперли», «to give the freezing rag»– «дати від ворот поворот» [2].

У межах соціокультурного контексту, для нейтралізації культурної асиметрії перекладач вдається до експлікації (пояснення) реалій. Так, вираз «Ivy League look» трансформується у «вигляд аристократа з елітного коледжу» [2, с. 4], що дозволяє донести до українського читача підтекст елітарності.

Отже, проведене дослідження довело, що роль контексту при перекладі є детермінуючою: він виступає верховним арбітром у вирішенні проблеми багатозначності та забезпечує прагматичний вплив на читача, аналогічний оригіналу. Успішна перекладацька стратегія базується на синтезі лінгвістичних знань та глибокого розуміння соціокультурного тла епохи.

Список літератури

1. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія: монографія. Львів: Вища шк., 1983. 176 с.
2. Логвиненко О. Над прірвою у житі / Дж. Д. Селінджер ; пер. з англ. О. Логвиненка. Київ: Комубук, 2024. 272 с.
3. Личук М. І. Когнітивно-комунікативна парадигма перекладу. *Вісник ЖДУ імені Івана Франка*. 2022. Вип. 3 (101). С. 89–96.
4. Олійник А. Д. Контекстуальні особливості перекладу англійської розмовної лексики. *Молодий вчений*. 2023. № 5 (111). С. 204–209.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
6. Newmark P. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall, 1988. 292 p.
7. Salinger J. D. The Catcher in the Rye. London: Penguin Books, 1994. 234 p

КАРПЕНКО Софія
Науковий керівник – Смірнова М.Р.

СТРАТЕГІЇ ТА ТЕХНІКИ СТВОРЕННЯ СУБТИТРІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ШІ (на матеріалі анімаційного серіалу «Arcane»)

У сучасному медіапросторі аудіовізуальний переклад відіграє ключову роль у забезпеченні міжкультурної комунікації та доступу до інформації. Одним із важливих видів є субтитрування, яке забезпечує можливість адаптувати відеоконтент для різномовної аудиторії, а також для осіб із порушеннями слуху [1]. Субтитри виконують не лише перекладацьку функцію, а й соціально-комунікативну, допомагаючи глядачам правильно сприймати зміст аудіовізуальних матеріалів [2].

Субтитрування характеризується специфічними технічними обмеженнями, серед яких темпоральна синхронізація, сегментація тексту та обмеження кількості символів у рядку. Недотримання цих вимог може призводити до втрати змісту та погіршення сприйняття матеріалу глядачами. Тому при створенні субтитрів важливо поєднувати перекладацьку точність із дотриманням технічних норм.

Для підвищення якості субтитрів застосовують різні стратегії редагування: компресію тексту, адаптацію культурних елементів, трансформації речень та оптимізацію синтаксису [2, 3]. Такі підходи дозволяють зберегти зміст та емоційне забарвлення оригіналу, одночасно роблячи субтитри зручними для швидкого прочитання глядачами.

Сучасний етап розвитку аудіовізуального перекладу активно пов’язаний із впровадженням технологій штучного інтелекту. Використання систем автоматичного розпізнавання мовлення (ASR) дозволяє прискорити процес створення транскрипцій, а машинний переклад (MT) полегшує попередній переклад діалогів [4]. Однак автоматичні системи не завжди враховують контекст, стиль персонажів та культурні реалії, що потребує подальшого постредагування [5].

Матеріалом дослідження обрано анімаційний серіал «Arcane», який відзначається складною мовною структурою,

насиченістю діалогів та авторським сленгом. Аналіз автоматично згенерованих субтитрів дозволяє виокремити кілька груп типових помилок: лексичні, граматичні, стилістичні та помилки синхронізації [4]. Найбільш поширені проблеми виникають у перекладі емоційних висловлювань та специфічних термінів всесвіту «League of Legends».

Особливе значення має створення інтегрованого робочого процесу, де ШІ та перекладач-постредактор працюють разом. Використання автоматичних рішень для первинного перекладу та подальше професійне редагування забезпечує оптимальну якість і економію часу [4, 6]. Крім того, застосування технологій ШІ сприяє стандартизації субтитрів, що особливо важливо для серіалів з високою продуктивністю виробництва.

Отже, впровадження технологій штучного інтелекту у процес субтитрування відкриває нові перспективи розвитку аудіовізуального перекладу. Застосування ефективних стратегій редагування та оптимізації субтитрів забезпечує високу якість перекладу, покращує сприйняття аудиторією та сприяє розвитку професійної компетенції перекладачів [1]. Таким чином, поєднання автоматизації та професійного підходу є ключовим для сучасного субтитрування і забезпечує глядачам максимальний комфорт при сприйнятті контенту.

Список літератури

1. Аудіовізуальний переклад при вивченні комунікативно спрямованих дисциплін // Збірник наук. праць НАДПСУ. 2024. Вип. 12. С. 78–86.
2. Аудіовізуальний переклад: сучасні проблеми та перспективи // Наукові записки ВДПУ. 2019. Вип. 34. С. 67–75.
3. Дмітрова Ю. О. Аудіовізуальний переклад: вербальні та невербальні складові. Київ: УМУ, 2025. 128 с.
4. Подвойська О., Козоріз І., Гончаренко Н. Машинний переклад за допомогою інтернет ресурсів // Молодий вчений. 2024. № 15. С. 112–118.
5. Яблончикова В. О. Машинний переклад проти людського перекладу // Наукові записки. Філологічні науки. 2024. № 3. С. 61–73.
6. Li N. Artificial intelligence enhanced audiovisual translation: A case study // Humanities and Social Communication. 2025. Vol. 2, № 1. С. 55–71.

КАСПЕРУК Іванна
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТОМ «ЇЖА» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Мова є не лише засобом спілкування, а й носієм культури, історії та ментальності народу. Важливе місце в її системі посідає фразеологія, яка відображає світогляд, традиції та національні особливості. Особливо показовими є фразеологізми з компонентом «їжа», адже вони пов'язані з повсякденним життям людини та її культурними цінностями [3].

Матеріалом дослідження стали 37 фразеологічних одиниць англійської та української мов, відібраних із фразеологічних і перекладних словників. Їх аналіз дав змогу простежити особливості використання харчових образів у фразеології двох мов і визначити спільні та відмінні риси їхнього функціонування.Фразеологізми реалізують культурні коди через повторювані образи, а їх правильне розуміння й відтворення в перекладі залежить від урахування культурного контексту, а не лише формальної відповідності [1].

У результаті дослідження було встановлено, що значна частина фразеологізмів із компонентом «їжа» використовується для опису життєвих ситуацій або оцінки діяльності людини. Наприклад, в англійській мові фразеологізм *a piece of cake* означає щось дуже легке для виконання, а вираз *sell like hot cakes* використовується для позначення швидкого продажу товару. В українській мові подібну функцію виконують фразеологізми *варити кашу, заварити кашу* та *розгрібати кашу*, які пов'язані з організацією або вирішеннямскладної ситуації [2]

Окрему групу становлять фразеологічні одиниці, пов'язані з назвами фруктів та овочів. У таких виразах харчові образи використовуються для характеристики особистих якостей людини. Наприклад, англійський фразеологізм *a bad apple* означає людину, яка негативно впливає на оточення, тоді як вираз *the apple of someone's eye* позначає особливо дорогу людину.[5] В українській мові подібну функцію виконують вирази як огірок

(«здоровий, бадьорий») або *гнила картоплина*, що використовується для негативної характеристики людини.

Фразеологічна система мови динамічна: поряд із традиційними, усталеними одиницями з'являються нові, пов'язані з трансформацією харчових практик, глобалізацією, брендами, інтернет-культурою [4]. Порівняльний аналіз показав, що в обох мовах харчові образи активно використовуються для позначення праці, матеріального достатку та міжособистісних відносин. Наприклад, англійський фразеологізм *to bring home the bacon* означає забезпечувати сім'ю, тоді як в українській мові близьке значення мають вирази *заробляти на хліб* або *нести додому хліб*. У деяких випадках спостерігається майже повна відповідність, як у парі *a hard nut to crack – твердий горішок*.

Отже, фразеологізми з компонентом «їжа» є важливим засобом відображення національно-культурних особливостей мов. Їх аналіз дає змогу глибше зрозуміти мовну картину світу носіїв англійської та української мов і є важливим для перекладознавчих досліджень.

Список літератури

1. Арефьєва Н. Г. Фразеологія в категоріях культури. Лінгвістичністудії. ОНУ, 2024. URL: https://www.lingstud.od.ua/wp-content/uploads/2025/03/39-8.pdf
2. Дера А. В. Фразеологізми з компонентом «їжа» в англійській та українській мовах. Київ: КНЛУ, 2024 URL:http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/5871
3. Медіафразеологія та динаміка української мови. Psycholinguistics, 2018,№24(2).URL: https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/269
4. Степаненко М. Найновіші еволюційні процеси в українськійфразеології. Philology Journal, 2022. URL: https://philology-journal.com/index.php/journal/article/view/61
5. Conceptual metaphor study of food-related idioms in English. 2023. URL: https://www.studocu.vn/vn/document/dai-hoc-kinh-te-quoc-dan/lexicology/lexicology-research/62381460

КАТЕРИНЧУК Софія
Науковий керівник – Бялик В.Д.

НЕОЛОГІЗМИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ

Неологізми зазвичай визначають як нові мовні одиниці, що виникають для позначення нових понять, явищ або для переосмислення вже наявних лексем [2; 4]. Важливою рисою таких слів є їх тимчасовий статус новизни: з часом вони можуть втрачати відчуття новизни та переходити до активного словникового складу мови [2]. У сфері інтернет-комунікації процес появи нових слів відбувається особливо швидко, оскільки користувачі соціальних мереж постійно створюють нові способи вираження емоцій, оцінок та соціальних явищ [3].

Аналіз матеріалу показує, що більшість неологізмів соціальних мереж належать до сленгової лексики [3]. Вони виконують не лише номінативну функцію, а й слугують засобом вираження емоційності, іронії або групової ідентичності.

Неологізми інтернет-середовища утворюються різними словотвірними способами. Найпродуктивнішими є словоскладання, афіксація, скорочення, телескопія, конверсія та семантичне переосмислення вже наявних слів [3].

Переклад інтернет-сленгу становить певну складність, оскільки нові слова часто не мають готових відповідників в українській мові [1]. Через це перекладачеві доводиться використовувати різні перекладацькі стратегії:транскодування (передача іншомовної форми за допомогою української графіки), калькування та описовий переклад [5].

Транскодування зазвичай використовується для слів, які вже стали міжнародними та широко вживаються в медіапросторі, наприклад селфі або мем. Калькування дозволяє відтворити структуру складних слів, створюючи зрозумілий відповідник українською мовою. У випадках, коли буквальний переклад не передає значення або звучить неприродно, застосовується описовий переклад, що пояснює зміст слова за допомогою кількох лексичних одиниць.

Окрім лексичних змін, у процесі перекладу часто виникає потреба у граматичних трансформаціях. Подібні трансформації допомагають зробити переклад природним і зрозумілим для українського читача [1].

Важливою умовою адекватного перекладу є збереження не лише основного значення слова, а й його стилістичного забарвлення [5]. Інтернет-сленг часто містить емоційні, іронічні або жартівливі відтінки, тому перекладач повинен враховувати прагматичний контекст використання таких слів.

Отже, неологізми соціальних мереж є важливою складовою сучасної мовної динаміки. Переклад таких одиниць потребує гнучкого використання різних стратегій та трансформацій, що дозволяє максимально точно передати їх зміст і функціональне навантаження українською мовою.

Список літератури

1. Багаєва І. В. Особливості перекладу англомовних неологізмів українською мовою. Актуальні проблеми гуманітарних наук. 2021. Вип. 46(1). С. 103–108.
2. Бялик В. Д. Внутрішня форма слова та умотивованість англійського неологізму. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2010. Т. 22, №1. С. 51–55.
3. Козубай І. В. Сленг соціальних мереж: лексичні та структурно-семантичні особливості. Актуальні проблеми гуманітарних наук. 2022. Вип. 56(2). С. 149–154.
4. Колоїз Ж. В. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу неологізму. Філологічні студії. Науковий вісник КДПУ. 2018. Вип. 17. С. 27–36.
5. Панченко О. І. До питання про переклад неологізмів. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31 (70), №4, ч.2. С. 154–159.

КАЧАЛАБА Анна
Науковий керівник – Фенюк Л.Д.

КОМУНІКАТИВНО-ФУНКЦІЙНІ МОДЕЛІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ/ДЕІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СЛОВНИКА МОЛОДІЖНОЇ СУБМОВИ

Трансформаційні вектори сучасності, зумовлені тотальною цифровізацією та інтенсивною інтеграцією світових культур, формують простір для вербальної самопрезентації молоді. Молодіжна субмова постає як динамічна лінгвістична система, що демонструє надзвичайну сприйнятливість до запозичень та миттєву адаптацію до глобальних медійних трендів. Ключовим чинником еволюції цього мовного пласта стає вкорінення іншомовних лексем, ретрансляторами яких виступають інтерактивні медіа-ресурси, стрімінгові сервіси, індустрія розваг та мережеві спільноти. Вивченням одиниць молодіжного мовлення займались І. Фаріон, Ф. Нікітіна, О. Таран, А. Медведів.

Актуальність даної роботи зумовлена насиченням молодіжної субмови іншомовними елементами, що безпосередньо віддзеркалює механізми культурної дифузії та пошуки ідентичності в межах молодого покоління.

Метою дослідження є розкриття природи використання запозичених конструкцій у молодіжній мові, класифікацію таких одиниць за змістовими категоріями, а також на виявлення механізмів їхнього пристосування до системи рідної мови.

У роботі проаналізовано 135 тріад інтернаціоналізмів, що дозволило відслідкувати моделі адаптації та ідентифікувати комунікативно-функційні особливості інтернаціональної лексики.

Передусім інтернаціоналізми виконують комунікативну функцію, забезпечуючи швидкість і лаконічність мовлення, як-от: *“spoiler (англ.) – spoiler (фр.) – спойлер (укр.)”.* Ідентифікаційна функція: використання слів дозволяє мовцям маркувати належність до певної вікової або субкультурної групи та відмежовуватися від мовлення старших поколінь [1], наприклад: *“cringe (англ.) – cringe (фр.) – крінж (укр.)”*.

Мовлення молодіжної групи володіє функцією престижності, яка може сигналізувати про обізнаність у глобальних трендах, цифровій культурі чи міжнародному інформаційному просторі, наприклад: *"influencer (англ.) – influenceur (фр.) – інфлюенсер (укр.)"*. Не менш показовою є конспіративна функція, як засіб прихованої комунікації, зрозумілої лише "своїм", як-от: *"ghost (англ.) – ghoster (фр.) – гостити (укр.)"*. Експресивна функція проявляється у передачі емоцій, до прикладу: *"Wow! (англ.) – Waouh! (фр.) – Вау! (укр.)"*. Іншомовні слова також реалізують інноваційну функцію, стаючи основою нових слів, як-от: *"to zoom (англ.) – zoomer (фр.) – зазумити (укр.)"* [2].

У мовленні сучасної молоді інтернаціоналізми формують низку тематичних груп, серед яких найбільш продуктивними є лексика, пов'язана з технологіями та інтернет-комунікацією, сферою моди й стилю, вираженням емоцій та оцінок, назвами професій, родів діяльності й соціального статусу, оцінними характеристиками зовнішності, інтелекту та поведінки, а також лексика, що відображає сферу харчування, побуту та повсякденних культурних практик [3].

Водночас дослідження виявило процес деінтернаціоналізації: вживання українських відповідників, наприклад: *"вподобайка"* → *"like (англ.) – like (фр.) – лайк (укр.)"* або використання забутих назв, як-от: *"захід"* → *"event (англ.) – événement (фр.) – івент (укр.)"* [3].

Отже, молодіжна субмова не руйнує мовну систему, а підтримує динамічну рівновагу між глобальними й національними елементами, формуючи мовну ідентичність та демонструючи інтеграцію у світовий комунікативний простір.

Список літератури

1. Мосенкіс Ю. Л. Феномен українського молодіжного сленгу (сутність, розвиток, контакти) / Ю. Л. Мосенкіс, П. М. Грабовий, О. С. Фурса. Київ; Умань : ПП Жовтий, 2008. 220 с.
2. Романова О. О. Молодіжний сленг як засіб самовираження студентів. // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філологічна. 2013. Вип. 35. С. 298-300.
3. Ставицька Л. Словник сучасного українського сленгу. Київ: К.І.С., 2008. 480 с.

КИЛИМНИК Аліна
Науковий керівник – Лесінська О.М

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПЕРЕКЛАДІ НА ОСНОВІ РОМАНІВ АГАТИ КРІСТІ

Дослідження перекладу британської детективної прози базується на структурно-семантичній перебудові та трансформаційному підході, що забезпечує відтворення інтелектуальної гри у британському детективі й пом'якшує міжкультурний розрив.

Актуальність аналізу міжмовних зв'язків на матеріалі творів Агати Крісті зумовлена специфікою детективного жанру, де лексична точність та синтаксична прозорість є визначальними для розгортання сюжетної інтриги. Наукове заглиблення дозволяє розширити уявлення про методи відтворення стилю автора в сучасному україномовному середовищі.

Мета: дослідити лексико-граматичні перетворення, що забезпечують автентичність перекладу. Аналіз праць низки науковців дозволив розкрити механізми функціонування мовних одиниць у міжмовному середовищі.

У перекладах детективів Агати Крісті на лексичному рівні часто застосовується конкретизація та модуляція. Зміна обсягу значення слова забезпечує чітку візуалізацію об'єктів, необхідну для ідентифікації сюжетних доказів [2, с. 144], наприклад: *The man was reading a book. → Чоловік читав детектив.*

Застосування генералізації спрямоване на усунення надлишкових деталей, які не несуть суттєвого інформаційного навантаження. Лексична одиниця зі специфічним значенням замінюється словом із ширшим, що забезпечує плавність викладу: *She's reading a novel by Jane Austen. → Вона читає книжку.*

Антонімічний переклад у текстах Агати Крісті виступає засобом логічного розвитку думки через зміну полярності висловлювання. Використання негативації дозволяє адаптувати англійські стверджувальні конструкції, зберігаючи семантичну

тотожність, часто через додавання частки «не»: *to remember → не забути* [3, с. 149].

Граматичні трансформації в художніх текстах часто виражаються синтаксичними перестановками. Це зумовлено відмінностями між фіксованим порядком слів в англійській мові та флективністю української [1, с. 417]. Пермутація стає необхідним кроком для досягнення стилістичної адекватності та запобігання штучності перекладених конструкцій: *"He knew exactly what would happen." → «Він точно знав, що станеться».*

Прийом додавання використовується для експлікації імпліцитних значень:*"I've been thinking about what you told me." → «Я постійно думаю про те, що ти сказала».*

Комплексні трансформації передбачають використання декількох типів перетворень. Вилучення елементів у поєднанні зі зміною граматичних категорій дозволяє адаптувати текст до норм вихідної мови [4, с. 103].

Аналіз перекладів романів Агати Крісті підтверджує, що стилістичні та лексико-граматичні трансформації забезпечують адаптацію британського детективу до норм української мови, зі збереженням дедуктивної логіки оригіналу і є необхідною умовою функціонування перекладеного тексту, забезпечуючи його цілісність, естетичну цінність і відтворення авторського задуму.

Список літератури

1. Абабілова Н. М., Сидоренко Ю. І. Перекладацькі трансформації як засіб досягнення еквівалентності текстів. Миколаїв, 2012. С. 416–420.
2. Богайчук О. С. Лексичні трансформації в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. №49. Том 2. С. 143–146.
3. Журавель Т. В., Хайдарі Н. І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2015. № 19. Том 2. С. 148–150.
4. Лощенова І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Філологічні науки*. 2014. Кн. 3. С. 102-105.

КИШЛАР Габріела
Науковий керівник – Осовська І.М.

ЗАСОБИ ЗАПОВНЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ПАУЗ В АНГЛОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ ТА ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (на матеріалі англомовних серіалів)

В умовах активного розширення усної міжкультурної комунікації та зростання ролі аудіовізуального контенту все більшої важливості набуває вивчення способів заповнення комунікативних пауз в англомовному діалозі та специфіки їх перекладу українською. Такі паузи є невід'ємною частиною живої мови, адже вони відображають думки мовця, емоції, наміри та особливості взаємодії між людьми.

Як зазначає Zellner, під час мовлення людина робить паузи, адже говорити без перерв неможливо. Пауза може бути фізіологічною потребою, проте вона також виконує важливу когнітивну функцію, дозволяючи мовцеві обміркувати наступні слова, впорядкувати думки та структурувати повідомлення [2].

Актуальність нашої роботи полягає у вивченні способів заповнення комунікативних пауз у англомовному діалогічному спілкуванні та їхньому перекладі на українську мову. Такі паузи виконують когнітивну, прагматичну і стилістичну функції, тому їхній аналіз і правильне відтворення у перекладі мають особливе значення для якісної локалізації серіалів та розвитку перекладу.

Мета роботи полягає у вивченні теоретичних аспектів функціонування та застосування засобів для заповнення комунікативних пауз в англомовному діалогічному спілкуванні, і визначення стратегій для їх перекладу українською мовою.

Наукова новизна дослідження полягає у всебічному та системному вивченні способів заповнення комунікативних пауз під час діалогічного спілкування англійською мовою. Це надає змогу відкрити нові підходи до їхнього перекладу на українську мову, а також сприяє більш глибокому розумінню їхніх когнітивних, прагматичних та стилістичних функцій.

Заповнені паузи - елементи, що застосовуються в спонтанному усному мовленні для заповнення пауз між думками та організації когнітивного процесу під час формулювання

висловлювання. Вони вказують на затримку в доборі слів чи плануванні наступної репліки, дозволяючи мовцеві зберігати право говорити в межах діалогу та підтримувати контакт зі співрозмовником. Заповнені паузи виконують кілька функцій: когнітивні, прагматичні та дискурсивні.

Нелексичні звуки, такі як uh, um, hmm, зазвичай використовуються для пауз у мовленні, або пошуку потрібного слова або формування думки.

Напівлексичні маркери, такі як well, so, you know, I mean, like, виконують не лише функцію пауз у мовленні, але й слугують засобом підкреслення ставлення мовця до висловлювання.

Переклад зазначених елементів українською мовою стає складним завданням, адже пряме відтворення не завжди є доцільним. Залежно від контексту, перекладач може застосовувати різні стратегії, такі як повне чи часткове опущення, українські відповідники, або компенсацію, щоб забезпечити збереження комунікативного ефекту.

Ці стратегії дають змогу зберегти природність, ритміку та прагматичний зміст діалогу, не втрачаючи при цьому його комунікативної функції. Правильний вибір стратегії є важливим для збереження когнітивного та стилістичного впливу оригіналу, а також для кращого сприйняття перекладу цільовою аудиторією.

Отже, в ході дослідження стало зрозумілим що засоби заповнення комунікативних пауз мають значний вплив на створення природності англомовного діалогічного мовлення. Для їхнього адекватного перекладу українською мовою необхідно враховувати не тільки лексичні відповідники, але й прагматичні, емоційні та стилістичні аспекти.

Список літератури

1. Орлова О. П. Пауза як екстралінгвістичний компонент формування культури діалогічного мовлення: Наукові записки.. 2012. 246 с. (Філологічна ; т. 31).
2. Zellner B. . Pauses and the temporal structure of speech, in E. Keller (Ed.) Fundamentals of speech synthesis and speech recognition.. Fundamentals of speech synthesis and speech recognition. C. 23.

КІЛЬЧИЦЬКА Надія
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ

Фразеологізми – це стійкі мовні сполуки, які відтворюються у готовому вигляді й мають цілісне значення. Їхній зміст не зводиться до простого поєднання значень окремих слів, тому такі одиниці сприймаються як цілісні мовні знаки [1]. До фразеологізмів належать ідіоми, стійкі звороти, прислів'я, приказки та інші усталені вислови. В англійській традиції для таких одиниць часто вживають термін *idiom*, який охоплює образні й семантично неподільні вирази [2]. У художньому тексті фразеологізми емоційного стану мають особливу вагу, бо через них передаються страх, гнів, роздратування, огида, напруження, хвилювання та інші переживання персонажів. Саме тому їх переклад вимагає не лише мовної точності, а й уважного ставлення до образу, емоційного тону та контексту.

У перекладі фразеологізмів емоційного стану використовуються як фразеологічні, так і нефразеологічні способи. До фразеологічного перекладу належать повний еквівалент і фразеологічний аналог. Повний еквівалент трапляється тоді, коли в мові перекладу є усталений відповідник із тим самим значенням, образом і близькою структурою. Так перекладається вислів *face to face – віч-на-віч*: «*He'd never have met you* ***face to face***» – «*Він би ніколи не зустрівся з тобою* ***віч-на-віч***» [2;4].

Частіше перекладач звертається до фразеологічного аналога. Тут зберігається основне значення й емоційний ефект, але змінюється сам образ. Наприклад, англійське *made me sick, plain sick* передано як *занудило*. Вислів *lost her mind* перекладається як *збожеволіла*, а *out of his mind* – як *з глузду з'їхав* [3;4]. У цих випадках українські відповідники не повторюють буквально англійську форму, проте точно передають стан емоційного зриву, обурення чи втрати самоконтролю. Так само «*She had an* ***acid tongue*** *in her head»* відтворено як *у «неї злий язик»*, а *fought him*

tooth and nail – як *відбивалися що було сили* [3;4]. Отже, аналог дає змогу зберегти експресію навіть тоді, коли прямий відповідник відсутній.

Серед нефразеологічних способів помітне місце посідає калька. Вона доречна тоді, коли образ зрозумілий і в українській мові не сприймається як чужорідний. Так, «*somebody just walked over my grave»* перекладено як «*мені ніби хтось ступив по могилі»* [3;4].

Ще один поширений спосіб – описовий переклад. Його використовують тоді, коли буквальне відтворення було б незрозумілим або надто штучним. Наприклад, *walked on eggs* передано як *ходив, боячись дихнути*; *on tenterhooks* – як *завмерла*; *looked daggers* – як *гнівно глянув*; *set my teeth permanently on edge* – як *постійно ображала і сердила мене* [3;4].

Окремо варто згадати лексичний переклад і контекстуальну заміну. Лексичний переклад спрощує фразеологізм до одного слова або нейтрального вислову, якщо саме контекст уже передає потрібну емоцію. Контекстуальна заміна потрібна тоді, коли ані буквальний переклад, ані готовий український фразеологізм не дають потрібного результату. Наприклад, «*don't you let 'em get your goat»* перекладено як «*тримай вище голову і не давай волі кулакам»* [3;4]. Тут змінено образ, але збережено комунікативний намір: заклик не піддаватися на провокацію.

Таким чином, переклад фразеологізмів емоційного стану ґрунтується на поєднанні різних способів.

Список літератури

1. Дроботенко В. Ю. Використання фразеологізмів у новинному медіадискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2023. Вип. 61, ч. 1. С. 170–174.
2. Bussmann H. Routledge Dictionary of Language and Linguistics / translated and edited by Gregory P. Trauth, Kerstin Kazzazi. London ; New York : Routledge, 1998. 1304 p.
3. Лі Гарпер. Убити пересмішника / пер. М. Харенка. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3562
4. Lee H. To Kill a Mockingbird. Full text. Copyright © 1960; copyright renewed 1988. URL: https://www.raio.org/TKMFullText.pdf

КІХ Катерина
Науковий керівник –Лопатюк Н. І.

УКЛАДАННЯ ВПРАВ З РОЗВИТКУ ВОКАБУЛЯРУ УЧНІВ 9- Х КЛАСІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ CHATGPT

Розвиток вокабуляру є ключовою умовою формування іншомовної комунікативної компетентності. У практиці навчання учнів 9-х класів спостерігається суперечність між наявністю достатнього пасивного словникового запасу та обмеженістю його активного використання у мовленні. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних засобів активізації лексики, зокрема із залученням цифрових технологій чи ШІ.

У наукових працях (I. Nation [1], J. Harmer [2], О. Пасічник [3]) обґрунтовано важливість контекстуалізації, системності та комунікативної спрямованості навчання лексики. Водночас встановлено, що ефективність використання ШІ залежить від педагогічного контролю, оскільки згенеровані матеріали потребують перевірки, редагування та узгодження з програмними вимогами.

Дослідження проводилося у 9-А класі (25 учнів) відповідно до теми *"A New Look. Clothes & Fashion"*. На початковому етапі було проведено вхідне тестування з метою визначення рівня сформованості вокабуляру. Аналіз результатів показав, що 6 учнів (24 %) мали низький рівень, демонструючи фрагментарне знання лексики та труднощі у її використанні; 15 учнів (60 %) – середній рівень, що характеризувався загальним розумінням із помилками; 4 учні (16 %) – достатній рівень, які впевнено застосовували лексику в мовленні.

Для розвитку вокабуляру було розроблено комплекс вправ за допомогою ChatGPT відповідно до змісту підручника Focus 3 Second Edition. Система вправ передбачала поетапне формування лексичних навичок.

На етапі *введення лексики* – завдання на співвіднесення слів і значень (наприклад: *hoodie – a casual top with a hood*), а також визначення значення слова у контексті (*She wears sneakers when she goes for a walk*).

На етапі *закріплення* застосовувалися вправи на заповнення пропусків (*I usually wear casual clothes to school*), вибір правильної відповіді та роботу з колокаціями (*stylish outfit, fashion accessories*), що сприяло автоматизації лексичних навичок.

Етап *активізації* передбачав використання комунікативних завдань: учні описували власний стиль одягу та виконували рольову гру *"Shopping for clothes"*, у якій застосовували лексику в реальних мовленнєвих ситуаціях. Така організація роботи забезпечувала перехід лексики з пасивного до активного словника. ChatGPT використовувався як інструмент генерації лексичних вправ, що дозволило забезпечити варіативність завдань, їх відповідність рівню A2+/B1.

Аналіз підсумкового тестування показав: кількість учнів із низьким рівнем зменшилася з 6 до 4 осіб (з 24 % до 16 %), тоді як із достатнім рівнем зросла з 4 до 6 осіб (з 16 % до 24 %), при збереженні домінування середнього рівня (15 учнів, 60 %). Анкетування показало що, 72 % учнів відзначили цікавість завдань, 60 % – підвищення мотивації, а 80 % – їх зрозумілість. Водночас 68 % учнів зазначили, що більше довіряють учителю та підручнику, усвідомлюючи можливість помилок у матеріалах, згенерованих штучним інтелектом.

Отже, результати дослідження підтверджують, що цілеспрямоване використання вправ, укладених за допомогою ChatGPT, забезпечує ефективний розвиток вокабуляру учнів 9-х класів і сприяє переходу лексики з пасивного до активного використання. Використання ChatGPT розширює можливості вчителя щодо створення варіативних і комунікативно спрямованих завдань, однак не може розглядатися як автономний засіб навчання, а потребує обов'язкового педагогічного контролю

Список літератури

1. Nation Paul. Learning Vocabulary in Another Language. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 586 p.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. London Pearson, 2015. 446 p.
3. Пасічник О. Переосмислення вікових психологічних особливостей учнів 7-9 класів та їх вплив на оволодіння іноземною мовою. *Український педагогічний журнал.* 2023. № 4. С. 115-130

КЛАПІЙЧУК Анастасія
Науковий керівник – Новосадська О.Б.

ЗІСТАВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ПРИКМЕТНИКА В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Вступ. Зіставлення англійського та українського прикметника — це фактично аналіз двох різних стратегій мовного мислення: лаконічного аналітизму та гнучкого синтетизму. Розуміння того, як поводиться ознака в обох мовах, є критично важливим для якісного перекладу та уникнення стилістичних помилок.

Теоретичне підґрунтя. Прикметник у мові виконує не лише декоративну, а й глибинну оцінну функцію. Як слушно зазначає М. Кочерган, категоріальний статус прикметника є прямим відображенням типології мови: в українській він «розквітає» через складну систему узгодження, тоді як в англійській — демонструє стійку тенденцію до незмінності форми [3]. Це підтверджується і термінологічно, де прикметник виступає як засіб виокремлення визначальної якості предмета [1].

Морфологічна специфіка. Контраст між мовами найбільш відчутний саме в морфології. Український прикметник — це «майстер адаптації», що змінюється за родом, числом та відмінком. Натомість англійський прикметник залишається «скелею»: він морфологічно незмінний, а всі його граматичні зв'язки тримаються виключно на фіксованому порядку слів та аналітичних конструкціях [2].

Категорія ступенів порівняння. Ступенювання — це жива динаміка ознаки. В англійській мові вибір форми (*-er, -est* або *more, most*) диктує фонетика — довжина слова. В українській мові ми частіше використовуємо синтетичні форми (*-ш-, -іш-*), які надають мовленню особливої емоційної виразності, залишаючи аналітичні варіанти для офіційного дискурсу. При цьому функція прикметника еволюціонує: від простої назви риси до вираження глибоко суб'єктивної оцінки мовця [4].

Синтаксичні особливості. У реченні прикметник реалізує себе через атрибутивну та предикативну функції. В англійській

мові він «дисциплінований» і зазвичай стоїть суворо перед іменником. Українська ж мова дозволяє нам грати з порядком слів. Наприклад, винесення прикметника після іменника (постпозиція) часто використовується для створення особливого акценту в художньому тексті [5]. Головна складність перекладу тут полягає у правильному «вписуванні» стабільної англійської форми у гнучку систему українських флексій.

Висновки. Отже, український прикметник тримає структуру речення через систему морфологічного узгодження, тоді як англійський — покладається на синтаксис та контекст. Усвідомлення цих розбіжностей дозволяє перекладачеві не просто замінювати слова, а зберігати саму «душу» і точність вихідного повідомлення.

Список літератури

1. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. 360 с.
2. Карамишева І. Д. Контрастивна граматика англійської та української мов. Вінниця: Нова Книга, 2017. 336 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. К.: Академія, 2003. 464 с.
4. Kochergan M. П. Лексико-граматичні категорії прикметника в українській мові. К.: Академвидав, 2021. 204 с.
5. Русанівський В. М. (ред.) Українська мова: Енциклопедія. К.: Укр. енцикл., 2004. 824 с.

КОВАЛЬЧУК Іванна
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

ПРИНЦИПИ І ПРИЙОМИ ПЕРЕДАЧІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ У ПЕРЕКЛАДІ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ
(на матеріалі поезії Сари Тіздейл)

Передача індивідуальної інтонації та емоційної атмосфери поезії Сари Тіздейл у перекладах є одним із найскладніших завдань, оскільки її поетика ґрунтується не на зовнішній експресії, а на внутрішній тиші, стриманому ритмі почуття й лаконічній образності.

Баланс між точністю та художністю досягається шляхом обережного узгодження між семантичною вірністю та потребами ритму й рими. Загальна перекладацька стратегія в аналізованих текстах В. Гречки ґрунтується передусім на орієнтації на емоційно-інтонаційний ефект, що відповідає сучасному розумінню поетичного перекладу як відтворення художнього впливу, а не механічного перенесення значень [1, с.18]. Помітно, що немає буквального копіювання синтаксису і надмірної стилізації, збережено первинний характер авторського голосу.

Важливу роль у відтворенні інтонаційної виразності відіграють компенсаторні прийоми, коли перекладач звертається до внутрішніх співзвучань, алітерацій та інтонаційних повторів. Наприклад, у вірші «The Cloud» повтор «Rest, rest» передано як «Спочинь, спочинь» [2], що повністю компенсує ритмічну й психологічну функцію цього повтору. Емоційна компенсація втрат образності простежується і в «I Shall Not Care», де стримане «I shall not care» відтворене як «Байдужа буду я» [3], що підсилює емоційний акцент і зберігає відстороненість.

Серед прийомів стилістичної трансформації особливе значення мають модуляція, контекстуальна заміна образів та інверсії. Модуляція дозволяє передати не буквальний образ, а його емоційний ефект, як-от образ весни у вірші «There Will Come Soft Rain» у перекладі зберігає алегоричність [4]. Контекстуальні заміни застосовуються й у передачі образів природи, коли буквальний переклад не забезпечує тієї ж емоційної сили в українській мові. Інверсії ж використовуються здебільшого для

збереження ритмічної організації, не руйнуючи семантичного центру рядка [5, с.230].

Окремого аналізу у перекладах В. Гречки потребує збереження елегійного тону та ефекту «тихої трагедії», що досягається шляхом уникнення надмірного пафосу, використання помірно експресивної лексики. У вірші «Байдужа буду я» трагічний мотив смерті подається через холодну констатацію: «Я мирна буду, мов дерева мирні…» [3]. Межа перекладацького втручання загалом не порушується: авторська манера зберігається через інтонаційну прозорість, лаконізм та відсутність стилістичних надбудов, не властивих першотвору.

Отже, аналіз показує, що у перекладах поезій Сари Тіздейл застосовано комплекс взаємопов'язаних стратегій і прийомів, спрямованих на збереження авторської інтонації. Провідною є стратегія емоційно-інтонаційної відповідності, що доповнюється компенсаційними механізмами, стилістичними трансформаціями та жорстким контролем експресії. Це дозволяє перекладеним текстам зберігати внутрішню тишу, стриманий трагізм і лаконічну глибину, які формують основу ідіостилю Сари Тіздейл.

Список літератури

1. Бєлих О. Перекладацькі трансформації у поезії. *Пріоритети германської та романської філології: збірник матеріалів XIX Міжнародної наукової конференції.* Луцьк, 2025. С. 17–19.
2. Teasdale S. The Cloud. Poem Hunter. URL: https://www.poemhunter.com/poem/the-cloud-2/ (date of access: 01.12.2025).
3. Teasdale S. I Shall not Care. URL: https://www.poetryfoundation.org/poems/46012/i-shall-not-care (date of access: 01.12.2025).
4. Teasdale S. There Will Come Soft Rain. Poem Hunter. URL: https://www.poemhunter.com/poem/there-will-come-soft-rain-2/ (date of access: 01.12.2025).
5. Грушицький Б., Сухачова Н. Методи та стратегії перекладу поетичних творів. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті : тези доповідей XLVII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науководослідних робіт студентів за 2023 рік*. м. Полтава, 2024. С. 229–231.

КОЗАЧЕНКО Анжеліка
Науковий керівник – Косенко А.В.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МЕДІЙНОМУ ТА ОФІЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ

Військова термінологія становить окрему підсистему лексики сучасної української мови, яка відзначається високим рівнем системності, нормативності та функціональної зумовленості. В умовах повномасштабної війни в Україні ця лексика вийшла за межі вузькоспеціалізованого вжитку й активно функціонує не лише в професійному середовищі, а й у медійному просторі та повсякденному спілкуванні. Актуальність дослідження зумовлена потребою комплексного аналізу особливостей функціонування військової термінології в різних типах дискурсу.

Метою роботи є з'ясування специфіки функціонування військових термінів в офіційному та медійному дискурсах і визначення їхніх семантичних та прагматичних трансформацій.

У лінгвістиці термін визначається як слово або словосполучення, що позначає спеціальне поняття певної галузі знань і характеризується точністю, однозначністю та системністю [1]. Військова термінологія охоплює назви військових формувань, озброєння, бойових дій, стратегій, тактичних операцій, видів техніки, звань і посад. В офіційному дискурсі (нормативно-правові акти, накази, звіти Генерального штабу, заяви Міністерства оборони) військові терміни використовуються у прямому значенні, відповідно до усталених дефініцій. Для цього типу текстів характерні стандартизованість, точність формулювань, відсутність емоційного забарвлення та метафоризації.

Натомість у медійному дискурсі військова термінологія функціонує в умовах орієнтації на широку аудиторію. Журналістські матеріали, аналітичні огляди, публіцистичні тексти часто містять пояснення спеціальних термінів або їх часткове спрощення. Унаслідок цього відбувається процес детермінологізації, коли термін поступово входить до загальномовного вжитку та набуває ширшого семантичного

поля. Такі одиниці, як «контрнаступ», «деокупація», «дрон», активно функціонують у медіа і сприймаються як складник повсякденної лексики.

Важливим є прагматичний аспект функціонування військових термінів. В офіційному дискурсі вони виконують передусім інформативну та регулятивну функції, забезпечуючи чіткість правового та організаційного регулювання. У медійному просторі терміни можуть набувати додаткової експресивності, виконувати впливову й мобілізаційну функції, формувати суспільну оцінку подій. Водночас надмірна емоціоналізація термінів може призводити до втрати їхньої первинної однозначності.

Окрему групу становлять іншомовні військові запозичення, що активно входять до українського інформаційного простору. Назви зразків озброєння, військових систем та техніки спершу функціонують у формі оригінальних назв, а згодом зазнають графічної та фонетичної адаптації. Процес освоєння таких одиниць потребує уніфікації та нормативного врегулювання з огляду на вимоги культури мови [2].

Отже, функціонування військової термінології в офіційному та медійному дискурсах характеризується різним ступенем стандартизації та семантичної стабільності. В офіційному мовленні домінують точність і нормативність, тоді як у медійному — тенденція до популяризації, часткової детермінологізації та прагматичного посилення. Дослідження динаміки військової лексики в умовах воєнного стану є перспективним напрямом сучасної лінгвістики, оскільки воно відображає зміни в мовній картині світу українського суспільства.

Список літератури

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
2. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. Київ : Либідь, 2008. 240 с.

КОЗАЧУК Марина
Науковий керівник – Петренко О.М.

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКЛАД ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Інноваційна економічна термінологія є важливою складовою сучасного економічного дискурсу, що стрімко розвивається під впливом глобалізації, цифровізації та технологічного прогресу. У сучасному світі економічні процеси тісно пов'язані з інноваціями, що зумовлює появу великої кількості нових понять і термінів. Англійська мова виступає основним джерелом формування цієї термінології, оскільки саме вона є мовою міжнародного бізнесу, фінансів та інформаційних технологій.

Актуальність дослідження полягає у необхідності вивчення особливостей перекладу інноваційної економічної термінології з англійської мови українською, оскільки швидке оновлення лексики та відсутність усталених відповідників ускладнюють процес перекладу. Неправильна або неточна передача термінів може призводити до викривлення змісту, що є особливо критичним у сфері економіки.

Метою роботи є дослідження особливостей англійсько-українського перекладу інноваційної економічної термінології та визначення найбільш ефективних перекладацьких стратегій. Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання: визначити сутність інноваційної економічної термінології, проаналізувати її структурно-семантичні особливості, виявити основні труднощі перекладу, а також дослідити способи передачі таких термінів українською мовою.

Матеріалом дослідження стали сучасні англомовні економічні тексти, зокрема аналітичні статті, бізнес-публікації та матеріали, присвячені цифровій економіці та інноваціям. У ході аналізу було відібрано понад 130 термінів, які стали основою для дослідження перекладацьких трансформацій.

Теоретичною базою дослідження стали праці українських та зарубіжних лінгвістів, зокрема В.І. Карабана та І.В. Корунця. У роботі використано класифікацію перекладацьких

трансформацій, яка включає калькування, транскрипцію, транслітерацію, описовий переклад та комбіновані способи перекладу.

У ході дослідження було встановлено, що найпоширенішим способом перекладу інноваційної економічної термінології є калькування, яке становить приблизно 48% від загальної кількості проаналізованих термінів. Наприклад, термін digital economy перекладається як «цифрова економіка», a financial technology – «фінансові технології». Такий спосіб дозволяє зберегти структуру та зміст оригінального терміна.

Другим за поширеністю способом є транскрипція або транслітерація (близько 30%). Наприклад, startup перекладається як «стартап», a blockchain – «блокчейн». Цей спосіб використовується переважно для нових термінів, які ще не мають усталених відповідників в українській мові.

Описовий переклад становить приблизно 22% і застосовується у випадках, коли термін не має прямого відповідника. Наприклад, crowdfunding перекладається як «колективне фінансування», a gig economy – «економіка короткострокових контрактів». Такий спосіб дозволяє точно передати значення терміна, хоча іноді ускладнює сприйняття через більшу довжину.

Було також встановлено, що вибір способу перекладу значною мірою залежить від контексту, у якому використовується термін, а також від рівня його усталеності в українській мові.

Таким чином, переклад інноваційної економічної термінології є складним і багатогранним процесом, який вимагає врахування як мовних, так і позамовних чинників. Найефективнішою стратегією є гнучке поєднання різних способів перекладу залежно від специфіки терміна та контексту його вживання.

Список літератури

1. Яковенко Р.В. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики. Дидактичний довідник /Роман Яковенко. – [Вид. 2–ге, випр.]. – Кіровоград: видавець Лисенко В.Ф., 2015. – 130 с.
2. https://www.bbc.com/news/topics/c8dn03216z3t

КОКІШ Христина
Науковий керівник – Лукащук М.В

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ТЕСТІВ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Середня школа опинилася в ситуації, коли традиційні методи викладання просто не встигають за шаленим потоком інформації. Вчителі фактично живуть роботою, витрачаючи вечори та вихідні на нескінченну підготовку карток, тестів та перевірку зошитів. Це виснажує, призводить до вигорання і забирає час, який можна було б присвятити творчому спілкуванню з дітьми. Саме тому використання новітніх технологій для розробки тестів стає не просто технічною новинкою, а справжнім порятунком для педагога.

Розглядаючи практичний вимір цієї проблеми, варто звернути увагу на щоденний досвід освітніх закладів міста Кривого Рога. Наприклад, у загальноосвітній гімназії 130 та загальноосвітній гімназії 95 педагоги постійно стикаються з необхідністю регулярного створення великої кількості унікальних тестів для різних паралелей класів, щоб уникнути списування. Сучасні українські дослідники Візнюк, І., Буглай, Н., Куцак, Л., Поліщук, А., & Киливник, в своїй спільній праці наголошують: «використання генеративних нейромереж дозволяє повністю автоматизувати цей процес, створюючи якісні завдання різного рівня складності за лічені хвилини» [1, с. 20]. Такий інноваційний підхід дає змогу вчителям згаданих криворізьких гімназій вивільнити дорогоцінний час для безпосередньої живої комунікації зі школярами, підготовки креативних уроків та надання індивідуальної підтримки кожному підлітку.

Безпосередній процес має основу на глибокій обробці природної мови. Науковець Кутняк О. підкреслює: «педагогу достатньо завантажити в систему текстовий матеріал параграфа, конспект уроку або просто перелік ключових термінів з певної теми, після чого програма самостійно аналізує інформацію та формує структуровані запитання»[2, с. 150]. Надзвичайно важливою перевагою є здатність розумних систем генерувати

завдання абсолютно різних когнітивних рівнів. Вчена Хомяк М. зазначає: «нейромережа може створити як базові питання на просте відтворення історичних дат чи формул, так і складні ситуативні завдання, які вимагають від учня логічного та аналітичного мислення»[3, с. 22].

Відтак, використання сучасних інноваційних технологій для створення тестових завдань є ефективним і актуальним інструментом у сучасній школі. Водночас такі технології не мають на меті замінити вчителя, а радше виступають його надійним помічником у цифровому середовищі, перебираючи на себе значну частину рутинної роботи. Завдяки цьому педагоги можуть оперативніше створювати різноманітні та персоналізовані завдання.

Крім того, використання цифрових інструментів сприяє підвищенню мотивації учнів до навчання та активізації їхньої пізнавальної діяльності. Це також дозволяє забезпечити більш об'єктивне оцінювання результатів навчання. У підсумку, інтеграція новітніх технологій у освітній процес підвищує його ефективність і якість. Таким чином, поєднання традиційних методів навчання з інноваційними підходами є перспективним напрямом розвитку сучасної освіти. З огляду на це, подальше впровадження та вдосконалення цифрових освітніх ресурсів є необхідною умовою модернізації шкільної освіти.

Список літератури

1. Візнюк, І., Буглай, Н., Куцак, Л., Поліщук, А., & Киливник, В. (2021). Використання штучного інтелекту в освіті. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 14-22.
2. Кутняк, О. (2025). Організація контролю з математики в освітньому процесі середньої школи засобами тестових онлайн платформ. Молодь і ринок, № 1 (233), 147-151.
3. Хомяк, М. Я. (2025). Методика впровадження інструментів штучного інтелекту для персоналізації навчання інформатики в закладах загальної середньої освіти. Педагогічна Академія: наукові записки, (21). 1-25.

КОЛЕСНИК Юлія
Науковий керівник – Павлович Т. І.

ФУНКЦІОНУВАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ FASHION AND BEAUTY DISCOURSE

Сучасний медіапростір краси та моди є доволі динамічним та масштабним явищем, де одну з провідних ролей відіграє мовлення. Він характеризується використанням емоційно насичених, виразних та експресивних мовних одиниць. Тому залучення стилістичних засобів є достатньо результативним, адже це сприяє забезпеченню ефективного впливу на цільову аудиторію. Метою аналізу є визначення функціоналу стилістичних фігур у сучасному англомовному дискурсі про моду та красу.

У межах практичного розділу матеріалом дослідження стали тексти англомовних онлайн-журналів на тематику краси та моди, рекламні описи колекцій одягу та продуктів краси, а також публікації брендів у соціальних мережах. Аналіз демонструє активне використання стилістичних засобів різних рівнів, які є ефективними інструментами у привернені інтересу читача та формуванні позитивного враження.

Згідно з отриманими результатами, найбільш вживаними стилістичними засобами є епітет, метафора, антитеза. Це свідчить про естетичну спрямованість та домінування образних фігур у проаналізованих текстах.

Епітет – засіб, що зустрічався найчастіше, адже індустрія краси та моди характеризується широким використанням описових конструкцій. Прикладами слугують: *«sparkling bergamot»* та *«dazzling designs»* [1]. Таким чином, епітети виконують естетичну та описову функцію, підкреслюючи привабливість та формуючи позитивний образ. Це особливо важливо для онлайн-журналів та реклами, де візуальна складова та словесний підбір є взаємопов'язаними.

Наступний за чисельністю стилістичний засіб – це метафора. У сфері краси та моди вона використовується для створення асоціативного та образного ефекту, наприклад: *«The fragrance is an imaginary bloom»* [2]. Це вживання метафори виконує свою

естетично орієнтовану функцію та акцентує увагу на ніжності та елегантності. Таким чином, вона створює образні асоціації та підсилює емоційне сприйняття тексту. Використання метафори дає змогу читачеві асоціювати продукт з емоційними якостями, що посилює вплив медійного тексту на аудиторію.

Антитеза використовується для підсилення смислових значень та створює динамічність у тексті. У дискурсі про стиль та красу антитеза часто використовується для підкреслення суперечностей. Це дозволяє акцентувати увагу на незвичності та унікальності. Розгляньмо на прикладах: *«It's fashionable without screaming for attention.»* [3] Таким чином, антитеза підкреслює контрастність та акцентує увагу на особливості висловлювання. Часто вона надає легкий іронічний та несподіваний ефект висловлювання, що робить текст більш динамічним та особливим.

Натомість менш вживаними стилістичними засобами виявилися алітерація та еліпсис. Їх обмеженість у використанні пояснюється тим, що обраний дискурс є орієнтованим на лексичну виразність та експресивність, а не на синтаксичні чи звукові ефекти.

Аналіз сучасного англомовного дискурсу про красу та моду показує, що стилістичні засоби активно використовуються для підтримання естетичного образу та створення позитивного враження на цільову аудиторію. Найпоширеніші з них формують позитивні асоціації, підкреслюють особливості продукту та збагачують текст художньо, роблячи його більш виразним і привабливим для читача. Тоді як менш уживані фігури обмежені орієнтацією дискурсу на словесне акцентування. Таким чином, стилістичні засоби в індустрії краси та моди виконують не лише естетичну функцію, а й сприяють формуванню привабливого та впізнаваного образу продукту, посилюючи його комунікативний і рекламний ефект.

Список літератури

1. Elle. Fashion and Beauty Articles. URL: https://www.elle.com (дата звернення: 25.02.2026).

2. Chanel. Fragrance and Beauty. URL: https://www.chanel.com (дата звернення: 2.02.2026).

3. Vogue. Fashion and Beauty Section. URL: https://www.vogue.com (дата звернення: 7.03.2026).

КОЛЄСНІК Анастасія
Науковий керівник – Бялик В. Д.

ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ НА ПОЗНАЧЕНИЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ

Лінгвальні засоби передавання емоцій відіграють важливу роль у художньому перекладі. Відтворення негативних емоцій у перекладі є особливо складним процесом, оскільки кожне висловлювання поєднує мовні й позамовні чинники, що відображають внутрішній стан і переживання персонажів [1].

Переклад художніх творів має досить творчий характер. Перекладач не тільки правильно відтворює ідеї автора оригіналу, а й відображає спосіб художнього втілення цих ідей, передає образність оригіналу з не меншою силою, ніж це робить автор твору [2]. Особлива увага приділяється відтворенню емотивності тексту, що включає фонетичні, морфологічні та лексичні засоби, а також адаптацію негативних і позитивних емоцій до мовних особливостей перекладу [3]. Матеріалом дослідження слугував роман Джоді Піколт Nineteen Minutes [4] та його власний переклад.

У теорії перекладу виділяють граматичні та лексико-семантичні трансформації як основні інструменти роботи перекладача. Граматичні включають додавання, опущення, перестановку та заміну [5]: Перестановка, додавання, опущення та заміна є поширеними перекладацькими трансформаціями, які допомагають передати зміст тексту природно та зрозуміло мовою перекладу. Перестановка змінює порядок мовних елементів для досягнення логічності та природності вислову : *By the time you read this, I hope to be dead — Сподіваюсь, мене більше не буде, коли ти читатимеш це.* Додавання використовується для уточнення змісту або пояснення певних деталей, які можуть бути неочевидними у мові перекладу: *Mid-class, the halls were hollow and resonant; it felt like trudging through the belly of a whale — Під час занять коридори були вільними від школярів, складалось враження, ніби ти тиняєшся широким черевом кита.* Опущення полягає у вилученні надлишкових або повторюваних елементів тексту, які не є необхідними для передачі основного змісту: *You'll*

cry at my funeral. You'll say it didn't have to be this way. You will like everyone expects you to. But will you miss me? More importantly — will I miss you? — Ти будеш ридати на моїх похоронах. Ти будеш твердити, що цього не мало статись. Ти будеш поводитись так, як хочуть цього всі. Але чи сумуватимеш по-справжньому? А чи буду я? Заміна передбачає зміну частин мови або синтаксичної структури речення для більш природного звучання перекладу: *He had no fucking idea how to process a nightmare this massive, and yet he had to pretend that he did, because everyone else was looking to him to be in charge — Він і гадки не мав, що робити з жахом такої масштабності, але мусив запевнити всіх, що знає, тому що всі чекали його вказівки* [4].

Отож, художній переклад постає як складний творчий процес, що потребує від перекладача високого рівня професійної компетентності, мовного чуття та вміння знаходити оптимальні відповідники. Саме обґрунтоване й доцільне застосування перекладацьких трансформацій забезпечує якісний результат та ефективну міжкультурну комунікацію [5, с. 90].

Список літератури

1. Тихоніна С.І., Лінгвальні засоби відтворення емоцій в тексті художнього твору. .Електронний ресурс: :https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f2617d18-efa3-4069-ae31-92acfdaa3de5/content
2. Міщинська І. В., Статкевич Л. П., Бабіч О. В., Ординська І. Я. Переклад творів сучасної художньої літератури (XX–XXI століття). Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2019. 224 с.
3. Кучеренко М. В., Барнич І. І. Лексичні засоби відтворення емоцій у перекладі твору М. Коцюбинського «Fata Morgana». // Львівський філологічний часопис. 2024. № 16. С.100
4. Піколт Д. Л. Дев'ятнадцять хвилин : роман. Електронний ресурс: https://books.google.com.ua/books/about/Nineteen_Minutes.html?hl=uk&id=DotyF4xP3DgC&redir_esc=y.
5. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Філологія. Мовознавство. 2014. Т. 221, Вип. 209. С. 89-93

КОЛОМІЄЦЬ Валерія
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ (на матеріалі промов Уінстона Черчілля)

У сучасному світі важливим інструментом впливу на суспільну свідомість є політична промова [1, с. 68]. Промови багатьох політиків, серед яких і британського державного діяча Уінстона Черчілля, увійшли в історію не лише завдяки своїй переконливості та емоційній силі, а й через їх мовну майстерність.

Лінгво-стилістичний аналіз промов Уінстона Черчілля свідчить про активне використання політиком різноманітних мовностилістичних засобів. Однією з характерних рис його мовлення є використання анафори та повтору, які надають промовам ритмічності та підсилюють емоційний вплив. Яскравим прикладом є фрагмент відомої промови 1940 року*: "We shall fight on the beaches, we shall fight on the landing grounds, we shall fight in the fields and in the streets…"* [2]. Повтор конструкції "*we shall fight*" створює відчуття рішучості та незламності.

Важливу роль у промовах політика відіграють метафори та образні вислови, які допомагають у доступній формі передати складні політичні й військові процеси. Наприклад, у промові "*Their Finest Hour*" Черчілль використовує вираз "*the gathering storm of war*" [2], де війна постає як небезпечна буря, що насувається на Європу. Подібні метафори роблять політичне повідомлення більш образним і зрозумілим для широкої аудиторії.

Важливою рисою промов політика є використання антитези та контрасту, які підсилюють драматизм виступів. Черчілль часто протиставляє темні часи війни стійкості та вірі британців, майбутній перемозі та свободі: "*Britain, other nations thought, had drawn a sponge across her slate. But instead our country stood in the gap. There was no flinching and no thought of giving in*" [2].

Характерною особливістю мовлення Черчілля є також використання градації, коли думка розгортається поступово, із посиленням емоційного напруження: "*They do not expect to move from crisis to crisis; they do not always expect that each day will bring up some noble chance of war; but when they very slowly make up their minds that the thing has to be done…*" [2].

На лексичному рівні промови політика відзначаються поєднанням урочистої книжної лексики та простих, зрозумілих слів: "*We stood our ground and faced the two Dictators in the hour of what seemed their overwhelming triumph, and we have shown ourselves capable, so far, of standing up against them alone*" [2]. Завдяки цьому виступи одночасно зберігають офіційний характер і залишаються доступними для широкого кола слухачів.

Часто Уінстон Черчілль використовує сталі вирази і короткі слогани, які концентрують головну ідею виступу та легко запам'ятовуються аудиторією: "*Five months have passed since I spoke to the British nation and the Empire on the broadcast. In wartime there is a lot to be said for the motto: 'Deeds, not words.*" [2].

Особливу роль досліджуваних промовах відіграє використання займенників першої особи множини – *we, our, us*, які створюють відчуття єдності між оратором і народом. Наприклад, часто політик говорить "*we shall defend our island*", тим самим підкреслюючи колективну відповідальність і спільну боротьбу.

Отже, лінгвостилістичні особливості промов Уінстона Черчілля демонструють, що ефективність політичного мовлення значною мірою залежить від майстерного використання мовних засобів. Поєднання риторичних фігур, образної лексики, продуманої синтаксичної структури та стратегій мовного впливу забезпечує високий рівень переконливості його виступів.

Список літератури

1. Медвідь О. М., Ізмайлова І.Г. Прагматичні інтерпретації текстів політичного дискурсу. *Вісн. СумДУ*. 2008. № 1. С. 66-71.
2. Winston Churchill's Speeches and Writings. URL: https://www.nationalchurchillmuseum.org/winston-churchills-speeches.html. (date of access: 15.03.2026).

КОНЮХ Наталія
Науковий керівник – Стефурак О.В.

ОБРАЗ ВІЙНИ В УКРАЇНІ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ФРАНЦУЗЬКІЙ ПРЕСІ: ЛЕКСИКОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ МЕДІАДИСКУРСУ

У сучасному інформаційному суспільстві мас-медіа формують уявлення про соціальну реальність, не лише передаючи події, а й надаючи їм смислове й ціннісне значення. Особливо це помітно під час криз і конфліктів, коли війна постає не лише як подія, а як комунікативний феномен із різними інтерпретаціями залежно від культурного, національного та ідеологічного контексту медіа.

Пропоноване дослідження базується на контент-аналізі медіадискурсу, що поєднує якісний і кількісний підхід для виявлення домінантних тем та структурованого значення в текстах. Аналіз ґрунтується на принципах корпусної лінгвістики, де частота слів і колокацій допомагає ідентифікувати ключові теми, а тематичний підхід підкреслює значення тем для організації дискурсу. Для аналізу були створені два підкорпуси, які було проаналізовано за допомогою програми AntConc: функція Word List дозволила визначити високочастотні слова після виключення стоп-слів, а Collocates — ідентифікувати значущі колокації. Для оцінки асоціативної сили застосовували MI та T-score ($T \geq 3$, $FreqLR \geq 10$), що забезпечило надійне виявлення лексичних зв'язків та тематичних структур у корпусах.

Корпусник аналіз виявив, що український медійний дискурс значною мірою формується з позиції безпосереднього учасника подій [1]. У текстах війна постає як реальність, що впливає на життя суспільства, тому значна увага приділяється людському виміру конфлікту: досвіду населення, гуманітарним наслідкам, втратам і взаємній підтримці. Характерною рисою українського медіадискурсу є чітке визначення ролей учасників конфлікту. Війна подається як агресія однієї держави проти іншої, що формує протиставлення між агресором і жертвою та підкреслює оборонний характер дій України і важливість міжнародної підтримки. Важливим елементом також є просторовий вимір опису війни. Події часто висвітлюються через згадки про

конкретні регіони та населені пункти (Донецька, Луганська, Харківська, Херсонська області), що допомагає окреслити масштаб і динаміку конфлікту [1].

Французький медійний дискурс, на відміну від українського, розглядає війну в Україні в ширшому міжнародному та геополітичному контексті, приділяючи увагу дипломатичним аспектам конфлікту, позиціям різних держав і глобальним наслідкам (Europe, France, OTAN, sanctions, diplomatie) [2]. У текстах часто проводяться історичні паралелі з великими війнами минулого, що допомагає пояснити сучасні події через відомі моделі (guerre mondiale, seconde guerre mondiale, guerre froide) [3]. Крім того, французькі медіа підкреслюють юридичний і нормативний вимір війни, обговорюючи міжнародне право, санкційні механізми та дипломатичні процеси (lois, conventions, droit international).

Порівняльний аналіз українського та французького медійних корпусів показує, що обидва дискурси мають спільну тему, проте відрізняються способами її представлення. Українські медіа більше зосереджуються на конкретних подіях, людських історіях та військових аспектах війни. Французькі медіа, своєю чергою, частіше аналізують міжнародний, історичний і політичний контекст подій.

Отже, медійний дискурс війни є складною системою інтерпретацій, у межах якої медіа формують власні наративні рамки та тематичні акценти. Порівняння українського та французького медійних корпусів демонструє, що одна й та сама подія може отримувати різні смислові інтерпретації залежно від культурного, політичного та інформаційного контексту.

Список літератури

1. Кулик В. Роль українського медійного дискурсу в творенні національної ідентичності. URL: https://utppublishing.com/doi/pdf/10.3138/ukrainamoderna.15.155
2. Marc Angenot, Les grands récits militants du XIXe et XXe siècle: religions de l'humanité et sciences de l'histoire, Paris, L'Harmattan, 2000.
3. Patrick Charaudeau, Le discours d'information médiatique: la construction du miroir social, Paris, Nathan; Bry-sur-Marne: Institut national de l'audiovisuel, 1997.

КОПИЛЬЧУК Софія
Науковий керівник – Довгопола А.С.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СТОРІТЕЛІНГУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасній методиці навчання іноземних мов значна увага приділяється пошуку ефективних підходів, які сприяють розвитку комунікативної компетентності учнів. Традиційні методи викладання англійської мови у школах часто грунтуються на засвоєнні граматичних правил та лексичних одиниць, однак такі підходи не завжди забезпечують активну мовленнєву діяльність учнів.

Саме тому сучасна педагогічна практика дедалі частіше звертається до інтерактивних методів навчання, які поєднують і мовну практику, і використання необхідних знань граматики чи іншого матеріалу згідно певного рівня знань учнів та сприяють розвитку творчих здібностей, критичного мислення та адаптації.

Одним із таких методів є сторітелінг, тобто використання історій як педагогічного інструменту у процесі навчання іноземної мови.

За словами дослідників, використання історій у навчанні дозволяє інтегрувати розвиток усіх чотирьох основних мовленнєвих навичок: говоріння, слухання, читання та письма [1].

Крім того, сторітелінг сприяє формуванню так званих soft skills: під час створення або обговорення історій учні навчаються висловлювати власну думку, аргументувати позицію, працювати у групі та взаємодіяти з іншими учасниками навчального процесу. Таким чином, навчання іноземної мови поєднується з розвитком соціальних і комунікативних навичок, що відповідає сучасним вимогам освіти [2].

У практиці викладання англійської мови сторітелінг може реалізовуватися через різні види навчальної діяльності. Наприклад, вправа Storytelling cubes передбачає використання кубиків із зображеннями, на основі яких учні створюють власну історію. Ще одним прикладом використання сторітелінгу є

рольові ігри та інсценізація історій. Подібні вправи створюють атмосферу співпраці у класі та активізують участь учнів у навчальному процесі.

Актуальність застосування цього методу зумовлена потребою сучасної освіти у використанні інтерактивних підходів до навчання іноземних мов.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці нових методичних завдань на основі сторітелінгу, а також використанні цифрових технологій для створення діалогів, історій, та розмов у процесі навчання англійської мови.

Список літератури

1. Cleveland D. What is Storytelling? National Storytelling Network. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://storynet.org/what-is-storytelling/
2. Pardede P. Using Short Stories in Language Teaching. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://jetuki.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/05/2-using-short-stories-to-teach-language-skills-pp-14-27.pdf

КОРБУТ Ольга
Науковий керівник – Козлова Т.О.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МОВИ РЕКЛАМИ У СФЕРІ ОНЛАЙН- МАРКЕТИНГУ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Рекламний дискурс поєднує мовні, когнітивні та соціокультурні компоненти, враховуючи специфіку цифрових платформ, цільової аудиторії та форматів контенту, що ускладнює його ефективну локалізацію [3].

У перекладознавстві рекламний текст довго є об'єктом аналізу, а труднощі перекладу зумовлені мовними та соціокультурними відмінностями. В умовах онлайн-маркетингу та соцмереж ці виклики посилюються через специфіку платформ, швидкість поширення контенту та взаємодію з аудиторією. Через емоційну спрямованість, культурну адаптацію та переконливі мовні засоби рекламний дискурс цікавить соціологів, економістів, психологів та лінгвістів.[1].

Проблематику перекладу рекламних текстів досліджували безліч перекладознавців, як от: Ю. С. Бернадська (2008), Х. Кафтанджиєв (1995), Н.Л. Коваленко (2006), Ю.В. Кривобок (2012), А.Д. Кривоносов (2001), Н.С. Лиса (2003), Є. В. Медведєва (2003), А. В. Олянич (2016).

Рекламні тексти як мовленнєвий жанр характеризуються активним використанням стратегій взаємодії з аудиторією, що безпосередньо впливає на особливості їх перекладу. У сучасних умовах соціальних мереж та інтерактивних платформ перекладач має враховувати не лише мовні, а й комунікативні особливості цифрового середовища. Крім того, використання психологічних механізмів впливу — створення ефекту дефіциту, ексклюзивності та апеляція до потреб аудиторії — зумовлює необхідність не буквального перекладу, а прагматичної адаптації з урахуванням культурних і соціальних особливостей цільової аудиторії [2]

Існує декілька основних стратегій: відсутність перекладу, прямий переклад, адаптацію та ревізію. Відсутність перекладу

зазвичай використовується для коротких, лаконічних і легко впізнаваних слоганів міжнародних брендів, що функціонують як елемент іміджу (наприклад, Nike – Just Do It, Apple – Think Different, Canon – You can Canon). Прямий переклад застосовується переважно в інформативних або технічних текстах, де важлива точність і повнота передачі змісту (McDonald's – I'm loving it – Я це люблю; рекламні описи продуктів Microsoft Office). Адаптація передбачає зміну мовного оформлення з урахуванням культурних і мовних особливостей цільової аудиторії, що дозволяє зберегти прагматичний ефект реклами (Geox – Respire – Взуття, що дихає; L'Oréal – Because you're worth it – Адже ти цього варта). Ревізія ж полягає у створенні нового рекламного повідомлення, яке лише передає загальну ідею оригіналу, але відрізняється за формою (Mazda – Big Yet Agile – Грай на повну; Red Bull – Red Bull gives you wings – Ред Бул окриляє).[4].

Таким чином, доходимо висновку, що переклад реклами в онлайн-маркетингу та соціальних мережах є складним через поєднання тексту, візуальних і інтерактивних елементів.

Список літератури

1. Аврасін В. М Соціальні та психолінгвістичні характеристики мови реклами / В. М. Аврасін. – М. : Міжнародні відносини, 2011. – 196 с.
2. Вакула Т. С. Мовна специфіка рекламних текстів: особливості перекладу. Сумський державний університет, 2024. С. 24-25
3. Коваленко Є. Г. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення :зб. наук. праць. Донецьк : Дон. нац. ун-т., 2009. С. 314- 319
4. Ковальчук О. Англомовний рекламний текст в мережі інтернет та його переклад на українську мову. Проблеми сучасної філології та перекладознавства в історико- культурному, психолінгвістичному, соціолінгвістичному та дидактичному вимірах: збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 28-29 березня 2024 р. Дніпро: ДВНЗ «ПДТУ», 2024. С. 168–170

КОРДОБАН Єлизавета
Науковий керівник – Стефурак О.В.

РОЗВИТОК НАВИЧОК СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ У МОВНІЙ ПАРИ ФРАНЦУЗЬКА-УКРАЇНСЬКА: ВИДИ ВПРАВ І МЕТОДИКА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Проблема підготовки висококваліфікованих перекладачів у мовній парі французька-українська набуває особливої актуальності у зв'язку з інтенсифікацією міжнародних зв'язків. Розвиток перекладацьких навичок – це складний багатоаспектний процес, що потребує не лише глибоких лінгвістичних знань, а й оволодіння специфічними когнітивними та технічними прийомами. Методика навчання має базуватися на системному підході, який охоплює розвиток психофізіологічних механізмів, опанування стратегій трансформації та роботу з автентичними матеріалами.

Ефективність формування перекладацької компетенції залежить від правильного вибору видів вправ на різних етапах навчання. На початковому етапі ключового значення набувають когнітивно-орієнтовані вправи, зокрема *shadowing* (тіньове повторення). Ця вправа дозволяє студентам синхронізувати процеси слухання та мовлення, що є критично важливим для перекладу в умовах дефіциту часу. Особливу складність для україномовних студентів становить французька система числення, тому методика має передбачати інтенсивні вправи на сприйняття та миттєве відтворення цифрової інформації в контексті [1].

Важливим складником розвитку навичок є вправи на лінгвістичну компресію та перефразування. Французька мова характеризується аналітизмом та синтаксичною розлогістю, що часто веде до накопичення інформаційної надмірності. Вправи на сегментацію речень та узагальнення змісту вчать майбутнього фахівця виділяти смислові вузли та відкидати фатичні елементи, не втрачаючи при цьому релевантної інформації. Методика застосування таких вправ передбачає поступове збільшення

темпу оратора, що змушує студента переходити від дослівного перекладу до семантично еквівалентного перефразування.

Наступний блок вправ спрямований на опанування перекладацьких трансформацій. Через фіксований порядок слів у французькій мові та високу частотність пасивних конструкцій, прямий переклад українською мовою часто виглядає неприродно. Вправи на реорганізацію структури речення, антонімічний переклад та конкретизацію дієслів із широким значенням (*faire, mettre, dire*) дозволяють студентам гнучко адаптувати текст до норм української мови. Методика передбачає використання «трансформаційних диктантів», де за обмежений час необхідно змінити граматичний стан або лексичний склад фрази без втрати змісту [2].

Завершальним етапом розвитку навичок є використання вправ на основі автентичних аудіовізуальних матеріалів. Робота з виступами офіційних осіб, науковими лекціями та інтерв'ю дозволяє закріпити навички імовірнісного прогнозування в умовах реального дискурсу. Важливим елементом методики є самоаналіз із використанням програмного забезпечення (наприклад, Audacity), що дає можливість студенту візуалізувати паузи, оцінити величину відставання та скоригувати інтонаційний малюнок власного мовлення.

Таким чином, поетапне застосування когнітивних, трансформаційних та автентичних вправ забезпечує цілісний розвиток перекладацьких навичок. Системний підхід до навчання дозволяє майбутнім перекладачам успішно долати міжмовну інтерференцію та забезпечувати високу якість комунікації в парі французька-українська.

Список літератури

1. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. Amsterdam : John Benjamins Publishing, 2009. 283 p.
2. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2013. 608 с.

КОРКІШКО Софія
Науковий керівник – Лопатюк Н.І.

ЗАПОЗИЧЕННЯ З ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Лексичні запозичення є одним із найважливіших чинників розвитку словникового складу будь-якої мови. Англійська мова, як одна з найбільш відкритих до зовнішніх впливів мов світу, характеризується значною кількістю запозичених одиниць, що сформувалися внаслідок тривалих історичних, соціальних та культурних контактів (християнізація, Нормандське завоювання, глобалізація) [4]. У сучасному мовознавстві запозичення визначається як процес і результат переходу мовних одиниць з однієї мови до іншої з подальшою їх адаптацією на фонетичному, морфологічному та семантичному рівнях.

Формування запозиченого шару лексики англійської мови є тривалим історичним процесом. Перший значний етап пов'язаний із латинським впливом у давньоанглійський період і поширенням християнства. Скандинавські запозичення VIII–XI століть охоплювали переважно побутову й соціальну лексику та характеризуються повною асиміляцією. Середньоанглійський період ознаменувався масовим проникненням французької лексики після нормандського завоювання, а в новоанглійський час розширилося коло мов-джерел за рахунок італійської, іспанської, німецької та інших європейських мов [1].

Аналіз тематичних груп запозичень засвідчив їх чітку диференціацію залежно від мови-джерела. Французькі запозичення активно функціонують у сферах адміністрації, права та культури (наприклад: *government, ballet, restaurant*). Німецькі запозичення представлені переважно у науковому та освітньому дискурсі. Італійська мова збагатила англійську музичною та гастрономічною термінологією, тоді як скандинавські запозичення становлять важливу частину базового словникового фонду (*sky, window*). Слов'янські та іспанські одиниці вживаються переважно для передачі культурно маркованих реалій [3].

Інтеграція запозиченої лексики супроводжується активними семантичними трансформаціями. Найбільш поширеними типами є звуження значення (*chef* - з «керівника» до «кухаря»), розширення значення (*pioneer* - від «першопроходця» до «новатора»), а також метафоризація (*virus*). Інтенсивність семантичних змін визначається частотністю використання слова, тривалістю його функціонування та ступенем інтеграції у мовну систему [2].

У сучасному мовознавстві традиційно виокремлюють три ступені асиміляції запозичень: повністю асимільовані, частково асимільовані та неасимільовані. Повністю інтегровані одиниці становлять основу активного словникового фонду та характеризуються стилістичною нейтральністю, тоді як неасимільовані запозичення (варваризми) функціонують у спеціалізованих або художніх контекстах для передачі національного колориту. Важливою тенденцією сучасного мовного розвитку є прискорення асиміляції під впливом глобалізації та цифрової комунікації.

Таким чином, запозичення з європейських мов є важливим чинником розвитку сучасної англійської мови: вони забезпечують її лексичну динаміку, сприяють формуванню нових семантичних структур і відображають процеси міжкультурної комунікації.

Список літератури

1. Глущенко А. М. Запозичення в лексичному складі сучасної англійської мови. Київський національний лінгвістичний університет, 2023. С. 12-38.
2. Москалюк О. В., Кондратюк А. О. Запозичення як фактор збагачення англійської мови. The Influence of Society on the Development of Science and the Invention of New Methods. Prague, 2023. С. 287-290.
3. Algeo J. The Origins and Development of the English Language. Boston: Wadsworth, 2010. P. 140-150.
4. Nuri, A. From Roots to Borrowings: The Evolution of the English Lexicon. Acta Globalis Humanitatis et Linguarum, 2024. P. 101-110.

КОРЛОТЯН Мірела
Науковий керівник – Стефурак О.В

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУБТИТРІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ: ПРОБЛЕМИ СТИСНЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗМІСТУ

Аудіовізуальний переклад є однією з найдинамічніших сфер перекладацької діяльності, оскільки перекладач змушений одночасно враховувати лінгвістичні, технічні та когнітивні обмеження. Субтитрування як його різновид – це форма письмового перекладу, накладена на екранне зображення, синхронізована зі звуковим потоком і підпорядкована суворим вимогам щодо обсягу та часу показу. На відміну від дубляжу, що повністю замінює оригінальний звуковий ряд, або озвучення, яке його лише приглушує, субтитри зберігають автентичність мовлення акторів і водночас забезпечують доступність змісту для іншомовної аудиторії [1].

Метою дослідження є виявлення та аналіз особливостей перекладу субтитрів з французької мови українською, а також визначення основних стратегій стиснення тексту й способів збереження змісту в умовах технічних обмежень субтитрування.

Французько-українська мовна пара створює специфічні труднощі для перекладача субтитрів, зумовлені структурними відмінностями між мовами та особливостями розмовної норми французької. Технічні параметри субтитрів – орієнтовний ліміт 35–42 символи на рядок і тривалість показу від двох до семи секунд залежно від довжини репліки – унеможливлюють дослівну передачу оригіналу і вимагають системного застосування прийомів компресії [1]. До центральних проблем стиснення належать: збереження емоційного забарвлення при редукції дискурсивних маркерів французької розмовної мови (ben, hein, tu vois), передача культурних конотацій та алюзій без перевантаження рядка, адаптація системи ввічливості tu/vous у стислому форматі, а також відтворення гумору й словесної гри, яка при механічному скороченні втрачається повністю.

Практичний аналіз субтитрів до виступу Елізабет П'єр «L'histoire inédite des femmes à l'origine de la bière» на платформі TED засвідчив закономірний характер застосовуваних трансформацій. Найпоширенішими прийомами стиснення виявилися: перехід від пасивних конструкцій французької мови до активних форм українською, що скорочує кількість символів і підвищує динамічність тексту; синтаксична сегментація та переструктурування складнопідрядних речень; конденсація деталей із збереженням ключового концепту; а також стилістична адаптація – добір лексичних еквівалентів, що відтворюють емоційний ефект, а не буквальне формулювання. Зокрема, розгорнута фраза «ce sont elles qui ont été à l'origine de sa fabrication dans l'Antiquité» передається стислим «саме вони були першими, хто виготовляв його в давнину», що зберігає смисловий акцент і культурний підтекст, вкладаючись при цьому в технічні обмеження рядка. Аналіз також виявив, що ефективне субтитрування передбачає не лише мовну компетентність, а й розуміння кінематографічної мови: перекладач використовує паузи, монтажний ритм і візуальний контекст як додаткові канали передачі інформації, яка не вміщується у вербальний рядок [2].

Дослідження підтверджує, що переклад субтитрів з французької українською є комплексним процесом, де лінгвістична точність поєднується з читабельністю та синхронізацією. Стиснення виступає творчим інструментом, що вимагає пріоритетизації інформаційних, емоційних і культурних елементів. Хоча сучасне програмне забезпечення полегшує технічну сторону, відтворення стилю, прагматична еквівалентність і культурна адаптація залишаються компетенцією перекладача, визначаючи якість субтитрів.

Список літератури

1. Перванчук Т. Б. Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 2. С. 121–122.
2. Скиба К. М. Субтитрування як спосіб перекладацької діяльності. Modern Research in World Science. 2022. С. 839–843.

КОРНЕЛЮК Соломія
Науковий керівник – Шиба А.В.

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ ТА YOUTUBE-КАНАЛІВ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК КРИТИЧНОГО АУДІЮВАННЯ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Головним аспектом у вивченні будь-якої іноземної мови є критичне аудіювання. Воно сприяє формуванню нашого мислення та розвиває здатність оцінювати та аналізувати інформацію. Як зазначає Т. Полонська, критичне мислення є надзвичайно важливою навичкою, що включає когнітивний, лінгвістичний та соціокультурний компоненти. Сучасні цифрові інструменти, зокрема подкасти та освітні YouTube-канали, дають змогу учням працювати з автентичними матеріалами та різними типами мовлення, що сприяє підвищенню ефективності навчання [2,с.74-77].

Дж. Філд виокремлює такі компоненти критичного аудіювання, як когнітивний, комунікативний, емоційний і культурний, які є взаємопов'язаними. Насамперед розглянемо когнітивний компонент, який забезпечує аналіз інформації та допомагає учням робити висновки. Комунікативний компонент дозволяє учням бути активними учасниками діалогу. Завдяки подкастам і відео на YouTube учні мають можливість слухати та аналізувати різні точки зору й аргументи, що допомагає розвивати навички критичного аудіювання [3].

Освітні YouTube-канали містять візуальний контекст, що сприяє кращому розумінню культурних та емоційних аспектів мовлення. У результаті учні не лише слухають інформацію, а й осмислюють її, формуючи власну позицію.

Однією з ключових умов продуктивного навчання є створення комфортного педагогічного середовища для учнів.

Л. Петльована зазначає кілька основних вимог, серед яких: мотивація, поетапність навчання, інтерактивність і рефлексія із залученням автентичних матеріалів [1]. Зокрема, подкасти дають можливість учням регулювати швидкість відтворення

аудіоматеріалів, щоб зосередитися на складних фрагментах і проаналізувати почуте.

Освітні YouTube-канали забезпечують візуальний супровід, який сприяє глибшому розумінню культурних та емоційних аспектів мовлення. Таким чином, учні не просто слухають інформацію, а сприймають її усвідомлено, формуючи власну думку.

Варто також згадати методи навчання критичного аудіювання, які мають значний вплив. Насамперед це поетапний метод, який дозволяє учням переходити від найпростіших завдань до складніших, поступово формуючи навички [1].

Наступним є метод моделювання, який передбачає роботу за зразком із подальшим самостійним висловленням власних ідей, що розвиває навички самостійності . Не менш важливим є проєктний метод, який передбачає створення власних аудіо- або відеопроєктів, розвиваючи творчість та активність учнів. Подкасти й YouTube-канали у поєднанні з цими методами дають змогу комплексно розвивати всі компоненти критичного аудіювання та формувати медіаграмотність.

Отже, подкасти та YouTube-канали є ефективними інструментами для розвитку навичок критичного аудіювання в учнів середньої школи і підвищують мотивацію до навчання завдяки використанню цифрових технологій та автентичних матеріалів.

Список літератури

1. Л.Петльована Автентичність та мотивація у викладанні англійської мови за професійним спрямуванням // *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*. 2022. Вип. 62. С. 171–181. DOI: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-62-171-181
2. Т.Полонська Критичне мислення як технологія компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5-6 класів гімназії // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2022. №1. С. 71-80.
3. J.Field Listening in the Language Classroom. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 366 p.

КОСТЕНКО Софія
Науковий керівник – Мойсюк В.А.

ВІДТВОРЕННЯ КОМПОЗИЦІЙНИХ І СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІСЕНЬ STROMAE УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
(на матеріалі людського та машинного перекладу)

Пісенний текст є особливою формою мовленнєвої діяльності, в якій слово функціонує в тісному зв'язку з музикою та ритмом. Завдяки цьому пісня здатна передавати не лише інформаційний зміст, а й емоційний стан, соціальні настрої та культурні особливості певного періоду. В сучасній лінгвістиці все більшої **актуальності** набуває аналіз пісенної лірики з погляду її перекладу та збереження смислової та структурної цілісності. Особливий інтерес становить творчість бельгійського франкомовного виконавця Stromae, пісні якого поєднують елементи розмовного мовлення, поетичні образи та соціальну проблематику. Його тексти легко сприймаються на слух, проте містять багатошарові смисли, що ускладнює їх відтворення іншими мовами, зокрема українською, а також приваблює як показовий матеріал для аналізу перекладацьких стратегій.

Метою нашого дослідження є виявлення особливостей передачі композиційної організації тексту та лексико-семантичних засобів пісень Stromae українською мовою на основі порівняння людського та машинного перекладу.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що в людському перекладі (далі – ЛП) зберігається загальна структура пісні, хоча іноді автор (Poly moly) змушений частково змінювати смисл. Натомість машинний переклад (далі – МП) зберігає формальну організацію пісенного тексту, оскільки алгоритм перекладає рядки послідовно, не втручаючись у їх графічне розташування. Водночас на структурному рівні, зокрема в плані ритму та мелодії, стилістичної ролі повтору та підтекстового значення, часто спостерігаємо звуження смислового потенціалу або часткову втрату експресивності. Порівняймо:

Оригінал: *Où t'es **papa**, où t'es ? («Papaoutai»)*
ЛП: *Де ти, **татку**, де ти?* [3]
МП: *Де ти, **тато**, де ти?* [Deepl]

Оригінал: *Dites-moi* ***d'où il vient*** *(«Papaoutai»)*
ЛП: *Скажіть мені,* ***звідки він родом*** [3]
МП: *Скажіть мені,* ***звідки він приходить*** [Deepl]

Однією з особливостей пісень Stromae є наявність подвійного змісту: вони часто містять приховані смисли та емоційне навантаження. Порівняння перекладацьких прийомів показало, що ЛП адаптує такі образи до українського контексту. Натомість МП, який зазвичай орієнтований на буквальне відтворення тексту, часто зберігає дослівну форму, що не лише призводить до втрати ритмічності та стилістичної виразності, а й ускладнює розуміння змісту. Порівняймо:

Оригінал: *Rendez-vous au prochain* ***règlement*** («Tous les mêmes»)
ЛП: *До зустрічі на наступному* ***зведенні рахунків*** [2]
МП: *До зустрічі в наступному* ***регламенті*** [Deepl]
Оригінал: ***Eh*** *bébé,* ***oups****, mademoiselle*
J'vais pas vous ***draguer****,* ***promis juré*** («Formidable»)
ЛП: ***Гей****, крихітко!..* ***ой****, мадемуазель!*
Я не буду до Вас ***залицятися****,* ***обіцяю****!* [1]
МП: ***Ей****, крихітко,* ***упс****, панночко*
Я не буду вас ***загравати****,* ***чесно*** [Deepl]

Отже, як бачимо, ЛП пісень Stromae є більш адекватним з погляду відтворення композиційної організації тексту та лексико-семантичних особливостей оригіналу. МП, хоча й полегшує роботу перекладача, не забезпечує повноцінної передачі художньої та емоційної складової пісенного твору.

Список літератури

1. Poly moly. *Muztonic*. URL : https://www.muztonic.com/S/526-stromae/768-racine-carree/1869-formidable.html (дата звернення: 03.03.2026).
2. Poly moly. *Muztonic*. URL : https://www.muztonic.com/S/526-stromae/768-racine-carree/2099-tous-les-memes.html (дата звернення: 03.03.2026).
3. Poly moly. *Muztonic*. URL : https://www.muztonic.com/S/526-stromae/768-racine-carree/1870-papaoutai.html (дата звернення: 10.03.2026).

КОСТИШИНА Вероніка
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М.

ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАДИСКУРСУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ РОЗВІДОК

Незважаючи на те, що термін “дискурс” традиційно пов’язують зі значеннями “діалог” “та міркування”, як лінгвістичний термін він почав активно застосовуватися лише у ХХ столітті. Уперше як науковий термін його використав американський лінгвіст та соціолог Зелліг Харріс у своїй роботі “Аналіз дискурсу” у 1950-х роках. Учений розглядає дискурс як “послідовність сказаних або написаних однією чи кількома людьми речень у конкретній ситуації” [1, с. 2]. Більш сучасне трактування даного терміну визначає “дискурс” трьома підходами: формально-структурно орієнтований підхід; функціональний підхід; підхід, орієнтований на взаємодію форми та функції.

У межах першого підходу, дискурс визначається як два або більше речень, які пов’язані змістом між собою. Так дискурс розглядається як зв'язок між мовними одиницями, який дозволяє створювати більш складну мовну одиницю. Функціональний підхід трактує дискурс значно ширше як будь-яке використання мови. Третій підхід розглядає дискурс як висловлювання, у якому форма та функція перебувають у тісній взаємодії. У межах цього підходу дискурс розуміється не як механічний набір ізольованих одиниць мовної структури, що більші за речення, а як цілісну систему функціонально організованих і контекстуалізованих мовних елементів. Таким чином, дискурс є більш складною та організованою структурою, у якій форма і функція перебувають у тісній взаємодії [2, ст.190].

Розглянемо детальніше саме масмедійний дискурс. Розгляд типології даного явища є важливим, оскільки воно є складним та має різнорідну природу. Сучасні лінгвісти пропонують декілька підходів щодо класифікації такого типу дискурсу, однак не можна вважати ці підходи повністю універсальними. Найбільш поширеним способом систематизації є його поділ в залежності

від каналів поширення інформації. Так виокремлюють інтернет-дискурс, телевізійний, дискурс друкованих засобів та радіодискурс. Варто зазначити, що інтернет-дискурс охоплює різноманітні електронні форми масової комунікації та є найбільш вживаними у сучасному світі [3].

Однією з ключових характеристик масмедійного дискурсу є його орієнтація на масову аудиторію, що зумовлює використання доступних мовних засобів, чіткої структурованості тексту та високого ступеня прагматичної спрямованості. У межах такого типу дискурсу значну роль відіграють стратегії впливу на адресата, зокрема використання оцінної лексики, метафоричних засобів, емоційно забарвлених мовних одиниць та різних стилістичних прийомів, які сприяють привернення уваги аудиторії.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що сучасне розуміння дискурсу значно виходить за межі традиційного трактування його як сукупності мовних одиниць. У сучасній лінгвістиці дискурс розглядають як складне комунікативне явище, що формується під впливом соціальних, культурних і прагматичних чинників. Особливе місце у цьому контексті посідає масмедійний дискурс, який відіграє важливу роль у формуванні інформаційного простору суспільства. Його специфіка полягає у поєднанні інформаційної та впливової функцій, використанні різноманітних мовних стратегій та орієнтації на широку аудиторію.

Список літератури:

1. Harris Z. Discourse analysis. Language. 1952. Vol. 28. № 1. P. 2.
2. Schiffrin D. Approaches to Discourse. Oxford / D. Schiffrin. – Cambridge, Mass.: Basil Blackwell, 1994. – 195 с.
3. Мірошниченко І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. Вінниця, 2016. – URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/9998/1/ Miroshnychenko.pdf (дата звернення: 20.02.2026)

КРАВЧЕНКО Діана
Науковий керівник – Гоменюк О.Я.

ОСОБЛИВОСТІ АРТИКУЛЯЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ФОНЕМ У ВИМОВІ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Ефективність міжкультурної комунікації значною мірою залежить від правильної вимови, яка формується в процесі оволодіння іншомовною артикуляційною базою. Під час вивчення англійської мови українські студенти часто відтворюють іншомовні звуки відповідно до артикуляційних моделей рідної мови. Це призводить до явища фонетичної інтерференції — перенесення фонетичних характеристик рідної мови на вимову іноземної [4].

Фонетична система англійської мови суттєво відрізняється від української за складом фонем та артикуляційними особливостями. Важливий внесок у дослідження англійської фонетики зробили такі мовознавці, як Деніел Джонс, Альфред Чарльз Гімсон та Пітер Роуч. У працях цих учених детально описано систему англійських фонем, їх артикуляційні характеристики та принципи фонетичного аналізу мовлення [1; 2; 3].

Однією з характерних ознак фонетичної інтерференції є заміна англійських звуків артикуляційно близькими українськими. Наприклад, звук /θ/ часто вимовляється як [t] або [s], тоді як /ð/ може замінюватися на [d] або [z]. Такі відхилення пояснюються відсутністю відповідних фонем у рідній мові та недостатнім контролем артикуляційних рухів під час вимови.

Значні труднощі виникають також під час вимови звука /w/, який українські студенти часто замінюють губно-зубним приголосним [v]. Подібні труднощі спостерігаються і під час вимови англійського /r/, артикуляція якого суттєво відрізняється від українського звука [р]. Крім того, складними для засвоєння є аспіровані проривні приголосні /p/, /t/, /k/, оскільки явище аспірації відсутнє в українській мові.

Певні труднощі виникають і під час вимови англійських дифтонгів, оскільки в українській мові подібні звукові поєднання

відсутні. Унаслідок цього українські студенти часто спрощують дифтонги або замінюють їх монофтонгами, що змінює фонетичну структуру слова. Як зазначають українські дослідники, відмінності між фонетичними системами української та англійської мов є основною причиною виникнення фонетичної інтерференції .

Подолання фонетичної інтерференції потребує систематичного формування правильної артикуляції звуків. Ефективним засобом є використання спеціальних фонетичних вправ, спрямованих на відпрацювання положення органів мовлення, тренування складних звукових поєднань та розвиток слухо-вимовних навичок. Такі вправи сприяють формуванню нових артикуляційних моделей, адаптованих до англійської фонетичної системи.

Отже, аналіз особливостей артикуляції англійських фонем у мовленні українських студентів дозволяє визначити типові вимовні труднощі та окреслити шляхи їх подолання. Формування правильної вимови є важливою складовою процесу навчання англійської мови та сприяє підвищенню ефективності іншомовної комунікації.

Список літератури

1. Jones D. An Outline of English Phonetics. Cambridge : Cambridge University Press, 1967.
2. Roach P. English Phonetics and Phonology. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
3. Gimson A. C. Introduction to the Pronunciation of English. London : Arnold, 1989.
4. Корунець І. Contrastive Typology of Ukrainian and English [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.scribd.com/document/49054127/Korunets-Contrastive-Typology-of-Ukrainian-and-English-2003

КРАВЧЕНЯ Діана
Науковий керівник – Сорочан О.В.

ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КУЛЬТОВИХ МУЛЬТФІЛЬМАХ (на матеріалі українського дубляжу мультфільму «Тачки», 2006 р.)

У сучасному перекладознавстві особливу увагу приділяють проблемам аудіовізуального перекладу, що поєднує вербальні та невербальні компоненти. Одним із найскладніших аспектів є передача власних назв (онімів), що виконують не лише номінативну, а й культурну, стилістичну та прагматичну функції [1]. Актуальність дослідження зумовлена потребою систематизації прийомів перекладу онімів у контексті українського дубляжу, де мультфільм «Тачки» (2006) став знаковим об'єктом, будучи першим повнометражним дубльованим анімаційним продуктом, заклавши стандарти професійного українського дубляжу.

Власна назва в лінгвістиці трактується як специфічний мовний знак, що слугує для індивідуалізації унікальних об’єктів через зв’язок із позамовною реальністю [2]. У художньому тексті оніми акумулюють національно-культурну інформацію та здатні виконувати роль ідентифікаторів персонажів. Класифікація власних назв за типом денотата дозволяє виокремити антропоніми, топоніми, ергоніми, ідеоніми та прагматоніми, кожен з яких вимагає особливого перекладацького підходу [1].

Особливістю перекладу в дубляжі є необхідність дотримання жорстких технічних обмежень: ліпсинху (синхронізації артикуляції), ізохронії (відповідності тривалості реплік) та семіотичної узгодженості вербального ряду з візуальним зображенням. Це зумовлює відхід від формальної еквівалентності на користь функціональної (динамічної), орієнтованої на досягнення ідентичного прагматичного ефекту у глядача [3].

У ході практичного аналізу мультфільму «Тачки» методом суцільної вибірки було сформовано корпус із 132 власних назв.

Дослідження виявило широке застосування транскрипції для збереження звучання нейтральних імен (Chick Hicks – Шик Гікс). Калькування було застосовано для передачі семантики «промовистих» онімів, що відображають характер героїв (Lightning McQueen – Блискавка МакВін). Семантична адаптація та творче переформулювання є ключовими для передачі комічного ефекту та характеристичної функції (Snot Rod – Шмаркач; Tow Mater – Сирник). Локалізація та культурна субституція дозволяють подолати лінгвокультурний розрив шляхом заміни американських реалій на прецедентні феномени українського простору («Oom Papa Mow Mow»-« Ой, чорна я си, чорна, чорнява, як циганка»; Doreen – Галя).

Отже, успіх українського дубляжу «Тачок» базується на пріоритеті прагматичної адекватності над формальною точністю. Переклад онімів у цьому контексті став мистецтвом переформулювання, де вдале поєднання технічних вимог дубляжу з творчою адаптацією культурних кодів забезпечило органічну інтеграцію іноземного твору в український медіадискурс.

Список літератури

1. Карпенко О. Ю., Неклесова В. Ю. *Словник української ономастичної термінології*. – Суми : Університетська книга, 2024. – 150 с.
2. Назаренко О. М. *Вступ до мовознавства*. – Одеса : Фенікс, 2021. – 190 с.
3. Chaume F. Audiovisual Translation: Dubbing. Routledge, 2020. URL: https://doi.org/10.4324/9781003161660

КРАВЧУК Валентина
Науковий керівник – Цинтар Н.В.

МОВНІ ПАТЕРНИ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ В АНГЛОМОВНИХ РЕКЛАМАХ

Реклама є одним із найефективніших засобів комунікативного впливу на масову аудиторію. У сучасному медійному просторі рекламні тексти виконують не лише інформативну функцію, а й формують певні моделі поведінки споживача. Для підсилення переконливості рекламних повідомлень активно використовуються методи нейролінгвістичного програмування (НЛП), які базуються на взаємозв'язку мислення, мовлення та поведінки людини. НЛП розглядається як система комунікативних стратегій і мовних прийомів, що дозволяють впливати на інтерпретацію інформації та формування рішень адресата [1].

Метою дослідження є виявлення та аналіз мовних патернів нейролінгвістичного програмування в англомовних рекламних текстах. Матеріалом дослідження слугували англомовні рекламні тексти бренду NIVEA, відібрані з офіційного сайту компанії.

Аналіз показав, що мовні патерни НЛП активно використовуються в рекламних повідомленнях і реалізуються через різні лінгвістичні засоби. Одним із найпоширеніших прийомів є прийом конкретного образу, який передбачає використання числових показників, часових маркерів і назв активних інгредієнтів. Такі елементи створюють уявлення про точність і ефективність продукту, наприклад: *in 4 weeks*, *Up to 82% Spot Intensity Reduction*. Завдяки цьому рекламне повідомлення набуває більшої переконливості та формує довіру до бренду.

Ще одним поширеним прийомом є трюїзм, тобто загальновідоме твердження, яке не викликає сумнівів у реципієнта. У рекламних текстах такі висловлювання подаються як універсальні правила догляду за шкірою, наприклад: *Regular moisturising keeps skin hydrated*.

Подібні формули створюють відчуття природності запропонованої дії та підсилюють сприйняття рекламного повідомлення.

У досліджуваних текстах також використовуються часові маркери, що зміщують фокус уваги адресата на швидкість або тривалість ефекту. Такі слова, як *instantly*, *immediately*, *in 24 hours*, підкреслюють швидкий результат використання продукту й формують очікування позитивного ефекту [2].

Важливу роль відіграють імперативні конструкції, які виконують функцію слів-команд. Вони створюють для адресата чіткий сценарій поведінки та стимулюють його до виконання певної дії. Наприклад, у рекламних текстах часто використовуються дієслова *Discover*, *Follow*, *Let your skin breathe*, які формують відчуття прямого звернення до споживача.

Отже, мовні патерни нейролінгвістичного програмування є важливим інструментом формування персуазивного потенціалу рекламного дискурсу. Вони реалізуються через систему лексичних і граматичних засобів, що спрямовані на керування увагою адресата, формування позитивної оцінки продукту та стимулювання споживчої поведінки. Найбільш характерними для англомовних рекламних текстів є прийом конкретного образу, трюїзми, часові маркери та імперативні конструкції, які забезпечують ефективний комунікативний вплив на аудиторію.

Список літератури

1. Ковалевська Т. Ю. Нейролінгвістичне програмування у сучасному комунікативному просторі. Одеса: *Астропринт*, 2012.
2. Лещенко Г. А. Нейролінгвістичне програмування як засіб комунікативного впливу. Київ: *Наукова думка*, 2015.

КРАВЧУК Оксана
Науковий керівник – Гнатковська О.М.

БАЗОВІ ПАРАМЕТРИ РОЗВИТКУ Й ОЦІНЮВАННЯ НАВИЧОК УСНОГО МОВЛЕННЯ

У сучасному освітньому просторі вивчення іноземної мови, зокрема англійської набуває особливої актуальності. Важливу роль у цьому процесі відіграє розвиток навичок усного мовлення, адже саме вони забезпечують комунікативну функцію мови. Тому розуміння сутності усного мовлення і його структури є необхідною умовою успішного розвитку цих навичок.

Численні науковці приділяють увагу трактуванню поняття усного мовлення, що свідчить про його складність й важливість. Наприклад, Ф. Назарова у своєму дослідженні підкреслює те, що усне мовлення є провідною продуктивною навичкою, аргументуючи це тим, що люди використовують розмовну діяльність набагато частіше, аніж інші мовні навички [4, p. 267]. Таким же чином, науковці Х. Фірхамаван та К. Ельфіра стверджують, що усне мовлення є важливою продуктивною навичкою, яка дозволяє створювати словесні твердження для обміну думками і по-чуттями [2, p. 104]. На противагу, С. Торкі підкреслює діалогічний характер навичок усного мовлення, розглядаючи їх як важливий елемент двостороннього процесу, що полягає у співпраці між двома, чи більше людьми, включаючи реальне спілкування [5, p. 33].

Незважаючи на те, що вищезгадані дослідники надають цінне уявлення про поняття усного мовлення, мало хто з них приділяє значну увагу його структурним компонентам, які забезпечують цілісність та ефективність цих навичок у процесі комунікації.

У цьому контексті структура усного мовлення є досить насиченою і охоплює низку взаємопов'язаних елементів, які й забезпечують ефективність його розвитку. По-перше, головними компонентами усного мовлення є вільне володіння та правильність. В той час, як вільне володіння передбачає здатність говорити зрозуміло й чітко, продукуючи зв'язне мовлення, правильність характеризується коректним використанням

граматичних структур і дотриманням морфологічних й синтаксичних моделей цільової мови [3, p. 36]. По-друге, словниковий запас і правильна вимова є не менш важливими, оскільки перший передбачає достатній запас слів, необхідний для формування зв'язного мовлення. Тим не менш, правильна вимова, зокрема наголос, висота тону, й інтонація, дають можливість коректно висловлювати думки, що так само забезпечує ефективність взаємодії з іншими людьми та має значний вплив на інший структурний елемент усного мовлення, точніше розуміння [1, p. 70-71].

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що розвиток усного мовлення є невід'ємною частиною у процесі вивчення англійської мови. Водночас, проаналізовані думки науковців щодо поняття усного мовлення дозволяють визначити його як продуктивну мовну навичку, необхідну для ефективної взаємодії з іншими людьми. Тим не менш, його структурні особливості визначають його як складне явище, що включає у собі такі взаємо-пов'язані елементи, як вільне володіння, правильність, словниковий запас, вимову, та розуміння.

Список літератури

1. Bohari L. Improving Speaking Skills Through Small Group Dis-cussion at Eleventh Grade Students of SMA Plus Munirul Arifin NW Praya. Journal of Languages and Language Teaching. 2019. Vol. 7, No 1. P. 70–71.
2. Firharmawan H., Elfira K. Teachers' Strategies in Teaching Speak-ing at the Eleventh Grade of Man 1 Kebumen. Fonologi: Jurnal Ilmuan Bahasa dan Sastra Inggris. 2023. Vol. 1, No 4. 104 p.
3. Leong L., Ahmadi S. An Analysis of Factors Influencing Learners' English Speaking Skill. International Journal of Research in English Education. 2017. 36 p.
4. Nazarova F. The Main Components of Teaching Speaking Skills Efficiently. Scientific Collection "Interconf", Tokyo, Japan, 6–8 Feb. 2021. 267 p.
5. Torky S. A. E. F. The Effectiveness of a Task- Based Instruction program in Developing the English Language Speaking Skills of Secondary Stage Students : Ph.D. degree in Education / Ain Shams University Women's college Curricula and Methods of teaching Department. 2006. 33 p.

КРАПИВКА Тетяна
Науковий керівник – Мойсюк В.А.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОРИЧНОЇ ЛЕКСИКИ У МЮЗИКЛІ *«MOLIÈRE, L'OPÉRA URBAIN»*

(на матеріалі людського та машинного перекладу)

Сучасні системи машинного перекладу дедалі активніше використовуються для перекладу художніх і пісенних текстів, однак їх здатність відтворювати стилістично та семантично складні мовні явища, зокрема метафоричну лексику, залишається дискусійною. Особливу складність становлять пісенні тексти мюзиклів, у яких метафори, образні вислови та фразеологічні конструкції відіграють важливу роль у створенні художньої експресії та емоційного впливу. У цьому контексті французький мюзикл *«Molière, l'opéra urbain»* становить цікавий матеріал для перекладознавчого аналізу, оскільки його тексти поєднують елементи поетичної образності, розмовної мови та сучасного урбаністичного дискурсу.

Метою дослідження є аналіз особливостей перекладу метафоричної лексики у пісенних текстах мюзиклу *«Molière, l'opéra urbain»* шляхом порівняння людського та машинного перекладу українською мовою.

Французький мюзикл вирізняється особливою увагою до метафоричності та образності мовлення, що є однією з головних ознак його художнього стилю. Автори активно використовують символи, алегорії та розгорнуті метафори, які дозволяють передати складні емоційні стани персонажів і багатогранні філософські ідеї. Ще однією характерною рисою французького мюзиклу є поєднання високого стилю з елементами буденного мовлення, що надає постановці особливого колориту та глибини. На думку І. Виноградової, у межах одного твору можуть співіснувати піднесені, символічні монологи поряд із простими репліками, наближеними до живої мови [1]. Така стилістична різноманітність зумовлює певні труднощі під час перекладу, оскільки перекладачеві необхідно не лише передати зміст

оригіналу, а й відтворити його образний і емоційно-експресивний потенціал.

У цьому контексті особливий інтерес становить зіставлення людського (далі – ЛП) та машинного перекладу (далі – МП) пісенних текстів мюзиклу. Аналіз показує, що МП тяжіє до буквального відтворення лексем, тоді як ЛП прагне передати сенс висловлювання, адаптуючи його до норм цільової мови.

Порівняймо кілька прикладів:

*Si j'**suis** tieux **dans ma peau*** [2]

ЛП:…*собою бути знов* [3]

МП: *мені краще у власній шкірі* [4]

*Vivre **sous d'autres latitudes*** [2]

ЛП:…*щоб інших меж сягнути* [3]

МП: *жити під іншими широтами* [4]

*Ma **terre** à toi **n'est pas ronde***

ЛП: *…світ мій інакшої форми* [3]

МП: *мій світ не круглий* [4]

*Je dois **m'enivrer d'incertitude***

ЛП:*… і смак невідомості відчути* [3]

МП: *мені треба п'янити себе невизначеністю* [4]

Отже, наведені приклади свідчать, що машинний переклад переважно відтворює лексичну форму оригіналу, зберігаючи його буквальну структуру, що нерідко призводить до стилістично неприродних формулювань. Натомість людський переклад орієнтується на передачу образного змісту та лексико-семантичних особливостей тексту, що забезпечує більш адекватне відтворення художньої виразності оригіналу.

Список літератури

1. Виноградова І. Поетика та метафоричність лібрето у французькій музичній драмі. *Лексикологічні студії.* 2021. № 34. С. 315–322.
2. Molière, le Spectacle Musical / l'Opéra urbain. URL: https://www.youtube.com/watch?v=v_nRol72tbQ
3. https://lyricstranslate.com/en/moliere-lopera-urba-ukrainian
4. https://chatgpt.com/

КРИВОХИЖА Олеся
Науковий керівник – Бешлей О.В.

ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ КОНСТРУЮВАННЯ ЖІНОЧИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ

У вітчизняних та зарубіжних дослідженнях підкреслюється, що конструювання образу жінки є багатовимірним культурно значущим утворенням, у структурі якого поєднуються зовнішні, фізичні, біологічні, внутрішні та соціальні характеристики [1, с. 15-18].

Поняття жінки в сучасному медійному дискурсі формується на перетині кількох площин: соціально-культурної, політичної, економічної та символічної. Саме медіа задають «рамку видимості» жінки: визначають, які жіночі ролі й тіла вважаються нормативними, бажаними, «успішними», а які маргіналізуються, висміюються або лишаються невидимими [2].

О. Заболотська виділяє низку концептуальних домінант, через які сучасний англомовний медіадискурс осмислює жінку: МАТИ, ДРУЖИНА, ТВОРЕЦЬ, САМІСТЬ, СВОБОДА [3].

Також О. Заболотська показує, що в інтернет-медіа й соціальних мережах набирає ваги образ «нової жінки» - упевненої, освіченої, активної, яка відкрито говорить про власні бажання й межі, не зводячи своє життя до ролей матері чи дружини [3, с. 52-54].

С. Саркар, аналізуючи глобальні медіа, показує, що саме жінка впливає на продаж практично будь-яких товарів – «від їжі до автомобілів, від парфумів до підлоги» [4, с. 48].

Через повторювані образи «ідеальної» стрункої, білої, молодої моделі медіа закріплюють стандарти краси, які для більшості реальних жінок є фізіологічно недосяжними. Теорії культивації та соціального порівняння, на які спирається дослідниця, пояснюють, як тривале споживання глянцевих зображень формує в жінок відчуття «ненормальності» власного тіла і стимулює до небезпечних практик «самовдосконалення» [4, с. 51–53].

Сучасні номери Vogue та Harper's Bazaar продовжують цю амбівалентну традицію. Обкладинки американського й британського Vogue десятиліттями відтворювали модель «thin, white, young» як універсальний шаблон жіночої привабливості, рідко допускаючи на обкладинку жінок іншого кольору шкіри, віку чи розміру [4, с. 54].

Таким чином, лексико-стилістичні засоби, такі як: метафори, епітети, оцінна лексика, номінації соціальних ролей і синтаксичні конструкції створюють багатовимірний образ жінки – активної, незалежної, соціально помітної, але водночас включеної у систему культурних і комерційних норм. Саме аналіз цих мовних механізмів дозволяє зрозуміти, яким чином медіа формують уявлення про роль жінки в сучасному суспільстві [5].

Список літератури

1. Сукаленко Т. М. Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові. Київ : Ін-т укр. мови НАН України ; Вид. дім Дмитра Бураго, 2010.
2. Devereux E. Understanding the Media. London : Sage Publications, 2003.
3. Заболотська О. О., Заболотська О. В. Образ сучасної жінки в англійськомовному медіапросторі. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Т. 34 (73), № 5.
4. Sarkar S. Media and women image: A Feminist discourse. Journal of Media and Communication Studies. 2014. Vol. 6, No. 3.
5. Alex Cooper Is the Highest-Earning Female Podcaster of All Time. In: Vogue. URL: https://www.vogue.com/article/alex-cooper-profile-september-2025.

КРИВУЛЯКО Денис
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

ПЕРЕКЛАД ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ (на матеріалах ЗМІ)

Сучасні засоби масової інформації відіграють надзвичайно важливу роль у формуванні суспільної думки та поширенні інформації про велику кількість міжнародних подій. Військова сфера, звичайно, на даний момент знаходиться на слуху у багатьох людей з усього світу: вони вивчають різні нюанси військового ремесла, збагачують свої професійні знання у цій складній сфері та вчаться говорити про це іноземними мовами [4].

Як підкреслюється у фаховій традиції, «відмінною рисою військового перекладу є велика термінологічність і гранично точне, чітке викладення матеріалу…» [1, с. 10]. Це означає, що переклад у цій сфері не є лише мовною операцією, а виступає складним когнітивним процесом, який вимагає від перекладача не лише знання мов, але й глибокого розуміння військового та політичного контексту.

В Україні військовий переклад останні роки перебуває в інтенсивному розвитку, завдяки терміновій необхідності у перекладі військово-політичних документів і багатьох текстів різних стилів та жанрів військово-спеціального напрямку [2]. У цьому контексті важливо враховувати, що переклад новинних матеріалів має відповідати не лише вимогам точності, але й нормам публіцистичного стилю. Зокрема, як зазначають Ю. Волощук і Н. Жмаєва, «переклад повинен бути точним, без відхилень від оригінальної ідеї і при цьому зрозумілим й відповідним з точки зору стилю» [3, с. 165]. Це свідчить про необхідність поєднання змістової точності та стилістичної адекватності, що є ключовим для медіадискурсу.

Особливе місце у функціонуванні військово-політичної лексики належить засобам масової інформації. Саме медіа транслюють інформацію про військові дії, дипломатичні

перемовини, санкційну політику та міжнародні відносини, формуючи уявлення аудиторії про події у світі.

Окремою зоною ризику у перекладі виступає динамічна лексика війни та політики, яка включає неологізми, абревіатури, а також назви сучасних видів озброєнь. Такі одиниці швидко входять до медіамови і часто не мають усталених відповідників у мові перекладу. До подібних англіцизмів, що активно функціонують у військово-політичному медіапросторі, можна віднести такі одиниці, як task force (тимчасове оперативне військове або міжвідомче формування), no-fly zone (зона заборони польотів), counteroffensive (контрнаступ). У таких випадках перекладач опиняється перед необхідністю вибору оптимального способу передачі терміна – транслітерації, калькування або описового перекладу. Цей вибір залежить від ступеня усталеності терміна, контексту його вживання та рівня обізнаності аудиторії.

Таким чином, переклад військово-політичної лексики у текстах ЗМІ є складним процесом, що поєднує мовні та професійні аспекти і вимагає від перекладача точності, швидкості та вміння працювати з динамічним матеріалом.

Список літератури

1. Балабін В.В Визначення поняття “військовий переклад ” / В.В. Балабін. Філологічні трактати. 2018. Т. 10, №. С. 7-14.
2. Балабін В.В. Жанрова-стильова специфіка військового перекладу / В.В. Балабін. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2018. Вип. 34(2). С. 67-73.
3. Волощук Ю. Специфіка перекладу англомовних новинних текстів українською мовою(на матеріалі новинних текстів обсє) / Ю. Волощук, Н. Жмаєва. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. 2020. № 31. С. 164-181.
4. Серебрянська І. Військова лінгвістика як спосіб забезпечення ефективної професійної комунікації українських військовослужбовців / І. Серебрянська. Лінгвістичні студії. 2025. Вип. 49. С. 154-164.

КРИГАН Антон
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ

У сучасному комунікативному просторі рекламний текст посідає важливе місце як один із найефективніших засобів впливу на адресата. Англомовна реклама вирізняється високою експресивністю, структурною стислістю, прагматичною спрямованістю та значним впливовим потенціалом, що зумовлює підвищений інтерес до неї з боку сучасної лінгвістики. Рекламний текст є не лише джерелом інформації про товар чи послугу, а й цілісним комунікативним утворенням, у якому мовні засоби різних рівнів взаємодіють з метою переконання, формування позитивного образу об'єкта реклами та стимулювання адресата до певної дії.

Метою цієї розвідки є визначення основних лінгвістичних особливостей англомовних рекламних текстів на лексичному, граматичному, стилістичному та прагматичному рівнях. Матеріалом дослідження слугували автентичні англомовні рекламні тексти, дібрані з сучасних друкованих та електронних рекламних джерел. У ході дослідження було з'ясовано, що рекламний текст виконує інформативну, апелятивну, експресивну, оцінну та іміджетворчу функції, а його ефективність значною мірою забезпечується такими комунікативно-прагматичними характеристиками, як адресованість, інтенційність, лаконічність, сугестивність і діалогічна орієнтованість.

На лексичному рівні англомовні рекламні тексти характеризуються активним використанням позитивно-оцінної, емоційно забарвленої та динамічної лексики. Важливу роль відіграють слова з семантикою новизни, якості, винятковості, комфорту та престижності, а також повтори ключових лексем, які забезпечують виразність повідомлення та сприяють формуванню позитивного образу рекламованого об'єкта. Лексичний вибір у рекламі є цілеспрямованим і підпорядкованим прагненню не лише повідомити інформацію, а й відразу задати бажану інтерпретацію товару або послуги

На граматичному рівні англомовна реклама вирізняється стислістю, простотою та функціональною доцільністю. Для неї характерні прості, еліптичні, імперативні, питальні й окличні конструкції, переважання теперішнього часу, активне використання займенників другої особи, порівняльних форм і синтаксичного паралелізму. Такі граматичні засоби забезпечують динамічність рекламного повідомлення, його доступність для швидкого сприйняття та виразну орієнтацію на адресата.

Стилістичний рівень англомовних рекламних текстів представлений широким використанням епітетів, метафор, порівнянь, гіпербол, повторів, риторичних запитань, антитези, мовної гри, алітерації та ритмізації. Саме ці засоби надають рекламі образності, емоційності та запам'ятовуваності. Водночас прагматичний потенціал рекламного тексту реалізується через оцінну лексику, імперативні конструкції, персоналізацію мовлення, експресивні прийоми та лаконічні форми подачі інформації. Завдяки цьому англомовний рекламний текст постає як багаторівнева комунікативна система, у якій мовні засоби різних рівнів спільно забезпечують ефективний вплив на адресата.

Отже, лінгвістичні особливості англомовних рекламних текстів виявляються у тісній взаємодії лексичних, граматичних, стилістичних і прагматичних засобів. Саме ця взаємодія забезпечує цілісність, переконливість, виразність і комунікативну ефективність рекламного повідомлення в сучасному інформаційному просторі.

Список літератури

1. Арешенкова О. Ю. Рекламний текст як функціональний різновид мовлення. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2014. Вип. 10. С. 5–11.
2. Бігунов Д. О. Особливості рекламного тексту. Закарпатські філологічні студії. 2020. Т. 1, вип. 14. С. 271–275.
3. Cook G. The Discourse of Advertising. 2nd ed. London: Routledge, 2001. 268 p.
4. Goddard A. The Language of Advertising: Written Texts. 2nd ed. London: Routledge, 2002. 144 p.
5. Leech G. N. English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising in Great Britain. London: Longmans, Green and Co. Ltd, 1966. 337 p

КРУХОВСЬКА Вікторія
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ МОТИВУ “ВОРОГИ ДО КОХАНЦІВ” У СУЧАСНОМУ ФЕНТЕЗІ (на матеріалі “Kingdom of the Wicked”)

Сучасне фентезі створює так званий «вторинний світ», у якому реалії, персонажі та соціальні відносини формуються за допомогою спеціальних мовних засобів.. Їх функції охоплюють номінацію неіснуючого, створення атмосфери, характеризації персонажів та структурування наративу [1]. Одним із популярних наративних мотивів сучасного фентезі є троп “вороги до коханців” (enemies to lovers), що передбачає поступову трансформацію конфлікту між персонажами у романтичні стосунки.

Актуальність дослідження зумовлена орієнтацією сучасної лінгвістики на людину, увагою до вербалізації емоцій та потребою систематизації мовних засобів, що відображають розвиток стосунків у художньому тексті. Метою роботи є виявлення та аналіз мовних засобів, за допомогою яких реалізується мотив “вороги до коханців” у романі К. Маніскалко Kingdom of the Wicked.

У сучасному фентезі важливу роль відіграють лексико-стилістичні засоби, зокрема метафори, епітети та інші тропи, які формують емоційне тло наративу. Метафори часто “буквалізуються”: психологічні вирази стають фізичними подіями. Епітети поєднують сенсорні модальності та мають символічне навантаження [1]. Граматична архаїзація (застарілі займенники, дієслівні закінчення, синтаксичні інверсії) підкреслює статус персонажів. Еліпсис, парцеляція, риторичні питання регулюють темп оповіді та створюють ефект безпосередності [2].

Мотив “вороги до коханців” розгортається через п’ять етапів: встановлення ворожнечі, вимушена близькість, зміна сприйняття, вразливість і зближення, кульмінація та визнання.

Мовно це проявляється через пейоративи, дистанціюючі вокативи та поступове формування емпатійного спілкування.

Важливим елементом розвитку мотиву “вороги до коханців” є діалогічна взаємодія персонажів, зокрема використання banter – дотепної словесної перепалки, що поєднує іронію, сарказм і гру слів. Трансформація стосунків героїв також відображається у зміні системи звертань та займенників, коли опозиція “я – ти” поступово поступається формам, що сигналізують про зближення персонажів. Такі мовні зміни відображають психологічну еволюцію героїв і є важливим інструментом побудови романтичної напруги в сюжеті [3].

Отже, мотив «вороги до коханців» у сучасному фентезі реалізується не лише на рівні сюжетної структури, а й через систему мовних засобів, що відображають динаміку взаємин персонажів. Мова діалогів і описів виступає інструментом поступової трансформації конфлікту, фіксуючи зміни у сприйнятті героїв та їхній емоційній взаємодії. Таким чином, мовна організація тексту відіграє важливу роль у формуванні романтичної напруги та розвитку міжособистісної близькості у наративі сучасного фентезі.

Список літератури

1. Дорошенко К. О., Овсянко О. Л. Лексико-стилістичні особливості перекладу творів у жанрі фентезі. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету.2024. Т. 67, Сер.: Філологія. С. 221–224
2. Davis A. R. The language of fantasy: an introduction. Fantasy & Sci-Fi Book Reviews & Community. URL: https://fantasy-faction.com/2012/fantasy-language(дата звернення: 23.01.2026).
3. Editorial: degrees of love and trope actually / A. Matthews та ін. Text. 2025. Т. 29, Special 75. С. 2–5. URL: https://doi.org/10.52086/001c.142608 (дата звернення: 04.01.2026).

КУВІЛА Вікторія
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Рекламні тексти набули глобальної актуальності з початком інформаційної революції та розвитком засобів масової комунікації. У сучасному світі, реклама є невід'ємною складовою маркетингових стратегій, і рекламодавці продовжують неперервну адаптацію цих стратегій під актуальні потреби споживачів.

Лінгвістичний аспект створення рекламних текстів охоплює їхні структурні та стилістичні особливості. Типова структура реклами включає заголовок, основний текст та слоган. Рекламодавці стратегічно визначають способи максимізації привернення та утримання уваги аудиторії завдяки заголовку реклами та переконливості основного тексту [2]. Особливу функцію виконує слоган, адже він є простим для запам'ятовування, відтворюваним та експресивним і передає впливову інформацію з мінімальною кількістю слів [4]. Такий ефект досягається завдяки лаконічності, ритмічності та використанню стилістичних засобів.

Особливість перекладу рекламних текстів полягає в необхідності передати не лише семантичний, а й прагматичний зміст повідомлення [3]. Реклама виконує передусім апелятивну функцію, спрямовану на формування інтересу до товару або послуги та стимулювання споживача до дії. Відповідно, при перекладі реклами варто орієнтуватися на мету тексту в культурі споживача [6]. Зважаючи на цей факт, важливим прийомом у перекладі рекламних текстів є одомашнення, що передбачає адаптацію тексту до норм і очікувань цільової аудиторії.

Особливістю перекладацької роботи з рекламним текстом є також відносна свобода перекладача. У випадках, коли буквальний переклад не забезпечує необхідного апелятивного ефекту, застосовується прийом прагматичної адаптації - творчої трансформації тексту з метою збереження його прагматичної

функції [5]. Такий підхід забезпечує виконання важливої ролі реклами: створення емоційної реакції у споживача.

У візуально орієнтованій рекламі, текст має мультимодальний характер [1]. Переклад у такому випадку повинен враховувати не лише мовні, а й графічні аспекти, оскільки зміна довжини або структури тексту може вплинути на загальний дизайн рекламного повідомлення.

Список літератури

1. Ващило О. М., Андрусів Ю. М. Мультимодальність сучасного англомовного рекламного тексту. Advanced Linguistics. 2024. № 14. С. 48–55.
2. Олексенко В. Структурно-семантична організація рекламного тексту. Граматичні студії. 2017. № 3. С. 106–110.
3. Пундик Т., Ботвин Т., Саламін Н. Лінгвістичні особливості перекладу рекламних слоганів: аналіз прийомів та стратегій. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2024. № 69, т. 1. С. 168–170.
4. Чжан М. Слогани в текстах освітньої реклами: специфіка структурної організації. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2024. № 208. С. 407–413.
5. Kurbal-Granovska O. O. Transforming concepts: pragmatic adaptation in the translation of English advertising slogans into Ukrainian. Закарпатські філологічні студії. 2024. Вип. 38. С. 202–206.
6. Nord C. Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained. Manchester: St. Jerome Publishing, 1997. 154 p.

КУЗИК Олександра
Науковий керівник – Петренко О.Д.

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: СЕМАНТИКО – ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

В останні десятиліття мова еволюціонувала з простого засобу передачі інформації у головний інструмент спільної діяльності та соціального впливу. Однією з ключових особливостей сучасного комунікативного процесу є маніпулювання – прихований психологічний вплив, що спрямований на зміну поглядів та поведінки адресата в інтересах маніпулятора. Дане явище є міждисциплінарним і вивчається в межах психології, соціології та лінгвістики, проте саме в політичному та медійному дискурсах воно набуває системного характеру, де центральною функцією мови стає влада та її утримання.

Етимологічно поняття «маніпуляція» (від лат. *manus* – рука) пройшло шлях від позначення вправних рухів рук до метафоричного змісту – прихованого підкорення людської волі. У сучасному розумінні це латентна форма ментального та емоційного впливу, що втручається у внутрішні психологічні механізми індивіда [2]. Ключовими характеристиками цього процесу є неявний характер втручання та пріоритет інтелектуального тиску над фізичним примусом.

Маніпулятивний вплив не є випадковим, він ґрунтується на чіткому стратегічному плануванні. У лінгвістиці стратегію розглядають як загальний план зміни поглядів аудиторії, тоді як тактика є використанням конкретних мовних засобів для реалізації цього плану. Нами виокремлено такі базові стратегії:

1) **Стратегія ухиляння від істини**, що реалізується через тактику «навішування ярликів». Автор використовує слова з негативною конотацією (наприклад, *«populist»*, *«radical»*), щоб негативно інтерпретувати всю подальшу інформацію.
2) **Стратегія викривлення інформації**, яка базується на повторенні, гіперболізації або спрощенні понять. Постійне дублювання певної тези призводить до формування стійкого стереотипу.

3) **Стратегія імунізації висловлювань**, що використовує посилання на авторитети (*«experts say»*, *«intelligence reports suggest»*). Це дозволяє подавати оціночні судження як доведені факти, знімаючи з автора відповідальність за їх достовірність [1].

Ключовим механізмом створення маніпулятивного ефекту є дисонанс між семантикою та прагматикою [3]. Семантичний рівень відповідає за добір лексики, ідеологем та евфемізмів. Наприклад, використання терміна *«collateral damage»* (супутній збиток) замість «загибель людей» дозволяє семантично «стерилізувати» мовлення. Однак остаточну інструментальну силу повідомлення отримує на прагматичному рівні. Прагматика експлуатує контекст та інтенції мовця через використання прихованих пресупозицій – тверджень, які подаються як заздалегідь відомі. Питання *«Як припинити розкрадання країни?»* вже містить пресупозицію про те, що факт розкрадання є доведеним, змушуючи реципієнта діяти в межах нав'язаної логіки.

Порівняльний аналіз англомовного та україномовного маніпулятивних дискурсів свідчить про спільний когнітивний фундамент впливу. Спільною рисою є використання стратегії «позитивної самопрезентації» та «негативної презентації іншого», де інклюзивне займенникове «ми» дозволяє маніпулятору ототожнити власні інтереси з інтересами народу.

Отже, маніпуляція в медіадискурсі – це цілеспрямоване використання дисонансу між буквальним значенням слів та їхнім прихованим підтекстом. Успіх такого впливу залежить від балансу між семантичним наповненням та прагматичним тиском, що перетворює мову на інструмент соціального контролю.

Список літератури

1. Дмитрук О. В. Маніпулятивні стратегії в сучасній англомовній політичній комунікації : дис. … канд. філол. наук : 10.02.04. К., 2006. 203 с.
2. Нестеренко П. В. Маніпулювання суспільною свідомістю як засіб реалізації політичної влади. *Наукові записки НаУКМА. Політичні науки*. 2011. Т. 121. С. 36–40.
3. Leech G. N. Principles of Pragmatics. London : Longman, 1983. 257 p.

КУТАШ Євгенія
Науковий керівник – Косенко А.В.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКИХ СЕРІАЛІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

У сучасному світі переклад відіграє важливу роль у міжкультурній комунікації, оскільки забезпечує обмін інформацією, культурними цінностями та ідеями між народами. Це складний процес, що передбачає передачу змісту оригіналу іншою мовою з урахуванням семантики, стилю та прагматики. Як зазначає О.М. Білоус, слово переклад є багатозначним і може означати як сам процес передачі тексту іншою мовою, так і результат перекладацької діяльності [1].

Переклад розглядається не лише як мовна операція, а як взаємодія культур. Перекладач виступає посередником між двома мовними та культурними системами, сприяючи взаєморозумінню [3]. Особливе значення має аудіовізуальний переклад, який охоплює фільми, серіали, телепрограми та мультимедійний контент, де вербальна інформація взаємодіє із зображенням, музикою, інтонацією та невербальними засобами комунікації [1].

Одним із важливих завдань перекладача в аудіовізуальному перекладі є передача соціокультурних елементів, які відображають національні традиції, соціальні реалії, історичний контекст та особливості мовлення персонажів [2]. Особливо це характерно для британських серіалів, у яких часто використовуються культурні реалії, ідіоматичні вирази, сленг, гумор та інші мовні особливості. Передача таких елементів іншою мовою потребує використання різних перекладацьких трансформацій.

Метою дослідження є аналіз перекладу соціокультурних елементів на прикладі серіалу «Peaky Blinders» та визначення основних трансформацій для збереження культурної специфіки. Серіал відображає життя кримінального угруповання родини Шелбі в Бірмінгемі після Першої світової війни та соціальні

реалії британського суспільства початку XX століття. У процесі перекладу таких елементів перекладач стикається з труднощами, пов'язаними з передачею культурно специфічної лексики, ідіоматичних виразів, гумору та сленгу. Особливу роль відіграє британський гумор, що базується на іронії та грі слів, тому перекладач використовує адаптацію, узагальнення, описовий переклад, компенсацію та перефразування.

Підсумовуючи, можна зробити висновок, що переклад соціокультурних елементів у британських серіалах є складним процесом, який потребує глибокого розуміння мовних, культурних та історичних особливостей оригіналу. Адекватна передача їхнього значення значною мірою залежить від використання перекладацьких трансформацій, що дозволяє зберегти комунікативний ефект і забезпечити зрозумілість аудіовізуального продукту для цільової аудиторії.

Список літератури

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013 – 200 с.
2. Матузкова О. П. Лінгвокультура та переклад – Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022.– 226 с.
3. Lertola J. From translation to audiovisual translation in foreign language learning. Trans. Revista de traductología. No. 22. 2018.-202 p.

КУЧМЕЙ Єлизавета
Науковий керівник – Косенко А.В.

ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Сучасна професійна термінологія психологічної тематики дуже складна і розгалужена через значний обсяг інформації у цій сфері та процес її становлення і формування. У цьому зв'язку виникає нагальна потреба у її ретельному вивченні та врахуванні мовних особливостей у процесі її перекладу. Відомо, що однією із вимог до терміна є його однозначність. Але це скоріше залишається побажанням чи прагненням до ідеалу, оскільки на практиці терміни можуть бути полісемантичними навіть в межах однієї терміносистеми, не кажучи про міжтермінологічні зв'язки. Все ж припускаємо, що однозначність терміна є бажаною і, загалом, домінуючою у терміносистемі. Однозначність терміна у такому випадку повинна би передаватися у перекладі однозначними еквівалентами у мові-цілі.

При перекладі термінів досліджуваної галузі найчастіше використовуються такі трансформації, як: транскрипція, транслітерація, калькування, експлікація (описовий переклад) та контекстуальна заміна. У процесі дослідження ми послуговувалися лексикографічними джерелами, а саме двомовними словниками [1]. Майже половина досліджуваних термінів (48% від загальної кількості — 859 термінів) має словникові відповідники. Зазначимо, що пошук словникових відповідників є найпоширенішим і найпростішим способом перекладу термінологічної лексики, оскільки з точки зору практики перекладацької діяльності словники вже містять готові мовні еквіваленти: *neuropsychiatrist – нейропсихолог; analysis– аналіз; suicide – суїцид; self-medicating – самолікування*, тощо.

Але це спрацьовує у випадку однозначності терміна в межах терміносистеми. Однак з полісемантичними термінами, навіть у межах однієї терміносфери, якою є психологія, ми часто стикаємося з труднощами вибору адекватного еквівалента. І цей вибір часто детермінується контекстом використання

термінологічної одиниці. Серед прикладів полісемантичних термінів у галузі психології назвемо лише декілька з ілюстративною метою, хоч насправді їх, звичайно, набагато більше:

e.g. treatment – лікування, процедура, ставлення; behaviuor – поведінка, вчинки, вихованість, манери; stress –стрес, зусилля, напруга, акцент, наголос, тощо.

Серед інших прийомів, до яких перекладач вдається у процесі перекладу, відзначимо транскрипцію (звукова передача термінологічної одиниці) та транслітерацію (буквена передача форми слова):

e.g .autism –аутизм; motive – мотив; polygraph – поліграф (транскрипція), a suicidal impulse –суїцидальний імпульс; emotion –емоція; hormonal effect –гормональний ефект (транслітерація).

Калькування є ще одним поширеним способом перекладу термінів у галузі психології:

e.g .body language – мова тіла; dangerous behaviour – небезпечна поведінка; pathological liar – паталогічний брехун, тощо

Але часто перекладачу доводиться використовувати експлікацію (описовий переклад), тобто відбувається заміна терміна словосполученням чи фразою:

e.g. *cultural gesture – жест або мімічний вираз, притаманний певній культурі*.

Список літератури

1. Короткий англо-український словник для психологів. Укл. В. О. Коломієць. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2024. 122 с.

КУШНІР Анастасія
Науковий керівник – Довгопола А.С.

ЗАСОБИ МОВНОЇ ЕКСПРЕСИВНОСТІ У СЕРІАЛІ «ВЕНЗДЕЙ»

Проблема вираження експресивності через мовні засоби привертала увагу дослідників як у вітчизняному, так і в зарубіжному мовознавстві протягом XX-XI століть. Різні погляди на проблему експресивності запропоновані в роботах українських (В. А. Чабаненко, К. Й. Баюн, І. О. Волянюк, Л. І. Шевченко, Н. І. Бойко, Л. І. Мацько, С. Я. Єрмоленко, І. І. Коломієць) та іноземних (Ш. Баллі, Д. Крістал, Г. Ділер, Д. Міллер) лінгвістів. Метою дослідження є визначення мовних засобів, які висловлюють експресивність у мовленні, та особливості їх вираження в сучасному серіалі «Венздей».

Згідно з Великою Українською Енциклопедією, експресивність трактується як комплекс семантичних і стилістичних характеристик мовної одиниці, що дають змогу мовцю суб'єктивно транслювати своє ставлення до теми розмови або до співрозмовника під час комунікації [1].

В. А. Чабаненко наголошує на причиново-наслідковому зв'язку понять « експресія» та «експресивність»: якщо експресія виступає процесом інтенсифікації виразності, то експресивність є вже наслідком цього підсилення [2]. Носіями цієї властивості є експресиви - слова, що поєднують номінативне значення з оцінним компонентом, та експресеми, які реалізуються через експресоїди - слова, що додають експресивне значення в певному контексті.

У контексті кінодискурсу у серіалі «Венздей» експресивна лексика відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки вона відтворює мовлення, яке максимально наближене до реального життя. Використання емоційно забарвлених одиниць у діалогах виконує прагматичну функцію, створюючи психологічну та соціальну характеристику персонажа.

Комплексний аналіз мовлення персонажів серіалу здійснювався на трьох мовних рівнях:

Фонетико-фонологічний рівень. Ключову роль у вираженні суб'єктивного ставлення героїв відіграє інтонація та темп мовлення. Мовлення головної героїні Венздей Аддамс характеризується майже повною монотонністю, що створює ефект емоційної відстороненості. Її темп мовлення уповільнений, а слова артикулюються чітко, що підкреслює її впевненість. Готична атмосфера жаху та напруги також підсилюється звуконаслідуваннями ("*electricity crackles, thunder rumbling*") та алітераціями (*"Monsters, murder, mayhem").*

Морфологічний рівень. Експресивність реалізується переважно через афіксацію. Інтенсифікація мовлення досягається за допомогою префіксів super-, hyper-, over- ("supercompetitive, overpriced"). Для створення функціонально-стилістичного забарвлення та сленгізмів активно використовуються специфічні суфікси -ie, -ee, -o ("*normie, roomie, weirdo, psycho*").

Лексичний рівень. Оскільки події відбуваються у сучасному середовищі підлітків, їхня комунікація насичена розмовною лексикою (dunno, gonna, nada). Найбільш виразний ефект та чорний гумор серіалу створюється завдяки стилістичним тропам та іронії *("Dead people are notoriously bad at returning calls"),* оксиморон ("*Just some light torture*"), а також використання метафор та епітетів ("*killer dress", "twisted fiction*").

Експресивність є фундаментальною властивістю мови та компонентом процесу комунікації. Дослідження доводить, що застосування мовних засобів експресивності у серіалі «Венздей» виконує прагматичну функцію. Перспективність і актуальність цього дослідження зумовлені зростанням ролі медіадискурсу в сучасному суспільстві та необхідністю глибшого аналізу мовних механізмів впливу на емоційно-ціннісну сферу реципієнта в умовах глобалізованого інформаційного простору.

Список літератури

1. Велика Українська Енциклопедія. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/
2. Чабаненко В. А. Стилістика експресивних засобів української мови. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 343 с.

КУШНІР Вікторія
Науковий керівник – Батринчук З.Р.

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Проєктно-орієнтоване навчання (PBL) активно розвивається як ефективний метод викладання іноземної мови, особливо в 21 столітті, дозволяючи учням формувати комунікативні уміння через практичні, ігрові завдання та завдання спрямовані на повсякденне мовлення.

Метод проєктів - це вид методичної діяльності який мотивує учнів, перш за все, розвивати комунікативну компетентність через активну взаємодію вчителя з учнями задля досягнення спільної мети, зумовленої проблемою конкретного проєкту [1].

Цей метод здатний перетворити навчання іноземної мови на захопливий і змістовний процес при цьому використовуючи різноманітні способи залучення учнів до обговорення з викладачем та до жвавих дискусій у парах під час створення проєкту. Він сприяє розвитку не лише комунікативних вмінь, а й навичок аналізу та синтезу, які є важливим фактором сьогодення. Під час створення проєкту учні досліджують, планують і обговорюють власний проєкт. Ще одним позитивним результатом цього методу є подолання страху публічних виступів, так як проєктна діяльність передбачає командну працю, обговорення й виконання завдань та в фіналі представлення результатів перед однокласниками та вчителем.

Саймон Гейнс визначав, що ключовою типологічною ознакою проєктів постає «домінуючий вид діяльності та характер кінцевого продукту», що забезпечує їх класифікацію за провідною когнітивною й функціональною спрямованістю. Відповідно він виокремлює чотири типи: виробничі, інформаційно-дослідницькі, проєкти-огляди та організаційно-ігрові проєкти [2]. Кожен тип характеризується дидактичними можливостями й обмеженнями, що визначають його методичну спрямованість у навчальному процесі.

Водночас метод проєктних технологій вимагає достатньої кількості часу, тому така форма викладання має здійснюватися поетапно. Основними етапами є: підготовчий, організаційний, етап проміжного контролю, презентація та підбиття підсумків [3].

Вчитель- фасилітатор, який виступає наставником і надійним джерелом знань для учнів, сприяючи їхньому особистісному зростанню та розвитку. Педагог заохочує й підтримує учнівські ініціативи, стимулюючи творчу активність і самореалізацію кожного.

Мотивація учнів відіграє надзвичайно важливу роль, так як залучення до проєктної діяльності дозволяє учням відчути власну творчість і відповідальність за результат роботи.

Отже, метод проєктних технологій заохочує учнів розвивати творчі здібності та спонукає до активного опанування англійської мови під час уроків. Завдяки цьому підходу учні навчаються ефективно працювати в команді, розширюють свій словниковий запас, практикують використання англійської в реальних ситуаціях і здобувають уміння, необхідні для подальшого успішного вивчення мови та професійного зростання.

Список літератури

1. Гудима Г. Б., Слодиницька Ю. Р. Використання методу проєктів під час викладання англійської мови. Наукові записки. Серія: Філологічні науки, № 209, 2024. С. 106–111.
2. Haines S. Projects for the EFL classroom: resource material for teachers / S. Haines. Edinburgh: Thomas Nelson and Sons Ltd, 1989. 108 p.
3. Димитров О. Проєктна технологія на уроках англійської мови. Іноземні мови, № 2, 2021. С. 45–50.

КУШНІР Ірина
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ПОЛІТИКІВ-ЖІНОК І ПОЛІТИКІВ-ЧОЛОВІКІВ У ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМОВАХ США

Політичний дискурс виступає ключовим засобом впливу на суспільну свідомість і обґрунтування владних повноважень. Гендерна проблематика політичної комунікації набуває дедалі більшої ваги через активнішу участь жінок у політичному житті. Вивчення промов американських політичних діячів дає змогу визначити як загальні, так і специфічні для кожної статі лексико-граматичні особливості [1, с. 46].

Метою дослідження є аналіз лексико-граматичних стратегій, які використовують американські політики різних статей у передвиборчих виступах. Матеріалом дослідження слугували передвиборчі промови Камали Гарріс, Гілларі Клінтон, Елізабет Воррен, Джо Байдена, Дональда Трампа та Барака Обами загальним обсягом понад 50 000 слів.

Аналіз лексичних стратегій засвідчив, що політикині виявляють вищу частотність емоційно забарвленої лексики та деталізованих особистих історій. Жінки-політики тяжіють до органічних і тілесних метафор, які апелюють до фізичного досвіду й формують відчуття безпосередності. Для створення спільної ідентичності з виборцями вони систематично використовують інклюзивний займенник “we” [2, с. 150]. Лексика боротьби у виступах жінок здебільшого застосовується в контексті захисту вразливих груп і соціальної справедливості.

Натомість політики-чоловіки частіше вдаються до абстрактної термінології, статистичних даних та економічної лексики для раціонального обґрунтування власних позицій. Їм більше притаманні механістичні й архітектурні метафори. Чоловіки демонструють більше варіативності у займенниковій системі, зокрема активне використання займенника “I” для підкреслення індивідуального лідерства та експонування власних здобутків. Воєнна метафорика у їхньому дискурсі застосовується

агресивніше, а політична боротьба набуває характеру екзистенційного протистояння [2, с. 165]. Щодо граматичних стратегій, промови політикинь відзначаються ускладненими синтаксичними побудовами з багатьма підрядними частинами. Вони систематично вибудовують анафоричні ряди для досягнення ритмічності й емоційного зростання. Модальність у їхніх виступах передає колективну необхідність і спільну відповідальність через конструкції з модальними словами «need to», «should», «must» у комбінації із займенником «we» [1, с. 70]. Для мобілізації аудиторії жінки частіше обирають м'які імперативи через конструкції з «let's» та активне використання риторичних питань. Як зазначає Р. Лакофф, жіноче мовлення загалом тяжіє до «використання пом'якшувальних конструкцій, які дозволяють уникнути прямого нав'язування власної думки та категоричності» [2, с. 54]. Вибір активного стану дієслова, особливо під час опису власних досягнень, підкреслює їхню пряму відповідальність і довіру до них. Такий вибір мовних засобів яскраво ілюструє концепцію Д. Таннен про те, що «комунікація чоловіків є переважно «мовою повідомлення, головною метою якої є привернути увагу, продемонструвати компетенції та зберегти статус» [3, с. 77].

Отже, гендер залишається вагомим чинником, який впливає на добір мовних засобів у політичному дискурсі. Встановлені контрасти повністю узгоджуються з усталеними стереотипами комунікації: жіноче мовлення відзначається емоційністю, інклюзивністю й орієнтацією на встановлення контактів, натомість чоловіче – раціональністю, директивністю й орієнтацією на статусні позиції.

Список літератури

1. Ванівська О. І. Основні підходи до аналізу мовних даних у корпусній лінгвістиці. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. 2022. Випуск 27. С. 3-8.
2. Lakoff, R. Language and woman's place. *Language in Society*. 1973. Vol. 2, No. 1. P. 45–79.
3. Tannen, D. You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation. New York: Ballantine Books, 1990. 330 p.

ЛАГОДИЧ Василь
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН У ТВОРІ ДЖ. Р.Р. ТОЛКІНА «THE LORD OF THE RINGS» ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Власні імена є важливим елементом художнього тексту,оскільки виконують не лише номінативну, а й стилістичну, символічну та культурну функції. У творах жанру фентезі вони відіграють особливу роль, формуючи уявний світ та характеризуючи персонажів. Проблема перекладу власних імен активно досліджується в сучасному перекладознавстві, оскільки перед перекладачем постає завдання зберегти семантичне та стилістичне навантаження оригіналу. Творчість Дж. Р.Р. Толкіна є показовим прикладом використання розгалуженої системи власних назв, що відображають історію, культуру та мовні особливості вигаданого світу. Переклад таких одиниць потребує застосування різних перекладацьких стратегій. [1]

Мета дослідження – проаналізувати функціонування власних імен у романі «The Lord of the Rings» та визначити особливості їх перекладу українською мовою.

Матеріалом дослідження слугує текст циклу романів Дж. Р. Р. Толкіна «The Lord of the Rings» та їх український переклад [2- 4]. Об'єктом аналізу виступають власні імена персонажів, географічних об'єктів та інших елементів художнього світу твору. У дослідженні застосовано описовий метод для характеристики власних імен та їх функцій у тексті. Порівняльний метод використано для зіставлення англійських онімів та їх українських відповідників. Також застосовано елементи перекладознавчого аналізу для визначення основних способів відтворення власних назв у перекладі.

Аналіз тексту показує, що власні імена у творі виконують кілька функцій: номінативну, ідентифікаційну, стилістичну та символічну. Значна частина назв має внутрішню семантичну мотивацію, що сприяє глибшому розкриттю образів персонажів і

характеристиці художнього світу твору. У романі представлено різні типи власних імен: антропоніми (імена персонажів), топоніми (назви місцевостей) та інші види онімів, що позначають народи, народності або окремі об’єкти вигаданого світу. Вони відіграють важливу роль у формуванні цілісної картини фантастичного простору. Під час перекладу власних імен використовуються різні перекладацькі стратегії. Найпоширенішими є транскрипція та транслітерація, що дозволяють передати фонетичні особливості оригіналу. У деяких випадках застосовується калькування або описовий переклад, що дає можливість передати семантичне значення назви. [5] Вибір перекладацької стратегії залежить від функції власного імені у тексті та його значення для характеристики персонажа або місця дії. Саме тому переклад онімів у творах жанру фентезі потребує поєднання різних перекладацьких прийомів.

Система власних імен у романі Дж. Р. Р. Толкіна «The Lord of the Rings» виконує важливу стилістичну та семантичну функцію у формуванні художнього світу твору. Аналіз перекладу показує, що поєднання транскрипції, транслітерації та калькування дозволяє передати особливості онімів і зберегти їх культурне та смислове навантаження в українському перекладі.

Список літератури

1. Чернікова О. І. Звукосимволічна складова топоніму у творах Дж. Р. Р. Толкіна. Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. 2010, С. 296–303.
2. Толкін Дж.Р. Р. Володар Перснів: Дві вежі. Х.: Фоліо, 2003. 576 с.
3. Толкін Дж.Р. Р. Володар Перснів: Повернення короля. Х.: Фоліо, 2003. 704 с.
4. Толкін Дж.Р. Р. Володар Перснів: Хранителі Персня. Х.: Фоліо, 2003. 432 с.
5. Фадєєва О. В. Відтворення толкієнізмів у перекладацькій практиці. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. 2007. Вип. 1. С. 337–342.

ЛАНТУХ Анна
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ЇВ І ПРИКАЗОК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Прислів'я та приказки є невід'ємною, емоційно насиченою складовою фразеологічної системи будь-якої природної мови. Вони акумулюють багатовікову народну мудрість, культурний досвід, історичну пам'ять та ціннісні орієнтири мовного колективу. Переклад англомовних паремій українською мовою вважається одним із найскладніших видів перекладу, адже вимагає не тільки передачі сенсу, але й лінгвокультурної адаптації образної системи до специфіки української картини світу, врахування прагматичної функції та уникнення семантичної інверсії [1].

Опрацювавши репрезентативний корпус англомовних паремій кількістю 20 одиниць, відібраних методом цілеспрямованої вибірки з авторитетних лексикографічних джерел, зокрема «The Oxford Dictionary of Proverbs» [4], нами було встановлено, що адекватний переклад можливий лише за умови правильного вибору однієї з чотирьох стратегій: абсолютного еквівалента, фразеологічного аналога, калькування чи описового перекладу [3].

Метою цього дослідження є визначення найефективніших стратегій перекладу англомовних прислів'їв та приказок українською мовою з урахуванням їхніх структурно-семантичних, лінгвокультурних та прагматичних особливостей.

У ході дослідження було встановлено, що найпоширенішою стратегією є підбір фразеологічного аналога з частковою або повною заміною образної системи [2]. Наприклад, для паремії «Curiosity killed the cat» буквальний переклад «Цікавість вбила кота» є стилістично неприродним і комічним для українського реципієнта, тому застосовано антропоморфний аналог «Цікавій Варварі на базарі носа відірвали», що повністю зберігає іронічно-застережливу прагматику.

Крім того, для «The early bird catches the worm» раціонально-природнича метафора оригіналу трансформується в релігійно-мотивовану сентенцію «Хто рано встає, тому Бог дає». Для «A penny saved is a penny earned» культурна локалізація монетарних реалій дає «Копійка гривню береже». Для «Many hands make light work» семантично хибним є варіант, що критикує колективізм; правильним є функціональний аналог «Де гурт, там і сила».

Водночас для паремій зі спільним європейським культурним підґрунтям («All that glitters is not gold», «Better late than never», «Rome wasn't built in a day») доцільно застосовувати абсолютний еквівалент або кальку, що зберігає навіть синтаксичну структуру.

Загалом, переклад англомовних прислів'їв та приказок – це комплексний лінгвокультурологічний процес, обумовлений асиметрією англомовної та української концептуальних картин світу. Пріоритет прагматичної еквівалентності, використання усталених національних аналогів, уникнення семантичної інверсії та компенсація ритміко-евфонічних втрат гарантують природне та емоційно влучне функціонування паремій в українському комунікативному просторі.

Список літератури

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підруч. Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
2. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. Київ : Знання, 2007. 494 с.
3. Bodyk O. Between Structure and Meaning: A Comparative Study of English and Ukrainian Paremias [Електронний ресурс]// Transcarpathian Philological Studies 2025. Vol.3, iss. 42. P. 277- 286.URL:https://www.researchgate.net/publication/398421792 (дата звернення: 18.03.2026).
4. Speake J. The Oxford dictionary of proverbs. Oxford : Oxford University Press, 2015. 416 p.

ЛЕЛЕТ Павло
Науковий керівник - Бялик В.Д.

КОНЦЕПТ LOVE У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ Н. СПАРКСА *«THE BEST OF ME»*

Сучасна лінгвістика дедалі частіше звертається до вивчення мови як інструмента концептуалізації емоційного досвіду людини. Художній текст є особливим простором мовної креативності, у межах якого мова виконує не лише номінативну, а й емоційно-образну функцію. Одним із найбільш репрезентативних концептів на позначення емоційного стану персонажів твору у художньому дискурсі є концепт LOVE, який формується та передається через систему метафор, образів.

Роман Ніколаса Спаркса *The Best of Me* [1, 2011] не випадково обраний для аналізу, оскільки він належить до корпусу сучасної англомовної романтичної прози, де кохання репрезентується як провідна смислова домінанта.

У когнітивній лінгвістиці концепт розглядають як ментальне утворення, що поєднує поняттєвий, образний та ціннісний компоненти [2, 2006, с.256; 3, 2008, с.412-413].

Серед основних характеристик концепту LOVE знаходимо: "*strong affection for another arising out of kinship or personal ties; attraction based on sexual desire: affection and tenderness felt by lovers; affection based on admiration, benevolence, or common interests; the object of attachment, devotion, or admiration; unselfish loyal and benevolent concern for the good of another; sexual intercourse; a score of zero (as in tennis)"* [4].

У художньому тексті ці характеристики активізуються через систему метафор та ідіом. Як зазначає G. Kövecses [5, 2010], емоції у мові осмислюються через тілесний досвід, просторові координати та динамічні процеси. Кохання часто концептуалізується як: шлях (*love is a journey*), сила (*overwhelming love*), простір (*close to my heart*), доля (*meant to be*).

У межах романтичного наративу у творі *The Best of Me* такою домінантою виступає концепт *LOVE*, який розгортається через: метафори серця; просторові образи (distance, closeness,

return);тілесні реакції (heart skips a beat, breath taken away); ідіоми долі та вибору (meant to be, second chance, find one's way back).

Однією з найпоширеніших моделей є репрезентація кохання через тілесні реакції та миттєві внутрішні стани:

"His heart skipped a beat when he saw her."[1, p.75].

Кохання у Н. Спаркса концептуалізується як просторове зближення:

"She was closer to his heart than anyone had ever been."[Sparks, 2011, p.97].

Роман побудований навколо ідеї другого шансу і повернення: *"They were meant to be together."*[1, p.226].

Тілесна метафорика є одним із домінантних засобів репрезентації кохання. Серце, подих, дотик, біль — ці концепти виступають носіями емоційного досвіду.

"He felt a hollow ache in his chest."[1, p.158].

Концепт LOVE у романі Н. Спаркса може бути репрезентований вербальними засобами, які ґрунтуються на декількох семантичних векторах, зокрема: внутрішнього переживання, які вказують на емоційний стан (*to hold on to memories, never let go*);близькості та прив'язаності (*close to one's heart).* долі та призначення (*to change everything, to mean the world*); втрати та повернення (*to break someone's heart, to carry the pain*);тілесно-метафоричних моделя кохання (*heart skipped a beat).*

Список літератури

1. Sparks N. *The Best of Me*. New York: Grand Central Publishing, 2011. 304 p.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2006.712 с.
3. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008.716 с.
4. Merriam-Webster Dictionary online: https://www.merriam-webster.com/dictionary/love
5. Kövecses Z. *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 314 p.

ЛЕМЕЩУК Ольга
Науковий керівник – Батринчук З.Р.

ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ АНГЛОМОВНОГО АВТОБІОГРАФІЧНОГО РОМАНУ

Дискурс посідає одне з ключових місць аналізу мовлення як соціально й культурно зумовленого явища. Дискурс (від фр. *discours*, англ. *discourse*, лат. *discursus*) розуміється як мовлення, процес мовленнєвої діяльності або ж спосіб говоріння та широко використовується у різних гуманітарних галузях [2]. Навколо цього поняття формуються різні види підходів для його вивчення. Наприклад, дискурс-аналіз, який досліджує мову. Когнітивний та лінгвокультурологічний підходи пов'язують дискурс з мисленням, культурними та національними особливостями. Для аналізу автобіографічного роману найбільш доцільним є когнітивний та лінгвокультурологічний підходи, оскільки перший підхід досліджує пам'ять, емоції, мислення автора та їх вплив на текст. Лінгвокультурологічний підхід дозволяє виявити національні та культурні маркери, символи та традиції, які є у тексті.

Сучасний автобіографічний роман є важливим елементом дискурсу та є досить складним і цікавим жанром для досліджень. Це гібридний жанр, який включає в себе документальність життєпису та художні засоби романної прози. У XXI столітті автобіографічний дискурс активно розвивається у таких напрямках, як trauma narrative та celebrity memoir. У таких творах на перше місце виноситься особистий досвід, емоційна відвертість та самопрезентація автора на публіку. Темпоральною організацією дискурсу автобіографічного роману є нелінійність, flashback, foreshadowing. На відміну від традиційних автобіографій, сучасні будуються за допомогою фрагментарної пам'яті, акцентують на емоціях автора та характеризуються циклічним поверненням до травматичного досвіду [3].

Дискурс автобіографічного роману є складним і багатошаровим явищем, якому притаманні такі функції, як рефлексивна (автор розповідає про реальні події свого життя),

експресивна (висловлює травму, гнів, сором, любов), дидактична (автор не лише розповідає про життя, а й передає досвід та життєвий урок), констатуюча (автор констатує та описує минулі події) та інші важливі функції для автобіографії, такі як апеляційна, захисна, культурологічна [1].

Ключовим змістовим механізмом автобіографічного дискурсу виступає рефлексія. Автор не лише повідомляє факти із життя, а й постійно переосмислює життєвий досвід, оцінює свої дії, вияви емоцій та роль інших людей в його житті. Завдяки цьому у тексті присутні моменти сумніву, внутрішньої нестабільності та самоаналізу, які в свою чергу формують психологічну достовірність тексту та формує ефект інтимної оповіді.

На стилістичному рівні автобіографічний роман характеризується тенденцією до розмовності та емоційної експресивності. Стилістичний аналіз даного жанру вимагає врахування його гібридної природи: текст одночасно претендує на документальність і активно використовує художні засоби, традиційно притаманні роману.

Отже, дискурс автобіографічного роману є складним багатошаровим явищем, у якому мова виступає не лише засобом передачі подій, а й інструментом самопізнання, рефлексії та конструювання ідентичності. Поєднуючись із стилістичними засобами, сучасний автобіографічний роман демонструє емоційну відкритість, суб'єктивну правду та активний зв'язок з читачем. Це все показує нам актуальність і важливість такого жанру у сучасному світі та його перспективність у майбутньому.

Список літератури

1. Ємельянова О. В. Автобіографічний дискурс як засіб саморепрезентації автора // Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Суми: Сумський державний університет, 2020. 213 с.
2. Миголинець-Шовак О. І., Петій Н.В. До поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці.
3. Eakin P. J. How Our Lives Become Stories: Making Selves. Ithaca; London: Cornell University Press, 1999. 207 p.
4. Prince Harry, The Duke of Sussex. Spare. London: Bantam Press, 2023. 416 c.

ЛЕОНКІНА Анастасія
Науковий керівник – Гоян А. І.

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ КАТІ БРАНДІС «ФРИСТАЙЛЕРКА»

Художній переклад вважається одним із найкреативніших видів перекладацької діяльності, оскільки вимагає пошуку перекладацьких рішень для стилістично маркованої лексики та створення мовного середовища, зрозумілого й близького молодіжній аудиторії. З цією метою застосовуються різноманітні перекладацькі трансформації, добираються рівноцінні мовні засоби та українські відповідники.

Розмовна лексика – це основна характеристика роману «Фристайлерка», що підтверджує його належність до підліткової прози. При перекладі розмовної лексики деякі слова перекладалися буквально («*cool*» [2, с. 10] – «*круто*» [1, с. 14]), а для інших шукали відповідники залежно від контексту («*süchtig*» [2, с. 28] – «*сохне*» [1, с. 33], «*schaffen*» [2, с. 53] – «*взути*» [1, с. 56]). Перекладачки креативно підходили до передачі розмовної лексики, як англійської, так і німецької: «*Cold Turkey*» [2, с. 29] – «*крута штучка*» [1, с. 33], «*scharfe Schnitte*» [2, с. 42] – «*нічогенький*» [1, с. 45].

Окремої уваги заслуговують фразеологізми. Вони можуть мати українські відповідники: «*geben Vollgas*» [2, с. 25] – «*викладатись на всі сто*» [1, с. 30] або українські фразеологізми можуть замінювати німецьке слово, наприклад: «*umgebracht*» [2, с. 54] – «*заморити до смерті*» [1, с. 57].

Окрему стратегію використовували перекладачки для передачі емоційно-оцінної лексики з позитивним або негативним забарвленням: «*Die Übungen holst du bitte nach. »Und leg noch ein paar Kilos drauf.*» [2, с. 23] – «*А тепер повтори-но вправу, **будь ласкавий**. Тільки доклади ще кілька **кілограмчиків**.*» [1, с. 28]. В українській мові, на відміну від німецької, емоційні та оцінні значення часто передаються за допомогою суфіксів.

Молодіжний сленг і жаргон, характерні для підліткової літератури, допомагають відтворити сучасне середовище, зробити персонажів реалістичними та передати їхні вікові й

соціальні особливості. Як виявилося, сленг становить складність, оскільки потребує добору рівноцінних відповідників: «*Karre*» [2, с. 39] – «*тачка*» [1, с. 43], «*Meute*» [2, с. 44] – «*хиже кодло*» [1, с. 47]. Крім цього, було помічено деяку креативність в підборі українських аналогів: «*den Boden mit meinem Mageninhalt dekoriere*» [2, с. 64] – «*ригалетто (блювотиння)*» [1, с. 67].

Важливу роль у тексті відіграють англіцизми, поширені у повсякденному мовленні персонажів, вони підсилюють відчуття сучасності твору та слугують стилістичним маркером молодіжної прози. Оскільки не всі англіцизми можуть бути передані шляхом транслітерації («*Hightech-Prothesen*» [2, с. 9] – «*гайтек-протези*» [1, с. 14], «*Sprint*» [2, с. 188] – «*спринт*» [1, с. 185]), перекладачки використовують українські відповідники, щоб зберегти зміст слова («*Call Room*» [2, с. 53] – «*кімната збору*» [1, с. 54]). Це також стосується розмовної лексики. Одна лексична одиниця може замінюватися іншою: «*Panik-Flash*» [2, с. 10] – «*секундна паніка*» [1, с. 14]. Використовується стратегія додавання: «*Burnout*» [2, с. 15] – «*емоційне вигорання*» [1, с. 19]. Замінюється словосполучення на інше: «*Live-Feed*» [2, с. 7] – «*стрім-сторінка*» [1, с. 11].

Застосовуються різні перекладацькі стратегії, щоб перекласти німецькі спортивні реалії такі як описовий переклад («*Landestrainer*» [2, с. 243] – «*тренер збірної Баварії*» [1, с. 236]), калькування («*Weltmeisterschaft*» [2, с. 38] – «*Чемпіонат світу*» [1, с. 42]), транслітерація («*EuroChallenge*» [2, с. 10] – «*Єврочеленджс*» [1, с. 14]).

Отже, аналіз перекладу роману «Фристайлерка» показав, що передача розмовної, сленгової, англомовної та спортивної лексики здійснюється за допомогою різних перекладацьких стратегій. Адекватність перекладу забезпечується збереженням стилістичної функції мовних одиниць та природності українського мовлення.

Список літератури

1. Катя Брандіс. Фристайлерка/ пер. з нім. Марії Іваницької і Тетяни Супрун. – Київ : Книголав, 2018. – 416 с. – (Серія «Полиця бестселер»).
2. Katja Brandis. Freestyler. Weinheim Basel : Beltz & Gelberg, 2016. – 440 S.

ЛЕОНТІЙ Марія
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

ПЕРЕКЛАД МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ : ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ

Одним із найбільш динамічних елементів мовної системи є молодіжний сленг, який широко використовується в соціальних мережах, кіно, серіалах та повсякденному спілкуванні. Саме тому проблема перекладу сленгової лексики набуває особливої актуальності у сучасному перекладознавстві. Сленг не є хаотичним набором випадкових слів; він розвивається за певними закономірностями і перебуває у постійному діалозі з літературною мовою [1].

Молодіжний сленг характеризується емоційністю, експресивністю та швидкою змінюваністю. У межах молодіжних спільнот він виконує роль «мовного маркера», що допомагає ідентифікувати «своїх» та відмежуватися від офіційних норм спілкування. Е. Партридж визначає сленг як різновид мовлення, що відображає емоційне ставлення мовців до дійсності [5], а Дж. Коулман акцентує увагу на його здатності підтримувати внутрішню солідарність групи. [4]

Переклад молодіжного сленгу становить значну складність для перекладача. Це пояснюється відсутністю прямих відповідників у мові перекладу, контекстуальною залежністю значення та культурною специфікою таких одиниць. Особливий виклик становлять неологізми останніх років (2020–2024 рр.), які часто зникають швидше, ніж потрапляють до академічних словників. Крім того, завдяки TikTok та Instagram, англомовний сленг стає своєрідною «лінгвістичною франшизою» [6], що активно інтегрується в український мовний простір. У процесі перекладу важливо не лише передати зміст слова, а й зберегти його стилістичне та емоційне забарвлення.

Для перекладу молодіжного сленгу використовуються різні перекладацькі стратегії та прийоми. Найпоширенішими серед них є функціональна заміна, семантичне наближення, описовий переклад та стилістична компенсація. Функціональна заміна дозволяє підібрати відповідник, притаманний українському

молодіжному жаргону, для відтворення аналогічного комунікативного ефекту. Семантичне наближення використовується тоді, коли прямого відповідника не існує, але можливо передати близьке за змістом слово. Описовий переклад допомагає пояснити значення нових або культурно зумовлених сленгових одиниць. Стилістична компенсація дозволяє зберегти загальний рівень неформальності тексту, навіть якщо конкретна одиниця втрачає частину експресивності при перекладі [2]. Наприклад, англійські сленгові слова *cool*, *sick* або *lit* можуть перекладатися українськими відповідниками *крутий*, *класний*, *бомбезний* залежно від контексту. Сучасніші приклади, як-от *«ghosting»* (раптове припинення спілкування), доцільно передавати дієсловами *«морозитися»* або *«злитися»*, а популярне слово *«rizz»* може потребувати контекстуальних варіантів на кшталт *«харизма»* чи *«вайб»* [7]. Такі приклади демонструють, що переклад сленгу потребує гнучкого підходу та орієнтації на динамічну еквівалентність, про яку писав М. Бейкер [3].

Отже, переклад молодіжного сленгу є складним і творчим процесом, який потребує від перекладача не лише знання мов, а й розуміння соціокультурного контексту та сучасних мовних тенденцій.

Список літератури

1. Ставицька Л. О. Арґо, жарґон, сленґ: Соціяльна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
2. Мирам Г. Е. Основи перекладу : навч. посіб. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 249 с.
3. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London : Routledge, 2018. 390 p.
4. Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 368 p.
5. Partridge E. Slang To-day and Yesterday. London : Routledge, 2015. 488 p.
6. Mattiello E. Analysing Slang: Form, Modern Functions and Social Impact. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 320 p.
7. Urban Dictionary. URL: https://www.urbandictionary.com (дата звернення : 16.03.2025)

ЛІВІТЧУК Анастасія
Науковий керівник – Осовська І.М.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМИ В ІНДУСТРІЇ КРАСИ

Рекламні тексти індустрії краси – один з найдинамічніших сегментів сучасного медійного простору. Проблема адекватного відтворення англомовних рекламних повідомлень українською мовою має важливе значення для теорії та практики перекладу, адже прагматичний потенціал тексту повинен зберігатися незалежно від культурних відмінностей [2, с. 45].

Рекламний текст у сфері краси поєднує інформативний шар із прагматичним шаром переконання, спрямованим на формування наміру купівлі. Він функціонує у різних каналах – від етикеток і маркетплейсів до постів інфлюенсерів та відеореклами. Переклад має забезпечити юридичну коректність, культурну природність і довіру аудиторії. Особливістю є поєднання фахових термінів з розмовною мовою обіцянки ефекту, що створює ризик зміщення смислу, до прикладу нейтральне англійське *reduce the appearance* може перейти у форму, що сприймається як лікувальна дія. Важливим чинником виступає мультимодальність: текст сприймається разом із візуальними маркерами та піктограмами. Регуляторні вимоги ЄС та України зобов'язують перекладача враховувати як явні, так і приховані твердження [1, с. 150].

Лінгвостилістична організація рекламних текстів тяжіє до гібридного регістру, де поєднуються наукова, медична та повсякденна лексика. Лексичний склад вибудовується за принципом шарування: базова номінація продукту, інгредієнтний блок, слова вигоди, соціальні маркери та блок доказовості. Поширеною є стратегія псевдоточності, що створює враження вимірюваності ефекту через числові маркери та відсоткові індикатори (*clinically proven, dermatologist tested*). Переклад має зберігати точність модальності, щоб уникнути юридичних ризиків [3, с. 64]. Синтаксична стилістика тяжіє до коротких конструкцій, парцеляції та прямого звертання до адресата.

Переклад реклами індустрії краси оцінюється за комунікативним ефектом та відповідністю нормам ринку. Для україномовного простору важливим є тон професійної поради, що спирається на образ експерта. Культурні сценарії догляду відрізняються: англомовні ринки тяжіють до директивних формул, слов'янські – до порадницьких моделей. У сегментах *anti-age* та *medical beauty* зростає роль раціональних аргументів і точності термінології [5, с. 217]. Регуляторні стандарти ЄС та британське саморегулювання вимагають доказовості й уникнення оманливих формулювань, що впливає на переклад гіпербол та гарантій. Міжкультурна комунікація проявляється також у відмінностях гендерної адресації та соціальних ролей [4, с. 160].

Таким чином, рекламні тексти індустрії краси мають гібридну лінгвостилістичну структуру та високий прагматичний потенціал. Вони тяжіють до компресії, прямого звертання, використовують шаровану модель номінації та стратегію псевдоточності. Переклад у цій сфері потребує врахування правових та етичних параметрів, мультимодальності та міжкультурних відмінностей. Баланс між експресивністю та доказовістю є визначальною ознакою цього дискурсу.

Список літератури

1. Антонова З. О. Психологічні особливості впливу реклами на споживача. Педагогічний процес: теорія і практика, 2014. Вип. 1. С. 149–153.
2. Бєляєва О. В. Теорія та практика перекладу рекламних текстів. - К.: Видавництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2016. 208 с.
3. Єгорова О. І. Бикова О. Д. Перекладацькі стратегії у світлі інтернаціоналізації реклами. Наукові записки. Серія «Філологічні науки». Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 62–66.
4. Кірмач, У. К. Литвинова, М. М. Особливості національних, культурних, ментальних та гендерних характеристик у перекладі рекламних текстів іноземною мовою. Вісник Тараса Шевченка ЛНУ, 2011. С. 159-163.
5. Матківська Н. А. Міжкультурний аспект перекладу. Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки, 2013. Випуск 68. С. 216–219.

ЛОТИНЕЦЬ Яна
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ЛОКАЛІЗАЦІЇ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Активний розвиток мобільних технологій та стрімке зростання кількості програмних додатків зумовлюють підвищений інтерес дослідників до проблем локалізації програмного забезпечення. Локалізація мобільних додатків є комплексним процесом адаптації продукту до лінгвокультурних особливостей цільової аудиторії, що виходить за межі простого перекладу та охоплює широкий спектр лінгвістичних і прагматичних трансформацій [1].

Актуальність дослідження зумовлена стрімким поширенням мобільних додатків на українськомовному ринку та практичною потребою у виробленні стандартів їх україномовної локалізації. Метою роботи є аналіз лінгвістичних особливостей цього процесу, а предметом — лексичні, граматичні та прагматичні трансформації, що застосовуються при локалізації.

На лексичному рівні локалізатори стикаються з проблемою перекладу термінологічних одиниць, що не мають усталених відповідників в українській мові. Найпоширенішими стратегіями є транслітерація («скролінг», «лайк»), калькування («хмарне сховище») та описовий переклад. Вибір стратегії визначається критеріями зрозумілості, стилістичної доречності та відповідності нормам сучасної української літературної мови [2].

На граматичному рівні ключовою є проблема лаконічності: обмеження на довжину рядка в інтерфейсі вимагають компактних відповідників із збереженням повноти значення. Прагматичний аспект локалізації пов'язаний із врахуванням культурних очікувань аудиторії щодо тональності та стилю спілкування — зокрема, вибір між звертанням на «ти» чи «ви» має відповідати характеру додатку [3]. Окремою проблемою є адаптація культурно-специфічних елементів: свят, одиниць виміру, форматів дати, часу та валюти.

Таким чином, лінгвістичний аспект локалізації мобільних додатків охоплює лексичні, граматичні та прагматичні виміри і потребує не лише перекладацької компетенції, а й розуміння мовних норм та культурного контексту. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці практичних стандартів локалізації для україномовного ринку.

Список літератури

1. Kornacki P. Software Localization: A Practical Guide. London: Routledge, 2021.
2. Нікуліна Н. В. Лінгвокультурні аспекти локалізації цифрових продуктів. Мовознавство. 2022.
3. O'Hagan M., Mangiron C. Game Localization: Translating for the Global Digital Entertainment Industry. Amsterdam: John Benjamins, 2022.

ЛУКІЯНЧУК Руслана
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ЛЕКСИЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ РОК-ЛІРИКИ (на матеріалі тексту пісень гурту «Skillet»)

Стилістичний аналіз музичних текстів є важливим напрямком сучасної лінгвістики, оскільки дозволяє виявити особливості художнього мовлення у специфічному контексті рок-культури Лірика американського гурту «Skillet» представляє значний інтерес для дослідження завдяки поєднанню релігійної символіки, емоційної насиченості та різноманітних стилістичних засобів [2]. Музичний текст функціонує у тісному зв'язку з музичним супроводом, ритмом та мелодією, що впливає на вибір лексичних засобів.

Тропи відіграють центральну роль у створенні художньої виразності текстів «Skillet» [1]. Метафора є домінантним засобом передачі складних психологічних станів. До прикладу, в пісні «Hero» використовується метафора героя як символ внутрішньої сили: *«I need a hero to save me now, I need a hero to save my life»* (Мені потрібен герой, щоб врятувати мене зараз, мені потрібен герой, щоб врятувати моє життя) [2]. У композиції «Rebirthing» процес духовного відродження метафорично описується через образ народження нової особистості: *«I'm not the same, I'm reborn again»* (Я не той самий, я народжений знову) [3].

Епітети у творчості «Skillet» відзначаються яскравою контрастністю та інтенсивним емоційним забарвленням. У різних композиціях зустрічаються такі виразні епітети, як *«dark shadows»* (темні тіні), *«burning flames»* (палаюче полум'я), *«silent screams»* (безмовні крики), що підсилюють драматизм переживань. Символічні образи світла, темряви, вогню та води формують архетипну основу лірики гурту. Стилістичні фігури виконують важливу функцію ритмічної та синтаксичної організації текстів, що посилює їхній емоційний вплив на слухача. У пісні «Falling Inside The Black» повторення ключових образів створює ефект емоційного занурення: *«Falling in the black, slipping through the cracks»* (Падаю в чорноту, прослизаю

крізь тріщини) [4]. Антитеза є наскрізним прийомом у ліриці «Skillet», що реалізується через опозиції життя і смерті, світла і пітьми, надії і розпачу.

Християнська ідентичність «Skillet» проявляється через систему біблійних алюзій та релігійну лексику . Релігійна лексика включає такі слова, як *God* (Бог), *faith* (віра), *grace* (благодать), *salvation* (спасіння), *soul* (душа), *heaven* (небеса). У пісні «Rebirthing» духовне відродження описується через образ нового народження: *«I'm breathing, I'm breathing again»* (Я дихаю, я дихаю знову), що символізує повернення до життя через віру. Біблійна символіка світла і темряви інтегрована у загальну метафоричну картину. Релігійна лексика набуває універсального характеру і слугує засобом опису загальнолюдського духовного досвіду, що дозволяє гурту резонувати як з релігійною, так і зі світською аудиторією.

Отже, стилістичний аналіз лірики «Skillet» демонструє складну систему художніх засобів, де тропи, стилістичні фігури та релігійна символіка створюють багатошарову семантичну структуру. Поєднання доступної мови з глибиною метафоричного підтексту, контраст між темрявою та світлом, активне використання біблійних алюзій формує унікальну поетичну мову гурту, яка резонує з широкою аудиторією та надихає слухачів на внутрішні трансформації.

Список літератури

1. Ткаченко А. О. «Мистецтво слова: Вступ до літературознавства» (2003) С. 241. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002573 (дата звернення : 12.01.2026).
2. Skillet. «.Hero» URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/11/skillet-hero.html (дата звернення : 12.01.2026).
3. Skillet «Rebirthing» URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/09/skillet-rebirthing.html (дата звернення : 13.01.2026).
4. Skillet. «Falling Inside the Black» URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/11/skillet-falling-inside-black.html (дата звернення: 13.01. 2026).

ЛУПУ Анна-Лоредана
Науковий керівник – Стефурак О.В

ОГЛЯД СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПЕРЕКЛАДУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТЕХНІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ

У сучасному перекладознавстві та обчислювальній лінгвістиці системи автоматизованого перекладу (CAT) вже не сприймаються лише як практичні інструменти, а розглядаються як важливий теоретичний компонент перекладацької діяльності. Цифровізація та глобалізація комунікацій підкреслюють роль технологій, що трансформувалися з простих накопичувачів даних у складні інтелектуальні платформи. Сучасні дослідження 2021–2026 років показують, що CAT-інструменти стали невіддільною частиною когнітивної екосистеми перекладача.

Історично перші комп'ютеризовані спроби здійснення автоматичного перекладу виникли ще у середині XX століття [1, с. 31], коли дослідники намагалися будувати переклади на основі жорстких правил відповідності між словами та синтаксичними структурами двох мов; цей підхід потребував глибокого лінгвістичного аналізу і великого обсягу ручної праці над формалізацією правил. До кінця XX століття широку увагу привернули статистичні моделі, які вивчали закономірності у великих корпусах двомовних текстів, що дозволило відмовитись від ручного кодування правил і значно підвищити продуктивність перекладу внаслідок обробки великих обсягів даних.

Суттєвий прорив відбувся з появою нейронних моделей перекладу (NMT) у XXI столітті. Нейронні мережі здатні моделювати складні залежності між мовами, враховувати контекст та семантику на рівні більш широкому, ніж окремі слова, що значно підвищило якість перекладу у порівнянні зі статистичними системами. Сучасні NMT-системи демонструють природніший текст та зменшення буквальних помилок, оскільки вони вчаться безпосередньо від великих кількостей парних текстів, оптимізуючи параметри моделей для кращого

відтворення семантики вихідного тексту в цільовій мові. Останні дослідження також звертають увагу на роль великих мовних моделей (Large Language Models, LLMs), які дозволяють перекладати тексти навіть для мов із невеликою кількістю доступних даних, застосовуючи стратегії адаптації та синтетичного генерування даних [2].

Поряд із розвитком власне машинного перекладу, науковці також досліджують CAT системи – інструменти, що поєднують автоматизовані алгоритми з активною участю людини-перекладача. CAT-системи, такі як SDL Trados, SmartCAT та MemoQ, дозволяють перекладачеві використовувати перекладацьку пам'ять, термінологічні бази та словникові ресурси для підвищення ефективності та узгодженості перекладів під час виконання великих проєктів [3, с. 109]. Порівняльний аналіз таких систем показує, що вони значно заощаджують час і зусилля фахівців.

Отже, сучасні системи автоматизованого перекладу відкривають нові можливості для роботи з низькоресурсними мовами, мультимодальними даними та спеціалізованими доменами. Перспективи розвитку цієї галузі пов'язані з інтеграцією інтелектуальних алгоритмів, адаптивних моделей та активною участю людини, що дозволяє забезпечити високу якість перекладу, зберігаючи при цьому його природність.

Список літератури

1. Матяш С. В. Трансформації соціокультурного простору : мережевий світ та інформаційні практики : монографія. Київ : КНУТД, 2025. 160 с.
2. Gain B., Bandyopadhyay D., Ekb A. Bridging the Linguistic Divide: A Survey on Leveraging Large Language Models for Machine Translation. *arXiv*. 2025.
   URL: https://www.researchgate.net/publication/390440267_Bridging_the_Linguistic_Divide_A_Survey_on_Leveraging_Large_Language_Models_for_Machine_Translation (дата звернення: 05.03.2026).
3. Красуля А., Турчина М. Використання інструментів штучного інтелекту: порівняльний аналіз систем автоматизованого перекладу. *Львівський філологічний часопис*. 2020. № 8. С. 108–113.

ЛЯШУК Вікторія
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ВПЛИВ ЗАПОЗИЧЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ТА ЗБАГАЧЕННЯ ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (на матеріалі англійських публіцистичних текстів)

Англійська мова є однією з найпоширеніших мов у світі та виконує функцію міжнародного спілкування. Вона зазнає постійного впливу культурного обміну між різними країнами та народами. Оскільки будь-яка мова має властивість змінюватися з часом, дослідження явища запозичень залишаються актуальними й надалі породжують нові наукові питання.

Мова має ті ключові аспекти, які підкреслюють її важливість: 1) це аспект комунікації; 2) сприйняття навколишнього світу, адже кожна мова має свої поняття для вираження культурних особливостей; 3) важливість для освітнього процесу, тому що, це є засіб передачі інформації та знань; 4) розвиток мислення, адже спілкування, допомагає формулювати нові ідеї та структурувати думки.

Особливо помітним є вплив запозичень у публіцистичних текстах, де вони активно використовуються для відображення актуальних соціальних, політичних та культурних процесів. Англійська публіцистика часто включає іншомовну лексику для передачі нових реалій, термінів та понять, які виникають у глобалізованому світі.

Проте, мова є динамічною системою. Її зміни бувають, як «внутрішні», так і «зовнішні», де річ іде про запозичення. Зміни мають вплив як на словник мови, так і на її структуру. На це впливають багато факторів: історичні події, технологічний та культурний розвиток, тісні комунікація між народами та ін.

Дослідження проблеми запозичень в англійській мові проводились багатьма науковцями, серед яких: Попова Н.М., Семчинський В.М, Зацний Ю.А., Селіванова О.О. та інші.

Вивчення запозичень, їхніх значень та функцій має і важливе практичне значення, адже таким чином ми вивчаємо історію мови та її носіїв, розвиток мови з плином часу, взаємодію з

іншими мовами світу, сприйняття та розуміння слів та виразів у міжкультурному контексті та, ба більше, роль таких запозичень дає перспективу на розвиток мови та збагачення її словника і надалі. Вивчення запозичень значною мірою висвітлює семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови.

Важливим елементом у вивченні будь-якого явища є не лише результат роботи, а й сам процес. Вивчення іншомовних запозичень в англійській мові проводиться багатьма методами, серед яких: метод літературного огляду, аналіз текстів, етимологічний аналіз, соціолінгвістичні дослідження та інші [2, с. 12].

Варто підкреслити, що дослідження запозичень має міждисциплінарний характер, оскільки для його здійснення необхідно залучати різноманітні лінгвістичні підходи та методи. Отже, одним із провідних джерел поповнення лексичного складу мови є запозичення, що зумовлено активним надходженням до англійської мови нових слів і словосполучень з інших мов унаслідок різноманітних процесів. Водночас словотворення як багатофункціональне явище виконує важливу роль, зокрема забезпечує утворення похідних одиниць від уже наявних [1, с.187].

Таким чином, англійська мова, як і будь-яка інша, перебуває у стані безперервного розвитку, що зумовлюється різними чинниками, вивчення яких відкриває перспективи для подальших наукових досліджень.

Список літератури

1. Зацний Ю. А. Іншомовні запозичення як засоби поповнення інноваційного словникового фонду сучасної англійської мови. *Науковий журнал «Актуальні проблеми іноземної філології: лінгвістика та літературознавство»*. 2009. №3. С. 186–193
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава, 2008.

МАЙОРКО Дарина
Науковий керівник – Бочан П.О

ЕМОЦІЙНА ОЦІНКА У ДІАЛОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ (на матеріалі англомовних серіалів)

У сучасній лінгвістиці діалогічне спілкування розглядається як природна форма мовленнєвої взаємодії, що поєднує передавання інформації, пізнання співрозмовника та вираження емоцій і оцінок. Діалог є складним комунікативним процесом, який включає когнітивні, прагматичні та емоційно-оцінні аспекти і відзначається динамічністю та здатністю адаптуватися до змінних умов спілкування [2, с. 61]. Його інтерактивність полягає у постійній зміні ролей мовця й слухача, коли кожне висловлювання реагує на попереднє та стимулює розвиток комунікації, роблячи діалог більш ситуативним і менш передбачуваним, ніж монолог [3, с. 40].

У такому динамічному контексті значущу роль відіграє емоційна оцінка, яка у структурі мовного значення може виступати як центральним, так і периферійним компонентом. В одних лексичних одиницях оцінний елемент є невіддільною частиною значення, тоді як в інших він проявляється лише за певних контекстуальних умов [5, с. 19]. Досить часто емоційна оцінка має конотативний характер і не змінює денотативного змісту слова, проте істотно впливає на його інтерпретацію у процесі комунікації.

У зв'язку з цим у діалогічному мовленні емоційна оцінка виконує важливу комунікативну функцію, оскільки через неї виражається ставлення мовця до об'єкта, ситуації або співрозмовника та формується загальний емоційний фон взаємодії. Вона також виступає своєрідним маркером міжособистісних відносин і впливає на інтерпретацію висловлювання адресатом [5, с. 40; 6, с. 6]. При цьому важливо розрізняти раціональну й емоційну оцінку: перша базується на логічних судженнях, тоді як друга характеризується суб'єктивністю та експресивністю. У реальному мовленні ці типи оцінювання зазвичай не існують ізольовано, а взаємодіють і взаємодоповнюють один одного [1, с. 74; 5, с. 20].

Емоційна експресія в серіальних діалогах виконує кілька ключових функцій. Зокрема, вона є характеротворчою, допомагаючи розкрити психологічні особливості персонажів і створити їхній індивідуальний мовленнєвий портрет. Прагматична функція проявляється у впливі на співрозмовника, стимулюванні певної реакції або дії. Драматургічна функція сприяє розвитку сюжету та підтриманню емоційної напруги, тоді як комунікативно-регулятивна забезпечує організацію діалогу та координацію міжособистісної взаємодії [7, с. 103].

Отже, аналіз емоційної оцінки у діалогах англомовних серіалів показує, що вона є динамічним механізмом, який поєднує когнітивні, прагматичні та експресивні складники. У екранному діалозі емоційна оцінка посилюється взаємодією вербальних і невербальних засобів, дозволяючи глибше передати характер персонажів, створити емоційний фон та регулювати реакції співрозмовників.

Список літератури

1. Бігунова Н. О. Позитивна оцінка: від когнітивного судження до комунікативного висловлювання. Одеса : КП ОМД, 2017. 580 с.
2. Борисов О. Діалог як іманентна форма. *Studia Philologica*. 2015. Т. 4. С. 60–64.
3. Брецко І. І. Діалогічне мовлення–основа для розвитку здібностей міжособистісного спілкування. *International scientific journal*. 2016. № 1 (1). С. 39–42.
4. Камінська М. Соматикон невербальної трансляції імпліцитної негативної оцінки в англомовному діалогічному дискурсі: гендерний аспект. *Південний архів. Філологічні науки*. 2017. № 66. С. 126–131.
5. Коць Т. Оцінність як лінгвістична категорія: вербальна реалізація і стилістична диференціація. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2021. № 1 (29). С. 18–20.
6. Морозова І. Б. Вербальні та невербальні засоби досягнення ефективності спілкування в англомовному діалозі. *Мова*. 2025. Т. 44. С. 5–12.
7. Сосновська М. Технології розвитку емоційної експресії як складника емоційного інтелекту. *ГАБІТУС*. 2021. № 22. С. 101 –105.

МАКСИМЮК Тетяна
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

ОСНОВНІ СТРАТЕГІЇ, ПІДХОДИ ТА ВПЛИВ КОНТЕКСТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Переклад фразеологічних одиниць пов'язаний із необхідністю поєднання мовної точності та культурної адекватності. Перекладач має передати не тільки буквальне значення вислову, а й зберегти його стилістичні особливості, прагматичну функцію та той комунікативний ефект, який він викликає у носіїв мови. У лінгвістиці фразеологія досліджує структурні типи фразеологізмів, рівень їхньої семантичної прозорості та роль у мовленнєвому дискурсі, тоді як перекладознавство зосереджується на способах адекватного відтворення їхнього змісту та культурного значення [1]. Сучасні дослідження показують, що вибір перекладацької стратегії залежить передусім від контексту та комунікативної мети перекладу.

П. Ньюмарк дав інструментальний опис технік перекладу – буквальний переклад, трансфер, калька, модуляція, адаптація та еквівалент – які дозволяють систематизувати вибір способу роботи з фразеологізмами залежно від ступеня їхньої культурної закоріненості й від потреби збереження стилістичної експресії оригіналу. У поєднанні з підходами Ж.-П. Віне й Ж. Дарбельне (прямі та обхідні процедури) це дає перекладачеві набір опцій від збереження «локального» колориту до повної мовної адаптації для цільової аудиторії [2, с. 218].

Контекст визначає спосіб перекладу фразеологізму. У художніх текстах важливішим є збереження образності та емоційного ефекту, тоді як у юридичному чи технічному дискурсі пріоритетом стає точність і однозначність тлумачення. Контекст впливає на переклад на кількох рівнях: ситуативному, текстовому, інтерперсональному та культурному. У цьому зв'язку актуальною залишається концепція «динамічної еквівалентності» Е. Найди, згідно з якою переклад повинен викликати у читача ефект, максимально близький до сприйняття оригіналу [3].

Емпіричні дослідження 2018–2024 рр. підтверджують, що універсального рецепта немає: прикладні аналізи різних мовних пар виявляють переважне застосування тієї чи іншої стратегії залежно від типу ідіоми (прозора проти непрозорої), від наявності або відсутності культурних референтів і від очікуваної компетентності цільової аудиторії. Так, ряд сучасних робіт показав широке використання перефразування й компенсації при перекладі культурно специфічних ідіом, тоді як ідіоми з загальнолюдськими сценаріями часто передаються ідіомами-еквівалентами або натуральним перефразуванням у мові-меті [4].

Вибір стратегії перекладу фразеологізму залежить від ризику втрати змісту й комунікативного ефекту. Якщо буквальний переклад спотворює сенс, застосовують перефразування або відповідний ідіоматичний еквівалент. Для збереження культурного маркера використовують кальку чи запозичення з поясненням, а за потреби — адаптацію до цільової культури. Важливим є також перекладацький вибір: інколи пріоритетною є автентичність, інколи — зрозумілість для читача.

Отже, ефективний переклад фразеологічних одиниць потребує поєднання різних перекладацьких стратегій із урахуванням контексту, комунікативної мети, жанру тексту та культурних особливостей цільової аудиторії.

Список літератури

1. Мегедь М. Є. Глобалізаційні інтенції в сучасній українській фразеології (на матеріалі масмедійного та інтернетного дискурсів). 2025. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/52697/1/M_Mehed_FUFKM_2025.pdf.
2. Chotimah Y., Mujiyanto J., Hartono R. Newmark's Translation Techniques and Degree Semantic Equivalence of Figurative Language in Five Feet Apart novel. English Education Journal. 2022. № 12 (2). Pp. 215–224.
3. Kim D. Dynamic Equivalence: Nida's Perspective and Beyond URL: https://www.skase.sk/Volumes/JTI09/pdf_doc/03.pdf.
4. Zayed M., Husain S., Yahya Y. Applicability of Baker 2018 Model to Arabic - English Translation of Palestinian Women Idioms. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/370300855_Applicability_of_Baker_2018_Model_to_Arabic__English_Translation_of_Palestinian_Women_Idioms.

МАЛАШЕНКО Поліна
Науковий керівник – Колісниченко Т.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ОНОМАСТИКОНУ МУЛЬТФІЛЬМІВ У ПЕРЕКЛАДІ

Дослідження ономастикону анімаційного дискурсу зумовлене значним прагматичним потенціалом власних назв, які в сучасному медіапродукті виконують не лише номінативну, а й глибоку символічну та культуротворчу функції. *Метою* нашої роботи є аналіз стратегій перекладу онімів для реалізації авторського задуму та збереження емоційного впливу на глядача. *Об'єкт* дослідження – ономастикон сучасного англомовного анімаційного дискурсу (на прикладі мультфільмів «How to Train Your Dragon 2» та «Cloudy with a Chance of Meatballs 2»). *Предмет* – перекладацькі трансформації онімів при відтворенні українською мовою.

У сучасній лінгвістиці поняття «ономастикон» трактується за кількома ключовими напрямами: сукупність усіх власних назв мови або етносу (С. Єрмоленко, 2001; Л. Кравченко, 2014; А. Зубко, 2015); акцент на вживанні онімів у межах певної території, історичного періоду, конкретного тексту чи творчості автора (О. Карпенко, 2006; О. Селіванова, 2010; І. Голотова, 2021); система імен як носій інгерентної інформації про персонажів та художній світ (С. Бутько, 2016; А. Зінченко, М. Руденко, 2023).

Основна складність перекладу анімаційного ономастикону полягає у необхідності балансування між збереженням фонетичної форми оригіналу та адаптацією глибокого прагматичного, характеристичного й комічного потенціалу власних назв до лінгвокультурного досвіду аудиторії [1].

Процес досягнення адекватного перекладу, насамперед, зумовлюється вибором відповідної перекладацької трансформації. Статистичний аналіз стратегій перекладу ономастикону в аналізованих мультфільмах дозволив встановити ієрархію перекладацьких трансформацій. Найуживанішим способом виявилася *транскрипція та транслітерація* (55%), що

застосовується переважно для відтворення нейтральних антропонімів та топонімів, де пріоритетом є збереження фонетичної автентичності оригіналу (*Astrid – Астрід, Valka – Валка, Chester V – Честер Ві, Sparkswood – Спарксвуд*). Значну частку становить функціонально-семантична *адаптація* (25%), яка є критично важливою для анімаційного дискурсу, оскільки дозволяє зберегти характеристичну функцію та конотативне забарвлення «промовистих» імен (*Hiccup – Гикавка, Drago Bludvist – Драго Кровожер*). *Калькування* (15%) використовується для назв із прозорою внутрішньою формою, забезпечуючи дослівний переклад компонентів (*Toothless – Беззубик, Swallow Falls – Ковтниводи*). Найменшу групу складають *комбіновані методи* (5%), що поєднують різні техніки для відтворення складних алюзій чи ономатопеї (*San Franjose – Сан-Франхосе*).

Як свідчать дані, найуживанішим способом у дослідженні є транскрипція та транслітерація (55%), що пояснюється переважанням у текстах імен, які виконують суто номінативну функцію. Проте стратегічно важливим для анімації є показник адаптації (25%), оскільки саме цей метод дозволяє перекласти «промовисті» імена, зберігаючи прагматичний вплив на глядача (наприклад, незграбність Гикавки або жорстокість Кровожера).

Проведене дослідження продемонструвало, що ономастикон сучасного анімаційного дискурсу є складною прагматично маркованою системою, де власні назви виступають ключовим засобом характеризації персонажів та побудови художнього світу. Успішна стратегія перекладу анімаційного ономастикону полягає у переході від суто лінгвістичного відтворення форми до лінгвокультурної та прагматичної трансформації змісту, що забезпечує цілісність сприйняття авторського задуму в іншомовному середовищі.

Список літератури

1. Андрушко А. В. (2020) Особливості перекладу англомовних дитячих мультфільмів. *Наукові записки.* URL: https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/ core/bitstreams/39dd2460-7853-44b1-863e-7e014a669cc0/content

МАРТЕНЮК Марина
Науковий керівник – Кравчук О.В.

ПОЕТИКА ЗБІРКИ «LICHTZWANG» ПАУЛЯ ЦЕЛАНА В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ СЕРГІЯ ЖАДАНА ТА ПЕТРА РИХЛА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Переклад поезії є одним із найскладніших різновидів художнього перекладу, бо передбачає не лише передачу змісту, але й відтворення емоційного та естетичного впливу тексту на читача. У поетичному перекладі особливу увагу приділяють збереженню авторського стилю та національно-культурного контексту, що проявляються на різних мовних рівнях. [1, с.87] Ці аспекти яскраво простежуються в українських перекладах поезій Пауля Целана, німецькомовного поета ХХ століття, який народився в Чернівцях в єврейській родині. Події Другої світової війни та Голокост відчутно вплинули на його творчість.[2] Вірші Целана є викликом для перекладачів, оскільки під час перекладу його поезій варто враховувати не лише зміст, а й культурний та емоційний контекст.

Мета нашого наукового дослідження полягає в порівнянні аналізів віршів поетичної збірки Пауля Целана «Lichtzwang» в українських перекладах Сергія Жадана та Петра Рихла та особливості відтворення художніх засобів у мові перекладу. З цією метою ми застосовуємо порівняльний підхід, разом з елементами лінгвостилістичного й контекстуального аналізу, що дає змогу глибше простежити перекладацькі рішення.

«Lichtzwang» – поетична збірка, вірші якої, переповнені символами та образами. Тут постійно з'являються мотиви світла й темряви, крізь які проступають внутрішні переживання ліричного героя. Аналіз збірки дає змогу виділити, які перекладацькі підходи застосовуються для передання художніх особливостей цільовою мовою. Йдеться насамперед про відтворення лексико-стилістичних особливостей, тропів і емоційного забарвлення оригіналу. Так, під час аналізу поезій збірки нами було виявлено, що С. Жадан у перекладах часто зберігає оригінальні назви. Прикладом може слугувати назва вірша *«Highgate»* [3, с. 80]. Тоді як П. Рихло подає

транслітерацію *«Гайґейт»* [4, с. 67] і пояснює, що це англійська назва району Лондона, де знаходиться великий цвинтар [4, с. 216]. На нашу думку, це сприяє кращому розумінню культурного контексту читачем.

Вартим уваги є переклад поезії «Wir lagen». Тут використовується авторський неологізм Lichtzwang, який водночас є назвою збірки. Даний новотвір поєднує протилежні значення: світло, яке зазвичай вважають позитивним, тут стає символом насильства і примусу, створюючи напружену й трагічну атмосферу. Слід зауважити, що у період створення вірша, Целан перебував у психіатричній клініці, де різке світло медичних ламп лише посилювало страждання поета.[4] Обидва перекладачі підходять по-різному до вирішення цієї перекладацької проблеми. П. Рихло перекладає його як «світлопримус», а С. Жадан як «світлотиск». Прикметно, що у останніх двох рядках вірша *«es herrschte / Lichtzwang»* [4, с. 24] світло постає як живий суб'єкт, який «панує» над героями, що є прикладом персоніфікації, і водночас виступає символом тиску чи обмеження, виконуючи роль метафори.

Розглянуті переклади свідчать, що обидва перекладачі застосовують власні перекладацькі рішення, але при цьому зберігають художню цілісність збірки. Різниця у передачі власних назв і художніх образів впливає на сприйняття тексту та допомагає краще розкрити його художню структуру. Переклад не лише відтворює зміст, а й визначає особливості сприйняття поезії, що дає змогу глибше відчути твір.

Список літератури

1. Івасюк О. Я. Теорія і практика віршового перекладу (на матеріалі творів Маргот Осборн та їх українських перекладів). Чернівці: Рута, 2015. 159 с.
2. Халфен І. Пауль Целан. Біографія юності поета / Переклад з нім. Петра Рихла. – Чернівці: Meridian Czernowitz; Книги – XXI, 2020. – 256 с.
3. Целян Пауль *Світлотиск* / Переклад з нім. Сергія Жадана. – Чернівці: Meridian Czernowitz; Книги – XXI, 2014. – 136 с.
4. Целан, Пауль Світлопримус. Поезії / Упорядкування, переклад з німець-кої, післямова та глосарій Петра Рихла (нім. та укр. мовами). - Чернівці: Книги - XXI, 2018. - 228 с.

МАРУЩАК Ілона
Науковий керівник – Сапожник І.В.

НОМІНАЦІЯ СТРАВ І ПРОДУКТІВ ЯК ПОКАЗНИК ХАРЧОВИХ ПРІОРИТЕТІВ У АНГЛОМОВНОМУ ГАСТРОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Мета нашої роботи – описати номінацію страв і продуктів у досліджуваному гастрономічному дискурсі для виявлення харчових пріоритетів у ньому.

Проаналізувавши книгу рецептів *Once upon a Chef* авторства Дж. Сегал, було виявлено, що номінація страв і продуктів у кулінарному дискурсі, що аналізується, виступає не лише засобом ідентифікації об'єкта, а й маркером культурних, соціальних і ціннісних орієнтирів. Розглянемо їх детальніше.

По-перше, спостерігаємо домінування базових продуктів і поняття комфортної їжі. В тексті регулярно з'являються назви на кшталт *soup (66)*, *roasted (23) chicken/eggplant/corn on the cob/Swiss chard*, *cake (15),* що вказує на пріоритет страв домашнього приготування та комфорт-фуду, наприклад:

"*This chapter serves as a guide to making* ***comforting and efficient meals*** *that are enjoyable to prepare*" [1].

Номінації типу *family-approved recipes*, *family favourite, family traditions* апелюють до традиції та емоційної пам'яті. Лексеми *classic (10)*, *homemade (16) tortilla/ gifts/ dishes/ bread/ candy/appetizers* виконують оцінну функцію й свыдчать про орієнтацію на перевірені рецепти.

"*The author implies that cooking and baking can be profound forms of expression tied to* ***personal history and memories****; they* ***evoke nostalgia and emotional connections with family and traditions***" [1].

По-друге, здорове харчування описується як сучасний пріоритет. Назви на кшталт *Greek yogurt*, *peanut dressing* актуалізують поняття здорового способу життя, наприклад:

"A cooling and easy-to-make soup that uses cucumbers and ***Greek yogurt****, perfect for summer rejuvenation"* [1].

Номінації з компонентами *low-fat*, *gluten-free*, *fresh*, *organic* відображають орієнтацію на контроль калорійності та якість продуктів.

*"The author advises to stir only until the batter is uniform and to handle the dough gently t**o avoid developing gluten**"* [1].

Авторка також наголошує на науковій природі готування страв, особливо випічки через, наприклад, такі лексеми*: importance of precise measurements, right tools, proper temperature, measure accurately, use quality mixers, room temperature, avoid substitutions/ tough textures,* тощо.

*"This section emphasizes **the scientific nature of baking**, highlighting the importance of **precise measurements**, the **right tools**, **proper ingredient temperatures**, and understanding of leavening agents"* [1].

Таким чином, мовна структура тексту фіксує зсув від виключно традиційної кухні до усвідомленого харчування, що базується на науковому підґрунті.

Поява назв іншомовного походження (*pad thai*, *tacos*, *hummus*, *tzatziki, cajun, tortilla, guacamole, jalapenos, fagioli, biscotti, streusel, challah, Dijon, etc*) демонструє відкритість до міжкультурних гастрономічних впливів, наприклад:

*"The chapter includes a recipe for Chocolate-Banana Muffins with Pecan **Streusel**"* [1].

Також, назви страв нерідко містять семантичні компоненти, що підкреслюють спосіб приготування (*roasted*, *grilled*, *slow-cooked*); смакову характеристику (*spicy*, *sweet*, *creamy*); текстуру (*crispy*, *tender*, *fluffy*).

Важливими виявилися і назви кухонного приладдя: *good knives, handheld immersion blender,* digital scale.

Отже, у досліджуваному гастрономічному дискурсі бачимо домінування традиційної домашньої кухні, актуалізацію здорового способу життя та відкритість до світових гастрономічних тенденцій.

Список літератури

1. Segal J. Once upon a Chef, the Cookbook. BooKey. 2024. 122 p.

МАТВІЄШИН Катерина
Науковий керівник – Довгопола А.С.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНЯМИ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Мобільне навчання є ефективною формою організації освітнього процесу, що поєднує технологічні інновації з методичними принципами сучасної педагогіки та створює сприятливі умови для автономного вивчення іноземних мов.

Ґрунтуючись на наукових працях Т.Ю. Гурової, Т.В. Рябухи, Н.В. Зіненко, Н.О. Гостіщевої, існують наступні переваги використання мобільних додатків: доступність, інтерактивність, персоналізація, наявність аудіо та відео матеріалів, можливість відстеження прогресу [1].

Серед їх недоліків зазначаємо такі: одноманітність завдань, недостатня інформація з теми чи невичерпне пояснення, збої у роботі додатку чи онлайн-сервісу через нестабільне інтернет-з'єднання, відсутність можливості живого спілкування з викладачем, доступ до певних функцій чи рівнів тільки на платних сервісах [2, с. 114].

Опишемо переваги і недоліки популярних мобільних додатків для вивчення лексики та граматики англійської мови.

Додаток *Duolingo* є одним із найпопулярніших мобільних ресурсів для вивчення іноземних мов. Його перевагою є використання гейміфікації, інтерактивних вправ та адаптивної системи навчання, що підвищує мотивацію користувачів і сприяє регулярному виконанню завдань. Завдяки коротким урокам додаток дозволяє систематично тренувати лексику та граматику. Водночас одним із недоліків є обмежена кількість пояснень граматичних правил і недостатні можливості для розвитку вільного усного мовлення.

Додаток *Memrise* орієнтований насамперед на ефективне запам'ятовування лексики. Його перевагами є використання відео з носіями мови, система інтервального повторення та можливість засвоювати слова у контексті реальних мовних

ситуацій. Це сприяє кращому сприйняттю природної вимови та розширенню словникового запасу. Проте серед недоліків можна назвати меншу кількість граматичних вправ і те, що деякі функції доступні лише у платній версії.

Платформа *Quizlet* є зручним інструментом для систематичного вивчення та повторення лексики. Її основною перевагою є можливість створювати власні набори слів, використовувати цифрові картки, тести та різні інтерактивні режими навчання. Це робить додаток ефективним для підготовки до занять або іспитів. Водночас недоліком є обмежені можливості розвитку комунікативних навичок, оскільки додаток здебільшого орієнтований на запам'ятовування слів.

Додаток *LearnEnglish Grammar,* розроблений організацією British Council, призначений для системного вивчення граматики англійської мови. До його переваг належить велика кількість вправ різного рівня складності та наявність пояснень граматичних правил. Це дозволяє користувачам поступово формувати граматичну компетентність. Однак додаток містить відносно небагато інтерактивних діалогів і менше спрямований на розвиток мовлення.

Таким чином, мобільні додатки доцільно розглядати не як самостійний засіб навчання, а як ефективний допоміжний інструмент, використання якого має здійснюватися в поєднанні з традиційними формами навчання та педагогічним керівництвом. Їх комплексне використання може значно підвищити ефективність процесу вивчення іноземної мови та сприяти формуванню всіх основних мовних навичок.

Список літератури

1. Гурова Т.Ю., Рябуха Т.В., Зіненко Н.В., Гостіщева Н.О. Мобільні додатки як інноваційний засіб навчання іноземної мови. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету.* 2019. № 2 (23). С. 92-99.
2. Скрипник Н., Цимбал С. Вивчення ставлення студентів до використання мобільних додатків та онлайн-ресурсів для вивчення іноземної мови у ЗВО. *Humanities Studios*. 2024. Т. 15, № 1. С. 11 – 118.

МАЦІЄВСЬКА Олена
Науковий керівник – Суродейкіна Т.В.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВІ СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 7–8 КЛАСІВ

Одним із важливих напрямів розвитку сучасної освіти є впровадження особистісно зорієнтованого навчання. Воно передбачає врахування індивідуальних особливостей кожного учня, його здібностей і навчальних можливостей. У викладанні іноземних мов особливу роль відіграє формування граматичної компетентності, оскільки саме граматика є основою правильного й точного мовлення. Разом з тим багато учнів відчувають певні труднощі під час опанування граматичного матеріалу, що часто зумовлено різним рівнем підготовки та мотивації до навчання.

У цьому контексті важливого значення набувають такі педагогічні стратегії, як диференціація та індивідуалізація навчання. Їх застосування дозволяє врахувати освітні потреби різних груп учнів і створити умови для ефективного засвоєння навчального матеріалу.

У педагогічній науці диференціація та індивідуалізація розглядаються як взаємопов'язані стратегії, спрямовані на підвищення результативності освітнього процесу. Диференціація передбачає організацію навчання з урахуванням відмінностей між учнями: рівня знань, здібностей, темпу засвоєння матеріалу та пізнавальних інтересів [2].

Індивідуалізація навчання, своєю чергою, зосереджується на особистості конкретного школяра. Вона передбачає добір методів і прийомів відповідно до індивідуальних можливостей учня та сприяє розвитку його самостійності й навчальної активності [1]. Таким чином, учень виступає не лише об'єктом навчання, а й активним учасником освітнього процесу.

Особливо актуальним застосування цих підходів є у 7– 8 класах. У підлітковому віці відбувається перехід до формально-логічного мислення, що дозволяє учням оперувати абстрактними мовними моделями та свідомо засвоювати граматичні правила. Водночас у цей період може спостерігатися

зниження навчальної мотивації, тому важливо використовувати методи, що підтримують інтерес учнів до навчання.

Ефективна реалізація диференціації та індивідуалізації передбачає використання різних методичних прийомів. Одним із найпоширеніших є різнорівневі завдання, що відрізняються за складністю.

Зазвичай виокремлюють репродуктивні, конструктивні та творчі вправи: від відтворення граматичних структур за зразком до самостійного використання їх у мовленні.

Ще одним ефективним прийомом є робота у гнучких групах, коли учні об'єднуються залежно від рівня підготовки або типу завдань. Така форма організації навчання сприяє активнішій взаємодії між школярами та дає можливість учителю надавати більш адресну допомогу [3].

Крім того, елементом індивідуалізації є надання учням можливості обирати завдання різного рівня складності. Це дозволяє врахувати індивідуальні можливості школярів і водночас підвищує їхню навчальну мотивацію.

Отже, застосування диференціації та індивідуалізації у навчанні граматики дозволяє враховувати індивідуальні особливості учнів, забезпечувати доступність навчального матеріалу та підвищувати ефективність формування граматичної компетентності учнів середньої школи.

Список літератури

1. Бульба Т. Ю. Індивідуалізація й диференціація навчання як засоби підвищення результативності процесу самостійної навчальної діяльності студентів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* 2014. Вип. 38. С. 204–208.
2. Shevchuk L. The essence and specifics of the concept of «differentiation of learning»: information for teachers. *Problems of modern textbook*. 2020. P. 219–227. URL: https://doi.org/10.32405/2411-1309-2020-25-219-227 (date of access: 11.03.2026).
3. Tomlinson C. A. Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. Association for Supervision & Curriculum Development, 2014.

МАЦІЄВСЬКА Юлія
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО СЛЕНГУ (на матеріалі американських молодіжних серіалів)

Сленг як різновид неформальної лексики є динамічним індикатором соціокультурних змін у сучасній англійській мові [1]. У молодіжному дискурсі він слугує ключовим маркером: конструює групову солідарність та розмежовує «своїх» і «чужих» [2]. Особливо яскраво ця функція реалізується в американських телесеріалах, які сприяють швидкому поширенню та нормалізації нових сленгових одиниць.

Відтворення такої безеквівалентної лексики в аудіовізуальному перекладі (АВП) ускладнюється жорсткими технічними лімітами та багатоканальністю сприйняття кінотексту [3]. Оскільки значення формується не лише текстом, а й візуальним рядом та інтонацією, головним завданням перекладача є збереження комунікативного ефекту та соціального статусу персонажа. Для цього застосовуються прямі (калькування, запозичення) та непрямі стратегії (адаптація, нейтралізація, компенсація) [3].

Аналіз специфіки перекладу сучасних американських серіалів демонструє варіативність рішень залежно від прагматики жанру. У серіалі «Euphoria» перекладачі намагаються зберегти інтенсивний стилістичний тон цифрового сленгу та розмовної експресії (наприклад, фраза-інтенсифікатор *«But this stuff is totally lit»* передається як *«Але це реально круто»*).

У «Gossip Girl», де сленг підкреслює елітарний статус і соціальну ідентичність персонажів, переважає стилістична адаптація (*«seal the deal» – «завери угоду»*) та збереження абревіатур (*B.F.F, W.T.F*). Натомість у драмі «Riverdale» вуличний жаргон і соціальні ярлики частіше перекладаються калькуванням або пом'якшеною адаптацією (*«Serpent Queen» – «Королева Змій»*), що дозволяє зберегти маркованість належності до угрупування без надмірної експресії.

Отже, відтворення молодіжного сленгу в АВП є комплексним процесом, що вимагає глибокого розуміння соціолінгвістичної природи оригіналу [2]. Ефективний переклад полягає у правильному балансуванні між збереженням прагматичного заряду репліки, точною соціальною індексацією героїв та дотриманням форматних норм.

Список літератури

1. Чорна В. Л., Логінова О. В. Еволюція сленгу у сучасній англійській мові. *Закарпатські філологічні студії.* 2024. Вип. 36, т. 1. С. 147–150.
2. Androutsopoulos J. K. Extending the concept of the sociolinguistic variable to slang. *Mi a szleng? What is slang?* / ed. T. Kis. Debrecen: Kossuth Lajos University Press, 2000. P. 109–140.
3. Díaz Cintas J. *The Didactics of Audiovisual Translation* / ed. J. Díaz Cintas. Amsterdam : John Benjamins, 2008. 263 p.

МЕГЕК Діана
Науковий керівник — Косенко А.В.

ПЕРЕКЛАД РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ

Переклад рекламних текстів є особливо складним видом перекладацької діяльності, оскільки він поєднує лінгвістичні, культурні та комунікативні аспекти. Основна мета перекладу реклами полягає не лише у передачі інформації, а й у збереженні емоційного впливу та привабливості оригінального повідомлення для цільової аудиторії. Рекламний текст повинен мотивувати до дії, викликати позитивні емоції та легко запам'ятовуватися, що висуває до перекладача додаткові вимоги щодо точності, креативності та адаптивності перекладу.

Одним із ключових завдань перекладача є адаптація культурних відмінностей. Слогани, рекламні вислови та ігри слів, які ефективно функціонують в одній культурі, можуть бути незрозумілими або навіть недоречними в іншій. Наприклад, англомовний слоган, побудований на каламбурі, часто неможливо передати дослівно українською мовою без втрати змісту чи емоційного ефекту. У таких випадках перекладач повинен застосовувати різноманітні стилістичні та лексичні засоби, що дозволяють максимально відтворити емоційне забарвлення оригіналу, зберігаючи при цьому природність і привабливість тексту для цільової аудиторії.

Рекламний переклад може здійснюватися за допомогою різних стратегій: прямого перекладу, транслітерації, локалізації, креативної адаптації або навіть повної переробки слогану задля збереження його маркетингового ефекту. Вибір стратегії залежить від специфіки продукту, характеристик цільової аудиторії та медіаканалу поширення реклами. Крім того, перекладач повинен враховувати особливості формату реклами — друкованої, цифрової, телевізійної чи соціальних мереж, оскільки кожен із них накладає певні обмеження на обсяг тексту, стиль і спосіб подання інформації.

Важливим аспектом є також збереження ритму, рими, алітерації та загального емоційного забарвлення оригінального

тексту. Аналіз сучасних рекламних текстів і практики їх перекладу дає змогу виокремити типові проблеми, серед яких — труднощі передачі гумору, культурних відсилок, сленгових виразів, каламбурів і специфічних асоціацій. Саме ці елементи часто визначають ефективність або неефективність рекламного повідомлення на новому ринку.

Окрім лінгвістичних і культурних аспектів, перекладач рекламних текстів має враховувати психологію сприйняття інформації: порядок слів, акцентування ключових повідомлень, використання емоційно забарвленої лексики та засобів впливу на аудиторію. Усі ці чинники формують загальне враження про бренд і безпосередньо впливають на результативність рекламної кампанії.

Отже, успішний переклад реклами потребує поєднання глибоких лінгвістичних знань, креативності, розуміння маркетингових принципів та культурних особливостей цільової аудиторії. Лише комплексний підхід дозволяє створювати переклади, які здатні ефективно комунікувати з аудиторією, зберігати вплив оригінального повідомлення і сприяти підвищенню впізнаваності бренду на новому ринку.

Список літератури

1. Новікова, О. П. Теорія перекладу: навчальний посібник. Київ, 2018.
2. Левицька, М. В. Переклад рекламних текстів: методика та практика. Львів, 2020.

МЕДВЕДЄВА Анна
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СПЕЦІАЛІЗОВАНІ AI-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ І РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Стратегія цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року визначає штучний інтелект як центральний елемент інноваційного прогресу та визнає необхідність його інтеграції в сучасне освітнє середовище [2]. Світовий досвід використання ШІ в освіті свідчить, що він сприяє урізноманітненню способів підготовки навчальних матеріалів учителем і створює умови для персоналізації навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів.

Головними сферами застосування штучного інтелекту при підготовці до уроку є створення нових навчальних матеріалів та адаптація вже наявних ресурсів під освітні потреби учнів [1]. Існує низка спеціалізованих ШІ-платформ, орієнтованих на освітню сферу, які можна класифікувати за їхнім функціональним призначенням.

До інструментів планування уроків та створення навчальних матеріалів належать такі платформи, як *MagicSchool, TeachMate* та *Eduaide*. Кожна з цих платформ допомагає учителям розробляти плани уроків, готувати навчальні матеріали, формувати зворотний зв'язок для учнів і створювати звіти про їхню успішність.

Для створення навчальних ресурсів і практичних завдань використовуються такі платформи як *Curipod, Canva Magic Write*, *Slidesgo* та *Wordwall*. *Curipod* може підібрати найбільш оптимальний варіант активності для учнів на потрібну тему. *Canva, Magic Write* та *Slidesgo* допомагають зі створенням візуальних матеріалів, а *Wordwall* є націленим на використання в цілях гейміфікації навчального процесу. Існують також такі платформи, як *Wayground* та *Quillionz*, котрі допомагають створити підсилені ШІ форми з питаннями для учнів і платформа

Gradescope, котра автоматизує та полегшує процес аналітики та оцінки даних про успішність класу.

Окрему роль відіграють ШІ-інструменти, спрямовані на підвищення доступності та інклюзивності освіти, які здатні, наприклад, перефразувати текст для налаштування його під більш знайомі контексти для учнів з різних соціокультурних бекграундів або зробити його більш доступним для учнів з особливими потребами як до прикладу *Diffit* та *QuillBot*. Важливими є також платформи, що дозволяють змінити формат подачі інформації: наприклад, *Otter Ai*, що створює текст до аудіоматеріалів або *EvenLabs* та *Murf AI*, що дозволяють перетворити написаний текст у формат аудіо.

Отже, використання штучного інтелекту в освітньому процесі значно розширює можливості підготовки до уроку та створення навчальних матеріалів. ШІ-платформи допомагають учителям оптимізувати підготовчий етап, автоматизувати створення навчальних ресурсів та урізноманітнювати форми подачі інформації. Крім того, застосування таких інструментів сприяє підвищенню доступності та персоналізації навчання, що дозволяє ефективніше враховувати індивідуальні потреби учнів. Таким чином, інтеграція ШІ в освітній процес є важливим напрямом розвитку сучасної освіти та підвищення її якості.

Список літератури

1. Гуназа Л. М. Штучний інтелект у сучасній освіті: трансформація ролі вчителя, підвищення якості навчання та нові можливості для учнів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2023. Вип. 90. С. 46–53.
2. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 № 1351-р. 2024.
3. Bi N. Inclusive and equitable education with AI: addressing the needs of diverse learners through AI solutions, ensuring quality and accessibility. International Journal of Humanities and Social Science Invention. 2025. Vol. 14. No. 4. P. 69–74

МЕЛЬНИЧУК Юлія
Науковий керівник – Лопатюк Н.І.

ТЕКСТИ ПІСЕНЬ K-POP ЯК КУЛЬТУРНО-МОВНИЙ ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО ГЛОБАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Тексти пісень займають особливе місце серед об'єктів лінгвістичних досліджень, оскільки вони є мультимодальним утворенням, в якому мовний компонент тісно пов'язаний з музикою, ритмом, інтонаційним малюнком та візуальними елементами. Саме ця багатовимірність дозволяє текстам пісень створювати унікальні значення та зумовлює формування виразних емоційних ефектів [4].

У сучасному культурному просторі англомовні тексти K-pop пісень функціонують як складова глобального музичного дискурсу, поєднуючи різні мовні та стилістичні традиції [3].

Актуальність дослідження зумовлена глобальним поширенням K-pop та активним використанням англомовного компоненту, що забезпечує міжкультурну комунікацію та сприяє залученню світової аудиторії.

Метою дослідження є визначення специфічних рис текстів K-pop як культурно-мовного феномену та з'ясування чинників їх глобального впливу.

До специфічних рис K-pop належать:

1) Культурна гібридність – поєднання корейських традицій із західними музичними стилями (pop, R&B, hip-hop), що формує унікальну жанрову модель.
2) Мовна гібридність – активне використання англомовних елементів із корейською мовою, що підвищує міжнародну доступність та сприяє популяризації у світовому музичному просторі.
3) Мультимодальність – взаємодія тексту, музики, хореографії та візуального образу, що створює комплексну композицію.
4) Орієнтація на глобального адресата через універсальні тематичні акценти – прагнення до самореалізації, досягнення успіху, подолання труднощів та переживання любові.

5) Стилістична насиченість – інтенсивне застосування образно-виражальних прийомів (метафор, епітетів, повторів, риторичних питань, хіазму, паралельних конструкцій, алітерації, контрасту тощо), які посилюють емоційність, ритмічність і прагматичний вплив тексту [1].

У пісенних текстах K-pop стилістичні засоби виконують не лише естетичну, але й комунікативно-прагматичну функцію. Вони сприяють підсиленню емоційного впливу на слухача, формуванню впізнаваності музичного продукту (не тільки пісенних текстів, а й візуальних чинників) та забезпечують ефективну взаємодію між виконавцем і глобальною аудиторією. Комбінуючи в собі наявні характеристики, цей жанр потенційно розвивається та глобалізується.

Більше того, використання англійських елементів тісно пов'язане з соціальними мережами, а активні фан-спільноти створюють особливий тип глобального культурного впливу [2].

Отже, тексти K-pop виступають ефективним інструментом формування транснаціонального культурного простору та нових моделей глобальної ідентичності, які сприяють розвитку інших музичних культур. Завдяки поєднанню мовної гібридності, сучасних стилістичних засобів та активному поширенню через цифрові медіаплатформи, K-pop формує нові тенденції у світовій популярній музиці. Це сприяє культурному обміну між різними країнами, розширює межі музичної комунікації та стимулює розвиток музичних традицій у глобальному культурному середовищі.

Список літератури

1. Jie, Z. Language, cultural hybridity, and resistance in K-pop: A linguistic analysis of Korean pop music lyrics and performances. Management, Business and Social Sciences Journal, No3 (3), 2023. P. 640–670.
2. Jin D. Y. New Korean Wave: Transnational Cultural Power in the Age of Social Media. Urbana: University of Illinois Press, 2016. 240 p.
3. Lee, S. H. The rise of K-pop and its global cultural impact. Journal of Popular Music Studies. 2019. Vol. 31(2). P. 1–15.
4. Ходус А. М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI століття). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. Одеса, 2017. No 29 (2). С. 53–56.

МИКИТЮК Мар'яна
Науковий керівник – Косенко А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРИСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У СИТКОМАХ 90-Х ТА 2000-Х РОКІВ (на матеріалі серіалів «Друзі» та «Теорія великого вибуху»)

Актуальність дослідження феномену гумору в сучасному мовознавстві набуває все більшого значення. Гумор – це не лише джерело розваги чи засіб фатичної комунікації, а й прояв національної ідентичності та соціальних цінностей. Він формується під впливом історичних та культурних факторів, що робить його етноспецифічним явищем [2]. Різнобічним аспектам дослідження поняття англомовного гумору, його специфіки та особливостей, присвятили свої роботи такі вітчизняні науковці: А. А. Зернецька, В. О. Самохіна, тощо.

Переклад гумору, безумовно, є одним із найскладніших аспектів перекладознавства. Гумористичні одиниці зазвичай тісно пов'язані з культурним контекстом, який необхідно враховувати при перекладі [3]. Порівняльний аналіз серіалів різних десятиліть — 90-х («Друзі») та 2000-х («Теорія великого вибуху») — дозволяє простежити еволюцію гумористичних стратегій.

Передача комічного пов'язана із багатьма труднощами, зокрема з необхідністю зберегти комічний ефект у мовному середовищі, яке суттєво відрізняється від оригінального. Мовна гра, каламбури та жарти, як правило, втрачають свій первісний смисл при буквальному перекладі.

Яскравим прикладом складності адаптації є вербальна гра в серіалі «Друзі», побудована на омонімії або багатозначності:

Monica: Hey, Joey, what would you do if you were <u>omnipotent</u>?
Joey: Probably kill myself!
Monica: ..Excuse me?
Joey: Hey, if Little Joey's dead, then I got no reason to live!
Ross: Joey, uh- <u>OMnipotent</u>.
Joey: You are? Ross, I'm sorry... [1]

Дискурс серіалу «Теорія великого вибуху», що репрезентує епоху 2000-х, вносить нові виклики для перекладознавства. На відміну від «Друзів», де переважає розмовний сленг та автентичні лінгвокультурні коди американського соціуму 90-х, «Теорія великого вибуху» пропонує складнішу модель комічного. Серіал насичений науковою термінологією, науковиими метафорами, подекуди архаїзмами та високим стилем жартів.

Дослідження матеріалу обох серіалів дозволяє виявити широке підґрунтя для аналізу багатогранної природи комічного: від ситуативної іронії та сарказму до складних механізмів мовної гри та інтертекстуальності. Порівняння підходів до перекладу цих творів демонструє, як змінювалися стратегії адаптації гумору.

Наукова новизна та теоретичне значення роботи полягають у комплексному дослідженні стратегій перекладу гумору. Аналіз на матеріалі двох культових ситкомів сприяє поглибленню знань про мовну специфіку комічного та пропонує систематизацію практичних підходів до адаптації культурно маркованих текстів.

Список літератури

1. “Friends”. Warner Bros., United States, 1994. Season 1, episodes 1–10. Warner Bros., United States, 1994. Season 1, episodes 1–10. URL: https://engvideo.net/en/serials/Friends/
2. Жугай В. Теорії гумору в філософському, психологічному та лінгвістичному дискурсі. Мовознавство. Літературознавство. Актуальні питання гуманітарних наук, 2021. 37. С. 136-141
3. Кузенко Г. М. Кіноперекладяк особливий вид художнього перекладу (на матеріалі англійської мови). II Одеський лінгвістичний вісник : [наук.-пракг. журнал]. Одеса, 2017. №9.Т.3.С. 70–74.
4. “The Big Bang Theory”. Chuck Lorre Productions, Warner Bros. Television, United States, 2007. Season 1, episodes 1–10. URL: https://engvideo.net/en/serials/big-bang-theory-series-2007/

МИРОНЮК Світлана
Науковий керівник – Гнатковська О.М.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 33СО ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ

Англомовна граматична компетентність у складі іншомовної комунікативної компетентності визначається як інтегрована здатність учня нормативно й функційно адекватно використовувати морфологічні та синтаксичні засоби англійської мови під час сприймання і породження висловлювань у типових навчально-комунікативних ситуаціях, поєднуючи знання правил із сформованими операційними навичками їх реалізації в мовленні [1]. У закладах загальної середньої освіти граматичний компонент виконує інструментальну функцію, оскільки нестійке володіння формою (часо-видові структури, узгодження, модальність, умовні конструкції, пасив, непряма мова, ускладнений синтаксис) підвищує ризик семантичних зсувів і формальних помилок, що знижує точність висловлювання. Це актуалізує добір цифрових засобів, здатних забезпечити регулярне вправляння й оперативний зворотний зв'язок без редукції навчання до механічного відтворення шаблонів.

Інтерактивна онлайн-платформа в навчанні іноземної мови розуміється як веборієнтоване цифрове середовище, у якому інтегровано подання навчального матеріалу, організацію завдань, комунікацію учасників освітнього процесу, контроль і аналітичне відстеження результатів, а також засоби персоналізації та швидкого зворотного зв'язку [2]. Методично виправданим є розмежування платформ керування навчанням (LMS на зразок Google Classroom, Moodle) і тренувальних сервісів (Quizlet, Wordwall, LearningApps, Liveworksheets, Kahoot): перші структурують навчальний процес і контроль виконання, другі підсилюють практику через інтенсивне повторення, варіативність форматів і формувальне оцінювання. Педагогічний ефект платформ у формуванні граматичної компетентності пов'язаний з організацією навчання як послідовності дидактичних

мікроциклів: фокусування уваги на формі в контексті з демонстрацією нормативного зразка, керована практика (вибір, відповідності, трансформації, заповнення пропусків), продуктивне застосування у відкритих відповідях і коротких висловлюваннях, рефлексивна корекція на підставі звітів платформи та адресного повторення. Вирішальним чинником є якість зворотного зв'язку: автоматизована перевірка з підказками й діагностикою типових помилок (часова форма, порядок слів, артикль, прийменник) знижує ризик закріплення ненормативних моделей і підтримує самоконтроль [2].

Отже, результативність використання інтерактивних онлайн-платформ у навчанні англійської граматики визначається насамперед обґрунтованістю їх добору та методично коректною інтеграцією в навчальний сценарій, з орієнтацією на комунікативно мотивоване подання граматичних явищ і типологізований зворотний зв'язок щодо помилок. Виявлені ризики цифрового середовища (нерівність доступу, нестабільність інтернет-з'єднання, когнітивне перевантаження через надмірну візуальну динаміку, формування тестоцентричних стратегій без перенесення у власне мовлення) зменшуються за умови використання стабільних форматів роботи, наявності офлайн-альтернатив і систематичного переходу від контрольованих вправ до продуктивних мікроситуацій. У підсумку платформи забезпечують найвищий навчальний ефект тоді, коли граматична форма функціонує як інструмент реалізації змісту висловлювання в комунікативній діяльності, а не як ізольований об'єкт тестування.

Список літератури

1. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*. 1980. Vol. 1(1). P. 1–47.
2. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume*. Strasbourg, 2020. 235 p.

МИТРИК Александра
Науковий керівник – Соловйова О.В.

СТРУКТУРА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «ЗЛОЧИН» В АНГЛОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ

Метою роботи є дослідження структури лексико-семантичного поля «Злочин» в англомовному кінодискурсі на матеріалі скриптів *The Thursday Murder Club* [4].

Словник лінгвістичних термінів авторів Д.І. Ганич та І.С. Олійник визначає ЛСП наступним чином: «*Поле семантичне – сукупність слів і виразів мови, що становлять тематичний ряд, який охоплює певне коло значень; лексична мікросистема. Наприклад, семантичне поле слів, які означають часові поняття, просторові тощо*» [2, с. 204].

Важливим структурним компонентом поля є мікрополе. Воно утворюється групою лексем, об'єднаних спільною семантичною ознакою, репрезентованою ядерною одиницею. Мікрополя функціонують у межах ширшого поля, мають власну внутрішню організацію та забезпечують деталізацію окремих концептуальних підкатегорій. М. П. Кочерган уживає термін лексико-семантична група як синонім до мікрополя [3, с.212].

Кінодискурс є одним із різновидів інституційного та художнього дискурсу, який поєднує вербальні й невербальні засоби комунікації та функціонує в межах аудіовізуального мистецтва.

Одним із провідних українських дослідників кінодискурсу є Д. В. Гайданка. Кінодискурс трактується нею як особливий тип комунікації, що поєднує вербальні та невербальні засоби й функціонує в межах художнього та масмедійного просторів [1].

Проаналізувавши скрипти кінодискурсу *The Thursday Murder Club,* ми виявили 50 лексичних одиниць на позначення злочину, які розподілили на наступні лексико-семантичні підполя: Police, Injury, Cause of Death, Crime.

У першому підполі Police можливий подальший поділ на такі лексико-семантичні групи (ЛСГ) Jobs (6 одиниць: *police officer, PC, female police constable, inspector, policeman, detective*

inspector), Departments (3 приклади: *MI5, Criminal Investigations Department, CID*) та Investigation (9 слів та словосполучень: *motive, search for, medical expertise, investigation, suspect, lab results, suspect list, guilty, solve the case*). Остання група включає в себе ряди Defence (4 одиниці: *circumstancial evidence, new lawyer, alibi, psychiatric evaluation*) та Punishment (2 приклади: *place under arrest, arrest for murder*).

Підполе Crime містить 7 типів злочинів (*robbery, murder, reckless driving, common assault, possession of illegal weapon, burglary*) і також включає в свій склад дві ЛСГ: Criminal (3 - *criminal, intruder, killer*) та Action (2 - *kill, brutally murder*).

Підполе Cause of Death складається з 8 одиниць, що позначають причину смерті: *dismembered body, die on the spot, bleed to death, fatal injury, bludgeon to death, murder weapon, overdose of fentanyl, lethal dose*.

Підполе Injury виявилося найменш чисельним і містить 4 елементи на позначення типів ран (*knife wound, gunshot, stab wound, blunt trauma*).

Отже, у скриптах кінодискурсу *The Thursday Murder Club* найбільш репрезентованим і розгалуженим виявилося підполе Police, що свідчить про значну увагу до процесу розслідування у детективному дискурсі. Найменш чисельним є підполе Injury, яке включає номінації тілесних ушкоджень і доповнює опис кримінальної події.

Список літератури

1. Гайданка Д. В. Дискурс кіно в ракурсі новітніх парадигм: особливості й типологія. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія.* 2015. № 16. С. 99 – 101.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. Видавниче об'єднання «Вища школа», 1985. 362 с.
3. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с.
4. The Thursday Murder Club (2025). Transcript. URL: https://scrapsfromtheloft.com/movies/the-thursday-murder-club-transcript/

МІНЕНКО Ірина
Науковий керівник – Олексишина Л.Г.

КУЛЬТУРНИЙ КОЛОРИТ І ПРОБЛЕМИ ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДАХ

Одним із центральних об'єктів досліджень у перекладознавстві є поняття ''культурний колорит'', яке визначається як сукупність особливостей повсякденного мовлення та тексту, притаманних певному регіону, часовій епосі і етнічній групі населення. Це мовне явище є багатоскладовим, оскільки формується під впливом географічного розташування, соціальних та культурних факторів й історичних подій. Все це у комплексі впливає на появу мовних відхилень від стандартизованої мови, таких як: специфічна побудова речень, особливості вживання граматики, фонетичні відхилення, використання застарілої лексики, реалії.

У художній літературі культурний колорит несе в собі стилістичну функцію. Він є головним засобом для створення історичної відповідності тих подій, що розгортаються в тексті та допомагає зображувати особливості того середовища. Для цього автори часто використовують культурно-марковану лексику. Зазвичай, це слова, що не мають відповідника в іншій мові й тому їх називають безеквівалентними. До безеквівалентної лексики належать слова, які позначають специфічні явища культури та побуту певного народу й не мають однослівного перекладу іншою мовою. Саме неперекладність, неспіввіднесеність зі словами іншої мови є характерною ознакою безеквівалентних слів. [3, ст.18]

Особливо важливу роль у створенні культурного колориту відіграють лексичні засоби, серед яких можна виділити: вигуки: ''Агій на таке чудо!''[1] – ''Also, ja, die sind wirklich schön!''[2]; лайливу лексику: ''А чи тобі, нензо леста і курво остатна…''[1] – ''Du sudelige Schlunze, du krumme Hure!'' [2]; фразеологізми: ''Вони таки не мають смальцю в голові, а Бога в череві…''[1] – ''Sie hatten weder Grips im Kopf noch Gott im Bauch.''[2]; нестандартні вставні слова, частки: ''Чуєте, Марусько, щось таке

ся робить з нашими людьми у цему світі'' [1] – ''Hört mal, Maruska, was geht da eigentlich vor in der Welt.'' [2]; незвичайнау будовау слова: ''Як падуть холоди…''[1] – ''Wenn der Frost kam…'' [2]; локальні реалії: ''поза Йорчихою''[1] – ''hinter der Jortschicha''[2]; діалектизми: ''ксьондз'' [1] – ''der Pfarrer.'' [2].

Через це відтворення культурного колориту є однією з найскладніших проблем при перекладі, оскільки перекладач має зберегти семантичну та стилістичну складову тексту, ідею й вплив на читача, закладених автором оригіналу. Все це вимагає ґрунтовного дослідження історичного, культурного та ментального контексту, що стоїть за мовою тексту оригіналу та мовою перекладу. Це необхідно для розуміння культурного колориту, його задачі та функції.

Однією з найпоширеніших проблем при роботі з подібними особливостями мови є переклад безеквівалентної лексики. Першочергово необхідно визначити, чи ця мовна одиниця несе важливе історичне або культурне навантаження, чи виконує лише номінативну функцію. Виходячи з цього аналізу, перекладач обиратиме з кількох варіантів: опущення мовної одиниці для полегшення сприйняття тексту; пошук і використання найбільш наближеного відповідника у мові перекладу, який передає те саме значення й стилістичний ефект; застосування перекладацьких трансформацій, зокрема транслітерацію чи описовий переклад задля збереження контексту.

Список літератури

1. Марія М. Солодка Даруся: драма на три життя. Львів: Піраміда, 2004. 174 с. ISBN 966-7188-98-1
2. Maria Matios: Darina, die Süße. Roman. Übersetzt aus dem Ukrainischen von Claudia Dathe. Haymon Verlag, Innsbruck 2013. 230 S. ISBN-13: 978-3709-9700-65
3. Забродська, К. Ю. (2021). Місце та значення реалій у лексиці // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, Т. 32 (71), № 3, ч. 2, с.18. DOI: https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.3-2/04 URL:https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/3_2021/part_2/6.pdf

МІТІТЯК Ірина
Науковий керівник - Бялик В.Д.

ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРАВНИЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ДОКУМЕНТАХ ЄС

Питання про уніфікацію, класифікацію та лінгвістичні особливості англійської правничої термінології є поширеними на сьогодення через розвиток європейської інтеграції. Розуміння англійської термінології є складним та відповідальним явищем, оскільки від поняття залежить точність його змісту та мети.

В документах ЄС правничі терміни мають особливе значення, оскільки вони багатозначні та уніфіковані. Лінгвістична політика ЄС для забезпечення однозначності потребує щоб всі документи були перекладені 24-ма мовами, цей процес потребує граматичного, лексико-семантичного та стилістичного дослідження.[4, с.252-253; 2].

Термінологічні одиниці бувають різних видів, зазвичай це словосполучення, фразеологізми чи окремі слова, що систематично фігурують у правових документах. Для визначення терміна потрібно вміти відрізнити його термінологічні риси як об'єкта з різних галузей наук та розуміння контексту [1].Правничі терміни формують цілу систему з сполучень, та є чіткими за значенням, отже вони доступні у їх застосуванні та функції. Так само як і інші мовні елементи, вони характеризуються неоднорідністю та є різними за значенням, формою, функцією. Термін «acquis communautaire» характеризує сукупність принципів та стандартів ЄС та є основою для всієї юридичної системи [3].Юридична термінологія ЄС виникає через пристосування понять державних правових систем, внаслідок укладання міжнародних угод та через міжнародний Суд.

Виняткова увага наділяється зведенню до єдиної форми стилістичних, граматичних, термінологічних якостей відповідно до стандартів ЄС. Використання стандартних мовних дефініцій й, граматичних конструкцій, штампів, різного виду зразків забезпечує лінгвістичну узгодженість між документами[5 с.185].

В документах ЄС надається перевага нетральній лексиці, щоб тексти були формальними та об'єктивними. Велика кількість

запозичених слів з французької та латинської мов, часто використовується у регламентах та директивах. Біоніми, які створюються при поєднанні лексем різного генезису та з'єднуються за допомогою «and» чи «or», допомагають здобуттю точності змісту документів. Полісемія спричинена діями терміна у різних сферах права та є обов'язково наявною як в українській так і в англійській правничій термінології. Непорозуміння зі схожими та не ідентичними значеннями, безеквівалентністю частіше за все виникають при потребі інтерпретації посадових осіб, оскільки зумовлені етнокультурними зв'язками.

Граматичні особливості документів ЄС детерміновані, по причині офіційності та стандартність викладу. До них входять: часте вживання модальних дієслів (should,shall,may та ін.), оскільки вони вказують на очікуваний результат без примусового виконання. Використання номіналізації забезпечує об'єктивність, бо відсутній виконавець дії. Притаманними для документів ЄС є пасивні конструкції, щоб зберігати нейтральність та не зазначати хто конкретно виконує дію, наприклад «Member States **are being called** upon by…» **(Regulation (EU) 2016/679).**

Список літератури

1. Абабілова Н. М., Білокамінська В. Л. Особливості перекладу термінів українською мовою. Миколаїв : Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, 2015.
2. Законодавство України. Термінологічний словник правових термінів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/33294 (дата звернення: 04.02.2026).
3. Лазарєв В. В. Особливості використання юридичної термінології у країнах Європейського Союзу. 2021. DOI: https://doi.org/10.15587/2523-4153.2021.241513 (дата звернення: 20.12.2025)
4. Шляхтун О. О. Полісемія юридичних термінів як проблема перекладу. Київ : КНЛУ, 2018. С. 252–253.
5. Manual on EU Legal Translation into Ukrainian. Part B / ed. by Martina Bajčić, Colin D. Robertson, Liudmyla Slavova ; Ministry of Education and Science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kyiv, 2024 .

МІШУРОВА Дар'я
Науковий керівник – Косенко А.В.

КОГНІТИВНИЙ ДИСОНАНС ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ІДІОМ, ЯК ПОКАЗНИК ПОШУКУ АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ
(на матеріалах сучасних романтичних комедій)

У сучасному світі, де комунікація набуває все важливішого значення, переклад стає необхідною складовою для взаєморозуміння між різними культурами та національностями. Проте процес перекладу може супроводжуватися різноманітними перешкодами, одна з яких - когнітивний дисонанс. Когнітивний дисонанс - це неузгодженість між когнітивними елементами (думками, знаннями, інформацією тощо.), що призводить до психологічного дискомфорту. [1, с.139] Це явище є надзвичайно поширеним у нашому світі і є основним процесом у людей, адже протягом всього життя людина регулярно отримує нові одиниці інформації, які не співпадають із вже відомими. Тому не дивно, що когнітивний дисонанс зустрічається в багатьох контекстах і є об'єктом дослідження багатьох галузей: лінгвістики, літератури, психології, економіки, маркетингу, математики, біології і так далі. [2, с.4] Лінгвістика і переклад тісно пов'язані, оскільки переклад є практичним застосуванням лінгвістичних знань для передачі змісту з однієї мови на іншу, саме тому когнітивний дисонанс так само зустрічується і в перекладі.

Досліджуючи та аналізуючи переклад, можна зробити висновок, що він за своєю сутністю фактично постійно знаходиться в стані когнітивного дисонансу. Це явище виникає завжди під час процесу відтворення однієї мови засобами іншої, оскільки перекладач стикається з розбіжностями між мовними картинами світу. Усунення або зменшення цього дисонансу стає найважливішим завданням перекладача, який зобов'язаний не лише передати точний зміст, але й зберегти відтінки культурної, стилістичної та граматичної специфіки мови. [3] В даному

випадку, еквівалентність та адекватність перекладу виступають як критерії успішного подолання когнітивного дисонансу.

Ключовим аспектом даного дослідження є вивчення когнітивного дисонансу при перекладі англійських ідіом на матеріалах сучасних романтичних комедій, які були опубліковані за останні п’ять років (наприклад, The Spanish Love Deception Олени Армас, The Love Hypothesis Алі Гейзелвуд та інші). Це дослідження має на меті проаналізувати варіанти перекладу ідіом, враховуючи культурні, історичні та соціокультурні відмінності, а також виявити роль когнітивного дисонансу як показника пошуку адекватного перекладу ідіоматичних виразів. Це явище виступає індикатором невідповідності між культурними концепціями та мовними структурами, що може призводити до неоднозначності або втрати ідіоматичності. Наприклад, і у романі The Spanish Love Deception і у The Love Hypothesis зустрічається ідіома give or take, що дослівно перекладається "дати або взяти". Такий відповідник змушує перекладача відчувати когнітивний дисонанс і, як результат, шукати адекватний та зрозумілий відповідник. В українському перекладі було використано фразу "плюс-мінус", яка передає сенс оригіналу, зберігаючи його значення. Це показує, що роль когнітивного дисонансу при перкладі ідом надзвичайно важлива, адже сприяє досягненню адекватного перекладу та покращення якості перекладу сучасних романтичних комедій.

Список літератури

1. Синявський В. В., Сергєєнкова О. П.; заред. Побірченко Н.А. Психологічний словник, м. Київ : Науковий світ, 2007, 336с.
2. Leon Festinger, A Theory of Cognitive Dissonance, Stanford University Press, 1962, 291 с.
3. Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г. Когнітивний дисонанс перекладача та тотожність перекладу м. Київ 2011 URL: http://surl.li/qgcxl (дата звернення 07.02.2024)

МОКРІЄНКО Анастасія
Науковий керівник – Прохоров М. Г.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МОВИ РЕКЛАМИ

Реклама – це фундаментальна концепція маркетингу та комунікацій, яка передбачає створення та представлення повідомлень, призначених для просування продуктів, послуг або ідей до визначеної цільової аудиторії. Вона часто прикривається художнім вмістом, таким як картини, відеокліпи, телевізійна реклама чи навіть веб-статті. За своєю суттю реклама прагне залишити незабутнє враження, підвищити впізнаваність бренду та привернути увагу потенційних покупців. Переклад реклами бере зміст, повідомлення та навіть візуальні елементи реклами з однієї мови та вдихає в неї нове життя для цільової аудиторії. Це один із найпопулярніших видів маркетингового перекладу.

Різні види перекладу передбачають різні типи викликів. Технічний переклад вимагає максимальної точності та використання специфічної термінології, тоді як маркетинговий переклад має інші пріоритети. Зокрема, переклад рекламних матеріалів зосереджується не стільки на окремих словах, скільки на передачі ключового повідомлення. Дослівний підхід у перекладі реклами може стати серйозною помилкою, що не лише знижує ефективність рекламної кампанії, але й може призвести до репутаційних ризиків. При адаптації рекламної кампанії для міжнародного ринку необхідно враховувати низку факторів. Збереження єдиного меседжу для всіх цільових аудиторій є важливим завданням, однак це не означає, що слід дослівно відтворювати оригінальний текст. Ефективні рекламні слогани зазвичай базуються на використанні метафор, ідіом, гри слів, гумору та алітерації. Проте ці елементи нерідко важко відтворити іншою мовою, що призводить до відчуття штучності перекладу. Таке сприйняття тексту суперечить завданням маркетингової комунікації, оскільки знижує її ефективність.

Наведу типові приклади спірних перекладів реклами, про які повинен знати кожен творець: у 1960-х роках компанія Pepsi запустила рекламну кампанію зі слоганом «Come Alive with the Pepsi Generation», спрямовану на залучення молодої аудиторії.

Однак при виході на китайський ринок цей слоган був невдало перекладений, що призвело до його тлумачення як «Pepsi повертає ваших предків з могили». Ця помилка викликала нерозуміння та негативну реакцію серед китайських споживачів, оскільки в культурі Китаю існує глибока повага до предків.

У 1977 році авіакомпанія American Airlines запустила рекламну кампанію для просування своїх нових шкіряних сидінь першого класу зі слоганом «Fly in Leather». Однак при перекладі на іспанську мову для мексиканського ринку слоган був дослівно перекладений як «Vuela en Cuero», що в мексиканському сленгу означає «Літай голим». Ця помилка викликала плутанину та негативну реакцію серед іспаномовних споживачів, завдаючи шкоди репутації авіакомпанії. Ці випадки підкреслюють важливість точного перекладу та врахування культурних особливостей при розробці міжнародних рекламних кампаній.

Переклад рекламних матеріалів відкриває нові можливості для виходу на міжнародні ринки та привертає увагу споживачів у різних країнах. Якісний переклад реклами дозволяє ефективно розширювати аудиторію, забезпечуючи глобальну взаємодію з клієнтами. Крім того, він підвищує вплив рекламного повідомлення, роблячи його зрозумілим та емоційно близьким для носіїв іншої мови, що сприяє зростанню продажів.

Список літератури

1. Добровольська Д. Проблеми перекладу рекламних слоганів // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». – 2015. – Вип. 21. – С. 112–115.
2. Кирушок Я. О. Особливості перекладу англомовних рекламних слоганів українською мовою : кваліфікаційна робота освітнього ступеня «бакалавр» / наук. кер. В. Ю. Масановець. – Київ, 2024. – 63 с.
3. Ковальчук О. В. Лексичні та граматичні трансформації під час перекладу англомовних рекламних слоганів українською мовою // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2019. – Вип. 6. – С. 120–125.

МОРАР Вероніка
Науковий керівник – Бехта І.А.

ПЕРЕКЛАД ХРИСТИЯНСЬКИХ КІНОСТРІЧОК

Актуальність проблематики перекладу християнських кінострічок полягає у потребі системного підходу до перекладу робіт, які художньо описують реальні та релігійно-важливі події. Новизна цього дослідження полягає у детальному висвітленні меж творчої свободи перекладача при роботі над такими фільмами. Основною метою аналізу є виявлення стратегії перекладу християнських кінострічок. У роботі здійснено теоретичний огляд наукових концепцій, розроблених світовими дослідниками у сферах теології, філософії, політології, літературознавства, культури та фільмознавства. Об'єктом дослідження є роботи Джонатана Готтшалла, Пауля Тілліха, Джонатана Брента, Денніса Чонга та Джеймса Дракмана.

Переклад християнських кінострічок має виконуватись особливо ретельно, адже зазвичай вони мають повчальний сенс. Такі науковці як Джонатан Готтшалл («The Storytelling Animal» [1]), Пауль Тілліх(«Art and Human Nature»[2]) та Джонатан Брент («Paul Tillich and the Possibility of Revelation through Film»[2]) у своїх працях наводять реальні приклади впливу фільму чи витвору мистецтва на людину, доводячи, що мистецтво може впливати на соціум більше, аніж здається на перший погляд. Саме тому важливо слідкувати аби при перекладі було збережено оригінальний сенс, адже він потім може вплинути на світогляд глядачів.

Аби не спотворити при перекладі оригінальний сенс варто зважати на формулювання. Науковці Денніс Чонг та Джеймс Дракман зазначають, що невелика зміна в формулюванні може викликати велику зміну в сприйнятті питання[3]. Отже, важливо звертати увагу на формулювання думок при перекладі, особливо коли він художній.

Аби не спотворити переклад християнської кінострічки варто поділити її текстуальний вміст на дві категорії, а саме на цитування Святого Письма та інше художнє наповнення. Кожну

категорію варто перекладати по-різному. Цитування варто перенести з уже наявного відомого перекладу Біблії, а не перекладати повторно, аби глядачам було зрозуміло на який момент посилається фільм та аби не спотворити переклад. З іншого боку, інше художнє наповнення допустимо перекладати на розсуд самого перекладача, проте також з великою увагою до деталей.

Отже, християнські кінострічки можуть вплинути на світогляд глядачів й тому потребують особливої уваги при перекладі. Оскільки формулювання є важливим нюансом при роботі над ними, варто цитування з Біблії та інше художнє наповнення перекладати по-різному відповідно до їх особливостей.

Список літератури

1. Gottschall J. The Storytelling Animal. Mariner Books, 2013.
2. Johnston R. K., Callaway K. Film and Christian Theology. University of St Andrews, 2023.
3. Chong D., Druckman J. N. Framing Theory. Annual Review of Political Science.

МОРАРАШ Вероніка
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО КІНОДИСКУРСУ

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку перекладознавства характеризується зростанням інтересу до аудіовізуального перекладу (AVT) як форми міжмовної та міжкультурної комунікації [3; 4]. Англомовний кінодискурс є складним полікодовим утворенням, що поєднує вербальні, візуальні та аудіальні компоненти та акумулює різні лексичні пласти — від термінології до сленгу [1; 6]. Необхідність їх адекватного відтворення українською мовою з урахуванням технічних обмежень дубляжу та субтитрування зумовлює актуальність дослідження [3].

Наукова новизна полягає у розгляді лексичних трансформацій не лише як технічних операцій, а як засобів збереження прагматичного та перлокутивного ефекту. У роботі проаналізовано сучасні кінострічки 2020–2026 рр. та досліджено вплив глобалізаційних процесів на перекладацькі стратегії. Особливу увагу приділено феномену лексичної креативності перекладача, зокрема при передачі гумору та гри слів, а також балансу між доместикацією і форенізацією.

Актуальність також пов’язана з потребою узгодження глобалізованого англомовного контенту з нормами української мови [7]. В умовах розвитку медіапростору важливо зберігати баланс між точністю передачі змісту та природністю перекладу, враховуючи соціолекти персонажів і очікування аудиторії [5].

Метою роботи є комплексний аналіз лексичних особливостей перекладу англомовного кінодискурсу українською мовою. Об’єктом дослідження виступає англомовний кінодискурс, предметом — лексичні засоби та стратегії їх перекладу [2].

Наукова новизна полягає у розгляді лексичних трансформацій як засобів збереження прагматичного ефекту [6]. Проаналізовано сучасні кінострічки 2020–2026 рр., досліджено

лексичну креативність перекладача та баланс між доместикацією і форенізацією [7].

Матеріалом дослідження є скрипти фільмів і серіалів провідних студій та їх українські переклади. Методологія включає порівняльний метод, дискурс-аналіз, компонентний, трансформаційний і статистичний методи [1; 6].

Основні завдання: аналіз теорії кінодискурсу; дослідження лексики (сленг, ідіоми, реалії); класифікація трансформацій; визначення факторів впливу; оцінка ефективності перекладу [3].

Теоретичне значення полягає у розширенні уявлень про функціонування лексики в мультимодальних текстах [4], практична цінність — у можливості використання результатів у перекладацькій діяльності та навчанні [10].

Список літератури

1. Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge.
2. Bassnett, S. (2014). Translation Studies. Routledge.
3. Chaume, F. (2012). Audiovisual Translation: Dubbing. Routledge.
4. Díaz Cintas, J. (2012). Audiovisual Translation. Routledge.
5. Gambier, Y. (2013). The Position of Audiovisual Translation Studies.
6. Newmark, P. (1988). A Textbook of Translation. Prentice Hall.
7. Venuti, L. (1995). The Translator’s Invisibility. Routledge.
8. Зорівчак, Р. П. (1989). Реалія і переклад. Львів.
9. Мартинюк, О. В. (2010). Лінгвістичні аспекти перекладу кінодискурсу. Вісник КНУ.
10. Корунець, І. В. (2003). Теорія і практика перекладу. Вінниця.

МОРОЗ Анастасія
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М

ВЗАЄМООЦІНЮВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасній методиці навчання іноземних мов дедалі більшого значення набуває формувальне оцінювання, яке розглядається не лише як інструмент перевірки знань, а як важливий механізм підтримки навчального процесу та розвитку учнів. На відміну від підсумкового оцінювання, орієнтованого на контроль знань, формувальне («оцінювання для навчання») зосереджується на отриманні зворотного зв'язку та корекції подальшої роботи учнів [3]. Одним із ефективних інструментів реалізації цього підходу є взаємооцінювання, яке сприяє активнішому залученню учнів до процесу навчання та формуванню відповідальності за власні результати.

Залучення учнів до оцінювання змінює їхню традиційну роль у навчальному процесі: із пасивного об'єкта контролю вони стають активними учасниками власного навчання [1]. Як зазначають О.І. Щербак, Н.З. Софій та О.А. Бович, участь учнів в оцінюванні власних результатів сприяє формуванню партнерських, суб'єкт-суб'єктних взаємин між учителем і учнем [4].

Практичне застосування взаємооцінювання на уроках англійської мови може здійснюватися через різні види діяльності: під час письмових завдань учні обмінюються роботами та оцінюють їх за визначеними критеріями (зміст, граматика, лексика), у вправах на розвиток усного мовлення використовують короткі чек-листи для надання зворотного зв'язку партнерам, а під час презентацій або проєктних робіт надають коментарі та рекомендації щодо покращення виступу.

Досвід показує, що спочатку деякі учні ставляться до оцінювання однолітків із настороженістю або соромом, тому педагог має приділити увагу мотивації та підкреслити його навчальну цінність. Учитель має підтримувати атмосферу

доброзичливості та заохочувати конструктивний зворотний зв'язок. За наявності конфліктів між окремими учнями варто уникати їхнього поєднання в парах для взаємооцінювання, щоб запобігти суб'єктивності [1].

Сучасні цифрові інструменти значно розширюють можливості організації взаємооцінювання. Наприклад, Google Classroom має опцію взаємного коментування завдань, а сервіси Padlet чи Mentimeter дають змогу анонімно збирати відгуки учнів один про одного. Під час переходу на дистанційне навчання такі технології допомагають підтримувати активність класу – учні мають змогу перевіряти роботи однокласників у спільних документах та давати рекомендації у коментарях. Таким чином, освітній процес залишався двостороннім та інтерактивним [2].

Отже, ефективне впровадження взаємооцінювання передбачає підготовку учнів до цього виду діяльності, надання чітких критеріїв оцінювання та створення атмосфери довіри й співпраці. За таких умов взаємооцінювання стає органічною частиною уроку англійської мови та сприяє активізації навчальної діяльності учнів.

Список літератури

1. Горошкін І. Самооцінювання і взаємооцінювання в процесі навчання іноземних мов. Проблеми сучасного підручника. 2024. Вип.33. С.86–94.
2. Редько В.Г., Бориско Н.Ф., Валігура О.О. та ін. Модельна навчальна програма "Іноземна мова (англійська)" для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (за Держ. стандартом базової сер. освіти 2020 р.). Київ: МОН України, 2021. 67 с.
3. Фідкевич О.Л., Богданець-Білоскаленко Н.І. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3–4 класах ЗЗСО: навч.-метод. посібник. Київ: Генеза, 2020. 208 с.
4. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 136 с.

МОСКАЛЮК Сергій
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ

У епоху швидкого розвитку цифрових технологій інструменти на основі штучного інтелекту (ШІ) стають важливим елементом формування комунікативної компетенції. Штучний інтелект в освіті (*AIED*) визначається як комплекс адаптивних систем, здатних до індивідуалізації підходу та контенту для кожного учня [1, с. 25].

Впродовж останніх кількох десятиліть інструменти ШІ стрімко розвиваються. Перехід від традиційних комп'ютерних систем (*CALL*) до інтелектуальних (*ICALL*) дозволив активно реалізувати модель навчання, у якій ШІ виступає активним партнером для мовленнєвої практики. В цьому процесі беруть важливу участь і інші технології: *ASR* (*Automatic Speech Recognition*) і *CAPT* (*Computer Assisted Pronunciation Training*). Разом, вони розпізнають мовлення і правильність вимови. Таке поєднання інструментів формує сучасні *MLLM* (*Multimodal Large Language Models*), такі як *ChatGPT*, *Gemini*, *Claude* та інші [2, с. 5].

Теоретичним підґрунтям використання ШІ для розвитку навичок говоріння є психолінгвістична модель породження мовлення В. Левелта (*Levelt*), яка передбачає три основні етапи: концептуалізацію, формулювання та артикуляцію [3, с. 9-15]. На етапі концептуалізації мовець планує зміст майбутнього висловлювання, після чого відбувається перехід до етапу формулювання, що передбачає граматичне та фонологічне кодування думки. Аналіз цієї моделі показує, що традиційні вправи з розвитку говоріння часто зосереджуються переважно на етапі формулювання, залишаючи поза увагою інші етапи породження мовлення.

Варто зазначити, що значною перевагою використання викладачем ШІ є не тільки технічна та методична сторона, а й фактор керування умовами афектного характеру. ШІ здатен знизити афектний фільтр, оскільки учень сприймає помилку як

механічно-технічний момент, радше ніж соціальну поразку. Відсутність страху осуду або негативної оцінки сприяє активнішому використанню мовлення. До цього ж, якісна методична інтеграція ШІ дозволяє викладачу ефективно підтримувати учня на всіх етапах породження мовлення та нівелювати вплив зовнішніх психологічних факторів.

У практичному аспекті застосування ШІ може бути ефективним на кожному етапі мовленнєвого процесу. На етапі концептуалізації вчитель може використовувати ШІ для генерації ідей, візуальних опор або "*mind maps*", що допомагає учневі спланувати зміст майбутнього висловлювання. На етапі формулювання вчитель налаштовує ШІ на надання підказок у реальному часі, допомагаючи учневі подолати труднощі кодування думок та зменшуючи афективний фільтр. На етапі артикуляції, за допомогою голосових асистентів, вчитель здатний створити умови для відтворення мовлення. Таким чином, реалізується функція скафолдингу (*scaffolding*), надаючи адаптивну підтримку яка поступово зменшується відповідно до зростання рівня та компетентності учня [4, с. 173-175].

Отже, інструменти штучного інтелекту мають значний потенціал для розвитку навичок говоріння. Водночас їх використання потребує методично виваженого підходу та врахування можливих ризиків, зокрема фактологічних неточностей, «галюцинацій» моделей або надмірної залежності учнів від цифрових інструментів.

Список літератури

1. Luckin R., Holmes W., Griffiths M., Forcier L. Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education. London : Pearson, 2016. 62 p
2. Rogerson-Revell P. M. Computer-Assisted Pronunciation Training (CAPT): Current Issues and Future Directions. RELC Journal. 2021. 205 p
3. Levelt W. J. M. Speaking: From Intention to Articulation. Cambridge, MA : MIT Press, 1989. 559 p.
4. Kukulska-Hulme A., Lee H. Intelligent assistants in language learning: an analysis of features and limitations. CALL for widening participation: short papers from EUROCALL 2020. 2020. P. 172–176

МОСКАЛЮК Тетяна
Науковий керівник – Косенко А.В.

АНГЛОМОВНИЙ РЕКЛАМНИЙ ТЕКСТ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

Англомовний рекламний текст не лише комунікує, а й репрезентує національну картину світу через концепти індивідуалізму, свободи вибору, самореалізації та успіху, формуючи моделі поведінки та споживання.

У перекладознавстві рекламний текст розглядається як об'єкт наукового аналізу через складнощі його відтворення, зумовлені мовними та соціокультурними чинниками. Завдяки емоційно-персуазивній спрямованості, культурній адаптивності та експресивності мовних засобів рекламний текст цікавить дослідників лінгвістики, соціології, економіки та психології, що підкреслює його багатовимірний характер [1].

Проблематику перекладу рекламних текстів досліджували на всіх мовних рівнях: фонетичному (О. Ксензенко, І. Лисичкіна, І. Морозова, Н. Улітіна), лексичному (Л. Кравчук, І. Шмілик, С. Федорець, О. Турчак) та морфологічному (О. Зелінська, В. Зірка). Синтаксис, текстові категорії та комунікативно-прагматичні особливості реклами вивчали О. Зелінська, Н. Коваленко, Т. Лівщиць, Є. Корабльова, Н. Волкогон, А. Мартинюк, А. Олянич, В. Самаріна, О. Лещенко, Ю. Пирогова [2].

Рекламні тексти як жанр здійснюють активну взаємодію з аудиторією та виконують культурно-ідеологічну функцію, передаючи символічні смисли й соціальні коди, що формують ціннісні орієнтири, суспільні установки та імідж бренду [4].

Однією з ключових форм політичної реклами XIX ст. були оголошення. У 1896 році Емер Елвіс запропонував модель AIDA (attention – interest – desire – action), за якою ефективне повідомлення насамперед привертає увагу через риторику, гасла та нестандартні рішення. Гасло має бути динамічним, емоційним, легко запам'ятовуваним і сприяти ідентифікації аудиторії з політичним суб'єктом [3].

У рекламному дискурсі національна ідентичність часто репрезентується через слогани, які прямо апелюють до стереотипізованих уявлень про країну. Такі повідомлення не лише просувають продукт, а й транслюють національну картину світу. Наприклад, Engineered for those who demand German precision перекладається як «Створено для тих, хто цінує німецьку точність» — тут застосовано адаптацію, оскільки структура змінюється для природності, але зберігається ключова ідеологема якості. Слоган Inspired by Italian passion and style передається як «Натхненний італійською пристрастю та стилем» — це приклад прямого перекладу зі збереженням культурних конотацій. Вислів Crafted with Swiss precision for perfect results («Створено зі швейцарською точністю для ідеального результату») також перекладається дослівно, оскільки культурний маркер є універсально зрозумілим. Натомість Experience the spirit of American freedom може перекладатися як «Відчуй дух американської свободи» або «Відчуй справжню свободу по-американськи», де другий варіант є прикладом транскреації, адже посилює ідеологічний ефект.

Таким чином, ефективний переклад рекламних слоганів потребує використання прямих перекладів, адаптацій або транскреацій, з акцентом на збереження національно маркованих ідеологем, які формують у свідомості реципієнта уявлення про країну та її ідентичність.

Список літератури

1. Аврасін В. М Соціальні та психолінгвістичні характеристики мови реклами / В. М. Аврасін. – М. : Міжнародні відносини, 2011. – 196 с.
2. Безусова О. С., Бойко Н. І. Рекламний текст як об’єкт лінгвістичного дослідження. збірник тез доповідей Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, 21 квітня 2021 року / упоряд. А. І. Бондаренко, Н. М. Голуб, Н. М. Пасік, С. В. Цінько. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2021. С. 26
3. Веренько М. М. Рекламний текст у англомовній картині світу. Наукові записки. Серія «Філологічна», випуск 29, 2012. С. 258
4. Луговий В. Культурні стратегії в українському рекламному дискурсі. Художня культура. Актуальні проблеми. Вип. 21. Ч. 2. 2025. С.215–216

МУЛЯР Катерина
Науковий керівник – Новосадська О.Б.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «МОДА» В ІДІОМАТИЧНІЙ ЛЕКСИЦІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (на матеріалі ідіом із компонентами на позначення одягу)

Ідіоми з одягом і стилем відображають не лише моду, а й соціальні відносини, поведінку та культурні норми, передаючи через образні засоби значення статусу, емоцій і життєвих ситуацій [1].

Ідіоми, пов'язані з концептом «мода», характеризуються високою структурною стійкістю. Вони мають фіксовану форму і зазвичай не допускають заміни компонентів, оскільки зміна одного елемента може порушити ідіоматичне значення. Така стійкість є результатом тривалого процесу мовної еволюції, у ході якого вільні словосполучення поступово переосмислюються, втрачають пряме значення та набувають переносного, символічного змісту. Унаслідок цього формуються фразеологічні одиниці з ознаками образності, багатозначності та культурної маркованості, що відображають специфіку світосприйняття певного народу [2].

Наприклад, у виразі *have something up one's sleeve* ключовим є компонент *sleeve*, який створює образ прихованого плану або таємної дії. У буквальному значенні йдеться про предмет, схований у рукаві одягу, тоді як у переносному значенні ідіома означає наявність запасної ідеї або рішення, яке людина може використати у потрібний момент. Подібні вирази часто ґрунтуються на метафорі або метонімії, коли частини одягу символізують певні дії чи життєві ситуації [1]. Наприклад, ідіома *tighten one's belt* буквально означає «затягнути пояс», але в переносному значенні використовується для позначення необхідності економити або обмежувати витрати.

Зі структурного погляду ідіоми можуть функціонувати як дієслівні або іменникові фразеологічні одиниці. Водночас вони виступають елементами фразеологічної картини світу, у якій відображаються не лише раціональні, а й емоційно-оцінні уявлення про дійсність, закріплені в культурному досвіді мовної

спільноти [2]. Наприклад, *dress to the nines* означає одягатися дуже елегантно, а вираз *the height of fashion* використовується для позначення найвищого рівня модності або популярності певного стилю. Такі вирази активно функціонують у мовленні та підкреслюють значущість зовнішнього вигляду в соціальній комунікації.

Семантично ідіоми з елементами одягу часто передають соціальні відносини або психологічні характеристики людини, причому їхнє значення мотивується концептуальними метафорами [3]. Наприклад, ідіома *wear the trousers* означає домінування у стосунках або контроль над ситуацією, що пов'язано з уявленнями про одяг як символ влади та авторитету. Аналогічно, вираз *wear one's heart on one's sleeve* описує людину, яка відкрито демонструє свої почуття, що пояснюється перенесенням внутрішнього емоційного стану у зовнішню площину.

Ідіоми з елементами одягу часто підкреслюють зовнішню привабливість або ефектність, наприклад, *dress to kill* – одягатися яскраво, щоб справити сильне враження. Інші вирази описують життєві ситуації (*fly by the seat of one's pants* – діяти імпровізовано) або соціальні прагнення (*keep up with the Joneses* – намагатися не відставати від оточення), показуючи зв'язок між модою, поведінкою та культурними нормами.

Отже, ідіоматична лексика англійської мови відіграє важливу роль у реалізації концепту «мода». Через метафоричні та символічні образи одягу ідіоми відображають соціальні відносини, поведінкові моделі та культурні цінності, що формують мовну картину світу англомовного суспільства.

Список літератури

1. Черевченко О. Художня естетика англійських ідіом ономастичного характеру. Філологічний часопис. 2024. №2. С. 80–93.
2. Shodmurodova M. N. Decoding the structural and semantic features of phraseological units in the domain of clothing in English. Western European journal of linguistics and education. 2024. №2(5). P. 80-84.
3. Vu N. Cognitive Processing of English Idioms and Implications for Language Teaching. Journal of Science, HCMC University of Education, 2015. №11(77). P. 51–58.

МУРИН Тетяна
Науковий керівник – Заполовський М. В.

ЛЕКСИЧНІ, СТИЛІСТИЧНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ С. СТАНІШИЧА «ПОХОДЖЕННЯ»

Метою пропонованого дослідження є виявлення основних лексичних, стилістичних та синтаксичних особливостей роману Саші Станішича «Походження» та аналіз перекладацьких рішень Ганни Гнєдкової щодо їхнього відтворення в тексті перекладу.

Об'єктом вивчення є лексико-стилістичні та синтаксичні конструкції текстів оригіналу та перекладу, а предметом – перекладацькі стратегії, використані Г. Гнєдковою в процесі німецько-українського перекладу.

Основними методами дослідження слугували зіставний, описовий, а також метод контекстуального аналізу.

Уважне ознайомлення з лексичними та стилістичними особливостями оригінального тексту «Походження» показує, що автор активно використовує різні стилістичні пласти мови: від нейтральної побутової лексики до культурно маркованих слів і фраз. Розгляньмо приклад з тексту оригіналу та перекладу: *«Außerhalb der Schule wähnte ich mich noch lange als Migrant identifizierbar und auch angreifbar. Als sei mir das, was mich selbst störte, das sprachlich nicht Reibungslose, das Prekäre auch, anzusehen, und es war wohl tatsächlich zu erkennen: an meiner Unsicherheit, an meinem Akzent, an meinen Klamotten*» [2, с. 134] – *«Поза школою я ще довго вважав, що мене можна ідентифікувати і зачепити як мігранта. Наче в мене на писку було написано те, що мені самому заважало, неплавність, ба навіть нестабільність моєї мови, — і, мабуть, їх і справді впізнавали: у моїй невпевненості, в моєму акценті, в моєму одязі»* [1, с. 163].

Як згадувалось, в оригіналі автором поєднано різні стильові регістри, зокрема, високий або книжний: *«ich wähnte mich»* (піднесене формулювання замість простого *ich glaubte*), а також менш формальні, розмовні елементи опису (наприклад, *Klamotten*

замість нейтрального *Kleidung*). Помітно, що таке чергування створює експресивність і підкреслює внутрішню напругу героя.

Можемо також зауважити, що при перекладі Г. Гнєдкова обирає стратегію різнорівневої стилістичної компенсації. Зокрема, нею введено порівняльну конструкцію, яка стилістично модифікує фразеологізм *«на лобі написано»*, а розмовне слово *«писок»* дозволяє зберегти стилістичну еквівалентність.

Щодо синтаксичної організації тексту, то оригінальний твір вирізняється великою кількістю коротких простих речень та еліптичних конструкцій: *«Ich nähere mich, zwei stehen auf»* [2, с. 224] – *«Підходжу, двоє підводяться»* [1, с. 268]. З прикладу видно, в реченні тексту оригіналу опущено іменник, а лексема *zwei* функціонує як субстантивований числівник.

Варто зазначити, що Г. Гнєдковою збережено формальну та функціональну еквівалентність, що передає ритмічну структуру оповіді та ефект безпосередності подій. Крім того, в оригінальному тексті спостерігається значна кількість англіцизмів: *«Ich verstehe. Ich hebe die Hände und rufe: «A friend, just a friend»* [2, с. 224]. У перекладі вони передаються шляхом збереження оригінальної форми *«Я розумію. Піднімаю руки і кричу: «A friend, just a friend»* [1, с. 268], з поясненням через примітку: «*Друг, просто друг*» [1, с. 268]. Відтак, стратегія експлікації дозволяє не змінювати структуру і довжину речень та водночас зберігати автентичність мовлення персонажів.

У ході дослідження було з'ясовано: 1) труднощі перекладу твору «Походження» мають як лексичний, так і синтаксичний характер; 2) перекладачеві доводиться вирішувати проблеми, пов'язані з контекстною залежністю лексичних одиниць, адаптацією культурних термінів, а також із синтаксичними структурами, які не мають прямого еквівалента в українській мові; 3) ефективним способом подолання цих проблем є застосування різних перекладацьких технік: від лексичної кальки до описового перекладу й синтаксичних перестановок.

Список літератури

1. Станішич С. Походження / переклад з німецької Ганни Гнєдкової. Київ: Komora, 2025. 368 с.
2. Stanišić S. Herkunft. München: Luchterhand Literaturverlag, 2019. 368 S.

НАДУРАК Аделіна
Науковий керівник – Фенюк Л.Д.

ФУНКЦІОНУВАННЯ «ХИБНИХ ДРУЗІВ» ПЕРЕКЛАДАЧА У СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ

Сучасний медіапростір характеризується інтенсифікацією міжмовних контактів та зростанням обсягів перекладацької діяльності. При перекладі франкомовних медіатекстів українською мовою перекладачі стикаються з явищем «хибних друзів перекладача» (фр. *faux amis*) – слів, що мають формальну подібність у двох мовах, проте різняться за значенням [1]. Дослідження цієї проблематики на матеріалі франко-української пари залишається недостатнім, що зумовлює актуальність роботи.

Термін запровадили М. Кесслер та Ж. Дерокіньї у праці «*Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais*» (1928) [2]. Явище досліджували Ж.-П. Віне та Ж. Дарбельне, М. Баллар у «*Les Faux Amis*», А. Петтон, М. Кауффер, Ж.-Р. Ладміраль у «*Sourcier ou cibliste*» [3; 4]. В українській лінгвістиці проблему висвітлюють І. В. Смущинська та В. В. Акуленко [5].

Мета роботи – з'ясувати особливості функціонування «хибних друзів» у франкомовному медіадискурсі. Матеріалом слугують публікації *Le Monde*, *Le Figaro*, *Libération*, *France 24*, *RFI* за 2020–2025 рр., із яких відібрано понад 100 прикладів.

За ступенем семантичного розходження виділяємо повні та часткові «хибні друзі». Повні мають цілком різні значення: *magazine* (фр. «журнал») ≠ «магазин», *librairie* («книгарня») ≠ «бібліотека», *actuellement* («зараз») ≠ «актуально», *grief* («претензія») ≠ «гріх», *assister* («бути присутнім») ≠ «асистувати». Часткові мають спільну семантичну зону та розбіжності: *formation* («навчання») ≈ «формація», *expertise* («досвід») ≈ «експертиза», *commander* («замовляти») ≈ «командувати», *réaliser* («усвідомлювати») ≈ «реалізувати».

Причини виникнення включають: спільне латинсько-грецьке походження при різному семантичному розвитку (*formatio* → *formation* / «формація»); вплив посередницьких мов (*engagement*

→ «ангажемент» через польську); калькування (*réaliser* у значенні «усвідомити» під впливом англ. *to realize*); вплив англійської на обидві мови (*digital* → «цифровий» ≠ «дигітальний»).

Медіапростір створює сприятливі умови для поширення «хибних друзів»: швидкість створення контенту, обмежений редакторський контроль, масовість аудиторії. Як зазначає П. Шародо у «*Les médias et l'information*», медійний дискурс є середовищем непрозорості, де мовні помилки набувають нормотворчого характеру [6]. Мова франкомовних медіа зазнає англіцизації (попри закон *Loi Toubon* та діяльність *Académie française*), неологізації та демократизації стилю, що розширює зону «хибних друзів». Інформаційні агентства, зокрема *AFP*, тиражують перекладацькі рішення, які згодом закріплюються як узуальна норма.

Аналіз засвідчив, що «хибні друзі» охоплюють суспільно-політичну (*audience*, *procès*), економічну (*entreprise*, *engagement*), технологічну (*digital*) та побутову лексику (*costume*, *régime*). Найбільш підступними є часткові «хибні друзі», оскільки наявність спільних значень створює хибну впевненість у повній еквівалентності. Перспективним є укладання глосарію «хибних друзів» для франко-української пари у сфері медіаперекладу.

Список літератури

1. Смущинська І. В. Інтернаціоналізми та «хибні друзі» як проблема перекладу. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. Київ, 2018. С. 145–156.
2. Koessler M., Derocquigny J. Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais. Paris : Vuibert, 1928. 387 p.
3. Ballard M. Les Faux Amis. Paris : Ellipses, 1999. 128 p.
4. Ladmiral J.-R. Sourcier ou cibliste. 2e éd. Paris : Les Belles Lettres, 2024. 320 p.
5. Акуленко В. В. Лексичні інтернаціоналізми та методи їх вивчення. Мовознавство. 1976. № 4. С. 11–19.
6. Charaudeau P. Les médias et l'information : l'impossible transparence du discours. Bruxelles : De Boeck, 2011. 250 p.

НАЙДЕНКО Валерія
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

АНГЛОМОВНИЙ РЕКЛАМНИЙ ТЕКСТ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

У модерному світі реклама є значною складовою комунікації та одним із найбільш поширених засобів впливу на суспільство. Розвиток індустрії краси та перехід маркетингових компаній у ринок цифрової адаптації англомовного контенту. Дедалі більше питань специфіки відтворення сучасної англомовної термінології та стилістичних прийомів українською мовою, що зумовлює необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Англомовним рекламним текстам притаманні високі рівні експресивності, що втілюються через використання лексики, синтаксичних особливостей та стилістичних засобів. Як зазначає К. Новікова, саме така лексика виконує роль формування захопливого образу, що обтяжує їх еквівалентне відтворювання іншою мовою [1, с. 252]. Найбільшою складністю є визначення та передача стилістичних засобів. Також морфологічна структура англійської реклами характеризується домінуванням іменників, які виконують номінативну функцію, окреслюючи тип, цільову аудиторію або бажаний результат [2, с. 111]. Стилістичні засоби показують не лише естетичну функцію, але й прагматичну функцію.

Реклама формує підставу для переконання реципієнта придбати товар у буквальному чи переносному сенсі [3, с. 95]. Реалізовуючи це, творці реклами застосовують прості питання, риторику та психологічні прийоми, що надає ефективність комунікації та швидке сприйняття тексту [4, с. 299].

Важливою складовою перекладу рекламних текстів є трансформації, такі як адаптація ,конкретизація, описовий переклад. Вони мають напрям на збереження культурних особливостей та вплив іншомовних текстів на одержувача [5, с. 82].

Підсумовуючи, переклад англомовних рекламних текстів в б'юті індустрії є кропітливою працею, що вимагає врахування культури і мови для розвитку міжкультурної комунікації та теорії перекладу.

Список літератури

1. Новікова К. О. Лінгвостилістичні особливості англомовних рекламних текстів та фактори впливу на їх переклад. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Філологічні науки. 2016. №1. С. 251-257
2. Городецька І. В. Англійськомовний рекламний текст косметичних засобів: структура, семантика, прагматика : : дис. … канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівці, 2015. 257 с.
3. Колісниченко Т. В. Рекламний дискурс: поняття, ознаки та функції. Закарпатські філологічні студії. 2020. Т. 2, №13. С. 93-97.
4. М'яснянкіна Л. Синтаксична специфіка рекламного дискурсу. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. 2017. №42. С. 299-306.
5. Добровольська Д. М. Мовні особливості англомовних рекламних слоганів та їх відтворення українською та російською мовами : дис. канд. філол. наук : 10.02.16. Одеса, 2017. 226 с

НАЙДЬОН Аліна
Науковий керівник – Фенюк Л.Д.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЗАПОЗИЧЕНЬ ТЕРМІНОСИСТЕМИ АРХІТЕКТУРИ ТА БУДІВНИЦТВА

Внаслідок процесів цифровізації та глобалізації всі сфери людської діяльності невпинно видозмінюються. Терміносистема архітектури та будівництва не є виключенням, оскільки її формування відбувалось протягом століть й зазнавало впливу декількох культур. Лексичний запас термінології цієї сфери складається переважно з запозичень. Значна кількість термінів архітектури та будівництва є інтернаціоналізмами.

Актуальність теми обумовлена необхідністю всебічного аналізу інтернаціоналізмів та запозичень у терміносистемі будівництва та архітектури.

Метою роботи є детальний опис запозичень й інтернаціоналізмів у терміносистемі архітектури і будівництва.

В ході дослідження був проведений аналіз архітектурних, етимологічних словників та словників запозиченої лексики, розроблено структурно-семантичну класифікацію запозичень терміносистеми архітектури та будівництва.

Причини виникнення запозичень у терміносистемі архітектури та будівництва зумовлені сукупністю історичних, політично-економічних, релігійних та соціальних факторів.

Встановлено різницю між поняттями «лексичне запозичення» та «інтернаціоналізм». Слово **архітектура**, що походить від грец. ἀρχιτεκτονική функціонує в багатьох мовах міжнародного наукового простору (фр. *architecture*, англ *architecture*) і має інтернаціональний характер. Інтернаціоналізми є окремою категорією запозиченої лексики, оскільки є підвидом запозичення, хоча й мають ширше вживання.

На основі добірки архітектурних інтернаціональних термінів виявлено збереження семантичної спільності та фонетичної подібності в українській, французькій та англійській мовах, як-

от: *relief* (англ.) – *relief* (фр.) – рельєф (укр.), що походить від лат. *relevāre* (піднімати).

Етимологічний аналіз показав, що основним джерелом запозиченої термінології архітектури та будівництва виступали латина (62%) і грецька мова (18%), у наші ж часи роль цих класичних мов відіграють, французька (10%), англійська та німецька (4%) мови. Термін **кераміка** має грецьке походження κεραμικός згодом успішно адаптувався в латинській як ceramicus. Переважна більшість сучасних термінів походить з англійської: *loft* (англ.) – *loft* (фр.) – лофт (укр.).

Також була розроблена тематична класифікація запозичень та інтернаціоналізмів у сфері архітектури і будівництва, яка поділяється на такі підгрупи: 1) архітектурні стилі, наприклад: *gothic* (англ.) – *gothique* (фр.) – *готика* (укр.); 2) будівельні матеріали та знаряддя, до прикладу: *cement* (англ.) – *ciment* (фр.) – *цемент* (укр.); 3) частина споруди, як-от:(*column* (англ.) – *colonne* (фр.) – *колона* (укр.), 4) типи споруд, наприклад: *chateau* (анг.) – *château* (фр.) – *шато* (укр.); 5) елементи оздоблення, як-от: *ornament* (англ.) – *ornement* (фр.) – *орнамент* (укр.).

Отже, інтернаціоналізми відіграють ключову роль у формуванні архітектурно-будівельної термінології. Саме їх аналіз та порівняння в декількох мовах дозволять більш краще зрозуміти особливості передачі цих лексичних одиниць при перекладі на українську.

Список літератури

1. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / за заг. ред. Р.А. Шмига. Львів : Львівський національний аграрний університет, 2010.
2. Dauzat A. (1938). Dictionnaire étymologique de la langue française
3. Словник іншомовних слів. Тлумачення, словотворення та слововживання : близько 35000 слів і словосполучень / С. П. Бибик, Г. М. Сюта; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Харків: Фоліо, 2005

НЕПИЙВОДА Алессандра
Науковий керівник – Якубовська Н.О.

МОВНА ГЕТЕРОГЕННІСТЬ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ СТРАТЕГІЇ У ФРАНЦУЗЬКОМУ АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ

У сучасному глобалізованому медіапросторі аудіовізуальний дискурс відіграє велику роль у міжкультурній комунікації та відтворенні соціолінгвістичної різноманітності. Французький кінодискурс характеризується високим рівнем мовної гетерогенності, що проявляється у використанні діалектів та соціолектів, а саме: арго, фамільяризмів, вульгаризмів та англіцизмів.

Мета цього дослідження – проаналізувати основні перекладацькі стратегії передачі маркерів мовної гетерогенності французької мови в українському дубляжі.

Матеріалом дослідження слугував французький серіал «Lupin» та його українські дубляжі, виконані студіями «Postmodern» і «HDrezka Studio».

На основі теоретичних праць В. Зірки, Н. Зінукової [4], М. Доре [1] та Н. Гордієнка [3], було сформовано класифікацію стратегій перекладу, відповідно до якої здійснювався аналіз соціолектів, відібраних із матеріалу дослідження.

У результаті кількісного аналізу встановлено, що найуживанішою стратегією є **вирівнювання**, тобто стирання соціального колориту за допомогою заміни на загальновживану лексику (57 %). Показовим прикладом вирівнювання є: «*Figure-toi, que j'ai* ***un job****» – «Власне, я знайшов* ***роботу****»*. Другою за частотністю є стратегія **повної компенсації**, тобто відтворення соціолінгвістичного маркера за допомогою максимально можливої еквівалентності соціолекту в цільовій мові (25%). Наприклад: «*Et je vous explique comment faire d'****oseille****. Beaucoup d'****oseille****». – «Я знаю, як заробити* ***бабла****. Куну* ***бабла****»*. Стратегія **вилучення** полягає у пропуску соціолекту без його компенсації (13%). Наприклад: «*Garde tes* ***sous****». – «Залиш собі»*. Стратегія **часткової компенсації** замінює соціолект на експресивну

одиницю (5%). Наприклад: «*Ça, c'est* ***moche»***. – ***«Удар нижче пояса»***. Найрідше перекладачі вдаються до стратегії **штучної заміни**, коли експресивність оригінального виразу посилюється в перекладі (1%). Наприклад: *«C'est n'importe quoi, cette enquête!»*. – *«Усе це розслідування –* ***лажа****!»*.

Базуючись на вищезазначених стратегіях перекладу, можна виділити відповідні перекладацькі засоби, спираючись на концепції Ж. Віне та Ж. Дарбельне [2], В. Зірки та Н. Зінукової [4], а також Н. Гордієнка [3]. Відповідно до цього підходу, у межах стратегії вирівнювання найчастіше застосовуються синонімічний переклад (55%) та модуляція (34%), рідше – транспозиція (7%), суцільна компенсація (2%), еквіваленція (1%) та описовий переклад (1%). Стратегія повної компенсації реалізується переважно через еквіваленцію (82%), із використанням еквівалентної заміни (17%) та суцільної компенсації (1%). У стратегії часткової компенсації переважають модуляція (37%) та синонімічний переклад (32%), поряд із еквіваленцією (26%) та суцільною компенсацією (5%).

Отже, аналіз перекладу соціолектів у серіалі «Lupin» показує, що найчастіше застосовується стратегія вирівнювання, переважно через синонімічний переклад та модуляцію, тоді як стратегії повної та часткової компенсації реалізуються здебільшого за допомогою еквіваленції. Зіставлення двох українських студій дубляжу показало, що версія студії «Postmodern» демонструє тенденцію до точнішого відтворення соціолінгвістичних маркерів оригіналу.

Список літератури

1. Dore, M. (2024). *Scripted stand-up comedy in translation. The Marvellous Mrs Maisel dubbed in Italian.* Traduction et Langues, 23(2), 96-117.
2. Vinay J.-P., Darbelnet J. (1958). *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier.
3. Гордієнко, Н. М. (2008). *Компенсація як засіб перекладацьких трансформацій при перекладі художніх творів.*
4. Зірка В. В., Зінукова Н. В. (2014). *Функції соціолектів у сучасному медійному дискурсі: питання перекладу*. Лінгвістика XXI століття. с. 54-61.

НЕСТЕРЕНКО Катерина
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ПРАГМАТИКА ПЕРЕКЛАДУ КОМПЛІМЕНТІВ У АНГЛО- УКРАЇНСЬКОМУ КІНОДИСКУРСІ

Сучасний кінодискурс постає як складний мультимодальний феномен, що релевантно віддзеркалює живу комунікацію. Об'єктом дослідження виступає мовленнєвий акт компліменту в англомовному кінотексті, предметом – лінгвопрагматичні особливості його відтворення в українському перекладі. Мета роботи - визначити стратегії збереження іллокутивної сили компліменту через призму сучасних наукових підходів. Методологія базується на інтегративному підході О. Селіванової (2008), що поєднує когнітивний та дискурсивний аналіз [4]. Матеріалом слугували понад 150 одиниць компліментарних висловлювань із сучасних кінотекстів різних жанрів.

У межах комунікативно-прагматичного підходу комплімент трактується як стратегія позитивної ввічливості (P. Brown, S. Levinson), що мінімізує комунікативні ризики та підтримує «позитивне обличчя» адресата [5]. Ф. Бацевич наголошує на його фатичній функції, спрямованій на гармонізацію спілкування та подолання психологічної дистанції [1]. Встановлено, що успішність цього акту в кінотексті залежить від правильної інтерпретації іллокутивної сили, яка зумовлена соціокультурним контекстом та статусними відносинами між персонажами.

Когнітивно-лінгвістичний напрям розглядає переклад компліменту як активацію відповідних фреймів у свідомості реципієнта. Це реалізується у стратегії модуляції: напр., переклад «You're too modest to say it» («La La Land») як «Ти надто скромна, щоб це визнати», що підсилює прагматику щирості. Важливим аспектом є диференціація: у серіалі «Friends» репліка Рейчел «Look at you, you are so big!» адаптована для опису вагітності, що дозволяє уникнути негативної конотації слова «big» та зберегти позитивний ефект схвалення.

Соціолінгвістичний аспект аналізу фокусується на статусних ролях. У серіалі «The Crown» компліменти підпорядковані монаршому етикету, що потребує декомпресії (розгортання змісту) та стилістичної експресивації для передачі британського

високого стилю. Натомість у молодіжному дискурсі («Wednesday», «Stranger Things») домінує стратегія креативної компенсації для відтворення сленгу та каламбурів (напр., «purr-fect» - «кицьково-досконала»). Психологічний вимір («Stranger Things») демонструє, що неформальне схвалення («You did good, kid») потребує збереження емоційного тону через модуляцію, що відтворює батьківську підтримку.

Маніпулятивно-лінгвістичний підхід виявляється в іронічному дискурсі («Sherlock», «The Simpsons»), де комплімент може межувати із сарказмом. J. Austin заклав розуміння таких актів як персуазивних дій, де іллокутивна сила часто суперечить локутивному змісту. Так, іронія Майкрофта «You're very loyal, very quickly» зберігається через калькування, що відтворює інтелектуальну дистанцію та приховану зверхність. У «Black Mirror» декомпресія структури («phenomenal voice») та використання пауз дозволяє передати емоційну напругу, захоплення та маніпулятивний підтекст в умовах антиутопії.

На основі аналізу встановлено, що в аудіовізуальному перекладі комплімент має не лише вербальну, а й паралінгвістичну природу. Збереження динамічної еквівалентності (за Ю. Найдою) вимагає синергії вербальних трансформацій та врахування екстралінгвального контексту (міміки, жестів, ритму монтажу) [6]. Досягнення функціональної адекватності стає можливим завдяки гнучкому застосуванню перекладацьких стратегій, що адаптують англомовні інтенції до українських комунікативних очікувань.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Гладуш Н. Ф. Прагматичні аспекти дискурсу. К. : КНЛУ, 2005. 198 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. В. : Нова Книга, 2017. 448 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.
5. Brown P., Levinson S. Politeness. Cambridge : University Press, 1987. 345 p.
6. Nida E. A. Toward a Science of Translating. Leiden : E. J. Brill, 1964. 331 p.

НЕСТЕЧУК Діана
Науковий керівник – Грижак Л.М.

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕТЕКТИВНОГО РОМАНУ

Жанр детективу зародився ще з елементів античних та релігійних текстів [2]. Його еволюція починається від первинних елементів розслідування загадок в античних текстах до кінцевого оформлення в самостійну систему в 19 столітті [2]. Як зауважує Д. Варма, найбільший вплив на формування жанру детективу мали готичні традиції, зокрема праця Гораса Волпола "Замок Отранто": "Його роман "Замок Отранто" був, мабуть, першим сучасним художнім твором, який зацікавив читачів подіями епохи лицарства, і таким чином став прототипом того жанру роману, який згодом наслідувала місис Редкліфф... і довів до досконалості сер Вальтер Скотт" [4].

Як специфічний тип наративу, детектив ґрунтується на використанні усталених структурних елементів, таких як інтелектуальна загадка, злочин та логічна розв'язка, що поєднуються з лексично-стилістичними засобами для створення естетичної складової твору [2]. Жанрова усталеність детективу, однак, не обмежує авторську індивідуальність, яку він реалізовує через притаманні йому структурні та стилістичні компоненти. Тобто автор може дотримуватися канонічних жанрових вимог, водночас доповнюючи усталену форму новим емоційно-інтелектуальним змістом. Автор детективу, діючи у межах жанрового канону, реалізує власний ідіостиль через систему свідомих лінгвістичних виборів.

Згідно з Дж. Лічем та М. Шортом: "У найзагальнішому розумінні слово "стиль" має досить однозначне значення: воно позначає спосіб використання мови в певному контексті, певною особою, з певною метою тощо" [3]. Це дозволяє аналізувати літературно-художнє оформлення твору як результату індивідуально-авторської преференції у доборі виражальних засобів. Окрім того, науковці зауважують: "Іноді особистість автора видає якась дрібна деталь, що відображає його манеру

висловлювання чи мислення, і це, здається, підтверджує, що кожен письменник має свій мовний «відбиток пальця» — індивідуальну комбінацію мовних звичок, яка так чи інакше видає його у всьому, що він пише" [3].

Така авторська індивідуалізація безпосередньо впливає на функціонування художнього дискурсу, перетворюючи текст на простір активної взаємодії з читачем. Як зазначає Ф.С. Бацевич, художній текст стає деавтоматизованим, оскільки він будується "з урахуванням порушення законів автоматизму руху звичайного спілкування", що дозволяє кожному реципієнту знаходити власний зміст [1]. Цей процес "дешифрування" художнього повідомлення читачем детермінує специфіку когнітивного сприйняття. Детективний текст, через свою багатозначність та своєрідність, вимагає від читача більше часу на детальніше осмислення мовної форми для побудови адекватних ментальних моделей ситуацій.

Дослідження сучасного детективного роману вимагає системного підходу: для об'єктивного розкриття цих складних процесів у роботі застосовано комплексну методологію. Описовий та кількісний методи дозволяють не лише систематизувати відомості про стилістичні засоби, а й верифікувати їх частотність. Такий послідовний підхід — від вивчення жанрових канонів до аналізу когнітивних механізмів сприйняття — забезпечує розкодування ідіостилю та виявлення способів формування літературних, художніх та стилістичних аспектів у сучасному детективному романі.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Оренчак О. О. Англійський класичний детектив: жанрова генеалогія. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2023. № 61. С. 194–197.
3. Leech G. N., Short M. H. Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional Prose. London ; New York : Longman, 1981. 402 p.
4. Varma D. P. The Gothic Flame: Being a History of the Gothic Novel in England. London : Arthur Barker Ltd., 1957. 264 p.

НИЖНИК Юлія
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ПРЕСІ ПОЧАТКУ XXI СТ

Проблема відтворення національно-специфічної лексики (реалій) у сучасному медійному дискурсі набуває особливої актуальності через зростання ролі України на міжнародній арені. Реалії як «культурні маркери» відображають унікальний історичний досвід та соціально-політичні структури народу, що робить їх переклад складним процесом міжкультурної трансляції. У дослідженні встановлено, що головною перешкодою для адекватного перекладу є міжмовна лакунарність – відсутність прямих відповідників у мові перекладу. Наприклад, політичні та соціальні терміни, такі як «Maidan» або «vyshyvanka», часто вимагають спеціальних стратегій для збереження їхнього конотативного значення [1]. Основними стратегіями відтворення українських реалій в англомовних виданнях (на прикладі The New York Times, The Guardian, BBC News) є: транслітерація та транскрипція, калькування, описовий переклад, а також контекстуальна адаптація та коментарі. Ці підходи дозволяють зберегти як зміст, так і культурну специфіку одиниць перекладу.

Аналіз продемонстрував, що вибір методу перекладу залежить від політичного контексту та прагматичної настанови тексту. Неправильне відтворення реалій може призвести до спотворення образу держави у міжнародній спільноті. Отже, перекладач у політичній пресі виступає не лише як лінгвіст, а як культурний посередник, що формує об’єктивне сприйняття національної ідентичності. Подальший аналіз показує, що в умовах сучасного медіапростору спостерігається тенденція до збереження автентичної форми українських реалій із паралельним поясненням їхнього значення. Такий підхід сприяє поступовому входженню українських слів до міжнародного інформаційного обігу та формуванню стійких асоціацій у

свідомості іншомовної аудиторії. Зокрема, терміни «Maidan», «Donbas», «hromada» дедалі частіше функціонують без перекладу, що свідчить про їхню інтернаціоналізацію. Важливим є також фактор стандартизації транслітерації, оскільки варіативність написання українських слів (наприклад, Kyiv/Kiev) може впливати на політичне та культурне позиціонування держави. У цьому контексті мовна політика та рекомендації щодо передачі власних назв відіграють значну роль у формуванні єдиного інформаційного простору. Крім того, значну роль відіграє прагматичний аспект перекладу, який передбачає орієнтацію на реципієнта. Перекладач змушений балансувати між збереженням національного колориту та забезпеченням зрозумілості тексту. Надмірна екзотизація ускладнює сприйняття, тоді як надмірна адаптація призводить до втрати культурної ідентичності. Окрему увагу слід приділити впливу інформаційної війни на функціонування реалій у медіадискурсі. У таких умовах навіть вибір окремого слова може мати ідеологічне навантаження. Наприклад, різниця між термінами «conflict» і «war» або «crisis» і «aggression» суттєво впливає на інтерпретацію подій. Це підтверджує, що переклад реалій є не лише мовним, а й політичним актом.

Таким чином, ефективний переклад українських реалій в англомовній політичній пресі потребує комплексного підходу, який поєднує лінгвістичну точність, культурну компетентність та врахування прагматичних і політичних чинників.

Список літератури

1. Коптілов В. В. Актуальні питання українського художнього перекладу. Київ : Юніверс, 2000. 112 с.
2. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London : Routledge, 2016. 375 с..
3. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 1992. 304 с..
4. Newmark P. A Textbook of Translation. New York : Prentice Hall, 1988. 292 с.
5. Venuti L. The Translator’s Invisibility: A History of Translation. London : Routledge, 2008. 353 с.

НІГАЙ Ангеліна
Науковий керівник – Сорочан О.В.

СПОСОБИ ТА ПРИЙОМИ ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ТВОРІВ ДЖ. РОУЛІНҐ (на матеріалі роману «Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії»)

Передача експресивного синтаксису є одним із найскладніших і водночас найважливіших завдань художнього перекладу, адже саме синтаксичні засоби часто визначають емоційну напругу, ритм і стилістичний характер висловлювання. Своєрідність експресивного синтаксису вимагає від перекладача застосування комплексу прийомів – від буквального відтворення форми до стилістичного підсилення або перебудови структури [1].

Проаналізуємо семантичні трансформації. Так, у реченні *We're here to see He-Who-Must-Not-Be-Named!* [3] англійською героям повідомляється мета їхнього приходу. Український переклад «*Нам треба побачити Того-Кого-Не-Можна-Називати!*» [2] відходить від букви оригіналу: замість безособового «ми тут…» використано конструкцію «*Нам треба*…» [2]. Змінивши підмет і синтаксичний порядок, переклад зберігає сенс («ми мусимо побачити») і навіть інтенсифікує відтінок (частка *«треба»* підкреслює нагальність).

Ще один приклад – розгорнуте пояснення про батька: *My father was a wizard… look him up… I tell you – get your hands off me*…[3] перекладене як «*Мій батько чаклун, був чаклуном – перевірте! Аркі Алдертон, відомий конструктор мітел, перевірте його, кажу вам… заберіть руки, заберіть від мене руки*…»[2]. Переклад перестроює речення: вставляє дієслова наказового способу «*перевірте*!» [2], розбиває фразу на менші частини, вводячи емоційні вигуки. Лексичні трансформації видно у словосполученні *was a wizard*[3], яке передано як «*чаклун, був чаклуном*»[2] (підсилюючи повтором). Граматична перестановка (перехід від сполученого англомовного речення до українського

варанту з двома вигуками) зберігає повідомлюваний зміст (*«його батько – чаклун»* [2] та додає емоційну напругу через інтонаційні паузи й діалектизми.

У перекладі іноді відбувається підсилення емоційності чи, навпаки, пом'якшення вислову порівняно з оригіналом. Наприклад, речення *So, you have come* [3] перекладено як «*То ти таки прийшов*» [2]. Додавання частки «*таки*» посилює вираз, надаючи фразі відтінок остаточності й емоційної насолоди.

Проаналізовані приклади свідчать про гнучкий підхід перекладача до відтворення експресивного синтаксису. Він прагнув зберегти основну форму і лад оригінальних висловів (розділові знаки, спосіб речення), але там, де це було неможливо, використовував семантичні та стилістичні трансформації. Загалом ці прийоми виявилися ефективними: українські репліки звучать природно і відображають необхідний емоційний тон. Це свідчить про доцільність застосування описаних методів перекладу для збереження експресивності синтаксису в цільовій мові.

Список літератури

1. Вовк А. В. Експресивний синтаксис: з історії вивчення. Український смисл. 2016. № 2016.
2. Ролінг, Дж. К. Гаррі Поттер і смертельні реліквії : роман / пер. з англ. В. Морозова. Київ : АБА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007. URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3947
3. Rowling, J. K. Harry Potter and the Deathly Hallows. London : Bloomsbury, 2007. URL: https://vidyaprabodhinicollege.edu.in/VPCCECM/ebooks/ENGLISH%20LITERATURE/Harry%20potter/(Book%207)%20Harry%20Potter%20And%20The%20Deathly%20Hallows.pdf

НІКІТІНА Ганна-Марія
Науковий керівник – Колесник О.С.

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ПІСЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ПОП-КУЛЬТУРІ

Сучасна попкультура виступає середовищем формування та трансляції когнітивних моделей і культурних смислів. Одним із ключових її компонентів є пісенний дискурс, який поєднує мовний і музичний компоненти та реалізується через римо-ритмічно організований текст. Номінативні одиниці такого дискурсу є образними, емоціогенними та здатними вербалізувати базові концепти.

Концепти трактуємо як ментальні одиниці, що структурують знання про світ і вербалізуються в мовленні через лексичні та образні засоби. У сучасному англомовному пісенному дискурсі домінують концепти **LOVE, SELF, PAIN, FAME, FREEDOM**.

Концепт **LOVE** вербалізується через конструкції *"I need you", "I can't live without you", "I'm addicted to you"*, що відображають когнітивну модель кохання як залежності. Дієслова *need, can't live, addicted* актуалізують ознаку необхідності об'єкта для існування суб'єкта, що свідчить про концептуалізацію кохання як життєво важливого ресурсу.

Концепт **PAIN** реалізується у виразах "*I'm broken", "you hurt me", "tears fall"*, які демонструють метафору **EMOTIONAL PAIN IS PHYSICAL DAMAGE.** Лексеми *broken, hurt, fall,* репрезентують емоційний стан через фізичне руйнування, що вказує на тілесну основу концептуалізації внутрішніх переживань.

Концепт **SELF** вербалізується через конструкції *"I hate myself", "who am I", "I'm not okay".* Зокрема, у рядку *"I'm the bad guy"* (Billie Eilish) вербалізатор *"bad guy"* реалізує самокатегоризацію через негативно марковану роль, що формує модель **SELF AS SOCIAL LABEL.** Використання означеного артикля *the* підсилює ефект узагальнення та фіксації ролі.

У рядку *“I am whatever you say I am”* (Eminem) концепт **SELF** репрезентується як залежний від зовнішнього дискурсу, що відповідає моделі **SELF AS DISCURSIVE CONSTRUCTION**. Повтор займенника *I* підсилює фокус на суб’єкті.

Концепт **FAME** реалізується через лексеми *“fame”, “spotlight” (“fame made me crazy”)*, що репрезентують популярність як тиск (**FAME AS BURDEN**). У вислові *“fame made me crazy”* дієслово *made* вказує на причинно-наслідковий зв’язок, де популярність виступає фактором психологічної трансформації, що відповідає нашій моделі.

Концепт **FREEDOM** вербалізується через дієслова руху та виходу за межі: *“break free”, “run away”, “be myself”*. Дієслова break і run актуалізують ідею подолання обмежень, що формує метафору **FREEDOM IS MOVEMENT**, де свобода осмислюється як фізичне звільнення або втеча.

Таким чином, пісенний текст у сучасній англомовній попкультурі виступає важливим інструментом репрезентації когнітивних структур і культурних смислів. Лінгвокогнітивний підхід до аналізу пісенного дискурсу дозволяє глибше зрозуміти механізми взаємодії мови, мислення та культури.

Список літератури

1. Грижак Л., Маковійчук М. Концептуальні метафори сучасного англомовного пісенного дискурсу. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Вип. 32, т. 1. С. 99–105.
2. Кузнєцова М. О., Ходус А. М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI століття). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2017. № 29, т. 2. С. 53–56.
3. Лакофф Дж., Джонсон М. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К., 2006. 716 с.
5. van Dijk T. A. Discourse and Power. New York : Palgrave Macmillan, 2008. 308 p.

НЯГУ Катерина
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ЛАКУНИ В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЕЛІМІНАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ

У сучасному мовознавстві та перекладознавстві проблема взаємодії мови і культури посідає важливе місце. Одним із проявів цієї взаємодії є лінгвокультурні лакуни: мовні одиниці або поняття, що відображають специфіку певної культури та не мають прямих відповідників у мовній системі іншого народу [2, с.42]. Наявність таких одиниць значно ускладнює процес перекладу, оскільки перекладачеві необхідно передати не лише зміст, але й культурні особливості, закладені в оригінальному тексті.

Проблема лакунарності привертала увагу багатьох дослідників, серед яких Роксолана Зорівчак, Олена Селіванова, Володимир Карабан та інші. У своїх працях науковці розглядають природу безеквівалентної лексики, причини виникнення лакун та можливі шляхи їх відтворення у перекладі. Водночас проблема ефективного відтворення лінгвокультурних лакун у художньому перекладі залишається актуальною і потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є визначення особливостей перекладу лінгвокультурних лакун та аналіз способів їх елімінації у художньому тексті.

Матеріалом дослідження слугує роман Джерома Девіда Селінджера «The Catcher in the Rye» та його український переклад «Над прірвою у житі», виконаний О. Борщевським. Емпіричну базу дослідження склали 87 лінгвокультурних лакун, відібраних методом суцільної вибірки з тексту оригіналу та їхніх відповідників в українському перекладі.

Кількісний розподіл виявлених одиниць продемонстрував переважання мовних лакун (38%), що пов’язано з насиченістю роману ідіоматикою та підлітковим сленгом. Культурні лакуни, що становлять 24% вибірки, пов’язані з реаліями американського суспільства 1950-х років. Зокрема, це стосується освітньої

системи ("prep school" - елітна приватна школа) та міського простору ("the lagoon in Central Park").

Концептуальні лакуни (15%) відображають глибинні розбіжності у світосприйнятті. Ключовим прикладом є поняття "phony", яке Голден використовує для означення фальші дорослого світу; О. Борщевський вдається до контекстуальних замін («лицемірний», «удаваний»), намагаючись зберегти емоційне навантаження. Стилістичні лакуни (23%) представлені специфічним регістром мовлення, як-от вигуки "goddamn" чи прикметник "crumby", які в перекладі адаптуються через функціональні аналоги («проклятий», «паршивий»).

У ході дослідження встановлено, що для передачі цих одиниць перекладач використовує різноманітні стратегії. Найбільш частотним виявився метод функціонального аналогу (34%), що дозволяє зберегти динаміку тексту, та описовий переклад (27%), необхідний для розкриття змісту культурних реалій. Також застосовуються транскодування (8%), калькування (12%) та контекстуальна заміна (19%).

Отже, аналіз лінгвокультурних лакун у художньому перекладі дозволяє глибше зрозуміти особливості взаємодії мови та культури, а також визначити ефективні перекладацькі стратегії, що забезпечують адекватну передачу культурно маркованих мовних одиниць.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при ЛДУ «Вища школа», 1989. 216 с.
4. Salinger J. D. The Catcher in the Rye. Boston: Little, Brown and Company, 1951. 214 p.
5. Селінджер Дж. Д. Над прірвою у житі : роман / пер. з англ. О. Борщевського. Київ : Основи, 2014. 216 с.
6. Швачко С. О. Проблеми перекладознавства : навч. посіб. Суми : СумДУ, 2010. 154 с.

ОЗАРКО Ліза
Науковий керівник – Мойсюк В.А.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ МЕТАФОРИЧНІ МОДЕЛІ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЕММАНЮЕЛЯ МАКРОНА

Сучасний політичний дискурс активно використовує метафору як важливий риторичний засіб інтерпретації соціально-політичних процесів і формування картини світу. Вона постає як «частина механізму концептуалізації політичного простору» [2] та як «іманентна ознака політики: метафоризувати означає «говорити про інше», щоб змінити сприйняття реальності» [4]. Особливо виразно це виявляється у президентських промовах, де метафора виконує не лише стилістичну, а й когнітивну та переконувальну функції, формуючи суспільні уявлення про політичні події, що й зумовлює **актуальність** дослідження.

Метою нашої роботи є виявлення та аналіз найбільш уживаних концептуальних метафоричних моделей у промовах президента Франції Емманюеля Макрона за 2017–2025 рр.

Із появою поняття «концептуальної (когнітивної) метафори», яку Дж. Лакофф і М. Джонсон визначають як «осмислення однієї абстрактної сфери (цілі) через терміни іншої, більш конкретної та емпірично зрозумілої сфери (джерела)» [5], у лінгвістиці сформувався новий погляд на функціонування метафоричних моделей. За Н. Гериш, політичні концепти розкриваються через метафоричні моделі, що структурують наше сприйняття реальності за допомогою системи фреймів [1]. У межах когнітивної теорії метафори «концептуальна модель» постає як системне відображення однієї сфери досвіду через іншу, більш конкретну та тілесно переживану. Такі моделі структурують політичний дискурс і уможливлюють осмислення складних соціальних явищ через знайомі когнітивні схеми. Аналіз корпусу промов Е. Макрона показав, що найбільш продуктивними є моделі, які репрезентують політичні процеси через універсальні схеми тілесного та конфліктного досвіду, а саме:

1) модель ПОЛІТИЧНА/СОЦІАЛЬНА НАПРУГА → ХВОРОБА, в якій розбіжності та радикалізація подаються як *une fièvre* «гарячка» чи *un malaise* «хвороба», що «охоплюють»

суспільство, створюють образ критичної ситуації, яка потребує контролю та лікування, тобто зусиль уряду та громадян, напр.:

À cette situation s'ajoute ***une fièvre*** *qui s'est emparée ces dernières années du débat public et parlementaire…* [3]; *Ce sont quarante années de* ***malaise*** *qui ressurgissent:* ***malaise*** *démocratique…* ***malaise*** *face aux changements de notre société…* [3];

2) модель ПОЛІТИКА → БОРОТЬБА/ВІЙНА, в якій політичні виклики представлено як форми протистояння. Через лексеми *une guerre* «війна», *un combat* «боротьба», *une bataille* «бій» політична діяльність постає спільною боротьбою за захист республіканських цінностей та єдність нації, напр.:

Nous sommes en ***guerre****. En* ***guerre*** *sanitaire certes: nous ne luttons ni contre une armée ni contre une autre nation, mais l'ennemi est là, invisible, insaisissable, et qui progresse* [3]; *Reprendre la* ***bataille*** *des idées et défendre avec force les principes qui sont les nôtres* [3]; *Ce* ***combat*** *pour l'unité est à reconquérir et à reprendre chaque jour* [3].

Як бачимо, ці моделі послідовно структурують інтерпретацію кризових ситуацій у промовах політика та слугують засобом концептуалізації суспільних проблем і шляхів їх подолання. Використовуючи метафору, оратор свідомо відходить від сухого опису політичного об'єкта, звертаючись до іншої сфери досвіду, щоб згодом повернутися до вихідної теми з наперед заданою емоційною оцінкою.

Список літератури

1. Гериш Н. Концептуальна метафора у політичному дискурсі. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. № 24. С. 27–32. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/8489/1/9.pdf
2. Мойсюк В. Метафоризація влади та конфлікту в політичному дискурсі (на матеріалі промов Емманюеля Макрона). *Advanced Linguistics*. 2025. № 16. Киів: КПІ ім. Ігоря Сікорського. С. 171-178. DOI: https://doi.org/10.20535/.2025.16.342984
3. L'Actualité du président de la République. URL : https://www.elysee.fr/
4. Bacot P. La métaphore, outil politique. *Réforme.* 2024. URL : https://www.reforme.net/initiatives-2/idees/la-metaphore-outil-politique/
5. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. University of Chicago Press, 1980.

ОЛЕКСАНДРЕНКО Софія
Науковий керівник – Олексишина Л.Г.

ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ОДИН ЗІ СПОСОБІВ ТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ (часовий проміжок 2020-2025 рр.)

Усі мови світу відчувають безпрецедентний вплив англійської мови на їхній словниковий склад у XX та XXI століттях [1; 2]. У період з 2020 по 2025 рр. до сучасного лексикону німецької мови увійшла значна кількість англійських запозичень, що відображають глибокі соціальні та культурні трансформації, спричинені різними факторами (глобалізація, діджиталізація; пандемія COVID-19 та ін. [1; 2]. Англіцизми стали словотвірними елементами, що породжують нові семантичні поля та гібридні конструкції [1].

Інтеграція англійських лексичних одиниць у німецьку мову відбувається кількома морфологічними шляхами. Пряме запозичення вважається найпростішим механізмом, наприклад, *Zoomparty; Covidparty; Open-Air-Party* [4]. Ці інновації були утворені за структурними моделями морфологічної деривації ***Sub1 + Sub1 = Sub*** та ***Adj + Sub1 + Sub2=Sub***. Такі лексичні запозичення зазвичай зберігають англійську орфографію та вимову, але відповідають граматичним моделям відмінювання та родам німецької мови. Неологізми *Netflixparty, Zoomparty* та *Open-Air-Party* будуть жіночого роду, оскільки іменник *Party* належить до жіночого роду в німецькій мові [4].

Гібридний словотвір вважається особливо продуктивною стратегією творення неологізмів, коли англійські корені поєднуються з німецькими афіксами (суфіксами чи префіксами) чи лексемами для творення нових слів: *ghosten*; *boosten; lockdownen; e-meeten* [4]. Лексичні інновації були утворені за структурною моделлю морфологічної деривації ***V+en=V***. Лексичні інновації *gesmasht* та *bemaskt* утворені за структурною моделлю ***ge-+V+-t= PartII***. Очевидно, що запозичені лексичні одиниці стають продуктивними основами для творення складних слів за принципами німецького словотвору.

Семантичний спосіб словотвору відіграє важливу роль у творенні лексичних інновацій у німецькій мові. До семантичних

способів словотвору відносять метафоричне / метонімічне перенесення та переосмислення лексичного значення слова або словосполучення. Серед семантичних лексичних інновацій виділяють лексичні одиниці, які змінюють своє значення, втрачаючи ті значення, які вони мали, або у семантичній структурі прослідковується новий лексико-семантичний варіант. Наприклад, німецька лексична інновація *flexen (випендрюватися)* походить від англійського дієслова *to flex (напружити м'язи або зігнути частину тіла)* [3]. Неологізм *flexen* виник внаслідок переосмислення значення англійського дієслова *to flex*. Очевидно, що смислові рамки дієслова *flexen* розширилися за рахунок появи нового лексико-семантичного варіанту у німецькій мові (молодіжний сленг).

Метафоричне чи метонімічне перенесення вважається найбільш поширеним механізмом семантичної деривації. Творення лексичних інновацій може відбуватися шляхом перенесення найменування за такими типами – неживий предмет може бути наділений властивостями або якостями живих істот (форма, колір, дія, характерна ознака); або неживий предмет може набувати властивостей іншого неживого предмету: *Babyelefant* (m) вживається на позначення відстані, якої мають дотримуватись люди, щоб не підхопити COVID-19 [4].

Отже, англійські запозичення відіграють важливу роль у збагаченні словникового складу німецької мови.

Список літератури

1. Рись Л. Ф., Левчук Ю. С. Неологізми-запозичення в сучасній німецькій мові як дзеркало впливів. *Серія «Філологічні науки». Наукові записки*. 2025. Т. 3, № 214. С. 180–187. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/864.
2. Klosa-Kückelhaus, A. Neue Wörter in der Coronakrise – von Social Distancing und gabenzaun. Erschienen in: Sprachreport Jg., 2021. B. 36, Nr. 2, S. 1–5. URL: https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/10797/file/Klosa_Kueckelhaus_Neue_Woerter_21.pdf
3. Longman Dictionary. URL: https://www.ldoceonline.com
4. Neologismenwörterbuch. OWID – Online Wortschatz Informationssystem Deutsch, hrsg. vom Leibniz-Institut für Deutsche Sprache, Mannheim. URL: https://www.owid.de

ОЛОЄР Адріана
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ДІЄСЛОВА РУХУ В СУЧАСНІЙ БРИТАНСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ: КОРПУСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз дієслів руху в сучасній британській та американській художній прозі дає змогу описати динаміку наративу й з'ясувати, як стилістичні та культурні чинники впливають на вибір цієї лексики. Корпусні методи забезпечують поєднання якісного опису та кількісної перевірки результатів. Дієслова руху позначають не лише фізичне переміщення, а й психологічні та метафоричні стани персонажів.

Мета нашої розвідки — окреслити провідні тенденції функціонування дієслів руху в двох традиціях із опорою на корпусні підходи та сучасні наукові спостереження.

Дослідниця Тетяна Дейкун «досліджує корпусний підхід до аналізу дієслів руху в англомовному художньому тексті та підкреслює залежність інтенсивності й типу руху від тематичної домінанти та авторської інтенції» [3, с. 213]. У британській прозі дієслова руху часто актуалізують внутрішній неспокій, вагання або пошук, що реалізується у частотних лексемах to walk, to wander, to pace. Оксана Мельничук зазначає, що «вербалізація руху в британській прозі є засобом художньої організації простору й розкриття психологічної мотивації персонажів» [1, с. 83]. Тому конструкції на кшталт He walked into the silent room, uncertain of his next step поєднують опис переміщення з маркерами невпевненості й внутрішнього стану.

В американській художній традиції простежується вища динаміка та лексична варіативність, зокрема через активне використання фразових та ідіоматичних конструкцій. Анна Харченко підкреслює, «що це зумовлено орієнтацією американського письма на виразність і темповість оповіді» [2, с. 129]. Унаслідок цього зростає частотність фразових дієслів, які уточнюють спосіб або швидкість руху (to rush out, to dash in, to sneak away) і створюють ефект «візуалізації» події. Анна

Харченко також звертає увагу на «продуктивність метафоризації рухових дієслів — від усталених виразів до новотворів, що підкреслюють актуальність персонажа й ситуації» [2, с. 132]. Водночас у двох традиціях рух є важливою моделлю концептуалізації внутрішніх змін і часу (пор. to move mountains, to run out of time).

Жанрові параметри впливають на функціонування рухових дієслів: у детективній та пригодницькій прозі вони активізують сюжет і підтримують напруження, а в психологічній — слугують індикаторами переживань і саморефлексії. Тетяна Дейкун наголошує, «що такий підхід дає змогу фіксувати зміни не лише в номінації руху, а й у його концептуалізації, що важливо для лінгвістичної інтерпретації художнього текстт» [3, с. 217].

Дієслова руху є маркером стилю, жанру та ідіостилю автора: у британській прозі вони частіше виконують психологізувальну функцію, тоді як в американській — динамізують наратив завдяки фразовим та ідіоматичним моделям. Дієслова руху реалізують описову, наративно-динамічну та образно-метафоричну функції, забезпечуючи стилістичну варіативність сучасної англомовної прози.

У підсумку дослідження підтверджує, що дієслова руху в сучасній британській і американській прозі зберігають традиційну ядрову групу та істотно розширюються за рахунок фразових, метафоричних і розмовних форм, що підвищує стилістичну варіативність і культурну динамічність художньої мови.

Список літератури

1. Мельничук О. П. Дієслова руху в сучасній англомовній прозі: семантика та функції. Вісник Київського університету. Серія: Філологічні науки. 2021. № 2. С. 80–86.
2. Харченко А. Я. Фразові дієслова руху в американській художній прозі початку XXI століття. Мовознавчі студії. 2023. № 1. С. 127– 135.
3. Дейкун Т. І. Корпусний підхід до аналізу дієслів руху в англомовному художньому тексті. Науковий часопис НаУКМА. Філологія. 2022. Т. 21. С. 210–218.

ОПЕЧЕНИК Микола
Науковий керівник - Лесінська О.М.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАПРОДУКТІВ (український кінодубляж і переклад коміксів)

Переклад англомовних медіапродуктів для української аудиторії розглядається як складний процес міжкультурної адаптації, що передбачає врахування мовних, прагматичних і культурних чинників. У цьому контексті перекладацькі трансформації постають основним інструментом досягнення адекватності перекладу та збереження комунікативного ефекту оригіналу [1].

Особливої уваги потребує аудіовізуальний переклад, у якому вербальний компонент поєднується з візуальним рядом та часовими обмеженнями [2]. Не менш специфічним є переклад коміксів, де текст функціонує у тісній взаємодії з графічними елементами, а перекладач змушений адаптувати мовний матеріал до обмеженого простору та жанрових особливостей [3].

Для аналізу перекладацьких трансформацій було використано англомовний серіал та комікси „The Boys" та їх українські переклади. Нижче наведено одні з найяскравіших прикладів трансформацій з кожної групи:

1. **Лексичні трансформації:** простежується тенденція до диференціації значень з метою більш точної передачі семантики оригіналу. Так, у серіалі репліка „Carol helped me *see* that." [4] передана як „Керол допомогла мені *зрозуміти*." [5], а в коміксі: „Whole *issue* of compensation's an extremely tricky" [6] - „Уся ця *справа* з компенсаціями дуже складна" [7].

2. **Лексико-граматичні трансформації:** характеризуються високою частотністю, зокрема у формі компенсації. У серіалі приклад „We need a top secret, *Yankee White* designation for Compound V." [4] перекладено як „Нам потрібне секретне, *супернадійне* визначення для препарату В." [5]. У коміксі

компенсація реалізується в репліці „We were the ones who *kept an eye on 'em*." [6] - „Ми були тими, хто *тримали їх на мушці*." [7].

3. **Граматичні трансформації:** застосовуються для забезпечення природності синтаксичних конструкцій у перекладі. У серіалі приклад „He could be *dead*." [4] трансформовано у „Можливо, він *помер*." [5], що супроводжується зміною граматичної структури - транспозицією. Подібне явище спостерігається й у коміксі: „Tell you the truth, I thought it was *diabolical*." [6] - „Правду кажучи, я думаю, це було *пекло*." [7]

4. **Стилістичні трансформації:** спрямовані на збереження розмовного характеру мовлення персонажів. У серіалі експресивацію ілюструє приклад „Two for 64 *dollars*!" [4] - „Дві за 64 *бакси*!" [5], у той час як у коміксі: „You wanna *word, white boy*?" [6] - „Хочеш *побазарить, білосніжко*?" [7].

Зіставний аналіз засвідчив, що як у кінодубляжі серіалу, так і в перекладі коміксу домінує компенсація, тоді як найменш уживаними є конкретизація та нейтралізація в серіалі й описовий переклад і конкретизація в коміксі. Це підтверджує визначальну роль жанрових і медіаформатних чинників у виборі перекладацьких стратегій під час міжкультурної адаптації медіапродуктів.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу. Fundamentals of Translation Studies. навч.посібник для студ. ф-тів іноземн.мов. Чернівці : Чернівецький ун-т, 2016. 376 с.
2. Gambier Y. Challenges in research on audiovisual translation. Tarragona : Intercultural Studies Group, 2009. P. 17–25.
3. Воробйова В. М., Кальниченко О. А. Особливості перекладу коміксів. In statu nascendi. 2020. № 20. С. 33–37.
4. „The Boys" Video: season 2 episode 1: веб-сайт. URL: https://himovies.sx/watch-tv/the-boys-33895.5473096
5. Серіал „Хлопаки": веб-сайт. URL: https://uaserials.net/series/6742-hlopaki.html
6. „The Boys" comics: веб-сайт. URL: https://getcomics.org/other-comics/the-boys-1-72-2006-2012-chronological-order/
7. Комікс „Хлопаки": веб-сайт. URL: https://comixtopia.in.ua/titles/hlopaki

ОРЕЛ Вероніка
Науковий керівник – Бешлей О.В.

ГЕНДЕРНА АСИМЕТРІЯ В РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СТАРІННЯ: ВІД «СТИГМИ» ДО «СТАТУСУ»

Сучасний рекламний дискурс виступає потужним інструментом формування соціальних норм, де процес біологічного старіння людини піддається жорсткій гендерній диференціації. Реклама не просто показує суспільні цінності, а й активно конструює їх, маніпулюючи сприйняттям вікових змін. У рамках патріархальної парадигми маркетингові стратегії формують кардинально різні ідеї для чоловіків та жінок, де в основі лежить прагматична мета – монетизація соціальних страхів.

Для жіночого сегмента характерна стратегія «патологізації». Рекламні кампанії брендів як-от Lancôme чи Dior активно використовують мілітарну лексику (*fight oxidation, fight ageing*), маркуючи природні вікові зміни як «дефекти», котрі потребують негайного «виправлення» (*correction, repair*). Показовим є використання образів молодих амбасадорок, таких як Кара Делевінь, для реклами антивікових засобів (наприклад, гасло *«Catch your youth»*). Це створює когнітивний дисонанс: продукт, спрямований на подолання ознак старіння, презентується через осіб, які цих ознак не мають. Як зазначають дослідники, такий дискурс посилює невпевненість жінки, перетворюючи зморшки на загрозу її соціальній успішності [1, 24 ст.]. Навіть еволюція брендів фарб для волосся (Schwarzkopf, L'Oréal Paris), що переходять до меседжу *«natural grey hair enhancer»*, часто залишається спробою приховати старіння під маскою «підтримки кольору», не руйнуючи при цьому канон бездоганності.

Натомість у чоловічому сегменті панує стратегія «статусної легітимізації». Старіння чоловіка розглядається як ознака професійної майстерності та накопиченого капіталу. Кампанії за участю Мадса Міккельсена (Zegna) або Рорі Макілроя (OMEGA) демонструють «золотий стандарт», де сивина виступає маркером авторитету. У контексті реклами MitoQ (використання архетипу

«Silver fox» - ідіома, якою описують привабливого чоловіка середнього або старшого віку з сивим волоссям) зрілість подається як «час для себе», де енергія підтримується технологіями, щоб насолоджуватися життям. Чоловік, що старіє, не «бореться» з часом - він його «підпорядковує». Історичний дискурс Rolex, що закріпив образ лідерів, які «керують долями світу», залишається візуальним кодом, де статус прямо пропорційний віку та досвіду.

Цікавим феноменом стає спроба впровадження «фемвертайзингу» (*femvertising*), проте він часто залишається поверхневим. Бренд-стратегії продовжують експлуатувати парадокс: жіноча тілесність у зрілому віці потребує постійної візуальної корекції, тоді як чоловіча - визнання та поваги. Монетизація жіночої невпевненості виявляється більш стабільним джерелом прибутку, ніж інклюзивна реклама, адже патріархальні норми продовжують диктувати, що для жінки «молодість» є головною валютою.

Отже, реклама транслює нерівність, де жіноча старість сприймається як втрата декоративної функції, а чоловіча - як набуття соціальної ваги. Подальші дослідження рекламного дискурсу мають бути спрямовані на деконструкцію цих маніпулятивних кодів, аби наблизити сприйняття старіння до природного, а не комерційного виміру.

Список літератури

1. International Journal of Ageing and Later Life, 2017 11(1): 736. Fine Lines: cosmetic advertising and the perception of ageing female beauty, By CAROLINE SEARING & HANNAH ZEILIG [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ijal.com/article/analysis-of-ageing-discourse

ОСТАФІЙ Ірина
Науковий керівник – Гоменюк О.Я.

ПЕРЕКЛАД ПОРІВНЯНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В РОМАНАХ СЕСІЛІЇ АХЕРН

У системі художніх засобів мови порівняння посідає особливе місце, оскільки воно забезпечує наочність образу, активізує асоціативне мислення читача та сприяє емоційному впливу тексту. Метою дослідження було з'ясувати стилістичну функцію порівнянь та способи їх відтворення українською мовою в книгах Сесілії Ахерн «P.S. I Love You» та «The Lyrebird».

На відміну від інших тропів, порівняння ґрунтується на відкритому зіставленні двох об'єктів або явищ, що дає змогу авторові безпосередньо підкреслити спільну ознаку між ними. Л. Мацько наголошує, що порівняння виконує не лише декоративну функцію, а й слугує способом оцінювання та інтерпретації дійсності, оскільки через нього автор передає власне ставлення до зображуваного [3, с.214]. У межах функціонального підходу порівняння класифікують за роллю, яку вони відіграють у тексті. Зокрема, виділяють образотворчі порівняння, що створюють візуальні картини; характерологічні, спрямовані на розкриття рис персонажа; експресивні, покликані посилити емоційний ефект; а також композиційні, які беруть участь у побудові цілісної структури художнього твору [1, с. 129].

Переклад порівнянь у художньому тексті ґрунтується на принципі функціональної еквівалентності та передбачає вибір між різними стратегіями: збереженням образу, його трансформацією, заміною, нейтралізацією або компенсацією. О. Дубенко звертає увагу на те, що англомовні порівняльні конструкції часто тяжіють до лаконічності та нейтральної лексики, тоді як в українській традиції переважають емоційно забарвлені та фразеологізовані моделі [2, с. 73].

Аналіз романів засвідчив, що порівняння посідають помітне місце у стилістичній організації обох творів. У «P.S. I Love You» вони здебільшого передають сильні емоційні переживання, розгубленість і внутрішню напругу героїні, часто маючи

розмовне або іронічне забарвлення. Натомість у «The Lyrebird» порівняльні конструкції частіше спрямовані на створення атмосфери загадковості й ліричної відстороненості. Проведений аналіз засвідчує, що переклад порівнянь у романах Сесілії Ахерн ґрунтується на гнучкому поєднанні різних стратегій, серед яких домінують заміна образу, фразеологізація та збереження порівняльної конструкції. Фразеологізація сприяє природності перекладу та інтегрує текст у систему українських мовних стереотипів.

Отже, переклад порівнянь у художньому тексті постає як творчий процес, спрямований на відтворення не лише змісту, а й емоційно-стилістичного ефекту оригіналу. Проведене дослідження показало, що успішне передавання порівняльної образності потребує поєднання мовної точності зі стилістичною чутливістю та врахування контексту.

Список літератури

1. Головащенко Ю. Художній текст крізь призму синергетики. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 36, т. 1. С. 128–131. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/36_2021/part_1/21.pdf (дата звернення: 24.02.2026).
2. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2005. 224 с.
3. Мацько Л. І. Стилістика української мови. Київ: Академія, 2003. 462 с.

ПАВЧУК Маріанна
Науковий керівник – Косенко А.В.

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ДИСКУРС: ЙОГО СЕМАНТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Як зазначають сучасні дослідники, дискурс – це «певне висловлювання, яке передбачає мовця та слухача й намір першого певним чином впливати на другого» [1, с. 16]. Таке визначення висвітлює прагматичну природу дискурсу: кожне висловлювання містить у собі цілеспрямованість на досягнення певного комунікативного ефекту.

У лінгвопрагматичному аспекті маніпуляція розглядається як специфічна форма комунікативного впливу, що реалізується через цілеспрямований добір мовних засобів. Майстерне використання певних мовних ресурсів має стратегічний характер з метою прихованого впливу на когнітивну та поведінкову діяльність адресата [2, с. 348]. Цілеспрямована схема реалізується за допомогою емоційно забарвленої мови, метафор, евфемізмів, фреймінгу подій та вибіркового подання фактів.

Семантична невизначеність у сучасному медіадискурсі виступає не лише як природна властивість мови, а й як свідомо використовуваний інструмент впливу на аудиторію. Така мовна стратегія має на меті вибудувати варіативні інтерпретації, які є найвигіднішими в конкретній ситуації або повністю заперечують небажаний зміст. Наприклад, у заголовку “G7 to take 'necessary measures' to support energy supplies” [4] фраза **“***necessary measures”* є семантично невизначеною, оскільки створюється хибний образ виконання активних дій, розмивається поняття масштабів та періоду реалізації, опускається конкретизація для аудиторії.

Маніпулятивний потенціал семантичного завуалювання та ухилення від відповідальності реалізується через специфічні синтаксичні конструкції – номіналізації і пасивного стану. Наприклад, у наведеному заголовку заміна дієслова «to secure»

зміщує акцент з політичного компромісу на технічний фінансовий процес: *Ukraine agrees to pump Russian oil to Hungary to secure EU loan [5] / Україна погоджується постачати російську нафту до Угорщини задля отримання кредиту від ЄС.* Внаслідок чого відбувається пом'якшення сприйняття реальності, в якій країна, що перебуває у стані війни, транспортує ресурси агресора своєю територією.

Англомовні дезінформаційні тексти характеризуються наявністю великої кількості негативних ключових слів та надмірно драматичною мовою: *"Number of meningitis cases rises again"*, *"COVID-19 changes your DNA"* [3], *"Robots Are Stealing Our Jobs"* [6]. Це експлуатує страх перед невідомим, викривлює інформацію та підриває інституційну довіру до науки.

Отже, дискурс постає не лише як форма мовлення, а й як інструмент цілеспрямованого впливу, що реалізується через прагматично вмотивований добір мовних засобів. Маніпуляція в межах медіадискурсу набуває системного характеру: вона виявляється у використанні семантичної невизначеності, емоційно забарвленої лексики, фреймінгу, а також специфічних синтаксичних конструкцій, які здатні приховувати або трансформувати зміст повідомлення. У результаті дослідження було виявлено вплив мовних стратегій, які сприяють формуванню вигідних інтерпретацій подій, впливають на когнітивні процеси адресата, посилюють страх, сіють паніку та викривлюють сприйняття реальності, що особливо виразно проявляється в дезінформаційних медіатекстах.

Список літератури

1. Мамчур, Л. (2012) Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи: монографія / Лідія Мамчур. – Умань : Видавець «Сочінський», – 449 с.
2. Mialkovska L, Yanovets A, Sternichuk V, Nykoliuk T, Honchar K, Khnykina O. Manipulative tactics in modern English-language media discourse. Conhec Divers. 2023;15(38):345-362.
3. Sky News. URL: https://news.sky.com/
4. BBC News. URL: https://www.bbc.com/news
5. The Daily Telegraph. URL: https://www.telegraph.co.uk/
6. Entrepreneur. URL: https://www.entrepreneur.com/

ПАЛАМАРЮК Анастасія
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ЛІТЕРАТУРНОМУ Й АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ "ПОЛЛІАННА"

Переклад художньої літератури та аудіовізуальних творів – складний процес, який передбачає не лише точне відтворення змісту, а й збереження емоційної насиченості та стилю. Роман Елеонори Портер "Поллі́анна" та його кіноверсія 1960 року демонструють застосування різних перекладацьких трансформацій.

У процесі дослідження було проаналізовано переклад роману "Поллі́анна", опублікований 2014 року видавництвом "Країна Мрій" та фільм "Поллі́анна" (1960), знятий студією Walt Disney Productions під керівництвом Девіда Свіфта. Основну увагу було приділено таким видам перекладацьких трансформацій:

1. Лексичні трансформації: простежується використання диференціації задля точної передачі полісемантичних слів. У реченні *"Maybe you have* ***a trunk****." [5]– "У тебе є* ***валіза****?"[2]* слово *trunk* має різні значення, але перекладач використав найбільш доречне в цьому контексті. Диференціація також присутня у репліці з фільму: *"Well, just* ***call*** *me Nancy, same as everybody else." [4] – "Просто* ***називай*** *мене Ненсі, як усі інші." [3]*
2. Лексико-граматичні трансформації відповідають за точну передачу сенсу речення оригіналу на мову перекладу із використанням інших конструкцій та уточнень. У реченні *"He meant* ***not to mention*** *it to HER." [5] – "Головне, щоб тітонці* ***анічичирк****!" [2]* яскраво видно компенсацію задля передавання емоційного забарвлення речення. Схоже рішення прослідковується у репліці: *"Miss Goody Two-Shoes"[4] – "Міс гарненькі черевички"[3]*
3. Граматичні трансформації стосуються змін в синтаксичній структурі речень для збереження природності мовлення в

перекладі. Наприклад, репліка з фільму *“Go away from me, please, boy.”[4] – “Будь ласка, відійди від мене, хлопчику.”[3]* передана із використанням перестановки задля зміни порядку слів у реченні відповідно до норм української мови. Перестановка використовується й у книзі: *“Pollyanna entered school in September.”[5] – “З вересня Поллі почала ходити до школи.”* [2]

4. Стилістичні трансформації: активне використання екпресивізації у книзі: *“But it's true.” [5] – “Але, дядьку, це щира-щирісінька правда.” [2]* Натомість у фільмі знайдено більше прикладів нейтралізації: *“Oh, well, thanks for not spilling the beans about you-know-who.”[4] – “Дякую, що ти не розповіла сама знаєш про кого.” [3]*

Отже, у художньому перекладі роману та аудіовізуальному перекладі фільму застосовано різні види перекладацьких трансформацій, що дозволило зберегти загальний стиль і зміст оригіналу. Найчастіше зустрічаються лексичні та стилістичні трансформації, які допомагають зберегти культурну унікальність. Перспективи дослідження включають детальний аналіз перекладу дитячої літератури та кіноперекладів для вивчення специфіки передачі культурних реалій.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу = Fundamentals of Translation Theory : посібн. для студ. ф-тів іноземн. мов. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2016. 372 с.
2. Портер Е. Поліанна / Елеанор Портер ; Пер. З англ. В.Наливаної ; Іл. О. Воронкової. К: Країна Мрій, 2014. 304 с.
3. Фільм Поллліанна (1960) онлайн українською мовою в HD. *UAKino - дивитися фільми та серіали онлайн в HD якості*. URL: https://uakino.best/filmy/genre_comedy/26957-pollianna.html (дата звернення: 28.01.2026).
4. *“Pollyanna.” IMDb, https://www.imdb.com/title/tt0054195/*
5. Porter E. Pollyanna. Boston: Lothrop, Lee & Shepard Company, 1913.

ПАЛІЙ Вікторія
Науковий керівник – Лесінська О.М.

МОВНА ТА КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ У КІНОВСЕСВІТІ MARVEL: ЛОКАЛІЗАЦІЯ ІМЕН, ПЕРСОНАЖІВ, НАЗВ МІСЦЬ ТА ФІЛЬМІВ

Глобалізація кінематографу сприяє поширенню популярних франшиз у різних країнах, що створює потребу у якісному аудіовізуальному перекладі. Пряма передача змісту не завжди забезпечує адекватне сприйняття іншомовною аудиторією. Тому важливу роль відіграє локалізація – процес мовної та культурної адаптації, що дозволяє адаптувати контент із врахуванням національних особливостей цільової аудиторії, включаючи емоційний та культурний контекст [1,2].

Кіновсесвіт Marvel є однією з наймасштабніших франшиз сучасного кінематографа, що поєднує вигадані світи, власні назви, сленг, жарти та культурні референції. Переклад та адаптація цих елементів є багаторівневим процесом. Для повного сприйняття контенту перекладачі застосовують різні методи: транскрипцію, транслітерацію, калькування та адаптацію. Важливо враховувати прагматичний ефект висловлювань персонажів та емоційне забарвлення, зокрема інтер'єкції, що передають реакції та настрій, тоді як ономатопеї у кіно часто замінюються аудіоефектами або інтонацією [3,4].

Передача вигаданих топонімів та імен персонажів є складною. Наприклад, *Xandar (Ксандар)*, *Knowhere (Ноуер або Ніденія)*, *Sakaar (Сакаар)* можуть перекладатися через транслітерацію або часткове збереження оригіналу. Імена персонажів також адаптуються: *Rocket Raccoon* став *Ракета*, що зберігає основний зміст, але втрачає компонент єнот, а *Star-Lord* залишився без змін або перекладається як *Зоряний Лицар*. Адаптація гумору та культурних референцій теж важлива: жарти можуть замінюватися локальними еквівалентами або залишатися незмінними, якщо зрозумілі українській аудиторії, як згадка про Кевіна Бейкона у *Вартових Галактики* [2,4,5].

Особливо показовим є переклад супергеройських псевдонімів: *Ant-Man* стає *Людиною-мурахою* -приклад перестановки та калькування для фонетичної природності, тоді як *Doctor Strange* залишається *Доктором Стренджем*, оскільки ім'я набуло статусу власного бренду [4]. Також варто зазначити стратегію модуляції у перекладі *Captain America: Civil War* як *Перший месник: Протистояння*, що уникнуло політично зарядженого терміну «громадянська війна» [2]. У разі *Deadpool & Wolverine* використано комбінацію: *Дедпул* передано фонетично, а *Wolverine* — семантично як *Росомаха*, що демонструє баланс між брендом і зрозумілістю [4].

Ефективна локалізація сприяє правильному сприйняттю контенту та підтриманню емоційного ефекту оригіналу. Вдале використання адаптаційних стратегій дозволяє глядачам зануритися у вигаданий світ, не втрачаючи сюжетних, гумористичних та емоційних елементів.

Отже, мовна та культурна адаптація є невід'ємною частиною аудіовізуального перекладу, що визначає його якість та ефективність. Локалізація кіновсесвіту Marvel демонструє широкий спектр стратегій, які дозволяють зберегти баланс між точністю перекладу та природністю для аудиторії, завдяки чому глядачі можуть не лише зрозуміти зміст, а й відчути атмосферу фільму так, як задумали його творці [5].

Список літератури

1. Gottlieb, H. (2005). Multidimensional Translation: Semantics Turned Semiotics. Amsterdam: John Benjamins.
2. Díaz Cintas, J., Remael, A. (2007). Audiovisual Translation: Subtitling. London: Routledge.
3. Радецька С. В. Адаптація в аудіовізуальному перекладі: субтитрування та дубляж. Наукові записки НПУ ім. Драгоманова, 2020, № 5, с. 56–63.
4. Лисенко О. В. Особливості локалізації культурних реалій у фільмах. Філологічні науки: сучасні тенденції, 2021, № 8, с. 112– 119.
5. Guynes, S. A. (2014). Four-Color Sound: A Peircean Semiotics of Comic Book Onomatopoeia. Public Journal of Semiotics с. 58–72

ПАНИЧЕВА Тетяна
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У МЕДИЧНИХ ТЕКСТАХ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Медична термінологія виступає важливим інструментом у системі мовних наук, оскільки забезпечує точну номінацію понять, пов'язаних із діагностикою, лікуванням і профілактикою захворювань. Значна частина таких термінів функціонує не лише у спеціалізованих текстах, а й поступово входить у повсякденне мовлення. Особливу увагу дослідників привертає англійська медична термінологія, яка характеризується складною структурою, багатокомпонентністю та неоднорідністю походження. Це зумовлено історичним впливом латини та грецької мови, а також активними процесами словотворення в сучасній англійській мові. Водночас саме англійська мова закріпилася як основний засіб міжнародної наукової комунікації, що робить її ключовою у сфері медицини [1, с. 448].

Актуальність дослідження перекладу медичної термінології пов'язана з необхідністю адекватного відтворення спеціалізованих понять у різних мовах, зокрема українській. У процесі перекладу важливо не лише передати формальну структуру терміна, а й забезпечити його відповідність нормам цільової терміносистеми. Саме тому лексико-семантичний аналіз виступає одним із провідних підходів до дослідження перекладацьких трансформацій у медичних текстах [2].

Окрім, основних прийомів лексико-семантичного аналізу, таких як конкретизація, генералізація, диференціація та модуляція, сучасні дослідження підкреслюють важливість контекстуального аналізу та прагматичної адаптації медичних термінів. Зокрема, значну роль відіграє урахування цільової аудиторії: тексти для фахівців допускають вищий рівень термінологічної точності та складності, тоді як матеріали для пацієнтів потребують спрощення та пояснення спеціалізованих понять. У цьому аспекті перекладач часто застосовує комбіновані

трансформації, поєднуючи, наприклад, генералізацію з описовим перекладом. Тобто, "*hypertension"*, що в прямому перекладі буде як *"артеріальна гіпертензія"*, в лікарських поясненнях може виступати як *"підвищений тиск"* [3].

Важливо також враховувати стандартизацію медичної термінології. В українській мові значна частина термінів унормована відповідно до міжнародних класифікацій, таких як МКХ (Міжнародна класифікація хвороб). Це обмежує варіативність перекладу та вимагає від перекладача дотримання усталених відповідників. До прикладу, *"type 2 diabetes mellitus"* реферуватиметься лише як *"цукровий діабет 2 типу"*. Ще одним важливим аспектом є міжмовна інтерференція, коли структура англійського терміна впливає на формування українського відповідника. Одним із завдань перекладача в такому випадку є не лише точність, а й мовна коректність [4].

Отже, специфіка перекладу медичної термінологічної лексики полягає у поєднанні точності, контекстуальної доцільності та відповідності нормам цільової мови. Лексико-семантичний аналіз забезпечує ефективний інструментарій для досягнення адекватності перекладу, а використання різних трансформацій дозволяє гнучко адаптувати терміни до вимог конкретного тексту.

Список літератури

1. Корунець І. В. *Теорія і практика перекладу*: підручник. Київ: Вища школа, 2022.
2. Кочерган М. П. *Вступ до мовознавства*: підручник. Київ: Академія, 2023. 368 с.
3. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge, 2022.
4. Newmark P. *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall, 2021. 292 p.

ПАРЕНЮК Юлія
Науковий керівник – Косенко А.В.

ВПЛИВ КОНТЕКСТУ НА СТВОРЕННЯ ТА СТРУКТУРУ ТЕКСТУ ПЕРЕКЛАДУ

Контекст відіграє важливу роль у процесі перекладу, оскільки саме він допомагає перекладачеві правильно зрозуміти зміст оригінального тексту. Слова та вирази можуть мати кілька значень, і без урахування контексту їх легко перекласти неправильно. Тому перекладач повинен аналізувати не лише окремі слова, але й загальний зміст тексту, його мету та ситуацію, у якій він використовується.

Лінгвістичний контекст допомагає визначити точне значення слова або фрази у певному реченні. Наприклад, одне й те саме слово може мати різні значення залежно від того, з якими словами воно поєднується. Саме тому перекладач має звертати увагу на граматичну структуру речення, синтаксис і зв'язки між словами. Це дозволяє створити переклад, який буде не лише правильним, але й природним для мови перекладу.

Крім мовного контексту, важливим є також ситуаційний або позамовний контекст. Він включає культурні, історичні та соціальні фактори, які можуть впливати на значення тексту. Наприклад, певні вирази або культурні посилання можуть бути зрозумілими лише для носіїв певної культури. У таких випадках перекладач повинен адаптувати текст або знайти відповідний еквівалент, який буде зрозумілим для читача в іншій культурі.

Контекст також впливає на структуру тексту перекладу. У різних мовах інформація може подаватися по-різному: змінюється порядок слів, спосіб побудови речень або логіка викладу думки. Тому перекладач іноді змушений змінювати структуру речення або навіть цілого тексту, щоб він відповідав нормам мови перекладу та залишався зрозумілим для читача.

Важливим аспектом є збереження стилю та тону оригінального тексту. Контекст допомагає визначити, чи є текст офіційним, науковим, художнім або розмовним. Від цього залежить вибір лексики, граматичних конструкцій і загальна

структура перекладу. Якщо перекладач не врахує ці особливості, текст може втратити свою стилістичну цілісність.

Особливу роль контекст відіграє при перекладі ідіом, фразеологізмів та метафор. Такі мовні одиниці часто не мають прямого еквівалента в іншій мові. У таких випадках перекладач повинен зрозуміти їх значення у конкретному контексті та передати його за допомогою відповідних засобів мови перекладу. Це може вимагати творчого підходу та глибокого знання обох мов і культур.

Загалом, контекст є ключовим фактором, який визначає точність і якість перекладу. Він допомагає перекладачеві правильно інтерпретувати зміст оригіналу та створити текст перекладу, що буде зрозумілим і природним для читача. Саме тому переклад не можна розглядати лише як механічну заміну слів, адже це складний процес аналізу, інтерпретації та адаптації тексту до нових мовних і культурних умов.

Список літератури

1. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з англійської мови на українську : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
2. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. Київ : Юніверс, 2002. 280 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.
4. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. 384 p.
5. Pym A. Exploring Translation Theories. London : Routledge, 2014. 200 p.
6. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. Oxford : Oxford University Press, 1998. 538 p.

ПАРФЕНТЬЄВА Анастасія
Науковий керівник – Вітвіцька Н.М

ВИКОРИСТАННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ДИСЦИПЛІНИ ТА МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний освітній простір потребує педагогічних підходів, що підвищують мотивацію учнів і забезпечують ефективну організацію навчального процесу. Особливо актуальною ця проблема є у викладанні іноземних мов, де результат навчання значною мірою залежить від рівня залученості учнів до комунікативної діяльності. У цьому контексті значну увагу привертає гейміфікація — використання ігрових елементів у навчальному процесі з метою підвищення мотивації та активізації навчальної діяльності [3, с. 370].

У педагогічній науці гейміфікація трактується як використання ігрових механік у неігровому контексті для підвищення залученості учасників до виконання навчальних завдань. У навчальному процесі вона реалізується через такі елементи, як система балів, рівнів, винагород, рейтингів або навчальних квестів, що сприяє формуванню внутрішньої мотивації та підтримує інтерес учнів до навчальної діяльності [1, с. 230]. Важливою особливістю гейміфікації є те, що вона створює чітку структуру діяльності учнів, де правила, завдання та система оцінювання є зрозумілими й прозорими, що позитивно впливає на організацію роботи на уроці.

Особливості використання гейміфікації на уроках англійської мови зумовлені комунікативною природою цієї дисципліни. Ігрові формати створюють умови для активної мовної взаємодії та дозволяють учням застосовувати мовні знання у змодельованих ситуаціях. Ефективними є рольові ігри, мовні квести та лексико-граматичні змагання, які поєднують навчальні завдання з елементами співпраці або конкуренції [2, с. 149]. Завдяки цьому учні не лише засвоюють мовний матеріал, але й розвивають комунікативні навички, вчаться працювати в команді та аргументовано висловлювати власну думку.

Важливу роль у реалізації гейміфікації відіграють цифрові платформи, зокрема *Kahoot, Quizizz, Duolingo, Classcraft* та *Wordwall*. Вони дозволяють інтегрувати ігрові механіки у структуру уроку, активізують пізнавальну діяльність учнів і сприяють підвищенню їхньої зацікавленості у вивченні англійської мови. Крім того, цифрові інструменти забезпечують швидкий зворотний зв'язок і дозволяють учителю оперативно оцінювати результати виконання завдань.

Ефективність гейміфікації залежить від особливостей її впровадження у навчальному процесі. Вона потребує чіткого педагогічного планування, визначення навчальних цілей та врахування вікових особливостей учнів. Водночас використання гейміфікації може супроводжуватися певними труднощами, зокрема потребою у технічних ресурсах і додатковій підготовці вчителя, а також ризиком надмірної концентрації учнів на ігрових елементах [4, с. 2].

Отже, гейміфікація є ефективним інструментом модернізації викладання англійської мови. Її педагогічно доцільне використання сприяє активізації навчальної діяльності учнів, розвитку комунікативних умінь та створенню позитивного навчального середовища.

Список літератури

1. Антонов Є. В. Гейміфікація як засіб мотивації освітнього процесу // Діяльнісні засади підготовки майбутніх компетентних фахівців в умовах сучасних викликів: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. – С. 229–258.
2. Мельник Н. Рольові ігри як продуктивно-інтерактивна форма навчання англійської та німецької мов // Молодь і ринок. – 2022. – № 11(197). URL: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.252924
3. Толочко С. В. Теоретико-методологічний аналіз гейміфікації як сучасного освітнього феномена // Перспективи та інновації науки. 2023. – № 1(19). – С. 369–383.
4. Khaldi A., Bouzidi R., Nader F. Gamification of e-learning in higher education: a systematic literature review. Smart Learning Environments. 2023. Vol. 10, no. 1. URL: https://doi.org/10.1186/s40561-023-00227-z

ПАТРАВЧАН Мірабела
Науковий керівник – Якубовська Н.О.

ВІДТВОРЕННЯ ДИТЯЧОГО МОВЛЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКО- УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Дитяче мовлення є своєрідною мовною формою, яка є унікальна спрощеними синтаксичними конструкціями, зменшувальними пестливими формами, повторами, вигуками і специфічною лексикою. Відтворення дитячого мовлення у французько-українському перекладі дуже важливе, оскільки дитина не народжується з мовою, а набуває її за перші роки свого життя, тому необхідно передати індивідуальні риси персонажів, гру слів, емоційний та психологічний стан для маленького читача [2].

Актуальність роботи зумовлена тим, що на українському книжковому ринку спостерігається активне зростання обсягів перекладної дитячої літератури. Проте якість перекладу дитячого мовлення часто страждає від шаблонності, а саме, перекладачі не зберігають стиль та синтаксичні конструкції оригіналу втрачаючи вікову специфіку оригіналу [1].

Мета дослідження полягає у виокремленні та упорядкуванні перекладацьких стратегій відтворення дитячого мовлення у перекладі.

Дитяче мовлення у французькій мові базується на порушенні мовних норм, зокрема, пов’язаних з її аналітичними рисами, вагою службових слів, порядком слів та інтонаційно-ритмічною організацією, що впливає на те, як у тексті кодується «дитячість». Досліджено, що низка французьких маркерів віку (зокрема пов’язаних із детермінацією іменника, службовими елементами та сегментацією мовного потоку) не має прямої формальної відповідності в українській, тому у перекладі потрібна компенсація функціонально близькими засобами. Тож, адекватність відтворення дитячого мовлення у французько-українському перекладі визначається збереженням комплексу ефектів – вікової впізнаваності, прагматичної дії репліки та психологічної достовірності мовленнєвої поведінки персонажа – а не формальною подібністю окремих конструкцій.

Для відтворення дитячого мовлення у французько-

українському перекладі використовують різні стратегії. Найчастіше використовують стратегію **орієнтації на норми українського дитячого мовлення** (36,7 %), за якою французькі форми пестливості, ономатопеї чи моделі простих запитань свідомо адаптовано до типових українських дитячих шаблонів**.** Напр.: *«Miaou!»* перекладено усталеним українським звуконаслідуванням *«Няв!»*, знайомим маленькому читачеві. Стратегія **відносно формальної близькості з функціональною корекцією** (23,3 %), при якій зберігається синтаксична структура та базова лексика, тоді як деякі елементи змінюється на більш знайомі аналоги. Напр.: *«Oh! c'est **nul**!»* перекладається як *«О! Це **фігня**!»*. Стратегія **комунікативної еквівалентності у звертаннях** (15 %) для передачі пестливих або емоційних звертань за допомогою суфіксів **-ик-, -очк-, –еньк-, -ус-**: *«Dis, maman, est-ce que tu m'aimeras toute ma vie?» – «Скажи, мам**усю**, ти будеш мене любити все життя?».* Стратегія **гібридизації** (13,3 %) поєднує часткове збереження іншомовного колориту та мінімальне адаптування для перекладу. Наприклад, ім'я героя *Okilélé – Окілеле* практично відтворює французьку звукову форму, зберігаючи відсилання до джерельного вигуку «Oh qu'il est laid!», тоді як адаптація стосується лише орфографії. Стратегія **компенсації гри звуків і ритму** (11,7%), коли при перекладі змінюється звукова оболонка але частково зберігається формульність, ритм або казкова інтонація. Наприклад, у «Le Petit Prince» фраза «*Oh! Ce n'est pas intéressant, ça!» – «О! Це не цікаво, це*!» компенсує ритм і повтор займенника ça українським повтором «це», а вигук Oh! передано як «О!».

Отже результати свідчать що відтворення дитячого мовлення у перекладі є творчим процесом міжмовної реконструкції дитячої свідомості, при якому важливо зберегти інтонаційну природність, емоційну щирість та когнітивну особливість.

Список літератури

1. Потапова А. С. Дитяча література: підходи та критерії перекладу. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2010. № 49. С. 193–197.
2. Зорівчак Р. Перекладна література для дітей як чинник формування особистості. Іноземна філологія : укр. наук. зб. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2007. Вип. 119(2). С. 3–8.

ПАТРАШКО Габрієла
Науковий керівник – Ковалюк М. В.

ЕПОНІМІЧНІ НАЗВИ В ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ ТА СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Сучасна англійська мова постійно розвивається та поповнюється новими словами. На її словниковий склад впливають історичні події, розвиток науки, техніки та культури. Особливу увагу привертають епонімічні назви — слова, утворені від власних імен людей, назв місцевостей або персонажів, які з часом стали загальними назвами [1].

Актуальність теми полягає в тому, що епоніми відображають мовні, історичні та культурні процеси, зберігаючи пам'ять про людей, події або винаходи. У цій роботі розглядаються епонімічні назви сучасної англійської мови, їхнє походження та особливості значення, зокрема процес переходу власних імен у загальні назви та їхнє функціонування у мовленні [2].

У сучасній англійській мові існує багато прикладів епонімів. Наприклад, слово diesel походить від прізвища німецького інженера Рудольфа Дізеля, який створив дизельний двигун. Згодом ця назва почала використовуватися не лише для позначення самого двигуна, але й для назви палива. Ще одним прикладом епоніма є слово boycott. Воно походить від прізвища Чарльза Бойкота — англійського управителя, якого у XIX столітті місцеві жителі Ірландії почали ігнорувати через конфлікт з орендарями. У результаті його прізвище стало використовуватися для позначення колективної відмови від співпраці або протесту проти певної особи чи організації.

З етимологічного погляду виникнення епонімів пов'язане з переходом власної назви у загальну. У мовознавстві цей процес називають апелятивацією. У результаті такого переходу слово втрачає своє початкове значення власної назви і починає позначати певний предмет або явище. З часом багато таких слів настільки закріплюються у мові, що носії мови навіть не замислюються над їхнім походженням [3].

Семантичний аспект епонімічних назв полягає в тому, що їхнє значення може змінюватися: іноді розширюватися й охоплювати цілу групу предметів або явищ, а іноді звужуватися й використовуватися лише в певній сфері, наприклад у науковій термінології [4]. Епоніми можуть походити й від географічних назв, пов'язаних із місцевостями, де виникли певні продукти чи явища, і вони також поширюються в інших мовах [5].

Таким чином, епонімічні назви є важливою частиною сучасної англійської лексики, відображають історичні події, культурні процеси та діяльність людей і допомагають простежити зв'язок між мовою, історією та культурою.

Список літератури

1. Микульчик Р. Дослідження епонімів в українському термінознавстві // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2015. С. 41–46.
2. Дзюба М. М. Епонімічні найменування в українській науковій термінології // Українська мова. 2010. № 3. С. 55–63.
3. Лисенко В. І. Терміни-епоніми в українській анатомічній термінології // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2009. С. 66–70.
4. Присяжнюк М. Н., Юфименко В. Г. Терміни-епоніми в українській стоматологічній термінології. – Полтава: УМСА, 2015. С. 65–69.
5. Лукаш Ю. М., Гришина О. С. Особливості репрезентації українською мовою англомовних епонімічних термінологічних одиниць // Наукові праці УМСА. - 2018. С.40-43.

ПЕРЕРОДОВА Олександра
Науковий керівник – Кошельник Б.В.

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО СЛЕНГУ В СУЧАСНОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (на матеріалі роману Дж. Гріна "The Fault in Our Stars")

Сучасний англомовний художній дискурс можна характеризувати активним використанням сленгової лексики, яка відображає соціокультурні особливості молодіжного оточення, та зазвичай зрозуміла лише людям, що живуть в цю епоху у соціальному просторі [1, с. 191]. Це особливо помітно у творах жанру Young Adult, літератури для підлітків, який відображає проблеми актуальні для їх віку. Як зазначив П. Нодельман « цей жанр ставить на меті висвітлення унікального досвіду та проблем підліткового віку...» [2, с. 17].

Матеріалом дослідження слугував текст роману Джона Гріна "The Fault in Our Stars". Аналіз вибірки засвідчив наявність 52 сленгових одиниць, які було класифіковано за дев'ятьма основними функціями сленгу, відповідно до класифікації мотивів використання сленгу Е. Партріджа.

За визначенням Д. Кристала «Сленг – це відхід від стандартного вживання в розмовній мові...»[3,с.194]. У романі можна побачити як автор реалізує цей стилістичний прийом для створення неформального спілкування, при цьому дуже збалансовано та без перенасичення.

Найбільш поширеною виявилася комунікативна функція (28,8%). Ця лексика відіграє ключову роль у підтримці невимушеного діалогу та укріпленні міжособистісних зв’язків. До прикладу, автор вживає вирази *play hooky, vibe,* щоб максимально точно передати динаміку підліткового спілкування.

Другою за чисельністю є оціночна функція (19,2%) та емоційно-експресивна (17,3%). Вони у свою чергу формують перехід від звичайної розмови до відкритої експресії або оцінки. Автор застосовує такі сленгізми як *bastard, loaded* чим збагачує

мовлення емоціями та допомагає виразити думку про ситуацію чи особу.

Номінативна (11,5%) та когнітивна (9,6%) представляють собою стилістичне навантаження роману. Герої осмислюють та проживають свій травматичний досвід, переважно через неологізми та метафори (наприклад, *Cancer Perks, grenade*).

Менш частотною є гумористична функція (5,8%), проте це важливий засіб зниження трагізму у романі та психологічного захисту героїв. Також функція економії часу (3,9%), яка зазвичай передається через абревіатури та скорочення, що дозволяє героям підтримувати швидкість діалогу та передавати інформацію у стиснутому вигляді.

Низька частотність ідентифікаційної та регулятивної функції (по 1,9%) пояснюється тим, що фокус роману зміщений на внутрішній стан та переживання героїв, а не на дії.

В цей час романі відсутня конспіративна функція, однак у романі герої не прагнули таємничості у розмовах, тому потреби для неї потреби не було.

Отже, аналіз продемонстрував, що сленг це багатофункціональне явище, яке є частиною розмовної мови та неформального дискурсу. Домінантність комунікативної функції підкреслила націленість тексту на передачу мовлення, де сленг виступає інструментом вербалізації.

Список літератури

1. Панченко О. І. Лексико-семантична класифікація англійського молодіжного сленгу. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71), № 2, ч. 1. С. 190–194.
2. Cart M. Young Adult Literature: From Romance to Realism. Chicago: Neal-Schuman, 2016. 310 p.
3. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 506 p.
4. Partridge E. Slang: To-Day and Yesterday. London: Routledge, 2015. 488 p.
5. Green J. The Fault in Our Stars. New York: Dutton Books, 2012. 313 p.

ПИЛИПЕЦЬ Ірина
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ

Сучасний рекламний дискурс посідає ключове місце у глобальній комунікації, виступаючи не лише інструментом інформування, а й потужним механізмом конструювання ціннісних орієнтирів та відображення національно-культурної специфіки суспільства. В умовах інтенсивної міжкультурної взаємодії проблема адекватного відтворення рекламних повідомлень набуває особливої ваги, оскільки від якості перекладу залежить збереження прагматичного потенціалу тексту.

Об'єктом дослідження є англомовний рекламний текст у його культурно та прагматично зумовленій структурі. **Предмет** дослідження – національно-культурні маркери рекламного тексту та стратегії їх відтворення в українському перекладі. **Мета** роботи полягає у визначенні специфіки культурної адаптації рекламних матеріалів при перекладі з англійської мови українською.

Рекламний текст постає як складне полікомпонентне утворення, що синтезує інформативні, експресивні та культурологічні функції. Він функціонує як носій культурних кодів і символів, апелюючи до колективної пам'яті та соціальних уявлень адресата. Лінгвокультурна специфіка реклами виявляється через використання культурно маркованої лексики, реалій, алюзій та оцінних конструктів, що моделюють бажану аксіологічну картину світу.

Ефективний переклад рекламного дискурсу вимагає не простого мовного посередництва, а глибокої міжкультурної медіації. У процесі локалізації перекладач має забезпечити прагматичну релевантність повідомлення, що часто передбачає творчу трансформацію оригіналу, зміну стилістичного тону та

адаптацію концептуальних метафор відповідно до когнітивних моделей культури-реципієнта.

Особливу роль у рекламній комунікації відіграє слоган – лаконічна вербальна формула бренду. Він концентрує максимальне прагматичне навантаження, реалізуючи апелятивну та ідентифікаційну функції. При перекладі слоганів пріоритетним є збереження ілокутивної сили вислову, що досягається шляхом використання функціональних відповідників та адаптаційних стратегій.

Таким чином, успішна локалізація рекламного тексту базується на синергії лінгвістичного аналізу та соціокультурної адаптації, що дозволяє зберегти комунікативний вплив в іншому мовно-культурному середовищі.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
2. Кияк Т. Р. Теорія перекладу (німецько-український напрям). Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 543 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектне навчання). Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.
4. Ребрій О. В. Сучасні концепції перекладу рекламного тексту. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 160 с.
5. Талан Н. П. Лінгвокультурні аспекти перекладу англомовних рекламних текстів. Київ : Наука, 2015. 210 с.

ПІХ Ольга
Науковий керівник – Москаль Т.Д.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

У сучасних умовах глобалізації та активного міжкультурного спілкування зростає роль вивчення іноземних мов як засобу взаєморозуміння між представниками різних культур. Основною метою навчання англійської мови в школі є формування іншомовної комунікативної компетентності учнів, важливою складовою якої є соціокультурна компетентність.

Соціокультурна компетентність передбачає не лише знання мовних засобів, а й розуміння культурних особливостей країни мови, що вивчається, норм поведінки, традицій, соціальних реалій та особливостей комунікації носіїв мови. Без такого розуміння повноцінна міжкультурна комунікація є неможливою. Особливої актуальності формування соціокультурної компетентності набуває у старшій школі, оскільки саме на цьому етапі учні вже володіють достатнім рівнем мови для осмислення культурних аспектів іншомовного середовища та можуть порівнювати їх із культурою власної країни [1].

Соціокультурна компетентність має комплексну структуру та включає кілька взаємопов'язаних компонентів.

По-перше, це країнознавчий компонент, який передбачає знання учнями основних фактів про країни, де використовується англійська мова: географію, історію, традиції, систему освіти, культурні особливості та суспільні реалії.

По-друге, соціолінгвістичний компонент, який пов'язаний зі здатністю використовувати мовні засоби відповідно до соціальної ситуації спілкування, враховуючи статус співрозмовників, рівень офіційності та культурні норми.

По-третє, соціальний компонент, що включає вміння взаємодіяти з представниками іншої культури, розуміти їхні поведінкові моделі та проявляти толерантність до культурних відмінностей [2].

Важливим засобом формування соціокультурної компетентності є автентичні матеріали, тобто матеріали, створені носіями мови для реального спілкування. Їх використання дозволяє учням ознайомитися з реальними прикладами мовлення та культурними особливостями країни.

До автентичних матеріалів належать: художні тексти та уривки з літературних творів; нариси про подорожі носіїв мови; відеофільми та документальні матеріали; подкасти та інтерв'ю; статті з журналів і газет; прагматичні тексти (реклама, оголошення, меню, програми заходів); матеріали з інтернет-ресурсів (блоги, форуми, чати, інформація з автентичних сайтів) [3].

Отже, формування англомовної соціокультурної компетентності є важливою складовою процесу навчання англійської мови в старшій школі. Вона забезпечує розвиток здатності учнів до ефективної міжкультурної комунікації та сприяє формуванню толерантного ставлення до культурних відмінностей. Соціокультурна компетентність має складну структуру та включає країнознавчий, соціолінгвістичний і соціальний компоненти, які взаємодіють між собою в процесі навчання. Важливу роль у формуванні цієї компетентності відіграє використання автентичних матеріалів, що відображають реальне мовне та культурне середовище, а їх систематичне використання сприяє розвитку міжкультурної компетентності учнів старшої школи та підготовці їх до успішної комунікації в сучасному глобалізованому світі.

Список літератури

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт, 2013. С. 429.
2. Панова Л. С., Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. та ін. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2010.
3. Коротка Н.В. Роль автентичних матеріалів у вивченні ділової англійської мови. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4(72), грудень. С. 124–127.

ПНЬОВА Марта
Науковий керівник – Король А.А.

ПЕРЕКЛАД СЛЕНГУ Й КУЛЬТУРНИХ ВІДСИЛОК У СЕРІАЛАХ І ФІЛЬМАХ

Фільми та серіали займають особливе місце у сучасному медіапросторі, виступаючи не лише засобом розваги, але й інструментом міжкультурного обміну. У зв'язку з швидким розвитком кіноіндустрії виникає нагальна потреба у перекладі цього контенту. Однією з найскладніших проблем аудіовізуального перекладу є передача сленгової лексики та культурних відсилок. Переклад сленгу та культурних елементів вимагає не лише бездоганного знання іноземної мови, а також й широкого ознайомлення з іншою культурою, глибокого розуміння контексту та особливостей мовлення. Щоб впоратись з цим завданням перекладач повинен уміло підбирати стратегії, які найкраще підійдуть для передачі таких складних елементів і дозволять цільовій аудиторії повністю зрозуміти зміст висловлювань.

Мета роботи – виявити, як передають сленг й культурні відсилки у процесі аудіовізуального перекладу кінофільмів і серіалів.

Об'єктом дослідження стали німецькі фільми та серіали: "How to Sell Drugs Online (Fast)", „Maxton Hall – Die Welt zwischen uns", „Kleo".

Наведемо приклади з серіалу "How to Sell Drugs Online (Fast)". Це молодіжний комедійно-драматичний серіал, який розповідає про Моріца Ціммермана та його цікаву ідею, як повернути кохану дівчину Лізу Новак [1].

Будь-який текст, у тому числі аудіовізуальний, виконує кілька функцій одночасно, і завдання перекладача полягає не лише в передачі змісту, але й у збереженні функціонального потенціалу оригіналу. Крістіане Норд, розвиваючи функціональний підхід до перекладу, виокремлює чотири базові функції тексту: інформативну (передача фактичного змісту), експресивну (вираження емоцій та оцінок відправника), апелятивну (вплив на

поведінку або переконання глядача) та фатичну (встановлення і підтримання контакту між людьми) [2]. У кінотексті ці функції розподіляються нерівномірно залежно від жанру: документальний фільм, як правило, має інформативну функцію, мелодрама – експресивну, реклама – апелятивну, а повсякденна розмова персонажів – фатичну.

Збереження функціонального балансу при перекладі є одним із найскладніших завдань AVT. Тому спершу був проведений функціональний аналіз за теорією скопосу, яку розвинула К. Норд.

Фраза *"Ein Typ, der im Internet Drogen verkauft"* була передана українською як "*Продавець наркотиків онлайн"*. Основна інформативна функція тут збережена, але переклад нейтралізовано, оскільки упустили *"Ein Typ"*. *"Wildfremden Leuten davon erzählen"* переклали як *"Не розказувати про це повним незнайомцям"*. Експресивна та прагматична функції були частково збережені. В оригіналі спостерігаємо інфінітив, а в перекладі – наказова форма, також нейтралізували *"Wildfremden"* і тому частково втратилась експресія [3], [4].

Отже, передача сленгової лексики та культурних відсилок в аудіовізуальному перекладі є складним процесом, який потребує балансу між точністю змісту та адаптацією до цільової аудиторії. Аналіз оригіналу і перекладу, дає змогу зрозуміти, як саме здійснюється переклад сленгу та культурних відсилок, які тактики застосовуються та наскільки важливо зберігати функції перекладу, для передачі змісту.

Список літератури

1. Як продавати наркотики онлайн (швидко) // Вікіпедія : вільна енциклопедія. URL: https://de.wikipedia.org/wiki/How_to_Sell_Drugs_Online_(Fast)
2. Nord C. Translating as a Purposeful Activity: A Prospective Approach. *TEFLIN Journal*. 2006. С. 13.
3. Лалаян Н.С. Проблеми перекладу крізь призму скопос-теорії. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія.*. 2018. Т. 21. С. 7.
4. How to Sell Drugs Online (Fast*)*[серіал]. Netflix, 2019.

ПОДОЛЯН Вероніка
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У КУЛЬТОВИХ МУЛЬТФІЛЬМАХ

Тема перекладу власних назв є актуальною, адже саме вони значною мірою формують гумор, атмосферу та культурну унікальність мультфільмів. Власні назви нерідко містять елементи гри слів, культурні конотації або характеристики персонажів, що ускладнює їх передачу іншою мовою. Саме тому перекладачі стикаються з низкою труднощів під час адаптації таких одиниць та пошуку ефективних способів їх передачі іншою мовою. Метою дослідження є всебічне вивчення принципів і прийомів перекладу власних назв у відомих мультфільмах, а також пошук найефективніших стратегій їх передачі українською мовою без втрати емоційного та культурного змісту. На основі теоретичних підходів до перекладу власних назв виділено основні методи, зокрема: транслітерацію, адаптацію, калькування, транскрипцію та заміну.

У сучасному медіапросторі культовий мультфільм постає не лише як розважальний продукт, а як складний багаторівневий дискурс, що поєднує вербальні, візуальні, аудіальні та культурні коди. Його «культовість» визначається не тільки популярністю чи комерційним успіхом, а й тривалим існуванням у колективній пам’яті, частим цитуванням і впливом на мовні та культурні моделі поведінки. У такому контексті власні назви виконують не лише номінативну, а й характерологічну, символічну та інтертекстуальну функції, що значно ускладнює їх переклад. Для аналізу різних підходів до передачі онімів розглянуто приклади з мультфільмів «Тачки», «Гравіті Фолз», «Губка Боб Квадратні Штани», «Король Лев» і «Думками навиворіт».Аналізуються такі аспекти як:

Культурний контекст і його вплив на вибір перекладу - імена що мають суахіліське походження в «Король Лев» (Simba, Mufasa, Rafiki) залишаються незмінними.

Переклад імен персонажів та їхня функціональна роль - у мультфільмі «Думками навиворіт» використовуються повністю перекладені назви емоцій для забезпечення зрозумілості (Joy → Радість, Fear → Страх).

«Waddles» перекладено як «Пухля», оригінальне ім'я походить від слова "waddle" (шкандибати) – що відображує манеру ходьби свиней. В українській версії перекладачі обрали ім'я «Пухля», що походить від слова «пухкий», що робить його таким милим, як сам герой.

Складна гра слів – у мультфільмі «Таємниці Ґравіті Фолз», Grunkle Stan (Great + Uncle → Дядько Стен) – гра слів у слові "Grunkle" втрачена в перекладі.

Переклад географічних назв - Bikini Bottom → Бікіні Боттом, назва залишається транслітерованою, оскільки «Бікіні» є відсиланням до реального атола Бікіні, де проводилися ядерні випробування. Це гарантує, що назва зберігає своє основне значення, але українська аудиторія може не розуміти її так сильно.

Отже, переклад власних назв є складним і багатогранним процесом, що потребує одночасного збереження первинного змісту та врахування мовних і культурних особливостей цільової аудиторії. Різні методи перекладу – транслітерація, адаптація, калькування, транскрибування та заміна – мають значний вплив на сприйняття твору глядачами. Тому важливо обирати такі рішення, які дозволяють передати атмосферу та культурний контекст оригіналу, роблячи його зрозумілим і природним для українського глядача.

Список літератури

1. Возний Б. Особливості перекладу власних назв українською мовою в аудіовізуальних творах. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2516
2. Лєвочкіна, С. В (2009) Семантика власних назв. Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки (№ 169). с. 167-175. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/2189/.
3. Бока О. В. Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації. Вісник СумДУ, 2008. №1. 15–19 с.

ПОЛЕГЕНЬКО Дарина
Науковий керівник – Руснак Д.А.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОЦІНЮВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Сучасна іншомовна освіта перебуває на етапі глибинних трансформацій, зумовлених стрімким розвитком цифрових технологій та алгоритмів штучного інтелекту (ШІ). Особливої уваги в цьому контексті заслуговує питання оцінювання іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) студентів, які готуються до професії перекладача чи викладача іноземних мов. Традиційні методи оцінювання, що акцентуються переважно на окремих граматичних аспектах, поступово поступаються місцем сучасним підходам, здатним оцінити реальні навички міжкультурної комунікації.

Метою нашого дослідження є виявлення можливостей і викликів інтеграції технологій штучного інтелекту в процес оцінювання іншомовної комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів, зокрема на прикладі французької мови.

Згідно зі стандартами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR), ІКК має багатокомпонентну структуру. Оволодіння французькою мовою як першою іноземною передбачає не тільки точність у лінгвістичному аспекті, а й глибоке розуміння стилістичних регістрів, мовного етикету та соціокультурних норм франкофонії [1, с. 52]. Відповідно, система оцінювання такої компетентності повинна бути комплексною і враховувати моделювання реальних ситуацій спілкування.

Інтеграція штучного інтелекту істотно трансформує методологію оцінювання. Серед ключових інновацій можна виокремити автоматизоване оцінювання писемного мовлення (Automated Writing Evaluation). За допомогою ШІ можливо оперативно аналізувати студентські роботи, оцінюючи

синтаксис, розмаїття лексики та логічну структуру тексту [2, с. 152]. Крім того, інструменти розпізнавання усного мовлення дозволяють об'єктивно вимірювати фонологічний контроль, плавність та акцент здобувача освіти, мінімізуючи суб'єктивний фактор екзаменатора.

Алгоритми машинного навчання також здатні динамічно підлаштовувати рівень складності завдань під відповіді студента у режимі реального часу (адаптивне тестування). Генеративні ШІ-моделі забезпечують персоналізований зворотний зв'язок, трансформуючи оцінювання у ефективний інструмент самостійного навчання [3, p. 455].

Водночас інтеграція інструментів ШІ в освітній процес породжує низку викликів. Зокрема, виникають питання щодо прозорості критеріїв машинної оцінки та забезпечення академічної доброчесності. На сьогодні штучний інтелект не може повною мірою врахувати складні аспекти прагматики, емоційні відтінки та міжкультурні елементи спілкування, які є критично важливими для освоєння французької мови.

Отже, використання технологій ШІ відкриває нові перспективи для підвищення об'єктивності оцінювання ІКК. Проте найбільш ефективною залишається модель «human-in-the-loop» (людина в контурі управління), за якої ШІ виступає інструментом для первинної обробки даних, а остаточна педагогічна інтерпретація та врахування міжкультурного контексту залишаються компетенцією викладача.

Список літератури

1. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності майбутніх викладачів французької мови. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 240 с.
2. Чаюк Т. А. Сучасні цифрові інструменти для оцінювання іншомовної компетентності студентів ЗВО. Інформаційні технології і засоби навчання. 2022. Т. 88, № 2. С. 150–165.
3. O'Keeffe A. The Future of Language Assessment with AI. Language Testing. 2023. Vol. 40, Iss. 3. P. 450–470.

ПОЛЕГЕНЬКО Марина
Науковий керівник –Смірнова М.Р.

ЧАТ-БОТИ НА ОСНОВІ ШІ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗВО

У сучасній іншомовній освіті пріоритетним є формування здатності студента використовувати мову як інструмент реального спілкування. Тому іншомовна комунікативна компетентність розглядається як інтегрована якість, що охоплює мовні знання, мовленнєві вміння, соціокультурну обізнаність і вміння добирати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування [1]. Актуалізація цифрових технологій у вищій школі зумовлює пошук інструментів, які можуть посилити мовну практику та зробити її більш гнучкою й індивідуалізованою [2].

У цьому контексті особливу увагу привертають чат-боти на основі штучного інтелекту. Вони дають змогу моделювати діалог, підтримувати безперервну взаємодію зі студентом, швидко реагувати на запит і надавати оперативний зворотний зв'язок. Метою даних тез є визначення дидактичних можливостей чат-ботів як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти.

Практична цінність чат-ботів полягає насамперед у розширенні мовленнєвої практики. Студент може відпрацьовувати побудову діалогів, ставити уточнювальні запитання, тренувати аргументацію, письмо, перефразування та реакцію на репліку співрозмовника. Важливо, що така взаємодія відбувається у зручному темпі й не обмежується аудиторним часом. Крім того, чат-боти сприяють персоналізації навчання: вони можуть підлаштовувати складність завдань, варіювати тематику спілкування, пропонувати мовні підказки та допомагати в самокорекції помилок [2]. За таких умов посилюються автономність студента, регулярність тренування і мотивація до використання іноземної мови в навчальних ситуаціях.

Разом із тим потенціал чат-ботів не є безмежним. Штучний інтелект не завжди точно передає прагматичні, стилістичні та міжкультурні нюанси спілкування, а надмірна опора на згенеровані відповіді може послаблювати самостійність студентів. Окремої уваги потребує і проблема академічної доброчесності, оскільки некритичне використання ШІ створює ризик формального виконання завдань без реального мовного розвитку [3; 4]. Тому чат-бот повинен функціонувати не як заміна викладача, а як допоміжний інструмент у межах чітко організованої методики.

Отже, чат-боти на основі ШІ доцільно розглядати як ефективний засіб формування іншомовної комунікативної компетентності студентів ЗВО. Їх перевагами є інтерактивність, оперативний зворотний зв'язок, можливість персоналізації та збільшення обсягу мовленнєвої практики. Водночас результативність їх використання залежить від педагогічного супроводу, продуманого добору завдань і дотримання принципів академічної доброчесності. Саме за таких умов інструменти ШІ можуть органічно доповнити комунікативно орієнтоване навчання іноземних мов.

Список літератури

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Гладких І. О., Макарська Є. Г. Штучний інтелект як інструмент розвитку комунікативної компетентності студентів під час вивчення німецької мови як другої іноземної. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 84. Т. 2. С. 248-252.
3. Остапович О., Остапович Н., Мазуренко Ю. ChatGPT у підготовці філологів і перекладачів. Виклики і перспективи. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2023. № 17(85). С. 200-205.
4. Толочко С. В., Бордюг Н. С., Міронець Л. П. Академічна доброчесність та штучний інтелект в освітній і науковій діяльності. Інноваційна педагогіка. 2023. № 62, т. 2. С. 25-32.

ПОПОВА Дана
Науковий керівник – Соловйова О.В.

ДЖЕРЕЛА ТА СПОСОБИ УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна англійська мова демонструє стрімке поповнення неологізмами через призму технологічного прогресу, глобалізації та динамічних соціальних змін. За останній період корпус NOW (News of Web) та COCA (Corpus of Contemporary American English) реєструють тисячі нових лексем: deepfake (2020), smishing (2022), metaverse (2021).

Неологізми не просто збагачують наш лексикон, а й віддзеркалюють перехід суспільства до цифрової епохи, розвиток науки, культурні впливи, глобальні зміни та політичні процеси. Вони виникають у результаті взаємодії як внутрішньомовних, так і зовнішньомовних чинників, що визначає різноманітність їхніх структурних та семантичних характеристик. За дослідженням Л. Бауера, більшість нових слів можна класифікувати відповідно до їхнього етимологічного шляху, що охоплює запозичення, словотворчі процеси та семантичні інновації[1].

Запозичення (loanwords) у свою чергу становлять значну частку появи нових слів. Наприклад, французькі: faux та cornichon; іспанські: birria та vibeo; японські: hikikomori, mochi-skin, gacha; індійські: judaad, chai-tea, desi. Гібриди: sake-infused, matcha-holic. Цей процес свідчить про високий рівень мови адаптувати іншомовні елементи до власних словотворчих моделей.

Стосовно способів утворення неологізмів у сучасній англійській мові, то у даному випадку морфологічні процеси переважають у їхньому формуванні:

- Префікси/суфікси: **un**mute, **up**cycle, doomscroll**ing** (безкінечне читання новин), woke**ness** (надмірна чутливість).
- Компаундинг: smartwatch, gig worker, climate anxiety.
- Кліпінг: app (application), pod (podcast), rizz (charisma).
- Конверсія: to DM, to google, to stream.

- Бленди: glamping (glamour+camping), bromance (brother+romance), mansplaining (man+explaining).
- Акроніми/абревіація: NFT, AI, WFH, YOLO.[2].

До того ж, у неформальному дискурсі домінують екстраграматичні моделі, які включають патерни, наприклад, - *fluencer* (finfluencer – фінансовий інфлюенсер), - *preneur* (ecopreneur).

Разом з тим неологізми доволі часто з'являються через метафоризацію: технологічні терміни як от *cloud* (хмарні обчислення), *virus* (комп. вірус); соціокультурні – ghosting (ігнорування) набувають абсолютно нового значення.

Таким чином, розвиток сучасної англійської мови відзначається активним поповненням лексичного складу, що виникає у наслідок впливу технологічного прогресу, глобалізації та швидких соціальних змін.

Основні джерела неологізмів становлять запозичення з інших мов, що констатує міжкультурні контакти та внутрішні ресурси самої мови. Стосовно способів утворення нових слів, тут домінують морфологічні процеси, такі як: компаундинг, конверсія, кліпінг, бленди, абревіація, та інші. У той же час такі семантичні зміни, як метафоризація та екстраграматичні моделі грають невід'ємну роль у неформальному дискурсі.

Отже, дослідження джерел і способів утворення неологізмів уможливлює вивчення принципів розвитку новітньої англійської мови та вкотре доводить, що мова є динамічним та гнучким організмом, що має змогу швидко реагувати на зміни сучасного світу.

Список літератури

1. Bauer L. English Word-Formation. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. URL: https://lnk.ua/7Z7ojvdFj (дата звернення: 02.03.2026)
2. Bauer L., Lieber R., Plag I. The Oxford Reference Guide to English Morphology. Oxford : Oxford University Press, 2015. URL: https://lnk.ua/0tntDoYni (дата звернення: 02.03.2026)

ПОПОВИЧ Іванна
Науковий керівник – Бялик В. Д

МОВА І ВЛАДА: ПЕРЕКЛАД ЯК ІНСТРУМЕНТ ІМПЕРСЬКОГО ДОМІНУВАННЯ У РОМАНІ Р. КВАН «ВАВИЛОН»

Мова завжди є вірною супутницею імперії, тож разом вони зароджуються, зростають і сягають розквіту.
А згодом і занепадають.
(Антоніо де Небріха)

У сучасному перекладознавстві переклад дедалі частіше осмислюється не як нейтральна мовна процедура, а як соціально й політично зумовлена практика, залучена до процесів влади. У цьому контексті роман Ребекки Кван «Вавилон, або необхідність насильства» пропонує художню модель того, як мова та переклад функціонують як інструменти імперського домінування [1]. Твір демонструє, що контроль над мовами означає контроль над знанням, а отже — над політичною та економічною реальністю.

У романі англійська мова постає як нормативна й легітимна, тоді як інші мови перетворюються на ресурс, що підлягає експлуатації. Саме переклад дозволяє імперському центру привласнювати чужі культурні смисли та інтегрувати їх у власну систему влади. Перекладачі у Вавилонській вежі Оксфорду виконують не лише інтелектуальну функцію – вони забезпечують функціонування цілісінької імперської економіки, заснованої на магії срібла, яка виникає з неможливості повної еквівалентності між мовами. Таким чином, мовна різниця стає матеріальним ресурсом, тоді як переклад технологією контролю.

Ребекка Кван переконливо апелює фактами, що переклад не лишень обслуговує імперію, а й формує суб'єкта. Освіта у Оксфорді дисциплінує головних героїв, привчає їх мислити англійською як мовою істини та універсальності. Це відповідає концепції П'єра Бурдьє про мову як форму символічної влади: легітимна мова задає норми мислення й визначає межі соціально

можливого [2]. Перекладач у романі не є нейтральним посередником — він поступово інтеріоризує імперську логіку, і саме це вважається найглибшою формою підпорядкування.

Водночас переклад у «Вавилоні» відкриває і простір для спротиву. Усвідомлення мовної асиметрії та етичної відповідальності змушує героїв переосмислювати власну роль у системі. Згідно з Лоуренсом Венуті, домінантні культури прагнуть «невидимого» перекладу, який приховує інакшість, однак у романі перекладач стає небезпечно видимим [3]. Його знання мов надає йому не лише силу підтримувати імперію, а й потенціал її підривати.

Отже, роман Р. Кван концептуалізує переклад як форму тотальної влади, що діє на перетині мови, знання та політики. Переклад у «Вавилоні» постає не тільки узвичаєним засобом комунікації, а інструментом імперського домінування, який водночас формує і дисциплінує суб'єкта та відкриває можливість критичного спротиву.

Список літератури

1. Кван Р. Вавилон / пер. з англ. Г. Литвиненко. Харків : Видавництво «Жорж», 2023. 584 с.
2. Bourdieu, P. (1991). Language and Symbolic Power. Harvard University Press.
3. Venuti, L. (2008). The Translator's Invisibility: A History of Translation. Routledge.

ПОПЮК Ангеліна
Науковий керівник – Мігорян О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ЗАСТОСУНКУ WAYGROUND ЯК ЗАСОБУ АКТИВІЗАЦІЇ ЛЕКСИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

В реаліях стрімкого технологічного прогресу українського соціуму та активного реформування навчальної сфери особливо гостро виникає проблема розвитку цифрової компетентності школярів. Нова українська школа проголосила повсюдне впровадження інформаційно-цифрових технологій у педагогічний процес як засіб гарантування її ефективності [1]. Портативні технології перетворились на невід'ємний елемент буття сучасних вихованців, котрі потребують активного інтерактивного простору для успішного засвоєння навчального контенту.

Метою роботи є аналіз особливостей використання мобільного застосунку Wayground як засобу активізації лексичної діяльності учнів середньої школи. Дослідження проблеми мобільного навчання в Україні здійснювали В. Ю. Биков, І. М. Голіцина, С. О. Семеріков та інші. Дослідники наголошують, що використання портативних пристроїв у ході освітнього процесу допомагає усуненню комунікаційних перешкод, розвитку вмінь пошуково-аналітичної роботи та зростанню зацікавленості до опанування практичними компетенціями [1].

Мобільне навчання (M-Learning) – це технологія навчання за допомогою портативних мобільних пристроїв, таких як мобільні телефони, планшети, iPad та інше [1]. Серед сучасних освітніх платформ особливої уваги заслуговує Wayground – освітній застосунок, розроблений компанією QuizizzInc. Платформа пропонує інструменти для створення оцінювань, тестів і уроків, персоналізованих відповідно до різноманітних навчальних потреб, зокрема лексичної діяльності учнів [2].

Wayground надає вчителям можливість: проводити живі сесії в різних режимах (темп під керівництвом педагога, самостійний темп учня, гібридний режим); інтегрувати платформу з

популярними LMS – GoogleClassroom, Canvas, Microsoft Teams; генерувати та вдосконалювати навчальний контент за допомогою штучного інтелекту; адаптувати лексичні завдання відповідно до індивідуальних потреб учнів, зокрема забезпечуючи мовну підтримку. Важливою перевагою для активізації лексичної діяльності є змагальний ігровий процес та картки-флешкарти, що підвищують залученість учнів [2].

Використання Wayground на уроках відповідає окресленим у науковій літературі характеристикам ефективного мобільного навчання: додаток є компактним та активізується з місця перерваної роботи; доступний через мережу Інтернет; підтримує синхронізацію між пристроями [1]. Система автоматизованих звітів дозволяє вчителю відстежувати точність відповідей, показники завершення завдань, витрачений час та аналітику на рівні окремих запитань.

Функціонал Wayground охоплює три категорії, актуальні для активізації лексичної діяльності: розвивальні завдання (формування словникового запасу, запам'ятовування написання та значення слів); навчальні відео та аудіоматеріали для сприймання лексики в контексті; інтерактивні флешкарти для тренування лексичних одиниць. Платформа підтримує диференційоване навчання шляхом адаптації матеріалів відповідно до рівня підготовки учнів середньої школи.

Таким чином, платформи мобільного навчання є передовими технологіями, на базі яких у закладах освіти має формуватися оновлений освітній простір. Завдяки цьому учні можуть отримати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час та будь-якому місці. Wayground як платформа мікронавчання та оцінювання з 65 мільйонами активних користувачів забезпечує організовану та універсальну підтримку навчання, орієнтованого на учня.

Список літератури

1. Констанкевич Л., Радкевич М., Лехіцький Т. Мобільні додатки як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів Нової української школи. Нова педагогічна думка. 2021. № 3 (107). С. 65–70. DOI: 10.37026/2520-6427-2021-107-3-65-70.
2. Wayground. OfficialWebpage. URL: https://wayground.com (дата звернення: 28.02.2026).

ПОТАПЕНКО Катерина
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДІ

У сучасному світі політична комунікація відіграє важливу роль у формуванні суспільної думки, міжнародних відносин та інформаційного простору. Політична лексика характеризується високою семантичною насиченістю, ідеологічною забарвленістю та прагматичною спрямованістю, що ускладнює її переклад. Вона тісно пов'язана із соціальною та історичною реальністю, тому її словниковий склад постійно оновлюється, а значення часто має оцінний або ідеологічний компонент [1].

На відміну від нейтральної лексики, політична часто містить додаткові смислові відтінки, пов'язані з оцінкою політичних явищ, ідеологічними позиціями та прагненням вплинути на адресата [2].

Політичні терміни та вирази часто використовуються не лише для позначення явища, а й для формування певного ставлення до нього, що залежить від позиції мовця та комунікативної мети. Багато таких слів є багатозначними й сильно залежать від контексту, у якому вони функціонують. Саме тому під час перекладу політичних текстів важливо враховувати не тільки словникове значення слова, а й ширший дискурсивний та культурний контекст. У політичному дискурсі лексика виконує не лише інформаційну, а й переконувальну функцію, спрямовану на формування суспільного ставлення до подій чи рішень [3].

Інформативна функція політичної лексики полягає у передаванні відомостей про політичні події, процеси, інституції та рішення органів влади. За допомогою відповідних лексичних одиниць позначаються явища політичної сфери, зокрема державні органи, форми правління, політичні процедури та міжнародні відносини. Така лексика забезпечує точність і зрозумілість інформації в офіційних документах, новинних повідомленнях та публічних виступах, сприяючи формуванню

уявлення про політичну реальність. Важливою є також переконувальна функція, спрямована на вплив на думки та поведінку аудиторії. У політичному дискурсі мовні засоби використовуються для аргументації позиції, підтримки політичних рішень або формування довіри до політичних діячів [4]. Водночас політична лексика може мати маніпулятивний характер, коли за допомогою спеціально підібраних слів створюється певна інтерпретація подій або формується потрібна реакція аудиторії. Оцінна функція політичної лексики проявляється у вираженні ставлення до політичних явищ і суб'єктів політики. За допомогою лексичних засобів мовець може підкреслювати позитивні або негативні характеристики політичних процесів, що впливає на емоційне сприйняття інформації [5]. Оцінність часто пов'язана з ідеологічною позицією автора, тому її правильне відтворення є важливим під час перекладу політичних текстів.

Переклад політичної лексики потребує особливої точності, оскільки такі одиниці відображають не лише зміст політичних явищ, а й їх культурні та прагматичні особливості.

Список літератури

1. Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики : монографія. Київ : Світогляд, 2005. 316 с.
2. Снісаренко Я. Суспільно-політична лексика як специфічна категорія лінгвістики. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2014. Вип. 30. С. 136–144.
3. Гаєвська Н. М. Функції політичної лексики в сучасному дискурсі. Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки. 2012. Т. 137. С. 18– 22.
4. Корольова А. В. Персуазивна функція політичного дискурсу: засоби та стратегії реалізації. Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія : Філологічна. 2013. Вип. 33. С. 145–147.
5. Жаботинська С. А. Мова як інструмент маніпуляції: політичний дискурс. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. 40 с.

ПРЕДІЙ Юлія
Науковий керівник – Лесінська О.М.

СКОРОЧЕННЯ ТА АБРЕВІАЦІЯ В АНГЛОМОВНОМУ ТЕКСТІ

Скорочення й абревіації є важливим явищем сучасної англійської мови, яке відображає тенденцію до мовної економії та оптимізації комунікативного процесу. Їх активне використання спостерігається в різних типах англомовного дискурсу, зокрема в наукових, медійних і професійно орієнтованих текстах.

Типологія скорочень в англійській мові базується на способі їх утворення та особливостях вимови. Виділяють кілька основних типів абревіацій, серед яких усічення, ініціальні утворення, контракції та зрощення. Акроніми характеризуються вимовою як цілісних лексичних одиниць, тоді як ініціалізми вимовляються по літерах [1].

Функціонування скорочень у сучасному англомовному тексті пов'язане з прагненням до стислості викладу інформації та підвищення інформаційної насиченості повідомлення. У наукових і технічних текстах абревіації використовуються для повторного позначення складних термінологічних понять, що дозволяє уникати надмірного повторення повних назв. У медійному дискурсі скорочення також виконують функцію маркування інституційної належності та сприяють швидкому сприйняттю інформації читачем.

Матеріалом дослідження слугували англомовні публіцистичні тексти загальним обсягом 1988 слів. У ході аналізу було виявлено 60 випадків уживання абревіатур, що представлені 18 різни-ми одиницями, а також 16 апострофних скорочених форм. Найбільш поширеними є ініціальні скорочення без дефіса (53 випадки), тоді як дефісні форми зустрічаються значно рідше (7 випадків). Серед найчастотніших одиниць були зафіксовані BBC, UK, NHS та ADHD, що свідчить про активне функціонування інституційних і суспільно значущих кодів у сучасному медійному просторі.

Переклад англомовних скорочень українською мовою потребує врахування їх семантичних і прагматичних характеристик. За наявності усталеного українського відповідника використовується відповідна еквівалентна форма. Наприклад, BBC (British Broadcasting Corporation) перекладається як Британська теле-радіомовна корпорація, а UK (United Kingdom) – як Сполучене Королівство. Якщо відповідник відсутній, застосовується прийом розгортання повної назви з подальшим використанням скороченої форми в тексті. Для перекладу також можуть використовуватися трансформації уточнення або функціональної заміни, що забезпечує точність передачі змісту.

Основними труднощами перекладу скорочень є багатозначність абревіатур, варіативність їх написання та залежність значення від контексту використання. Наприклад, абревіатура NHS (National Health Service) перекладається як Національна служба охорони здоров'я, тоді як ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) передається як синдром дефіциту уваги та гіперактивності. Деякі скорочення можуть набувати різних інтерпретацій у різних галузях знання, тому перекладач повинен враховувати сферу функціонування лексичної одиниці та комунікативну ситуацію.

Таким чином, скорочення та абревіація є важливими засобами мовної організації англомовного тексту, які сприяють оптимізації комунікації, збереженню змістової компактності повідомлення та підвищенню ефективності інформаційного обміну в сучасному мовному середовищі [1–3].

Список літератури

1. Бондаренко О. Особливості перекладу абревіатур, акронімів і скорочень.. Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології. 2025. Вип. 1. С. 76-83
2. Кравчук Л. Structural-semantic classification of Eng-lish abbreviations and their place in the English word-formation system. Науковий вісник Міжнародного гу-манітарного університету. Сер.: Філологія. 2016. № 25. Т. 2. С. 40–64.
3. Кукаріна А. Способи перекладу абревіатур в англо-мовному та україномовному медичному дискурсі : дис. … канд. філол. наук : 10.02.16. Херсон, 2017. 180 с.

ПРИВРОЦЬКА Аліна
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ СТРАХУ У ТВОРАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА СТІВЕНА КІНГА

Страх як типова людська емоція є потужним інструментом художнього впливу на читача, особливо в літературі жахів. Саме завдяки лексичним засобам різних категорій письменник здатен проникнути у свідомість читача, пожвавити його уяву та викликати глибокі емоційні реакції. Тому дослідження ролі лексичних засобів у посиленні страху в художніх творах є надзвичайно важливим завданням.

Стівен Кінг вважається славнозвісним королем жахів, оскільки у своїх романах демонструє досконале використання лексичних, фразеологічних та стилістичних засобів, які створюють гнітючу атмосферу страху. Його романи "The Shining" та "It" дозволяють зрозуміти специфіку авторського стилю та виявити поширені мовні одиниці, що викликають у читача відчуття неспокою, тривоги та небезпеки [1].

Мета цього дослідження полягає у виявленні основних мовних засобів формування відчуття страху та визначенні їхньої ролі в забезпеченні емоційної насиченості художніх творів Кінга. Для досягнення поставленої мети мовні засоби було систематизовано за лексичною, фразеологічною та синтаксичною категоріями, що дало змогу на матеріалі романів “The Shining” та “It” виокремити ключові лексичні засоби формування страху та напруження.

Основу лексичного складу романів становить питома англійська лексика (*blood, fear, monster*) із запозиченнями латинського походження (*malevolent, hallucination*), що відіграють емотивну функцію. Особливо значущою є емоційно-експресивна лексика з негативним забарвленням: іменники на позначення страху (*terror, horror, dread, panic*), прикметники відрази (*disgusting, repulsive, nauseating*), прикметники процесу гниття (*rotting*, *decaying*, *festering*), лексика психічних розладів (*insane, mad*) та темряви (*darkness, shadow, gloom*). Нейтральна

лексика, що описує звичайне середовище (*hotel, room, town*), створює реалістичне тло, на якому надприродні події здаються особливо моторошними [2].

Фразеологічні засоби посилюють психологічну напругу через образність і стійкість значень. Фразеологічні зрощення (*to lose one's mind*) передають критичні прояви страху та божевілля. Фразеологічні єдності (*to live by one's wits*) і сполучення (*to hold one's breath*) відображають внутрішню нестабільність персонажів та їхню боротьбу з наростаючою загрозою. Фразеологічні вирази (*hard world*) підкреслюють небезпечну реальність, у якій опиняються герої.

Стилістичні засоби формують взаємопов'язану систему художніх образів. Метафори трансформують абстрактний страх у конкретні відчуття: *"fear had settled around his heart", "terror tried to rise up"*. Епітети забезпечують сенсорне занурення: "*grinding nightmare", "morbid curiosity", "murderous swish"*. Порівняння зближують надприродне з повсякденним: *"like a stone in a well", "like a rat behind his forehead"*. Гіперболи доводять переживання героїв до максимальної інтенсивності: *"her arm seemed to stretch for miles"*.

Таким чином, результати дослідження засвідчують, що атмосфера страху в романах Стівена Кінга формується завдяки цілеспрямованому використанню лексичних, фразеологічних і стилістичних засобів. Їх поєднання забезпечує багатовимірність художнього простору, у якому реалістичне тло, психологічна напруга та надприродні елементи зливаються в цілісний образ страху, що визначає своєрідність авторського стилю письменника.

Список літератури

1. Поліщук Л., Пушкар Т. Мовні засоби вираження емоцій в англомовній художній літературі. — 2022.
2. Aloshyna M. Specific features of Stephen King's individual style and its reproduction into Ukrainian. *International Humanitarian University Herald.* 2023. Vol. 2, no. 62. P. 108–112. URL: https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.62.2.26 (date of access: 29.01.2026).

ПРИСНЯК Катерина
Науковий керівник – Бочан П.О.

КОМПЛІМЕНТИ У МОВЛЕННЄВІЙ ВЗАЄМОДІЇ (на матеріалі англомовних серіалів)

Комплімент – важлива складова мовленнєвого спілкування носіїв англійської мови (британців і американців), яка впливає на характер міжособистісних стосунків комунікантів, ступінь їх взаєморозуміння, а, відповідно, і на успішність комунікації в цілому [2].

В якості первинної бази даних було обрано серіали «Stranger Things» та «Bridgerton», що представляють різні жанрові, часові та соціальні контексти, що дозволяє виявити як універсальні, так і варіативні риси функціонування компліменту.

Основним інструментом збору став послідовний перегляд із фіксацією реплік з потенційними компліментами, а їх аналіз здійснювався через конверсаційний аналіз і елементи лінгвістичного підрахунку та групування з урахуванням того, що кінодіалог є «художньо організованою та сценарно детермінованою» формою мовлення, тому застосовано дискурс-аналіз і комплексний підхід до вивчення діалогу для інтерпретації компліментів як частини ширшого культурного коду [1, с.199].

У «Stranger Things» підтримка та встановлення рапорту часто реалізуються через репліки, що створюють відчуття безпеки й прийняття. Показовою є фраза Майка: «Nice to meet you, yeah. And you are? Eleven? What's that mean? What's it mean?» (00:28:06, серія 1). Хоча вислів не є компліментом у класичному розумінні, у ситуації соціальної дезорієнтації Одинадцять сама формула знайомства й доброзичливий інтерес до імені виконують функцію підтримки та первинного рапорту. У сцені догляду за пораненою Одинадцять Джойс Байерс використовує короткі турботливі репліки: «Here, these are clean. Okay?» та емоційне «Oh, my God. Oh, my God.» (00:00:53, серія 2), які передають співпереживання та включеність. Отже, підтримка тут виражається не лише прямою похвалою, а демонстрацією уваги й емпатії, що відповідає принципу зв’язку мовленнєвої поведінки з соціокультурним контекстом.

У «Bridgerton» комплімент є ключовим інструментом флірту, але в межах ритуалізованого світського етикету. Показовою є презентаційна формула: «Prince Friedrich, this is the young lady I was telling you about, the season's diamond» (00:09:13, серія 3). Номінація «diamond» функціонує як комплімент-статус: це публічна оцінка та "маркер цінності" нареченої в межах шлюбного дискурсу. Непрямий флірт реалізується і через формально нейтральні, але соціально значущі запити: «So, tell me, my lord, do you prefer the city or the country? I suppose I've never thought of it» (00:06:31, серія 3). Отже, флірт у серіалі часто оформлюється непрямими актами, а комплімент має статусний характер.

Маніпуляція через комплімент проявляється як спроба впливу на рішення адресата. У «Stranger Things» це видно у репліці: «It was a seven. – Huh? The roll, it was a seven» (00:04:35, серія 1), яка є спробою закріпити "вигідний" результат у груповій взаємодії. У «Bridgerton» маніпулятивний тиск відтворюється через висловлювання влади й контролю: «What you want became immaterial long ago. You shall wed, and you shall do it as soon as possible» (00:04:14, серія 3), а також через непряму похвалу-підштовхування в сюжеті про женихів: «Lord Hardy was asking about you at White's last night…» (00:04:42, серія 3). Тут "інтерес інших" подається як ресурс впливу на вибір, що узгоджується з розумінням компліменту як інструменту досягнення комунікативної мети.

Отже, специфіка кінодіалогу як сценарно організованої форми мовлення зумовлює різницю в реалізації компліменту як у підлітковому неформальному середовищі, так і у світському історичному дискурсі. Тому матеріал «Stranger Things» та «Bridgerton» показує, що комплімент у кінодіалозі функціонує як прагматичний механізм міжособистісних зв'язків.

Список літератури

1. Неділенько Н. В. Конверсаційний аналіз: диференційні особливості усних і писемних форм комунікації. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство, 2013, (18), С. 198–201.
2. Тарасенко А. В. Типи компліментів в англомовному дискурсі.

ПРИСТАЙКО Анастасія
Науковий керівник – Петренко О.Д.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТ: МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Як стверджує вітчизняний дослідник О. Пономаренко, власні назви функціонують як специфічні культурні коди, що потребують делікатної трансляції з метою збереження їхньої автентичності у процесі перекладу [1].

Наукова оригінальність проведеного аналізу зумовлена комплексним зіставним аналізом англомовних заголовків періодичних видань та специфіки їхнього відтворення засобами української мови. Дослідник О. Пономаренко акцентує на тому, що пріоритетним завданням для фахівця є трансляція культурної самобутності вихідного тексту, що подекуди вимагає залучення креативних стратегій [1]. У межах роботи проаналізовано як традиційні, так і вузькоспеціалізовані перекладацькі моделі, що дозволяє розширити наукову полеміку стосовно використання адаптативних та еквівалентних прийомів у сфері глобальних медіа.

Проаналізуємо найбільш вживані методики лінгвістичної трансформації:

Транслітерація (40%). На цей підхід припадає найбільша частка випадків. Приклади на кшталт The Times → Таймс або The Independent → Індепендент демонструють фокус на збереженні фонетичної оболонки оригіналу. За висновками Дж. Максвелла, такий інструментарій є найбільш дієвим для широковпізнаваних медіабрендів [4]. Водночас семантичне навантаження при цьому нівелюється: наприклад, «Ґардіан» у свідомості українського реципієнта зазвичай не викликає прямої асоціації з поняттям «опікун».

Калькування (30%). Даний метод передбачає структурне копіювання компонентів, як у випадку Financial Times → Фінансові часи. О. Пономаренко зауважує, що калькування є доцільним для назв із прозорою внутрішньою формою та чітким змістом [1]. Проте для авторитетних світових видань (наприклад, The Times) перевага частіше надається саме транслітерації.

Еквівалентний переклад (20%). Ілюстраціями цього підходу слугують варіанти Daily Mirror → Щоденне Дзеркало або The Sun → Сонце. Як зазначає Дж. Максвелл, використання еквівалентів дозволяє максимально повно репродукувати і змістовне наповнення, і контекстуальні зв'язки назви [4].

Адаптація (10%). Цей підхід застосовується рідше, наприклад: Daily Mail → Щоденна пошта. За словами О. Пономаренка, адаптативні стратегії базуються на глибокому врахуванні соціокультурного фону аудиторії [1], що забезпечує природне звучання назви в мові перекладу.

Емпіричне опитування представників української аудиторії засвідчило неоднозначність сприйняття різних стратегій відтворення назв: 60% респондентів характеризують транслітерацію як когнітивно доступний, проте малоінформативний спосіб; 70% опитаних надали перевагу калькуванню через його точність, попри певний ефект штучності звучання; водночас 80% учасників високо оцінили адаптацію за її природність у контексті мови перекладу. Методологічну базу дослідження склало анкетування через платформу Google Forms, у якому взяли участь 30 осіб віком від 18 до 45 років, що мають досвід споживання медіаконтенту англійською та українською мовами.

Результати проведеної роботи підтверджують, що вибір конкретної перекладацької моделі безпосередньо зумовлений ступенем медійної впізнаваності бренду та його семантичною насиченістю. Хоча транслітерація залишається найбільш експлуатованим методом завдяки своїй технічній простоті, стратегії адаптації та еквівалентного перекладу демонструють значно вищу ефективність у репродукуванні стилістичних і соціокультурних маркерів.

Список літератури

1. Пономаренко О. А. Переклад власних назв у медійному контексті. Київ: Наукова думка, 2020. 120 с.
2. Maxwell J. Translation of Proper Names in Media Discourse: A Cultural Perspective. New York: Routledge, 2018. 180 p.

ПРОКОП Діана
Науковий керівник – Ліннікова В.О.

МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ ФОНЕТИЧНИХ ТРУДНОЩІВ В УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ (8-9 КЛАСИ) У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасній методиці навчання іноземних мов формування фонетичної компетентності розглядається як одна з ключових передумов успішної комунікативної діяльності. На етапі 8- 9 класів значно зростають вимоги до якості усного мовлення учнів, його точності, виразності та відповідності нормам англійської мови. Саме тому проблема подолання фонетичних труднощів набуває особливої актуальності.

Формування правильної іншомовної вимови є складним психолінгвістичним процесом, що залежить від взаємодії слухових, моторних і когнітивних механізмів.Дослідження показують, що навіть на середньому етапі навчання значний вплив має інтерференція рідної мови, яка проявляється у перенесенні звукових і просодичних характеристик на іноземне мовлення, що ускладнює процес формування правильної вимови [2].

Серед типових фонетичних труднощів учнів 8–9 класів можна виокремити неправильну артикуляцію окремих приголосних і голосних звуків, труднощі диференціації довгих і коротких голосних, порушення словесного наголосу та інтонаційних моделей, а також розбіжності між графічною та звуковою формою слова. Ці труднощі часто мають системний характер і пов’язані з недостатньою автоматизацією вимовних навичок, сформованих на попередніх етапах навчання [3].

Ефективне подолання фонетичних труднощів передбачає використання комплексного підходу, який поєднує різні методи та прийоми навчання. До найбільш результативних належать:

1. Аудіювання автентичного мовлення – забезпечує формування зразка правильної вимови, сприяє розвитку фонетичного слуху та інтонаційної чутливості [1].

2. Артикуляційні тренування – спрямовані на формування правильних рухів мовленнєвого апарату та закріплення вимови складних звуків [3].
3. Інтонаційно-ритмічні вправи – дозволяють опанувати просодичні особливості англійської мови, що є важливими для природного звучання мовлення.
4. Індивідуалізована робота над помилками – передбачає діагностику типових труднощів і цілеспрямовану корекцію вимови кожного учня.

Важливим аспектом є також інтеграція фонетичних вправ у комунікативну діяльність, що забезпечує перенесення сформованих навичок у реальне мовлення. Регулярне використання автентичних матеріалів, сучасних цифрових ресурсів та інтерактивних методів навчання підвищує мотивацію учнів і сприяє ефективнішому засвоєнню фонетичних норм.

Таким чином, систематична та методично обґрунтована робота з формування фонетичної компетентності учнів 8–9 класів дозволяє значно знизити рівень фонетичних помилок, підвищити якість іншомовного мовлення та забезпечити успішну реалізацію комунікативного підходу у навчанні англійської мови.

Список літератури

1. Борецька Е. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні: монографія. К.: Вид-во КНЛУ, 2012. 145 с.
2. Kartushina, N., Frauenfelder, U., & Golestani, N. (2016). How and When Does the Second Language Influence the Production of Native Speech Sounds: A Literature Review. Language Learning, 66, 155–186. doi: 10.1111/lang.12187.
3. Celce-Murcia, M., Brinton, D. M., Goodwin, J. M. Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide. – 2nd ed. – Cambridge : Cambridge University Press, 2010. – 556 p.

ПРОКОПЕНКО Євгенія
Науковий керівник – Нузбан О.В.

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

У сучасній теорії перекладу важливе місце посідає поняття перекладацької трансформації, яке дозволяє подолати мовні та культурні відмінності та забезпечує зрозумілість перекладу.

С. Козак зазначає, що вони використовуються перекладачем для досягнення еквівалентності змісту, стилю та збереження емоційного забарвлення [1].

Актуальність дослідження зумовлена тим, що трансформації при художньому перекладі є важливою складовою перекладацького процесу. Англійська й українська мови належать до різних мовних систем, мають відмінності у граматиці, лексиці, синтаксисі, тому буквальний переклад часто не передає всі особливості оригінального тексту.

Мета курсової роботи – розкрити передумови застосування перекладацьких трансформацій для здійснення еквівалентного перекладу.

Об'єктом дослідження є перекладацькі трансформації у художньому перекладі, а **предметом** є їхнє застосування у цьому виді перекладу. Граматичні відмінності між англійською та українською мовами – це поширена причина для застосування трансформацій, оскільки українська мова відзначається більшою варіативністю синтаксичних конструкцій. Під час перекладу часто змінюється порядок слів у реченні, щоб текст звучав природно та відповідав нормам української мови. Крім того, англійські граматичні конструкції нерідко потребують перебудови, оскільки прямі відповідники можуть бути відсутні або звучати неприродно [2, с. 127].

Англійські слова часто мають ширше або, навпаки, вужче значення порівняно з українськими відповідниками. Особливо складними є випадки перекладу ідіом, фразеологізмів, метафор та інших стилістичних засобів, які можуть мати культурно зумовлене значення.

Англомовні тексти часто містять гру слів, алюзії, культурні натяки, які не мають прямого відповідника в українській мові. У таких випадках перекладач може змінювати форму вислову, щоб зберегти художній ефект або смислове навантаження [3, с. 35].

Окрему роль відіграють культурні трансформації, які враховують відмінності у традиціях, історичних і соціальних особливостях. Деякі елементи культури можуть бути адаптовані, щоб зробити текст зрозумілішим для української аудиторії.

Результати дослідження показують що, трансформації є невід'ємною частиною перекладу, яка дозволяє подолати мовні, стилістичні та культурні відмінності між двома мовами, зберегти художню цінність твору та забезпечити його сприйняття в іншому мовному середовищі. Завдяки їх використанню з'являється можливість не лише передати основний зміст тексту, а й відтворити атмосферу, образність та емоційний вплив, які закладені автором в оригінальному творі.

У процесі перекладу слід враховувати особливості обох мов, їхню граматичну структуру, лексику та стилістичні норми. Саме трансформації допомагають адаптувати текст так, щоб він звучав природно українською мовою, не втрачаючи при цьому свого змісту та художньої виразності.

Список літератури

1. Козак С. В. Перекладацькі трансформації як засіб досягнення адекватності перекладу. (дата звернення: 15.03.2026).
2. Шишко А. В., Луканська Г. А. Граматичні трансформації в художньому перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. Т. 4, № 43. С. 125–128. URL: https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.43.4.30 (дата звернення: 15.03.2026).
3. Гончаренко Н. В., Гнатенко О. І. Жанрово – стилістичні особливості перекладу художніх текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2019. Т. 5, № 43. С. 34–36. URL: https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.43.5.9 (дата звернення: 15.03.2026).

ПТУШКО Орина
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Політичний дискурс відіграє важливу роль у сучасному інформаційному просторі, оскільки він формує суспільну думку та впливає на політичні процеси. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема адекватного перекладу політичних текстів, що передбачає не лише передачу змісту, а й збереження прагматичного та стилістичного впливу оригіналу [1].

Метою дослідження є визначення особливостей перекладу політичних текстів з англійської мови на українську. Для досягнення мети передбачено аналіз лінгвостилістичних характеристик політичного дискурсу та визначення основних перекладацьких стратегій [2].

Політичний дискурс розглядається як складна комунікативна система, що поєднує мовні, когнітивні та соціокультурні чинники. Його основними функціями є інформативна, впливова та маніпулятивна. Англомовні політичні тексти характеризуються поєднанням термінологічної точності з емоційною та оцінною лексикою, активним використанням метафор, алюзій, риторичних конструкцій і синтаксичних засобів впливу [3].

Аналіз матеріалу показав, що при перекладі політичних текстів широко застосовуються лексичні трансформації, зокрема конкретизація, генералізація, компенсація та лексична заміна. Важливу роль відіграють калькування та транскодування, які забезпечують збереження змісту оригіналу. Для відтворення образності використовуються реметафоризація та, у разі потреби, деметафоризація, що сприяє кращому розумінню тексту реципієнтом [4].

У стилістичному аспекті встановлено, що збереження ритмічних структур, інтонаційних опор, логічних акцентів та оцінних елементів є важливою умовою досягнення прагматичної

еквівалентності. Отже, переклад політичних текстів вимагає комплексного підходу, що передбачає врахування мовних, стилістичних і культурних особливостей [1][3].

Список літератури

1. Володіна Т. С., Рудківський О. П. *Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня: навч.-метод. посібник*. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017. 296 с.
2. Вусик Г. М. *Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень*. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2020. Т. 2, № 12. С. 213–217.
3. Гайдук Н. А., Хоровець В. Є. *Лінгвістичні особливості англомовних медійних текстів та способи їх перекладу українською мовою*. Закарпатські філологічні студії. 2023. Вип. 27, т. 1. С. 164–169.
4. Лещенко О. П. *Стратегія перекладу суспільно-політичних текстів*. Actual Scientific Research in the Modern World. 2024. Issue 9 (113). С. 171–174.

РИБАК Ірина
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ПЕЙЗАЖНОГО ОПИСУ В АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

Пейзажний опис у художній літературі є одним із ключових засобів формування образної структури твору, його емоційної атмосфери та ідейного наповнення. В англомовній літературній традиції природа часто постає не лише тлом подій, а й активним семантичним компонентом наративу, що відображає внутрішній стан персонажів, соціальні конфлікти та філософські ідеї [1, с. 47]. Актуальність дослідження зумовлена недостатньою кількістю комплексних лінгвістичних досліджень, присвячених зіставному аналізу пейзажних описів у творах різних жанрових і стильових напрямів англомовної літератури.

Метою дослідження є комплексний аналіз лінгвістичних засобів створення пейзажного опису в романах В. Голдінга «*Lord of the Flies*» та Т. Майн Ріда «*The Headless Horseman*». Для досягнення мети застосовано описовий, контекстуальний, лексико-семантичний та стилістичний методи аналізу.

Аналіз лексико-семантичного рівня засвідчив, що в романі Т. Майн Ріда домінують епітети-колоративи (*purple shadows, sapphire sky, crystal waters*), ономатопея (*buzz, spang, howling*) та метафоричні перифрази (*the true children of Nature, the night patroller of the prairie*), які формують романтизований, сенсорно насичений образ техаської прерії [4, с. 41]. У В. Голдінга лексико-семантична організація пейзажу ґрунтується на антропоморфних метафорах (*the sun's enmity, friendly waters*), артефактних метафорах (*the roof of leaves, a blue dome*) та концептосфері зброї й металів (*thunder went off like a gun, a sky of thunderous brass*), що формує напружений, загрозливий простір острова [3, с. 145].

На синтаксичному рівні у Т. Майн Ріда переважають розгорнуті конструкції з інверсією (*Down came a shower of black dust*), ретардацією та перерахуваннями, що забезпечують

панорамність і живописність описів. Натомість у В. Голдінга домінують лаконічні, напружені структури, повтори та градації, які створюють фрагментарне сприйняття простору й наростання катастрофічності подій [3, с. 175].

Кількісний аналіз стилістичних засобів (323 одиниці у Майн Ріда та 296 у Голдінга) підтвердив спільну ієрархію домінант: метафоризація й образна атрибуція переважають в обох романах. Водночас у Майн Ріда вищий відсоток епітетів (29,7 %) та порівнянь (16,1 %), тоді як у Голдінга – персоніфікацій (18,6 %) та артефактних метафор (9,5 %), що засвідчує різні авторські стратегії: романтичне оспівування природи проти символічно-тривожного осмислення середовища.

Отже, пейзажний опис в обраних романах є поліфункціональним лінгвістичним утворенням. У Т. Майн Ріда він виконує переважно естетичну та романтично-описову роль, а у В. Голдінга – концептотворчу, символічну й драматургічну. Перспективним вбачається розширення матеріалу дослідження за рахунок залучення інших англомовних романів для верифікації виявлених закономірностей.

Список літератури

1. Бохун Н. В. Мовні засоби створення пейзажу в англійській поезії XX століття. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія. 2020. № 45. С. 46–48.
2. Дідук-Ступ'як Г., Головата Л. Стильова параметризація засобів емотивності. Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство. 2019. Вип. I (31). С. 38–45.
3. Golding W. Lord of the Flies. London: Faber & Faber, 1954. 224 p.
4. Mayne Reid T. The Headless Horseman. London: Chapman and Hall, 1866. URL: https://www.gutenberg.org/files/35587/35587-h/35587-h.htm.

РОМАН Марина
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ПЕРЕКЛАД У СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЛОКАЛІЗАЦІЇ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ

У сучасному цифровому просторі локалізація мобільних застосунків (далі – МЗ) розглядається як багатовимірний процес, що поєднує мовну, культурну та технологічну адаптацію продукту до вимог цільового ринку. Локалізація – це особливий новий жанр перекладу, при якому відбувається відтворення програмної продукції засобами іншої мови, що передбачає не тільки відтворення вихідних текстів цільовою мовою, але й комплексне пристосування продукції до стандартів цільового регіону [2]. Таким чином, переклад є однією із основних складнових системи розробки МЗ.

Метою дослідження є визначення ролі перекладача в процесі локалізації МЗ.

Наукова новизна роботи полягає в розгляді перекладача не лише як мовного посередника, а і як активного учасника технологічних процесів локалізації.

Метою перекладу є досягнення певної комунікативної мети для цільової аудиторії [4]. Таким чином, важливо розуміти, що процес локалізації повинен керуватися чітким розумінням комунікативних потреб і очікувань цільової аудиторії, а текст повинен бути адаптований для задоволення цих потреб [1].

Перекладач дедалі частіше інтегрується в команду розробки як повноправний учасник міждисциплінарної взаємодії. Унаслідок цього перекладач працює на перетині лінгвістики, UX-дизайну та інформаційних технологій, а його рішення безпосередньо впливають на користувацький досвід і комерційну успішність продукту [3].

Також, важливу роль у локалізації системи керування перекладом (TMS), пам'ять перекладів і глосарії. Використання таких інструментів забезпечує узгодженість перекладу та оптимізацію робочого процесу, однак не змешнує відповідальності перекладача за прийняття стратегічних рішень.

У результаті дослідження можна виокремити такі висновки: локалізація діяльність перекладача базується на принципах функціональної адекватності та прагматичної доцільності; використання TMS, пам'яті перекладів і глосаріїв забезпечує стандартизацію мовних рішень; сучасний перекладач-локалізатор поєднує лінгвістичну, технологічну та комунікативну компетентності.

Отже, перекладач під час локалізації МЗ є не лише ізольованою мовною діяльністю, а й важливим елементом міждисциплінарної взаємодії.

Список літератури

1. Лалаян Н. С. Проблеми перекладу крізь призму скопос-теорії // Вісник Київського національного лінгвістичного університету : електрон. версія журн. 2018. № 1. С. 161-167. URL : http://surl.li/ocaua
2. Онищенко Ю. К. Локалізація програмних продуктів у англоукраїнському перекладі : автореф. дис. ... канд. філол. наук: [спец.] 10.02.16 «Перекладознавство» / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. Київ, 2008. 19 с.
3. O'Hagan, M., & Mangiron, C. (2013). Game Localization: Translating for the Global Digital Entertainment Industry. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
4. Reiss K., Vermeer H. J. Towards a General Theory of Translational Action: Skopos Theory Explained. 1st Edition. Routledge, 2013. 240 p.

РОМАНЮК Анна
Науковий керівник – Руснак Д.А.

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИКИ

Граматика завжди займала важливе місце у викладанні будь-якої іноземної мови. Вона не є лише сукупністю норм, які описують структуру речень, а й системою лексико-граматичних моделей, за допомогою яких мовець конструює значення відповідно до конкретного комунікативного контексту [2]. Її знання є одним із ключових елементів мовленнєвої компетентності.

Сучасні дослідження показують, що з кожним роком кількість користувачів онлайн-навчання та закладів освіти з LMS (система дистанційного навчання) стрімко зростає [1]. Це зумовлює необхідність інтеграції цифрових ресурсів у процес навчання граматики задля підвищення ефективності вивчення іноземних мов.

Існують три типи навчання у межах яких, можна використовувати онлайн-ресурси: дистанційне, змішане та очне. У цьому дослідженні основну увагу зосереджено на останньому типі. Використання цифрових засобів під час очного навчання забезпечує ширший доступ до навчальних матеріалів та їх наочність. Навчальний процес можна значною мірою індивідуалізувати та адаптувати до потреб учнів. Багато сайтів мають автоматизовану перевірку результатів, і це може полегшити роботу вчителя.

У середній школі важливо пам’ятати про час концентрації учнів, який слід розбавляти інтерактивними вправами. Вони, своєю чергою, активізують когнітивну діяльність учнів, створюють ефект занурення в освітній процес та сприяють глибшому засвоєнню навчального матеріалу. Такими інтерактивними освітніми інструментами можуть бути: анімовані презентації, середовища доповненої реальності та інтерактивні тести. Для останніх можна використовувати такі платформи, як Kahoot!, Mentimeter або Quizizz.

Як наголошують фахівці, навчання граматики в сучасних умовах вимагає інтерактивних підходів [2]. Впровадження на уроці іноземної мови інтерактивного тесту на платформі Kahoot! дозволяє підвищити навчальну мотивацію учнів, активізувати їхню пізнавальну діяльність і забезпечити оперативний зворотній зв'язок. Елемент змагання, візуалізація результатів та швидка перевірка відповідей сприяють підтриманню уваги школярів і створюють позитивний емоційний фон під час закріплення граматичного матеріалу.

Отож, онлайн-інструменти виступають ефективними засобами активізації навчальної діяльності учнів у процесі опанування граматики. Їх використання сприяє індивідуалізації навчання, підвищенню мотивації, формуванню стійких граматичних навичок та переходу від декларативного знання граматичних правил до формування процедурних навичок їх застосування в мовленні. Ефективність використання цифрових ресурсів у навчанні граматики значною мірою визначається їх методично доцільною та продуманою інтеграцією в структуру уроку іноземної мови.

Список літератури

1. Башуцька О. С., Нєлєпова А. В., Пиж Н. М. Діджиталізація освіти як ключовий чинник ефективності сучасного освітнього процесу. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16976167
2. Tiarina, Y., Syarif, H., Jufrizal, J., & Rozimela, Y. (2019). Students' Need on Basic English Grammar Teaching Material Based on Interactive Multimedia: An Innovative Design. COUNS-EDU: The International Journal of Counseling and Education, 4(1), 29-37. doi: http://dx.doi.org/10.23916/0020190419310

РОМАНЮК Олександра
Науковий керівник – Сунько Н.О.

УЖИВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ПРОМОВАХ ПОЛІТИКІВ 2022-2026 РР. ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ

Події останніх років, а саме 2022- 2026 рр., значно вплинули на мовлення політиків у різних країнах. Через повномасштабну війну в Україні та інші важливі події у світі військова термінологія стала використовуватися не лише серед військових, а й у політичних промовах. Вона допомагає чітко пояснити ситуацію, показати загрози та досягнення, а також впливає на емоції людей. Такі терміни роблять промови більш переконливими і живими, дозволяють політикам ефективно впливати на громадську думку, мотивувати людей і формувати громадянську позицію. Військова лексика стала важливим інструментом комунікації, який допомагає зрозуміти, що відбувається, і водночас показує значення цих подій для країни та для суспільства в цілому.

Особливо показовими є виступи Президента України Володимир Зеленський, а також лідерів країн-партнерів, зокрема Президента США Дональда Трампа. У своїх промовах вони регулярно використовують такі терміни, як агресія, де окупація, контрнаступ, система ППО, військова допомога, гарантії безпеки, стратегічне партнерство. Часто ці терміни поєднуються з виразами такі як: «енергетичний фронт», «битва за свободу», «економічна війна», які розширюють їх значення та посилюють емоційний вплив. Військовий переклад у цьому контексті стає не просто технічною діяльністю, а елементом інформаційної безпеки, медійної політики та культурного самовизначення нації в умовах війни [1].

Військова термінологія допомагає створити чітку картину подій і водночас формує відповідне ставлення аудиторії. Важливої уваги потребує питання перекладу військової термінології. Під час перекладу важливо зберегти точність і однозначність терміну, адже навіть незначна зміна може

вплинути на зміст. Наприклад, назви міжнародних організацій, таких як NATO, передаються за допомогою перекладацьких трансформацій - транскрипції - НАТО. Часто застосовуються такі перекладацькі трансформації, як калькування (security guarantees - «гарантії безпеки»), конкретизація, модуляція або описовий переклад.

Складність перекладу також полягає в передачі емоційного забарвлення та прагматичного ефекту. Промови українських політиків зазвичай є більш емоційними, тоді як англомовні виступи часто характеризуються монотонним та стриманішим стилем. Його застосування потребує обережності у випадках полісемічних слів, метафоричних або ідіоматичних виразів, де дослівний переклад може бути хибним або незрозумілим для української аудиторії [2, С. 65]. Тому перекладач має враховувати не лише лексичне значення термінів, а й контекст, аудиторію та комунікативну мету.

Отже, військова термінологія в промовах політиків 2022–2026 років стала невід'ємною частиною сучасного політичного дискурсу. Її переклад потребує високого рівня професійної підготовки, знання контексту та розуміння прагматичних особливостей мовлення. Дослідження цієї теми є актуальним і перспективним для сучасного перекладознавства. Військова лексика в політичних виступах поєднує інформативну та емоційну функції, а також формує ставлення аудиторії до подій. Переклад таких висловлювань вимагає не лише точності у передачі термінів, а й уваги до емоційного забарвлення, метафор, ідіом та культурних особливостей мови. Важливо зберегти не тільки зміст, але й прагматичний ефект промови, адже від цього залежить, як інформація сприймається читачем або слухачем.

Список літератури

1. Hushul R.V. (2017) Translation features of military terminology from English to Ukrainian
2. Lukiianchuk Yu. (2017) Methods of classification military terms; Scientific notes of Ostroh Academy National University
3. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com (https://www.theguardian.com/)

РУДА Карина
Науковий керівник – Сунько Н.О.

СУБ'ЄКТИВНІ ТА ОБ'ЄКТИВНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ

Переклад як складний багаторівневий процес міжмовної та міжкультурної комунікації завжди супроводжується різноманітними трансформаціями, які забезпечують досягнення адекватності та еквівалентності між текстом оригіналу і текстом перекладу. У сучасному перекладознавстві проблема співвідношення об'єктивних і суб'єктивних чинників у перекладі набуває особливої актуальності, оскільки вона безпосередньо пов'язана з питанням меж перекладацької свободи та відповідальності перекладача як інтерпретатора тексту.

Поняття перекладацьких трансформацій було детально розроблене в працях багатьох науковців. Зокрема, А. Задорожна визначає трансформації як різноманітні міжмовні перетворення, необхідні для досягнення еквівалентності перекладу попри розбіжності мов [1]. Подібної позиції дотримується й Т. Володіна, яка підкреслює, що трансформації є невід'ємною умовою адекватного перекладу, оскільки дозволяють подолати системні розбіжності між мовами [2].

Об'єктивні трансформації у перекладі зумовлені насамперед системними відмінностями між мовами, зокрема граматичними, лексичними, синтаксичними, стилістичними та культурними особливостями [2]. Так, різна структура речення в аналітичних і синтетичних мовах спонукає перекладача застосовувати членування або об'єднання речень, зміну порядку слів і граматичні заміни. Відсутність прямих відповідників для окремих слів чи понять зумовлює використання описового перекладу, генералізації або конкретизації. Важливе місце серед таких трансформацій займають лексико-семантичні перетворення, пов'язані з передачею значення мовних одиниць [1].

Водночас переклад не обмежується лише об'єктивними чинниками, оскільки важливу роль відіграє суб'єктивний фактор, пов'язаний із особистістю перекладача, його мовною компетенцією, культурним досвідом і творчим баченням тексту.

Суб'єктивні трансформації виникають за наявності вибору між кількома варіантами перекладу та ґрунтуються на інтерпретації, стилістичних уподобаннях і прагматичних міркуваннях. Вони можуть проявлятися у зміні стилістичного забарвлення, додаванні чи опущенні елементів, трансформації синтаксичної структури та прагматичній адаптації тексту до цільової аудиторії [3]. Особливо яскраво співвідношення об'єктивного і суб'єктивного проявляється у перекладі спеціалізованих текстів, де, з одного боку, домінує вимога точності та однозначності, а з іншого - залишається простір для інтерпретації. Важливим аспектом є також прагматичний вимір перекладу, який передбачає врахування комунікативної ситуації, адресата та мети тексту. У цьому контексті трансформації можуть бути зумовлені необхідністю адаптації тексту до культурних, соціальних або когнітивних особливостей аудиторії [2].

Отже, об'єктивні та суб'єктивні трансформації в процесі перекладу перебувають у тісному взаємозв'язку і взаємодоповнюють одна одну. Об'єктивні трансформації забезпечують мовну та змістову відповідність перекладу оригіналу, тоді як суб'єктивні дозволяють досягти його стилістичної, прагматичної та культурної адекватності. Ефективний переклад можливий лише за умови гармонійного поєднання цих двох аспектів, що вимагає від перекладача не лише високого рівня мовної компетенції, а й розвиненого аналітичного мислення, культурної обізнаності та творчого підходу.

Список літератури

1. Задорожна А. Перекладацькі трансформації як засіб досягнення еквівалентності перекладу // Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. Т. 2, № 27. С. 57–63.
2. Володіна Т. С., Рудківський О. П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2017. 296 с.
3. Теорія та практика перекладу: конспект лекцій до дисципліни для здобувачів вищої освіти першого рівня усіх спеціальностей (денна та заочна форми навчання) / упоряд. А. І. Девіцька, Н. П. Курах, Л. Ю. Сідун. Ужгород: електронне видання, 2022. 36 с.

РУСВАСЬКА Юлія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ГЕНДЕРНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ У ФІЛЬМАХ РІЗНИХ ЕПОХ (*LITTLE WOMEN VS BARBIE*)

Переклад гендерно маркованої лексики (ГМЛ) в аудіовізуальних текстах виходить за межі суто граматичних категорій, адже кінодискурс не лише відображає, а й активно конструює соціальні ролі через лексику, синтаксис та інтонацію [4]. Наше дослідження зосереджене на порівняльному аналізі перекладацьких трансформацій ГМЛ у двох ідеологічно контрастних стрічках: «Little Women» (репрезентація традиційних норм XIX ст.) та «Barbie» (іронічна деконструкція сучасних гендерних сценаріїв).

На лексичному рівні перекладач маневрує між збереженням ідеологем та їх адаптацією. У «Barbie» транслітерація брендових імен у ритуалізованих формулах («*Hi Barbie!*» – «*Привіт, Барбі!*») та калькування термінів («*Patriarchy*» – «*патріархат*») є необхідними для збереження «класової» системи Барбіленду та феміністичної критики. Натомість у «Little Women» переклад соціально-статусних маркерів часто вимагає конкретизації. Наприклад, звертання «*my boy*» змушує українського перекладача обирати ступінь пестливості («*мій хлопче*» чи «*мій хлопчику*»), що безпосередньо впливає на баланс близькості та патерналізму в діалозі [1].

На граматичному рівні маркованість часто закодована в синтаксичній структурі, яка визначає фокус висловлювання [3]. У «Barbie» екзистенційне заперечення «*There is no just Ken*» перекладається як «*Не існує просто Кена*», де зміна формального підмета на заперечний присудок підсилює відсутність автономної чоловічої суб'єктності. У «Little Women» гендер закріплюється через жорсткі парні формули, як-от «*now we are man and wife*». Збереження симетрії («*чоловік і дружина*») утримує історичний акцент, тоді як граматична генералізація

(«*ми тепер подружжя*») знівелювала б бінарність ролей, закладену в епоху патріархату.

Коли прямі лексичні чи граматичні відповідники спотворюють прагматичний намір, застосовуються лексико-граматичні трансформації (антонімічний переклад, компенсація, зсув модальності). У «Barbie» антонімічний переклад допомагає «дотиснути» сатиру: позірно нейтральна фраза «*I'm just Ken*» перетворюється на «*Я тут ніщо без Барбі*», зміщуючи логічний центр з факту існування на гендерну залежність. У «Little Women» репліка «*I'm not meant for marriage*» перебудовується у «*Шлюб – не для мене*», що знімає відтінок пасивної приреченості й акцентує на свідомій відмові героїні від нав'язаного соціального інституту [5].

Отже, переклад ГМЛ вимагає функціонального підходу до тексту. У «Barbie» перекладацькі трансформації насамперед спрямовані на підтримку іронії та ідеологічної деконструкції, тоді як у «Little Women» вони допомагають делікатно адаптувати жорсткі соціальні формули минулого, не руйнуючи історично зумовленої нормативності персонажів.

Список літератури

1. Долинський Є. В. Особливості перекладу гендерно маркованих елементів в англомовній художній прозі. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Серія: Філологічні науки*. 2022. № 17. С. 35–38.
2. Коккіна Л., Марінашвілі М. Ґендерно нейтральна мова в сучасному суспільстві як перекладознавча проблема. *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Філологія»*. 2021. Вип. 46. С. 47–56.
3. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London : Routledge, 2018. 360 p.
4. Lakoff R. *Language and Woman's Place*. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 328 p.
5. Simon S. *Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission*. London ; New York : Routledge, 1996. 216 p.

РУСНАК Ольга
Науковий керівник – Москаль Т.Д.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Сучасний розвиток держави потребує від молоді гнучкості, комунікабельності, здатності швидко адаптуватися, мислити критично й ефективно взаємодіяти в міжкультурному середовищі. Разом із тим роль іноземних мов стає дедалі вагомішою, адже поглиблення інтеграційних процесів України у світовий простір зумовлює зростання потреби у відповідних знаннях.

У сучасній освіті існує багато традиційних і інноваційних методів навчання англійської мови, ефективність яких залежить від їх доцільного добору відповідно до поставлених завдань. Оскільки учні мають оволодіти мовою як засобом спілкування, важливо організовувати навчальний процес так, щоб вони могли вільно висловлювати думки, підтримувати діалог і обмінюватися думками. Тому на уроках слід створювати умови для рівноправної взаємодії вчителя й учнів на основі діалогу [2, с. 28].

Інтерактивне навчання – це форма діалогового навчання, у якій учень набуває досвіду через взаємодію з учителем, іншими учнями та засобами навчання, зокрема комп'ютерними технологіями, що стали універсальним освітнім інструментом [1, с. 7].

Важливий внесок у розробку та впровадження інтерактивних методів зробили німецькі вчені ще на початку 90-х років – Р. Арнольд, А. Шелтен, И. Швейтцер, Ф. Стус. Проблемам застосування в навчальному процесі інтерактивних методик присвячені роботи О. Пометун, Л. Пироженко, Г. Сиротенко та ін.

Семантичне значення слова інтерактивний має походження від англійського слова «interact», де «inter» - взаємний, «act» - діяти. Отже інтерактивний – це здатність взаємодіяти в режимі бе- сіди, діалогу з чимось (комп'ютером), або з кимось (людиною) [1, с. 7].

Інтерактивні технології поділяються на чотири групи: фронтальні технології, технології колективно-групового навчання, ситуативного навчання та навчання у дискусії [1, с. 7]. Підлітковий вік характеризується провідною роллю міжособистісного спілкування. Учні 5–9 класів мають потребу в самовираженні, тому механічне виконання вправ із підручника зменшує їхню мотивацію до навчання. Інтерактивне навчання базується на взаємодії, де кожен учень стає активним учасником процесу.

Для учнів 5–9 класів найбільш ефективними є методи, що стимулюють спонтанне мовлення та критичне мислення:

- Рольові ігри (Role Play): Створення реальних життєвих ситуацій (у магазині, в аеропорту, інтерв'ю із зіркою). Це дозволяє учням «приміряти» на себе різні соціальні ролі та використовувати відповідні мовленнєві кліше.
- Дискусійні методи (Think-Pair-Share, «Коло ідей»): Учні спочатку обмірковують питання самостійно, обговорюють у парах, а потім представляють спільну думку класу. Це знижує психологічний дискомфорт перед публічним виступом.
- Проєктна діяльність (Project Work): Командна робота над створенням презентації чи відео-блогу англійською мовою стимулює природне спілкування під час координації дій.
- Метод «Джигсоу» (Jigsaw): Кожен учень стає «експертом» у певній частині інформації та повинен пояснити її іншим членам групи, що створює гостру потребу в говорінні [3, с. 420].

Застосування цих методів і прийомів навчання забезпечує різний рівень засвоєння матеріалу учнями, проте всі вони сприяють підвищенню ефективності навчання, активізації пізнавальної діяльності та розвитку інтелектуальних здібностей.

Список літератури

1. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. К. : А.С.К., 2004. 192 с.
2. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Рідна школа. Київ, 2011. № 8-9. С. 28-36.
3. Халабузар О. Вивчення англійської мови за допомогою інтерактивних технологій: переваги, характеристика та структура. Педаг. науки. Вип. 2, 2023. С. 416-422

САВЧУК Єлизавета
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

ПЕРЕКЛАД ЯК КОГНІТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ: АНАЛІЗ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ПОМИЛОК МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕКСТІВ

Сучасний машинний переклад функціонує як один із найуживаніших інструментів роботи з іншомовною науковою інформацією, проте його ефективність істотно залежить від типу тексту, характеру термінології та рівня концептуальної складності матеріалу. Чутливими до помилок автоматизованої обробки виявляються психологічні тексти, адже вони поєднують загальновживану лексику з термінами, що мають вузьке спеціальне значення лише в межах конкретної теорії або дослідницької парадигми. У таких текстах слова *attitude, dissonance, resistance, adjustment, coping, attachment, distress, trait, drive* або *reinforcement* функціонують як елементи строго організованої наукової системи [1].

Однією з найпоширеніших груп помилок є вибір загальномовного відповідника замість термінологічного. У психологічному дискурсі слово *behavior* має перекладатися як «поведінка», коли йдеться про спостережувані реакції або моделі дії, проте в деяких машинних версіях воно може зміщуватися до «вчинок», «манери» або «поводження», що звужує або спотворює науковий зміст. Ще виразніший приклад дає термін *dissonance*. У спеціальному контексті він входить до словосполучення *cognitive dissonance* і має стабільний відповідник «когнітивний дисонанс», але при фрагментарному або збідненому контексті машинна система може подати його як неузгодженість, розлад або невідповідність, що послаблює зв’язок із усталеним психологічним терміном [2].

Іншу групу становлять помилки концептуального зсуву, коли перекладене слово формально належить до того самого семантичного поля, але змінює фокус наукового висловлення.. Слово *coping* у фаховому дискурсі пов’язане зі стратегіями подолання труднощів, однак автоматичний переклад може передати його як «боротьба», «справляння» або

«пристосування», хоча в багатьох контекстах потрібен саме вираз копінг-стратегії або стратегії подолання. Подібні приклади показують, що машинна система часто обирає найближче за частотністю слово, але не відтворює цілісну когнітивну схему, у межах якої працює термін.

Випадки порушення термінологічної послідовності в межах одного тексту демонструють слабкість автоматизованої системи у підтриманні єдиної концептуальної лінії. Один і той самий термін може перекладатися по-різному в сусідніх реченнях, якщо модель орієнтується на локальний контекст. Наприклад, *attachment* у психології розвитку і теорії прив'язаності повинен зберігати стабільний відповідник «прив'язаність», але машинний переклад може подавати його як «прихильність» або «зв'язок». У загальномовному вживанні частина цих варіантів може бути допустимою, проте в науковому психологічному тексті вони руйнують понятгєву єдність [3].

Це дослідження підтверджує доцільність поєднання когнітивного підходу до перекладу з практикою редагування автоматизованих перекладів і відкриває перспективу для подальших досліджень, присвячених типології помилок, термінологічній стабілізації та вдосконаленню алгоритмів обробки спеціалізованого наукового дискурсу [4].

Список літератури

1. Вітушинська С. В. Типи перекладацьких помилок. Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна», 2025. Вип. 21. С. 32–36.
2. Данилов Г., Балакірєва В., Василенко К. Машинний переклад, системи машинного перекладу та їх специфіка. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки, 2021. № 33. С. 293–310.
3. Клюс М. О., Гелетка М. Л. Види помилок під час перекладу науково-технічних текстів за допомогою автоматизованих систем на основі штучного інтелекту. Science and technology: challenges, prospects and innovations: The 8th International scientific and practical conference (March 28–30, 2025). Osaka, Japan: CPN Publishing Group, 2025. С. 434–440.
4. Осіпчук Н. В., Весоловський О. В. Лексико-семантичні помилки у процесі перекладу. Вісник науки та освіти, 2023. № 11(17). С. 289 – 298.

САХНО Ксенія
Науковий керівник – Гнатковська О.М.

ЕЛЕМЕНТИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

В умовах розвитку сучасної освіти особливо актуальним постає питання ефективності методів навчання іноземних мов, які сприятимуть підвищенню мотивації учнів та активації їхньої навчальної діяльності. Інтеграція ігрових елементів сприятиме переходу від пасивних методів навчання, де передову роль відіграє вчитель, до інтерактивних, де проактивно у процесі навчання діють учні.

У зв'язку з цим, особливої уваги набуває використання ігрових підходів у навчанні іноземних мов, які не лише урізноманітнюють освітній процес, а й сприяють підвищенню рівня залученості тих, хто навчається. Ігрові елементи можна інтегрувати в навчання по-різному, залежно від дидактичної мети, змісту навчального матеріалу та форми навчальної діяльності. Такий підхід зумовлює необхідність чіткого розмежування основних способів використання гри в процесі викладання.

Впровадження елементів гри у процес навчання передбачає два різні у своєму роді підходи: гейміфікацію та ігрове навчання.

Гейміфікацію (англ. *"Gamification"*) розглядають як провадження окремих ігрових елементів та механік гри (балів, рейтингових таблиць, значків тощо) в навчальний процес, який за своєю суттю не є грою. У цьому контексті українські дослідниці С. О. Переяславська та О. О. Смагіна зазначають, що гейміфікована діяльність сприяє урізноманітненню освітнього процесу та вносить в нього елемент розваг [1, с. 252].

Ігрове навчання (англ. *"Game-based learning"*, *"GBL"*) – це освітній підхід, що передбачає цілеспрямоване використання навчальних ігор, у межах яких ігрова діяльність учнів слугує основним середовищем для засвоєння навчального матеріалу.

Хоча обидва підходи мають на меті підвищення залученості учнів, вони різняться за змістом, цілями та ступенем

використання гри в освітньому процесі. На відміну від ігрового навчання, де засвоєння навчального матеріалу відбувається лише через гру, гейміфікація не замінює навчальний процес грою, а лише доповнює його окремими ігровими механіками. Основою гейміфікації є не розвага, а використання ігрових механік для досягнення конкретних навчальних цілей та підвищення ефективності засвоєння матеріалу.

Проте, результативність згаданої вище гейміфікації у навчальному процесі зумовлюється не тільки здатністю викликати інтерес до навчання, а й реалізацією низки фундаментальних функцій, які впливають на засвоєння знань учнями. Згідно з дослідженнями науковців Г. Антонопулу, К. Халкіопулоса, Е. Гкінтоні та А.Кацимпеліса, окрім мотиваційної, гейміфікація виконує також нейрокогнітивну (розвиток уваги, пам'яті, мислення), соціальну (взаємодія і співпраця між учнями) та емоційну (зниження страху зробити помилку) функції [2].

Робота з учнями середньої школи має свої особливості, оскільки специфікою учнів-підлітків є їхня потреба у визнанні, змаганні з іншими учнями та бажанням отримувати винагороди. Гейміфікація відповідає їхнім віковим та психологічним особливостям, оскільки дозволяє поєднати навчання з елементами змагання, співпраці та самовираження.

Отож, гейміфікація є ефективним інструментом навчання англійської мови в середній школі, оскільки поєднує освітні цілі з мотиваційними механізмами. Її використання сприяє підвищенню зацікавленості учнів та, відповідно, покращенню результатів навчання.

Список літератури

1. Переяславська С., Смагіна О. Гейміфікація як сучасний напрям вітчизняної освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету.* 2019. Спецвип. С. 250-260. doi:https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019s24
2. Antonopoulou H. et al. Application of gamification tools for identification of neurocognitive and social function in distance learning education. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research.* 2022. Vol. 21, №5. P. 367-400. doi:https://doi.org/10.26803/ijlter.21.5.19

СВЕШНІКОВА Валентина
Науковий керівник – Сунько Н.О.

АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ ІМПЛІЦИТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ

Переклад художнього тексту є не лише лінгвістичною трансформацією, а й актом міжкультурної медіації. Основним викликом для перекладача є передача «несказаного»: підтекстів, алюзій, і тд., які зрозумілі носію мови оригіналу, але можуть бути дешифровані лише за наявності відповідних фонових знань. Зазначимо також, що на практиці неможливо вимагати від художнього перекладу повноцінної, майже стовідсоткової відповідності стилістиці оригіналу та «схоплення» наскрізної авторської інтенції. [1, с. 65]. Особливого значення це набуває у детективному жанрі, де імпліцитна інформація часто виступає ключем до розв'язки сюжету.

Актуальність теми зумовлена необхідністю систематизації перекладацьких стратегій для компенсації когнітивного дисонансу між автором та іншомовним читачем. У сучасному перекладознавстві порушується питання межі між збереженням авторської стилістики та необхідністю адаптації тексту для збереження адекватності.

Метою роботи є аналіз практичних аспектів відтворення імпліцитної інформації та фонових знань у перекладі, а також визначення ефективності використання коментарів та стратегій експлікації для збереження авторського задуму.

Головним є відтворити й передати іншомовному читачеві пресупозицію оригіналу, тобто певну суму знань, а це досить часто неможливо зробити без особливого перекладацького коментування [2, с. 172-173].

Наукова новизна полягає у розробці типології стратегій відтворення прихованої інформації на прикладі творчості Агати Крісті.

У ході дослідження було виявлено такі ключові стратегії як: стратегія збереження імпліцитності (форенізація), стратегія часткової або повної експлікації (розгортання), стратегія

компенсації та коментування, стратегія прагматичної адаптації. Було використано твір авторки Агати Крісті, а саме «Привиди у Венеції». Вона використовує багато визначень, котрі на культурному рівні мають велику різницю між народами. До прикладу, у перекладі фрази з книги: "*It's for the younger set. The eleven - plus to the sixteen-seventeens.*" перекладач переклав: «*Від одинадцяти - дванадцяти до шістнадцяти - сімнадцяти років*». Це приклад втрати імпліцитної соціальної характеристики героїв заради загальної зрозумілості тексту, адже в оригіналі "eleven-plus" - це імпліцитна відсилка до системи іспитів в англійських школах. У ході дослідження було також досліджено роль приміток та коментарів як засіб компенсації фонових знань. Прикладом є порівняння персонажа в оригіналі: "*She was a very beautiful girl. She was like an Undine.*" – «Вона була дуже вродливою дівчиною. Схожою на Ундину». Застосування стратегії збереження імпліцитності без додаткового перекладацького коментаря створює ризик когнітивного розриву. Використання примітки дозволяє компенсувати відсутність фонових знань про міфологічний підтекст «фатальної краси без душі», що є критично важливим для розуміння психологічного портрета героїні.

Отже, дослідження підтверджують, що повна відповідність стилістиці оригіналу є недосяжною через «пізнавальну обмеженість» [1, с. 65]. Вибір адекватної стратегії дозволяє мінімізувати втрати імпліцитних смислів. Перекладач повинен балансувати між роллю «невидимого посередника» та «культурного коментатора».

Список літератури

1. Павленко О.Г. «Розмикання меж..» (Авторські концепції перекладацтва другої половини XX століття: компаративний аспект) : моногр. / О. Г. Павленко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Логос, 2015. 452 с.
2. Приймачок О. І. Типи коментарів у перекладах Лесі Українки оповідань Івана Франка. Лінгвостилістичні студії. 2016. Вип. 5. С. 171-180.

СВИЩУК Діана
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ НА МОВНУ ОСОБИСТІСТЬ І ПЕРЕКЛАД

У сучасному інформаційному просторі англійська мова слугує домінантним кодом в глобальній комунікації та формує мовну свідомість користувача. Особливої уваги потребує проблема перекладу цього матеріалу, оскільки саме перекладач виступає посередником між різними мовними картинами світу та культурними моделями комунікації. Мовна особистість – це індивід, який володіє певною сукупністю здатностей та характеристик, які визначають створення і сприйняття ним текстів, що вирізняються рівнем структурно-мовної складності та глибиною відображення дійсності [1, с. 187-188].

Метою цього дослідження є аналіз медійних осіб та особливостей перекладу їхніх англомовних повідомлень з урахуванням їх впливу на мовні звички, лексичний запас та культурну ідентичність. У дослідженні використано порівняльний метод, елементи дискурс-аналізу та перекладацького аналізу.

За словами D. Crystal, мова інтернету є гібридною формою комунікації, що поєднує риси усного й писемного мовлення та характеризується активним використанням скорочень, неологізмів і нестандартних мовних засобів, що і ускладнює процес перекладу та впливає на перекладацькі стратегії і на мовну особистість [2.].

Матеріалом дослідження слугували фрагменти цифрової комунікації Ілона Маска та Емми Чемберлен, а також інших медійних осіб у соціальних мережах Instagram, X, TikTok та YouTube. Було досліджено гендерний аспект мовлення чоловіків та жінок їх вплив на різні верстви суспільства. Це дозволило простежити відмінності Встановлено, що переклад цифрового дискурсу потребує застосування перекладацьких трансформацій, зокрема модуляції, конкретизації, описового перекладу,

стилістичної адаптації. Для аналізу матеріалу було перекладено фрагменти та порівняно власний переклад з оригіналом з урахуванням перекладацьких норм і гендерних відмінностей у цифровому дискурсі. З боку мовлення Ілона Маска спостерігається прямий, авторитетний та лаконічний стиль мовця. Приклад «*Doge to the moon*», що означає стрімке зростання криптовалюти, у перекладі передано за допомогою модуляції та описового перекладу: «*Doge (криптовалювата) шалено злітає до небес».*

Натомість мовлення Емми Чемберлен вирізняється неформальним стилем, експресивністю та емоційною забарвленістю. Вирази «*I'm obsessed*», «*Я просто в захваті*», та «*You guys*», «*Друзі*» адаптовано відповідно до норм українського мовлення, зберігши ефект близькості з аудиторією, молодіжний тон, саркастичний підтекст та захоплення.

Також варто зазначити, що переклад подібних висловлювань потребує не буквальної передачі змісту, а збереження комунікативного підходу та стилістичних особливостей мовлення. Саме у цифровому дискурсі важливу роль відіграють емоційність, лаконічність та наближеність до розмовного стилю, ось чому перекладач змушений застосовувати різні перекладацькі трансформації. Зокрема модуляції та компенсації, аби передати прагматичний зміст висловлювання, зберігши при цьому мовну індивідуальність медійної особи та його комунікативний намір.

Отже проведений аналіз засвідчив, що переклад відіграє важливу роль у відтворенні мовної особистості. Через значний вплив медійних осіб та вагомий внесок новітніх словесних засобів у мовне суспільство. Переклад англомовного цифрового дискурсу виступає не лише засобом міжмовної передачі інформації, а й чинником трансформації мовної ідентичності в умовах сучасної інтернет-комунікації.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Видавничий центр «Академія» 2004. С. 187-188.
2. Crystal D. Language and the Internet. – Cambridge: Cambridge University Press, 2011.

СЕМАНЮК Анастасія
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ НЕГАТИВНОЇ ВВІЧЛИВОСТІ В СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ: НОМІНАТИВНИЙ ТА ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Негативна ввічливість – ключовий компонент комунікації, що передбачає збереження соціальної дистанції, повагу до особистого простору та уникнення тиску на співрозмовника. У прагматиці вона діє як стратегія пом'якшення потенційно загрозливих висловлювань [5].

З огляду на інтенсивний розвиток міжкультурних зв'язків, важливо розуміти специфіку реалізації цієї стратегії в різних мовах (зокрема, на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях [1]). Наше дослідження зосереджене на номінативному та прагматичному аспектах негативної ввічливості в англійській та українській мовах.

На номінативному рівні ця категорія виражається через лексику, що маркує обережність мовця та знижує категоричність: *perhaps, maybe, I suppose* та їхні українські відповідники *можливо, здається, напевно*. Наприклад, фраза «*Perhaps we could discuss this later*» (*Можливо, ми могли б обговорити це пізніше*) звучить значно менш нав'язливо завдяки такому вставному елементу. Крім того, традиційні формули ввічливості (*please, sorry, excuse me* / *будь ласка, вибачте, перепрошую*) діють як базові пом'якшувачі прохань чи звернень [1].

Прагматичний рівень передбачає застосування стратегій, що послаблюють ілокутивну силу висловлювання. Найпоширеніший інструмент – модальні дієслова. Порівняймо: «*Can you help me?*» та «*Could you help me?*». Другий варіант ввічливіший, адже створює ефект умовності й залишає адресату простір для відмови [4]. В українській мові цю ж роль виконують форми умовного способу: «*Чи не могли б ви допомогти?*».

Інший дієвий спосіб уникнути комунікативного конфлікту – імперсоналізація (використання безособових конструкцій). Фрази на кшталт «*It seems that this decision might be difficult*» (*Здається, що це рішення може бути складним*) нівелюють

прямий тиск на співрозмовника [2]. Також англійській мові притаманне використання специфічних даунтонерів – обмежувальних часток (*just, rather, a little*), як-от у реченні «*I just wanted to ask...*» (*Я лише хотів запитати*), що додатково згладжують кути комунікації [1].

Зіставляючи обидві мови, помічаємо, що англійська загалом тяжіє до ширшого застосування непрямих, пом'якшувальних структур. Українська ж комунікація у неформальних ситуаціях допускає більшу прямолінійність, проте в офіційному спілкуванні так само активно послуговується стратегіями негативної ввічливості [3].

Отже, негативна ввічливість є гнучким інструментом регулювання міжособистісних взаємин. Її вираження через лексичні маркери, модальність та імперсоналізацію демонструє наявність як універсальних рис, так і певних етнокультурних особливостей у кожній із мов. Таким чином, негативна ввічливість є невід'ємним складником успішної міжкультурної комунікації, що реалізується через різноманітні мовні засоби – лексичні маркери невпевненості, модальні конструкції та безособові звороти. Зіставний аналіз англійської та української мов засвідчує як наявність спільних прагматичних механізмів пом'якшення висловлювань, так і специфічних етнокультурних відмінностей у частотності й характері їх використання.

Список літератури

1. Почепецька Т. М. Мовні засоби вираження комунікативної стратегії ввічливості у сучасній англійській мові. Ужгород, 2024. С. 116–124.
2. Горбач С. С. Мовленнєвий акт деклінатива як засіб регулювання та обмеження комунікативної інтенції. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки*. 2007. С. 71–74.
3. Одарчук Н. А. Семантика та прагматика висловлень відмови в англомовному художньому дискурсі. Київ, 2004.
4. Brown P., Levinson S. C. *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 345 p.
5. Leech G. *The Pragmatics of Politeness*. Oxford: Oxford University Press, 2014. 343 p.

СЕМЕНЮК Олена
Науковий керівник – ,Кушнерик В. І.

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ АТМОСФЕРИ САСПЕНСУ У ТВОРАХ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО: СТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Стилістичний аналіз – це детальний аналіз певного твору та мовних засобів, що використовувалися для створення певного ефекту або вираження думки. Також в рамках стилістичного аналізу розглядаються, які стилістичні фігури використовувалися для створення першого стилістичного ефекту [3].

Лексико-стислістичний аналіз у межах цього дослідження був проведений на матеріалі творів відомого американського письменника Едгара Аллана По, а саме «Чорний кіт» та «Серце виказало».

Перекладацькі трансформації у ході цього дослідження були застосовані задля кращого розуміння текстів читачем. Перекладацькі трансформації можна вважати міжмовними перетвореннями, задля досягнення перекладацької адекватності та еквівалентності. На сьогодні існують кваліфікації перекладацьких трансформацій, які поділяються на наступні групи: 1) морфологічні; 2) синтаксичні; 3) стилістичні; 4) семантичні;

Доприкладу, англійське «vulture eye» перекладається як «око як у яструба» [2, с. 51], або ж «яструбине око». Інший приклад, «The Tell-Tale Heart» подано як «Викажчик-серце» [2, с. 1].

У ході дослідження було виявлено використання таких стилістичних фігур на матеріалі лексики, як метафори, епітету, оксюморону та градація. Проаналізуємо на уривках із художніх творів. До прикладу: «*Душа моя, здавалося, враз покинула тіло»* [1, с. 2]. Тут можна простежити використання метафори, яка є вживанням слів у переносному значенні.

Ще одним свідченням метафори є вираз «*примара смерті*» – це приклад із твору «Серце виказало» [2, с. 52]. Це

словосполучення можна розглядати і як епітет, оскільки слово «смерть» уточнює суть примари, надаючи їй конкретної функції та значення.

У ході аналізу також було виявлено велику кількість епітетів. Наведемо приклад: *«Вчинивши це страхітливе вбивство..*» із твору «Чорний кіт» [1, с. 4]. Тут знаходимо слово «страхітливий» як епітет надає вислову емоційності, підсилюючи вплив на читача [4].

Також у творі «Чорний кіт» було виявлено ще одну стилістичну фігуру – оксюморн. До прикладу: «*нестерпні ніжності*», або поєднання слів, що мають протилежне значення, яке часто використовується для підкреслення контрасту.

Також було виявлено приклад евфемізму – «*Старий випустив дух*» [3, с. 4]. Це інтепретується як пом'якшений та непрямий спосіб щось донести, в цьому випадку смерть [4].

Отже, у ході дослідження ми зробили висновок, що наступні стилістичні фігури – метафора, епітет, оксюморон, евфемізм і градація – були використані автором для створення похмурої атмосфери, а також для відтворення емоційності та напруги у відповідних частинах тексту.

Список літератури

1. По Е. А. Чорний кіт та інші історії. Київ: English Library, 2015. 190 с.
2. По Е. А. Оповідь Артура Гордона Піма. Харків: «Фоліо», 2024. 288 с.
3. Пономарів О. Стилістика Сучасної Української Мови. Тернопіль: Навчальна Книга Богдан, 2000. 246 с.
4. Стилістичні фігури та їх види. URL: https://studfile.net/preview/3741302/page:21/ (дата звернення 30.01.2025).

СЕРГІЙЧУК Тетяна
Науковий керівник – Сапожник І.В.

ОСНОВНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПРИЙОМИ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ

Переклад гумору є одним із найскладніших аспектів аудіовізуального перекладу. Це зумовлено відсутністю універсальних норм передачі гумористичного ефекту між мовами, а також значною залежністю гумору від культурного та соціального контексту. Жарти часто ґрунтуються на грі слів, культурних алюзіях, стереотипах або мовних особливостях, що ускладнює їх точне відтворення іншою мовою.

Складність перекладу гумору визначається кількома факторами:

- ступенем подібності між мовами;
- культурними відмінностями між аудиторіями;
- здатністю перекладача розпізнавати приховані смисли;
- урахуванням комунікативної мети тексту.

Основним завданням перекладу гумору є досягнення подібного прагматичного ефекту, тобто створення у реципієнта перекладу такої самої емоційної реакції, яку викликає оригінальний текст.

Дж. Валлас [1, с. 77] виокремив низку перекладацьких стратегій, які доцільно використовувати під час перекладу гумористичних текстів:

1. **Генералізація** – використовується у випадках, коли авторські порівняння, метафори, каламбури чи іронія не мають точного відповідника мовою перекладу; у такому разі передається лише загальний зміст жарту.
2. **Компенсація** – перенесення стилістичного або смислового ефекту, який неможливо точно передати в конкретному фрагменті, в іншу частину тексту; це дозволяє зберегти основну ідею жарту навіть при зміні конструкції.

3. **Конкретизація** – уточнення перекладачем значення лексичних одиниць для відтворення подібного комічного ефекту.
4. **Антонімічний переклад** – використовується у випадках, коли прямий переклад створює стилістичні або граматичні труднощі; застосування протилежного за змістом вислову допомагає зберегти природність і виразність гумору.
5. **Гіперболізація** – підсилення жарту шляхом перебільшення.
6. **Семантична заміна** – використання більш експресивної мовної одиниці, яка забезпечує необхідний комунікативний ефект, навіть якщо вона не є прямим відповідником оригіналу.

Жарти можуть функціонувати як у межах довших текстів, так і як самостійні елементи. Вони значною мірою залежать від культурного та соціального контексту. Тому для їх ефективного перекладу перекладач повинен враховувати лінгвістичні, ситуативні та культурні особливості гумору й орієнтуватися на мету перекладу.

Переклад гумору потребує від перекладача не лише мовної компетентності, а й творчого підходу. Через культурні та мовні відмінності дослівне відтворення жарту часто є неможливим. У таких випадках перекладач використовує різні стратегії адаптації, зокрема генералізацію, компенсацію, конкретизацію, антонімічний переклад, гіперболізацію та семантичну заміну. Застосування цих стратегій дозволяє зберегти комічний ефект та прагматичний вплив тексту, що є головною метою перекладу гумору в аудіовізуальних творах.

Список літератури

1. Wallace J. C. Translating laughter: humor as a special challenge in translating the stories of Ana Lydia Vega // The Journal of the Midwest Modern Language Association. 2002. Vol. 35, No. 2: Translating in and across Cultures. P. 75—87.

СИЧОВА Юлія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ФОРМУВАННЯ МОВНОГО ІМІДЖУ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛІТИКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОЛІТИЧНИХ ВИСТУПІВ (на матеріалі американського передвиборчого дискурсу)

У сучасній лінгвістиці політичний дискурс посідає важливе місце, оскільки саме через мову політики конструюють публічний образ, впливають на масову свідомість і реалізують комунікативні стратегії переконання. Різні філологічні напрями студіюють сучасну політичну лінгвістику, спрямовану на побудову ефективного спілкування , що відбивається в роботах Т. ван Дейка [1], Дж. Лаккоффа [2], Г. Почепцова [3] та ін.

Особливо показовим у цьому аспекті є американський передвиборчий дискурс, у межах якого мовлення політиків виконує не лише інформативну, а й іміджетворчу, маніпулятивну та прагматичну функції. Актуальність дослідження зумовлена потребою комплексного аналізу мовних засобів, за допомогою яких формується мовний імідж американських політичних діячів, а також необхідністю вивчення особливостей перекладу політичних дебатів як одного з найдинамічніших жанрів політичної комунікації.

Мета роботи полягає в аналізі мовних засобів формування іміджу американського політика в передвиборчому дискурсі та у виявленні особливостей їх відтворення в перекладі політичних дебатів.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань: охарактеризувати поняття політичного дискурсу та мовного іміджу політика; проаналізувати мовні особливості передвиборчих виступів Дональда Трампа та Камали Гарріс; визначити риторичні, лексичні та синтаксичні засоби, що беруть участь у формуванні їхнього мовного іміджу; дослідити специфіку перекладу політичних дебатів за участю цих політиків; окреслити основні труднощі та трансформації, що виникають під час перекладу політичного мовлення.

Наукова новизна дослідження полягає в поєднанні дискурсивного й перекладознавчого підходів до аналізу мовного іміджу американських політиків на матеріалі передвиборчої комунікації 2024 року. У роботі простежується взаємозв'язок між мовними характеристиками політичного виступу, комунікативною стратегією мовця та особливостями відтворення цих параметрів у перекладі.

Аналіз політичних дебатів засвідчив, що під час перекладу особливу складність становить передача експресивності, риторичних прийомів, політично забарвленої лексики, імпліцитних смислів і комунікативного наміру мовця. У зв'язку з цим переклад політичних дебатів потребує не лише змістової точності, а й збереження іміджетворчої функції висловлювання.

Практична цінність роботи полягає в можливості використання її результатів у дослідженнях політичного дискурсу, у курсах із лінгвістики тексту, стилістики, теорії перекладу та політичної комунікації. Отримані спостереження можуть бути корисними для подальшого вивчення стратегій перекладу політичного мовлення з урахуванням його прагматичного впливу на аудиторію.

Список літератури

1. Dijk T. A. van. Ideology: A multidisciplinary approach. London : Sage Publications, 1998. 384 p.
2. Lakoff G. A study of meaning criteria and the logic of fuzzy concepts // Journal of Philosophical Logic. 1973. № 2. P. 458–508.
3. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ : ВЦ «Київський університет», 1999. 301 с.

СІРМАН Вікторія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ПЕРЕКЛАД БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ НА ОСНОВІ АНГЛОМОВНИХ РОМАНІВ

У мові закодовано культурну ідентичність кожного етносу, що проявляється в унікальних для окремого народу лексичних одиницях. Через це виникає явище безеквівалентності, що створює труднощі для перекладача. За К. Норд, переклад – це діяльність, спрямована на реалізацію комунікативної мети між носіями різних культур та мов [4; с. 17]. Дослідники підкреслюють, що перекладений текст не може бути повним відтворенням оригіналу, тож досягнення адекватності є основним принципом. Врахування географічного та історичного контексту твору стає ключовим фактором при виборі перекладацьких стратегій і способів передачі безеквівалентної лексики (далі – БЛ).

Р. Зорівчак співвідносить поняття БЛ з реалією, адже обидва явища закодовують етнокультурну інформацію [1, с. 58]. Однак, БЛ – поняття ширше, тому включає в себе реалії.

Актуальність даної роботи зумовлена необхідністю дослідження перекладацьких стратегій для забезпечення адекватної передачі БЛ в художніх текстах.

Метою роботи є дослідження основних підходів до перекладу БЛ в романах “Герцог і я” та “Крадійка книжок”, а також порівняння способів передачі культурних, історичних та географічних реалій у різних контекстах. Згідно з метою, перед нами постали такі завдання: визначити поняття БЛ та причини її виникнення; розглянути БЛ в обох романах; виявити особливості її перекладу; дослідити вплив географічного й історичного контексту на вибір перекладацьких стратегій.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше проаналізовано та порівняно БЛ і методи її перекладу у романах Джулії Квінн “Герцог і я” та Маркуса Зузака “Крадійка книжок”.

У ході дослідження було встановлено, що географічний та історичний контекст безпосередньо впливає на характер БЛ та

вибір перекладацьких трансформацій. Було встановлено, що в романі "Герцог і я" британські власні назви переважно передаються шляхом **транскрибування**: *Francesca – Франческа; Featherington – Фезерінгтон* [3; 5]. Натомість у романі "Крадійка книжок" при передачі німецьких антропонімів домінує **транслітерація**: *Barbara – Барбара; Vandenburg – Ванденбург* [2; 6]. Різниця зумовлена різним ступенем орфографічної глибини англійської та німецької мов, що впливає на вибір перекладацьких трансформацій при передачі власних назв. Аналіз виявив суттєві розбіжності в суспільно-політичних реаліях, зумовлені відмінністю історико-географічних контекстів: британської епохи Регентства (XIX ст.) у романі "Герцог і я" та періоду Другої світової війни у творі "Крадійка книжок". При перекладі обох романів широко застосовувалося **калькування**: *duke – герцог; earl – граф* [3; 5]; *concentration camp – концентраційний табір; Kristallnacht – Кришталева ніч* [2; 6]. Часто використовувалася **модуляція**: *"made her bow last year…" – "торік здійснила світський дебют…"*[3; 5]; *"rationing started…" – "ввели продуктові картки…"*[2; 6].

Отже, проведене дослідження засвідчило, що переклад БЛ безпосередньо залежить від географічного та історичного контексту твору, а також від мовної специфіки оригіналу. Отримані результати підтверджують важливість урахування мовних і позамовних чинників у процесі художнього перекладу.

Список літератури

1. Зорівчак Р. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) : монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.
2. Зузак М. Крадійка книжок / пер. з англ Н. Гоїн. Книжк. клуб "Клуб Сімейн. Дозвілля", 2016. 416 с.
3. Квінн Дж. Герцог і я / пер. з англ Д. Москвітіна. Харків : Vivat, 2023. 496 с.
4. Nord C. Translating as a purposeful activity:a prospective approach. TradTerm. 2005. Vol. 11. P. 15–28. DOI: https://doi.org/10.11606/issn.2317-9511.tradterm.2005.49673
5. Quinn J. The duke and I. London : Avon Books, 2000. 384 p.
6. Zuzak M. The Book Thief. Picador, 2005. 582 p.

СКАКУН Діана
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ПОНЯТТЯ ІДІОЛЕКТУ ТА ІДІОСТИЛЮ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Щоденно залежно від комунікативної ситуації та її мети індивіди використовують відповідні стилі, які відображають не лише загальномовні норми, а й характеризуються унікальними фонетичними, лексичними та граматичними особливостями. Те саме стосується й ідіостилю автора, що є одним із фундаментальних понять у сучасній лінгвістиці.

Поняття ідіостилю створює чимало дискусій в академічних працях як українських, так і закордонних науковців. Щоб проілюструвати суперечливий характер цього лінгвістичного поняття, пропонуємо розглянути перелік термінів, які використовують для опису мови певного письменника, а саме *ідіолект, ідіостиль, індивідуальний стиль, авторський стиль*. На перший погляд, ці терміни здаються майже синонімічними, але цілком ототожнювати їх не варто.

Довгий час більшість мовознавців не розмежовували терміни *ідіостилю* та *ідіолекту*, уважаючи їх взаємозамінними та обґрунтовуючи це тим, що обидва поняття пов'язані з проявом індивідуальних характеристик мови. Приміром, у своїй праці «Нариси з української словесності: стилістика і культура мови» С. Єрмоленко зазначає, що «індивідуальний стиль, або ідіолект, – це сукупність мовно-виразових засобів, які виконують естетичну функцію і вирізняють мову окремого письменника з-поміж інших» [1, ст. 304].

Українська мовознавця Л. Ставицька також розглядає можливість співвіднесення понять *ідіолекту* та *ідіостилю*, водночас наголошуючи, що «між ними існує тонка диференційна межа, не враховувати яку не можна» [2, с. 10].

У статті «Про термін ідіолект» дослідниця зазначає, що *ідіостиль* автора значно ширший за *ідіолект*, оскільки «ідіолект − це сукупність індивідуальних особливостей, що характеризують мовлення окремого індивіда, а ідіостиль −

індивідуальний стиль, сукупність основних стильових особливостей, які характеризують твори того чи того автора у певний період або всю його творчість». На її думку, для ґрунтовного аналізу ідіолекту як окремого індивіда, так і письменника необхідно враховувати екстралінгвальний фон та хронологічні параметри мовотворчості письменника, з-поміж яких «дата, місце народження і проживання, історико-культурні обставини, соціальне макро — і мікросередовище та ін.» [2, с. 10- 11]. Це, у свою чергу, допоможе правильно охарактеризувати поняттєво ширший термін ідіостилю автора, що «охоплює риси ідіолекту з необхідним нашаруванням ознак індивідуальної поетики, художньої норми епохи, словесно-художньої традиції» [2, с. 15].

Таким чином, можемо стверджувати, що в лінгвістиці, зокрема й в перекладознавстві, поняття *ідіолекту* та *ідіостилю* ототожнювати не варто, оскільки перший описує особливості мовлення окремого індивіда та залежить від ряду соціологічних характеристик мовця. До того ж, поняття *ідіостилю* є поняттєво ширшим, оскільки, по-перше, охоплює характеристики ідіолекту, по-друге, додає нашарування норм та тенденцій конкретної літературної епохи, специфіки художнього мислення митця та вимагає від дослідників врахування екстралінгвальних чинників.

Поняття *ідіостилю, індивідуального стилю* та *авторського стилю* можна вважати синонімічними, оскільки всі три використовуються в контексті характеристики творчості конкретного письменника, а матеріалом дослідження слугує його літературний доробок.

Список літератури

1. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності : стилістика та культура мови / С. Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.
2. Ставицька Л. Про термін ідіолект / Л. О. Ставицька // Укр. мова. – 2009. – № 4. – С. 3–15.

СКРИЛЬНІК Кристина
Науковий керівник – М. Г. Прохоров

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАГАДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Загадка як один із найдавніших малих жанрів фольклору становить значний інтерес для сучасної лінгвістики та перекладознавства. Будучи унікальним лінгвокогнітивним феноменом, вона базується на складному механізмі приховування денотата, що вимагає використання широкого спектра лексико-семантичних засобів. Відтворення цих засобів іншою мовою є надзвичайно складним завданням, оскільки лінгвокультурні розбіжності між англійською та українською мовами часто унеможливлюють прямий переклад [1]. Метою дослідження є комплексний аналіз лексико-семантичних засобів творення англійських загадок та визначення специфіки їх перекладу українською мовою.

Базовими концептуальними засобами маскування в англомовних загадках виступають метафоризація, метонімія та уособлення. Вони розщеплюють цілісний образ денотата, випинаючи на передній план лише одну асоціативну ознаку. Особливо продуктивним є уособлення, яке дозволяє описати неживий предмет у термінах анатомії чи людської поведінки (наприклад, *«I have a mouth but never speak, I have a bed but never sleep»* – річка). Вагому роль відіграють також парадигматичні відношення, зокрема антонімія (виявлена у 65% досліджених одиниць), що слугує дієвим інструментом створення логічного парадоксу [2].

Сучасні англомовні загадки часто відходять від класичного опису, перетворюючись на лінгвістичний квест, де фокус переноситься на саму форму слова. Полісемія, омонімія та каламбур (гра слів) утворюють своєрідні лінгвістичні пастки. Використовуючи багатозначність (наприклад, лексема *bark* у значенні «гавкіт» і «кора») або фонетичні збіги (омофони *eight / ate*, *read / red*), автори створюють хибні семантичні фрейми.

Розгадка таких загадок-каламбурів (*tricky riddles*) часто криється у морфемній структурі слова або навіть у літерах алфавіту [3].

Переклад фольклорного тексту, основою якого є семантична інтрига, вимагає від перекладача збереження прагматичного потенціалу оригіналу. Коли метафоричні образи базуються на універсальних поняттях (як-от антропоморфна метафора «голоду» вогню), найуспішнішою стратегією є дослівний переклад із повним збереженням образу (калькування). Однак при зіткненні зі специфічною англійською лексичною системою чи ідіоматикою (як у виразі *take a bath* щодо мила), калькування призводить до прагматичного збою і руйнує логіку українського тексту [4].

Наймасштабнішою трудністю при перекладі є відтворення каламбурів та гри слів, оскільки вони жорстко прив'язані до фонетичної та графічної оболонки мови оригіналу. Дослівний переклад тут неможливий, тому для збереження комічного та загадкового ефекту перекладачі змушені вдаватися до компенсації (створення гри слів за допомогою інших лексичних засобів цільової мови) або каламбурної субституції [1].

Отже, переклад англійських загадок – це розв'язання складної лінгвокогнітивної задачі, що вимагає від перекладача креативності, виходу за межі словникових відповідників та віртуозного володіння перекладацькими трансформаціями для адекватної передачі семантичної інтриги українською мовою.

Список літератури

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Павкін Д. Reading riddles aright: a cognitive linguistic analysis of english and ukrainian riddles. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія*. Методика викладання іноземних мов». 2022. Вип. 95. С. 20–25.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 718 с.
4. Яник О. Я. Структурно-когнітивні особливості англійських загадок. *Філологічні студії: збірник наукових праць.* 2019. Вип. 12. С. 93–98.

СКРИПНИК Світлана
Науковий керівник – Гоменюк О.Я.

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТОМ «ЛЮБОВ» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Актуальність дослідження. Фразеологізми яскраво відображають ментальність та світосприйняття етносу. Концепт «любов» є універсальним, однак його мовна репрезентація в різних лінгвокультурах має свою специфіку.

Метою дослідження є порівняльний аналіз структурно-семантичних особливостей фразеологізмів із компонентом «любов» в англійській та українській мовах.

Результати дослідження. В обох мовах ФО з компонентом «любов» становлять значну групу, серед яких переважають фразеологічні єдності. Англійські фразеологізми охоплюють широкий спектр значень - від сили почуття («love is blind») до його несерйозності («puppy love»). Семантичне ядро концепту формують лексеми «love», «heart», «eye», «knot». Українські ФО побудовані на народних спостереженнях та побутових реаліях («любов живе в халупах, як і в палацах», «любити, як кіт мишку») і характеризуються іронією та прагматизмом, тоді як англійські частіше ідеалізують кохання.

Структурно в українській мові компонент «любов» частіше виконує функцію підмета й представлений дієслівними формами («любити», «влюблятися», «любитися»), що відображає синтетичний характер мови. В англійській - «love» рівномірно розподіляється між функціями підмета та присудка, функціонуючи одночасно як іменник і дієслово без зміни форми [1; 2]. Як зазначають Ніконова В. Г. та Никитченко К. П., такі структурні розбіжності зумовлені типологічними відмінностями між аналітичною англійською та синтетичною українською мовами [1].

Культурно-специфічні відмінності виявляються у тому, що в англійській мові часто простежується релігійний компонент (наприклад, «a match made in heaven»), який відсутній в українській мовній традиції. Натомість українська фразеологія

нерідко містить елементи, пов'язані з побутом, зокрема мотиви сварки чи їжі, які не мають прямих відповідників в англійській. Це свідчить про різні джерела образності та різні способи концептуалізації досвіду в мовах. Як підкреслюється в колективній монографії за редакцією Мізіна К. І., фразеологічна система кожної мови формується під впливом культурних моделей і ціннісних орієнтирів певного етносу, що й зумовлює подібні розбіжності [3].

Висновки. Англійська фразеологія загалом орієнтується на релігійну символіку та певну ідеалізацію образів, тоді як українська більше пов'язана з побутовими реаліями і часто має іронічне або навіть саркастичне забарвлення. Це відображає різні культурні моделі сприйняття дійсності: у першому випадку — через абстрактні та символічні уявлення, у другому — через конкретний життєвий досвід. У структурному плані українські фразеологізми характеризуються більш розвиненою дієслівною варіативністю, що забезпечує динамічність висловлювання, тоді як англійські частіше будуються на іменникових конструкціях, які надають висловам більш узагальненого й статичного характеру.

Список літератури

1. Ніконова В. Г., Никитченко К. П. Курс зіставної лексикології англійської та української мов : навч. посібник. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2020. 460 с.
2. Андрейчук Н. І., Бабелюк О. А. Contrastive Lexicology of English and Ukrainian Languages: Theory and Practice : textbook. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 264 с.
3. Мізін К. І. (гол. ред.) Людино- й культурознавчі пріоритети сучасного мовознавства: напрями, тенденції та міждисциплінарна методологія : колективна монографія. Переяслав-Хмельницький ; Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019. 410 с.

СЛОБОДЯН Влада
Науковий керівник – Ліннікова В.О.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІГРОВІ МЕТОДИ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Формування навичок правильної англійської вимови в учнів середньої школи є важливим елементом розвитку їхньої комунікативної компетентності, оскільки фонетична правильність мовлення забезпечує зрозумілість висловлювання та ефективність міжкультурної комунікації.

У сучасній методиці викладання іноземних мов значна увага приділяється використанню інтерактивних технологій та ігрових методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність учнів і сприяють природному формуванню фонетичних навичок [1].

Інтерактивні технології передбачають активну взаємодію учнів із навчальним матеріалом за допомогою цифрових інструментів, мультимедійних ресурсів та комунікативних вправ. Використання аудіо- та відеоматеріалів, інтерактивних платформ і мобільних застосунків дає можливість учням слухати зразки правильної артикуляції, порівнювати власну вимову з еталоном і отримувати зворотний зв'язок. Дослідники М. Селсе-Мурсія, Д. Брінтон і Дж. Гудвін підкреслюють, що ефективне навчання вимови має поєднувати слухання, повторення та комунікативну практику, що успішно реалізується за допомогою інтерактивних технологій [2].

Важливу роль у формуванні навичок англійської вимови відіграють ігрові методи навчання. Використання фонетичних ігор, рольових ситуацій, змагань зі скоромовками та інтерактивних онлайн-ігор створює позитивну атмосферу на уроці, знижує психологічний бар'єр і стимулює учнів до активного використання іноземної мови.

З практичної точки зору, інтерактивні технології можуть застосовуватися безпосередньо на уроці англійської мови у середній школі. Наприклад, під час вивчення складних звуків учитель використовує аудіо- чи відеозразок вимови, після чого

учні виконують вправу audio-shadowing, записують власну вимову на цифровій платформі та порівнюють її з еталоном. Для закріплення матеріалу проводиться фонетична гра з мінімальними парами. Така діяльність допомагає учням виправляти типові вимовні помилки та підвищує їхню мотивацію до роботи над вимовою.

Практичне застосування інтерактивних технологій та ігрових методів у навчанні англійської вимови підвищує ефективність формування фонетичної компетентності учнів. Використання цифрових ресурсів, вправ із мінімальними парами, shadowing, ритмічного читання та запису власного мовлення сприяє розвитку фонематичного слуху, удосконаленню артикуляції та формуванню інтонаційних навичок.

Список літератури

1. Celce-Murcia M., Brinton D. M., Goodwin J. M. *Teaching pronunciation: A course book and reference guide*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 556 p. URL: https://scispace.com/pdf/teaching-pronunciation-a-course-book-and-reference-guide-mx78rjrl5z.pdf (дата звернення: 04.03.2026).
2. Celce-Murcia M., Brinton D. M., Goodwin J. M. Teaching pronunciation in ESL/EFL contexts // Cambridge University Press. URL: https://www.cambridge.org/core/books/teaching-pronunciation (дата звернення: 04.03.2026).

СЛЮСАРЧУК Вікторія
Науковий керівник – Москаль Т.Д.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО ТА ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ

Старша школа є важливим етапом розвитку особистості учнів, адже саме в цей період формуються їхні комунікативні вміння, критичне мислення та здатність до самовираження. Учні не лише здобувають знання, а й навчаються висловлювати власні думки, аргументувати їх та ефективно взаємодіяти з іншими. Вивчення англійської мови відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки сприяє розвитку навичок усного мовлення, необхідних для реального спілкування [2, с. 28].

У сучасній освіті значна увага приділяється формуванню іншомовної комунікативної компетентності старшокласників. Це потребує врахування їхніх психологічних та когнітивних особливостей. Ефективне навчання передбачає використання інтерактивних методів, особистісно орієнтованого підходу та завдань, пов'язаних із реальними життєвими ситуаціями.

Розвиток мовленнєвої компетентності має свої особливості, оскільки підлітки вже здатні аналізувати інформацію та формувати власні висновки, але водночас потребують підтримки та можливостей для самовираження. Тому важливо створювати позитивну атмосферу на уроці, яка допомагає подолати страх помилок. Цьому сприяють комунікативні завдання, групова робота та творчі види діяльності [2, с. 101].

Важливим чинником успішного навчання є мотивація. Вона може бути внутрішньою (інтерес до навчання та саморозвитку) та зовнішньою (оцінювання або підтримка вчителя). Обидва види мотивації впливають на результативність навчання, особливо під час розвитку навичок говоріння, де учні часто відчувають невпевненість [3, с. 63-65].

Проблемне та проєктне навчання сприяють підвищенню мотивації та розвитку мовленнєвих навичок. Використання

дискусій, спільних завдань та практичного застосування мови допомагає розвивати критичне мислення, творчість та навички співпраці [4, с. 57-59]. Такі підходи роблять учнів активними учасниками навчального процесу, де мова використовується як засіб комунікації.

Важливо зазначити, що проблемне навчання передбачає створення навчальних ситуацій, які спонукають учнів до самостійного пошуку рішень. У свою чергу, проєктне навчання дозволяє поєднати теоретичні знання з практичною діяльністю, результатом якої стає певний освітній продукт. Така діяльність сприяє розвитку самостійності учнів, їхньої відповідальності та формуванню навичок практичного використання мови [4, с. 60– 61].

Групова робота також сприяє розвитку соціальних навичок, відповідальності та вміння працювати в команді. Позитивна атмосфера співпраці та елементи змагання підвищують інтерес учнів до навчання.

Отже, формування англомовної комунікативної компетентності у старшій школі потребує комплексного підходу, який враховує вікові особливості учнів, їхню мотивацію та освітні потреби. Використання інтерактивних, проблемних та проєктних методів сприяє не лише покращенню рівня володіння мовою, але й розвитку особистості учнів.

Список літератури

1. Dell Hymes. On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), Sociolinguistics (pp. 269–293). Penguin, 1972.
2. Rod Ellis. Task-based language teaching. Oxford University Press, 2018.
3. Zoltán Dörnyei, Ema Ushioda. Motivation and second language acquisition. Multilingual Matters, 2022.
4. Тарасенко Ю. Г. Проєктні методи на уроках англійської мови. Науково-методичний журнал, 2019, №8, С. 55–63.

СНІЖОК Ангеліна
Науковий керівник – Ковалюк Ю.В.

СЛОВОТВОРЕННЯ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ (на матеріалі тексту «Вавилон» Ребекки Кван)

У сучасному перекладознавстві особливої ваги набуває дослідження художніх текстів, де мова виступає і засобом комунікації, і центральним сюжетотвірним елементом. У зв'язку з цим перекладачі стикаються з додатковими труднощами, пов'язаними з потребою відтворювати складні лінгвокультурні та філософські концепти, виходячи за межі традиційного пошуку словникових відповідників. Як зазначають Т. Ускова та Н. Карабітськова, труднощі перекладу складних слів часто зумовлені відмінностями у словотвірних механізмах різних мов, що потребує застосування специфічних перекладацьких трансформацій. Мета нашої роботи полягає в аналізі викликів, що виникають під час перекладу складних англомовних словотвірних конструкцій українською мовою на матеріалі роману Ребекки Кван «Вавилон», та визначенні оптимальних перекладацьких стратегій для їх подолання. Дослідження базується на методах перекладацького та контекстуального аналізу.

У романі Ребекки Кван «Вавилон» етимологія та процес перекладу концептуалізуються як інструменти імперської влади та магічного впливу. Ключовою проблемою перекладу є збереження семантики магічних «пар-відповідників» (match-pairs). У всесвіті роману магічна енергія «сріблярства» (silver-working) генерується саме із семантичної розбіжності між словами з різних мов, що мають схоже, але не тотожне значення, тобто з того, що зазвичай вважається «втраченим у перекладі». Відповідно, під час перекладу першочергово потрібно передати цю етимологічну розбіжність як головну перекладацьку домінанту, що дозволить максимально наблизити текст до оригіналу й уникнути смислових та функціональних утрат.

Задля збереження автентичного характеру тексту при його відтворенні цільовою мовою доцільно застосовувати комплексні

перекладацькі трансформації, зокрема прийоми лексичної компенсації, експлікації та модулюючого перекладу. Прийом компенсації передбачає відтворення загубленого етимологічного елемента завдяки запровадженню додаткових розгорнутих коментарів, що дозволяють зберегти загальний художній ефект тексту. Наприклад, при перекладі фрагментів із китайським словом «wúxíng» (無形) та його англійським відповідником «invisible», застосовується стратегія збереження металінгвістичного коментаря. Перекладач працює не лише з прямою номінацією невидимості, але й з етимологічним компонентом (відсутність форми, безтілесність). Оскільки етимологія виконує функцію ключового засобу художнього впливу, перекладач часто змушений вдаватися до стратегії форенізації, залишаючи пояснення видимими для реципієнтів цільової мови.

Відповідно, ці та інші прийоми забезпечують збереження концепту «втраченого в перекладі» як центрального елемента авторської світобудови, а успішна локалізація словотвірних особливостей роману вимагає глибокого аналізу та застосування адаптивних перекладацьких стратегій.

Список літератури

1. Миколишена Т. Перекладацька домінанта як основа успішного перекладу. Південний архів (Збірник наукових праць. Філологічні науки). 2018. Вип. LXXIII. С. 203–206.
2. Ускова Т. О., Карабітськова Н. О., Ель Кассем О. В. Словотворення як проблема перекладу з англійської/німецької мови на українську. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74), № 1. С. 260–265.
3. Kuang R. F. Babel: Or the Necessity of Violence: An Arcane History of the Oxford Translators' Revolution. London : Harper Voyager, 2022. 545 p.
4. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London; New York: Routledge, 1995. 353 p.

СОЛОВЕЙ Наталія
Науковий керівник – Суродейкіна Т.В.

РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ АУДІОМАТЕРІАЛІВ

Формування іншомовної комунікативної компетентності учнів є одним із ключових завдань сучасного навчання англійської мови. Важливою її складовою виступає фонетична компетентність, яка забезпечує правильне сприйняття та відтворення звуків, наголосу, ритму й інтонації мовлення. Недостатній рівень сформованості вимовних навичок ускладнює розуміння усного мовлення та знижує ефективність комунікації іноземною мовою. Ефективним засобом розвитку навичок вимови є використання аудіоматеріалів, що дозволяють учням слухати автентичні зразки мовлення та практично відпрацьовувати правильну вимову. Проблему формування фонетичної компетентності учнів досліджували такі науковці, як І. Білянська [1], І. Моляка [3], Т. Кравченко [2] та інші.

Фонетична компетентність – здатність учнів правильно сприймати та відтворювати звукову систему англійської мови, дотримуватися норм вимови, словесного наголосу, ритму та інтонації мовлення. Основними складовими є фонематичний слух, правильна артикуляція звуків, володіння ритміко-інтонаційними моделями та здатність використовувати ці навички у процесі усного спілкування. Особливість формування фонетичних навичок у 9 класі полягає в тому, що учні підліткового віку вже мають певний мовний досвід, однак потребують систематичного тренування вимови та розвитку слухового сприйняття мовлення для подолання інтерференції рідної мови [1].

Дослідження проводилося на базі Зарожанського ліцею Чернівецької області серед 20 учнів 9 класу. У процесі дослідження було використано методи педагогічного спостереження, тестування, аналізу результатів навчальної діяльності учнів та бесіди з учнями.

Для розвитку фонетичної компетентності було розроблено систему вправ із використанням аудіоматеріалів підручника Focus 2. У процесі навчання використовувалися такі

типи вправ: вправи на розвиток фонематичного слуху (розрізнення звуків у словах: *house – home*, *work – walk*); вправи типу listen and repeat для формування правильної артикуляції (наприклад, вимова слів *journalist, receptionist, engineer*); вправи на визначення словесного наголосу (*photographer, interpreter, secretary*); вправи на формування інтонаційних навичок під час роботи з діалогами; комунікативні фонетичні вправи, що передбачали використання правильної вимови у процесі мовленнєвої взаємодії (обговорення теми професій, рольові діалоги).

На констатувальному етапі було встановлено, що 20% учнів мали високий рівень сформованості фонетичної компетентності, 50% – середній, 30% – низький. Після проведення формувального етапу, під час якого систематично використовувалися аудіоматеріали та спеціально розроблені вправи, результати покращилися: 35% учнів продемонстрували високий рівень, 45% – середній, 20% – низький. Отримані результати свідчать про ефективність використання аудіоматеріалів і системи фонетичних вправ у процесі навчання англійської мови. Систематичне використання аудіоматеріалів і спеціально розроблених фонетичних вправ сприяє розвитку фонетичної компетентності учнів 9 класу, удосконаленню їхніх вимовних навичок та підвищенню рівня іншомовної комунікативної компетентності.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка системи вправ із використанням сучасних цифрових ресурсів, відеоматеріалів, подкастів та інтерактивних платформ для розвитку фонетичної компетентності учнів різних вікових груп.

Список літератури

1. Білянська І.П., Куравська Н.Ю. Особливості оволодіння вимовою учнями у процесі формування англомовної фонетичної компетентності. *Інноваційна педагогіка.* Випуск 60. 2023. С. 38-42.
2. Кравченко Т.М., Бопко І.З., Бедевельська М.В. Розвиток практичних навичок правильної вимови як важлива умова майбутнього професійного спілкування англійською мовою. *Теорія та методика навчання (з галузей знань).* Випуск 85. Том 2. 2025. С.9-12.
3. Моляка І. Англомовна фонетична компетентність як науково-методична проблема в освіті. *Наука і освіта*. № 2. 2023. С. 48-52.

СОТНИК Каріна
Науковий керівник – Лукащук М.В.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНИ В ПРОМОВАХ ДЖАСТІНА ТРЮДО: СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Кушнеренко О. В. та Коваленко О. М зазначають, що «у сучасному гуманітарному знанні політичний дискурс є одним із ключових об'єктів лінгвістичного аналізу, оскільки саме через нього реалізуються механізми впливу на масову свідомість, формуються ідеологічні орієнтири та конструюються суспільно значущі образи» [1, с. 1061]. Він функціонує не лише як текст, а як цілісна комунікативна подія, у межах якої особливого значення набувають не лише факти, а й спосіб їх подання. Саме тому образ України в промовах Джастіна Трюдо постає не як нейтральне позначення держави, а як лінгвістично організована модель, що спирається на конотацію. Мовний образ формується через асоціації, стереотипи й оцінні нашарування, а конотація передає ставлення мовця до об'єкта [1].

Львова Н. Л., Дехтяренко А. Є вважають, що «цей образ створюється насамперед через лексичні стилістичні засоби, які в політичному мовленні забезпечують експресивність, емоційне забарвлення та виразність» [2, с. 177]. У промовах Джастіна Трюдо помітними є епітети: *«brave soldiers», «defenders of freedom», «a nation of resilience», «the fight for democracy»*. Такі мовні одиниці формують асоціативне поле мужності, стійкості та моральної правоти. Наприклад, у виступі у Верховній Раді лунає вислів *«extraordinary courage and hope»*, а у промові 22 вересня 2023 року — *«strong commitment for Ukraine»*, що підкреслює винятковість українського спротиву та непохитність міжнародної підтримки.

Важливу роль відіграють і метафори, які переводять політичне повідомлення у площину образного осмислення. Вислів *«Bravery of Ukrainians shines brighter than ever»* пов'язує мужність українців зі світлом, а фраза *«you are fighting for the survival of freedom, democracy, and the right to self-determination»* підкреслює, що йдеться не лише про війну, а про захист базових цінностей. Подібно функціонує вислів *«Putin's invasion is an*

assault on our common humanity», де війна осмислюється як загроза спільній людяності.

Синтаксичні стилістичні засоби також підсилюють логіку й переконливість висловлювання. У промовах Джастіна Трюдо виразно працюють паралельні конструкції, повтори та антитези. Паралелізм надає мовленню ритмічності: *«We will provide financial support, we will provide military aid, we will provide humanitarian assistance»*. Повтор акцентує ключові ідеї: *«Democracy matters. Democracy must prevail»*. Антитеза створює чіткий моральний контраст: *«Freedom must prevail over oppression»*, *«Between hope and fear, we choose hope»*. Завдяки таким конструкціям Україна послідовно постає на боці свободи, надії та демократії.

Отже, промови Джастіна Трюдо про Україну демонструють послідовну стилістичну модель, у якій лексичні та синтаксичні засоби працюють на формування позитивного образу держави. На лексичному рівні цей ефект досягається через епітети, що підкреслюють мужність, гідність і стійкість українців, а також через метафори, які надають українському спротиву глобального значення. На синтаксичному рівні особливу роль відіграють паралельні конструкції, повтори, антитези, інверсії та риторичні запитання, що роблять висловлювання чіткими, ритмічними й емоційно переконливими. У результаті Україна постає в цих промовах як держава, що не лише протистоїть агресії, а й захищає спільні для демократичного світу цінності. Саме тому стилістичне оформлення політичних виступів слід розглядати як важливий інструмент міжнародної політичної комунікації, що формує стійке позитивне сприйняття України в англомовному публічному просторі.

Список літератури

1. Кушнеренко О. В., Коваленко О. М. Образ як категорія лінгвістики. Поняття образу, іміджу та бренду країни. *Proceedings of the conference "Perspectives of contemporary science: theory and practice,* January 13-15, 2025. SPC "Sci-conf.com.ua", Lviv, Ukraine, 2025. P. 1061-1064.
2. Львова Н. Л., Дехтяренко А. Є. Іллокутивний характер лексичних стилістичних засобів у дискурсі прогнозів погоди. *Нова філологія*. 2012. № 54. С. 176–179.

СОШНІКОВ Антон
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Останніми роками саме розвиток комунікативних навичок є одним з найбільш значущих факторів запоруки якісного та актуального навчання, що зможе надати дітям не лише можливість засвоєння нового матеріалу у творчій проєктній формі, а й здатність застосовувати закріплене на практиці. Т. Лазаренко [1, с. 2] зазначає, що «комунікативна компетентність охоплює не лише мовні та мовленнєві знання, а й професійні навички, здатність до соціальної взаємодії та адаптації у спілкуванні». Метою є дослідження теоретичних засад та перевірка використання проєктної діяльності у процесі навчання англійської мови учнів середньої школи.

Дослідження проєктної діяльності на уроках англійської мови в середній школі є сучасним підходом до вдосконалення освітнього процесу, оскільки воно зосереджене на практичній імплементації актуальних методів навчання з використанням елементів проєктної роботи. Розроблена система проєктної діяльності, яка включає етапи планування, дослідження, презентації та рефлексії, покращує комунікативну компетентність учнів середньої школи. Застосування групових проєктів стимулює розвиток навичок співпраці учнів, формування критичного мислення, що особливо актуально зараз, та надає можливість творчого самовираження. Імплементація групових проєктів дозволяє учням розвивати мовні навички у комунікативних ситуаціях адаптованих до реального контексту, підвищуючи їхню жагу до навчання. Таким чином можемо зробити висновок що комунікативна компетентність це складна комлпексна структура що включає в себе низку аспектів, що потребують ретельного дослідження задля успішного подальшого впровадження, незалежно від основної тематики заняття, якою, в нашому випадку, є проєктна діяльність.

Згідно твердженням Г. Карпенко [2, с. 4] «сприяють ефективному формуванню комунікативної компетентності

належні психологічні, дидактичні і організаційні умови: дитина повинна відчувати себе у безпеці, комфорті, не переживати через зовнішні чинники. Також слід враховувати рівень пізнавальних процесів дитини, емоційно-вольову сферу, мотивацію. Це і є психологічні умови».

Важливо наголосити на тому, що комунікативна компетентність є однією з найбільш значущих, адже саме завдяки їй учні матимуть здатність ефективно взаємодіяти не лише один з одним, а й з носіями, в різних ситуаціях. За формування цієї компетентності відповідають як лінгвістичні чинники (знання граматики, від списку слів та фраз до засвоєння важких граматичних конструкцій, часів тощо), так і соціокультурні, психологічні,індивідуальні (діти можуть бути на різному рівні володіння англійською мовою навіть в межах одного класу, однієї групи.

Важливо усвідомлювати що саме зацікавлена дитина матиме змогу максимально відкритися в комунікативному плані, і саме тут на допомогу приходить діяльність, пов'язана з проєктами. Проєктна діяльність є сучасним інструментом розвитку комунікативної компетентності на базі захисту творчих презентації. Вивчення мови в 21 сторіччі охоплює здатність ефективно та доречно використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях [3, с. 1].

Список літератури

1. Лазаренко Т. Розвиток комунікаційних компетентностей студентів університету із використанням проєктного методу. *Https://hneu.edu.ua/*.2025. URL:
2. https://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/35911/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_1_%D0%9B%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf (дата звернення: 02.10.2025).
3. Карпенко Г. Підвищення іншомовної комунікативної компетентності школярів в умовах війни. *Https://ekhsuir.kspu.edu/*. 2023. URL: https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/f84bc720-ba1a-4061-a8e9-372d8492a7d9/content (дата звернення: 16.10.2025).
4. Alaudinova D. Communicative Competence in The Language Learning System. *Https://eipublication.com*. 2025. URL: https://eipublication.com/index.php/eijp/article/view/3162/2922 (дата звернення: 10.11.2025).

СТАРОДУБ-КРІСТЕСКУ Тетяна
Науковий керівник – Стефурак О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ПРУСТІВСЬКИХ СИНТАКСИЧНИХ ПЕРІОДІВ У МАШИННОМУ ТА ЛЮДСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДАХ

Актуальність теми. Стрімкий розвиток великих мовних моделей (LLMs) та їх активне впровадження у сферу літературного перекладу актуалізує питання про межі спроможності штучного інтелекту у відтворенні складних авторських ідіостилів. Проза Марселя Пруста, зокрема його концепція «періоду», є критичним матеріалом для оцінки якості перекладу, оскільки синтаксис у автора виступає не лише формою, а й основним носієм філософського та психологічного змісту.

Об'єкт дослідження. Процес перекладу першої частини циклу «У пошуках утраченого часу» Марселя Пруста з французької мови на українську у зіставленні результатів людської та машинної праці.

Методи дослідження. У роботі використано порівняльно-зіставний метод для аналізу оригіналу та перекладів, метод лінгвостилістичного аналізу, а також метрику MQM (Multidimensional Quality Metrics) для класифікації та кількісної оцінки помилок нейронного машинного перекладу.

Результати аналізу. На основі порівняння канонічного перекладу Анатоля Перепаді та версій, згенерованих системами ChatGPT 4.0 і DeepL, виявлено такі ключові закономірності:

Проблема синтаксичної сегментації. Встановлено, що системи штучного інтелекту схильні до автоматичного розбиття довгих прустівських речень на коротші сегменти (скорочення MLU на 38%). Це призводить до втрати «ефекту занурення» та руйнації авторської ритмомелодики. Натомість А. Перепадя застосовує стратегію синтаксичного збереження, адаптуючи складні конструкції до норм української мови без втрати їх когнітивного обсягу [1].

Дистанційні граматичні зв'язки. Системи нейронного перекладу демонструють низьку ефективність у відстеженні зв'язків між граматичними компонентами на великих відстанях. Це призводить до помилок в узгодженні родів та відмінків у 72% складних періодів, що критично викривлює художню реальність Пруста.

Стилістичне згладжування та галюцинації. Алгоритми ШІ тяжіють до нейтрального регістру мовлення, нівелюючи індивідуальні особливості Belle Époque. Виявлено феномен когнітивних галюцинацій у LLMs, які намагаються «спростити» авторську метафорику через додавання зайвих пояснювальних елементів, що суперечить принципам художньої адекватності.

Висновки. Дослідження підтверджує, що сучасні системи штучного інтелекту залишаються інструментами «горизонтального» перекладу, здатними передати денотативне значення, але безсилими перед «вертикальною» складністю модерністського тексту. Людський фактор у перекладі Марселя Пруста залишається незамінним для збереження когнітивної цілісності та естетичної цінності твору. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення методик навчання перекладачів та розробки спеціалізованих промптів для роботи з художньою літературою.

Список літератури

1. Пруст М. У пошуках утраченого часу. На Сваннову сторону / пер. з фр. А. Перепаді. – Київ: Лабораторія, 2025. – 496 с.

СТЕЦИК Лілія
Науковий керівник – Бялик В.Д.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО СЛЕНГУ (на матеріалі американських молодіжних серіалів)

У сучасному медіапросторі переклад молодіжного сленгу є важливим аспектом аудіовізуального перекладу, що потребує глибокого розуміння мовних, культурних та соціальних особливостей. Особливо це стосується американських молодіжних серіалів, у яких сленг виконує функцію стилізації мовлення персонажів, відображає їхній соціальний статус, вік, емоційний стан та належність до певної групи. Одним із прикладів такого медіаконтенту є серіал *Gossip Girl* (2021), де мовлення персонажів насичене сучасними розмовними та сленговими одиницями [1].

Сленг у подібних серіалах є не лише мовним явищем, а й культурним маркером, що передає атмосферу підліткового середовища. Саме тому перекладачі часто змушені застосовувати різні перекладацькі трансформації, щоб досягти природного звучання реплік українською мовою [1].

Багато сленгових виразів пов'язані з культурними реаліями американського підліткового середовища. Наприклад, у серіалі *Gossip Girl* (2021) часто використовується вираз *"spill the tea"*, що означає поділитися плітками або розповісти сенсаційну новину. Дослівний переклад *«розлити чай»* не передає справжнього значення, тому в українській мові природніше звучать варіанти *«розкажи плітки»*, *«викладай, що сталося»* або *«давай подробиці»* [2].

Ще одним популярним виразом є *"that's iconic"*, який описує щось дуже стильне або вражаюче. У перекладі це може звучати як *«це легендарно»*, *«це просто топ»* або *«це культово»*. У контексті соціальних мереж часто використовується слово *"cancelled"*, що означає публічне засудження або втрату популярності через певний скандал, і його можна передати

українською як *«його затравили в мережі»* або *«він потрапив під хейт»* [1].

Цікавим прикладом є вираз *"clout chaser",* який позначає людину, що намагається привернути увагу або здобути популярність через зв'язки з відомими людьми. Українською його можна передати як *«мисливець за популярністю», «хайпожер»* або *«той, хто женеться за хайпом».* У серіалі також часто трапляється слово *"shade"* або вираз *"throw shade",* що означає завуальовано образити або висміяти когось. Перекладом можуть бути *«підколоти», «кинути шпильку»* або *«тонко образити»* [2].

Отже, переклад сучасного молодіжного сленгу вимагає від перекладача не лише знання мови, але й розуміння культурного контексту та особливостей підліткового мовлення. Адекватний переклад досягається не буквальним відтворенням слів, а передаванням їх функції, емоційного забарвлення та комунікативного ефекту.

Список літератури

1. Особливості перекладу американського молодіжного сленгу в аудіовізуальних текстах // *Наукові записки Острозької академії*.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу : підручник. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.

СТІНКОВА Ольга
Науковий керівник – Чепишко Р.М

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У АНГЛОМОВНИХ ПІСНЯХ

Тема використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях є актуальною, оскільки поєднує мовознавчий та культурологічний аспекти. Фразеологізми, зокрема ідіоми та стійкі вирази, відіграють важливу роль у створенні образності та емоційної насиченості тексту пісень. У музичному контексті фразеологічні одиниці часто набувають додаткових значень або стилістичних відтінків.

Використання фразеологізмів значною мірою залежить від жанру музики. У поп-музиці переважають прості та широко відомі ідіоми, які легко сприймаються масовою аудиторією і зазвичай пов'язані з темами кохання та міжособистісних стосунків. У рок-музиці фразеологічні одиниці часто мають більш глибокий, метафоричний і навіть бунтарський характер, відображаючи внутрішні переживання та протест. У репі та хіп-хопі спостерігається активне використання сленгу, трансформацій і переосмислень сталих виразів, що пов'язано з прагненням до самовираження та створення унікального стилю. Кантрі-музика, у свою чергу, зберігає традиційні фразеологізми, які відображають народну мудрість, побут і культурні цінності.

З плином часу фразеологічні одиниці зазнають змін, що особливо помітно у текстах пісень. Соціальні трансформації, розвиток культури та вплив молодіжного середовища сприяють появі нових значень і відтінків. У сучасних композиціях часто відбувається переосмислення класичних ідіом, їх іронічне використання або структурна модифікація. Таким чином, пісні не лише відображають мовні зміни, а й активно впливають на них, популяризуючи нові мовні тенденції.

У поп-музиці, наприклад, у Adele і Taylor Swift фразеологізми часто передають емоційний стан або переживання героя пісні. У піснях Adele, таких як "Set Fire to the Rain" або "Rolling in the Deep", ідіоми набувають художньої образності — вони трансформуються або використовуються метафорично, щоб

передати сильні почуття, біль чи романтичні переживання. У творчості Taylor Swift, наприклад у піснях “Love Story” або “You Belong with Me”, часто зустрічаються прості, зрозумілі ідіоми, які відображають кохання та міжособистісні стосунки і легко сприймаються широкою аудиторією.

У кантрі-музиці, наприклад у Johnny Cash (“I Walk the Line”), фразеологізми зберігають традиційне значення і відображають моральні принципи, життєвий досвід та цінності певної культури. Тут вони більш консервативні, але водночас образні та символічні.

У репі та хіп-хопі, на прикладі Eminem (“Lose Yourself”, “Not Afraid”), фразеологізми активно трансформуються, поєднуються зі сленгом і новими контекстами. Вони передають боротьбу за шанс, самореалізацію, переживання труднощів і внутрішні конфлікти. У цьому жанрі часто можна помітити іронічне або грайливе використання звичних виразів.

Наприклад, у творах класичної опери, таких як Wolfgang Amadeus Mozart “The Magic Flute”, зустрічаються вирази, що символізують боротьбу добра зі злом, мудрість, чесність та сміливість. Фразеологізми або сталі вислови у цьому контексті допомагають слухачеві зрозуміти моральну суть дії та цінності персонажів.

Отже, фразеологізми в англомовних піснях також є важливим засобом передачі цінностей.Завдяки своїй образності та емоційності фразеологічні одиниці допомагають слухачам не лише зрозуміти зміст пісні, а й відчути її на глибшому рівні, що робить їх невід’ємною частиною сучасної музичної комунікації.

Список літератури

1. The Magic Flute – Wolfgang Amadeus Mozart https://www.murashev.com/opera/The_Magic_Flute_libretto_German_English
2. Taylor Swift – Love story https://genius.com/Taylor-swift-love-story-lyrics
3. Словник ідіом англійської мови https://nanoenglish.com/teaching/najuzhivanishi-anglijski-idiomi/
4. Dictionary of idioms https://www.merriam-webster.com/dictionary/idiom
5. Adele – Set fire to the rain https://www.merriam-webster.com/dictionary/idiom

СТОЛЯРЧУК Ярослава
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ДІЄСЛОВА ЧУТТЄВОГО СПРИЙНЯТТЯ В СУЧАСНІЙ БРИТАНСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ: КОРПУСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження дієслів чуттєвого сприйняття (perception verbs) залишається одним із пріоритетних завдань сучасної когнітивної лінгвістики, оскільки ці одиниці вербалізують безпосередній досвід взаємодії людини з навколишнім світом. Використання корпусних методів дозволяє об'єктивно проаналізувати частотність та дистрибуцію цих лексем у художньому дискурсі Великої Британії та США. Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення еволюції семантики перцептивних дієслів у новітній літературі XXI століття. Метою роботи є виявлення функціонально-семантичних особливостей дієслів зору, слуху, нюху, смаку та дотику на матеріалі сучасних корпусів. Об'єктом аналізу постає мовна тканина творів сучасних британських та американських авторів через призму статистичних даних.

Категорія сприйняття є фундаментальною для людського пізнання. У лінгвістиці вона реалізується через систему лексем, що позначають п'ять основних чуттів. Вивчення перцептивної лексики дозволяє глибше зрозуміти «чуттєву картину світу» автора та персонажів. Як зазначає Марина Когут, «категорія перцептивності є фундаментальною основою для формування концептуальної системи мови, де дієслова сприйняття виступають маркерами взаємодії суб'єкта з об'єктивною реальністю» [2, с. 45].

Сучасна лінгвістика відходить від простого опису значень до аналізу функціонування слів у реальних текстах. Дослідниця Ольга Безрукова акцентує на тому, що «в сучасному англомовному дискурсі спостерігається тенденція до десемантизації перцептивних дієслів, коли вони починають виражати ментальні процеси розуміння або припущення» [1, с. 12]. Це явище відоме як метафоричне розширення, де "бачити" означає "розуміти" (I see what you

mean), а "відчувати" — "мати інтуїтивне переконання".

Для об’єктивності висновків у роботі використано метод корпусної лінгвістики. Це дозволяє уникнути суб’єктивізму дослідника та оперувати великими масивами даних. Як стверджує Олена Островська, «корпусна лінгвістика виступає потужним інструментом аналізу художнього тексту, оскільки дає змогу виявити приховані закономірності вживання мовних одиниць, які неможливо помітити при звичайному читанні» [3, с. 104].

Дослідниця Ірина Черевко, аналізуючи лексико-семантичне поле перцепції, вказує на те, що «в сучасній американській прозі спостерігається зростання питомої ваги дієслів, що позначають тактильні та ольфакторні (нюхові) відчуття, що робить текст більш іммерсивним» [4, с. 158]. Це підтверджується високим індексом вживання лексем *smell, scent, touch, grasp* у творах останнього десятиліття.

Корпусний аналіз дозволив виявити, що вибір перцептивного дієслова залежить від національно-лінгвістичного контексту: американська проза є більш динамічною та "тактильною", тоді як британська зберігає аналітичність та фокус на візуальних деталях.

Список літератури

1. Безрукова О. А. Когнітивні параметри дієслів сприйняття в англомовному художньому дискурсі. *Науковий вісник Кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія: Філологія*. 2021. Вип. 42. С. 11–18.
2. Когут М. С. Вербалізація сенсорного досвіду в сучасній англійській мові: когнітивно-семантичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60, т. 2. С. 44–49.
3. Островська О. В. Корпусна лінгвістика як інструмент аналізу художнього тексту: новітні підходи. *Закарпатські філологічні читання*. 2022. № 24. С. 102–107.
4. Черевко І. В. Лексико-семантичне поле перцепції в сучасній американській прозі: статистичний вимір. *Молодий вчений*. 2020. № 10 (86). С. 156–161.

СТРЕЛЕЦЬКА Юлія
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З РОЗВИТКУ ПИСЬМА

З розвитком та осучасненням комп'ютерних технологій змінюється не тільки глобальні процеси в економіці, культурі, політиці, а й в освіті. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій на уроці англійської мови допомагають учням розвинути та удосконалити навички письма. За словами Д. Бірна "письмо – це акт формування графічних символів для представлення мови." [1, с. 17]

ІКТ допомагають зробити освітній процес різноманітним для учнів. Використання онлайн-сервісів, платформ, електронних матеріалів дає змогу залучити учнів до виконання письмових завдань. На думку Дж. Хармер, «письмо заохочує учнів зосереджуватися на точному використанні мови». [2, с. 15].

Одними з ефективних засобів використання ІКТ на уроках англійської мови є онлайн-платформи, текстові редактори, електронні освітні ресурси. За допомогою яких учнів створюють тексти, пишуть електронні листи, повідомлення. Використання даних ресурсів сприяє розвитку мови та використання її в комунікативних ситуаціях.

Залучення ІКТ також сприяє організації різних форм навчальної діяльності: індивідуальної, парної та групової роботи. Учні можуть працювати над спільними проєктами, обговорювати тексти, редагувати роботи однокласників та аналізувати результати виконання завдань. Як зауважили Дж. Річардс і Т. Роджерс, «технології надають нові можливості для взаємодії та мовної практики».[3, с. 7] Таким чином, використання цифрових інструментів сприяє розвитку комунікативних умінь та формуванню навичок співпраці.

Ще однією важливою перевагою використання ІКТ є можливість забезпечення швидкого та ефективного зворотного зв'язку між учителем і учнями. Використання електронних ресурсів дозволяє вчителю заздалегідь перевіряти письмові

роботи, надавати коментарі та рекомендації щодо їх покращення. Учні можуть редагувати тексти, виправляти помилки та вдосконалювати свої роботи, що сприяє формуванню навичок самоконтролю та відповідальності за результати власної навчальної діяльності.

Крім того, використання комп'ютерних інформаційних технологій сприяє розвитку автономності учнів у процесі навчання. Завдяки доступу до різноманітних онлайн-ресурсів учні можуть самостійно шукати інформацію, виконувати додаткові вправи та вдосконалювати свої навички письма.

Українські науковці також наголошують на важливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні. Так, В. Биков підкреслює, що «інформаційно-комунікаційні технології відкривають нові можливості для організації навчальної діяльності учнів та підвищення ефективності освітнього процесу.» [4, с. 11] Н. Морзе зазначає, що «використання ІКТ у навчанні сприяє розвитку пізнавальної активності учнів та підвищенню їхньої мотивації до навчання» [5, с. 10]

Отже, використання ІКТ на уроці англійської мови з розвитку навичок письма є важливим інструментом, який мотивує учнів до ефективного та цілеспрямованого навчання англійської мови та допомагає не лише вчителеві покращити навчальний процес, а й учневі усвідомити вивчення мови не лише на етапі розвитку читання та говоріння, а також такої важливої навички, як письмо.

Список літератури

1. Byrne D. Teaching Writing Skills**.** London: Longman, 1988. 139 с.
2. Harmer J. How to Teach English**.** Harlow: Pearson Education Limited, 2007. 212 с
3. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 142 с.
4. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти**.** Київ: Атіка, 2008. 684 с.
5. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій в освіті**.** Київ: Видавнича група BHV, 2012. 350 с.

СЯЙЛЕВА Дарина
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ І СЛОГАНІВ

Професійна адаптація рекламних текстів та слоганів вимагає не просто механічного перекладу, а глибокої трансформації змісту для збереження емоційного та культурного впливу на аудиторію. Оскільки маркетингове повідомлення має чітку комунікативну мету, від привернення уваги до формування асоціацій з брендом, пряме копіювання тексту зазвичай виявляється неефективним. Сучасна практика все більше базується на принципах транскреації, яка поєднує переклад із творчою адаптацією, відтворюючи функціональний потенціал оригіналу та забезпечуючи природність сприйняття тексту в іншому соціокультурному середовищі [1].

Специфіка перекладу рекламних матеріалів включає складне поєднання граматичних, лексичних та стилістичних факторів, де особлива роль відводиться використанню алітерації, метафор, ідіом та емоційно насиченої лексики для створення тривалого зв'язку зі споживачем. Оскільки головним завданням слоганів є формування позитивного сприйняття бренду, механічне відтворення слів оригіналу зазвичай поступається місцем творчій адаптації, що яскраво демонструють світові випадки. Наприклад, адаптація слогана McDonald's *«I'm lovin' it»* як *«Taste with pleasure*» або *«I like it»* дозволяє зберегти емоційну привабливість, яка втрачається при надмірно формальному перекладі, так само як відомий вислів M&M's *«Melts in your mouth, not in your hands»* вимагає повної перебудови структури та ритму для збереження маркетингового ефекту [2]. У таких випадках перекладач свідомо відходить від оригіналу, трансформуючи лексичний склад та синтаксис, щоб забезпечити відповідність ритму та змісту культурним очікуванням цільової аудиторії без втрати оригінального рекламного повідомлення.

Окрім лінгвістичного аналізу, успішна адаптація реклами вимагає глибокого врахування соціокультурних та

психологічних факторів, оскільки ідентичні образи чи терміни можуть викликати діаметрально протилежні реакції в різних суспільствах. Перекладач повинен заздалегідь передбачити сприйняття повідомлення цільовою аудиторією, підлаштовуючи емоційно заряджені елементи та ідіоматичні вирази під локальні коди, що критично важливо для підтримки комунікативної ефективності гумористичних чи специфічних англомовних слоганів. Залежно від характеристик продукту та стратегічних цілей бренду, фахівці обирають між дослівним перекладом, адаптацією або повною транскреацією, де пріоритетом завжди залишається збереження ідеї та маркетингової привабливості на міжнародному ринку [3]. Психолінгвістичний підхід доводить, що лише комплексне поєднання лінгвістичних знань з розумінням психології споживача дозволяє сформувати необхідну емоційну реакцію та стимулювати аудиторію до дії, перетворюючи переклад на потужний інструмент глобального маркетингу.

Адаптація рекламних матеріалів та слоганів – це складний творчий процес, спрямований на повне збереження маркетингового потенціалу та емоційного тону першоджерела в новому лінгвокультурному просторі. Головним показником успішного перекладу є не механічна точність, а здатність повідомлення передавати цінності бренду, підвищувати його впізнаваність та стимулювати споживчу активність, враховуючи специфіку сприйняття конкретної аудиторії.

Список літератури

1. Вергун Л. Транскреація як засіб міжкультурної комунікації. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: зб. тез доп. IX Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. С. 170–171.
2. Ботвин Т. М., Пундик Т. В., Саламін Н. А. (2024). Лінгвістичні особливості перекладу рекламних слоганів: аналіз прийомів та стратегій. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету 1(69), 168–174.
3. Kaplan R. Cultural thought patterns in intercultural education. Language Learning / University of Michigan, 1966. 16(1). P. 1–20.

ТАНАСІЙЧУК Марія
Науковий керівник – Король А.А.

КУЛЬТУРНІ МАРКЕРИ В ПЕРЕКЛАДІ НІМЕЦЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ТА ПІДЛІТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Переклад дитячої та підліткової літератури є важливим засобом міжкультурної комунікації, адже через художній текст юні читачі знайомляться з іншими культурами, традиціями та моделями поведінки [1, с. 54–55]. Особливу роль у цьому процесі відіграють культурні маркери – мовні одиниці, що передають національно специфічну інформацію та відображають соціально-культурне середовище [2, с. 42]. Для перекладача дитячої літератури важливо зберегти культурну специфіку оригіналу і водночас зробити текст зрозумілим для читача [3, с. 58].

Культурний маркер визначають як мовний елемент, що відображає специфічні реалії певної культури та виступає носієм культурної інформації [4, с. 36]. Такі одиниці можуть викликати труднощі під час перекладу через відсутність прямих відповідників у мові перекладу. Основні типи культурних маркерів: 1) реалії – назви предметів або явищ, характерних для певної культури; 2) топоніми – географічні назви; 3) імена власні – імена персонажів, що відображають культурну ідентичність.

У творі Марґіт Ауер «Die Schule der magischen Tiere. Band 4» [5] культурні маркери пов'язані передусім зі шкільним життям та повсякденним середовищем німецьких дітей [5, с. 45–46]. Одну з груп становлять імена персонажів (Ida, Benni, Jo, Miss Cornfield). У перекладі Катерина Бучина зберігає їх без змін, що дозволяє передати національний колорит твору та підкреслити німецьке культурне середовище [4, с. 44]. Наприклад: *„Na, Miss Cornfield, haben Sie gestern Nacht zu lange die Sterne beobachtet?“, fragte Jo, der in Begleitung eines Pinguins zu Tür hereinkam.”* [с. 18] *– «А що, міс Корнфілд, ви вчора надто довго спостерігали за зірками? – запитав Йо, який увійшов до класної кімнати у супроводі свого пінгвіна.»*.

Іншу групу становлять реалії шкільного життя, що відображають організацію навчального процесу та діяльність учнів. У перекладі вони іноді передаються шляхом адаптації,

коли поняття наближається до українського культурного контексту [3, с. 57]. Приклад: *"Nachdem die Lehrerin alle Aufgabenblätter eingesammelt hatte, stellte sie sich an die Tafel und nahm einen Kreidestift" [с. 22] – «Зібравши робочі аркуші, вчителька встала біля дошки та взяла шматок крейди».*

У деяких випадках застосовується контекстуальне пояснення, яке допомагає зберегти зміст культурно специфічних елементів [5, с. 61]. Наприклад: *«Erst habe ich eure Matheprobe korrigiert, dann hatte ich eine Videokonferenz mit…"* [с. 18] – *«Спочатку я перевірила ваші контрольні з математики, а потім у мене був відеоконференція з…».*

Перекладачка поєднує різні стратегії перекладу залежно від типу культурного маркера та потреб дитячої аудиторії [1, с. 55].

Отже, аналіз перекладу культурних маркерів у творі Марґіт Ауер «Die Schule der magischen Tiere. Band 4» показує, що перекладачка Катерина Бучина використовує поєднання стратегій збереження автентичності, адаптації та пояснення, що дозволяє передати культурну специфіку оригіналу та водночас зробити текст зрозумілим для українського читача. Переклад зберігає баланс між «своїм» і «чужим» та сприяє міжкультурному пізнанню.

Список літератури

1. Борисенко Н. О. Переклад дитячої літератури як міжкультурна комунікація. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2019. № 87. С. 54–59.
2. Дяченко О. С. Стратегії відтворення культурних маркерів у перекладі. Філологічні трактати. 2020. № 1. С. 41–47.
3. Васильєва Т. А. Лінгвокультурологічні аспекти художнього перекладу. Дисертація кандидата філологічних наук. Харків, 2014. 220 с.
4. Дубова О. М. Культурна специфіка художнього тексту та проблеми перекладу. Вісник Київського національного університету. Філологія. 2016. № 48. С. 34–38.
5. Auer M. Die Schule der magischen Tiere. Band4. Hamburg: Carlsen, 2016. 224 S.

ТАНАСІЙЧУК Олександра
Науковий керівник – Беженар І. В.

СОЦІОЛІНГВАЛЬНІ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Молодіжний сленг є одним із найдинамічніших шарів сучасної англійської мови, що постійно оновлюється під впливом соціальних, культурних та технологічних змін. Актуальність дослідження зумовлена зростаючою присутністю сленгової лексики в аудіовізуальних творах (серіалах і фільмах) та складністю її адекватного відтворення в перекладі.

Молодіжний сленг є соціолінгвальним явищем, оскільки відображає мовну поведінку конкретної вікової та соціальної групи. Як зазначають дослідники, сленг у молодіжному медіапросторі слугує маркером соціальної приналежності та спільної культури. Його вивчення потребує врахування екстралінгвістичних чинників: соціального середовища, субкультур, медіапростору.

З лінгвістичного погляду молодіжний сленг характеризується специфічними способами словотворення: скороченням, телескопією, афіксацією, семантичним переосмисленням загальновживаних слів, запозиченнями з інших мов та жаргонів. Значну роль відіграють також метафоризація та іронія як основні стилістичні механізми творення сленгових одиниць [2, с. 3].

Зростання поширеності сленгу в кіносценаріях суттєво ускладнює процес перекладу субтитрів, адже перекладач змушений балансувати між збереженням стилістичного регістру оригіналу та забезпеченням природності цільового тексту.

Кіномова є особливим типом дискурсу, що імітує живе мовлення, але при цьому є художньо організованою. Медіарепрезентація сленгу відображає те, як аудиторія покоління Z спілкується в реальній комунікації, підтримуючи взаємозв'язок між медіа та мовою.

Джерела формування молодіжного сленгу в кіномові охоплюють інтернет-комунікацію, музичні субкультури (зокрема хіп-хоп), ЛГБТК+ спільноти, етнічні діалекти, а також ігровий і медіапростір.

Тематичний аналіз молодіжного сленгу в аудіовізуальних творах дозволяє виокремити такі групи: номінації міжособистісних стосунків, оцінні характеристики осіб і явищ, позначення емоційних станів, лексика, пов'язана з технологіями та соціальними мережами.

Серед перекладацьких стратегій відтворення молодіжного сленгу виокремлюються: підбір функціонального аналога в мові перекладу, нейтралізація (заміна сленгу нейтральною лексикою), компенсація, калькування та транскрипція. Вибір стратегії залежить від ступеня культурної специфічності одиниці, контексту вживання та вимог аудіовізуального формату.

Практичний аналіз перекладу сленгових одиниць із сучасних серіалів і фільмів засвідчує, що найпоширенішою стратегією є нейтралізація, яка, однак, призводить до втрати стилістичного забарвлення. Дослідження субтитрування сленгізмів у кіно показує, що пряма трансляція є найчастотнішою стратегією, тоді як парафраз забезпечує вищий рівень прагматичної еквівалентності.

Оцінка ефективності перекладу молодіжного сленгу здійснюється за критеріями прагматичної еквівалентності, стилістичної відповідності та природності звучання для цільової аудиторії. Встановлено, що найуспішніші перекладацькі рішення поєднують урахування лінгвістичної форми оригіналу з орієнтацією на соціокультурний контекст цільової мови [1, с. 2].

Таким чином, дослідження соціолінгвальних та перекладацьких аспектів англійськомовного молодіжного сленгу на матеріалі сучасних серіалів і фільмів дозволяє не лише описати механізми функціонування цього мовного явища, а й виробити практичні рекомендації для підвищення якості аудіовізуального перекладу.

Список літератури

1. Bartolomé A., Martínez-Sierra J. Translating Dialects: Challenges and Strategies from an Applied Linguistics Perspective. TPM – Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology. 2023. P. 1–12.
2. Jeresano M., Carretero M. TikTok Talk: Platform-Specific Slang and Generational Identity. International Journal of Science and Research Archive. 2022. Vol. 9, No. 1. P. 400–409.

ТАНАСОЙ Марія
Науковий керівник – Суродейкіна Т.В.

ЯДЕРНО-ПЕРИФЕРІЙНА СТРУКТУРА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ UNIVERSITY В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Матеріалом дослідження стали 154 терміни, що входять до лексико-семантичного поля University, відібрані методом суцільної вибірки з англомовних глосаріїв університетської та академічної термінології.

На їх основі можна визначити його ядерно-периферійну структуру.

Так, ядро ЛСП University формують терміни, які безпосередньо позначають основних учасників університетського середовища та ключові інституційні елементи. До нього належить 40 одиниць (26% корпусу). Серед них можна виділити дві основні семантичні групи:

1) Учасники освітнього процесу, наприклад: *academic, academic adviser, academic skills instructor, student, alumni, professor, lecturer, tutor*. Ці лексеми позначають суб'єктів академічної діяльності та формують центральний соціальний компонент університетського простору.
2) Основні інституційні елементи університету, наприклад: *academia, admissions, faculty, department, campus, university administration*. Вони номінують базові структурні компоненти університетської системи.

Центральну зону утворюють 68 одиниць (44%), що описують організацію навчального процесу, академічні процедури та правила. Вони тісно пов'язані з університетською діяльністю, однак позначають не саму інституцію, а її функціонування.

До цієї групи належать:

1) Академічні процеси та навчальна діяльність: *course, curriculum, seminar, lecture, research, academic calendar, academic timetable*.
2) Академічні правила та етичні норми: *academic integrity, academic dishonesty, plagiarism, academic standing*.
3) Організація навчання та підтримка студентів: *academic advising, study skills support, induction week, orientation*.

Периферійну зону становлять 46 одиниць (30 %), що позначають документи, академічні результати та формальні атрибути освітнього процесу. Їхній зв'язок із поняттям університету є опосередкованим, оскільки подібні одиниці можуть функціонувати і в інших освітніх або адміністративних контекстах.

Серед них є академічні документи та записи, наприклад: *academic transcript, diploma, certificate, degree*; освітні кваліфікації та програми, наприклад: *Associate of Arts (AA), Bachelor's degree, postgraduate degree*; оцінювання та результати: *grade point average, credits, assessment*. Ці одиниці описують формалізовані результати та документацію освітнього процесу, тому знаходяться на периферії поля.

Таким чином, лексико-семантичне поле University в англійській мові має чітку ієрархічну організацію. Ядро (26%) утворюють номінації учасників та базових структур університету, центр (44%) становить лексика, що описує організацію та процес навчання, периферію (30%) формують терміни, пов'язані з документами, кваліфікаціями та результатами навчання.

Така структура відображає комплексний характер університетського дискурсу, у якому центральну роль відіграють учасники та інституційні елементи освітнього середовища, тоді як процедурні та документальні аспекти поступово віддаляються від ядра семантичного поля.

Список літератури

1. A Chevening glossary of UK university terms. URL: https://www.chevening.org/resource-hub/scholar-support/uk-university-glossary/
2. Glossary of university terms. URL: https://www.englishclub.com/glossaries/university-terms.php
3. University 101: A Glossary of Terms. URL: https://www.trentu.ca/academicskills/how-guides/transition-university-advice-first-year/university-101-glossary-terms
4. University of Hull. Glossary of university terms: an *A-Z guide* for students. URL: https://www.hull.ac.uk/help-centre/glossary

ТАРНОВЕЦЬКА Надія
Науковий керівник – Кудрявцева О.Д.

АСПЕКТУАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ
(на матеріалі твору Е. Т. А. Гофмана «Klein Zaches genannt Zinnober»)

У сучасному мовознавстві аспектуальність розглядається як функціонально-семантична категорія, що відображає спосіб концептуалізації перебігу дії в часі та охоплює процесуальність, завершеність, результативність і фазовість дії [1, с. 12]. Вона інтерпретується як надкатегорія, що поєднує граматичні, лексичні й контекстуальні параметри дії та реалізується в конкретних мовленнєвих умовах. У німецькій мові, яка не має граматично оформленої категорії виду, аспектуальні значення формуються переважно через взаємодію часових форм, лексичної семантики дієслова та контекстуального оточення [2, с. 60; 3, с. 34], що зумовлює їх динамічний і багатокомпонентний характер.

Метою дослідження є визначення ролі аспектуальності у формуванні жанрово-стилістичної організації художнього тексту на матеріалі твору Е. Т. А. Гофмана *«Klein Zaches, genannt Zinnober»*.

У тексті Гофмана аспектуальність виступає не лише граматичною характеристикою дії, а й важливим засобом створення наративної динаміки та стилістичного ефекту. Процесуальні значення часто використовуються для передачі тривалих станів або розгорнутих ситуацій. Наприклад, у фрагменті *„…lag Fabian lange regungslos auf dem Bette“* дієслово *lag* у поєднанні з адвербіальним показником *lange* актуалізує процесуальність і створює атмосферу застиглості та напруженого очікування [4, с. 137].

Результативні значення, навпаки, слугують засобом різкої сюжетної зміни або іронічного акценту. У висловленні: *„…hatte sich der ganze Spuk plötzlich verloren“* перфектна форма

підкреслює раптову завершеність ситуації, що стилістично підсилює ефект сатиричного «розвінчання» ілюзії [4, с. 58].

Особливо виразно аспектуальність працює в іронічному плані твору. У фрагменті *„…hat Zaches plötzlich alle Bewunderung auf sich gezogen“* перфект створює враження остаточного успіху героя, однак у ширшому контексті цей результат постає як абсурдний і несправедливий, що формує сатиричний ефект [4, с. 92].

Гротескний характер тексту зумовлює контраст між тривалими процесуальними описами й раптовими завершеними подіями. Наприклад у фрагменті *„…lief er hin und her und redete unaufhörlich“* тривалий процес передає хаотичність і надмірність поведінки персонажа [4, с. 104], який раптово переривається результативною конструкцією *„…und auf einmal war alles entschieden“* [4, с. 105]. Таке різке чергування аспектуальних типів створює ефект гротескного перебільшення.

Отже, у художньому тексті Гофмана аспектуальність виконує не лише граматичну, а й виразну жанрово-стилістичну функцію. Процесуальні значення забезпечують розгортання наративу, створення атмосфери тривалості та психологічної напруги, тоді як результативні форми фіксують переломні моменти сюжету та підсилюють сатиричний ефект. Чергування тривалих і раптово завершених дій формує гротескну динаміку зображуваного світу. Таким чином, аспектуальність у творі *«Klein Zaches, genannt Zinnober»* виступає важливим механізмом текстової організації, що поєднує граматичний, семантичний і стилістичний рівні.

Список літератури

1. Бєлих О.М. Шляхи реалізації аспектуальної семантики в сучасній німецькій мові: автореф. дис. … канд. філол. наук: спец. 10.02.04. Львів, 2007. 22 с.
2. Калько М. Категорія аспектуальності як динамічний багаторівневий феномен: теоретичні засади й досвід моделювання. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. №1. 2011. С.58–63.
3. Heinold Simone. Tempus, Modus und Aspekt im Deutschen: ein Studienbuch / Simone Heinold. – Tübingen: Narr , 2015. – 198 S.
4. Hoffmann, E. T. A. Klein Zaches genannt Zinnober: Ein Märchen. – Leipzig: Reclam, 2013. – 150 S.

ТЕРЛЕЦЬКА Соломія
Науковий керівник – Смірнова М.Р.

ПРИЙОМИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ КОМПЕНСАЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗВО

Сучасна системи вищої освіти перебуває в умовах активної трансформації, зумовленої впровадженням принципів інклюзивності, гуманізації та орієнтації на індивідуальні освітні потреби. Особливої актуальності ці процеси набувають у навчанні іноземних мов, адже саме цей напрям вимагає високого рівня когнітивної активності, мовленнєвої компетентності та комунікативної готовності. Водночас зростає кількість здобувачів освіти ЗВО, які мають мовленнєві порушення або труднощі мовленнєвого розвитку. За даними Міністерства освіти і науки України, за останні п’ять років, зросла на понад 30%, що ускладнює процес засвоєння іншомовного матеріалу та потребує застосування спеціальних педагогічних прийомів [2].

Диференційоване навчання постає ефективним інструментом реалізації інклюзивної освіти, оскільки дозволяє враховувати індивідуальні можливості студентів, їхній темп навчання, адаптувати зміст і методи викладання, а також виконувати компенсаторну функцію щодо мовленнєвих труднощів. У роботі систематизовано теоретичні підходи до диференційованого навчання іноземної мови та обґрунтовано його роль у забезпеченні рівних можливостей для якісного оволодіння іншомовною комунікацією.

Аналіз міжнародного досвіду свідчить, що інклюзія розглядається як багатовимірний феномен, який охоплює педагогічні, соціальні та культурні аспекти. Вона передбачає створення освітнього простору, здатного реагувати на різноманіття студентів – їхні індивідуальні стилі навчання, когнітивні особливості та мовленнєві порушення. У працях Ейнскоу підкреслюється, що сучасне розуміння інклюзії пов’язане з глобальними викликами, такими як зростання різноманіття та соціальна нерівність [3].

Українська модель інклюзивної освіти розвивається у руслі світових тенденцій, але має власну специфіку, пов'язану з реформуванням освітньої галузі, розвитком інклюзивно-ресурсних центрів та підготовкою педагогічних кадрів [1].

Як зазначає Олег Кубрак, інклюзія в Україні є не лише освітньою інновацією, а й соціальним процесом, спрямованим на формування толерантного суспільства [2].

Практичне значення полягає у можливості використання отриманих результатів викладачами іноземних мов закладів вищої освіти для удосконалення методів диференційованого навчання та педагогічного супроводу студентів з особливими освітніми потребами. Зокрема, йдеться про адаптацію навчальних матеріалів, використання індивідуальних групових форм роботи, застосування інтерактивних технологій. За результатами опитувань, понад 70% студентів із мовленнєвими труднощами відзначають, що індивідуалізація навчання допомагає їм краще засвоювати іноземну мову та долати бар'єри у комунікації [4].

Підсумовуючи, можна сказати, що диференційоване навчання іноземної мови у закладах вищої освіти є ключовою умовою ефективної інклюзії. Воно не лише сприяє формуванню іншомовної компетентності, але й виконує важливу соціальну функцію – допомагає студентам із мовленнєвими порушеннями інтегруватися у навчальний процес, відчувати себе рівноправними учасниками освітнього середовища та розвивати власний потенціал.

Список літератури

1. Колупаєва, А. (2009). *Інклюзивна освіта: реалії та перспективи.* Монографія. «Самміт-Книга». URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/708183
2. Кубрак О. (2025). *Інклюзія як сучасна технологія соціалізації освіти.* 381-384 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/43893/1/1.pdf#page=381
3. Ainscow, M. (2020). *Inclusion and equity in education: Making sense of global challenges. Prospect*, *49*, 123-134.URL : https://doi.org/10.1007/s11125-020-09506-w *s*
4. Bauer, S. et Borri-Anadon, C. (2021). *De la reconnaissance à l'invisibilisation : une modélisation des enjeux conceptuels de la diversité en éducation inclusive. Alterstice*, *10*(2), 45-55. URL : https://doi.org/10.7202/1084912ar

ТИМОФІЙЧУК Ольга
Науковий керівник – Кійко Ю.Є.

РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОЇ ЛІНГВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО

У сучасному освітньому просторі дедалі більшої актуальності набуває предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL – *Content and Language Integrated Learning*), яке спрямоване на одночасне формування предметної та іншомовної компетентностей учнів (див. [1]). Поєднання вивчення німецької мови з фаховими дисциплінами, зокрема математикою, відкриває нові можливості для підвищення навчальної мотивації, розвитку критичного мислення та міжпредметної комунікації школярів.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою роллю міжкультурної комунікації в сучасному суспільстві, потребою у вдосконаленні методик викладання іноземних мов, а також необхідністю адаптації навчальних матеріалів до вимог сучасного освітнього середовища. Особливої уваги потребує формування лінгвальної компетентності учнів у сфері фахових мов, що є важливою складовою їхньої академічної підготовки.

Метою студії є розробка та апробація спеціальних вправ, спрямованих на ефективне опанування учнями ЗЗСО німецької фахової математичної мови. Для досягнення поставленої мети було проведено педагогічний експеримент з учнями 9 класу на базі Малятинецької філії І–ІІ ступенів Ставчанського опорного закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів Ставчанської сільської ради Чернівецького району Чернівецької області.

Об’єктом курсового проєкту є процес навчання німецької фахової мови математики у ЗЗСО. Предмет дослідження – розвиток математичної лінгвальної компетентності на заняттях з німецької мови як іноземної у закладах загальної середньої освіти.

Результати проведеного педагогічного експерименту засвідчили, що включення спеціально розроблених німецькомовних фахових вправ позитивно впливає на рівень сформованості математичної лінгвальної компетентності учнів. Це можна пояснити тим, що математична фахова мова є окремою

мовною варіацією, притаманною певній професійній спільноті, а отже потребує цілеспрямованого й систематичного навчання.

Практичні результати експерименту показали, що учні, які працювали зі спеціально розробленими завданнями, досягли значно вищих показників у розумінні та застосуванні математичної термінології, мовних структур і типових мовленнєвих моделей. За результатами дослідження було зафіксовано позитивну динаміку у засвоєнні німецької математичної мови учнями експериментальної групи порівняно з контрольною.

Отримані дані узгоджуються з висновками попередніх досліджень щодо ефективності інтегрованого навчання. Коефіцієнт приросту в експериментальній групі виявився статистично вищим, що свідчить про результативність застосування CLIL-методики у процесі навчання німецької мови. Таким чином, спеціально зорієнтовані вправи німецькою мовою сприяють глибшому засвоєнню фахової мови.

Окрім того учні усвідомлюють практичну значущість мови, яку використовують під час розв'язання математичних задач, а робота з автентичними або наближеними до реальних навчальних матеріалів стимулює розвиток відповідної мовної компетентності. Учні експериментальної групи продемонстрували кращу здатність формулювати математичні дії німецькою мовою, коректно вживати фахові терміни та відповідні граматичні конструкції.

Усе наведене вище дає підстави стверджувати, що у ЗЗСО доцільно впроваджувати елементи CLIL-підходу на уроках іноземної мови, оскільки інтеграція предметної та мовної компетентностей позитивно впливає на навчальну мотивацію та результативність освітнього процесу.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо створення навчальних модулів для розвитку лінгвальної компетентності з інших фахових мов.

Список літератури

1. Marsh D., Maljers A., Hartiala A-K. Profiling european CLIL classrooms: Languages Open Doors. 250 p.

ТИМОЩУК Діана
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ПОНЯТТЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ТЕРМІНОСИСТЕМИ

Будь-який термін не розглядається науковцями у повному відриві від сукупності інших термінів, до якої він належить. Подібні сукупності отримали у термінознавсті назви терміносистема та термінологія. Оскільки вказані поняття не є тотожніми і по-різному характеризуються науковцями, це зумовлює необхідність їх диференціації.

Термінологію характеризують як «сукупність термінів певної галузі виробництва, діяльності, знання, що утворює особливий сектор (шар) лексики, який найбільш легко підлягає свідомому регулюванню та впорядкуванню» [1, с. 11]; «сукупність термінов будь-якої природної мови / мов» [2, с. 53]. Наведені визначення вказують на те, що термінологію пов'язують не тільки із конкретною галуззю знання чи сферою людської професійної діяльності, але й використовують для позначення окремого шару мови чи мов. Термін «термінологія» вживався до 90-х рр. XX століття термінологами для позначення самої академічної дисципліни та науки про терміни та їх угрупування.

Терміносистемою вважають «впорядковану множинність термінів із зафіксованими системними відносинами між ними» [3, с. 21]; «систему слів і сполук, що позначають коло понять однієї спеціальної сфери спілкування в науці, виробництві, техниці, мистецтві тощо» [4, с. 88].

Базовими характеристиками терміносистеми вважаються впорядкованість її одиниць, свідомість і системність їх організації та угрупування. Саме за визначеними характеристиками, терміносистеми і відрізняються від термінологій, на основі яких вони формуються, що зокрема підтверджується наступними твердженнями науковців: «терміносистема конструюється свідомо як сукупність термінів, що задовольняє мовним, логічним і власне термінологічним вимогам» [4, с. 89]; «для утворення терміносистеми необхідна термінологія, яка зазвичай формується стихійно, одиниці якої

з'являються у зв'язку з появою наукових понять, які потребують спеціалізованих номінацій» [5, с. 21].

Перехід від термінології до терміносистеми вимагає систематизації та аналізу, за допомого яких виявляються недоліки, визначаються методи їх усунення, потім термінологія підлягає нормалізації та лексикографічному обробленню, перетворюючись у терміносистему.

Отже, термінологія та терміносистема виступають формами організації сукупності термінів певної сфери науки чи фахової діяльності людини. Терміносистема вважається при цьому сформованою та впорядкованою свідомим чином системою термінів, яка формується на основі термінології, що виникає стихійно через необхідність йменування нових професійних понять або переосмислення тих із них, що існують. Подібна сукупність термінів не є ані внормованою, ані впорядкованою. Поняття термінологія вживається також для йменування сукупності терміноодиниць мови або кількох, а також науки про терміни. В останньому значенні це поняття використовується дуже рідко через поширення та закріплення у фаховому лексиконі поняття термінознавство.

Список літератури

1. Вакуленко М. О. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз: монографія. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 361 с.
2. Гавриленко В. До питання про розмежування понять «термінологія» і «терміносистема». *Актуальні питання іноземної філології*. 2019. № 10. С. 52−56.
3. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підручник для студ. вищих навч. закл. Київ : Політехніка; ТОВ «Фірма Періодика», 2004. 124 с.
4. Карпінський Ю. В. До питання про ознаки термінів і терміносистем. *Мовознавство*. 2017. Вип. 8. № 1. С. 87–91.
5. Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія : навчальний посібник. Київ : УІЛМ, 2002. 70 с.

ТИХОЛІЗ Аліна
Науковий керівник – Соловйова О.В.

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Оскільки світ стає все більш взаємопов'язаним з розвитком технологій, навички письма іноземною мовою стають важливими для учнів [1]. Українські вчені стверджують, що платформи соціальних мереж, такі як Facebook, Telegram та Instagram, також можуть використовуватися як інструменти навчання, а не лише для розваг [2]. Тому студенти вивчають мову як частину своєї діяльності в Інтернеті.

За словами експертів, успіх такого навчання вимагає простих завдань та сучасної інтерактивності [1]. Це передбачає демонстрацію вчителем прикладу, а потім участь учнів в онлайн-текстовій співпраці. Цей метод можна застосувати в рамках проекту в Instagram. Спочатку вчитель наводить приклад публікації англійською мовою, наприклад, огляд фільму або обговорення популярної онлайн-гри, зі списком нових слів. Потім учні створюють власні публікації англійською мовою з різними зображеннями та хештегами. Після цього учні читають публікації своїх однокласників та коментують англійською мовою, спираючись на слова, які їм було надано раніше.

Учні сприймають коментарі однолітків як менш формальні та більш дружні, що зменшує мовний бар'єр та тривогу, спричинені традиційним методом реагування. Як альтернатива, використання соціальних мереж створює безпечне експериментальне середовище для учнів, які хочуть випробувати граматику та словниковий запас, гарантуючи, що всі помилки не будуть критикуватися, оскільки метою є успіх у спілкуванні [2].

На відміну від традиційних завдань, цифрові платформи дозволяють учням обговорювати теми, які їх цікавлять та використовувати іноземну мову, щоб висловити свої думки. Цей метод полягає не лише в тому, щоб зробити учня споживачем контенту, а й його творцем. Це надихає учнів вивчати англійську

мову та допомагає їм розвинути почуття відповідальності за навчання [4].

Окрім переваг, необхідно згадати й певні ризики, такі як звичка до сленгу та погіршення грамотності [5]. Щоб запобігти цьому, завдання в соціальних мережах мають бути частиною офіційної програми, а не додатковим завданням. Тільки так цифрова активність допоможе учням отримати корисні знання, що відповідають освітнім вимогам [3].

Вчитель повинен не тільки контролювати граматику, а й допомагати учням у створенні безпечного та зручного цифрового простору, завдяки якому учні зможуть висловлюватися. Це вимагає нових критеріїв оцінювання, які не лише аналізують правильність мови, а й досліджують ефективність онлайн-спілкування та комунікації. Наступним кроком є розробка належних підходів та їхнє реальне використання в українських навчальних закладах.

Список літератури

1. Грабовська О. В. Інтерактивні засоби для розвитку англомовної компетентності. *Журнал «Педагогіка і психологія»*. 2020. No 5. С. 110– 118.
2. Жданова Н. П. Дидактичні можливості соціальних мереж у навчанні іноземної мови. *Освіта і суспільство*. 2020. No 2. С. 56– 63.
3. Зайцева І. О. Використання цифрових технологій у навчанні англійської мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2018. 200 с.
4. Козак В. І. Соціальні мережі як мотиваційний фактор у навчанні. *Освіта і суспільство*. 2020. No 4. С. 38–45.
5. Шевчук Т. М. Ризики та переваги використання соціальних мереж у навчанні. *Освіта і суспільство*. 2019. No 3. С. 120–129.

ТКАЧУК Інга
Науковий керівник – Чепишко Р.М

ЗАСОБИ ЗАПОВНЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ПАУЗ В АНГЛОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ ТА ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (на матеріалі англомовних серіалів)

У сучасній лінгвістиці значна увага приділяється дослідженню особливостей усного мовлення, зокрема явищу комунікативних пауз та засобів їх заповнення. У процесі діалогічного спілкування мовці часто використовують різноманітні слова-заповнювачі, які допомагають підтримувати комунікацію, виграти час для формулювання думки або сигналізувати співрозмовнику про продовження висловлювання. Такі мовні одиниці широко представлені в англійській розмовній мові, що робить їх важливим об'єктом перекладознавчих досліджень.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення функціонування засобів заповнення пауз у природному мовленні та особливостей їх перекладу українською мовою, оскільки під час перекладу часто виникають труднощі у відтворенні їх комунікативної функції. Особливо це стосується аудіовізуального перекладу, зокрема перекладу діалогів у телесеріалах, де важливу роль відіграє природність і наближеність мовлення до реального спілкування.

Метою дослідження є аналіз засобів заповнення комунікативних пауз в англомовному діалогічному мовленні та визначення особливостей їх перекладу українською мовою.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1) розглянути поняття комунікативної паузи у сучасній лінгвістиці;
2) визначити основні типи слів-заповнювачів у англійській мові;
3) дослідити їх функціонування в діалогічному мовленні персонажів англомовних серіалів;
4) проаналізувати способи їх перекладу українською мовою.

Об’єктом дослідження є комунікативні паузи в англомовному діалогічному мовленні.Предметом дослідження виступають лексичні засоби їх заповнення та способи їх перекладу українською мовою.

Матеріалом дослідження слугують діалоги з англомовних серіалів, які відображають особливості сучасного розмовного мовлення. У процесі дослідження було встановлено, що найпоширенішими засобами заповнення пауз в англійській мові є такі слова та вирази, як well, you know, I mean, actually, kind of, sort of, like та інші. Вони можуть виконувати різні функції: допомагати мовцеві структурувати висловлювання, виражати емоційне ставлення, пом’якшувати висловлювання або сигналізувати про продовження думки.

Аналіз перекладу показує, що під час відтворення таких елементів українською мовою перекладачі використовують різні стратегії. У деяких випадках слова-заповнювачі передаються за допомогою українських відповідників (наприклад, ну знаєш, тобто), а в інших — можуть опускатися, якщо вони не несуть важливого змістового навантаження. Вибір перекладацької стратегії залежить від контексту, стилістичних особливостей мовлення персонажа та вимог до природності перекладу.

Отже, засоби заповнення комунікативних пауз відіграють важливу роль у структурі усного мовлення та сприяють підтриманню комунікації між співрозмовниками. Їх переклад потребує врахування не лише лексичного значення, а й прагматичних функцій у мовленні. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на детальніший аналіз перекладацьких стратегій у різних типах аудіовізуального перекладу.

Список літератури

1. Новікова К. О. Лінгвостилістичні особливості англомовних рекламних текстів та фактори впливу на їх переклад. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля
2. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2016.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія 2004.
4. Schiffrin D. Discourse Markers. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.

ТОАДЕР Діана
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЙ СЛЕНГУ АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД

Перед перекладачем сьогодні постає велика проблема: як передати не лише значення того чи іншого слова, але і його емоційне забарвлення та знову ж таки той самий культурний підтекст, не загубивши при цьому його природного звучання.[1]

Аналіз сематичних та лінгвокультурних характеристик актуального американського студентського сленгу та пошук оптимальних стратегій їх відтворення саме українською мовою. Основні завдання полягають у класифікації реалій за тематичними групами та порівнянні ефективності методів транскрипції, описового перекладу та пошуку функціональних аналогів. Розуміючи ці процеси можна не лише покращити якість перекладу, а й чіткіше зрозуміти механізми взаємодії мови та культури в молодіжному соціумі. .[2]

Студентський сленг США – це гетерогенне явище, що базується на декількох тематичних пластах:

Академічні реалії: назви навчальних процесів та оцінювання (напр., *«midterms»*, *«finals»*, *«GPA»*, *«curve»*). Складність полягає в тому, що система оцінювання «по кривій» (*grading on a curve*) не має прямого аналога в українській освіті.

Соціалізація та дозвілля: терміни, що описують вечірки, братства та сестринства (*«Greek life»*, *«rush»*, *«pledge»*). Поняття *«frat»* або *«sorority»* несуть глибокий культурний код, який при перекладі вимагає описового методу або калькування з поясненням.

Побутові та фінансові реалії: пов’язані з проживанням у кампусі та студентськими боргами (*«dorm»*, *«RA»*, *«student loans»*).

Лексико-семантичні особливості цих одиниць часто базуються на метафоризації (*«all-nighter»* – підготовка до іспиту протягом усієї ночі) та ахронімії. Особливу групу становлять неологізми, породжені платформою TikTok та іншими медіа, які миттєво стають частиною університетського лексикону

(напр., терміни на позначення соціальної тривожності або специфічних типів поведінки).

При роботі з американськими студентськими реаліями перекладач зазвичай обирає між декількома трансформаціями [3]. Функціональний аналог: заміна американської реалії на ближчу за змістом українську (напр., *«freshman»* – «першокурсник»). Описовий переклад (експлікація): використовується для термінів на кшталт *«dry dorm»* (гуртожиток, у якому заборонено вживання алкоголю). Калькування: застосовується для структур, що починають входити в український молодіжний ужиток (*«gap year»* – «вільний рік», «академвідпустка перед вступом»). Транслітерація з коментарем: для специфічних назв організацій або традицій кампусу.

Головною проблемою залишається збереження смислового нюансу. Використання українського молодіжного сленгу (жаргонізація) дозволяє зберегти стилістичне забарвлення, проте може призвести до втрати національного колориту оригіналу.

Переклад американського студентського сленгу ще вимагає не лише лінгвістичної компетенції, а й глибоких знань реалій вищої освіти США. Найбільш ефективною стратегією є поєднання функціональної еквівалентності з елементами коментаря, що дозволяє зберегти баланс між зрозумілістю тексту та його культурною автентичністю. Подальше вивчення цієї теми є критично важливим для розвитку соціолінгвістики та теорії перекладу, адже швидкість оновлення сленгу вимагає постійної актуалізації перекладацьких стратегій та лексикографічних джерел.[4]

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
2. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011.844с.
3. Маслова В.А. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студ.вищих навч. Закладів:Академія, 2001. 208 с.
4. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.

ТОПКІНА Софія
Науковий керівник – Лукащук М.В.

ПОРІВНЯЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕДУКТИВНОГО ТА ІНДУКТИВНОГО ПІДХОДІВ У ВИКЛАДАННІ ЛЕКСИКИ СТАРШИМ КЛАСАМ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Викладання іноземних мов передбачає врахування багаторівневості як їх характерної риси [1, с. 20]. Відповідно, якість отриманих учнями знань визначається їхньою компетентністю на кожному з рівнів, у тому числі – на лексичному. Приділення достатньої уваги викладанню лексики є необхідним елементом забезпечення засвоєння учнями іноземної мови на рівні, достатньому для комунікації, складання національних та міжнародних іспитів і здатності розуміти конструкції вищого рівня.

Особливість та інноваційність методики CELTA полягає в тому, що вона ставить учнів у центр освітнього процесу. Якщо традиційний урок іноземної мови передбачає домінування вчителя над учнями та перевагу вчителя у часі говоріння, то методика CELTA надає перевагу часу говоріннями учнями та пріоритезації перспективи учнів у класі [4, с. 17].

Сучасні підходи до викладання іноземних мов можуть передбачати як дедуктивний, так і індуктивний підходи зі сторони вчителя. Прикладом дедуктивного підходу є метод PPP – Presentation, Practice, Production. Підготовка уроку за цим методом поділяється на три головних стадії та одну транзитну [3, с. 26]. Під час презентаційної стадії, викладається основний матеріал та активується короткочасна пам’ять учнів. Ефективним форматом ознайомлення учнів з новою інформацією є мультимодальна презентація. На практичній стадії, нова лексика починає переходити з короткочасної до довгострокової пам’яті. Варто, щоб ця стадія включала в себе три типи практичних завдань: механічні, націлені на зміст та комунікативні. Початковий етап використання комунікативних завдань також можна виокремити як перехідну стадію. Третьою стадією є

виробнича, під час котрої учні продукують істотно нові речення та тексти і обмінюються ними одне з одним.

Прикладом же індуктивного підходу є метод сугестивного відкриття. І. Постоленко зазначала, що «такий підхід сприяє глибшому когнітивному залученню та заохочує здобувачів освіти брати активну участь у навчанні» [2, с. 877]. Планування такого уроку можна розділити на декілька логічних, послідовних етапів. Першим етапом є вибір вчителем контексту, вивчення котрого є передбаченим навчальною програмою. Наступним етапом є аналіз учнями представленого матеріалу та пошук контексту, котрий є новим та має бути виведеним самостійно. Після аналізу матеріалу, клас підходить до етапу формулювання правил. Завдяки індуктивному підходу, учні здатні вивести правила самостійно, у той час як вчитель допомагає їм вийти на правильний шлях завдяки питанням на перевірку розуміння контексту.

Дедуктивний метод пріоритезує пізнання від загального до малого, з домінуванням вчителя над навчальним процесом та чіткою послідовністю викладення матеріалу, у той час як індуктивний метод передбачає перехід від малого до формулювання загального та є націленим на відкриття правил учнями, з більш адаптивним підходом до структури та персоналізації процесу. Обидва методи є гнучкими до потреб учнів та сучасних інновацій. Відповідно, найбільш ефективним способом викладення англійської мови є адаптивне поєднання обох підходів.

Список літератури

1. Полонська Т. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи. Київ: Педагогічна думка, 2014. 160 с.
2. Постоленко І. С. Ефективні стратегії навчання англійської мови: комунікативна граматика. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 10(56). С. 874–883.
3. Byrne, D. Teaching Oral English: A Handbook for Teachers. London: Longman, 1976. 128 p.
4. Mohammed, A. E. T. The Impact of CELTA Course on Enriching EFL Students' Vocabulary Learning With Reflection to the Guided Discovery Sheet Approach. *Multicultural Education*. 2021. Vol. 7, No. 1. P. 17–27.

ТОРСЬКА Тетяна
Науковий керівник – Гнатковська О.М.

МОВНИЙ ОБРАЗ ІНФЛЮЕНСЕРА В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ТА МЕДІА-ДИСКУРСІ

У сучасному медійному середовищі інфлюенсери відіграють значну роль у формуванні громадської думки та комунікативних практик. Соціальні мережі дозволяють їм бути лідерами думок, впливати на поведінку та цінності аудиторії [2]. Мовлення інфлюенсерів слугує ключовим інструментом створення публічного образу, формуючи імідж успішної та впливової особистості. Мовний образ характеризується сукупністю лексичних, граматичних, синтаксичних і стилістичних засобів, що відображають індивідуальні риси мовця, його соціальний статус та комунікативні стратегії [2]. У цифрову епоху мовний образ інфлюенсера формується під впливом потреби взаємодії з аудиторією та створення персонального бренду.

У романі Дж. Браун «Звабливі речі» мовний образ інфлюенсера репрезентовано через персонажа Ванессу, чия мовна поведінка демонструє типові риси цифрової медіакультури. Використання назв брендів, маркетингових формулювань і елітарної термінології формує образ героїні як представниці заможного соціального середовища. Наприклад, у її висловлюваннях зустрічаються фрази на кшталт «*artisanal Norwegian handcrafted cribs*» та «*eco-friendly diaper companies*» [1, с. 37], що підкреслює орієнтацію на статусність і сучасні тенденції.

Подібні мовні стратегії простежуються і у реальних інфлюенсерів. Яскравим прикладом є Кайлі Дженнер – медійна особистість і підприємиця, яка активно використовує соціальні мережі для побудови власного іміджу та просування брендів. Її комунікація відзначається короткими повідомленнями, емоційно забарвленою лексикою, позитивними оцінними висловами та неформальним стилем, що створює ефект близькості з підписниками. Мовлення К. Дженнер характеризується простотою, ефективністю та орієнтацією на цифрову аудиторію. Вона активно використовує короткі речення, такі як «*New lip kit*

drop today» [3] , еліпсиси та емоційно забарвлену лексику, створюючи ефект близькості і безпосередності. У порівнянні з Ванессою, чий дискурс більш складний, багатий на складнопідрядні конструкції та емоційно насичені образи, Кайлі орієнтована на лаконічність і швидке сприйняття повідомлень, що є типовим для сучасної цифрової медіакультури.

Граматичні особливості мовлення Ванесси свідчать про її схильність до саморефлексії та внутрішніх переживань. У її висловлюваннях часто використовуються складнопідрядні речення, які передають процес роздумів та спроби пояснити власні дії: «*I thought that maybe if I gave him some space, he would come around and realize how much I've sacrificed*» [1, с. 95]. На відміну від художнього образу Ванесси, мовлення реальних інфлюенсерів, зокрема К. Дженнер, характеризується простішими граматичними конструкціями та короткими, лаконічними реченнями. Наприклад, у її постах у соціальних мережах часто зустрічаються формулювання на кшталт: «*Love this look*» або «*So excited for you all to see this!*» [3], які передають емоційне забарвлення і безпосередність, але не містять складної рефлексії.

Наше дослідження показало, що мовний образ інфлюенсера в англомовному художньому та медіа-дискурсі має свої характеристики та відмінності. Образ героїні роману Дж. Браун «Звабливі речі», формується через поєднання лексичних, граматичних, синтаксичних та стилістичних засобів, що відображають її соціальний статус, емоційну вразливість та роль інфлюенсера. Водночас мовна поведінка реальних інфлюенсерів, зокрема К. Дженнер, демонструє простіші граматичні конструкції та лаконічність висловлювань, що орієнтовані на швидке сприйняття у соцмережах.

Список літератури

1. Brown J. Pretty Things. New York: Random House, 2020. 320 p.
2. Abidin C. Internet Celebrity: Understanding Fame Online. Bingley : Emerald Publishing Limited, 2018. 240 p.
3. Duffy B., Hund E. Gendered Visibility on Social Media: Navigating Instagram's Authenticity Bind. International Journal of Communication. 2019. Vol. 13. P. 4983–5002.

ТРОФИМЧУК Олександра
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ПОЛІТИЧНІ ВИСТУПИ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДУ (на матеріалі англомовного політичного дискурсу)

Політичні виступи як об'єкт перекладу характеризуються комплексністю та багаторівневістю. Вони поєднують у собі інформативну, переконувальну, експресивну та маніпулятивну функції. Основною метою політичного мовлення є вплив на свідомість аудиторії, формування певних переконань і стимулювання до дії. Це зумовлює специфіку мовних засобів, які використовуються у таких текстах: емоційно забарвлена лексика, риторичні фігури, метафори, повтори, паралелізми, а також чітко структуровані синтаксичні конструкції.

Особливої уваги потребує переклад політичної термінології, яка часто має специфічне значення та залежить від контексту. У таких випадках перекладач змушений обирати між еквівалентним перекладом, адаптацією або описовим способом передачі значення. Важливим є також врахування можливих семантичних розбіжностей та уникнення двозначності. Крім того, складність перекладу політичних виступів зумовлюється необхідністю збереження риторичних засобів, які забезпечують вплив на аудиторію. Втрата емоційного або експресивного настрою може суттєво знизити ефективність перекладу. Саме тому перекладач повинен володіти не лише мовною компетенцією, але й розумінням політичного контексту, ідеологічних установок та комунікативних стратегій. Крім того, переклад політичних виступів часто відбувається в умовах обмеженого часу, що вимагає від перекладача швидкості мислення, високого рівня концентрації та здатності оперативно приймати рішення. Успішний переклад можливий лише за умови поєднання професійних навичок, аналітичного мислення та глибокого розуміння як мови оригіналу, так і мови перекладу.

Політичний дискурс – це особливий вид мовлення, який відіграє важливу роль у сучасній політиці, адже саме через комунікацію впливають на думки людей. Щоб його зрозуміти,

потрібно проаналізувати, як він працює, які мовні засоби використовуються та в яких умовах він формується. Аналіз англійськомовного політичного дискурсу свідчить про те, що успішний переклад політичних виступів передбачає комплексний підхід, який поєднує лінгвістичний, прагматичний та культурологічний аспекти. Особливу роль відіграє здатність перекладача адаптувати текст до цільової аудиторії, зберігаючи при цьому його основний зміст та функціональне призначення. До найпоширеніших риторичних засобів у політичному дискурсі належать анафора, епіфора, антитеза, риторичні запитання, гіпербола, метафора, паралелізм, алегорія та інверсія. Кожен із цих прийомів виконує свою особливу роль у побудові політичного мовлення.

Таким чином, політичні виступи є складним і багатогранним об'єктом перекладу, що потребує глибокого аналізу мовних засобів, перекладацьких стратегій та особливостей політичного дискурсу. Дослідження у цій сфері сприяють удосконаленню перекладацької практики та підвищенню ефективності міжкультурної політичної комунікації.

Список літератури

1. Хацер Г. О., Жаворонкова В. В. Особливості англомовних політичних промов та їх перекладу українською мовою // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 1. С. 202–207.
2. Бутова І.С. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. Вісник Львівського університету. Серія «Іноземні мови». 2009. Вип. 16
3. Кондратенко Н. В. Лексичні особливості текстів мовленнєвого жанру «Політична програма». Вісник ОНУ. Серія: Філологія, 2017. Т. 22, вип. 2 (16).

ТРОХІН Юлія
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

РОЛЬ МАКРОКОНТЕКСТУ ТА НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПЕРЕКЛАДІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

У сучасному перекладознавстві проблема відтворення контексту набуває нових масштабів. Якщо традиційно лінгвісти зосереджувалися переважно на мікроконтексті (лексичному та синтаксичному оточенні мовної одиниці), то в епоху глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій на перший план виходить проблема адекватної передачі макроконтексту.

Макроконтекст охоплює соціокультурні, історичні, прагматичні та екстралінгвістичні чинники, без яких неможлива повноцінна міжкультурна комунікація.

Особливої гостроти питання фонових знань (background knowledge) набуває під час перекладу прецедентних феноменів, алюзій та культурних реалій. Як зазначає М. Бейкер, досягнення еквівалентності неможливе без розуміння прагматики тексту, яка глибоко вкорінена у позамовне середовище [1].

Перекладач виступає не просто ретранслятором коду, а культурним медіатором.

Наприклад, переклад політичного дискурсу чи публіцистики часто вимагає застосування стратегії експлікації для адаптації незнайомого для цільової аудиторії історичного чи культурного контексту.

Новим викликом для перекладознавства став аудіовізуальний переклад (АВП) та локалізація. У кіно, серіалах та відеоіграх лінгвістичний контекст є лише однією зі складових так званого «полісеміотичного контексту» [2]. У цьому випадку значення слова чи речення може кардинально змінюватися під впливом візуального ряду (зображення, міміка актора) або аудіального ряду (інтонація, музичний супровід). Крім того, перекладач працює в умовах жорстких контекстуальних обмежень: просторово-часових у субтитруванні (максимальна кількість символів на екрані) та фонетичних у дубляжі (необхідність ліпсинку – синхронізації губ).

Стрімкий розвиток систем машинного перекладу на базі штучного інтелекту (NMT, LLM) також актуалізував проблему контексту. Хоча сучасні нейромережі, такі як DeepL або моделі на базі архітектури Transformer, здатні аналізувати контекст на рівні цілих абзаців, вони все ще стикаються зі значними труднощами при обробці прагматичного контексту [3].

Штучний інтелект часто не здатен розпізнати іронію, сарказм, гру слів або глибокий підтекст, оскільки позбавлений людського досвіду та соціокультурної емпатії. Це зумовлює появу нової парадигми в професії перекладача – постредагування (post-editing), де головним завданням фахівця стає виправлення контекстуальних збоїв машини.

Таким чином, сучасні тенденції свідчать, що роль контексту при перекладі виходить далеко за межі суто лінгвістичного аналізу. Здатність оперувати макроконтекстом, працювати з полісеміотичними текстами та компенсувати прагматичні недоліки машинного перекладу стає ключовою компетенцією сучасного перекладача.

Список літератури

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. 3rd ed. London: Routledge, 2018. 390 p.
2. Díaz Cintas J., Remael A. Audiovisual Translation: Subtitling. London: Routledge, 2020. 292 p.
3. Bowker L. Machine Translation and Global Research: Towards Improved Machine Translation Literacy in the Scholarly Community. Emerald Publishing, 2019. 140 p.

УКОЛОВА Каріна
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ КІНОТЕКСТУ НА ОСНОВІ СЕРІАЛІВ «ОФІС» Й «АМЕРИКАНСЬКА СІМЕЙКА»

У сучасному перекладознавстві аудіовізуальний переклад посідає важливе місце, оскільки кіно- та телепродукція активно поширюється у глобальному медіапросторі. Особливої уваги потребує переклад комедійного кінотексту, адже він містить велику кількість культурно зумовлених елементів, мовної гри, інтертекстуальних посилань та специфічних гумористичних прийомів. У зв'язку з цим актуальним є дослідження лінгвокультурної адаптації як одного з ключових способів забезпечення адекватності перекладу.

Метою дослідження є виявлення та систематизація перекладацьких стратегій і трансформацій, які забезпечують ефективну лінгвокультурну адаптацію англомовного комедійного кінотексту українською мовою та сприяють збереженню його прагматичного і комічного потенціалу.

Матеріалом дослідження стали перші три епізоди п'ятого сезону американського ситкому «Офіс» та три початкові серії одинадцятого сезону серіалу «Американська сімейка» в українському дубляжі. Дослідницький корпус складається зі 100 розгорнутих речень, відібраних із відеоматеріалів та офіційних транскриптів. У роботі проаналізовано особливості перекладу культурно маркованих елементів, мовної гри, інтертекстуальних посилань і власних назв, а також способи відтворення іронії, сарказму та чорного гумору в українській версії перекладу.

Проведений аналіз показав, що під час перекладу комедійного кінотексту перекладачі використовують різні перекладацькі стратегії та трансформації, зокрема адаптацію, заміну культурних реалій, модифікацію та описовий переклад. Такі прийоми дозволяють передати гумористичний ефект і прагматичний зміст оригіналу, водночас роблячи текст зрозумілим для українського глядача.

Важливим аспектом перекладу комедійного кінотексту є також використання стратегій доместикації та форенізації. Доместикація передбачає адаптацію культурних елементів до норм та реалій мови перекладу, що полегшує сприйняття тексту аудиторією. Натомість форенізація спрямована на збереження культурної специфіки оригіналу та передання іншомовного культурного контексту. Баланс між цими стратегіями дозволяє перекладачеві не лише передати зміст оригіналу, а й зберегти його культурну та комічну своєрідність.

Отже, лінгвокультурна адаптація відіграє важливу роль у процесі перекладу комедійного кінотексту, оскільки вона забезпечує не лише формальну передачу змісту, а й збереження комічного ефекту та культурного контексту. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз інших жанрів аудіовізуального перекладу, порівняння способів перекладу гумору в субтитрах і дубляжі, а також вивчення особливостей перекладу сучасних серіалів і фільмів у контексті міжкультурної комунікації.

Список літератури

1. Díaz Cintas J. *New Trends in Audiovisual Translation*. Bristol: Multilingual Matters, 2019. 283 p.
2. Dore M. Multilingual Humour in Sitcoms // *The Palgrave Handbook of Multilingualism and Language Varieties on Screen*. Cham, 2024. P. 389–408.
3. Шульженко Ю. М. Лінгвокультурний та соціолінгвістичний компонент як проблема перекладу кінотексту // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 26 (2). С. 125–128.
4. Gottlieb H. Subtitling – a new university discipline // *Teaching Translation and Interpreting*. Amsterdam, 1992. P. 161–170.
5. Venuti L. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London : Routledge, 2008.

УНГУРЯН Марта
Науковий керівник – Нузбан О.В.

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ФОНЕТИЧНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ

В Україні дедалі більше людей вивчають іноземні мови, особливо англійську, утім вивченню фонетики, на жаль, приділяють відносно менше часу та зусиль.

Мета дослідження - розкрити поняття фонетичної інтерференції та визначити типові помилки (у відсотках), які найчастіше допускають українські студенти-респонденти, які вивчають англійську мову як іноземну.

Актуальність дослідження зумовлена постійним взаємовпливом рідної та іноземної мов у ході їх використання. З іншого боку, українська мова має певний перелік особливостей, які мають тенденцію впливу на процес вивчення та використання іноземної мови.

Інтерференція – це психолінгвістичний процес, коли під час вивчення іноземної мови мозок намагається накласти новий матеріал під уже знайомі правила рідної мови. Крім того, помилки у вимові є поширеним явищем серед носіїв нерідної мови. Це можна пояснити труднощами розрізнення фонем та точного відтворення звуків, яких немає у фонетичній системі рідної мови мовця [3, с. 295]. Занурення у дослідження фонетичної інтерференції дає можливість більш точно осягнути цей вплив та знайти шляхи його мінімізації і, в кращому випадку, подолання [2, с. 172]. Інтерференція може відбуватися на всіх рівнях мовної системи. Основні типи відхилення від нормативної англійської зазвичай пов’язані з відмінностями між двома мовами, впливом української мови, рівнем володіння англійською мовою та відсутністю англомовного середовища [1].

У ході дослідження було опитано 15 студентів факультету іноземних мов. Їм було запропоновано завдання прочитати перелік речень та питань, які містили найбільш вживані помилки серед тих, хто вивчає англійську мову. За результатами здійсненого лінгвістичного експерименту можна було зробити

висновки про наступне: 1) переважне опущення звуку /ə/ (62% допустили помилку); 2) інтонаційні патерни у стверджувальних реченнях та питаннях (35%) 3) неправильне наголошення англійських іменників та дієслів, що провокує зміну значення (40%); неточна вимова 4) носового звуку /ŋ/ (30%) та 5) зубних фрикативних звуків /θ/ та /ð/ (14%). Як показали **результати** проведеного експерименту, найтиповішою помилкою є опущення звуку /ə/, а найрідкіснішим явищем - неправильна вимова зубних фрикативних звуків /θ/ та /ð/.

Отже, фонетична інтерференція залишається одним із головних бар'єрів для українських студентів у досягненні природної англійської вимови. Однак, цілеспрямовані вправи на артикуляцію, наголос та інтонацію дозволять мінімізувати прояви інтерференції й суттєво покращити навички природного звучання.

Список літератури

1. Lukashchuk N. Явище фонетичної інтерференції у контексті вивчення студентами англійської мови як першої іноземної. Науковий блоґ. URL: https://naub.oa.edu.ua/yavyshhe-fonetychnoyi-interferentsiyi-u-kon/ (дата звернення: 15.03.2026).
2. Oleksandrenko K., Lukianyk L., Boklakh D. Psycholinguistic Aspects of Ukrainian and English Language Interference. Humanities science current issues. 2023. Vol. 2, no. 64. P. 171–178. URL: https://doi.org/10.24919/2308-4863/64-2-28 (date of access: 15.03.2026).
3. Rohach L., Kishko O. Mother Tongue Interference on Students' Acquiring English Pronunciation. Сучасні дослідження з іноземної філології. 2023. Vol. 23, no. 1. P. 289–299. URL: https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.23.289-298 (date of access: 15.03.2026).

ФАЛЬКА Марина
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

МЕТОДИ АДАПТАЦІЇ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ В ПЕРЕКЛАДІ

У сучасному світі реклама відіграє важливу роль у розвитку міжнародного бізнесу. Багато компаній прагнуть виходити на закордонні ринки, що створює потребу перекладу рекламних матеріалів. Проте важливо не лише правильно перекладати слова, а й адаптувати зміст для іншої аудиторії, адже люди в різних країнах по-різному сприймають інформацію через власні культурні особливості та цінності (Baker, 2018). Тому тема адаптації рекламних текстів є актуальною.

Адаптація рекламного тексту — це процес модифікації оригінального повідомлення так, щоб воно стало зрозумілим і ефективним для іншої аудиторії. Перекладач має не лише передати значення, а й зберегти тон, емоційне забарвлення та вплив. Іноді це потребує суттєвих змін у способі подачі інформації (Cook, 2001, pp. 3–7). Рекламні тексти зазвичай короткі, але насичені яскравими образами, слоганами та стилістичними прийомами. Вони завжди мають чітку мету — спонукати споживача до дії (Vasylenko et al., 2025).

Одним із найважливіших методів є трансреація (transcreation). Вона передбачає творче переосмислення тексту: перекладач створює нову версію повідомлення, яка зберігає основну ідею та підходить для іншої культури. Трансреація особливо ефективна для слоганів, що мають бути короткими та емоційно привабливими (Cook, 2001, pp. 3–7). Ще одним методом є локалізація — адаптація тексту під конкретний регіон. Можуть змінюватися назви продуктів, одиниці вимірювання, валюта або приклади з життя, що робить рекламу близькою для місцевого споживача (Baker, 2018).

Калька — метод збереження структури оригіналу — застосовується лише для універсальних виразів, бо часто робить текст неприродним (Kachan, 2019). Модуляція ж передбачає зміну способу вираження думки чи логічного акценту для

природності викладу (Vasylenko et al., 2025). Особливу увагу слід приділяти гумору та грі слів. Їх важко перекласти буквально, тому створюються нові версії, що викликають подібні емоції (Cook, 2001, pp. 3–7).

Культурний фактор є визначальним у процесі адаптації. Те, що звичне в одній культурі, може бути неприйнятним в іншій, тому перекладач має розуміти контекст (Baker, 2018). Прагматичний аспект також важливий: текст повинен впливати на споживача, тому перекладачі іноді відходять від буквальної точності (Vasylenko et al., 2025). Отже, адаптація рекламних текстів — це складний процес, що поєднує лінгвістику та креативність. Трансреація та локалізація є найефективнішими методами для досягнення основної мети реклами (Baker, 2018; Cook, 2001, pp. 3–7).

Список літератури

1) Baker, M. (2018). In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge.
2) Cook, G. (2001). The Discourse of Advertising (2nd ed., pp. 3–7). London: Routledge.
3) Vasylenko, O., Khizhun, Y., & Vozniuk, L. (2025). Stylistic Devices and Pragmatic Transformations in Translating English Advertising Slogans into Ukrainian. Ukrainian State University of Mykhailo Drahomanov. Retrieved from https://enpuir.udu.edu.ua
4) .Качан, Т. Р. (2019). Особливості перекладу англомовних рекламних текстів на українську мову. Київ: Літера.

ФЕДОРЮК Ганна
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ПЕРЕКЛАД ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (на матеріалі творів Оскара Вайльда)

Проблема перекладу мовних одиниць посідає важливе місце у сучасному перекладознавстві. Це зумовлено тим, що мова є основним засобом відображення культури, мислення та світогляду народу. Усі знання та досвід людини реалізуються через мовні структури, формуючи мовну картину світу. Особливу роль у цьому процесі відіграють фразеологічні одиниці, які відзначаються образністю, емоційністю та національно-культурною специфікою.

Фразеологічна одиниця визначається як стійке словосполучення з цілісним значенням, що не виводиться зі значень його компонентів. Вони відіграють важливу роль у передачі культурної інформації та особливостей національного мислення. Завдяки фразеологізмам читач отримує можливість глибше зрозуміти не лише зміст тексту, а й культурний контекст іншомовного середовища [2, с. 29].

Дослідження перекладацьких трансформацій здійснювалося на основі аналізу фразеологічних одиниць, відібраних із творів Оскара Вайльда, зокрема роману «Портрет Доріана Грея» та п’єси «Як важливо бути серйозним». Творчість письменника характеризується широким використанням іронії, парадоксів та афористичних висловів, що значною мірою ускладнює процес перекладу.

Твори Оскара Вайльда є яскравим прикладом англійської художньої літератури кінця XIX століття. Його індивідуальний стиль вирізняється дотепністю, витонченістю мовлення та активним використанням фразеологізмів. Автор часто трансформує усталені вирази, надаючи їм нового значення або створюючи несподіваний ефект, що становить додаткову складність для перекладача.

Окрему проблему становить переклад фразеологізмів із компонентами культурної специфіки. Такі одиниці відображають реалії англійського суспільства, традиції, історичні особливості та соціальні норми. У процесі перекладу перекладач повинен вирішити, чи зберігати вихідну культурну специфіку, чи адаптувати текст до культури цільової аудиторії. У першому випадку використовується транскодування або калькування, у другому — функціональна заміна або описовий переклад [1].

Загалом можна зазначити, що перекладачам вдається досить вдало передати ідіостиль Оскара Вайльда, зберігаючи його іронічність та афористичність. Проте в окремих випадках спостерігається адаптація тексту до української культурної традиції, що може призводити до часткової втрати авторської індивідуальності [3, с. 141]

У перспективі подальших досліджень доцільно зосередитися на вивченні способів перекладу авторських трансформацій фразеологізмів, а також інших засобів художньої виразності у творах письменника.

Список літератури

1. Іванченко М. Ю., Барнич І. І. Особливості перекладу фразеологізмів у художніх текстах. Науковий журнал. 2021. № 9. С. 95–100.
2. Кравцова І. І. Фразеологізми в сучасній англійській мові: визначення, підходи, класифікації. Науковий вісник. 2016. Вип. 20(2). С. 29–32.
3. Школьний С. С. Дослідження фразеологізмів у художньому тексті. Матеріали конференції. Суми, 2017. С. 141–142.

ФЕДУНИК Адріана
Науковий керівник – Сунько Н.О.

МОВНО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПТІВ У СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ РОМАНАХ
(на матеріалі художніх текстів)

Дослідження внутрішнього світу персонажів та способів його мовного вираження є одним із найактуальніших напрямів сучасної лінгвістики. У сучасній науковій парадигмі велика увага приділяється вивченню концептів. Як зазначає О. М. Шевченко, «концепт» виступає абстрактною ідеєю чи ментальним символом, що часом визначають як «одиницю знання» [1]. Натомість О. О. Селіванова наголошує на тому, що «концепти зароджуються у ході пізнавальної діяльності, відображають і узагальнюють досвід людини й інтеріоризовану її свідомістю дійсність, підводячи інформацію під певні вироблені суспільством категорії та класи» [2].

Матеріалом для дослідження специфіки мовного втілення психологічних концептів було обрано популярний роман Фріди Мак-Фаден «Вчитель». В основі цього твору лежать елементи психологічного трилера та драми, де напруга формується передусім через внутрішні переживання героїв.

Аналіз показав, що центральну роль у відтворенні психологічних станів відіграє лексика з виразним емоційним навантаженням, матеріалізуючи абстрактні переживання. Наприклад, концепт страху репрезентується через соматичні реакції: «*My stomach clenches… If somebody spots me, it's over. I'm done*» — «*Усередині все стискається… Якщо мене помітять, це все. Мені кінець*». У цьому випадку стискання в животі є фізіологічним сигналом тривоги, що замінює прямий опис емоції та дозволяє читачеві відчути напругу разом із героєм.

Окрім лексико-семантичних засобів, ключовим інструментом створення напруги є синтаксична організація внутрішнього мовлення героїв. У моменти найбільшого психологічного шоку

думки персонажів передаються короткими, уривчастими фразами. Показовим прикладом такого синтаксичного та емоційного зламу є внутрішня репліка: *«No, it's not possible. Nathaniel wouldn't do that to me. He wouldn't just abandon me». — «Ні, бути такого не може… Натаніель так би не вчинив зі мною… Він би не кинув мене…»*. Ця частина імітує розгубленість і відчай, коли свідомість відмовляється приймати дійсність. Важливу роль відіграє також стилістичний прийом контрасту. Такі конструкції імітують непохитну впевненість, проте їхня істинна прагматична функція — замаскувати панічний жах перед реальною ситуацією. Зіткнення протилежних станів або просторових ознак змушує читача відчувати тривогу навіть у спокійних на перший погляд сценах.

Отже, проведене дослідження підтверджує, що психологічна напруга у романі Фріди Мак-Фаден «Вчитель» вибудовується завдяки комплексній системі лексико-семантичних і стилістичних засобів, що перетворюють текст на простір внутрішніх переживань, де головна драма розгортається у свідомості персонажів.

Список літератури

1. Шевченко О. М. Поняття концепту в сучасній перекладознавчій парадигмі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 48. 128–131 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2008. 716 с.

ФЕНДЮР Єва
Науковий керівник – Сунько Н.О.

СТРАТЕГІЇ ДОМЕСТИКАЦІЇ ТА ФОРЕНІЗАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ НОВИННИХ ТЕКСТІВ BBC ТА CNN УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Динамічний світ сучасних медіа розвивається надзвичайно швидко, і це підкреслює цінність перекладу як елемента комунікації для інших культур і мов. Ми можемо спекулювати про те, які стратегії використовують перекладачі з новинними матеріалами з таких сайтів, як BBC і CNN – сайтів, які формують сприйняття мільйонів щодня [3; 4]. Залежно від вибору між доместикацією та форенізацією, є вплив на природне сприйняття тексту та збереження культурної автентичності.

Ця тема є важливою, оскільки медіа-комунікація сьогодні характеризується інформаційним протистоянням і швидкою глобалізацією. Таким чином, питання культурної адаптації текстів потребуватиме переосмислення [1; 2]. Перекладач завжди стикається з дилемою: або адаптувати текст для читача, або залишити в ньому елементи чужої культури.

Метою цього дослідження є вивчення моделей стратегій доместикації та форенізації, які проявляються в перекладах новинних статей з BBC і CNN в Україні з 2022 по 2026 роки. Ця робота базується на моделі стратегій форенізації та доместикації Лоуренса Венуті [7], концепції функціональної еквівалентності Юджина Найди [6] та українській науці в галузі перекладознавства. Для дослідження були проаналізовані новинні статті BBC і CNN станом на 2022-2026 роки та їх українські версії. У дослідженні використовувалися порівняльно-контрастний підхід, методологія коментаря до перекладу, кількісний аналіз частоти перекладацьких трансформацій [5].

Результати показали, що форенізація частіше зустрічається в перекладах BBC – тут перекладачі зберігають оригінальні назви, назви установ та британські реалії і передають їх шляхом транскрипції або транслітерації (наприклад, Downing Street або Chancellor of the Exchequer). Натомість тексти CNN більше схильні до доместикації: американські реалії замінюються на щось більш зрозуміле, а синтаксис підлаштовується під

стандарти української мови. Щодо заголовків: обидва видання схильні до доместикації, вони працюють над збереженням лаконічності та інформаційного впливу. Примітно, що репортажі BBC та CNN з військово-політичних питань мають гібридний характер.

Термінологічні одиниці (sanctions package, ceasefire negotiations, drone strike) найчастіше передаються через форенізацію, тоді як на рівнях синтаксису та образності доместикація бере верх. Дедалі очевиднішим стає транскрибування культурно маркованих одиниць без додаткових пояснень у текстах 2022-2026 років, що вказує на зростаючу культурну свідомість української аудиторії.

Вибір доместикації або форенізації у перекладах новин BBC і CNN не є випадковим: він відображає жанри, теми та цілі контенту. Форенізація зазвичай переважає в суспільно-політичних текстах, коли точність передачі реалій є пріоритетом. Натомість доместикація зосереджується на швидкому та легкому для читання контенті, що краще підходить для широкої аудиторії.

Висновки дослідження можуть бути корисними для практики перекладачів, викладачів та розробників навчальних програм. Подальші дослідження повинні розглянути розширення бази даних за рахунок інших медіа-платформ (наприклад, Reuters, The Guardian) та розмежування між стратегіями доместикації й форенізації в усному та письмовому перекладі новин.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2018. 656 с.
2. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. 272 с.
3. BBC News. URL: https://www.bbc.com/news
4. CNN International. URL: https://edition.cnn.com
5. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. London : Routledge, 2022. 376 p.
6. Nida E. A. Toward a Science of Translating. Leiden : Brill, 1964. 331 p.
7. Venuti L. The Translator’s Invisibility: A History of Translation. 3rd ed. London : Routledge, 2018. 353 p.

ХАЩОВИЙ Віталій
Науковий керівник – Лесінська О.М.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ РУБРИКИ WAR IN UKRAINE (НА МАТЕРІАЛІ CNN NEWS)

Переклад воєнної тематики вимагає від перекладача не лише мовної компетентності, а й глибокого розуміння суспільно-політичного контексту. На матеріалі рубрики "War in Ukraine" (CNN News) у роботі проаналізовано лексико-граматичні трансформації у функції ключового інструмента адаптації англомовних новин до норм української мови.

Лексико-граматичні трансформації – це такі перекладацькі трансформації, які одночасно впливають на лексику та граматику вихідного тексту. Вони застосовуються в тих випадках, коли дослівний переклад неможливий,

Виділяють такі типи [1]

1. Транспозиція – це заміна однієї граматичної форми іншою, наприклад, заміна однини множиною, дійсного способу умовним, активного стану пасивним тощо.
2. Заміна – це заміна однієї частини мови іншою, наприклад, заміна іменника прикметником, дієслова іменником тощо.
3. Інтеграція – це об'єднання двох або більше мовних одиниць в одну, наприклад, об'єднання підмета та присудка в складне речення.
4. Членування – це розбиття однієї мовної одиниці на дві або більше, наприклад, розбиття дієслівного присудка на два речення.
5. Синонімічний переклад – це заміна однієї лексичної одиниці іншою, яка має близьке значення.
6. Антонімічний переклад – це заміна однієї лексичної одиниці іншою, яка має протилежне значення.
7. Експлікація – це роз'яснення значення лексичної одиниці.
8. Описовий переклад – це заміна лексичної одиниці цілим реченням, яке пояснює її значення

Для ілюстрації теоретично окреслених типів лексико-граматичних трансформацій було проведено аналіз перекладу матеріалів рубрики "War in Ukraine". Нижче наведено приклади, які демонструють, як лексико-граматичні трансформації реалізуються в реальних перекладацьких рішеннях та сприяють адекватній передачі змісту вихідного тексту засобами української мови:

1. *The country's borders are kept under constant surveillance. – Кордони країни перебувають під постійним наглядом. (Транспозиція - пасивний стан замінено на активну конструкцію).* [2]
2. *The world watches, breathless, as the fate of Ukraine hangs in the balance. - Світ спостерігає, затамувавши подих, як доля України висить на волосині. (Транспозиція - прикметник перекладається за допомогою дієприслівникового звороту).*
3. *There's been stepping up as much as it can to fill the gap with potentially the gap with US money going into Ukraine. - США докладають усіх зусиль, щоб заповнити цю прогалину, можливо, за рахунок американських грошей, які надходять в Україну. (Інтеграція - кілька лексичних одиниць перекладено простим, поширеним реченням з підрядним зв'язком).*

Лексико-граматичні трансформації слугують інструментом адаптації вихідного тексту до норм української мови. Вони допомагають перекласти англомовний текст українською мовою без втрати сенсу, зі збереженням його комунікативної ефективності. Таким чином кінцевий текст сприймається як оригінальний.

Список літератури

1. Карабан В.І. «Переклад англійської наукової і технічної літератури» с. 313
2. https://lnk.ua/wedRSNAFd

ХОДАНЬ Аніта
Науковий керівник – Косенко А.В.

НЕОЛОГІЗМИ СФЕРИ ШОУ-БІЗНЕСУ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (на матеріалі англомовних ЗМІ)

Стрімкий розвиток індустрії розваг, цифрових платформ і глобального медіапростору зумовлює активне оновлення лексичного складу англійської мови. Особливо інтенсивно нові слова виникають у сфері шоу-бізнесу, що пов'язано з розвитком стримінгових сервісів, соціальних мереж і нових форматів медіапродукту. Англомовні ЗМІ виступають основним джерелом фіксації та поширення таких неологізмів.

Метою дослідження є аналіз неологізмів сфери шоу-бізнесу в англомовних медіатекстах та визначення основних способів їх передачі українською мовою.

У роботі уточнено поняття неологізму як нової лексичної одиниці або нового значення слова, що виникає на певному етапі розвитку мови та ще не повністю закріплене в її системі [1]. З позицій сучасної лінгвістики неологізація розглядається як закономірний процес мовної динаміки, зумовлений суспільними та технологічними змінами [2]. У медіадискурсі новотвори виконують не лише номінативну, а й прагматичну функцію, формуючи актуальну картину культурного простору [3].

Встановлено, що у сфері шоу-бізнесу неологізми утворюються переважно шляхом словоскладання (binge-watch, fan-favorite), телескопії (mockumentary, celebgram), афіксації (influencer, showrunner), а також семантичного переосмислення наявних слів (drop – «реліз», slate – «перелік проєктів»).

Семантичний аналіз засвідчив, що більшість новотворів стосується таких тематичних груп: цифрове поширення контенту (streaming wars, bingeable content), фан-культура (stan culture, fandom), маркетингові стратегії (soft launch, viral moment), жанрові трансформації (reboot, spin-off, crossover).

Під час перекладу неологізмів українською мовою застосовуються різні стратегії: транскрипція і транслітерація

(інфлюенсер, фандом, спін-оф), калькування (стримінгові війни, вірусний момент), описовий переклад (breakout star – «актор, який раптово здобув популярність»), функціональний відповідник (reboot – «перезапуск»), а також комбіновані способи передачі. Вибір перекладацького прийому залежить від ступеня усталеності лексеми в українському медіапросторі, контексту її функціонування та комунікативної мети тексту, що відповідає загальним принципам теорії перекладу [2].

У результаті дослідження встановлено, що неологізми сфери шоу-бізнесу є показником мовної адаптації до нових соціокультурних реалій, а їх адекватна передача українською мовою потребує врахування як структурно-семантичних характеристик, так і прагматичних чинників медіакомунікації [3].

Список літератури

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 344 с.

ХОДОСЕВИЧ Анастасія
Науковий керівник – Петренко О.Д.

ТИПОЛОГІЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ З ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Запозичення є одним із ключових джерел збагачення лексичного складу англійської мови, що відображають здатність мови інтегрувати зовнішні елементи та пристосовувати їх до власної фонетичної, морфологічної та семантичної систем.

Актуальність дослідження визначається необхідністю аналізу типів запозичень та їх функціонування в сучасній англійській мові, що дозволяє глибше осягнути мовну еволюцію, вплив історичних подій та міжкультурних контактів на формування лексики. Особливо важливим є дослідження семантичних груп, сфер вживання, адаптації запозичених слів.

Французькі запозичення займають значне місце в англійській лексиці, що пов'язано з норманським завоюванням та виникненням англо-норманської мови [1]. Вони найчастіше представлені в галузі кулінарії, моди та культури [2]. Наприклад, слово *restaurant* (ресторан) позначає нову реальність у сфері харчування, а *couture* (висока мода) відображає культурні впливи Франції. Французькі запозичення часто зазнають фонетичної адаптації, проте все ж частково зберігають оригінальний правопис.

Запозичення з німецької мови з'являлися в різні історичні періоди, зокрема завдяки спільній германській мовній спадщині та культурним контактам. Вони охоплюють технічну, наукову та військову лексику. Прикладами можуть слугувати kindergarten (дитячий садок) та blitz (блискавка, а в контексті Другої світової війни – швидка військова атака)[3]. Німецькі запозичення зазвичай адаптуються фонетично й морфологічно.

Ірландські запозичення відображають тривалі історичні, соціальні та географічні контакти між Ірландією та Англією і переважно пов'язані з фольклором, історією та культурною спадщиною [4]. Варто зазначити такі приклади: *banshee* (злий дух

в ірландському фольклорі) або *shamrock* (трилисник, національний символ Ірландії). Ірландизми зазвичай зазнають мінімальної фонетичної адаптації і зберігають семантичну специфіку.

Запозичення з грецької мови відіграли важливу роль у формуванні наукової, медичної та філософської лексики англійської мови [5]. Їхнє використання було активізоване прийняття християнства англосаксами та культурними контактами під час Відродження. Прикладами грецизмів є *philosophy* (філософія) та *anatomy* (анатомія), більшість з них зберегли оригінальний правопис, до допомагає виділити їх як спеціалізовану лексику.

Таким чином, сучасна англійська мова активно інтегрує запозичення з європейських мов, формуючи специфічні семантичні групи та визначаючи функціональні особливості лексики у різних сферах мовлення. Запозичення з європейських мов не лише збагачують словниковий запас, а й демонструють культурні впливи та історичні взаємодії, що робить англійську мову динамічною та відкритою до зовнішніх впливів.

Список літератури

1. Norman Conquest [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/Norman_Conquest.
2. Лібінсон М. Ю. Французькі запозичення в англійській мові (на матеріалі творів англійської художньої літератури) : дипломна робота / М. Ю. Лібінсон. – Дніпро, 2018. – 78 с.
3. List of German expressions in English [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_German_expressions_in_English
4. Макаришин Н. О. Особливості вживання ірландизмів в ірландській англійській періоду ірландського літературного відродження (кінець XIX – початок XX століття) / Н. О. Макаришин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія». – 2020. – №10(78). – С. 211–214.
5. Hertsovska, N. Classification of greek borrowings according to the sphere of usage in the vocabulary of the english language / N. Hertsovska, K. Bihar // Науковий вісник Мукачівського державного університету. - Мукачево : Карпатська вежа. – 2016. – №20. – С. 119–124.

ХОПЛЯК Валерія
Науковий керівник – Новосадська О.Б.

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ (на матеріалі казок оскара вайльда)

Переклад художньої літератури вважається однією з найскладніших сфер перекладацької діяльності, оскільки потребує не лише точного передавання змісту оригіналу, а й збереження його стилістичних, емоційних і культурних особливостей. Важливу роль у процесі художнього перекладу відіграють лексичні трансформації, зокрема конкретизація, генералізація, модуляція, компенсація, антонімічний переклад і контекстуальні заміни [2;4]. Показовим матеріалом для аналізу таких трансформацій є казки Оскара Вайльда, у яких поєднуються казкова простота, філософська глибина та іронія.

Метою дослідження є аналіз функціонування лексичних трансформацій у процесі перекладу англомовної художньої прози українською мовою на матеріалі казок Оскара Вайльда, а також визначення їхнього впливу на передачу смислових, стилістичних і емоційно-образних компонентів оригінального тексту.

Актуальність роботи полягає в актуалізації проблем художнього перекладу англомовної літератури в сучасному українському культурному просторі та необхідності поглибленого аналізу перекладацьких трансформацій як засобів збереження художньої цілісності тексту. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених творчості Оскара Вайльда, переклад його казок з погляду системного аналізу лексичних трансформацій залишається недостатньо вивченим [3;5].

У ході дослідження встановлено, що переклад казок Оскара Вайльда супроводжується активним використанням різних типів лексичних трансформацій [1].

Зокрема, застосовується **конкретизація**, як у прикладі: *“Love is wise” – «Кохання мудре»*, у якому збережено основне значення, але частково втрачається філософський відтінок лексеми *wise*.

Поширеним є також прийом **генералізації**: *“A seamstress lived near the river” – «Бідна жінка жила біля річки»*, де конкретне значення слова seamstress замінено ширшим поняттям, що зміщує акцент на соціальний стан персонажа.

Прикладом **модуляції** є: *“The Happy Prince never dreams of crying” – «Щасливий Принц і подумати не міг про сльози»*, що передбачає зміну способу вираження думки при збереженні загального змісту.

Компенсація простежується у перекладі: *“All night long she sang, and the cold crystal moon listened” – «Цілу ніч вона співала, а холодний кришталевий місяць слухав її пісню»*, де додавання елемента *«її пісню»* відшкодовує втрату ритмічної та стилістичної виразності.

Також у перекладі використовується **контекстуальна заміна**: *“The poor are always with us” – «Бідних у світі завжди багато»*, що дозволяє адаптувати вислів до українського культурного сприйняття.

Виконання поставлених завдань дає підстави зробити висновок, що переклад казок Оскара Вайльда не має дослівного характеру, адже головною метою перекладача є передання художньої виразності, емоційної глибини та індивідуального стилю автора. У процесі перекладу активно використовуються різні види лексичних трансформацій, зокрема конкретизація, генералізація, модуляція та компенсація, що дозволяє створити природний і стилістично цілісний український текст [4;6].

Список літератури

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London – New York : Routledge, 2011. 353 p.
2. Bassnett S. Translation Studies. London – New York : Routledge, 2002. 188 p.
3. Newmark P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall, 1988. 311 p.
4. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond. Amsterdam : John Benjamins, 1995. 37 p.
5. Venuti L. The Translator’s Invisibility: A History of Translation. London – New York : Routledge, 1995.
6. Wilde O. The Happy Prince and Other Tales. London : David Nutt, 1888.

ХРЕБТАК Арсен
Науковий керівник – Беженар І.В.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Молодіжний сленг є важливою складовою сучасної мовної комунікації, що відображає динаміку розвитку мови та соціокультурні зміни в суспільстві. Під молодіжним сленгом розуміємо сукупність неформальних лексичних одиниць, що використовуються представниками молодого покоління для неофіційного спілкування та вираження емоцій і соціальної ідентичності [1].

Англійськомовний молодіжний сленг характеризується високою варіативністю, експресивністю та швидкою зміною лексичного складу. Він формується під впливом соціальних мереж, попкультури, музики, кіно та інтернет-комунікації [2]. Основною особливістю сленгу є його неформальний характер, що дозволяє молоді чітко та однозначно виражати свою думку за лічені секунди.

Зі структурної точки зору молодіжний сленг демонструє різноманітні способи словотворення. Наприклад, «ball knowledge» – знання якоїсь події чи дії у фільмах, іграх, історії тощо. «Unc» – яке є простим скороченням від слова «uncle», але використовують його просто так до кого-небудь. «Plot armor» – вираження того, як у фільмах головний герой виживає попри неможливі обставини; використовують і для людей, які занадто сміливі [3].

Ще одним продуктивним способом творення сленгу є семантичне переосмислення лексичної одиниці, коли вже відоме слово набуває нового значення. Наприклад, слово *sick* у молодіжному слензі може означати «крутий», «вражаючий», а *ghost* — «ігнорувати когось». Такі трансформації демонструють варіативність мови [1].

З семантичного погляду молодіжний сленг відзначається високим рівнем метафоричності та емоційності. Лексичні

одиниці часто мають оцінний характер і слугують для вираження ставлення мовця до певних явищ. Наприклад, слова *lit*, *awesome*, *cringe* передають емоційні реакції та соціальні оцінки. Водночас значна частина сленгової лексики має ситуативний характер і може змінювати значення залежно від контексту [3].

Молодіжний сленг виконує декілька важливих ролей: скорочує час, витрачений на висловлення своєї думки, є спробою виділитися серед інших людей чи коментарів, робить висловлювання більш смішним або розмову більш жвавою. Але варто зазначити, що сленг є різним для спілкування у соціальних мережах і у живих розмовах [2].

Наприклад, не вийде у житті застосувати прості скорочення слів, як-от «fr», «np», «nvm» та подібні до них, які використовують простий прийом імітації слова звуками, що продукуються у спробі вимовити букви окремо.

Важливою є також прагматична функція сленгу, яка полягає у впливі на співрозмовника. За допомогою сленгу мовці можуть створювати ефект неформальності, дружелюбності або навіть іронії. Це робить мовлення більш живим і наближеним до реальних умов спілкування [1].

Таким чином, англійськомовний молодіжний сленг є динамічним і гнучким явищем, яке постійно змінюється разом із розвитком цифрового середовища та культури спілкування. Він не лише спрощує комунікацію, а й дозволяє молоді виражати себе, свої емоції та ставлення до світу. Зважаючи на результати дослідження, можна стверджувати, що сленг дещо ускладнює процес вивчення мови для тих, хто не перебуває в актуальному мовному середовищі, адже його значення швидко змінюються і залежать від контексту. Саме тому вивчення цього явища є важливим для розуміння сучасної англійської мови та її носіїв.

Список літератури

1. Eble C. Slang and Sociability: In-Group Language among College Students. Chapel Hill : University of North Carolina Press, 1996. 228 p.
2. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 272 p.
3. Green J. The Slang Dictionary. London : Chambers, 2015. 1340 p.

ХРЕПТЮК Галина
Науковий керівник – Головащенко Ю.С.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ РОМАНУ "ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ" ОСКАРА ВАЙЛЬДА

Роман Оскара Вайльда "Портрет Доріана Грея" – це історія, яка ніколи не старіє, адже вона піднімає вічне питання: що важливіше – краса чи совість? Сам твір написаний дуже вишуканою поетичною мовою і перекладати його – це справжній виклик.

Попереднє дослідження з цієї теми зосереджувалося на аналізі класичного перекладу Ростислава Доценка. Враховуючи що, "лексичний рівень є найбільш продуктивним у реконструкції семантичного простору художнього тексту" (Ю. Головащенко) [3, с. 46], фокус роботи було розширено, оскільки дослідницький інтерес має на меті врахувати, як змінилася українська мова перекладу за 50 років. З огляду на це, нинішнє дослідження пропонує зіставлення класичної версії із сучасним перекладом Миколи Кулініча.

Метою роботи є порівняльний аналіз перекладацьких трансформацій в українських перекладах роману, здійснених у різні історичні періоди, зокрема класичного перекладу Ростислава Доценка (1968) [1] та сучасного перекладу Миколи Кулініча (2018) [2]. Такий підхід дозволяє виявити еволюцію перекладацьких трансформацій і стратегій в українській літературі.

У ході дослідження було проаналізовано, що для відтворення естетики Оскара Вайльда Р. Доценко активно застосовує трансформації, спрямовані на поетизацію та архаїзацію тексту. Перекладацький аналіз показав, що домінантною трансформацією є **Модуляція (Modulation)** [4, с. 23]. Це дозволяє перекладачеві передавати не лише саме значення слова, а й емоційно–атмосферні відтінки, наприклад: *"rich*

odor" [5 с. 3] – *"густі пахощі"* [1, с. 5], *"heavy scent"* [5, с. 3] – *"п'янкий запах"* [1, с. 5].

Значну роль у збереженні "духу епохи" у Р. Доценка відіграє **Архаїзація (Archaization)** [4, с. 57]. Використання лексичних одиниць, таких як *"робітня"* (studio), *"легіт"* (wind), *"погідніший"* (delicate) [1, с. 5], створює специфічний стилістичний колорит минулого. Такий підхід свідчить про орієнтацію перекладача на стратегію форенізації (очуження).

Порівняльний аналіз із сучасним перекладом М. Кулініча (2018) демонструє зміну перекладацького вектора в бік **Модернізації (Modernization)** [4, с. 57]. Якщо переклад 1968 року схиляється до архаїзації (*"робітня"*), то сучасна версія обирає стратегію доместикації (одомашнення), наближаючи текст до мовних норм сьогодення (*"студія"*) [2, с. 15]. Там, де Р. Доценко використовує поетизми (*"легіт"*), М. Кулініч схиляється до нейтральної лексики (*"вітерець"*) [2, с. 15], що робить текст легшим для сприйняття читачем XXI століття.

Отже, дослідження підтверджує, що вибір перекладацьких трансформацій залежить не лише від стилю автора, а й від історико–культурного контексту створення перекладу. Ростислав Доценко створив текст, який ідеально передає вишуканість тієї епохи через багату, часом архаїчну лексику. Натомість Микола Кулініч пропонує сучасну, "живу" версію роману, позбавлену зайвої поетики.

Список літератури

1. Вайльд О. Портрет Доріана Грея: роман, п'єси / Пер. з англ., передмова та примітки Р. Доценка. Харків: Фоліо, 2006. 398 с.
2. Вайльд О. Портрет Доріана Ґрея / пер. з англ. М. Кулініча. Київ: #книголав, 2018. 240 с.
3. Головащенко Ю. С. *Функції лексичних одиниць у семантичному просторі художнього тексту*. Нова філологія. 2021. Вип. 84. С. 44– 49.
4. Заслонкіна А. В. *Усний переклад: навч. посіб.* Чернівці: ТОВ "Друк Арт", 2018. 76 с.
5. Wilde O. Picture of Dorian Gray: The Picture of Dorian Gray. Independently Published, 2022.

ЦАП Альона
Науковий керівник – Косенко А.В.

КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

Окрім загальновизнаних офіційних номінацій наукових і професійних понять, актуалізованих термінами, подібні поняття можуть йменуватися і іншими лексичними одиницями, характеристика яких також допомогає з'ясуванню сутності термінів як мовних одиниць, а також статусу інших одиниць, споріднених або суміжних із ними: номенклатурних одиниць, номенів, професіоналізмів.

Сукупність номенів або номенклатурних знаків називають номенклатурою [1, с. 26]. Зауважимо, що у визначенні цього типу номінацій не існує повної ясності. Зокрема номенклатурою вважають «сукупність спеціальних термінів-назв, що використовуються в певній науковій галузі; назви типових об'єктів певної науки (на відміну від термінології, що включає позначення абстрактних понять і категорій» [2, с. 16].

Критерієм розмежування терміна та номена є урахування їх ролі в сфері спеціальної комунікації. В той час як для терміна характерна функція відображення поняття, оскільки терміни «обслуговують», у першу чергу, теорію, номенклатурний знак створюється з метою найменування, етикетування окремого виду предметів, оскільки номени пов'язані з реалізацією теоретичного знання в прикладному аспекті [3, с. 14]. Як підкреслюють Д. В. Фурт, Л. А. Дмитрук, розрізняючи зазначені одиниці «для номенклатурної одиниці номінативна одиниця є основною, в той же час для терміна основною є сигніфікативна функція» [4, с. 18].

Терміни та професіоналізми розмежовуються науковцями, в першу чергу, за критеріями нормативності – ненормативності [5, с. 27; 6, с. 24]. «Професіоналізми є розмовними словами, стилістично зниженими, що позначають в основному поняття, пов'язані з процесами праці, що часто є дублетами офіційних термінів, які є точними позначенням

певного поняття спеціальної галузі науки, техніки, мистецтва» [1, с. 27]. Професіоналізми визначають і як «слова чи вирази, властиві мовленню тієї чи іншої групи» [6, с. 24].

Професіоналізми створюються для обслуговування потреб неформального спілкування фахівців. Їх відносять до професійного жаргону Вказані одиниці вживаються для усного обміну фаховою інформацією. В англійській мові подібні одиниці отримали назву *buzzword* [6, с. 25]. Ненормативність вказаних одиниць обумовлює небажаність вживання професіоналізмів в стилі офіційних документів і письмового наукового спілкування. Професіоналізми відрізняються від термінів наявністю емоційно-експресивних конотацій, хоча й ступінь емоційно-експресивного забарвлення цих одиниць може бути абсолютно різним.

Отже, до категорії спеціальної лексики поряд із термінами функціонують номени та професіоналізми, які відрізняються за функцією, сферою вживання та ступенем нормативності. Терміни позначають наукові поняття і мають нормативний характер, номени виконують номінативну функцію, називаючи конкретні об'єкти чи їх класи, а професіоналізми використовуються у неофіційному професійному спілкуванні та відзначаються ненормативністю.

Список літератури

1. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.
2. Савчинська Н. В. Номенклатурні одиниці та їх функції в спеціальній лексиці. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 152 с.
3. Тищенко К. М. Метатеорія термінознавства. Київ : Основи, 2000. 138 с.
4. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія : навчальний посібник. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 172 с.
5. Lucisky V., Wissik T. Terminology. New York : The Knopf, 2014. 284 p.
6. Wright S. E. Professional Jargon and Specialized Language. London: Routledge, 2008. 192 p.

ЦАРЮК Анастасія
Науковий керівник – Прохоров М.Г.

СЛЕНГ У ФІЛЬМАХ І СЕРІАЛАХ: ПЕРЕКЛАД І АДАПТАЦІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ АУДИТОРІЇ

Аналіз корпусу з 250 прикладів сленгових одиниць показав, що вибір перекладацьких стратегій зумовлюється поєднанням технічних, лінгвістичних і прагматичних чинників [6]. Проведений аналіз підтвердив, що сленг є важливим елементом англомовного кінодискурсу, оскільки виконує низку функцій у мовленні персонажів [7]. Сленгові одиниці сприяють створенню ефекту автентичності діалогів та відіграють важливу роль у формуванні мовної характеристики персонажів [3].

Водночас соціокультурна зумовленість сленгу значно ускладнює його переклад. Багато сленгових одиниць пов'язані з культурними реаліями англомовного середовища, що вимагає від перекладача врахування не лише семантичного значення, а й прагматичного ефекту та культурної адаптації для української аудиторії [10].

Дослідження показало, що особливості передачі сленгу значною мірою залежать від обраного виду аудіовізуального перекладу [2]. У субтитруванні ключовим чинником, який впливає на перекладацькі рішення, є технічні обмеження. Обмежений обсяг тексту, час перебування субтитрів на екрані та необхідність синхронізації з відеорядом змушують перекладачів використовувати стратегії стиснення, узагальнення та опущення окремих сленгових маркерів [4].

З'ясовано, що в українських субтитрах саме ці стратегії є найпоширенішими і охоплюють понад дві третини проаналізованих прикладів. У результаті цього часто відбувається часткова втрата емоційно-експресивного потенціалу сленгових одиниць, особливо молодіжного та емоційно маркованого сленгу. Така тенденція підтверджує компромісний характер субтитрування як виду аудіовізуального перекладу [9].

На відміну від субтитрування, дубляж і закадрове озвучення забезпечують значно ширші можливості для передачі сленгу. Відсутність суворих технічних обмежень дозволяє перекладачам

зберігати експресивність, стилістичну маркованість і прагматичний ефект оригінальних реплік [5]. У таких випадках перекладачі активно застосовують функціональну заміну, адаптацію та використання українських розмовних або просторічних відповідників [1].

Аналіз перекладених реплік показав, що у значній кількості випадків перекладачі використовують функціональні відповідники, які дозволяють передати комунікативний ефект сленгу та зробити мовлення персонажів природним для української аудиторії [8]. Якщо сленг не виконує ключової смислової функції, його передача може бути спрощеною.

Натомість у випадках, коли сленгові елементи є важливими для характеристики персонажа або створення стилістичного ефекту, необхідно застосовувати функціонально орієнтований переклад [6].

Загалом результати проведеного дослідження свідчать про те, що переклад сленгу в англомовному кінодискурсі є складним багаторівневим процесом, який поєднує лінгвістичні, технічні та культурні чинники [4].

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2021. 317 с.
2. Дзера О. Аудіовізуальний переклад: теорія і практика. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 510 с.
3. Ставицька Л. О. Український жаргон і сленг. Київ : Критика, 2016. 494 с. Díaz Cintas J., Remael A. Audiovisual Translation: Subtitling. London : Routledge, 2021.
4. Chaume F. Audiovisual Translation: Dubbing. London : Routledge, 2020.
5. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018.
6. Eble C. Slang and Sociability. Chapel Hill : University of North Carolina Press, 2012.
7. Onushkanych I., Shtohryn M. Slang as a Translation Category: Concept, Etymology, Ways of Translation. Вісник Житомирського державного університету. 2013. No3. С. 296–300.
8. Pedersen J. Subtitling Norms Revisited. London : Routledge, 2023.
9. Ranzato I. Cultural References in Audiovisual Translation. London : Routledge, 2020.

ЦІПЕМУКА Тетяна
Науковий керівник – Сунько Н.О.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ТЕРМІНІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

У сучасному мовознавстві особливої актуальності набуває дослідження новітніх процесів термінотворення в англійській мові, що зумовлені стрімким розвитком цифрових технологій, міжкультурної комунікації та глобалізаційними процесами [2].

У межах нового розділу курсової роботи увагу зосереджено на аналізі інноваційних моделей творення термінів у XXI столітті та специфіці їх адаптації в українському мовному просторі. Метою дослідження є виявлення продуктивних способів творення сучасних англійськомовних термінів у галузях інформаційних технологій, медіа та цифрової комунікації, а також визначення стратегій їх перекладу українською мовою.

Однією з провідних тенденцій є активне використання словоскладання та блендінгу [1]. Поширеними є терміни на зразок fintech (finance + technology), edtech (education + technology), infodemic (information + epidemic). Такі одиниці характеризуються семантичною місткістю та лаконічністю. Переклад подібних термінів зазвичай здійснюється шляхом калькування або описового відтворення [4].

Продуктивним є також процес термінологізації загальновживаної лексики [2]. Звичайні слова набувають спеціалізованого значення, як у випадку cloud, platform, stream, що може створювати труднощі через багатозначність і потребує контекстуального аналізу.

Активно використовуються абревіації та акроніми, зокрема AI (Artificial Intelligence), NFT (Non Fungible Token), IoT (Internet of Things). У перекладі застосовуються транслітерація, створення українського відповідника або комбінований спосіб. Наприклад, Artificial Intelligence передається як «штучний інтелект», тоді як NFT часто зберігається в оригінальній формі з поясненням.

Варто також зазначити, що значну роль у сучасному термінотворенні відіграє вплив соціальних мереж і цифрового середовища, де нові лексичні одиниці поширюються надзвичайно швидко [3]. Такі терміни, як hashtag, influencer, livestream, швидко входять у професійний і повсякденний ужиток, набуваючи статусу загальновживаних або спеціалізованих одиниць. Їх переклад часто залежить від ступеня усталеності в мові та рівня сприйняття користувачами, що зумовлює варіативність підходів і необхідність подальшого унормування.

Переклад сучасних англійськомовних термінів потребує комплексного підходу з урахуванням семантики, сфери вживання та прагматичного аспекту [4]. Найуживанішими способами залишаються калькування, транскрипція, транслітерація, пошук еквівалента та описовий переклад.

Отже, особливості перекладу зумовлені необхідністю збереження точності й відповідності нормам української термінології та потребують подальшої стандартизації.

Список літератури

Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ Академія 2010. URL: https://openlibrary.org/search?q=Кочерган+Загальне+мовознавство

2.Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики. Національний університет водного господарства та природокористування.
URL:https://ep3.nuwm.edu.ua/30386/1/Збірник%20тез_2024.pdf

3.Peter Newmark. A Textbook of Translation London Prentice Hall 1988.
URL:https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Zapolskikh/0041038.pdf

ЦУПРИК Ольга
Науковий керівник – Новосадська О.Б.

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (на матеріалі книги Голлі Блек «The Wicked King»)

Згідно термінологічної енциклопедії О. Селіванової, перекладацькі трансформації — це прийоми перекладу, що передбачають процедуру перетворення з метою переходу від одиниць оригінального тексту до одиниць перекладу. За характером перетворення дослідники виокремлюють такі типи трансформацій: лексичні, граматичні та лексико-граматичні [4].

Лексичні трансформації поділяються на формальні — транскрипція (transcription), транслітерація (transliteration), калькування (loan translation) і лексико-семантичні, що включають конкретизацію (concretization), генералізацію (generalization), диференціацію (differentiations) та модуляцію (modulation).

Лексико-граматичні заміни передбачають антонімічний переклад (antonymic translation), описовий переклад (descriptive translation), перестановку (permutation), вилучення (compression) та додавання (decompression).

До граматичних перекладацьких трансформацій відносять об'єднання та членування речень (partitioning), граматичні заміни (transposition, replacement) [3].

Однією з ключових особливостей перекладу художнього тексту є необхідність глибокого розуміння не лише в пошуку лексичного еквівалента, а й відповідність культурного, соціального та історичного контексту твору. Крім цього додатковими труднощами становлять відмінності в граматиці, лексичних системах мов тощо. Наприклад при перекладі з німецької на англійську перекладач має врахувати, що перша мова має категорії роду (der, die, das), як тим часом англійська їх немає. Через що неможливо передати деякі слова без відхилення від оригіналу [2, с. 123].

Використовуючи ці трансформації, ми проаналізували переклад твору американської письменниці Голлі Блек. Її роман у жанрі фентезі «The Wicked King», Лихий король було перекладено М. Пухлій [1].

У творі Г. Блек використала образ фейрі, що засновані на шотландському фольклорі, тому велика кількість лексичних трансформацій це – імена, назви або посади. Наприклад транскрипція імен: *Lock, Baphen, Mab*, відповідно *Лок, Бафен, Меб*, або використання кальки під час перекладу географічних назв: *Lake of Masks – Озеро масок, Isle of Stone – Острів Каменю.*

Крім цього було використано чимало модуляцій та диференціацій. Наприклад слово elemental переклали як неконтрольований. Далі йдуть лексико-граматичні трансформації, що використовувалися для того, аби пояснити читачу культурні розбіжності, назви істот, або зробити більший акцент на слові або фразі. Наприклад слово *Spymaster* переклали як керівниця шпигунської мережі, *a Kingmaker* творчиня королів.

Крім цього не обійшлося без великої кількості додавання та вилучення, аби мова перекладу звучала більш живою та повною. Граматичні трансформації були останніми, які ми розглянули. Через відмінності мов перекладачка використовувала граматичні заміни, аби речення відповідали українській мові. Наприклад герундій *discovering* замінили іменниковою конструкцією *на думці.*

Можна підсумувати, що перекладацькі трансформації мають великий вплив на художню цілісність оригіналу.

Список літератури

1. Блек Г. Лихий король. Віват, 2021, 330 с.
2. Кван Р. Вавилон. Жорж. 2023, 584 с.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Підручник для ВНЗ, 2017, 448 с.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. 2006, 716 с.

ЦУПРУК Карина
Науковий керівник – Гоян А. І.

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ КРІСТІНИ НЕСТЛІНҐЕР «ОБЗИВАЮТЬ МЕНЕ МУРАХОЇДОМ»

Переклад дитячої літератури посідає важливе місце в сучасному перекладознавстві, адже дитяча книга – це не лише джерело розваги, а й засіб формування світогляду, мовної компетенції та культурної ідентичності юного читача. Специфіка перекладу таких творів полягає в адаптації тексту до вікових, психологічних і когнітивних особливостей аудиторії зі збереженням художньої цінності та авторського задуму.

Роман австрійської письменниці Кристини Нестлінґер «Обзивають мене мурахоїдом» ("Man nennt mich Ameisenbär", 1986) є яскравим прикладом сучасної дитячої прози, яка порушує актуальні для підліткової аудиторії теми. Український переклад О. Мокровольського демонструє цікаві приклади відтворення лексико-стилістичних особливостей оригіналу, що робить його цінним матеріалом для перекладознавчого аналізу.

Аналіз перекладу засвідчує використання широкого спектра трансформацій. Вираз "*Du bist ja so gemein! Du bist ja so sagenhaft gemein*!" [2, с. 15] перекладається як "*Ти така вульгарна! Така вульгарна, що далі просто нікуди*!" [1, с. 15]. Прикметник *gemein* означає «підлий», «жорстокий», однак у перекладі передано словом «вульгарна». Таким чином змінюється спосіб вираження оцінки, але зберігається негативне емоційне забарвлення, що є прикладом модуляції. Крім того, підсилювальне слово *sagenhaft* («неймовірно», «надзвичайно») передано конструкцією «*що далі просто нікуди*». За допомогою такого прийому передається експресивність оригіналу іншими мовними засобами, що є компенсацією.

Перекладач уміло добирає стилістично марковані лексеми, фразеологізми та синтаксичні конструкції, що відповідають нормам сучасної української мови. У результаті переклад відтворює художню багатошаровість та емоційний вплив на цільову аудиторію. Прикладом слугують описи емоційних станів персонажів. Фрагмент " *Sophie wurde vor lauter Wut knallrot im*

Gesicht." [2, с. 14] перекладач відтворює як "*Від люті Софія аж побуряковіла на обличчі"* [1, с. 15]. У німецькому тексті використано прикметник *knallrot*, що буквально означає «*яскраво-червоний*». В перекладі автор передає це значення словом «*побуряковіла*», тобто змінено спосіб вираження однієї і тієї ж ознаки через інший образ, характерний мові перекладу, тому тут спостерігається модуляція. Також в реченні присутня фразеологічна заміна. Вираз *knallrot im Gesicht werden* передано типовим для української мови словом «побуряковіти», що природно передає стан сильного почервоніння людини.

Значну роль у створенні стилістичного забарвлення тексту відіграють метафори та порівняння, особливо ті, що описують зовнішність Тезі та її переживання. Наприклад, критикуючи волосся доньки, мама говорить: *"Deine Haare sind ja ganz strähnig!"* [2, S. 18]. В українському перекладі цей вислів передано так: *"Твої коси позлипалися, звисають патлами, ніби цибки зів'ялої цибулі!"* [1, с. 20]. Прикметник *strähnig* означає *«патлами»* , що додає емоційності та передає негативну оцінку матері. У перекладі це значення розгортається за допомогою опису: «*позлипалися, звисають патлами*». У такий спосіб зміст розкрито детальніше, що є прикладом експлікації. У німецькому реченні немає порівняння, проте перекладач передає вислів *«ніби цибки зів'ялої цибулі»,* що зберігає образність та допомагає відтворити художній ефект. Це є прикладом компенсації і з помітною лексичною зміною. Німецьке слово *Haare* («волосся») перекладено словом «коси», більш конкретним і стилістично виразним варіантом у контексті художнього тексту.

Отже, переклад роману «Обзивають мене мурахоїдом» демонструє, що використання лексико-стилістичних трансформацій ефективно передає зміст, емоційність і стилістичну своєрідність оригіналу. Це підтверджує важливість функціонального підходу у перекладі дитячої літератури.

Список літератури

1. Нестлінґер, К. Обзивають мене мурахоїдом: казкова повість. 3-тє вид. Вінниця : Теза, 2016. 224 с.
2. Nöstlinger Ch. Man nennt mich Ameisenbär. Hamburg : Verlag Friedri ch Oetinger, 1986. 158 s.

ЧЕТВЕРТАК Анастасія
Науковий керівник – Олексишина Л.Г.

ВИКЛИКИ ПЕРЕКЛАДУ ФІЛОСОФСЬКОГО РОМАНУ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ «СТЕПОВИЙ ВОВК» Г. ГЕССЕ

У межах філософської літератури лінгвісти виокремлюють лексичні та граматичні особливості, що суттєво впливають на результат і перебіг процесу перекладу. Переклад філософських текстів – унікально складне завдання навіть для професіоналів. Філософські концепції – це широкий набір понять, здебільшого авторських, які не можуть бути відображені в повсякденній мові [1]. Такий переклад вимагає в першу чергу вміння користуватись філософськими поняттями, термінами, категоріями і переходу на мову, яка є зрозумілою професійним і непрофесійним філософам, всім тим, хто цікавиться філософією та її історією. У ширшому значення філософський переклад – це ніщо інше як філософська інтерпретація, філософське розуміння будь-якого тексту, не тільки філософського [2].

Метою дослідження є вивчення та аналіз специфічних лінгвофілософських викликів, що постають під час перекладу з німецької мови українською на прикладі роману Германа Гессе «Степовий вовк». Основна увага приділяється пошуку мовних засобів, які дозволяють зберегти глибину філософських ідей автора при переході в іншу культурну та мовну площину. **Об'єктом** дослідження є філософський роман Гессе «Степовий вовк» у перекладі з німецької Євгена Поповича.

В романі «Степовий вовк» автор використовує багато символів, які можна поділити на дві групи: авторські, тобто, індивідуально-художні символи: *«Der Steppenwolf», «Das Radiomusik», «die Araukarie», «das magische Theater»;* в другу групу входять традиційні символи, які використовуються в християнській релігії, в релігіях Сходу, в мистецтві: *«die Kamelie», «das Veilchen», «eine gelbe Primel», «die Rose», «die Lotosblüte», «die Orchideen», «der Skorpion», «der Rabe», «der Spiegel», «der Wasserman»* [3].Вартою уваги є звукова та змістова гра дієслівних префіксів, якими Гессе описує марнування часу: *...hatte ihn herumgebracht, hatte ihn sanft umgebracht...* [S. 29] —

...я скоротав його, повільно вбив… [ст. 21]. В оригіналі іронія будується на фонетичній близькості *herumbringen* (проводити час) та *umbringen* (вбивати). Особливе місце в романі посідають складні новотвори, що описують двоїстість героя. Німецькі композити автор використовує для підкреслення роздвоєності: *Zufriedenheitshalbundhalbgott* [S. 31] / *Halbundhalbmensch* [S. 31] — *половинчастий бог* / *половинчастий чоловік* [ст. 22]. Використання прикметника «половинчастий» замість складних німецьких конструкцій *halbundhalb* є вдалою адаптацією, що акцентує увагу на внутрішній нецілісності та застряганні персонажа між двома світами. Цей же ефект посилення експресії через словотвір бачимо в описах міщанського побуту: *...hochanständigen, hochlangweiligen... Kleinbürgernestern* [S. 33] — *...архіпристойних, архінудних... дрібноміщанських гніздах* [ст. 23]. Префікс «архі-» додає перекладу необхідного відтінку сарказму та інтелектуальної зверхності, властивої Галлеру. Фізіологічність образів Гессе, що межує з натуралізмом, яскраво виявляється у порівнянні масової культури з медичними засобами: *...Jahrmarktsglanz... wie ein Brechmittel entgegengrinst...* [S. 30] — *...ярмарковому глянці, ..., як блювотний порошок* [ст. 22].

Успішний переклад «Степового вовка» Євгеном Поповичем демонструє, що передати глибину філософського роману можна лише за умови вмілого лінгвістичного опрацювання авторських символів і складних мовних конструкцій. Такий підхід дозволяє точно відобразити екзистенційну двоїстість головного героя в контексті української мови.

Список літератури

1. *ICI Journals Master List*. URL: https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1979569
2. Захара І. ТРУДНОЩІ І ПАСТКИ ФІЛОСОФСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ. *file:///C:/Users/Admin/Downloads/483-1342-1-PB.pdf*.
3. *Репозитарій ОНУ імені І.І.Мечникова :: elONUar :: Головна*. URL: https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b7b4afa5-e31e-4682-869f-a27f4bf061c6/content
4. Гессе Г. Степовий вовк : роман. Харків : Folio, 2020. 220 с.
5. Hesse H. Der Steppenwolf : Антологія. Харків : Folio, 2008. 288 S.

ЧОРНА Авеліна
Науковий керівник – Олексишина Л.Г.

ПОЕЗІЯ Г. ГЕЙНЕ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ: ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕЛОДИКИ ТА ІРОНІЇ

Один із найцікавіших і найважливіших аспектів української перекладацької традиції – це вивчення і репрезентація поезії Г. Гейне в українських перекладах різних поколінь. Українські літературознавці й перекладознавці відзначають, що твори Г. Гейне від самого початку свого входження в український літературний контекст приваблювали перекладачів винятковою мелодійністю, ритмічністю та іронічним тонусом, що робить їх особливо складними для адекватного відтворення іншою мовою [3, с, 251].

Попри те, що переклади поезії Гейне з'явилися в Україні ще в XIX – на початку XX століття, систематичне вивчення їх якісних і стилістичних особливостей розгортається саме в середині та другій половині XX століття. Видатні українські перекладачі, серед яких особливе місце займають Максим Рильський, Микола Лукаш і Григорій Кочур, зробили значний внесок у розповсюдження поезії Г. Гейне серед українських читачів, кожен у свій спосіб підходив до завдання збереження авторського звучання й поетичного тембру оригіналу в українській мові.

Зокрема, І. Франко продемонстрував це на прикладі кількох рядків «Зимової казки»:

Im traurigen Monat November war's,
Die Tage wurden trüber,
Der Wind riss von den Bäumen das Laub
Da reist' ich nach Deutschland hinüber [5, т. 13, с. 446].

Сумний падолист був, коли вже деньки
І сльотаві й млисті бувають,
З дерев опадали листки, коли я
Прибув до німецького краю [5, т. 13, с. 508].

У перекладах М. Рильського звернення до поезії Г. Гейне часто вирізняється прагненням зберегти внутрішню логіку ритму, музичність строф і гармонію звуків, що в оригіналі функціонують як єдиний художній організм [4, с. 81]. Такий підхід є характерним для перекладацької школи М. Рильського, яка спиралась на класичні нормативи української поетичної мови.

Також перекладацька практика М.Лукаша вирізняється високою лінгвістичною майстерністю та здатністю долати складні семантичні істилістичні бар'єри між вихідним і цільовим текстами. Його підхід до поезії Г. Гейне базувався на знанні загальних поетичних технік, завдяки чому він умів максимально точно передати зміст і художній характер оригіналу [1].

Внесок Г. Кочура, окрім суто технічних аспектів перекладу, має ще й культурноісторичний вимір: його творчість як перекладача розглядалася як частина ширшого процесу інтеграції світової поезії в українську культуру[2].

Отже, аналіз перекладів Генріха Гейне українською мовою демонструє, що ключовими завданнями перекладацької практики в цій сфері були збереження мелодійності та ритмічної структури оригіналу. Водночас кожен із видатних перекладачів ХХ століття вніс власний внесок у розвиток цих традицій, формуючи різні підходи до роботи з поетичним каноном.

Список літератури

1. Гейне Г. Книга пісень / пер. М. Лукаша. Київ : Дніпро, 1989. 304 с.
2. Кочур Г. Статті та рецензії з теорії перекладу. Київ : Критика, 2006. 368 с.
3. Макаренков О. Л. Особливості художньої репрезентації пейзажних замальовок в україномовних перекладах поезій Г. Гейне. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2024. № 65. С. 251–257.
4. Макаренков О. Л. Особливості художньої репрезентації персоніфікованих образів природи в україномовних перекладах лірики Г. Гейне. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74), № 2. Ч. 2. С. 81-87.
5. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1976–1986.

ЧОРНА Юліанна
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЛІНГВОКОГНІТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КІНЕТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА СПРИЙНЯТТЯ СЮЖЕТУ

(на основі творів А. К. Дойля про Шерлока Холмса)

Фразеологізм з'являються тому, що культура та спільний досвід народу формують певні уявлення про світ і закріплюють їх у мові через образні та звичні вислови [1, с. 641].

Кінетичний компонент – це опис рухів у мовленні: жестів, міміки або ж рухів тіла. У художніх текстах такі рухи персонажів мають додаткове значення, адже вони допомагають показати емоції героя та підкреслюють важливі моменти сюжету. Дослідження з лінгвокогнітивістики показують, що жести є важливою частиною мовлення, бо додають сказаному особливий зміст [2]. Наприклад, у таких творах, як "Етюд у багряних тонах" і "Собака Баскервілів", Дойл часто описує, як Холмс *"throw light upon"* (проливає світло на справу) або *"run one's eye through"* (пробігає очима записи) [5]. Такі вирази передають рух і допомагають показати його активний процес мислення.

У жанрі детективу виділяють такі групи фразеологізмів, пов'язаних зі спостереженням (eye, look), із перебігом думок (mind, thought), із фізичною дією або рухом (hands, run, give way) тощо. У творах Дойла описи рухів допомагають краще зрозуміти характер Холмса і його спосіб мислення. Наприклад, коли детектив уважно спостерігає за свідком або "проливає світло" на деталі справи, це показує його спостережливість і вміння аналізувати. Кінетичні фразеологізми також допомагають створити напругу в сюжеті. Коли описуються раптові рухи або реакції персонажів (наприклад, *"his heart gave a sudden leap"* або *"a shudder passed through him"* [6]), це передає їхнє хвилювання чи страх. Таким чином, фразеологізми з дієсловами руху роблять текст більш яскравим і виразним.

Переклад кінетичних фразеологізмів українською мовою є складним, тому що їхнє значення часто не відповідає буквальному значенню слів. У таких виразах слова не перекладаються окремо, адже важливим є значення всього вислову [4]. Крім того, фразеологізми часто мають розмовний характер, образність і коротку форму, тому дослівний переклад не завжди підходить. Наприклад, вирази *"to wash one's hands of something"* [5] або *"to give way"* [6] потрібно перекладати так, щоб передати не лише зміст, а й образ руху чи дії, який закладений у цих фразах.

У ході дослідження було виявлено, що найбільш поширеними способами перекладу серед наявних фразеологізмів були підбір фразеологічного аналога та описовий переклад. Наприклад, англомовне *"to break the thread of one's thoughts"* було передано описовим перекладом – "перервати хід думок" [3] , а вираз *"heads I win, tails you lose"* за допомогою підбору аналога в українській мові – "мені пагінці, тобі корінці" [3].

Таким чином, фразеологізми є невід'ємною частиною нашого мовлення. Вони репрезентують колективну свідомість народу в образах, які передавалися з покоління в покоління, тим самим даючи краще поняття про розвиток культури.

Список літератури

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія / Селіванова О. О. // Полтава : Довкілля. – К., 2006. – 716 с.
2. Новікова, Т. (2015) Переклад фразеологізмів крізь призму теоретичних досліджень. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія «Філологічна» (Вип.52). с. 203-207.
3. Пригоди Шерлока Холмса у 4-х томах. Київ : Веселка, 2010. Т. 1 : Пригоди Шерлока Холмса. Том 1. 411 с.
4. Clough, S., & Duff, M. C. (2020). The Role of Gesture in Communication and Cognition: Implications for Understanding and Treating Neurogenic Communication Disorders. Frontiers in human neuroscience, 14, 323. https://doi.org/10.3389/fnhum.2020.00323 (date of access: 16.03.2026)
5. Doyle A. C. A Study in Red. Harper Collins UK, 2014. 172 p
6. Doyle A. C. The Hound of the Baskervilles. London: Penguin Books, 2007. 174 p

ЧОРНИЙ Станіслав
Науковий керівник – Кушнерик В.І.

АБРЕВІАЦІЇ ТА СКОРОЧЕННЯ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ

Актуальність дослідження зумовлена активним поширенням абревіацій і скорочень у сучасній англійській мові. Вони широко функціонують у медійному, науковому, офіційно-діловому, розмовному та цифровому дискурсах, забезпечуючи мовну економію й пристосування комунікації до динамічних умов інформаційного суспільства [3, с. 24]. У сучасній лінгвістиці значну увагу приділено словотвірним процесам, однак особливості функціонування скорочень саме в англомовних текстах різних типів потребують подальшого системного аналізу.

Метою дослідження є виявлення структурних, семантичних і функціональних особливостей абревіацій та скорочень у сучасних англомовних текстах. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: з'ясувати співвідношення понять скорочення й абревіація; охарактеризувати основні типи англійських скорочень; визначити їхні семантичні та прагматичні особливості; проаналізувати функціонування скорочень у медійних, наукових і розмовних текстах.

Матеріалом дослідження є абревіації та скорочення, відібрані з автентичних англомовних джерел, зокрема медійних, наукових і цифрових текстів. У роботі використано описові, структурно-семантичні, контекстуальні і порівняльні методи аналізу [1, с. 48].

У результаті дослідження встановлено, що скорочення є продуктивним елементом сучасної англійської мови й охоплюють кілька основних типів: ініціальні абревіації, алфавітизми, акроніми, усічення та графічні скорочення [4, p. 126–129]. Найбільш уживаними в сучасних англомовних текстах є ініціальні абревіації та усічення, що пояснюється їхньою структурною компактністю та зручністю в комунікації.

Виявлено, що скорочення здебільшого зберігають основне значення повної форми, однак можуть набувати додаткових стилістичних і прагматичних відтінків. Особливо це характерно для цифрового спілкування, де одиниці на зразок LOL, OMG, FYI, IDK виконують не лише компресивні, а й експресивні та контактовстановлювальні функції [3, с. 24–26].

Аналіз різних типів текстів показав, що в медійному дискурсі скорочення забезпечують лаконічність і високу інформаційну щільність викладу; у науковому — виконують термінологічну й текстоорганізувальну функції; у розмовному й цифровому мовленні — сприяють неформальності, емоційності та швидкості спілкування [1, с. 30–34; 79–94].

Таким чином, функціонування скорочень є безпосередньо пов'язаним із типом дискурсу, комунікативною метою та рівнем підготовки адресата.

Отже, абревіації та скорочення є важливим складником сучасної англомовної комунікації, що поєднує структурну стисліcть, семантичну місткість і високий функціональний потенціал. Їх використання в текстах різних типів підтверджує активну роль мовної економії в розвитку англійської мови [4, p. 126–129].

Перспективу подальших досліджень убачаємо в поглибленому аналізі інтернет-скорочень та особливостей їх перекладу українською мовою.

Список літератури

1. Selivanova, O. O. (2008). Suchasna lingvistyka: napriamy ta problemy. Poltava: Dovkillia-K.
2. Bauer, L. (1983). English Word-Formation. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Crystal, D. (2006). Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press.
4. Plag, I. (2003). Word-Formation in English. Cambridge: Cambridge University Press.

ЧОРНОКОЗА Соломія
Науковий керівник – Мельник Ю.Й.

СЛОВОТВІРНІ МОДЕЛІ СКЛАДНИХ ІМЕННИКІВ У МОВІ НІМЕЦЬКИХ ОНЛАЙН-ВИДАНЬ

Загальновідомо, що словоскладання є притаманним і одним із найбільш продуктивних способів словотвору в сучасній німецькій мові. Воно передбачає утворення нових лексичних одиниць шляхом поєднання двох або більше кореневих морфем із додаванням з'єднувального елемента або без нього. Особливе місце в цьому процесі посідають іменні композити, які широко використовуються в художньому, науковому та публіцистичному стилях [3], як і в сучасних медіатекстах (зокрема, й на цифрових платформах). Їх активне функціонування пояснюється здатністю компактно та точно передавати складні поняття і явища суспільного життя [1].

Одним із найбільших (із накладом 1 млн. примірників на тиждень) і найпопулярніших суспільно-політичних журналів Німеччини є щотижневик „Der Spiegel", який виходить як у друкованому вигляді, так і на цифровій платформі „Spiegel Online". Саме з цієї платформи ми почерпнули матеріал для аналізу. Складні лексичні одиниці є характерною рисою мови журналістики, оскільки дозволяють економно структурувати інформацію та передавати складні змістові зв'язки в межах одного слова.

Найпоширенішою моделлю композитів є поєднання двох іменників [3]. Водночас у текстах функціонують також інші структурні моделі, зокрема поєднання прикметника та іменника, дієслівної основи з іменником тощо. Переважна кількість складних іменників належить до детермінативних композитів, у яких другий компонент виступає головним та визначає граматичний рід слова і його основне значення [2, с. 125].

Однією з характерних особливостей складних іменників є можливість поєднання значної кількості компонентів. Поряд із двокомпонентними словами, такими як *Haustür* або *Frühlingsfest*, а також трикомпонентними утвореннями на зразок *Haustürschlüssel* чи *Fußballspiel*, у німецькій мові трапляються значно довші композити. Вони можуть складатися з великої кількості основ і формувати довгі лексичні одиниці, які водночас залишаються зрозумілими завдяки прозорій словотвірній структурі [2, с. 125].

На основі аналізу 20 статей із рубрик „Netzwelt“, „Kultur“, „Ausland“, „Wissenschaft“, „Wirtschaft“ було визначено найпродуктивнішу модель – N + N (іменник + іменник). До цієї групи належать, зокрема, такі лексичні одиниці, як-от *Partnerprogramme*, *Staatsmedien*, *Wirtschaftszeitung*. Загалом зафіксовано близько 250 складних іменників утворених за цією моделлю, що становить 83% від загальної кількості проаналізованих складних іменників та підтверджує її домінування в мові сучасних німецьких медіатекстів.

Поширеними є також структурні моделі складних іменників V + N (дієслово + іменник), напр. *Fahrprüfung*, рідше – Adj + N (прикметник + іменник), напр. *Großraum*.

У ході дослідження було виявлено не тільки вищезазначені двокомпонентні одиниці, а й композити із більшою кількістю кореневих морфем, напр. *Weltkulturerbestätten*, та чимало композитів із абревіатурами, напр. *EU-Außenbeauftragte.*

Отже, аналіз медіатекстів показав, що складні іменники широко розповсюджені в німецькій онлайн-журналістиці. Найбільш продуктивними словотвірними моделями є поєднання іменника-головного слова з іменником-детермінантом (близько 83% від усіх зафіксованих композитів), а також з дієсловом- та прикметником-детермінантом. Непоодинокими є і більш складні конструкції: багатокомпонентні композити та поєднання абревіатур з іменником в межах одного слова. Отримані результати підтверджують високу продуктивність словоскладання та його важливу роль у формуванні лексики сучасної німецької мови медіа.

Список літератури

1. Галушко Т. Складні слова в німецьких медіатекстах періоду воєнних дій в україні. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія.* Вип. 6, 2024. С. 5-10. URL: https://doi.org/10.32782/philspu/2024.6.1.
2. Король С. В. Складні іменники в німецькій мові. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2020. Т. 1, № 10(78). С. 124-127. URL: https://doi.org/10.25264/2519-2558-2020-10(78)-124-127.
3. Мацкуляк Ю. Й. Структура, семантика та функціонування складних іменників у сучасній німецькій мові (на матеріалі художнього, публіцистичного та наукового стилів) : автореферат дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04.Чернівці, 2008. 20 с.

ШАЛЯПІНА Маргарита
Науковий керівник – Ніжнік Л.І.

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ (на матеріалі рекламних кампаній Apple Inc., 2000–2025 рр.)

Рекламний дискурс Apple Inc. становить собою зразковий приклад високоефективного використання лінгвістичних ресурсів для конструювання бренд-ідентичності, формування емоційного зв'язку з адресатом та здійснення персуазивного впливу в умовах глобалізованого медіапростору. Дослідження здійснюється на основі корпусу текстів ключових рекламних кампаній від «Think Different» (кінець 1990-х – 2000-і рр.) до сучасних ініціатив «Apple Intelligence» (2024–2025 рр.).

На лексичному рівні домінують брендовані неологізми («iPhone», «AirPods», «Apple Intelligence»), гіперболічні конструкції («the world's thinnest notebook», «the most powerful chip ever»), а також семантично проста та доступна лексика, що забезпечує максимальну інклюзивність сприйняття та універсальність комунікативного ефекту. Використання оцінювальних прикметників та дієслів з високим ступенем експресивності сприяє посиленню емоційного забарвлення повідомлення.

Синтаксичний рівень характеризується переважанням еліптичних конструкцій, імперативних форм («Think Different», «Shot on iPhone»), номінативних речень та риторичних прийомів, спрямованих на досягнення ефекту запам'ятовуваності та ритмічної організації тексту. Навмисна граматична девіація (наприклад, порушення правил узгодження в «Think Different») виступає стилістичним маркером креативності та бунтарського позиціонування бренду.

Стилістичні засоби охоплюють алітерацію, асонанс, анафору, паралелізм, повтори та інші фігури звукової та синтаксичної організації, що створюють фонетичний і ритмічний ефект, посилюють емоційний вплив та сприяють мнемонічній функції

слоганів. Гумористичні прийоми (зокрема, в кампанії «Get a Mac») реалізуються через антропоморфізм та контрастне протиставлення.

Прагматичний аспект реалізується через стратегії персоналізації («Shot on iPhone» як апеляція до user-generated content), емоційну апеляцію, конструювання ідентичності споживача як «особливого» та причетного до інноваційного спільноти. Використання інклюзивних форм («we», «everyone») у пізніших кампаніях підкреслює цінності різноманітності та емпатії.

Таким чином, лінгвістичні особливості рекламних текстів Apple забезпечують не лише високу ефективність персуазивного впливу, а й стабільність бренд-іміджу в умовах динамічних глобальних змін, демонструючи інтеграцію лексико-стилістичних, синтаксичних та прагматичних ресурсів для досягнення маркетингових цілей.

Список літератури

1. Leech G. English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising in Great Britain. London, 1966.
2. Zembytska M., Mazur Y. Stylistic Features of English Advertising Slogans. Львівський філологічний часопис. 2018.
3. Rozaliana R. Language Styles of iPhone Advertisement Slogans. ELT, Linguistics and Literature Journal. 2020.
4. Ming. An Analysis of the Linguistic Features of English Advertisements: A Case Study of Inclusion & Diversity-Open by Apple Inc. IRA Academico Research. 2023.

ШВЕЦЬ Євгенія
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

АНГЛОМОВНІ ПРИСЛІВ'Я, ПРИКАЗКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Прислів'я та приказки є важливою складовою мовної картини світу, оскільки відображають культурні традиції, історичний досвід і світогляд народу. Англомовні паремії мають глибоке культурне підґрунтя та часто містять символічні образи, що можуть бути складними для розуміння носіями інших мов. У зв'язку з цим переклад таких висловів потребує не лише мовної точності, але й урахування культурного контексту. Буквальний переклад не завжди дозволяє повною мірою передати зміст і стилістичну виразність прислів'я.

Метою дослідження є аналіз англомовних прислів'їв і приказок з погляду їхньої структури, змісту та культурної специфіки, а також визначення основних методів їх перекладу українською мовою. Об'єктом дослідження є англомовні прислів'я та приказки як елемент фразеологічної системи мови, а предметом – стратегії та методи їх перекладу українською мовою.

У ході дослідження встановлено, що англомовні прислів'я та приказки відображають національні традиції, менталітет і систему цінностей англомовних народів. Частина з них має давнє походження та пов'язана з біблійними чи античними джерелами, тоді як інші виникли у народному мовленні. Прислів'я зазвичай містять завершену повчальну думку, тоді як приказки мають більш ситуативний характер.

Особливу увагу в дослідженні приділено труднощам перекладу таких одиниць. Основні проблеми виникають через різницю в образності та символіці, притаманній різним культурам. У деяких випадках прислів'я мають повні або часткові відповідники в українській мові. Наприклад, англійське прислів'я "Like father, like son" перекладається українським еквівалентом «Яблуко від яблуні недалеко падає».

Аналіз матеріалу показав, що під час перекладу англомовних прислів'їв найчастіше використовуються кілька основних методів. Зокрема, застосовується еквівалентний переклад, коли у мові перекладу існує відповідний вислів. Прикладом є переклад прислів'я "Like father, like son" – «Яблуко від яблуні недалеко падає».

Іншим методом є калькування, тобто буквальне відтворення структури та образності вислову, наприклад:
"The early bird catches the worm" – «Рання пташка хробака зловить».

У випадках, коли прямого відповідника не існує, використовується описовий переклад або адаптація. Так, англійський вислів "When pigs fly" передається українським відповідником «Коли рак на горі свисне», що передає значення неможливості певної події. Іноді застосовується і культурна адаптація, наприклад:

"A penny for your thoughts" – «Гроші на вітер».

Отже, переклад англомовних прислів'їв і приказок є складним процесом, який вимагає врахування не лише мовних, а й культурних чинників. Використання різних перекладацьких стратегій, зокрема еквівалентного перекладу, калькування, описового перекладу та адаптації, дозволяє зберегти зміст, образність і функціональне навантаження прислів'їв та забезпечити адекватне міжкультурне розуміння.

Список літератури

1. Бейкер М. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2011. 345 p.
2. Ньюмарк П. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1988. 292 p.
3. Norrick N. Proverbial Language in English. Cambridge University Press, 2009. 256 p.
4. Oxford Dictionary of Proverbs. Oxford University Press, 2015.
5. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com/

ШЕВЧУК Артур
Науковий керівник – Поведа Т.П.

АНГЛІЙСЬКОМОВНА ПОЛІТИЧНА ПОЛЕМІКА: ЗМІСТ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФУНКЦІЇ

Актуальність теми зумовлена глобальною роллю англійської мови у політичній комунікації та швидкою зміною полеміки в умовах цифровізації. Політична полеміка є ключовим інструментом формування суспільної думки, легітимізації влади та впливу на електорат. Сучасні формати полеміки (дебати, промови, соціальні мережі) вимагають лінгвістичного аналізу змісту, організації та функцій. Мета даного дослідження полягає у теоретичному аналізі змісту, організаційних характеристик та функцій англійськомовної політичної полеміки на основі конкретних прикладів.

Матеріалом даного дослідження слугують тексти президентських дебатів США та англійськомовних політичних промов та публікації у X (Twitter).

Англійськомовна політична полеміка являє собою агональний, конфліктний тип дискурсу. Його сутність полягає в активному протистоянні суперників, протилежних позицій з метою утвердження власної точки зору та переконання аудиторії. На відміну від дискусії, яка спрямована на пошук можливого компромісу чи домовленості, полеміка характеризується агресивним характером і цілеспрямованістю, прагненням перемогти над опонентом. [1]

Організаційні характеристики англійськомовної політичної полеміки визначаються двома формами: формальною структурою дебатів у прямому ефірі та традиційних медіа, та гнучкою, керованою аудиторією та самостійними особами в соціальних мережах. У форматі традиційних дебатів, як за британським парламентським зразком присутній чіткий регламент ролей, команд та часу, який забезпечує контрольовану взаємодію. Традиційним методом у США є телевізійні президентські дебати, які з 1988 року організовує CPD (Commission on Presidential Debates). Цей формат передбачає три

дебати, кожен тривалістю 90 хвилин. Водночас соціальні мережі (зокрема X/Twitter) створюють неформальну організацію полеміки, де у реальному часі формуються колективні наративи, думки, ідеологічні групи та інтерпретації, перетворюючи аудиторію на активного учасника політичної полеміки. [3, 4]

Політична полеміка, як складова політичного дискурсу, виконує сукупність пов'язаних між собою функцій, серед яких інформативна, переконувальна, емотивна та естетична є найважливішими. Ці функції реалізовують поєднуючи вербальні та невербальні засоби, стратегії впливу, спрямовані на формування думки суспільства, зміну політичних поглядів та створення привабливого образу політика, водночас руйнуючи образ опонента. [2]

Таким чином, англійськомовна політична полеміка є динамічним агональним явищем, яке поєднує організацію традиційних дебатів і структуру полемічних процесів у соціальних мережах. Її функції спрямовані на вплив на масову свідомість. Подальше дослідження передбачає аналіз сучасних промов, дебатів і дискусій у соціальних медіа.

Список літератури

1. Лосєва І. В. Мовностилістичні особливості політичної полеміки кандидатів у президенти США (на матеріалі інтернет-дискурсу) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. В. Лосєва ; Запорізький нац. ун-т. – Запоріжжя, 2016. – С. 6.
2. Бровкіна О. В., Грищенко А. С. Переклад політичних дебатів // Strategic Innovations of Social Communications and Foreign Philology in Crisis : зб. матеріалів наук. конф. – Київ, 2024. – С. 88.
3. Robertson C. T., Dutton W. H., Ackland R., Peng T.-Q. The democratic role of social media in political debates: The use of Twitter in the first televised US presidential debate of 2016 // Journal of Information Technology & Politics. – 2019. – Vol. 16, № 2. – P. 105–118. DOI: https://doi.org/10.1080/19331681.2019.1590283.
4. Commission on Presidential Debates. Overview [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.debates.org/about-cpd/overview/. – Дата звернення: 18.03.2026.

ШЕРШЕНЬ Римма
Науковий керівник – Соловйова О.В.

ОБРАЗИ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА У РОМАНІ РЕБЕККИ ЯРРОС “FORTH WING”

Аналіз образної системи в «Четвертому крилі» Ребекки Яррос демонструє трансформацію гендерних стереотипів у межах сучасного фентезі. Художній образ тут постає як цілісна структура, де внутрішній зміст і мовна форма нерозривно пов’язані. Теоретики зауважують, що літературний герой є інструментом для осмислення реальності, через який авторка перетворює складні ідеї на живі образи [2]. У творі Яррос відбувається свідома деконструкція традиційних шаблонів, де індивідуалізація образу перетворює статичну схему на динамічну структуру.

На прикладі Вайолет Соррengейл простежується докорінна зміна ролі жінки: її історія – це вихід із позиції пасивної спостерігачки до активного керування власним життям. Фізичну крихкість, яку за старими канонами вважали б слабкістю, Вайолет перетворює на зброю. Замість очікування на порятунок вона покладається на інтелект і внутрішню стійкість, руйнуючи стереотип «дівчини в біді». Це відповідає науковій тезі про сучасний художній образ як мобільну структуру, здатну рефлексувати над змінами соціальних ієрархій [4, с. 50]. Використання дієвої лексики дозволяє образу вийти за межі гендерних обмежень, що традиційно приписують жіночим ролям пасивність [3, с. 165].

Як підкреслює А. Гурдуз, роман цікавий переплетенням жанрових ознак фентезі з темами самовизначення та свободи [1]. Образ Ксейдена Ріорсона ламає шаблони традиційної маскулінності: замість придушення авторитетом він обирає шлях рівності. Ксейден спростовує стереотип «непохитного мачо», не боячись виявляти почуття. Він перестає бути суто функціональним «силовим блоком» сюжету, натомість стає партнером, який веде чесний діалог і цінує автономію іншої людини, що втілює нові засади партнерських взаємин.

Персонажі Яррос постають моделями нової соціальної етики. Через специфічний стиль письма – від акценту на самостійності Вайолет до аналізу емоційного стану чоловіків – авторка порушує питання боротьби з минулим і пошуку ідентичності. Мова роману просякнута ідеєю рівності, доводячи, що справжня цінність героя криється в його здатності брати відповідальність за свої дії незалежно від статі. Це нівелює класичний поділ фентезійних світів на виключно «сильних» і «слабких».

«Четверте крило» демонструє народження героїв нового типу: жінка позбувається ролі «додатка», а мужність поєднується з емоційною глибиною. Деконструюючи образ «ідеального бійця», Яррос створює психологічно достовірні орієнтири, що відповідають сучасним запитам на щирість, самодостатність та рівноправне партнерство.

Список літератури

1. Гурдуз А. Четверте крило і залізне полум'я Ребекки Яррос із погляду традиції й новаторства фентезійного метажанру. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Т. 1, № 72. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/72_2024/part_1/34.pdf
2. Князь Г. О., Коваль К. О. Художній образ у літературознавстві та лінгвістиці. *Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції МОВНА ОСВІТА ФАХІВЦЯ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ*. 2023. С. 120–123.
3. Оксамитна С. М. Гендерні ролі та стереотипи : навч. посіб. Київ : К.І.С, 2004.
4. Пітерська О. В. Художній образ у сучасному науковому дискурсі. *Філологічні науки*. 2022. № 32. С. 50.

ШПАНЮК Христина
Науковий керівник – Косенко А.В.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДИСКУРС У ЛІНГВІСТИЦІ

Дискурс у лінгвістиці доцільно тлумачити не як ізольований текст, а як комунікативну подію, що охоплює мовний продукт, учасників спілкування, їхні наміри, ситуаційні умови та соціокультурні чинники. Важливо розрізняти особистісно- та статусно-орієнтовані форми, адже електронна взаємодія поєднує їх: приватні неформальні діалоги співіснують з інституційною комунікацією, регламентованою нормами й очікуваннями адресата. Значущою є також класифікація за каналом спілкування, оскільки дистанційність і цифрове посередництво впливають на мовленнєву поведінку та темп взаємодії. У цьому контексті електронний дискурс можна визначити як віртуальне, дистанційне спілкування, зумовлене умовами платформи. Натомість інтернет-дискурс це сукупність мережевих комунікативних практик, де повідомлення передаються електронними каналами [2, с. 113–114].

Електронна комунікація як ширше поняття охоплює різні техногенні канали зв'язку й способи фіксації повідомлень, однак для користувача інформація зазвичай постає у вербальній або невербальній формі: як текст, звук чи зображення. Саме писемна сфера електронної комунікації найвиразніше демонструє, як мовна норма взаємодіє з прагненням до оперативності, а також як формується нова практика фіксації думки в умовах швидкого темпу взаємодії [3, с. 39]. Унаслідок цього електронний дискурс варто описувати як комплексну мовленнєву діяльність, де технічні можливості платформи задають умови для вибору мовних засобів і способів структуризації висловлення.

Лексична динаміка електронного дискурсу, отже, визначається поєднанням номінативної потреби та прагматичних настанов на лаконічність і групову впізнаваність.

Не менш помітні зміни відбуваються на графічному й синтаксичному рівнях, оскільки в дистанційному спілкуванні обмежено доступні звичні невербальні засоби взаємодії.

Компенсація інтонаційних і мімічних сигналів досягається використанням графічних маркерів. Одночасно синтаксис електронних повідомлень часто тяжіє до скорочення, неповних речень, пропусків розділових знаків, тоді як у більш формалізованих асинхронних жанрах спостерігається орієнтація на певні норми. Таким чином, електронна комунікація демонструє не однорідне «спрощення», а варіативність, зумовлену режимом взаємодії, комунікативною метою та статусом учасників. З огляду на те, що мережеві практики поєднують особистісно- та статусно-орієнтовані моделі спілкування [1, с. 61–63], мовні засоби в електронному дискурсі слід аналізувати крізь призму жанру, адресата й ситуаційної доцільності.

Отже, електронний дискурс – віртуальне дистанційне спілкування, зумовлене платформою; електронна комунікація – обмін повідомленнями через цифрові канали.

Список літератури

1. Велика І. О., Тупахіна О. В. Феномен «Інтернет-дискурс» у сучасній науковій парадигмі. Science and Education a New Dimension. Philology. 2017. Т. 39, № 143. С. 62.
2. Досенко А. К. Мобільний дискурс комунікаційних платформ. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2021. № 2 (46). С. 112–116.
3. Остапчук Ю. Роль електронної комунікації в інформаційному суспільстві. Вісник Книжкової палати. 2016. № 5. С. 38–40.

ШУНДЕРЮК Наталія
Науковий керівник – Чепишко Р.М.

ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНОГО ІНТЕРНЕТ-СЛЕНГУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному інформаційному суспільстві Інтернет відіграє ключову роль у формуванні нових мовних тенденцій. Особливо активно мовні інновації поширюються серед молоді, яка є найбільш активним користувачем соціальних мереж, месенджерів і цифрових платформ. У цьому середовищі формується специфічний різновид мовлення — Інтернет-сленг, який характеризується динамічністю, креативністю та прагненням до мовної економії. Молодіжний Інтернет-сленг виступає важливим елементом сучасної комунікації та відображає соціальні, культурні й технологічні зміни в суспільстві [1].

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій і соціальних мереж, що сприяє активному поширенню нових сленгових одиниць. Молодіжний Інтернет-сленг формується під впливом різних факторів: глобалізації, міжкультурної комунікації, популярності медіаплатформ та розвитку онлайн-спілкування. Значна частина таких мовних одиниць представлена абревіатурами, скороченнями, неологізмами та графічними елементами, що полегшують і прискорюють комунікацію в цифровому середовищі [2].

Метою дослідження є аналіз особливостей молодіжного Інтернет-сленгу сучасної англійської мови, а також визначення його структурних і семантичних характеристик. У процесі дослідження було розглянуто основні способи утворення Інтернет-сленгу, серед яких найбільш поширеними є абревіація, акронімія, скорочення, семантичне переосмислення та створення нових лексичних одиниць [3].

Зокрема, у молодіжному онлайн-спілкуванні широко використовуються такі скорочення, як *LOL* (laughing out loud), *BRB* (be right back), *OMG* (oh my God), *IDK* (I don’t know) та інші. Подібні одиниці сприяють економії мовних засобів і швидкості

комунікації, що є характерною рисою цифрового дискурсу. Крім того, значна частина Інтернет-сленгу формується шляхом поєднання слів, створення неологізмів або зміни значення вже існуючих лексем [4].

Важливою рисою молодіжного Інтернет-сленгу є його постійна змінюваність. Нові сленгові слова швидко виникають, поширюються через соціальні мережі та так само швидко можуть втрачати актуальність. Таким чином, Інтернет-сленг відображає динаміку сучасної мовної системи та є важливим об'єктом лінгвістичних досліджень [5].

Отже, молодіжний Інтернет-сленг сучасної англійської мови є складним і багатогранним мовним явищем, що формується під впливом цифрового середовища та соціокультурних чинників. Він характеризується активним використанням скорочень, абревіатур, неологізмів і семантичних трансформацій. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у детальнішому аналізі функціонування Інтернет-сленгу в соціальних мережах та його впливу на розвиток сучасної англійської мови.

Список літератури

1. Мірошниченко О. М. Інтернет-сленг у сучасному англомовному молодіжному середовищі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 23, т. 2. С. 133–136. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/23_2019/part_2/25.pdf
2. Пилипець О. Л. Структурні особливості інтернет-сленгу англомовного молодіжного дискурсу. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 12, т. 2. С. 281–284. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/12/part_2/54.pdf
3. Багацька О. В., Посна А. С. Класифікація сучасного американського сленгу та підходи до його перекладу. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 3. С. 19–23. https://doi.org/10.32782/philspu/2023.3.3
4. Mattiello E. *An Introduction to English Slang*. Milano: Polimetrica, 2008. URL: http://surl.li/gieep
5. Social Media Slang: A Complete Guide to Online Language. Metricool. 2025. URL: https://metricool.com/social-media-slang

ЮРЯ Аделіна
Науковий керівник – Руснак Д.А.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗЗСО ІНШОМОВНОГО ГОВОРІННЯ

У сучасній методиці викладання іноземних мов пріоритетного значення набуває формування іншомовної комунікації як провідної мети мовної освіти. Сучасні освітні стандарти орієнтують навчальний процес не лише на засвоєння мовної системи, а насамперед на формування здатності учнів використовувати іноземну мову як засіб реального спілкування в різних комунікативних ситуаціях [2].

Іншомовну комунікацію тлумачать як процес передавання та обміну інформацією, думками й емоціями між учасниками спілкування іноземною мовою з урахуванням соціокультурного контексту, ролей комунікантів і комунікативної мети [1]. У сучасній методиці навчання іноземних мов цей процес безпосередньо пов'язують із формуванням іншомовної комунікативної компетентності, що охоплює лінгвістичний, соціолінгвістичний і прагматичний компоненти. Вирішальним показником її сформованості є здатність учнів ефективно застосовувати мовні засоби в реальних ситуаціях спілкування.

Одним із результативних шляхів розвитку іншомовної комунікації є впровадження інтерактивних технологій навчання, що передбачають активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу. Такі технології базуються на засадах співробітництва, діалогічності, партнерської взаємодії та взаємонавчання.

До найбільш ефективних інтерактивних методів належать рольові та ділові ігри, дискусії, робота в парах і малих групах, метод проєктів, ситуативне моделювання, а також використання цифрових платформ і мультимедійних ресурсів [3]. Такі методи створюють умови для моделювання реальних ситуацій спілкування, у яких учні можуть застосовувати мовні знання у практичній діяльності.

Важливу роль у сучасному освітньому процесі відіграють цифрові освітні інструменти, що забезпечують інтерактивність, мультимодальність та індивідуалізацію навчання. Зокрема, використання платформ Quizlet, Kahoot, LearningApps, Wordwall та Canva дозволяє організувати різноманітні форми роботи з лексичним і граматичним матеріалом, здійснювати формувальне оцінювання та забезпечувати оперативний зворотний зв'язок.

Результативність застосування інтерактивних технологій значною мірою зумовлюється дотриманням визначених педагогічних умов. До них належать: створення комунікативно орієнтованого навчального середовища, психологічно комфортної атмосфери, дидактично обґрунтоване проєктування інтерактивних завдань, розвиток цифрової компетентності вчителя, індивідуалізація навчання, а також систематичне використання інтерактивних методів у навчальному процесі [2]. Реалізація цих умов сприяє формуванню в учнів стійкої мотивації до іншомовного спілкування та розвитку їхніх мовленнєвих умінь.

Отже, використання інтерактивних технологій у навчанні іноземних мов є важливим чинником розвитку іншомовної комунікації школярів. Інтерактивні методи сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, формуванню комунікативних умінь та підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов.

Список літератури

1. Кухта І. В. Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. URL: http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Kuchta.php
2. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Київ : А.С.К., 2004.
3. Хміль Н.А., І. В. Морквян, Т. В. Отрошко, Віртуальні інтерактивні дошки та їх використання в освітньому процесі. Харків, Україна: ФОП Панов А. М., 2015.

ЯЛІВЧУК Світлана
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ

Мова є важливим засобом суспільної комунікації, розвиток якої відображає соціальні, культурні та технологічні зміни. Одним із найдинамічніших шарів сучасної мови є сленг, що функціонує переважно у неформальному мовленні та використовується окремими соціальними групами.

Актуальність дослідження молодіжного сленгу зумовлена його активним поширенням у сучасному медійному просторі. Соціальні мережі, інтернет та телесеріали сприяють закріпленню сленгових виразів у повсякденному мовленні. Метою роботи є аналіз мовних особливостей молодіжного сленгу та способів його перекладу на матеріалі серіалу «The Big Bang Theory».

Поняття «сленг» залишається дискусійним у сучасній лінгвістиці, адже, попри легкість його розпізнавання, дати точне визначення складно [2, с. 5]. Зазвичай сленг трактують як сукупність неформальних, експресивних одиниць розмовного мовлення, що відображають як мовні процеси, так і соціальні зміни суспільства [4, с. 3].

Молодіжний сленг є одним із найпродуктивніших різновидів сленгу. Це зумовлено прагненням до мовної креативності та формування власної мовної ідентичності [1, с. 14].

Поширеними є скорочення та абревіації, наприклад - *bro* (*brother*), *lab* (*laboratory*). Багато таких слів зафіксовано у сучасних словниках сленгу, зокрема *Oxford Dictionary of Modern Slang* [3].

Сучасні медіа відіграють важливу роль у поширенні сленгової лексики. Телесеріали, зокрема комедійні ситкоми, відображають живу розмовну мову та демонструють актуальні мовні тенденції.

Матеріалом дослідження було обрано американський комедійний серіал «The Big Bang Theory», персонажі якого активно використовують розмовну та сленгову лексику.

Кількісний аналіз перекладу сленгових одиниць у серіалі показав, що найчастіше використовується переклад за допомогою еквівалента (43%). Описовий переклад становить 22%, цілісне перетворення — 21%, тоді як контекстуальна заміна та модуляція використовуються у 7% випадків.

Отже, молодіжний сленг є важливою складовою сучасної мовної системи. Він відображає стиль життя та культурні цінності молодого покоління, виконуючи функцію самовираження та формування соціальних зв'язків. Переклад сленгу потребує врахування не лише лексичного значення, але й культурного та стилістичного контексту висловлювання.

Список літератури

1. Лохач А. О. Лексико-семантичні аспекти англомовного молодіжного сленгу. Кривий Ріг: Криворізький державний педагогічний університет, 2023. 77 с.
2. Dumas B. K., Lighter J. Is Slang a Word for Linguists? *American Speech*. 1978. Vol. 53, No. 1. P. 5–17.
3. Ayto J. Oxford Dictionary of Modern Slang. Oxford: Oxford University Press, 2010. 384 p.
4. Partridge E. Slang Today and Yesterday. London: Routledge, 2002. 476 p.

ЯНІЦЬКА Марія
Науковий керівник – Сунько Н.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ІДЕОЛОГІЧНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ (на матеріалі українських перекладів статей The Washington Post і The Guardian)

Сучасний медіапростір характеризується активним поширенням політичної інформації, що зумовлює підвищену увагу до проблем перекладу політичної термінології та ідеологічно маркованої лексики. У цьому контексті переклад виступає не лише як засіб передачі змісту, але і як інструмент формування громадської думки та інтерпретації політичних подій.

Політична термінологія є складовою спеціальної лексики, яка відображає структуру політичної системи, діяльність інституцій та суспільно-політичні процеси. Вона характеризується багатоплановістю, поєднуючи семантичний, прагматичний та емоційно-оцінний компоненти. У сучасному мовознавстві політична термінологія розглядається не лише як система понять, але й як засіб впливу на свідомість реципієнта [1].

Особливе місце у політичному дискурсі займає ідеологічно маркована лексика, яка відображає позицію автора та формує оцінне ставлення до подій і явищ. Такі мовні одиниці мають високий рівень емоційної насиченості та можуть виконувати маніпулятивну функцію, впливаючи на сприйняття інформації аудиторією [2].

Переклад політичної термінології та ідеологічно маркованої лексики є складним процесом, що потребує врахування контексту, культурних особливостей та прагматичних характеристик тексту. Однією з основних проблем є відсутність прямих еквівалентів для багатьох термінів, а також необхідність збереження їхнього ідеологічного та емоційного забарвлення.

У практиці перекладу застосовуються різні стратегії, серед яких буквальний переклад, адаптація, калькування та використання пояснювальних конструкцій. Буквальний переклад доцільний у випадках наявності прямих відповідників, тоді як

адаптація використовується для відтворення змісту термінів із урахуванням культурного контексту цільової аудиторії [3].

Особливу складність становить переклад термінів із вираженим ідеологічним компонентом, таких як *authoritarian regime*, *populist rhetoric*, *hybrid threat*. У таких випадках перекладач повинен передати не лише зміст, але й оцінне забарвлення, що визначає ставлення автора до описуваних явищ.

Аналіз перекладів матеріалів англомовних видань засвідчує, що найефективнішим є комбінований підхід, який поєднує різні перекладацькі стратегії.

Додатковим аспектом перекладу політичної термінології є врахування жанрових особливостей публіцистичних текстів. Аналітичні статті, новинні повідомлення та авторські колонки відрізняються за рівнем формальності, структурою та ступенем вираженості авторської позиції. Це безпосередньо впливає на вибір перекладацьких стратегій, оскільки перекладач повинен адаптувати мовні засоби відповідно до комунікативної мети тексту.

Важливу роль у перекладі відіграє контекст, у якому функціонує політичний термін. Одне й те саме слово може набувати різного значення залежно від політичної ситуації, ідеологічної позиції автора та цільової аудиторії. У зв'язку з цим перекладачеві необхідно здійснювати глибокий контекстуальний аналіз, щоб уникнути спотворення змісту та забезпечити адекватне відтворення повідомлення.

Отже, переклад політичної термінології та ідеологічно маркованої лексики є багатогранним процесом, що потребує глибокого розуміння мовних, культурних і соціальних чинників. Від правильного вибору перекладацьких рішень залежить адекватність передачі змісту та ефективність комунікативного впливу тексту.

Список літератури

1. Cook G. *The Discourse of Advertising*. London : Routledge, 2001.
2. Fairclough N. *Language and Power*. London : Longman, 1989.
3. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980.
4. The Guardian. Articles on political developments. URL: https://www.theguardian.com (дата звернення: 15.03.2026).

ЯРОШ Марта
Науковий керівник – Ковалюк М.В.

ПЕРЕКЛАД Й АДАПТАЦІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У сучасній медичній науці англомовні терміни складають значну частину фахової лексики, тому їх потрібно точно перекладати українською мовою. Правильний переклад медичних термінів має особливе значення, оскільки від добору назви залежить коректність тлумачення діагнозів, медичних процедур та результатів обстежень [1, с. 65]. У зв'язку з цим проблема перекладу та адаптації англомовної медичної термінології є актуальною для сучасного перекладознавства та медичної комунікації.

Переклад медичної термінології належить до науково-технічного перекладу і потребує максимальної точності та однозначності. Найпоширенішим способом є добір лексичного еквівалента, коли в українській мові вже існує усталений відповідник терміна. Іншим важливим засобом є транскодування, тобто передавання іншомовного терміна літерами мови перекладу. О. Великодний розрізняє транскрибування як орієнтацію на звучання і транслітерування як орієнтацію на графіку оригіналу [1, с. 64].

Досить продуктивним способом перекладу є калькування, що полягає у відтворенні структурних компонентів складного терміна відповідними українськими словами або морфемами. У випадках відсутності прямого відповідника можуть використовуватися контекстуальна заміна, конкретизація та генералізація, а також інверсія, компресія й лексичні додавання, які допомагають узгодити термін із нормами українського наукового мовлення [2, с. 279].

100 медичних термінів із сучасних англо-українських словників показав, що найпродуктивнішим способом перекладу є добір лексичного еквівалента (36%). Друге місце посідає транскодування (30%), далі калькування (19%) та

контекстуальна заміна (10%). Найменш уживаним є описовий переклад (5%) [3; 4].

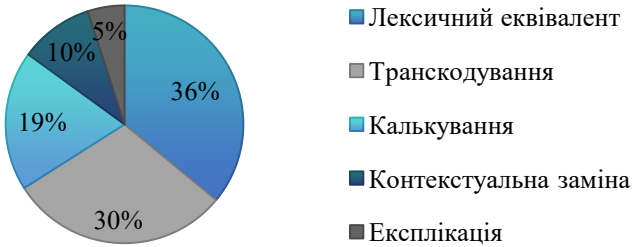

Рис. 1 Розподіл медичних термінів за способами перекладу

Таким чином, переклад англомовних медичних термінів українською мовою здійснюється за допомогою різних перекладацьких прийомів. Найчастіше використовуються лексичні еквіваленти та транскодування, тоді як калькування, контекстуальна заміна та описовий переклад застосовуються для передавання складних або нових понять. Поєднання цих способів гарантує точність і нормативність української медичної термінології.

Список літератури

1. Великодний О. І. Основні способи перекладу медичної термінології. Перекладацькі інновації : матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Суми, 16–17 березня 2017 року). С. 64-66
2. Фурт Д. Я. В. Способи перекладу термінів українською мовою з англійської. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2018. Вип. 17. С. 272–281.
3. Беспала Л. В., Гордієнко О. В., Соляненко О. Л. КРОК-1. Англо-український словник для студентів II–III курсів медичних факультетів. Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. 72 с.
4. Грищенко І. В., Курдіш О. К. Англо-український тематичний словник медичної термінології. Київ: ННЦ «Інститут біології та медицини», 2024. 97 с.

ЗМІСТ

АЛУКІ Марінела Використання компенсації як перекладацького прийому при перекладі жартів (на матеріалі серіалу After Life)	3
АНДРИЧ Ангеліна Стратегії перекладу антропоморфних і натуроморфних метафор у французько-українських поетичних перекладах	5
АНДРУСИК Олексій Гіперболізація в англомовних рекламних текстах та особливості їх перекладу	7
АНДРУЩАК Ольга Агональність та її види	9
АНДРУЩАК Павло Стилістичні особливості використання неологізмів і авторських слів у англомовному романі	11
АНТОНОВА Юлія Трансформації при перекладі художнього тексту з англійської мови на українську	13
АНТОНЮК Вікторія Французькі кулінарні реалії в аспекті українського перекладу	15
АРХИПОВА Каріна Принципи та прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах	17
БАБІНА Еліна Ключові поняття термінознавства	19
БАБ'ЮК Софія Лінгвістичні стратегії виявлення багаторівневої організації мовного впливу в політичному дискурсі	21
БАГІНСЬКА Анастасія Способи перекладу метафори у тексті роману Сюзанни Кларк "Піранезі"	23
БАРАНЮК Аліна Лексичні виклики у перекладі англомовних фільмів	25
БАРБУЦА Доріана Психолого-педагогічні стратегії профілактики булінгу	27

БЕЗПАЛЬКО Валерія Розвиток фонетичних навичок учнів за допомогою відеоматеріалів	29
БЕЛІКОВА Євангеліна Особливості перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові	31
БЕЛЯК Софія Сучасні неологізми та способи їх перекладу (на основі термінів кіноіндустрії)	33
БЕРНИК Глорія Використання наочності у формуванні граматичної компетентності учнів 8 класу	35
БЕЦИН Орест Використання YouTube відео для розвитку міжкультурної комунікативної компетентності учнів середньої школи на уроках англійської мови	37
БЕШЕГА Надія Засоби компресії тексту в англійській та українській мовах та їх роль у перекладі	39
БІРЮКОВА Діана Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові	41
БОГАЧ Анастасія Особливості перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові (на матеріалі серіалу “Euphoria”)	43
БОДНАРАШЕК Крістіна Проблеми перекладу діалектів і сленгу в художній літературі	45
БОДНАРЮК Моніка Перекладацькі трансформації у відтворенні гумору та сарказму на матеріалі серіалу «Wednesday»	47
БОЙКО Катерина Вплив постаті Вільяма Шекспіра та його п'єс на сучасну культуру, кіно та літературу	49
БОЙЧУК Іванна Роль відеоконтенту в навчанні іноземних мов	51

БОРИСЮК Анна Фрактальні властивості сучасних німецьких медійних жанрів	53
БОРЧУК Наталія Мовні засоби вираження темпоральності в сучасних англійській і українській мовах: номінативні та дискурсивні ознаки	55
БОРЩ Алла Особливості перекладу назв англомовних фільмів різних жанрів у контексті українського кінопрокату (на матеріалі трилерів, жахів, драм і комедій)	57
БРАЛКОВСЬКА Валєрія-Марія Навчання письма учнів 9 класу застосуванням методу “Презентація – Практика – Продукція”	59
БРАТКО Петро Впровадження інтерактивних ресурсів у викладанні граматики англійської мови для підвищення мотивації учнів 10 та 11 класів	61
БРОСКА Анастасія Особливості перекладу власних назв культових мультфільмів: лінгвокреативний підхід	63
БУДЖАК Тетяна Особливості перекладацьких трансформацій у перекладі New Adult STEM літератури	65
БУДНА Наталія Особливості перекладу англомовних мультфільмів: культурні реалії, гумор, двомовність	67
БУЖОРА Анна Типологія англійських пасивних конструкцій та особливості їх перекладу українською мовою (на основі сучасних творів літератури)	69
БУРА Анна Відтворення безеквівалентної лексики при перекладі англомовних текстів українською мовою (на матеріалі ігор The Elder Scrolls V: Skyrim та Disco Ellysium)	71

Б'ЯС Юлія Лексичні особливості представлення емоцій у серіалі «Pretty Little Liars»	73
ВАКАРЧУК Катерина Переклад лексем на позначення суспільно-політичних реалій англомовних країн	75
ВАНЗЯК Ірина Особливості відтворення англійського художественного тексту в перекладі	77
ВАСИЛИШИН Захар Лексико-семантичні особливості англомовних мультиплікаційних фільмів та специфіка їх перекладу українською мовою	79
ВЕРЕМІЄНКО Аліна Міфоніми як засіб формування художнього світу творів у жанрі фентезі	81
ВЕРЕНКО Єлизавета Стилістичні засоби творення комічного у сучасному англомовному дискурсі соціальних мереж	83
ВИГНАН Анастасія Гендерні особливості емоційного спілкування у сучасному англомовному діалогічному дискурсі (на матеріалі серіалу «Shameless», США, 2011-2021)	85
ВИХОДЦЕВА Юлія Етнокультурні одиниці у мові перекладу	87
ВІЄРУ Віка Вплив суспільно-політичних чинників на передачу мовної «чужості» та культурно-маркованих елементів	89
ВІЛЬОР Таїсія Тематична класифікація fashion-термінів журналу «Vogue»	91
ВОЛЧУК Ева-Евеліна Кулінарні реалії в аспекті перекладу: адаптація назв	93
ВОРОБЕЦЬ Тетяна Чат-боти як освітній інструмент: визначення та типологія	95
ГАВРИЛО Крістіна Особливості використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях	97

ГАЛЄЄВА Анна Мова ворожнечі в англомовному інтернет-дискурсі	99
ГАНГАЛ Роман Функціональні особливості інтернет-сленгу в сучасній англійській мові	101
103ГАРАЩУК Наталія Формування граматичної компетентності на уроках англійської мови шляхом інтеграції аудіо- та візуальних засобів у 6 класі	103
ГЛАДУН Дарина Гейміфіковані цифрові ресурси у формуванні англомовної писемної компетентності учнів	105
ГЛАДЮК Ангеліна Особливості перекладу та прагматичної адаптації молодіжного сленгу у сучасній англійській мові	107
ГЛЕВИЧ Владислава Мовні засоби створення напруги та драматизму в англомовному телесеріалі «The Good Doctor»	109
ГОЛІК Марія Англійські фразеологізми на позначення емоційного стану людини та способи їх відтворення українською мовою	111
ГОЛОБУЦЬКА Таїсія Переклад спеціальної лексики в науково-фантастичному дискурсі (на матеріалі фільму “Interstellar”)	113
ГОЛОВНЯ Софія Типи код-світчингу у франко-англійському мовному контакті (на матеріалі серіалу «Emily in Paris»)	115
ГОЛУБНИЧА Дар’я Стилістичні засоби у пісенній ліриці Т. Свіфт	117
ГОНЧАР Ярослава Особливості перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові	119
ГОНЧАРУК Марина Переклад медіадискурсу: комплексний підхід до мовленнєвої комунікації та маніпуляції	121

ГОНЧАРУК Софія Лінгвокогнітивні особливості фразеологізмів з кінетичним компонентом у англійській мові	123
ГОРБАНЕЦЬ Ольга Неологізми публіцистичного стилю в англійській та українській мовах	125
ГОСТЮК Наталія Антигерой як прототип у художньому дискурсі XXI століття: лексичний аспект	127
ГРЕК Антоніна Особливості рекламного дискурсу	129
ГРИГОРОВИЧ Соня Прагматичні особливості ідіом у романі Джейн Остін “Pride and Prejudice” та їх переклад українською мовою	131
ГРИНЧУК Софія Особливості кіноперекладу гумору у комедійному телесеріалі "Друзі"	133
ГРИЦЮК Оксана Актуалізація концепту EDUCATION в академічному дискурсі та особливості його перекладу	135
ГРОХОЛЬСЬКА Юліанна Принципи і прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах	137
ГРЯБАН Діана Лінгво- та соціокультурні аспекти англійсько-українського перекладу	139
ГУК Владислав Алгоритмічні структури в англійських фразеологізмах та особливості їх перекладу українською мовою	141
ГУМЕНЮК Ілона Граматичні девіації в текстах сучасних англомовних пісень різних жанрів: функційний аспект	143
ГУНЧАК Іван Особливості перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові	145
ГУЦУЛЯК Діана Stan Twitter як лінгвістичне середовище неологізації	147

ГУШУВАТА Наталя Використання інтерактивних технологій для формування комунікативних компетентностей учнів 9 класу ЗЗСО	149
ДАВИДЯН Владислава Формування навичок публічних виступів в учнів старшої школи на основі технології Storytelling	151
ДАРАДУДА Юлія Соціокультурний аспект перекладу в романі Джорджа Орвелла «Колгосп тварин»	153
ДЕЛЕЙ Олеся Стратегії збереження іронічного підтексту та мелодики в українських перекладах австрійської поезії	155
ДЕМА Ангеліна Особливості функціонування юридичної термінології у різних жанрах сучасних англомовних серіалів на основі How to Get Away with Murder та The Lincoln Lawyer	157
ДЗЮБА Дар'я Культурна адаптація назв і паратекстів у перекладі французьких художніх творів українською мовою	159
ДЗЮБАК Вікторія Classroom management в ефективному навчанні англійської мови учнів середньої школи	161
ДОВГАН Єлизавета Переклад геймерського сленгу як підсистеми молодіжного інтернет-сленгу	163
ДОНДЮК Анна Використання подкастів як засобу розвитку лексичної компетентності учнів на уроках англійської мови	165
ДОСКАЛЮК Іванна Особливості перекладу англомовних метафор українською мовою у сучасному медіадискурсі	167
ДРАПАК Софія Task-based Language Learning як засіб розвитку умінь говоріння учнів середньої школи	169

ДРОБКО Оксана Формування англомовної граматичної компетентності учнів середньої школи	171
ДРОНИК Олександра-Марія Розвиток соціокультурного складника на уроках аудіювання англійської мови	173
ДУДКІНА Віталіна Мовний портрет маніпулятора в сучасному англомовному дискурсі	175
ДУРНАС Марія Лексичні стилістичні засоби в англомовному пісенному дискурсі чоловіків і жінок	177
ДУТКА Марія Переклад назв текстів масової культури як інструмент лінгвістичного маркетингу	179
ДУТКЕВИЧ Марія Переклад назв кінофільмів: основні прийоми та стратегії	181
ДЯЧОК Дарина Лексико-семантичні стратегії в сучасному гастрономічному дискурсі (на матеріалі книжки Н. Лоусон «Cook, Eat, Repeat»)	183
ЖИЖИЯН Варвара Лінгвістичні особливості перекладу кулінарних рецептів: термінологія, трансформації та культурні реалії	185
ЖИЖКУН Вікторія Термінологія сучасної моди як проблема перекладу	187
ЖОСАН Габріелла Особливості перекладу детективного жанру (на матеріалах творів Агати Крісті)	189
ЗАДОРОВСЬКА Марія Стилістичні характеристики перекладу роману Д. Кельмана «Обмірювання світу»	191
ЗАЙЦЕВА Марія Лінгвостилістичні особливості рекламних слоганів	193
ЗАКУСІЛО Марія Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови	195

ЗАПЛІТНА Вікторія Гіперболи в англійськомовних текстах різних жанрів та їх переклад українською мовою	197
ЗАРІЧАН Юлія Засоби реалізації комунікативних інтенцій автора у перекладі художнього твору	199
ЗВЄГІНЦЕВА Юлія Переклад назв кінофільмів: прагматика і маркетинг	201
ЗЕЛЕНІВСЬКА Марія Прийоми перекладу медичної термінології	203
ІВОНЯК Анастасія Реалізація лінгвокультурної адаптації у перекладі кінотексту (на матеріалі телесеріалу «Two Broke Girls»)	205
ІВОНЯК Вікторія Компаративний перекладацький аналіз медичної термінології (на матеріалі роману Стефані Маєр «Аптекар» та детективного трилеру Тесс Геррітсен «Хірург»)	207
ІЛІУЦ Анна Дидактичні та інтерактивні ігри у навчанні іншомовної лексики учнів ЗЗСО	209
ІСОПЕСКО Анастасія Особливості перекладу емотивної лексики	211
КАЛИНА Євгенія Особливості функціонування речень з інверсією в англомовній художній літературі	213
КАРП Надія Роль контексту при перекладі художнього тексту (на матеріалі роману Дж. Д. Селінджера «The Catcher in the Rye»)	215
КАРПЕНКО Софія Стратегії та техніки створення субтитрів із застосуванням ШІ (на матеріалі анімаційного серіалу «Arcane»)	217
КАСПЕРУК Іванна Фразеологізми з компонентом «їжа» в англійській та українській мовах	219

КАТЕРИНЧУК Софія Неологізми у соціальних мережах та особливості перекладу інтернет-сленгу	221
КАЧАЛАБА Анна Комунікативно-функційні моделі інтернаціоналізації/ деінтернаціоналізації словника молодіжної субмови	223
КИЛИМНИК Аліна Трансформаційний підхід у перекладі на основі романів Агати Крісті	225
КИШЛАР Габріела Засоби заповнення комунікативних пауз в англомовному діалогічному спілкуванні та переклад на українську мову (на матеріалі англомовних серіалів)	227
КІЛЬЧИЦЬКА Надія Способи перекладу фразеологізмів емоційного стану	229
КІХ Катерина Укладання вправ з розвитку вокабуляру учнів 9-х класів із використанням CHATGPT	231
КЛАПІЙЧУК Анастасія Зіставна характеристика граматичних категорій прикметника в англійській та українській мовах	233
КОВАЛЬЧУК Іванна Принципи і прийоми передачі індивідуального стилю у перекладі поетичних творів (на матеріалі поезії Сари Тіздейл)	235
КОЗАЧЕНКО Анжеліка Функціонування військової термінології у медійному та офіційному дискурсі	237
КОЗАЧУК Марина Англійсько-український переклад інноваційної економічної термінології	239
КОКІШ Христина Використання штучного інтелекту для створення тестів у середній школі	241
КОЛЕСНИК Юлія Функціонування стилістичних засобів у сучасному англомовному fashion and beauty discourse	243

КОЛЄСНІК Анастасія Лінгвальні засоби на позначення негативних емоцій в оригіналі та перекладі	245
КОЛОМІЄЦЬ Валерія Лінгвостилістичні особливості англомовних політичних промов (на матеріалі промов Уінстона Черчілля)	247
КОНЮХ Наталія Образ війни в Україні в українській та французькій пресі: лексикометричний аналіз медіадискурсу	249
КОПИЛЬЧУК Софія Використання методу сторітелінгу на уроках англійської мови	251
КОРБУТ Ольга Проблеми перекладу мови реклами у сфері онлайн–маркетингу та соціальних мереж	253
КОРДОБАН Єлизавета Розвиток навичок синхронного перекладу у мовній пари французька-українська: види вправ та методика їх застосування	255
КОРКІШКО Софія Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові	257
КОРЛОТЯН Мірела Особливості перекладу субтитрів з французької мови українською: проблеми стиснення та збереження змісту	259
КОРНЕЛЮК Соломія Використання подкастів та YouTube-каналів у формуванні навичок критичного аудіювання учнів середньої школи	261
КОСТЕНКО Софія Відтворення композиційних і структурно-семантичних особливостей пісень Stromae українською мовою (на матеріалі людського та машинного перекладу)	263
КОСТИШИНА Вероніка Особливості медіадискурсу через призму сучасних лінгвістичних розвідок	265

КРАВЧЕНКО Діана Особливості артикуляції англійських фонем у вимові українських студентів	267
КРАВЧЕНЯ Діана Принципи та прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах (на матеріалі українського дубляжу мультфільму «Тачки», 2006 р.)	269
КРАВЧУК Валентина Мовні патерни нейролінгвістичного програмування в англомовних рекламах	271
КРАВЧУК Оксана Базові параметри розвитку й оцінювання навичок усного мовлення	273
КРАПИВКА Тетяна Особливості перекладу метафоричної лексики у мюзиклі «Molière, l'opéra urbain» (на матеріалі людського та машинного перекладу)	275
КРИВОХИЖА Олеся Дискурсивні стратегії конструювання жіночих ідентичностей у сучасному англомовному медійному просторі	277
КРИВУЛЯКО Денис Переклад військово-політичної лексики (на матеріалах ЗМІ)	279
КРИГАН Антон Лінгвістичні особливості англомовних рекламних текстів	281
КРУХОВСЬКА Вікторія Мовні засоби вираження мотиву "вороги до коханців" у сучасному фентезі (на матеріалі "Kingdom of the Wicked")	283
КУВІЛА Вікторія Особливості перекладу рекламних текстів з англійської мови українською	285
КУЗИК Олександра Маніпулятивний дискурс у сучасному медіапросторі: семантико – прагматичний аспект	287
КУТАШ Євгенія Соціокультурні аспекти перекладу сучасних британських серіалів з англійської мови на українську	289

КУЧМЕЙ Єлизавета Переклад англійської термінологічної лексики в галузі психології	291
КУШНІР Анастасія Засоби мовної експресивності у серіалі «Венздей»	293
КУШНІР Вікторія Поняття та особливості проєктного навчання у викладанні англійської мови	295
КУШНІР Ірина Лексико-граматичні стратегії політиків-жінок і політиків-чоловіків у передвиборчих промовах США	297
ЛАГОДИЧ Василь Функціонування власних імен у творі Дж. Р.Р. Толкіна «The Lord of the Rings» та особливості їх перекладу українською мовою	299
ЛАНТУХ Анна Особливості перекладу англомовних прислів'їв і приказок українською мовою	301
ЛЕЛЕТ Павло Концепт LOVE у художньому творі Н. Спаркса «The Best of Me»	303
ЛЕМЕЩУК Ольга Особливості жанру англомовного автобіографічного роману	305
ЛЕОНКІНА Анастасія Лексико-стилістичні та функціональні особливості перекладу роману Каті Брандіс «Фристайлерка»	307
ЛЕОНТІЙ Марія Переклад молодіжного сленгу з англійської мови українською: проблеми та стратегії	309
ЛІВІТЧУК Анастасія Особливості перекладу реклами в індустрії краси	311
ЛОТИНЕЦЬ Яна Лінгвістичний аспект локалізації мобільних додатків українською мовою	313

ЛУКІЯНЧУК Руслана Лексичний аналіз сучасної музичної рок-лірики на матеріалі тексту пісень гурту «Skillet»	315
ЛУПУ Анна-Лоредана Огляд сучасних систем автоматизованого перекладу: порівняльний аналіз технічних характеристик, ефективності та перспектив розвитку	317
ЛЯШУК Вікторія Вплив запозичення на формування та збагачення лексики англійської мови (на матеріалі англійських публіцистичних текстів)	319
МАЙОРКО Дарина Емоційна оцінка у діалогічному спілкуванні (на матеріалі англомовних серіалів)	321
МАКСИМЮК Тетяна Основні стратегії, підходи та вплив контексту при перекладі фразеологічних одиниць	323
МАЛАШЕНКО Поліна Особливості відтворення ономастикону мультфільмів у перекладі	325
МАРТЕНЮК Марина Поетика збірки «Lichtzwang» Пауля Целана в українських перекладах Сергія Жадана та Петра Рихла: порівняльний аналіз	327
МАРУЩАК Ілона Номінація страв і продуктів як показник харчових пріоритетів у англомовному гастрономічному дискурсі	329
МАТВІЄШИН Катерина Переваги та недоліки використання додатків для вивчення англійської мови учнями середньої школи	331
МАЦІЄВСЬКА Олена Диференціація та індивідуалізація як ключові стратегії подолання труднощів у формуванні граматичної компетентності учнів 7– 8 класів	333
МАЦІЄВСЬКА Юлія Стилістичні аспекти перекладу сучасного сленгу (на матеріалі американських молодіжних серіалів)	335

МЕГЕК Діана Переклад рекламних текстів	337
МЕДВЕДЄВА Анна Штучний інтелект у практиці викладача англійської мови: спеціалізовані AI-платформи для планування уроків і розробки навчальних матеріалів	339
МЕЛЬНИЧУК Юлія Тексти пісень K-pop як культурно-мовний феномен сучасного глобального простору	341
МИКИТЮК Мар'яна Особливості перекладу гумористичних елементів у ситкомах 90- х та 2000-х років (на матеріалі серіалів «Друзі» та «Теорія великого вибуху»)	343
МИРОНЮК Світлана Формування англомовної граматичної компетентності учнів ЗЗСО за допомогою інтерактивних онлайн-платформ	345
МИТРИК Александра Структура лексико-семантичного поля «Злочин» в англомовному кінодискурсі	347
МІНЕНКО Ірина Культурний колорит і проблеми його відтворення в перекладах	349
МІТІТЯК Ірина Лінгвістичні аспекти функціонування англійської правничої термінології в документах ЄС	351
МІШУРОВА Дар'я Когнітивний дисонанс при перекладі ідіом, як показник пошуку адекватного перекладу (на матеріалах сучасних романтичних комедій)	353
МОКРІЄНКО Анастасія Проблеми перекладу мови реклами	355
МОРАР Вероніка Переклад християнських кінострічок	357
МОРАРАШ Вероніка Лексичні особливості перекладу англомовного кінодискурсу	359

МОРОЗ Анастасія Взаємооцінювання як елемент формувального оцінювання на уроках англійської мови	361
МОСКАЛЮК Сергій Використання інструментів штучного інтелекту для розвитку навичок говоріння	363
МОСКАЛЮК Тетяна Англомовний рекламний текст як відображення національної картини світу та особливості його перекладу	365
МУЛЯР Катерина Реалізація концепту «мода» в ідіоматичній лексиці англійської мови (на матеріалі ідіом із компонентами на позначення одягу)	367
МУРИН Тетяна Лексичні, стилістичні та синтаксичні характеристики перекладу роману С. Станішича «Походження»	369
НАДУРАК Аделіна Функціонування «хибних друзів» перекладача у сучасному медіапросторі	371
НАЙДЕНКО Валерія Англомовний рекламний текст як відображення національної картини світу та особливості його перекладу	373
НАЙДЬОН Аліна Особливості перекладу запозичень терміносистеми архітектури та будівництва	375
НЕПИЙВОДА Алессандра Мовна гетерогенність і перекладацькі стратегії у французькому аудіовізуальному дискурсі	377
НЕСТЕРЕНКО Катерина Прагматика перекладу компліментів у англо-українському кінодискурсі	379
НЕСТЕЧУК Діана Жанрово-стилістичні аспекти детективного роману	381
НИЖНИК Юлія Особливості передачі українських реалій у англомовній політичній пресі початку XXI ст.	383

НІГАЙ Ангеліна Способи та прийоми відтворення експресивного синтаксису в українському перекладі творів Дж. Роулінґ (на матеріалі роману «Гаррі Поттер і Смертельні Реліквії»)	385
НІКІТІНА Ганна-Марія Лінгвокогнітивні особливості текстів пісень у сучасній англомовній поп-культурі	387
НЯГУ Катерина Лінгвокультурні лакуни в міжкультурній комунікації: особливості їх елімінації в перекладі	389
ОЗАРКО Ліза Концептуальні метафоричні моделі у політичному дискурсі Емманюеля Макрона	391
ОЛЕКСАНДРЕНКО Софія Запозичення як один зі способів творення неологізмів (часовий проміжок 2020-2025 рр.)	393
ОЛОЄР Адріана Дієслова руху в сучасній британській та американській художній прозі: корпусне дослідження	395
ОПЕЧЕНИК Микола Реалізація перекладацьких трансформацій у процесі міжкультурної адаптації англомовних медіапродуктів (український кінодубляж і переклад коміксів)	397
ОРЕЛ Вероніка Гендерна асиметрія в репрезентації старіння: від «стигми» до «статусу»	399
ОСТАФІЙ Ірина Переклад порівнянь українською мовою в романах Сесілії Ахерн	401
ПАВЧУК Маріанна Маніпулятивний дискурс: його семантичні та прагматичні властивості в сучасних англійській і українській мовах	403
ПАЛАМАРЮК Анастасія Перекладацькі трансформації у літературному й аудіовізуальному перекладі роману “Полліанна”	405

ПАЛІЙ Вікторія Мовна та культурна адаптація у кіновсесвіті Marvel: Локалізація імен, персонажів, назв місць та фільмів	407
ПАНИЧЕВА Тетяна Специфіка перекладу термінологічної лексики у медичних текстах: лексико-семантичний аналіз	409
ПАРЕНЮК Юлія Вплив контексту на створення та структуру тексту перекладу	411
ПАРФЕНТЬЄВА Анастасія Використання гейміфікації для підтримки дисципліни та мотивації учнів на уроках англійської мови	413
ПАТРАВЧАН Мірабела Відтворення дитячого мовлення у французько-українському перекладі	415
ПАТРАШКО Габрієла Епонімічні назви в просторі сучасної англійської мови: етимологічний та семантичний аспекти	417
ПЕРЕРОДОВА Олександра Функціонально-стилістичні особливості англомовного сленгу в сучасному літературному дискурсі (на матеріалі роману Дж. Гріна "The Fault in Our Stars")	419
ПИЛИПЕЦЬ Ірина Національно-культурні особливості перекладу англомовного рекламного тексту	421
ПІХ Ольга Формування соціокультурної компетентності в учнів старшого шкільного віку на основі автентичних матеріалів	423
ПНЬОВА Марта Переклад сленгу й культурних відсилок у серіалах і фільмах	425
ПОДОЛЯН Вероніка Принципи та прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах	427
ПОЛЕГЕНЬКО Дарина Використання технологій штучного інтелекту в оцінюванні іншомовної комунікативної компетентності студентів-філологів	429

ПОЛЕГЕНЬКО Марина Чат-боти на основі ШІ у формуванні іншомовної комунікативної компетентності студентів ЗВО	431
ПОПОВА Дана Джерела та способи утворення неологізмів у сучасній англійській мові	433
ПОПОВИЧ Іванна Мова і влада: переклад як інструмент імперського домінування у романі Р. Кван «Вавилон»	435
ПОПЮК Ангеліна Особливості використання мобільного застосунку Wayground як засобу активізації лексичної діяльності учнів середньої школи	437
ПОТАПЕНКО Катерина Семантико-функціональні особливості політичної лексики та її відтворення в перекладі	439
ПРЕДІЙ Юлія Скорочення та абревіація в англомовному тексті	441
ПРИВРОЦЬКА Аліна Лексичні засоби створення страху у творах американського письменника Стівена Кінга	443
ПРИСНЯК Катерина Компліменти у мовленнєвій взаємодії (на матеріалі англомовних серіалів)	445
ПРИСТАЙКО Анастасія Способи перекладу назв англомовних газет: міжкультурний аспект	447
ПРОКОП Діана Методи подолання фонетичних труднощів в учнів середньої школи (8- 9 класи) у процесі вивчення іноземної мови	449
ПРОКОПЕНКО Євгенія Трансформації при перекладі художнього тексту з англійської мови на українську	451
ПТУШКО Орина Особливості перекладу політичних текстів з англійської мови на українську	453

РИБАК Ірина Лінгвістичні засоби створення пейзажного опису в англомовних художніх творах	455
РОМАН Марина Переклад у системі організаційно-технологічних процесів локалізації мобільних застосунків	457
РОМАНЮК Анна Онлайн-інструменти як засіб навчання іншомовної граматики	459
РОМАНЮК Олександра Уживання військової термінології у промовах політиків 2022-2026 рр. та особливості її перекладу	461
РУДА Карина Суб'єктивні та об'єктивні трансформації в процесі перекладу	463
РУСВАСЬКА Юлія Порівняльний аналіз перекладу гендерно маркованої лексики у фільмах різних епох (Little Women vs Barbie)	465
РУСНАК Ольга Інтерактивні методи навчання та формування англомовної компетентності в говорінні учнів основної школи	467
САВЧУК Єлизавета Переклад як когнітивний механізм інтерпретації: аналіз лексико-семантичних помилок машинного перекладу психологічних текстів	469
САХНО Ксенія Елементи гейміфікації у навчанні англійської мови в середній школі	471
СВЕШНІКОВА Валентина Аналіз перекладу імпліцитної інформації та застосування знань	473
СВИЩУК Діана Вплив англійськомовної інтернет-комунікації на мовну особистість і переклад	475

СЕМАНЮК Анастасія Мовні засоби вираження негативної ввічливості в сучасних англійській і українській мовах: номінативний та прагматичний аспекти	477
СЕМЕНЮК Олена Лексичні засоби створення атмосфери саспенсу у творах Едгара Аллана По: стилістичний аналіз і перекладацькі трансформації	479
СЕРГІЙЧУК Тетяна Основні стратегії та прийоми перекладу гумору	481
СИЧОВА Юлія Формування мовного іміджу американського політика крізь призму політичних виступів (на матеріалі американського передвиборчого дискурсу)	483
СІРМАН Вікторія Переклад безеквівалентної лексики на основі англомовних романів	485
СКАКУН Діана Поняття ідіолекту та ідіостилю в сучасній лінгвістиці	487
СКРИЛЬНІК Кристина Лексико-семантичні засоби творення англійських загадок та особливості їх перекладу	489
СКРИПНИК Світлана Фразеологізми з компонентом «любов» в англійській та українській мовах	491
СЛОБОДЯН Влада Інтерактивні технології та ігрові методи у формуванні навичок англійської вимови учнів середньої школи	493
СЛЮСАРЧУК Вікторія Формування англомовної компетентності в говорінні в учнів старших класів через технології проблемного та проєктного навчання	495
СНІЖОК Ангеліна Словотворення як проблема перекладу (на матеріалі тексту «Вавилон» Ребекки Кван)	497

СОЛОВЕЙ Наталія Розвиток фонетичної компетентності за допомогою аудіоматеріалів	499
СОТНИК Каріна Репрезентація України в промовах Джастіна Трюдо: стилістичний аспект	501
СОШНІКОВ Антон Проєктна діяльність як засіб формування комунікативної компетентності учнів середньої школи	503
СТАРОДУБ-КРІСТЕСКУ Тетяна Особливості відтворення прустівських синтаксичних періодів у машинному та людському перекладах	505
СТЕЦИК Лілія Лінгвостилістичні аспекти перекладу сучасного сленгу (на матеріалі американських молодіжних серіалів)	507
СТІНКОВА Ольга Особливості використання фразеологічних одиниць у англомовних піснях	509
СТОЛЯРЧУК Ярослава Дієслова чуттєвого сприйняття в сучасній британській та американській художній прозі: корпусне дослідження	511
СТРЕЛЕЦЬКА Юлія Використання ІКТ на уроках англійської мови з розвитку письма	513
СЯЙЛЕВА Дарина Особливості перекладу рекламних текстів і слоганів	515
ТАНАСІЙЧУК Марія Культурні маркери в перекладі німецької дитячої та підліткової літератури	517
ТАНАСІЙЧУК Олександра Соціолінгвальні та перекладацькі аспекти англійськомовного молодіжного сленгу	519
ТАНАСОЙ Марія Ядерно-периферійна структура лексико-семантичного поля University в англійській мові	521

ТАРНОВЕЦЬКА Надія Аспектуальність як засіб жанрово-стилістичної організації художнього тексту (на матеріалі твору Е. Т. А. Гофмана «Klein Zaches genannt Zinnober»)	523
ТЕРЛЕЦЬКА Соломія Прийоми диференційованого навчання іноземної мови для компенсації мовленнєвих порушень здобувачів освіти ЗВО	525
ТИМОФІЙЧУК Ольга Розвиток математичної лінгвальної компетентності на заняттях німецької мови в ЗЗСО	527
ТИМОЩУК Діана Поняття термінології та терміносистеми	529
ТИХОЛІЗ Аліна Використання соціальних мереж для розвитку англомовної компетентності в письмі учнів середньої школи	531
ТКАЧУК Інга Засоби заповнення комунікативних пауз в англомовному діалогічному спілкуванні та переклад на українську мову (на матеріалі англомовних серіалів)	533
ТОАДЕР Діана Лінгвокультурні особливості реалій сленгу американських студентів та їх переклад	535
ТОПКІНА Софія Порівняльне дослідження дедуктивного та індуктивного підходів у викладанні лексики старшим класам середньої школи	537
ТОРСЬКА Тетяна Мовний образ інфлюенсера в англомовному художньому та медіа-дискурсі	539
ТРОФИМЧУК Олександра Політичні виступи як об’єкт перекладу (на матеріалі англомовного політичного дискурсу)	541
ТРОХІН Юлія Роль макроконтексту та новітніх технологій у перекладі: сучасні виклики	543

УКОЛОВА Каріна Реалізація лінгвокультурної адаптації у перекладі кінотексту на основі серіалів «Офіс» й «Американська сімейка»	545
УНГУРЯН Марта Особливості англійсько-української фонетичної інтерференції	547
ФАЛІКА Марина Методи адаптації рекламних текстів в перекладі	549
ФЕДОРЮК Ганна Переклад фразеологічних одиниць у художньому тексті (на матеріалі творів Оскара Вайльда)	551
ФЕДУНИК Адріана Мовно-стилістичні та перекладацькі стратегії відтворення ключових психологічних концептів у сучасних англомовних романах (на матеріалі художніх текстів)	553
ФЕНДЮР Єва Стратегії доместикації та форенізації в перекладі новинних текстів BBC та CNN українською мовою	555
ХАЩОВИЙ Віталій Лексико-семантичні аспекти перекладу рубрики War in Ukraine (на матеріалі CNN News)	557
ХОДАНЬ Аніта Неологізми сфери шоу-бізнесу та способи їх передачі українською мовою (на матеріалі англомовних ЗМІ)	559
ХОДОСЕВИЧ Анастасія Типологія та функціонування запозичень з європейських мов у сучасній англійській мові	561
ХОПЛЯК Валерія Лексичні трансформації у перекладі англомовної художньої прози (на матеріалі казок Оскара Вайльда)	563
ХРЕБТАК Арсен Структурно-семантичні та функційні особливості англійськомовного молодіжного сленгу	565

ХРЕПТЮК Галина Порівняльний аналіз перекладацьких трансформацій в українських перекладах роману “Портрет Доріана Грея” Оскара Вайльда	567
ЦАП Альона Критерії розмежування спеціальної лексики	569
ЦАРЮК Анастасія Сленг у фільмах і серіалах: переклад і адаптація для української аудиторії	571
ЦІПЕМУКА Тетяна Сучасні тенденції творення англійськомовних термінів та особливості їх перекладу	573
ЦУПРИК Ольга Трансформації при перекладі художнього тексту (на матеріалі книги Голлі Блек «The Wicked King»)	575
ЦУПРУК Карина Лексико-стилістичні та функціональні особливості перекладу роману Кристини Нестлінґер «Обзивають мене мурахоїдом»	577
ЧЕТВЕРТАК Анастасія Виклики перекладу філософського роману на прикладі твору «Степовий вовк» Г. Гессе	579
ЧОРНА Авеліна Поезія Г. Гейне в українських перекладах: збереження мелодики та іронії	581
ЧОРНА Юліанна Особливості перекладу лінгвокогнітивних фразеологізмів з кінетичним компонентом у англійській мові та їхній вплив на сприйняття сюжету (на основі творів А. К. Дойля про Шерлока Холмса)	583
ЧОРНИЙ Станіслав Абревіації та скорочення в сучасних англомовних текстах	585
ЧОРНОКОЗА Соломія Словотворенні моделі складних іменників у мові німецьких онлайн-видань	587

ШАЛЯПІНА Маргарита Лінгвістичні особливості англомовних рекламних текстів (на матеріалі рекламних кампаній Apple Inc., 2000–2025 рр.)	589
ШВЕЦЬ Євгенія Англомовні прислів'я, приказки та особливості їх перекладу	591
ШЕВЧУК Артур Англійськомовна політична полеміка: зміст, організація та функції	593
ШЕРШЕНЬ Римма Образи сучасної жінки та чоловіка у романі Ребекки Яррос "Forth wing"	595
ШПАНЮК Христина Електронний дискурс у лінгвістиці	597
ШУНДЕРЮК Наталія Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови	599
ЮРЯ Аделіна Використання інтерактивних технологій у процесі навчання учнів ЗЗСО іншомовного говоріння	601
ЯЛІВЧУК Світлана Лексико-семантичний потенціал молодіжного сленгу та особливості його перекладу	603
ЯНІЦЬКА Марія Особливості перекладу політичної термінології та ідеологічно маркованої лексики (на матеріалі українських перекладів статей The Washington Post і The Guardian)	605
ЯРОШ Марта Переклад й адаптація англомовних медичних термінів в українській мові	607